

DUMITRU V. MARIN

(Prof.dr.)

ISTORIE NAȚIONALĂ ȘI LOCALĂ
UNICE REALIZĂRI JURNALISTICE

OPERA MAGNA 7

- JALE ȘI EROISM ROMÂNESC LA COTUL DONULUI... ȘI DUPĂ!
- TVV - 25
- ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI MERIT VASLUIAN

Editura PIM
Iași, 2022

**TIMPUL N-ARE RĂBDARE NICI CU FRUMUSEȚEA,
NICI CU INTELIGENȚA... NICI CU VIAȚA NOASTRĂ!**

DUMITRU V. MARIN

(Prof. Dr.)

OPERA MAGNA 7

ISTORIE NAȚIONALĂ ȘI LOCALĂ **UNICE REALIZĂRI JURNALISTICE**

● Jale și eroism românesc la Cotul Donului... și după!

● TVV – 25

● Învățământ și merit vasluian

Editura PIM,
IAȘI, 2022

*Se „topește” un timp care mă înghite
și pe mine; poate... nu și opera!*

DUMITRU V. MARIN

(Prof. Dr.)

OPERA MAGNA 7

***ISTORIE NAȚIONALĂ ȘI LOCALĂ
UNICE REALIZĂRI JURNALISTICE***

**Editura PIM,
IAȘI, 2022**

*Ar fi mare durere să nu lăsăm și
pentru alții din ceea ce avem noi mai bun.
Nici o bucată de suflet nu le strică.*

D.V.M.

Atât de puțini pot fi aleșii...

DUMITRU V. MARIN

(Prof. Dr.)

OPERA MAGNA 7

ISTORIE NAȚIONALĂ ȘI LOCALĂ
UNICE REALIZĂRI JURNALISTICE

**Editura PIM,
IAȘI, 2022**

Experiența unora care trebuie să folosească altora întotdeauna.

**UMANITATEA ÎNSĂȘI NU VA AJUNGE
LA PERFECȚIUNE NICIODATA.**

Trebuie ca noua cultură existențială să-și elaboreze, în primul rând, o politică a natalității și a creșterii tineretului, pentru a-și dezvălui (asigura) capacitatea de supraviețuire „umană”.

(DVM)

Tehnoredactare: Cătălin Sîmpetru
e-mail: csimpetru@yahoo.com

Web site: www.marindumitru.ro
www.tvv.ro

E-mail: marintvv@gmail.com;
Tel./Fax: 0235.361.236; 0744.231.380

OPERA MAGNA – ZIDIRE DURABILĂ

Vasilica GRIGORAȘ

La sfârșitul anului 2021 a apărut la Editura PIM din Iași **OPERA MAGNA 6** a scriitorului și jurnalistului vasluian, prof. dr. Dumitru V. Marin. Volumul are ca informații la titlu: **Un om în oglinzi ale timpului: D.V. Marin sau Unul contra multora.**

Acest volum se adaugă celorlalte 5, publicate în doar doi ani, scrise, culese și înmănunchiate sub un titlu extrem de sugestiv – **OPERA MAGNA**. O scriere de mari întinderi care îl reprezintă pe autor sub toate fațetele preocupărilor și creației sale, cunoscută de publicul cititor: „*Dumitru V. Marin a dovedit ambiții mai mari decât cercetarea etno-folclorică, aspirând a fi polivalent: om politic (consilier județean și candidat la alegerile de primari din partea PNL), ziarist, prozator (autor al unui roman sentimental, cu titlu metaforic, Zăpadă pe flori de cireș), întemeietor al unui trust de presă, Cvintet TE-RA (cuprinzând televiziune, radio, ziar)... Dumitru V. Marin nu s-a mulțumit însă nici cu a fi un abil om pragmatic, reușind să reziste intemperțiilor din presa postdecembristă, ci s-a încercat să și teoretizeze inițiativele sale culturale, considerând că a pus umărul, și pe această cale, la întemeierea unui „curent cultural informațional” în județul Vaslui, aproape unic în țară...*” (**prof. dr. Theodor Codreanu, scriitor, critic literar**)

Pentru a ilustra și lămurii pentru cititori demersul său literar-publicistic, voi menționa și celelalte volume, tablou în oglindă al autorului – **OPERA MAGNA 1: Folcloristică**, Iași, Edit. PIM, 2020 (616 p.); **OPERA MAGNA 2: Zăpadă pe flori de cireș**, roman. Iași, PIM, 2020 (520 p.); **OPERA MAGNA 3: Contribuții de lider cultural**, Iași, PIM, 2020 (510 p.);

OPERA MAGNA 4: De la Ceaușescu la... Iohannis - istorie în oglindă afectivă, Iași, PIM, 2021 (522p); **OPERA MAGNA 5: Reportaje și editoriale**, Iași, PIM, 2021 (704 p.).

Cu volumul 6 al OPEREI MAGNA, autorul adaugă în palmaresul său deosebit de bogat a 52-a ramură (cu Magna 7, a 53-a, n.n.) a copacului său creator, încă verde la o vârstă considerabilă. Este rodul unei munci perseverente a grădinarului iscusit și pasionat de literatură și publicistică, purtând cu respect și implicare postura de profesor, etnolog, romancier, om politic, istoric, cel mai mare jurnalist vasluian din toate timpurile. Din proiectele inițiate, la loc de cinste se află revista **MERIDIANUL CULTURAL ROMANESC**, cunoscută și recunoscută pe meridianele lumii, prin scrierile a peste 800 de colaboratori de pe patru continente. În acest chip ies în evidență abilitățile directorului revistei de a coopta condeie ascuțite și deosebit de talentate pentru a le promova și le face cunoscute în lume, ceea ce reliefează și dr. în medicină **Valeriu Lupu**: „... meritul cititorului acestui mozaic cultural, profesorul doctor Dumitru Marin, este unul remarcabil. Împreună cu o sumă de contributory de elită fiecare număr prin paginile sale se constituie într-o adevărată frescă a tinereții, vigorii și creativității pe care această străveche cultură o dovedește. Distribuția ei în cele patru zări poate deveni un mesager a ceea ce Eminescu, și nu numai, considera că ar fi misiunea istorică a românismului.”

OPERA MAGNA 6 are șase capitole, fiecare din ele cu mai multe subcapitole. Volumul adună un buchet consistent de texte scrise din respect, apreciere și considerație de oameni care l-au întâlnit pe parcursul călătoriei sale prin multele domenii abordate, i-au cunoscut activitatea, i-au citit scrierile. Aceste păreri, exprimate prin cuvinte de laudă sunt adresate profesorului cu diferite ocazii, aniversări, lansări de carte, activități culturale și jurnalistice, întâlniri, interviuri semnate de personalități marcante ale spectrului politic, cultural, literar, publicistic... până la simplii cititori ai articolelelor din ziarele și revistele pe care le editează și ai cărților de autor publicate ori coordonate. Aceste mărturii scrise dovedesc stima pentru întreaga activitate a profesorului D.V. Marin. Sunt incluse și

cuvinte de felicitare a profesorului cu ocazia împlinirii a 70, 75, 80 de ani, aprecieri și diplome primite pentru măreața operă alcătuită cu dăruire și ambiția de a dovedi că poate munci și crea încă din vremea adolescenței, ajuns neobosit la senectute. La 16 ani, D.V. Marin, a debutat jurnalistic (1957), continuând a trudi cu abnegație și spor peste șase decenii și jumătate încununată de succes, satisfacții și aprecieri. Sigur, are și contestatari, însă „*În pomul fără roade nimeni nu aruncă cu pietre*”, spune un vechi proverb românesc. Înțelepciunea românului a izvorât din timpuri străvechi, s-a construit treptat și, pe parcurs și-a dovedit veridicitatea. Mai mult decât atât, atent fiind la tot ceea ce se întâmplă în societatea românească de astăzi, spunându-și deschis punctul de vedere și autoproclamându-se „**unul contra multora**”, nu-i de mirare că au apărut și cârcotașii, criticii și detractorii. Dar, acest lucru nu-i umbrește cu nimic munca asiduă și elaborată, nu-l detronează de la înălțimea staturii sale zidită remarcabil, în așa fel încât să fie trainică și durabilă în timp, apreciată de mari personalități din multe domenii ale cunoașterii umane din țară și din afara granițelor.

Din mărturiile jurnalistului, cartea se vrea pecete pe aripi de timp, mărturii pentru viitorime. În degringolată prezentă în societate și în viața noastră din toate punctele de vedere, valoarea nu mai ocupă locul pe care-l merită. În această idee, D.V. Marin menționează: „*Ar fi mare durere să nu lăsăm și pentru alții din ceea ce avem noi mai bun. Nici o bucată de suflet nu le strică.*” Și acest lucru, pentru că: „*Timpul n-are răbdare nici cu frumusețea, nici cu inteligența... nici cu viața.*”

Octogenar, cu mintea sprintenă continuă activitatea pe care a demarat-o de zeci de ani în județul Vaslui, cu tentacule bine rostuite în țară și în străinătate până în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii: Canada, Australia, Israel, Noua Zeelandă, Europa. Lucrările sale se regăsesc și în mediul online pentru cei interesați de lectură și curioși să-i cunoască opera și activitatea renumitului jurnalist și scriitor, prof. dr. Dumitru V. Marin.

Curioșilor care l-au întrebat:

„ – De ce mai tot scrii, Marine, nu vezi că nu se mai citește?”

Le-a răspuns:

– „... pentru că pot, și nu vreau să lipsesc pe deștepții din viitor de atâtea mărturii... altfel, ce fel de lider aș mai fi eu ?”

Așa l-a perceput și scriitorul, jurnalistul și omul politic **Alexandru Mironov**: „*Un om fără odihnă și fără astâmpăr, pe care l-am cunoscut în anii de după Revoluția din 1989, unul dintre cei condamnați să construiască.*”

A construit și construiește, și astfel, după cum spune **dr. în istorie Laurențiu Chiriac**: „*Numele prestigiosului profesor doctor DUMITRU V. MARIN este legat pe veșnicie de cultura județului Vaslui, întrucât el a fost cel care mulți ani a asigurat în această zonă o activitate cultural-istorică, jurnalistică și etnografică extrem de consistentă. Distinsul Profesor este cel care a lucrat mereu la zidirea fundamentelor culturale ale cetății Vasluiului și, în general, ale județului Vaslui, contribuind la cristalizarea unui spirit autohton și la afirmarea unor personalități culturale locale, fapt pentru care oricând el își merită lauda și cinstirea noastră, a tuturor. Azi și mâine.*”

Marin Tv <marintvv@gmail.com>

joi, 27 ian.,

23:32

OPERA MAGNA... 7 completează, dar nu împlinește, imaginea autorului. Este aici istorie națională și locală trăită de autor sau de sutaviețitorii pe care i-a descoperit, intervievat, publicat, este marele noroc al unui om foarte muncitor. La cartea cu cel mai mare succes la public (Jale și eroism...) se adaugă momentul național TVV (monument absolut unic și irepetabil) și unele cercetări de istorie a învățământului. E o nouă fațetă a unei personalități creatoare : istorie fidel înfățișată.

Profilul său pentru mai târziu nu se poate lipsi de mai toată opera, de ziarul în viață după aproape 26 de ani, Televiziunea locală (în eter, online, azi) și, mai ales, de Revista internaționalizată **MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC** cu cei peste 800 de colaboratori din 32 de țări de pe 4 continente.

Poate e neapărat necesară Bibliografia operei, de mai jos.

BIBLIOGRAFIA TIPĂRITURILOR LUI DUMITRU V. MARIN 1972 – 2022

I.

ÎNCEPUTURI

● **Primul articol publicat:** octombrie 1957, „**Bibliotecarul n-are timp**”, ziarul *Steagul Roșu* – Bacău.

● Lucrează în învățământ din 10 septembrie 1959.
Doctor în științe filologice din 1998.

● **EXTRASE**, 2 Volume/2 Comunicări, cultură/ Caraș Severin/ Reșița, 1972, 1973.

● **Extras: ... Cântecul popular în cultura de masă**, vol. Studii de folclor, II, Craiova, 1974, pp.124-138.

● **Extras: Considerații preliminare privind promovarea cântecului popular** la revista I.C.R., vol. Studii de folclor III, Craiova, 1975, pp. 149-162.

● **Basme, de Tudor Pamfile**, ed. îngrijită de Dumitru V. Marin, Junimea, Iași, 1976.

● **Extras: O datină-spectacol la sărbătorile de iarnă în Moldova: Ursul**, din volumul *Interferențe*, Vaslui 1980, pp. 44-51 (ed. Inspect. școlar Vaslui).

● **Evoluția învățământului vasluian până la 1859** – Anuarul de istorie, A.D.Xenopol, Iași (1980).

● **Liceul Mihail Kogălniceanu – Centenar**, monografie, Vaslui, 1990, format A 4.

● Teza de doctorat: **IMPORTANȚA REVISTEI „ION CREANGĂ” ÎN FOLCLORISTICA ROMÂNEASCĂ**, București, 1998.

- Tudor Pamfile/Revista „Ion Creangă”, istorie etnofolclorică, 1998, 294 p.
- Zăpada pe flori de cireș – Roman, 1999, 274 p. Ediția a II-a, 2014, Ediția a III-a, 2021.
- Unison Radio continuă... prezentare media, 2000.
- TVV-15... Explozia: „cronică a locului, jurnal intim”, 2006, 556 p.
- Meridianul – o istorie a presei locale și a Curentului Cultural Informațional, 2009, 416 p.
- Festivalul Național al Umorului „Constantin Tănase” istorie culturală, Pim, 2010, 218 p.
- TV.V. – Vaslui – România – Europa, filă de istorie, presă și cultură – 2011, 256p.
- Giurgioana-Bacău, Sat – Biserică – Oameni – monografie, Pim, 2011, 169 p.
- Editoriale valabile din vremuri regretabile – culegere –, Pim, Iași, 2013, 258 p.
- Cu Eminescu dascăl de suflet, Studii și adnotări istorico-literare, Pim, Iași, 2013, 172p.
- Marin D.V. – Opera în câmpul critic și valoric (Th. Codreanu, C.D. Zeletin, N. Constantinescu etc.), opinii, editoriale, Pim, 2013, 202 p.
- „Spirale” internaționale – vasluieni pe spițe din roata istoriei – reportaje și interpretări, Pim, 2013, 208 p.

II.

**Listă apariții editoriale D.V. Marin,
după anul 2014 (când a apărut, C. Galben,
Personalități băcăuane, vol. VII) până în prezent,
plus o foarte scurtă prezentare.**

- Primarii, ca niște oameni acolo, și ei – Jud. Iași – Pim, 2014, 338 p
- Primarii, ca niște oameni... Constantin Cernescu – Hârlău, Pim, Iași, 2014, 30p.

● Ceaușescu –...– Bănescu, Mitterand – Snegur – Iliescu, Lucinski – Constantinescu – Regele Mihai I (evocări de reporter), Ed. PIM, Iași, 2014, 188 p.

● **UZP – Dumitru V. Marin-Zeletin, om, opera, prezență**, Pim, 2014, 72 pag.

● **UZP – Dumitru V. Marin-Zeletin, om, opera, prezență**, Pim, Iași, 2014, 28 p.

● **Prima clasă.../Personalități de pe Valea Zeletinului**, Ed. PIM, Iași, 331 p. (2014).

● **Marin D.V. contemporanul nostru**, virtual, 2014.

● **UZP – Operă și viață pentru Vaslui-România (la 74 ani)**, Pim, Iași, 2015, 52 p.

● **25 – TV.V. – Istorie și cultură**, Ed. PIM, Iași, 154 p. (2016)

● **Supliment omagial literar-artistic, cu amici/ La multi ani!, DVM –75**, Pim, 2016, 80 p.

● **Învățământ și merit vasluian (eșantion din învățământul românesc) (I)**, Ed. PIM, Iași, 154 p. (2016).

● **77 – D.V. Marin (istorie – cultură – jurnalism) – Volum omagial –**, Ed. PIM, Iași, 168 p. (2016).

● **Viața „pe portative”... în 16 note**, Ed. PIM, Iași, 78 p. (2017).

● **Bârlad – Vaslui/Pamfile – Marin/Destine istorice**, Ed. PIM, Iași, 156 p. (2017).

● **...77... Noduri culturale și semne amicale**, Ed. PIM, Iași, 397 p. (2018).

● **Editoriale, articole, eseuri** Ed. PIM, Iași, 184 p (2018).

● **101 Vasluieni pentru 100 de ani**, Ed. PIM, Iași, 402 p. (2019).

● **Liceeni la Podu – Bacău**, Ed. PIM, Iași, 204 p. (2019)

● **Marin D.V. – Vaslui – Din seva istoriei –**, Ed. PIM, Iași, 160 p. (2019).

● **111 Valori naționale pentru Vaslui –** Ed. PIM, Iași, 512 p (2019).

● **Marile prietenii culturale de pe Valea Prutului –** Ed. PIM, Iași, 210 p. (2020).

● **Jale și eroism la Cotul Donului... și după(!)**, Ed. PIM, Iași, 274 p. (2019).

● **Jale și eroism, la Cotul Donului... și după(!)** **Ed.II-a**, Ed.PIM, Iași,(2020) 305 p.

● **Opera Magna 1 – Folcloristica**, Ed. PIM, Iași, 616 p. (2020).

● **Festival semicentenar: 50 pentru 50! F.N.U.C.T.**, Ed PIM, Iași, 332 p. (2020).

● **Opera Magna 2 – Zăpada pe flori de cires, roman**, Ed. PIM, Iași, 520 p. (2020).

● **Opera Magna 3 – Contribuții de lider cultural**, Ed. PIM, Iași, 510 p. (2020).

● **Bătălia pentru Vaslui: 222 printre noi(!) istorie culturală**; Ed. PIM, Iași, 738 p. (2020).

● **Călimănești-Vaslui... un sat ca multe altele**, ed. PIM, Iași, 322 p. (2021).

● **Opera Magna 4 – De la Ceaușescu la... Iohannis/istorie în oglindă afectivă**, Ed. PIM, Iași, 522 p. (2021).

● **Dimensiuni culturale globale prin TVV-30 și MCR-7**, Ed PIM, Iași, 332 p. (2021).

● **Jurnalistică și cultură națională la Vaslui – MARIN 80**, Ed PIM, Iași, 324 p. (2021).

● **Opera Magna 5 – Reportaje și editoriale**, Ed. PIM, Iași, 704 p. (2021).

● **Opera Magna 6: Un om în oglinzi ale timpului – D.V. Marin sau Unul contra multora**, Ed. Pim, Iași, (2021), 828 p.

● **Opera Magna 7 – istorie națională și locală**, Ed. PIM, Iași, (2022) 680 p.

– Peste 6 decenii de muncă, dintre care peste 52 de ani în slujba vasluienilor, cu prezență calificată și zilnică: profesor, etnolog, romancier, om politic, istoric, cel mai mare jurnalist vasluian din toate timpurile și-a marcat drumul social-cultural unic prin cele 53 de cărți tipărite și... întemeietor de televiziune, radio, ziar, revistă internaționalizată, într-un târg... Este triplu recordman în presă, promotor în cultură, prezență remarcabilă în Agora (numeroase reviste).

A ridicat Vasluiul pe harta culturală a lumii.

A fost mereu ***unul contra multora*** lăsând cărți ajunse în Pantheonul românesc: **Opera Magna 1 – 7, Jale și eroism românesc la Cotul Donului... și după(!), Bătălia pentru Vaslui**, mai multe monografii și, mai ales, Revista **MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC, având 803, colaboratori de pe 4 continente, după doar 28 de numere.**

A scris și tipărit, fără ce-a publicat în ziarul Meridianul de Iași-Vaslui-Bacău, aproximativ 50.000 pagini. A scos 3 reviste, 2 ziare, peste 53 de cărți.

O asemenea muncă nu a fost apreciată de autoritățile locale care l-au ocultat mereu, dar a fost recunoscută de aproximativ 1488 mari valori din toată lumea.

Prof.dr. D.V. Marin a dat cu certitudine viață anilor și anilor multă viață, prin rezultate unice din perspectiva celor 81 de ani de la naștere. Varietatea și calitatea reușitelor sale rămâne unică.

A realizat revista internațională Meridianul Cultural Românesc, în Vaslui, care după 28 de numere apărute înregistrează 803 colaboratori.

A scris 374 de editoriale (total, 2040) pentru 374 de numere (total, 2040 nr. la 15.02.2022) din ziarul Meridianul de Iași-Vaslui-Bacău, care însumează 4488 (din 24480) p.din 2014.

A organizat 7 ediții ale Simpozionului Național „**Omagiu cărții vasluiene**”.

A devenit membru al **ASRAN**, în 2021. Este **membru re-întemeietor al UZPR (după Revoluție), al Ligii scriitorilor**, al Cenaclului ALPI-Iași, redactor la reviste.

A organizat multiple acțiuni publice-culturale răstimp de peste 30 de ani, în județ, în Moldova, în țară.

A fost sărbătorit în județ (Simpozion special, Vaslui, 26 aprilie 2021), în țară de către UZPR prin Simpozion Național, 26 aprilie 2021, ora 16 (online/ pandemie) și internațional de către Destine literare, Montreal-Canada (15 mai 2021, orele 18-21), în cenaclu cu 80 de personalități din lume.

DUMITRU V. MARIN

TUDOR PAMFILE

revista

ION CREANGĂ
din Bârlad

Vaslui
1995

SCURTA PREZENTARE:

ISTORIE... AZI, DAR MAI ALES PENTRU MÂINE

Istoria culturală pentru județul Vaslui (înf. în 1968) este deschisă de D.V. Marin, în 1970, primul inspector cultural cu studii universitare de specialitate în județul nou înființat.

Paginile de istorie, cultură, învățământ, presă, sunt trăite direct de autor.

Volumul de față inserează adevărate recorduri jurnalistico-istorice menite să rămână unice pentru că intervievații sutaviețuitori după 77 de ani de la evenimentele de la Cotu Donului s-au săvârșit întru Domnul. Chiar autorul a depășit cei 80 de ani ai vieții...

O explicație: având în vedere numărul mare de cărți tipărite (peste 53) se impunea cel puțin un fel de sinteză, știindu-se că există și inegalități în opera fiecărui creator, deci s-au anunțat că vor fi 9 volume de OPERA MAGNA care să ilustreze cele mai mari realizări din domeniul cercetării în etnologie, în jurnalistică, în istorie, în creația literară, etc., total 16 mari teme abordate.

Acesta este cel cu nr. 7.

Jale și eroism românesc la Cotu Donului...și după (!), apărută în 2019, este o carte născută din pasiunea cercetării istoriei, domeniu în care autorul are vechi state de serviciu, chiar dacă nu toate poartă pecetea istoriei naționale. Dar tot istorie se cheamă publicarea atâtor cărți de istorie locală, de istorie a învățământului, de consemnare a interviurilor cu atâția președinți de stat, prim miniștri, înalte fețe religioase, parlamentari, oameni de cultură și știință etc.

Cartea prezintă UNICATE ***mondiale*** ca: descoperirea după 77 de ani de la bătălia în care s-a înregistrat cea mai mare înfrângere militară din istoria României, a unui număr de 7 sutaviețuitori din areal moldovean, „refacerea” unor realități teritoriale și suferințe cunoscute direct sau prin intermediul

„depozițiilor” câtorva foști combatanți, mărturii directe înspăimântătoare din al doilea Război Mondial. Până la urmă descoperirea atâtor participanți pe frontul de est (dar și din vest) se încadrează într-un RECORD MONDIAL legat de începutul socialismului pentru Europa de vest, destrămat după 1989. La Cotu Donului a început schimbarea lumii, în 19 noiembrie 1942, plănuită, de altfel, prin Pactul Rebbentrop – Molotov din 23 august 1939.

Este cartea care a prilejuit cele mai numeroase comentarii și aprecieri...

TVV – 25 a însemnat o istorie „locală”, de fapt era un eșantion din dezvoltarea societății românești prin acest gest ultra-curajos de a înființa un post independent de televiziune după Revoluția din 1989, și,...unde, la Vaslui, un orașel subdezvoltat și populat de venetici fără veleități culturale.

Reluarea acestei scrieri care n-a atras prea mult atenția la apariție pentru că orașul nu era de băgat în seamă, autoritatea lui culturală nu exista, și chiar dacă jurnalistul devenit cel mai mare din toate timpurile a tot implantat elemente culturale (1488 de inerviuri cu mari personalități), hemoragia materiei cenușii și dezinteresul dintr-o perioadă de „tăcere neagră” cu zvâcnirile pentru îmbogățire specifice tranziției, centralizarea sistemului educativ și cultural, toate acestea au însemnat tot o înfeudare culturală și mai ales economică, socială, politică. Și la alți ani după înființarea TVV care a însemnat un luminos moment de reprezentare națională, probabil și în viitor, se va urma blestemul pierderii valorilor de pe acest teritoriu de pe care lipsesc acele condiții de afirmare și dezvoltare.

Prin autoritatea națională pe care a avut-o „televiziunea lui Marin” de la Vaslui, prin promovarea românismului și a limbii române pe toate meridianele globului (vezi, jurnalismul cultural : Meridianul Cultural Românesc, înf. 1 febr. 2015) s-a marcat ridicarea pe harta culturală a lumii a acestui loc, de oarecare recunoaștere istorică (bătălia din 1475 a lui Ștefan cel Mare, câteva mari personalități), în primul rând recunoscut pentru jurnalismul cultural cu obsesie aici cultivat.

„Domnule profesor Marin dumneavoastră reprezentați Vasluiul în fața lumii, vă auzim, vă vedem, vă apreciem ca

valoros membru al A.S.R.A.N. și al Cenaclului nostru „Destine literare”...dar, unde e Vasluiul ?” a formulat întrebarea juristul-om de cultură Dorin Nadrău, din Oklahoma, S.U.A., în ședința ordinară a Cenaclului internațional „Destine literare” din Montreal, S. 29 ianuarie 2022, unde participă aproximativ 80 de personalități din toată lumea.

Creșterea și descreșterea presei audio-video și scrise dintr-un eșantion din devenirea culturală românească după 1989, poate și trebuie să prezinte interes mai ales pentru cei care mereu vin, pentru că se vede că aici au fost valori intelectuale stabile și reprezentative: curaj, originalitate și autoritate.

Învățământ și merit vasluian (I), Pim, Iași, 2016, 154 p., operă neterminată, dar necesară, se referă la ceea ce Vasluiul a dat cel mai puțin în autoritate națională: prea puține personalități, prea puține realizări în domeniu. E un alt mod de a se lua la trântă cu alte județe care au furnizat marile personalități ale locurilor, ale domeniului, ale educației specific românești.

Hemoragia creierelor a fost înregistrată de-a lungul secolelor, iar acum la un al 3-lea val de migrație a popoarelor, a însemnat sărăcire deplină a creativității... Lipsa oricărui val sau grup de tineri care să continue pe „cei care pleacă” e dovada peremptorie că suntem în hiatus-ul cultural de care generația Guttenberg se tot plânge.

Noua cultură existențială se impune definitiv, marginile sale doar Domnul le cunoaște, dar de cult și cultură va mai fi nevoie, ca și de umanitate.

Includerea studiului din 1980, cap. III, primul de acest gen din istoria locului, era în normalitate, ca și cercetările ulterioare vizibile în operă. Volumul contrastează puternic față de alte câteva scrieri apărute cu scop politic și care se bazează pe dări de seamă și nu pe cercetarea cu acribie a documentelor istorice.

Paginile din Opera Magna 7 sunt ca alte exprimări definitive ale autorului, la 81 de ani, rămas mereu **unul contra multora**. Rămân posterității peste 50000 de pagini tipărite, ziar, revistă internaționalizată (M.C.R.), 53 de cărți, și un curaj intelectual aproape imposibil de egalat.

DUMITRU V. MARIN

(prof.dr.)

**JALE ȘI EROISM ROMÂNESC
LA COTUL DONULUI... ȘI DUPĂ!**

UNICE PERFORMANȚE JURNALISTICE

Ediția a II-a

PIM, Iași, 2020

DUMITRU V. MARIN
(prof.dr.)

JALE ȘI EROISM ROMÂNESC
LA COTUL DONULUI... ȘI DUPA!

*

UNICE PERFORMANȚE JURNALISTICE

Ediția a II-a

PIM, Iași, 2020

Motto:

Spre nemuirea celui care FACE!

?

În cea de a 36-a carte a lui D.V.M. se înregistrează câteva recorduri, absolut unice și durabile:

Sunt descoperiți 6 (de fapt 7) SUTAVIEȚUITORI după cea mai mare înfrângere a armatei române, la Cotul Donului, 170.000 de ostași pierduți.

...După 77 de ani de la ofensiva sovietică declanșată pe 19 noiembrie 1942, când s-a schimbat soarta războiului, deci, după O VIAȚĂ de om.

3 eroi îi confirmă pe ceilalți .

S-a reconstituit o stare incredibilă, în momentul când s-a prăbușit frontul Iași - Chișinău: doi frați, din armate diferite (rusești-nemțești) trag unul înspre altul, mama lor fiind sub tirul tunurilor, în Tătăruși.

Există și memoriile unui prizonier (ofițer) la nemți: Tache Brumă, document olograf de importanță istorică extremă, în posesia autorului.

Mărturiile „de după” sunt absolut autentice, ca și cele legate de trecerea Prutului de către primul mitralior român, Vasile Marin (21/22 iunie 1941) și ale șoferului Vasile Cernat care a scăpat din încercuirea de la Cotul Donului-Stalingrad (noiembrie 1942).

Interviurile cu sutaviețuitorii sunt DOCUMENTE de înaltă valoare documentar-istorică; o istorie simplă a suferinței românești.

Cartea e o unică izbândă jurnalistică în România.

O CARTE...
DIN PASIUNE, COMPASIUNE, CONȘTIINȚĂ

Întâmplări rememorate după zeci de ani, dar care au girul trăirilor directe, al suferințelor uneori supraomenești ale subiecților, cu doza de incredibilitate, pentru că „supraviețuirea” după asemenea întâmplări nu mai pare posibilă.

E o carte-mărturie pentru azi și pentru mai târziu, generată de afectivitatea cu care foștii luptători își pot explica supraviețuirea din infernul unui Război provocat de Hitler și Stalin care nu s-au înțeles la împărțirea lumii. Drept care, de la mic (acei copii încă în burta mamelor) la mare (soldați, ofițeri, generali) și multe națiuni, au stat sub manta morții, cu multe, prea multe, milioane de jertfe.

Istorisirea directă a lui Nică Paiu, Gheorghe Voiculescu, Neculai Mocanu, Costache David, Gh. Tezu, Minu Poede, repovestirile după relatările altor eroi (V. Cernat, V. Marin, C. Iosub ș.a.), celelalte date și informații, nu refac o istorie a luptelor ci alcătuiesc doar un fragment din ISTORIA SUFERINȚEI NAȚIONALE...

...pe cale s-o uităm astăzi, spre aspră condamnare într-un viitor, în istoria neamului românesc. Dacă va mai exista acel viitor.

În Pantheon, tot trebuie să rămână... faptele!

*Uniunea Ziaristilor Profesioniști
din România*

The Union of Professional Journalists
in Romania

DISTINCȚIA CREDINȚĂ ȘI LOIALITATE

se acordă

Dumitru V. Marin

Domnului prof. dr. **Dumitru V. Marin**
Director General al grupului de presă CVINTET TE-RA - Vaslui

*pentru devoțiunea, perseverența, străduința
și puterea de a sluji actul jurnalistic și publicistic,
de-a lungul unei bogate cariere*

București, 14 octombrie 2019

Doru-Dănu Gălbăn
Președinte UZP

JALE ȘI EROISM ROMÂNESC LA COTUL DONULUI... ȘI DUPA!

INEDITE: interviuri, reportaje, povestiri

Rare performanțe jurnalistice

E greu de crezut că după 77 de ani, adică după o viață trăită după zdrobirea Armatei române la Cotul Donului începând cu 19 noiembrie 1942, mai există, și poți descoperi, foști combatanți încă activi intelectual și, mai ales, ostași de atunci care confirmă aceeași bătălie pe front și povestesc exact la fel.

Purtat de meserie, am fost în destule părți ale lumii, în numeroase locuri din România și în aproape toate localitățile din județele Iași și Vaslui, am realizat 3 recorduri mondiale, 6 naționale, 26 județene, dar acesta, prin care am intervievat combatanți de la Cotul Donului din aceeași secvență de luptă și care se completează unul pe altul, parcă iese din orice obișnuit.

Preocupat de subiect am istorisit cum a scăpat din încercuire sergentul Vasile Cernat, din Țepu-Tecuci (1915-1991), confirmat de alt supraviețuitor în viață, Costache David din Zmeu-Lungani-Iași, cum a scăpat cu viață Ion (Nică) Paiu din Miroslăvești-Iași exact în aceleași împrejurări, locuri și momente cu Gheorghe Voiculescu din Bârlad (interviu din seara zilei de joi 12 septembrie 2019), după ce alt sergent, Vasile Marin I, din Giurgioana-Bacău (1912-1970) a fost primul mitralior român care a trecut Prutul, confirmat de Vasile Cogan (prin Neculai Moraru-primar) din Rânzești-Vaslui, răniți la Țiganca.

La solicitarea noastră cu totul neașteptată, foștii soldați au făcut eforturi considerabile să-și amintească, și, spre lauda

lor și a eroismului poporului român, au istorisit cu lux de amănunte, chiar dacă în efortul de rememorare, intempestiv formulat de noi, se mai repetă sau nu-și aduc aminte de multe nume. Ei au scăpat din infern, de lângă Klețkaia-Stalingrad, de acolo unde între 120.000 și 150.000 de români (V. Șoimaru zice că 158000) au căzut la datorie – una dintre cele mai crude înfrângeri din istoria Armatei Române.

Am descoperit după 77 de ani oameni care au suferit ororile de la Cotu Donului, din prizonierate, din nenorocirile celui de al doilea Război Mondial, de care vorbesc astăzi cu liniștea supraviețuitorilor împăcați cu viața, dar și cu emoțiile retrăirii suferințelor.

Dacă V. Marin, V. Cernat, V. Cogeian, Costache David, N. Mocanu, Nică Paiu, Gheorghe Voiculescu, Tache Brumă și alții, au fost în bătaia gloanțelor dintr-o parte, din alta sau dintr-amândouă, Gh. Tezu, Minu Poede, Ion Brișcaru au înregistrat cu suflute de copii ce se întâmpla prin satele unde locuiau.

Cei de azi, și mai ales cei din viitor nu vor putea realiza niciodată grozăvia războiului, pe front sau acasă, suferințele indivizilor care au supraviețuit, viața ciuntită a celor rămași cu răni greu vindecabile, cu handicapuri și/sau cu suferințe psihice.

A trebuit să înregistrăm viața din prizonieratul în Est, dar și pe cea a ofițerilor căzuți la nemți: dacă Gheorghe Voiculescu, grad inferior, a stat prizonier la Novocramatorsk (azi în sudul Ucrainei) 4 ani, învățătorul-locotenent Tache Brumă, după campania spre Est, a prins un „sezon complet” la nemții care se pregăteau să piardă războiul.

Cele mai absurde acte colectiv-publice de pe glob au fost războaiele, de care s-au temut întotdeauna chiar și oamenii care le-au provocat, care au adus pagube umane și materiale incalculabile. Și, totuși, ele au avut loc, și, probabil sub altă formă, vor mai avea loc, pentru că tot mai urmează momente de întunecare omenească încât să fie provocate.

Cartea noastră trebuie să fie un moment de rememorare, deopotrivă de meditație și hotărâre ca omenirea să nu mai fie astfel pârjolită.

Și, totuși, astăzi, lumea se pregătește de război.

Niciodată nu se vor putea inventaria suferințele, necazurile, nedreptățile provocate de vreun război, în orice epocă ar fi fost el. După bolovan, bătă, arc, sabie, tun, tanc, avion, au urmat rachetele care să facă războiul imposibil prin „rezultatele” sale, iar pentru ușurarea cheltuielilor militare au apărut dronele. Dar viitoarele războaie vor fi... pe creier! Nu vă mirați, calculatorul va implementa comanda socială direct în zona de decizie, iar când se vor bate (nimeri) aceleași interese, omul nici nu va ști cine e învingătorul.

Al doilea Război Mondial a mutilat Europa. La Cotul Donului s-a produs „declivul” care a adus apoi pe Stalin și comunismul lui, într-un lagăr care s-a dezintegrat doar după 1989. Dar câte jertfe n-au fost pentru asta? Cine le poate măcar enumera ori numi? Cine răspunde de fapt?

Ai noștri, românii, sunt printre victime în această uriașă încheștare, într-un calvar început după 23 august 1939 (Pactul), cu punct nodal în 1945, desfășurare socialistă până în 1989, cu urmări tranziționale încă până astăzi. Credeți că va plăti, vreodată cineva pentru vieți pierdute, chinuri, suferințe, calamități ordonate?

„Cerule ardea deasupra noastră” le povestea Vasile I. Marin I copiilor lui, „Eram doar eu și cu Tatăl ceresc”, zice Nicu Paiu, „pulberea de cristale de gheață permitea să vezi cel mult 3-4 metri” descrie generalul C.I. Năstase, „era moarte peste tot” oftează Gh. Voiculescu, „războiul e o aspră nenorocire” crede Minu Poede, și chiar dacă n-a stat în bătaia gloanțelor fiecare știe câtă foame a suportat, câtă frică, ce dezumanizare e în bătălia propriu zisă, ce urgie a fost în spatele frontului.

O națiune, o lume, n-are dreptul să-și uite suferințele ca să nu permită repetarea acelorași cauze și să furnizeze credința în biruință. Conștient sau nu, fiecare combatant pe front sau în

spatele lui, a sperat într-un iluzoriu mai bine, de care până la urmă n-a mai avut parte. Putem trage concluzia că jertfele au fost inutile?

Nu. Ele erau necesare în situația dată. Dar volumul pierderilor (măcar) putea fi limitat. Și, iarăși, cine e vinovatul?

„Jelania și eroismul” de astăzi pentru atunci, ar fi de desprins în paginile care urmează. Pentru că și cei care au fost în linia I, și cei care au servit desfășurarea luptelor și mai ales cei de acasă atunci, exprimă deopotrivă absurditatea unui război, incalculabile suferințe, viață irosită. Ce noroc de oamenii aceștia, supuși acum unor investigații jurnalistice, care mai pot spune cum a fost, deși niciodată, nimeni și nicăieri nu va putea exprima adevărata tragedie umană.

Cu noroc, ce descoperire universal-valabilă (putem crede că) ar argumenta mai bine decât ce ne spun oamenii aceștia...?

Vă lăsăm să descoperiți o realitate a aceluși timp care vă înfioară astăzi. Tocmai ca să înțelegem de ce avem nevoie de pace și liniște, pentru că inter arma silaent musae, zicea și latinul (dar câte războaie n-au mai fost de atunci!), și până la urmă bătălia vieții trebuie să fie pentru corp și spirit nu pentru cele contrare.

*„A lumii-ntregul sâmbur, dorința-i și mărirea” filozofa M. Eminescu, stabilind exact cauza eternă a evoluției umane și a războaielor: dorințele corpului și năzuința spre bogăție a individului. Dar, de ce n-ar fi mai simplu, mai în pace, mai ieftin, mai profitabil: *ad astra per aspera*.*

Vă înfățișăm dar, suferință, viață și... clare izbânzi jurnalistice care să folosească întru desăvârșire spirituală.

Moment ZERO al istoriei.
Semnătura care împinge balaurii planetari la moartea a prea multe milioane de oameni:

După Ribbentrop, Molotov semnează, Stalin veghează, la 23 august 1939. Peste o săptămână Polonia e atacată și curând distrusă, apoi... masacru și moarte în toată Europa. Și... nu numai!?!

Ion Antonescu, în Consiliul de miniștri, motivează alianța cu nemții:

„...să nu creadă cineva că mi-s dragi nemții, dar au trecut victorioși prin toată Europa, iar pe noi ne desfășurau dintr-o suflare și ne luau tot. Ca aliați, eu dau cât mai puțin din avuția țării, inclusiv din petrol, din produsele agricole, mă pot mișca mai liber, pot face mai multe decât sub regim de ocupație. Cu ungurii în spate, ne puteau desfășura ca țară. Cu ei, cu nemții, poate, dobândim Basarabia!?”

**Mărturie a col. Constantin Mândru, fost ministru –
v. rev. Meridianul Cultural Românesc, nr.18/2019, p.12.**

A.

SUPRAVIEȚUITORII DIN ACEEAȘI LUPTĂ

1. PRIMUL INFERN: TIGANCA

...Priveau înfricoșați barajul de artilerie de dinaintea mișcării trupelor, a oricărui atac asupra căruia fuseseră avertizați de câteva zile ca să nu se înspăimânte prea tare. Fuseseră binecuvântați de preotul companiei care i-a deslegat de păcate și i-a îndemnat să meargă cu Dumnezeu înainte. Primiseră ordin să doarmă îmbrăcați în tranșeele săpate cu câteva ore înainte, să nu facă nici un zgomot, să nu vorbească. Totuși, în așteptarea grea, între ei mai șușoteau, mai ales să se încurajeze unul pe altul. În sufletul fiecăruia abia mai pâlâia nădejdea că vor mai scăpa de sub focul inamicului, anticipat ca foarte probabil, nimicitor și violent. Plutonul de mitraliori avea între 6 și 11 soldați, în funcție de pierderile care se anticipau, fiecare trebuind să ia locul celui de la mitralieră, comandanții știind că-i trimit la moarte. Cu inima strânsă, unii dârdâind de frică sau clănțănind din dinți, își transmiteau încurajări neexprimate, păstrându-și locul în formație. Psihic erau formați să primească moartea pe care, de fapt, o vedeau cu ochii: perdeaua de foc, fum și explozii de pe malul dinspre Răsărit al Prutului, bubuitul care nu mai contenea târându-se dinspre spatele soldaților, dinspre dealul Copăceana, de unde trăgeau tunurile românești, și se prăvălea asupra satelor de peste apă care tot românești erau – li se spusese – dar care erau înțesate de bolșevici. Era lumină ca ziua, o lumină roșietică, spartă de explozii, pârâitul mitralierelor, vâjâitul brandurilor, bolnăvicioasă, purtătoare de moarte și pentru ai noștri, dintre care mulți n-or mai apucat să vadă lumina zilei, dar groaza

pornea de la miile de explozii, doar la câțiva km, focul nimicitor al artileriei române care trebuia să distrugă până și tranșeele rușilor, centimetru cu centimetru, care păreau a izvorî din largul stepei calmuce sau din Caucaz, și care nu se mișcau deloc, după cum raportau ofițerii care priveau cu binocurile. Tot orizontul era roșu-roșu, în aer miros de ars, de fum, de sânge.

Purtătorul de afet al mitralierei cărate pe umeri de Vasile Marin era unul Vasile Cogean dintr-un sat apropiat de Bogdăneștiul năpădit de armată, părăsit de locuitorii evacuați pe Valea Elanului, la Vutcani, Roșiești, Plotonești. Cogean era din Rânzești și avea sarcina să-i conducă prin orice loc mai ferit, dacă se mai putea descoperi așa ceva. Cei 11 din plutonul lui Vasile Marin, cu el în frunte, au trecut apa Prutului imediat ce au auzit ordinul generalului, al conducătorului Ion Antonescu, după pregătirea de artilerie: **„pentru România Mare, vă ordon, treceți Prutul!”**, într-un iureș nereglat de cineva. Protejați de malul ceva mai înalt de dincolo și ușoară umbră față de lumina neconținută a exploziilor, acolo, pe apă, n-a căzut niciunul. Dar la câțiva metri, pe platou, au înfruntat urgia: gloanțele șuierau pe la urechi, unele au lovit căștile sau cu un sunet indescrivibil au pătruns în corpurile vii, avântate în deplasare, niște țiuiele metalice rezultând când erau lovite armele sau căștile. Vasile Marin era primul, însoțit de încărcătorul ochitor care derula banda cu cartușe, deplasarea făcându-se trăgând continuu.

– Văleu, fraților, m-au împușcat, a strigat cam al patrulea, în timp ce alți doi au căzut secerăți, fără a scoate un cuvânt. În vacarmul dimprejur mai mult se ghicea ce voia să spună celălalt, lanțul de trăgători trebuind să asigure puterea de foc în mers. A căzut încă unul, și încă unul, tot fără a mai scoate vreun sunet.

– Culcat, culcat... culcaaaaat, fraților!

Vasile realiza că și din restul companiei cădeau, cu urlete și vaiete, blesteme și rugă laolaltă, că parcă la comandă toți s-au oprit pe loc, dar focul puștilor și mitralierelor continua. Că, cele vreo 200 de metri de la malul apei păreau o imensitate, că nenorocirea zgomotoasă a căzut pe capul oamenilor. Incredibil de repede și-au săpat tranșee, dar tot repede au constatat că focul

tunurilor rusești s-a concentrat asupra lor. I-au pisat ca pe usturoi vreo 3 ore. Un obuz căzu la câțiva metri de sergent și acesta fu pârlit instantaneu pe o jumătate a corpului, simultan un glonț străpungându-i piciorul drept. Mitraliera aruncată de suflu alături fu ridicată imediat de alt soldat, secerat și el. Urlând, Vasile Cogan, care apucase să-și sape tranșeea continuă să tragă cu mitraliera cu țeava înroșită până i se termină muniția, dar, încă, nu se așternu liniște. Se iviră sanitarii care-l ridicară pe rănit, și-i aruncară două benzi cu cartușe lui Cogan rămas printre camarazii săi morți. Buni prieteni, cei doi Vasile se despărțiră pentru totdeauna.

...Nevoit să stea alături de camarazii săi fără suflare care-l protejau cu trupurile lor, încă vreo 6 zile, acesta a rămas cu o imagine-coșmar care l-a însoțit apoi toată viața: viermii albi ieșind din trupurile morților umflați, care semănau cu boabele de orez, ieșind din corpurile deformate și greu mirositoare. Vasile Cogan din Rânzești n-a mai mâncat vreodată în viața lui orez.

...Ridicat de sanitari, inconștient, Vasile Marin a ajuns pe masa de operație tocmai la Buzău, pentru a-i fi extras glonțul dum-dum și operat fără anestezice. De durere a sfărâmat între dinți un colț al mesei de operație... Când a ajuns alicnind de-un picior pe prispa casei din Giurgioana, copilul la botezul căruia trăsese cu mitraliera făcea primii pași și gângurea în limba lui...

În momentul forțării Prutului, toate satele și vâlcelele de pe malul drept erau pline de soldați români, cei germani fiind mai la sud. Se străduiau cât se putea să se asigure momentul surpriză, dar era

**Vasile Marin,
cu câteva zile înainte
de asalt.**

greu de acoperit zgomotul autotunurilor trase de cai, a transportării armamentului, a mișcării trupelor care se vedeau din depărtare pe dealurile Ghermăneștilor dinspre Arsura, ale Cozmeștilor spre Cotul Bâcului (spre Iași) pe șoseaua dinspre Huși, Stăniliești, Bumbăta unde era un pod de lemn parțial utilizabil, la Vetrișoia, Berezeni, Fălciu, cu podul de fier de la Bogdănești dinamitat de rușii care se așteptau la atac: de aceea a urmat masacrul de la Țiganca.

La câteva zeci de kilometri, lângă Albița, dar la o unitate de motorizate, se pregăteau de asalt alte trupe românești, alături sau împreună cu trupe nemțești. Lovitura trebuia să fie năucitoare, Prutul fiind forțat în mai multe puncte, iar aici, între dealuri apropiate, maluri apropiate, posibilități de exploatare a capului de pod, cu deplasare aproape liniară spre Chișinău, în aceeași noapte de 21/22 iunie printre unitățile gata de asalt, se afla și cea a lui Vasile Cernat. Cum rememorează el, în versuri, momentul:

*„Cu tot Regimentul
În seara zilei de 21-22 Iunie 1941
Ne susținea artileria ce bătea cu tunul
Căci primisem ordin cu dungă trei culori
Să mă prezint îndată la 10 vânători
Și cu Ferțu Tache noi ne-am prezentat
Și în cinci minute ne-am și echipat
Și de la armatură arme ne-a și dat
Direct la satul Râpi unde am plecat
Era adunătură din tot fundul Moldovei
Căci se cunoșteau după accentul vorbei
La compania 6 unde ne-a dat pe noi
Erau ostași mai mulți... chiar din Dorohoi
Am pornit din râpi pe-o noapte întunecoasă
Însă gândul nostru era tot la cei de acasă.
Mers-am pe întuneric până-n Ghermănești
Ah ce era acolo, zău că te îngrozești
Bătuse cu artileria din armata rusă
Și ori și ce casă în sat era distrusă
Am ajuns în zori la Cotu Bâcului*

*Iute am făcut poduri peste apa Prutului
Când am ieșit din luncă și am dat de șes
Am crezut că de acolo cu zile nu mai ies
Cădeau exact ca ploaia ghiulelele de brand
Pe câți i-a prins în rază nici unul n-a scăpat”*

Vasile CERNAT

Vasile Cernat a povestit fetelor sale cum a fost trimis după muniție și alte materiale necesare aprovizionării armatei, și

cum a scăpat în ultim moment de explozii puse la cale de sabotori. A lăsat și un caiet cu însemnări de la fața locului.

Șofer fiind, Vasile Cernat a fost trimis apoi, după forțarea victorioasă a Prutului, să aprovizioneze într-un convoi cu proiectile și muniție format tocmai din Valea Jiului unde era siguranță, inclusiv aeriană, în aprovizionare și organizare, a parcurs Moldova pe valea Siretului spre Lwow, apoi a urmărit armata a IV-a până la Cotu Donului unde aceasta și-a găsit... distrugerea, aproape în totalitate.

Textul olograf... pe verso-fotografiei de sergent:

„Las ca amintire la urmașii mei această fotografie de când am făcut armata în Bolgrad, jud Ismail, cu gradul de sergent la Regimentul 3 Vânători de câmp, războiul în Compania I, am luat parte la lupte, comandant de grupă cu 10 Vânători de câmp, divizia 15^a.

Iar în compania a doua cu Divizia I Blindată, ca șofer, traseul Târgoviște, Bacău, Iași Cernăuți, Lemberg, Cracovia, Polonia și am trecut în Rusia la orașul Stalino am debarcat. Lihaia, Mocherfea, Cramsultin am trecut Donețu pe la Comenschi Tanciseaiev Morozovscaia Ursa Cranisultin Cernicescaia Ifrimofschii (Peliras) oraș – 10 km de Stalingrad. Am fost decorat cu virtutea Militară Clasa I și clasa a II-a și cu Ordinul Crucii Credincios clasa a II-a.

De la Nistru am parcurs 2500 km până la Bacu Tiflis și Crimeea.

Urmașii mei nepoți și nepoate fiți Mândri cu această Fotografie a Bunicului vostru care a făcut cinste Patriei, cât a trăit nu l-a îndoit vântul Gostrom care a bătu din toate părțile, imitați-mă căci onoarea omului e prețuită ca cel mai scump mărgăritar.”

Sergent Cernat Vasile

(urme de apă/lacrimi/ pe fotografie)

Monumentul Eroilor de la Fălcium-România

Cimitirul Eroilor de la Țiganca - Rep.Moldova

2. INFERNUL CEL MARE

WIKIPEDIA:

Bătălia de la Stalingrad din 1942–1943 a reprezentat un important punct de cotitură în desfășurarea celui de-al Doilea Război Mondial și este considerată cea mai sângeroasă și mai mare bătălie din istoria omenirii. Bătălia a fost marcată de neglijare și brutalitate față de populația civilă.

Bătălia a inclus campania de bombardamente aeriene asupra orașului Stalingrad (azi redenumit Volgograd) din sudul Rusiei, atacuri terestre asupra orașului, precum și lupte pe teritoriul orașului. A urmat contraofensiva sovietică care, în cele din urmă, a încercuit și a distrus forțele germane și ale aliaților din cadrul Axei din Stalingrad și din regiunea periferică a orașului. Numărul total al pierderilor de vieți umane este estimat aproximativ la 3 milioane. Lipsa unor date mai exacte se explică prin refuzul guvernului sovietic de a oferi cifre exacte din cauza temerilor că sacrificiile ar fi părut prea mari și ar fi demobilizat eforturile de război. Forțele Axei au pierdut aproximativ un sfert din efectivul total de pe frontul de răsărit și nu și-au mai revenit niciodată de pe urma acestei înfrângeri. Pentru sovietici, victoria de la Stalingrad a marcat începutul eliberării URSS, luptă care a dus în cele din urmă la victoria din 1945 asupra Germaniei Naziste.

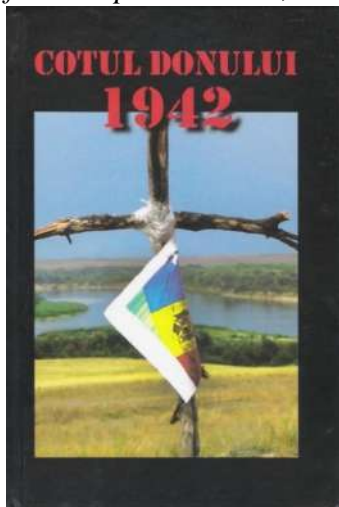
„V. EI AU SUPRAVIEȚUIT MĂCELULUI DE LA COTUL DONULUI...”

Fragment din volumul patriotului – scriitor Vasile Șoimaru: COTUL DONULUI, 1942, 2013, 200 p., cap. V, pp. 71 – 78:

„Cea mai mare catastrofă militară care a implicat vreodată Armata Română e legată de ultima conflagrație

mondială. Ecoul tragicelor evenimente de pe Frontul de Est încă nu s-a stins. Se împlinesc 70 de ani de la operațiunile militare care au înclinat iremediabil balanța, în cel de-Al Doilea Război Mondial, în defavoarea Axei.

În noiembrie 1942, după o înaintare în forță a armatelor Axei, trupele Sovietice au oprit pe Don și la Stalingrad iureșul dinspre Vest. După cucerirea Crimeii, ostașii români, însumând aici efectivele Armatei a 3-a și Armatei a 4-a, au primit, conform strategiei de luptă aparținând Germaniei (și contestată de generalii români, inclusiv de mareșalul Antonescu) cele mai dificile poziții de luptă. Îmbătat de succesul legat de Crimeea, Hitler atacă simultan atât Stalingradul cât și pozițiile care vizau cucerirea Caucazului, cu bogatele sale resurse energetice necesare războiului. Grupul de armate B, care includea și trupe ale Armatei a 4-a Română, avea ca obiectiv Cucerirea Stalingradului. Grupul de armate A, cu Armata a 3-a Română în componență, avea ca obiectiv pătrunderea în Caucaz. Armata a 3-a Română a primit un segment de front de cca 150 km, pe malul drept al Donului, în zona în care Armata Roșie avea cele mai puternice resurse operative, iar Armata a 4-a a fost plasată în aripa stângă a Armatei a 6-a germană (angajată în cucerirea Stalingradului). Armatei a 4-a i se repartizase un segment de front de peste 300 km, mult peste capacitatea ei de acoperire.

Vasile ȘOIMARU

Pe 19 noiembrie, foarte de dimineață, Armata Roșie a început ofensiva chiar în sectorul de front al Armatei a 3-a Română. Lipsurile legate de resurse, erorile de strategie impuse de generalii lui Hitler, precum și indisponibilitatea forțelor de rezervă, redistribuite în sprijinul trupelor de la Stalingrad etc. au determinat o disproporție copleșitoare în favoarea inamicului. Ca urmare, Armata Sovietică reușește chiar în aceea zi să spargă frontul aflat în responsabilitatea Armatei a 3-a Română, în două zone, lărgimea acestor „pungi” cucerite fiind de cca 20 km.

Bătălia a continuat și în zilele următoare, evidențiindu-se eroismul ostașilor români în încercările de repliere și de menținere pe poziții. E relevant, în acest sens, cazul generalului Sion Alecu Ion, care, pe 23 noiembrie 1942 (căzuse deja celebra grupare Lascăr) preia comanda resturilor provenite de la trei divizii românești, cu un efectiv de 3326 de ostași. Au luptat până la terminarea muniției. Ultimele cartușe le-a împărțit celor rămași în viață, chiar generalul, care a căzut ultimul, împreună cu șoferul său personal.

*Veteranii de război care au supraviețuit măcelului de la Don au editat în 1977 lucrarea memorialistică **Veteranii pe drumul onoarei și jertfei, 1941-1944**, în cinci volume. În vol. V al cuprinzătoarei realizări editoriale, **De la Stalingrad, la Bătălia Moldovei**, sunt reconstituite și epepeile militare de la Cotul Donului și Stalingrad, din toamna anului 1942 și din iarna care a urmat; unele informații din volum constituind, până aici, și suportul acestui demers publicistic” (vezi opera citată).*

Un episod descris de neamțul, ofițer atunci, dr. Helmut Welz, deloc laudativ, totuși: audiatur altera pars:

În jurul nostru de colo-colo umblă soldați scofilciți – slabi, oboșiți, nebărbieriți, murdari de glod. Uniformele sînt zdrențuite, mantalele la fel. La orice pas întîlnești pansamente la cap, mîni și picioare – fața medicului exprimă disperare. Necătînd la slăbiciunea fizică evidentă, muncesc, construiesc blindaje, beschiile răsună, topoarele strălucesc. Alții taie lemne:

este nevoie de o sumedenie pentru a încălzi bordeiele săpate în pământul înghețat și pentru a topi gheața de pe pereți. Trecem colțul și eu mă opresc ca ținuit. Nu-mi vine să cred ochilor: în fața mea stă o bucătărie de campanie fumegîndă imprejmuită cu minuțiozitate pentru a o apăra de vînt cu pereți din scînduri, iar sus, cu mîncile răsucite pînă la coate, stă cocoțat însuși căpitanul Popescu și în sudoarea frunții amestecă supa cu melesteul. Din eleganța, care m-a impresionat atît de mult dimineața, n-a rămas nici urmă. Numai fața durdulie a rămas la fel – de altfel, nici nu-i de mirare, cînd te poți băga în gamelele soldaților. Popescu este atît de copleșit de activitatea sa bucătărească, că ne observă doar în clipa cînd sîntem deja foarte aproape de cazan. El sare jos în omăt, își șterge mînilor de pantalonii săi de lucru și lămurește comportamentul său straniu: ”Sînt nevoit să mă ocup singur. Pe așa vreme nu poți permite nimănui să se apropie de hăleală...”

Însă definitiv Welz a înțeles pe cine destinul militar i l-a trimis în subordonare după ce a aflat despre un capriciu interesant al lui Popescu.

”Băieții români nu au nici o clipă de liniște, sunt ocupați de dimineață pînă seara. Ei nu numai că trebuie să-i servească și să le facă pe plac comandanților companiilor și plutoanelor, dar trebuie și să procure lucrurile cele mai imposibile, pentru a crea confortul în blindajele ofițerești. Ba mai mult, plutoane întregi sînt ocupate cu chestii, pe care un muritor comun nu și le va închipui nici odată.

Popescu este un călăreț-sportiv și de aceea nu se poate despărți de iapa sa de curse Mademoiselle. El o poartă după sine în coloană de pe poziție pe poziție, din România la Don, iar de la Don la noi. Unde nu s-ar afla compania sa, nobilul animal trebuie să fie hrănit, și este hrănit mai bine decît un soldat din compania lui. Astăzi 40 de soldați sînt ocupați cu construcția unui grajd special pentru favorita căpitanului. În el este mai larg și mai cald decît în orice blindaj soldătesc. Acolo stă iapa, la fel de slăbită și obosită, ca și orice ființă vie din încercuire, însă zi și noapte nu este pierdută din ochi de un grăjdar special, care trebuie să aibă grijă să nu se întîmple nimic iepii căpitanului”

Popescu nu a reușit să o salveze pe Mademoiselle – a fost mîncată de soldații înfometaiți.

Helmut Welz, autobiografie, „Grenadieri trădați”, 1965, fragment.

Cotul Donului – Soldați români, mulți la ultima lor masă

3. EROISMUL E INCONȘTIENT – povestire

După cum se știe, conduse de nemți, armatele române au ajuns până la Cotu Donului, în inima sovietelor, acolo unde a avut loc una dintre cele mai aprige înfruntări din istoria mondială a războaielor, momentul în care s-a întors soarta celui de-Al Doilea Război Mondial, prin respingerea celui mai mare atac german asupra U.R.S.S. Operația Uranus, de după 19 nov.1942, în urma căreia Armata a 3-a Română a fost pulverizată.

Trupele românești s-au distins prin fapte rarissime de eroism, au susținut și prin pierderi de multe vieți românești expansiunea hitleriștilor, evident cu disciplina impusă de aceștia. Statul Major românesc n-a avut putere de decizie nici când „punga” armatei sovietice era pe cale să se închidă, când joncțiunea lor putea dura ore, minute, secunde. Comandanții români se aflau în situația de a abandona totul, oricum pentru ofițeri nu mai era scăpare, doar le rămânea să spună tare în huruitul motoarelor de la tancuri care se auzeau înnebunitor, dar, încă, nu se vedeau: „fraților, scapă

cine poate...” așa cum strigă plângând și disperat tânărul locotenent rămas comandant unic.

În compania moto, doar cu 5 camioane zdrențuite valide dintre sutele aruncate în luptă, se afla și sergentul Vasile Cernat, din Țepu de lângă Tecuci, care, auzind eliberarea de sub ordin, exclamă:

– Cine vrea să scape, după mine...

...Întinderea stepei cât se vedea cu ochii de jur împrejur sub un cer plumburiu la care soldații nu aveau timp să se mai uite fiind preocupați să-și târâie obielele ieșind din bocancii găuriți prin zăpada amestecată cu noroiul lipicios, puțin roșiatic. Nu se vedea nici urmă de vegetație de stepă, doar pădurici de arbuști spinoși care ascundeau privirilor ce se petrecea undeva, nu prea departe spre Răsărit. Dintracolo se auzea huruit greu, parcă de bombardiere gata să-și ia zborul, de la sutele de tancuri care păreau să-și facă impetuos apariția, parcă mai amenințător decât urletul avioanelor care abia-i bombardaseră. Același zgomot venea și dinspre Stalingrad, adică dinspre Apus, de unde se auzeau exploziile provocate de bombardamentele intense ale avioanelor sovietice. Se știa că spre Nord, atacurile germano-române fuseseră stopate de câteva zile și urmate de ucigătoare bombardamente asupra liniilor românești, cu pagube imense în material de război dar, mai ales, cu mii de morți în tranșee și la suprafață ca efect al tirurilor de katiușe și al mitraliilor razante cu solul. Atmosfera „plumburie” zgomotul pătrunzător, păreau a nu-i prea interesa pe soldații care își făceau mereu cruci, dar cărora le pierise încrederea că mai pot scăpa cu viață. De câteva zeci de minute și dinspre partea sudică se percepeau mișcări de motorizate, și se pricepea clar că se urmărește încercuirea unei importante părți din armata română spre a fi scoasă definitiv din luptă. Așa că mișcările acestea una către alta din părțile cercului care se închidea, diferite, paralizau orice intenție de luptă, orice inițiativă a cuiva. Nu mai exista comandant pentru trupele zdrențuite, decimate, abandonate.

Cernat și plutonul său de șoferi stăteau tăcuți și înfricoșați; de la comandament nu mai venea nici un ordin, locotenentul-învățător, pierit cu desăvârșire, era singurul ofițer

în mijlocul a circa 600 de ostași, cu totul demoralizați. Știa că superiorii săi au murit sau au fost luați prizonieri, înțelegea că totul e pierdut, deja își închipuia cum va fi prin Siberia, și atunci strigă cu toată disperarea:

– Scapă fiecare cum poate, camarazi...

Cum, pe front legăturile sufletești sunt foarte puternice, vreo sută de soldați s-au strâns instantaneu împrejurul său ca puii lângă cloșcă, așteptând sfârșitul.

– Dom' locotinent, mă lăsați pe mine?

– Fă ce vrei sergent, n-ai auzit?

Vasile se întoarse scurt și autoritar către șoferii care-și părăsiseră mașinile, doar vreo 5 având plinul de combustibil și gata de mișcare. Cernat, febril:

– Scoateți repede țevile de eșapament pentru cât mai mult zgomot și... după mine!

Peste 200 de soldați s-au aburcat rapid în camioane, pornirea de pe loc fiind executată cu o repeziciune menită să le scape viața. Câți au putut intra în caroserii, îi loveau cu paturile armelor pe cei care se îngrămădeau desperați să mai prindă un loc, dar, în același timp, au avut de înfruntat gloanțele morții trase din automatele rusești mai aproape din dreapta celor care încercau să iasă din „pungă”, adică din țarcul de țevi de pușcă, aruncătoare, tunuri, tancuri, aruncătoare de branduri, alte arme... dar năvălitorii din frica de a nu-și lovi compatrioții trăgeau doar cu pistoalele automate, cu ZB-urile, și erau gata să arunce cu grenadele.

– Hai, băieți! strigă răgușit și înnebunit Vasile Cernat care, acum, în goana disperării, cu dinții încleștați, ochii injectați, ambiție oarbă, nu mai ținea cont de denivelările, ori șanțurile, ori tranșeele pe care le ocolea cu greu prin focul dens de armament ușor, dar care-i ajuta pe fugari să mai scape cu viață; și prinsese destul curaj văzând celelalte camioane în urma sa din care mai trăgeau doar câțiva încrâncenați. Numai că rușii trăgeau de aproape, gata să se urce din lateral și din spate strigând:

– Stoite, Stoi, bit tvoii mati, rumânski, stoite, stoite...

– Stai, pe măta, grijania mamei voastre de bolșevici! strigau românii într-un fel de cor însoțit de pocnetul rar al ZB-urilor din dotare; mitraliere nu mai aveau, nici puști mitraliere, nici grenade, gloanțele trebuind economisite. După două dintre camioane au sărit un soldat rus și o femeie, gata să se cațere sus, loviți și schilodiți, însă, de către cei de sus... într-o larmă greu de descris, cu înjurături, blesteme, amestecate cu urlete, vaiete, țipete, dominate de rafale de automate, într-un miros greu. Nu mai exista decât voința disperării...

– Nu vă lăsați, băieți!!! strigă din autocamion Trandafir al lui Buganu din Tecuci, rănit la un picior în timp ce lovea cu patul armei un rusnac gata să se cațere la ei, privind cum se rostogolesc degetele în convulsie la picioarele sale și șuvoiul de sânge țâșnind din mâna amputată a agresorului. În vacarmul acesta, când parbrizele crăpau din cauza gloanțelor, când motoarele erau turate la maximum, când țipetele, urletele răniților se amestecau cu înjurăturile românești și rusești, nimeni nu-și mai punea altă problemă decât să iasă din acest joc al morții. Atât cât motoarele mergeau, cât își puteau apăra teritoriul de circa 14 metri pătrați din caroserii, existau și speranțe.

Unul dintre cele 5 camioane se opri după câțiva km și în secunda următoare a urmat cel mai crunt măcel asupra celor rămași acolo, vii, încă. Cine să poată număra câți mai erau vii, dar după dezlănțuirea răzbunătoare a rușilor furioși... n-a mai scăpat absolut nimeni: uciși cu baionete, cuțite, patul armelor, pisați cu picioarele și loviți cu orice se afla la îndemână. Nici măcar cel care înălța mâinile către ei rostind abulic „tavarișci, taaavarișci” n-a fost cruțat. Din cabina șoferului cu gaură în frunte și cu ceilalți însoțitori, însângerați și fără suflare, răsuna interminabil și răscolitor claxonul răgușit care se pierdea tot mai mult în depărtare ca un fel de salut și îndemn...

Canonada i-a tot sfârtecat pe români peste un sfert de oră, dar cine să cronometreze, pentru că fiecare se adăpostea cum putea după obloane sau după camaradul mort, trăgea cu arma și lovea aprig, disperat când mâinile sovieticilor se agățau de obloane. Lui Vasile i-a rămas întipărită imaginea mâinii retezate de lovitura năpraznică cu patul puștii, ca de la ghilotină,

rostogolită în urma camionului și în urechi pocnitura unui trup călcat de camion. Fiecare înjura sau se ruga cu dinții încleștați într-o disperare nemaisimțită vreodată, chiar că totul depindea de o singură secundă, care părea un veac. Nici n-aveau timp să simtă spaima ci numai imensa dorință de scăpare din iadul dimprejur. Cine să mai aibă grijă de ceilalți? Doar șoferii care erau primii vânați de bolșevicii aruncați la pământ, surprinși de această încercare nebunească a câtorva români, păreau a nu avea putere decât pentru volanul mașinii și pentru accelerația acesteia, deși parbrizele erau ciuruite și camarazii din dreapta-stânga împușcați sau răniți, cei rostogoliți pe volan fiind apărători ai șoferului, iar cei de pe scări cădeau și țipau de mult pe pământul neprimitor... Nu era timp nici de miros, de jale, nici de milă, nici de vreo acțiune creștinească pentru rănitul de alături, doar senzația de uscat și sfârșitul lumii. Aproape n-au simțit îndepărtarea focului, după timpul care-i pârjolea.

– Câți am mai rămas, fraților? se întrebau între ei, după vreo 30 de km. când au oprit considerând că au scăpat de urmăritori. Au început numărătoarea răniților, s-a acordat un prim ajutor celor care agonizau, se transmiteau ultimele dorințe ale muribunzilor, se evalua cât mai au până la primele unități românești; tablou terifiant cu răni, sânge, vaiete, scrâșnete, speranțe. În sfârșit, 61 de oameni, unii cu răni mai ușoare, se puteau considera a fi salvați. Cum nu era nici un ofițer cu ei, cei valizi s-au strâns în jurul lui Cernat:

– Ce facem, Vasile, nu mai este benzină, nu mai avem muniție, ce facem cu răniții...? Mulți erau plini de sânge amestecat cu funingine, haine rupte, încălțăminte praf, dar cu puștile în mâini fiecare ca niște statui ale prăpădului într-o liniște nefirească după oprirea motoarelor. Doar gemetele răniților formau un cor al durerii pe care soldații simpli n-aveau cum să-l potolească, cei vii cu bucuria scăpării din infern în priviri, tăcuți, scăpați de frică și încordare, cu nădejde înflorită.

– Măi, Dumnezeu cu noi, poate am scăpat de Siberia rusească. Nu se poate să nu fie pe aici prin apropiere vreo unitate românească. Atunci când am venit din țară, parcă erau pe aici sate înțesate cu trupe. Luăm benzina de la celelalte, ne încărcăm

în 2 camioane, avem grijă și de camarazii răniți, apă are careva? Iamandi, ajută-mă!

– Recuperăm din bidoanele morților apa, dar e tare puțină, bem cu rație, hai, repede, că vin rusnacii după noi și e mare grozăvie. Hai, băieți, zise unul dintre șoferi, Mândru Anton, în timp ce scurgea ultimele picături de benzină... David Costache, născut în 03.08.1922 în Zmeu, comuna Lungani, **(Foto în pagina următoare)** Într-o mărturie impresionantă din 30 mai 2018, încă în viață și destul de lucid, și în mai 2019, și pe 24 sept.2019 (ce șansă de a-l descoperi, pentru reporter!) scăpat atunci, mărturisea că acela a fost norocul vieții lui, să scape cu viață și de prizonierat: „eram albi de păduchi, dar înnegriți de fumul puștilor, de la eșapament, cu sânge pe haine, dar cine să se mai gândească la altceva decât că am scăpat... eu cu o rană la picior, mai toți răniți, dar entuziasmați de bătălie...”

...Toți cei 61 de soldați români, scăpați din încercuire au fost decorați de Înaltul Comandament Român, au fost trimiși în spatele frontului în refacere sau cu medalii pe piept au fost demobilizați. Printre ei și Vasile Cernat.

Numai că, rușii au ocupat apoi toată România după 23 august 1944 și ce-a urmat... Eroismul lui Cernat care a salvat 61 de oameni, cunoscut anticomunist a devenit chinul vieții.

David Costache (2020)

4. O MĂRTURIE dintr-o carte, extrasă de pe internet: „*Supraviețuitorul de la Cotul Donului*”, generalul C.I. Năstase (n.18 mai 1916), din 18 mai 2016, la 101 ani:

„– Eu cred în Dumnezeu! Revin: trenul a mers pe ruta Caracal – Tighina – Krivoirog – Dnezpropetrovni – Stalino, acesta din urmă fiind un oraș industrial, unde ne-am cazat pentru o noapte. De aici ne-am deplasat pe jos, mâncând și odihnindu-ne pe marginea șanțului. Deplasarea către zona de operațiuni s-a făcut în marș forțat, cu pierderi mari în rândul

cailor care tractau tehnica militară. Am ajuns în zonă, am ocupat poziția pe cota 106, pe malul drept al Donului, pe malul stâng aflându-se trupele sovietice. Vântul sufla mai mereu cu putere aducând ploi reci și furtuni de zăpadă, iar temperaturile coborau până spre minus 40 grade, încremenind totul în jurul său. **Apărea o ceață formată din cristale mici de gheață albă, care ne produceau lacrimi ce înghețau pe obraz, pe mustăți sau pe bărbie. Această ceață reducea vizibilitatea la maximum 3-4 metri,** fenomen care ținea aviația noastră și cea inamică la sol. În aceste condiții, eram obligați să stăm în defensivă, mai ales că de câteva zile ploua continuu, o ploaie mărunță și rece de te pătrundea până la oase, care trecea prin foaia de cort, mantaua se îmbiba cu apă, devenind grea și scorțoasă, iar apa se scurgea în bocanci. Tranșeele deveniseră adevărate bălți, apa trecând adesea dincolo de gleznă.

– Și totuși, în asemenea condiții vitrege, nu ați părăsit linia frontului...

– Stăteam ghemuiți cu arma la picior, cârciți în mocirla de pe fundul tranșeelor, apa zmârcăia în bocanci la fiecare mișcare a picioarelor. În aceste condiții, moartea acționa în fiecare ceas, în fiecare zi, fără intervenția inamicului. Într-o zi de joi, la mijlocul lunii noiembrie a anului 1942, iscoadele noastre ne-au informat că rușii se pregătesc pentru un mare atac în zona noastră din sectorul Klețcaia, sector apărat de trupele române. Ninge ușor. Ni s-a comunicat că geniștii ruși, îmbrăcați în costume albe de camuflaj, ridicaseră minele antitanc plasate în zonă de militarii români. În jurul orei 07.30 au fost auzite manevrele de armare a gurilor de foc a tunurilor

și mortierelor. Era clar că urma ofensiva armatei ruse. Nu după mult timp, trompetiștii ruși au dat semnalul de atac. A fost iadul de pe pământ. Pământul a început să clocotească, gheața se transforma în mii de schije care, la rândul lor, loveau nemilos pe cei care erau în zonă, zgomotul era infernal și putea fi auzit de la zeci de kilometri. După aproximativ o oră de bombardamente, care din fericire pentru noi nu și-au atins ținta datorită condițiilor meteo, rușii neputând regla cu precizie tirul tunurilor și al mortierelor, a avut loc înaintarea diviziilor de pușcași, însă fără sprijinul tancurilor T34. Tirul tunurilor și al mortierelor ruse a fost reglat pe linia a doua de apărare a armatei române. Infanteria română, prost echipată și zguduită de bombardamentele nimicitoare, s-a ridicat din tranșee și a ripostat cu mare curaj, astfel că atacul rușilor a fost respins. Când rușii trăgeau cu katiușa, noi știam, întrucât ei își retrăgeau trupele de pe pozițiile ocupate, astfel încât să iasă din zona de atac. Plutonul pe care-l conduceam era dotat și cu un tun antitanc Bofors. Când mergeam prin tranșee, treceam pe sub țeava tunului antitanc. Asupra noastră se trăgea și cu katiușa, iar aviația inamică ne bombarda. Au urmat și alte atacuri ale infanteriei ruse, dar și acestea au fost respinse cu mare curaj de soldații români. Însă rușii, la următoarele atacuri, au sprijinit infanteria cu formațiile de tancuri. Cu toate pierderile suferite de ei – în oameni și tehnică militară – inclusiv tancurile rusești scoase din luptă de tunul Bofors, pe care-l deținea plutonul nostru, tun deservit de sergentul Popescu Ștefan...

... Din păcate, câteva grupuri de tancuri ruse au reușit să străpungă linia de apărare română. Noi formații de tancuri și cavaleria rusă au atacat din nou Corpul 4 de armată română din sectorul Klețkaia, nelăsându-ne să ne regroupăm, astfel încât au reușit să zdrobească apărarea din sectorul român, încercuindu-ne. Datorită condițiilor meteo total nefavorabile, ceață înghețată deasă, aviația germană nu a putut să se ridice de la sol și să ne sprijine. Din cauza pierderilor mari, frontul român nu a mai putut rezista și păstra poziția cucerită anterior cu mari sacrificii și, din acest moment cu greu am reușit să ieșim din încercuire, urmând acum dezastrul retragerii prin stepele

Donului. Mai târziu am aflat că generalii ruși desfășuraseră în zona sectoarelor noastre 3500 tunuri, obuziere grele, catiușe, toate pentru a deschide calea unui număr de 12 divizii de infanterie, trei corpuri de tancuri T34 și a două corpuri de infanterie.

– Faptul că sunteți în viață înseamnă că ați reușit până la urmă să ieșiți din această încercuire...

– Cu greu, dar am reușit să ies din încercuire, împreună cu ordonanța mea, retragere spre patrie care a avut loc spre sfârșitul lunii ianuarie 1943. Nu după mult timp am mai recuperat șase ostași, cinci soldați și un sergent, cu care am pornit spre țară, pe drumul pribegiei, prin stepele rusești. Gerul era pătrunzător, asociat cu-n vânt care sufla cu putere și atât de sălbatic, specific stepelor rusești, aducând furtuni de zăpadă și-un ger de crăpau pietrele. Să te retragi în plină noapte, pe un ger cumplit care încremenea totul în jurul său și cu inamicul în spate, nu este o glumă. Istoviți de drum mergeam mai departe zi și noapte fără de răgaz, oboseala mă făcea să ațipesc în mers ca într-o fracțiune de secundă să mă visez acasă între ai mei, lângă sobă, în pat sau la masă și tresărind în aceeași secundă îmi pierd echilibrul, cad în genunchi și mă trezesc în bezna nopții în vuietul vântului, departe de țara mea, departe de satul meu, departe de casa părintească. Ochii lăcrimau, lacrimele înghetau pe obraz, vântul ne biciuia fără milă. Picioarele atârnav grele ca plumbul, amorteau, nu le mai simțeam. Cu turțurii de gheață pe obraz, pe bărbie și mustăți ne deplasăm mai departe.

– Patria vă chema să reveniți acasă, dar pe drumurile astea străine cum ați rezistat?

– Ne amăgeam foamea cu orzul găsit la un colhoz părăsit de curând, iar setea ne-o astâmpăram mâncând zăpadă. În drumul nostru spre patrie am dat peste o tabără militară la Crasnâi Luci, care făcea parte tot din divizia noastră, unde am întâlnit pe consăteanul meu Costache Ion (Nelu) care făcea parte dintr-un regiment de artilerie. Ne-am îmbrățișat și ne-am povestit fiecare întâmplările. Să te întâlnești cu un consătean în timp de război este ca și cum, te-ai întâlni cu fratele tău”. (**Vezi opera citată**).

5. EI AU SUFERIT PE ACOLO

MĂRTURIE... DE PE CÂMPUL DE LUPTĂ

Reporter (DVM): Eu stau de vorbă cu Nică Paiu din Soci, comuna Miroslovești, județul Iași. Când te-ai născut, bădiță Nică? Și cum ai ajuns pe front la Cotul Donului?

Nică Paiu: La 4 mai, 1921. Cum am ajuns? 4.000 de kilometri am mers. Și cu mașinile și pe jos. În linia I, în linia a II-a am fost. Aveam ațe-n picior în linia a II-a. în linia I erau tranșee. Sergentul major a murit. Mitraliera noastră l-a-mpușcat. Praf l-a făcut. Un sergent care era în grupă cu mine a tras în ruși – în sovietici. Și a tras în sovietici dar n-a tras bine. Și când au tras rușii – sergentul era lângă mine – nu l-am mai văzut. Au sfărmat tot, și pușca mitralieră, tot.

R: Îți mai aduci aminte de satele prin care ai stat acolo?

N.P.: În raionul Kaminski, comuna Morozovskaia. Acolo am luptat. Am stat un an de zile. În linia I.

R: Și, ai idee câți oameni au murit acolo?

N.P.: Să fi murit mai mult de 2000 de oameni. Infanteriști, artileriști... Eram acolo pe linia I. Venea un domn sublocotenent de la plutonul I. Eu eram la plutonul II. Venea și ne lua pe noi. Îi spunea sublocotenentului nostru: „Ne dați din plutonul II grupa I – eu eram în grupa I. Trebuie să minăm” Mergeam și minam, puneam mine de tancuri. Unde trebuiau să treacă rușii cu tancurile. Și rușii trăgeau cu trasoare. Și ne vedeau, ne observau pe noi. Și-apoi ne lua la fugăreală, vreo 3-4 km cu brandurile (rușii). După ce trăgeau cu cartușele trasoare și ne vedeau pe noi. Până ce ajungeam în linia a II-a. Și pe data de 18 noiembrie, 1942 am fost rănit. Și pe 19 am plecat de acolo. Ce-a zis sergentul – domnul sergent Arcadi de la Vadu Moldovei: „Măi, Paiu, tu și cu un sergent de la Bacău te duci la noapte de santinelă la domn maior Lisinski. (El era în bordei, îmbrăcat cu mantaua cu tohoarca pe el, cu căciulă pe cap). De la ora 9 te

duci și stai până dimineață acolo de santinelă.” Și m-am dus cu băiatul acela – dom’ maior Onuță avea sobă cu lemne, făcea foc. „După ce stai o oră afară – mi-a zis el, intri înăuntru și iese băiatul celălalt.” Era frig în Rusia, în noiembrie, cum este la noi în februarie. Și așa am stat până la ziuă. Când s-a făcut ziuă ne-a spus: „Băieți, sunteți liberi.” Noi am plecat, el a rămas acolo. Batalioanele, regimentul nostru IV pionieri (erau patru batalioane: 7, 8, 14 și 54; eu eram la batalionul 54) – plecaseră de acolo regimentul pentru că îi luau rușii prizonieri. Nouă ne era foame. Nu mâncasem trei-patru zile nimic. Aveam o cutie de miere de albine și o bucată de pâine nemțească din aia, neagră. Și eu ce-am zis când am plecat de acolo cu bâlciul (era o pădurice acolo unde eram noi, în linia a II-a), hai să mergem în păduricea aceea, pe unde au trecut ai noștri. Și în păduricea aceea erau rușii. Au apărut două avioane de vânătoare. Noi ne-am trântit jos la pământ. Aveam o mână de surcele strânse ca să încălzesc ceaiul. Am venit cu surcelele strânse subsuoară și le-am lăsat jos. Când le-am lăsat jos, am mai mers oleacă. Gloanțele veneau pe lângă mine și peste mine și pe stânga și pe dreapta. Și mă trezesc cu manșeta de la manta ruptă, spânzura. Glonțele mi-a trecut prin mână (pe lângă scafoid) și mâna îmi atârna. Arma era în bandulieră la mine și cu masca, și casca. „Țin-te tare, ține tare.” Ce să țin tare, eram doar eu cu Tatăl ceresc. Și vine alt glonte. Mi-a intrat prin spate și a ieșit prin față. Am avut noroc că a fost pe partea dreaptă. Dacă era prin partea stângă, acolo mă mâncau șobolanii. Am ieșit de acolo. doctorii îmi spuneau: „Țin-te tare, ține tare.” Am ieșit de acolo și am găsit o căruță de la artilerie care avea un cauciuc rupt. Soldatul o lega cu ceva. L-am rugat: „Măi camarade, ia-mă și pe mine.” „Du-te încolo” s-a răstit el la mine. El nu știa cum să plece el de acolo. S-a mai gândit el un pic și m-a luat. M-o legat frumos în trei locuri, m-o pus în căruță, pe lada căruței. Era căruță cu doi cai cu coveltură. Și am mers până către seară în comuna Gromki, raionul Kaminski. Am mers până seara la Bulancea de Vigi. Am ajuns seara și acolo, într-o hală erau

Nică PAIU, acasă, 2019

5-600 de răniți într-o hală mare. Erau pansați și aveau pături. Mi-au rupt cămașa de pe mine, pentru că nu puteau să o scoată. M-au pansat la mână, la piept, mi-au dat o căniță de ceai, o feliuță de pâine. Am stat pe saltea, acolo, lângă un rănit. Mă durea foarte tare, nu mai puteam. Stând acolo mi s-a făcut foame. Mă duc la o rusoaică. Era în sat, în comună. „hazaikišto” „davai troski molokov” – „n-are vacă, n-are lapte”, „n-are coroabă”. Am mers la altă casă. Ne-o dat o căniță de lapte, o feliuță de pâine. Am venit la Bolancea.

Era un drum mai sus în Bolečea. Acolo a venit o coloană de șase tancuri nemțești. Am avut noroc că s-au oprit acolo. (Unul din tancuri avea șenila defectă și necesita reparații.) Stând acolo, ce fac? M-am suit pe tanc.

R: Te-au primit nemții pe tanc?

N.P.: Da, m-au primit, n-au zis nimic. Tancul care era defect a rămas acolo. M-am suit pe tanc și am mers cam 20-30 km cu tancurile acelea. Pe drum, un colonel de-al nostru a oprit tancurile. M-am dat jos de pe tanc, ei au făcut poziție să oprească rușii.

R: Câți români erați acolo?

N.P.: Eram mulți. După ce ne-am dat jos am așteptat o mașină mare cu o remorcă cu două roți. Era legată cu funie. M-am suit pe ea. Nu m-am putut sui sus în mașină, eram rănit. Am mers cu chisonul acela, până ce la un moment dat s-a rupt frânghia. Am căzut într-o râpă cu tot cu chison. Am ieșit târâș până ce a venit altă mașină. Eram singur. Eu și cu Tata Ceresc. Am mers cu mașina cealaltă până la un punct sanitar nemțesc. Am mers la doamna doctor de acolo. era o nemțoaică. Am întrebat-o de un spital, unde să merg, dar nu a înțeles. Când am întrebat-o de lazaret a înțeles. Era unul la 500 de metri. Am mers ușurel, dar când am ajuns, fix în acel moment a sunat telefonul să plece de acolo pentru că veneau rușii. Au încărcat răniții iar pe mine m-o luat o mașină nemțească. Am ajuns la un atelier unde niște băieți ruși făceau pâslari. Erau cam 10 băieți ruși. A venit altă mașină care a luat santinela de acolo. Eu am rămas cu rușii. Ei erau dezbrăcați, în maiou, în chiloți, cu capetele goale. Aveau mâncare, niște varză tocată. Eu stăteam la ușă, am încercat să fug de trei ori. Credeam că or să mă omoare. Ei se temeau de mine să nu am vreo grenadă la mine, eu mă temeam de ei. Am stat până la ziuă. Am stat să fug de trei ori de acolo dar ei strigau: „Ciolovec, idi suda! Ciolovec kaput, harașo!”. Adică era bine că eram rănit.

R: De care localități îți aduci aminte? Satele pe unde ai fost sau localitățile apropiate de acestea.

N.P.: Nu le cunosc. Noi am stat pe poziții, n-am umblat să vedem comunele, să vedem satele, să vedem orașele. Noi aveam misiune pe poziții; noaptea pe linia întâi, ziua pe linia a doua.

R: Vreun nume de ofițer ți-aduci aminte?

N.P.: Domnul sublocotenent Aonofresei. Era de la Rădășeni, comandant de pluton. De la Făl(ti)ceni. El era mai mare ca mine cu 4-5 ani. a fost pe frontul de la Odessa în 1941. A fost și rănit, dar nu l-a clasat. A fost înrolat din nou. Era comandantul meu de pluton. La Cernăuți era general Caraonț – șef de divizie. Dragalina era șeful lui. La Cernăuți au fost 12 regimente. Toate felurile de armă erau acolo.

R: Dar de la Cernăuți la Don este o distanță cam mare. Cum ai scăpat de acolo de ai ajuns acasă?

N.P.: Cum am ajuns? Ne-au dus la un aeroport nemțesc cu 15 bordeie cu paie unde aveau foc înăuntru. Erau 15 ostași în fiecare bordei. Am stat 6 săptămâni acolo, flămând. O gură de pâine n-am avut să bag în gura mea. Pâine nu era, mâncare nu era, doctor nu era. Am găsit două

grămezi de cartofi îngropate de ruși. Am găsit o cutie de conserve și cu puțină zăpadă, fierbeam pe două bucăți de fier. Șase săptămâni am trăit din cartoafele acelea. Am găsit grâu netreierat, spicele erau negre. Puneam pe foc spicele să se coacă, le frecam în palmă și le mâncam. Eram negru de tot pe față. Șase săptămâni n-am avut altceva să băgăm în gură. Eram 1000 de răniți acolo, nu puteau să ne scoată pe toți, aveau numai două avioane. Lângă noi era o cortină nemțească unde veneau seara două mașini cu răniți. Dimineața dintr-o mașină erau toți morți. Prizonierii făceau gropi, îi târau de cap și dădeau pământ pe ei. La șase săptămâni am avut noroc și m-au scos de acolo.

După bătălia de la Stalingrad, moarte, morți...

R: Din locurile acestea, ai avut tovarăși? Îți mai amintești băieții care au scăpat?

N.P.: Da. Era de la Bacău unul Sofinski Ion. Camarad, soldat care era cu mine în grupă. Din Soci era Dascălu Mihai. A murit acum doi ani.

R: Rușii v-au găsit acasă, când au venit?

N.P.: Ne-au scos din încercuire și ne-au dus la o gară. Era plin de păduchi. Dacă stai în paie și nu ai îngrijire – nu aveam voie să aprindem focul. Erau păduchi cum îs păduchii de porc. Mă rupeau de nu mai puteam. După șase săptămâni, ne-au scos acolo cu avionul, am suferit, ferească Dumnezeu. Ne-au dus la gară. S-a format o garnitură de tren. 60 de vagoane au fost. În trei locuri au fost trimise acestea: 20 de vagoane de răniți au fost duși la București, 20 la Iași și 20 de vagoane la Odessa. Eu am rămas în spital în Odessa. M-au internat acolo în spital: tratament, mâncare, pastile, îngrijire. M-am făcut gras și frumos și la șase săptămâni am ieșit din spital. M-au îmbrăcat cu uniformă militară nouă. Și am venit acasă.

R: Erai la Odessa când evreii au dinamitat comandamentul românesc?

N.P.: Eram, dar nu știu. Am ieșit din spital. Am venit acasă. Părinții mei trăiau: tata, mama. Noi am fost 11 frați acasă la mama. Eu am făcut doi ani de armată și doi ani de premilitară. Am făcut 5 ani de armată. Făceam toată săptămâna treabă la tata și la mama iar duminica, în loc să mă odihnesc – aveam o pușcă de lemn și mergeam la pregătire. Tata era soldat acasă, mama era evacuată la Bălănești... Când am venit acasă, m-am prezentat la Cernăuți la Biroul mobilizării de la unitatea mea. Acolo era domnul adjutant Rotaru: „Ai venit măi Paiu, măi? Unitatea te-a dat lipsă, măi. Ori mort, ori prizonier.” N-am fost nici mort nici prizonier, mai rău ca prizonier. M-or luat în evidență, apoi mi-au dat drumul acasă de la Cernăuți. Foaie de drum, hrană pe două zile. Am venit acasă. Când am venit acasă, război tot mai era. Am stat o lună de zile și apoi mă prezint la Cernăuți, la unitate. Pe mine m-au dat la compania de depozite. Asta era în 1943.

R: Mai au niște întrebări: cu ce arme ai luptat pe front?

N.P.: Cu ZB-uri. Cu mitraliera n-am tras. Am avut grenade.

R: Dar în 1944, când s-a rupt frontul de la Iași, unde erai?

N.P.: Eram în Oltenia. Acolo am fost concentrat șase luni de zile. Aveam un sublocotenent din Dolhasca – unul Roșu. Eu aveam carnet de drepturi cum am fost lăsat cu procentaj de 20%. Aveam procesul verbal și carnetul de drepturi la mine. Sublocotenentul mi-a spus: „Tu n-ar trebui să fii aici. Tu faci în locul la altul. Mâine mergem la Biroul Mobilizării. La Piatra Olt.” Acolo mi-a dat Ilisei, adjutantul, un serviciu. Acolo am făcut șase luni de serviciu. Duceam pâine la oșteni, la familii. Soldații erau aici și la Romanai, acolo erau familiile lor. Și luam pâine de la brutărie și duceam pâine în Piatra Olt, Brâncoveni, Văleni. Și locotenentul a mers cu mine la Biroul Mobilizării și am aflat că Iașul era ocupat de ruși. Am mers la Bălănești la familia mea. Am venit acasă și mi-am căutat de treabă. Am doi copii și nepoți, strănepoți..... 10 de toți

R: Ți doresc sănătate și să te ocupi de ei.

N.P.: Să dea Dumnezeu.

(4 iunie 2019, Soci, jud. Iași)

6. NECULAI N-A FOST ÎN LINIA I, MĂRTURIE LA 100 DE ANI

Reporter: Ne aflăm la Mădârjești în locuința domnului Neculai Mocanu. 100 de ani fără câteva zeci de zile. Bună ziua. Am înțeles că ai făcut puțină armată, la viața dumitale.

Neculai Mocanu: Bună ziua. Am făcut din 1941 până în 1945, când am fost lăsat la Vatră ca militar în termen. Eu am fost doar până la Tighina. Am mai fost la artilerie, la o baterie de tunuri pe roți de lemn.

R: Trase de cai?

N.M.: Nu, aveam mașini de tip Marmont, englezești. Dar bateria era de calibru 75,6. Am stat la Tighina din 1941, până în martie, 1945. De la Tighina ne-au mutat în comuna Obreja, județul Hunedoara. De acolo am fost duși pe front: Ungaria, Cehoslovacia. Am stat până în iunie 1946 când am fost lăsat la vatră ca militar în termen.

R: Dar pacea s-a încheiat la 9 mai 1945.

N.M.: Da, la 9 mai. Eram în Cehoslovacia când a capitulat Germania. O bucurie pe bieții soldați, de nemaipomenit în noaptea aceea. Ne-au dat drumul și am venit în concediu nelimitat.

R: Ai fost angajat militar?

N.M.: Da. Și în 1951 au luat comisariatele militare de tip rusesc și am fost chemat la comisariat la Târgu Frumos. Comandantul comisariatului era un căpitan. M-a chemat de acasă cu ordin și am crezut că mă concentrează. El mi-a luat o declarație dacă vreau să mă angajez în armată. „Domnule căpitan, eu mă angajez, mi-e dragă armata, abia am fost lăsat la vatră. Dar sunt în vârstă: aveam 32 de ani.” Mi-a zis că nu-i nimic. M-a chemat și m-a angajat.

R: Câți ani ai stat la comisariat?

N.M.: La comisariat am stat până în 1972. În septembrie 1972 am fost trecut în rezervă ca fiind un pic bolnav și un pic cam în vârstă. Dar tocmai venise un ordin. Că militarii care au peste 52 de ani și peste 25 de ani de armată pot fi trecuți în rezervă. Eu am și făcut raport.

Neculai Mocanu

R: Să ne întoarcem un pic la perioada din timpul războiului. Ce făceai dumneata la artilerie?

N.M.: Eram servanț la tun și apoi am fost trecut la cancelarie.

R: N-ai tras la tun? Ce fel de tunuri aveai?

N.M.: Nu, n-am tras. Aveam tunuri de origine cehoslovacă. Aveam patru tunuri achiziționate de armata română. Abia se înființase artileria antiaeriană în armată. Aveam tunuri mari de 75 de mm. Erau tunuri grele, de 3000 de kg un tun. La Tighina am avut tragere și noaptea. Dar în zadar.

R: Urmăreai avioanele, nu? Întâi trăgeai după cele sovietice, apoi după cele nemțești?

N.M.: Da, trăgeam după avioane. Rușii în special ne căutau. Am tras cu tunul dar n-am doborât nici un avion. Tunurile băteau până la 8 km antiaerian și 13 km terestru. Erau tunuri mari. N-am nimerit nici un avion, acestea erau la 10 000 de metri.

R: Dar obuziere de 120 ai văzut? Câți oameni serveai un tun?

N.M.: N-am plecat de la Tighina trei ani de zile, n-am văzut nimic altceva. La un tun erau 10 servanți. Bateria avea un efectiv de 100 de oameni. Erau 4 tunuri cu aparate centrale, cu puști mitraliere.

R: Apoi ai mers la cancelarie? Era mai bine acolo ca la tun?

N.M.: Am mers la cancelarie ca furier. Acolo până ce am învățat am luat bătaie de la comandant pentru că nu știam rostul hârtiilor, a dosarelor, a ordinelor. Dar eu eram obișnuit la tun. Mai bine o duceam la tun decât la cancelarie, acolo în fiecare zi luam bătaie. Când venea comandantul îmi zicea: dă-mi dosarul cutare. Mă băgam cu capul în dulap, nu știam ce dosar să scot. „Ia vină încoace”: poc poc! În fine, am reușit și am scăpat.

R: Decorații ai avut?

N.M.: De vechime nu pentru victorie. După ce am terminat armata mi-am cumpărat grădina aici. Din Bălțați făceam naveta la Iași, la Târgu Frumos.

R: Din comună a luptat cineva la Cotul Donului?

N.M.: Nu știu. Bateria mea a fost la Tighina și de acolo am fost duși când s-a rupt frontul la alte baterii care au fost în Cehoslovacia și în Ungaria.

R: Deci ai luptat și cu rușii și cu nemții. Cine au fost mai de treabă?

N.M.: Păi cine să fie? Nici unii. Am avut noroc că au capitulat nemții și s-a terminat războiul.

R: Mulțumesc, Neculai Mocanu. Și îți doresc să fii la fel și peste 5 ani când voi veni să-ți mai iau un interviu.

N.M.: Să trăiești. Mulțumesc.

*(Duminică, 1 sept. 2019,
Mădârjești-BĂLȚAȚI-Iași)*

7. REMEMORĂRI DUREROASE – ca amintiri de LA FAȚA LOCULUI – de Gheorghe Voiculescu, cu câteva luni înainte să facă sută...

Reporter: Trebuie să fac o introducere. Mă aflu în casa unui veteran de război. Voiculescu Gheorghe, din Bârlad. Un om născut, la ce dată?

V.GH.: La 14.04.1920.

R: În curând veți face 100 de ani. Felicitări și vă rog să mă invitați la aniversare. Unde sunteți născut?

V.GH.: Sunt născut la Cârja, dintr-o familie în care și tata a făcut primul război. Și el, ca și mine a fost prizonier. El a fost la nemți, eu am fost la ruși. Pe front am fost de la început până la armistițiu. Și nici n-am știut când s-a încheiat armistițiul. Eram pe front, pe poziție.

R: Știi unde erați?

V.GH.: Da, știu. Eram pe frontul Iași Chișinău. Pe unde ajunseseră rușii.

R: Pe la Tătăruși s-a spart frontul.

V.GH.: Nu-mi aduc aminte localitatea dar știu că eram pe linia Iași-Chișinău. Când s-a încheiat armistițiul noi eram pe front și nu auzisem pentru că nu aveam radio.

R: Dar oricum nu vă spuneau, pentru că aveți grade inferioare. Ce grad aveți atunci?

V.GH.: Sergent major. La infanterie. La 12 Dorobanți am făcut. Compania 12 de mitralieră. Prima dată a fost comandant de companie căpitanul Simionescu Sava – care a fost și este și acum eroul Bârladului. La compania a 12-a prima dată. Pe urmă am fost vărsat la compania de branduri.

R: Ați spus că ați făcut armata la Bârlad. Când v-au luat de la Bârlad și v-au trimis pe front? După ce au trecut Prutul sau mai târziu?

V.GH.: Mai târziu. Ce s-a întâmplat: de la începutul războiului am spus că am fost la batalionul care a rămas în spatele frontului. N-am fost cu acele care au plecat pe front, deci la campania de la Țiganca până la Fălciu nu am fost. Noi am luat parte din toamna în care regimentul nostru a ajuns la Odessa, cum a mers prima companie, așa cum spuneam, s-a retras pentru refacere. S-a refăcut regimentul 12 până în primăvara lui 42.

R: Dar ați fost într-o localitate de lângă Odessa, înțeleg eu, nu chiar în Odessa?

V.GH.: Regimentul a mers în prima campanie de la Țiganca la Odessa. Toamna s-a retras prima companie – regimentele care erau descompletate pentru refacere și au rămas regimentele mai proaspete. Eu nu eram acolo. eu am ajuns în Odessa după ce frontul ajunsese mai departe.

R: Dar ai trecut de Odessa către Cotul Donului?

V.GH.: Păi eu la Cotul Donului am luat cu adevărat parte la lupte. Am plecat de aici din Bârlad, îmi aduc aminte, în primăvara lui 42. Ce s-a întâmplat la Odessa, s-a întâmplat în 41 – până toamna. Regimentul s-a retras pentru refacere. Ne-am refăcut pentru 42. În 42 îmi aduc aminte că era aproape de Sf. Ilie, în 20 iulie, când ne-am pregătit de plecat în Cotul Donului. Am plecat din cazarmă, noi eram aici la Bârlad. Ne-am pregătit și țin minte că până la gară plângea toată lumea dar noi râdeam și eram veseli. Ne-am suit la tren și am trecut Nistrul și am mers până într-o gară – Stalino – țin minte. Încolo erau liniile stricate și noi am

mers pe jos, aproape trei săptămâni. Nu prea am avut mult până la Stalingrad.

Gheorghe VOICULESCU, acasă, 12 sept.2019

R: Dar de la Stalino la Stalingrad este o distanță mare.

V.GH.: Cam 1000 de kilometri. Am stat încartiruiți în două sate. Când am ajuns eram la aproape 20 de km de linia frontului. Acolo ne făceam adăposturi că trebuia să stăm mai mult. Am stat până într-o seară când s-a rupt frontul și ni s-a zis că trebuie să plecăm. Am plecat direct la front, în apropiere. Pe drum era un sătșor unde am stat, unde era un post de prim ajutor.

R: Ce însemna „adăposturi”? Erau bordeie de bârne? Aveați lemne la dispoziție?

V.GH.: Acolo unde am stat până să ajungem la front, am stat ca în România, eram cartiruiți la sat. S-au întâmplat multe lupte, erau destule, dar nu lupte mari. Până când am ajuns la 20 km. După cum am spus, regimentul nostru se plasase într-o comună unde se spunea că vom sta mai mult. Într-o seară s-a anunțat că s-a rupt frontul și ni s-a spus că două companii sunt prinse de ruși acolo, la front, iar noi trebuie să plecăm imediat. La miezul nopții ne-am suit în mașini, am mers numai noaptea pentru că era aviația care

ne descoperea și am ajuns până în apropierea frontului; noi eram curioși când veneau răniții cu târgi. Le puneam întrebări ca cei curioși.

R: Voi erați pe jos, înțeleg. Cei care veneau cu răniți erau sanitarele. Mașini sau și căruțe?

V.GH.: Noi aveam și căruțe de ale noastre, care erau cu proviziile de la bucătărie. Când am ajuns acolo, în apropierea frontului, ofițerii au ajuns la postul de comandă pentru informații. Au plecat toți, am rămas mai puțini. Ni s-a dat ordin să nu rămână un soldat la suprafață pentru că era aviația, să ne facem adăposturi. Ne-am făcut adăposturi. Nu tranșee, gropi. Ca să ne facem tranșee trebuia muncă, fiecare am scurmat gropi în care ne-am băgat să nu se vadă la aviație. Atât timp cât am făcut adăposturile, ofițerii, comandantul de companie era locotenentul Gănescu. Am spus prima dată că am fost la compania de mitraliere. Căpitan de companie l-am avut pe căpitanul Simionescu Sava – este recunoscutul erou al Bârladului – dar a murit. A fost făcut colonel. Însă acolo am fost cu compania de branduri de 120, toți aparținând de 12.

R: Cu ce transportați afeturile, pentru că erau grele?

V.GH.: Brandurile de 120 erau artileria – aveau cheson și erau transportate cu cai, nu mergea cu spatele ca alea mici. Și au venit ofițerii și ne-au spus: am luat în primire sectorul care trebuie apărat la punctul Kletskaia. În dreapta noastră era regimentul 2 Roșiori.

R: Cavalerie.

V.GH.: Da. Și 19 Caracal infanterie. Iar în stânga noastră era tot o localitate Serafimovici, așa îi zicea. Noi eram în fața Kletskaiei. Acolo era punctul. În stânga era Serafimovici care era regimentul 25 infanterie Vaslui. Cu dânșii comunicam și în dreapta era 19 Caracal.

R: Ați intrat în Kletskaia? Ați ocupat-o?

V.GH.: Nu. Eram în afara Kletskaia. Kletskaia era mai mult peste Don, cum îmi aduc eu aminte.

R: Dar Donul era greu de trecut, este apă mare. Podurile erau stricate.

Scenă de luptă

V.GH.: Era înghețat atunci. Era în noiembrie. Și tancurile treceau pe Don. Dar la Kletskaia noi eram așa cum ar fi Bârladul aici, la baza unui deal pe care stăm noi. Atât eram cam la 1-2 km. Aveam un izvor unde ne duceam să luăm apă, de pe deal, care încă nu înghețase. Acolo veneau și ruși din vale, de la Kletskaia. Lupte am avut înainte de asta, nici nu mai țin minte. Am avut lupte, am fost rănit, nu mai ții data minte, am fost luat.

R: Unde ai fost rănit?

V.GH.: La șold. Și acum mai am semnul. Am avut o schijă, mi-au scos-o la spital. Acolo eram împreună cu alt ins, am fost răniți amândoi. I-am uitat numele. Apoi am fost dus la Șahtî, un sat unde era un spital și un doctor neamț. Eu am fost oprit în Șahtî în spital și prietenul meu, pe care am uitat cum îl cheamă, a fost rănit mai greu și spuneau că a fost dus în Polonia. Spunea că îi ducea pe cei răniți mai grav. Eu am fost rănit mai ușor, am stat 10 zile, după care am fost trimis înapoi la poziție.

R: În Șahtî? La câți kilometri erați de la spital la front?

V.GH.: La 3-4 km, nu era departe. Un sat mic și era acolo o școală care fusese transformată în spital. Doctorii erau nemți. Eu am stat mai puțin de 10 zile, apoi am fost trimis întâi la regiment. N-am mai găsit loc la compania la care eram și am găsit un loc la o companie de infanterie.

R: Până ce îți vei aduce aminte de satele prin care ai trecut și ce ți s-a mai întâmplat, să-mi povestești, te rog, despre echipamentul militar din acea vreme.

V.GH.: Am stat foarte prost. Am plecat din țară așa cum am spus din iulie, eram cu echipamentul de vară. Nu aveam nici izmene pe noi, am stat doar cu chiloții toată iarna. Dar am primit mai mult ajutor din țară, prin poștă. Când primeam mâncare acolo veneau și pachetele. În pachete erau și câte o carte poștală unde scria de unde venea pachetul. Scriai de primire și cartea poștală pleca înapoi.

R: Ați spus că erați prost echipați chiar de la Bârlad. În linia întâi aveți caschete metalice?

V.GH.: Natural că da. Echipamentul era cam prost. Aveam haină subțire, la început și din țară, îmi aduc aminte și acum, am primit două pachete. Unul trimis de o fată din comuna Rediu, un pachet cu ciorapi, un pulover, mănuși și mai aveam o boandă pe care am primit-o de la unitate. Pantalonii erau subțiri. Cu ce am plecat din țară, cu aceea am stat. Bocanci și oghiele, ciorapi.

R: De care pușcă aveți în dotare?

V.GH.: ZB-uri.

R: Dar dumneata ai fost și la branduri. Ai tras cu brandul? Cu tunul de 120?

V.GH.: Eu am fost la specialități, mai mult telefonist. Am fost mai mult observator cu luneta Bush pe care o săltai din tranșeu deasupra. Acesta era echipamentul. La observator, unde am fost am avut și un cojoc – pentru că era iarnă. Acelea au rămas acolo.

R: Am înțeles că atunci când s-a rupt frontul au intrat rușii cu tancurile și au bătut bine cu Katiușele.

V.GH.: Domnule profesor, eu îmi aduc aminte că la început când am primit vestea că două companii de ale

noastre au fost prinse de ruși, primul atac de care îmi aduc aminte era cel în care am scos acele două companii dintr-un regiment, care erau prinse de ruși.

R: I-ați salvat din încercuire.

V.GH.: Și aici iar o să spun un adevăr de nu prea sună bine. Că noi când ne-am dus dintr-o dată înfuriați și cu ofițeri care erau plini de teorie dar nu făcuseră practică și ne-au băgat în luptă. Iar a doua zi când am eliberat acele două companii, colonelul Dumitriu Stelian, comandantul regimentului a chemat ofițerii la comandament ca să le spuie de bravura pe care au făcut-o. Și se îngămădeau să plece să se ducă la comandament – postul de comandă, cum îi spunea, a regimentului, de bravura care s-a făcut. Și acolo am auzit că li s-a cerut răspundere mare pentru că s-a făcut prea mare pierdere, și i-a luat la roată, înainte de a-i felicita, pentru că se făcuse prea mare pierdere pentru compania pe care au scos-o. Aici nu știu dacă sună bine, că în loc de bravură i-au luat la roată că erau ofițeri fără experiență. După aceea nu s-a mai făcut așa ceva.

R: Aș vrea să vă întreb: păduchi aveți?

V.GH.: La început nu am avut, dar pe urmă am avut destui. Am avut pentru că nu ne-am mai tuns, nu ne-am mai bărbierit, care nu făcuseră. Dar se încălzeau cu noi, era frig, era iarnă rusească și Donul înghețase de treceau tancurile. Domnule profesor, noi am avut și o situație acolo cam după ce s-a făcut primul atac, de am scos companiile se întâmpla că aveam atacuri. Se întâmpla că: ne atacau rușii, îi respingeam, atacau ai noștri, ne respingeam. Ne-am cam foit pe malul Donului un timp.

R: De partea europeană a Donului.

V.GH.: Dincolo era mai mult Kletskaia, erau mai mult rușii. Noi vorbeam ca pe front. La ei nu se auzeau ziua mai nimic, puține atacuri am avut ziua. Mai mult noaptea se auzeau vorbind, hodorogind. Și noi vorbeam: Rușii se retrag, dar nu a fost așa. A fost că până la 19 noiembrie...

R: Asta voiam eu să aud, că până la 19 noiembrie dumneata erai în satul acela mai mic?

V.GH.: Nu, eram pe poziție. Se făcuse rana. Ca să spun și ceva așa, despre mine. Prima dată când am venit de la acel spital nu am mai găsit compania noastră și m-a repartizat la altă companie, chiar a doua zi am avut un atac cu rușii, cam cum este dealul din fața casei. Și eu în a doua zi când venisem din spital m-am foit, rana își dăduse drumul și mă făcusem numai sânge. Și mi s-a spus: „Măi, dacă ești rănit, este un colhoz care este mai aproape de poziție, acolo vei merge cu sanitari de-ai noștri.” Sanitarii aceia m-au luat și m-au adus la compania unde am fost repartizat după ce am ieșit din spital. Acolo când am ajuns la acel colhoz, acesta era tot pe poziție, tot pe front. Erau câteva case unde se strânseseră câțiva răniți. Și era o șosea care venea din Stalingrad pe lângă colhoz.

R: Ce fel de teren era? Deal, câmpie?

V.GH.: Era un deal, era cam întins. M-au primit acolo. Erau doi sanitari care așteptau o mașină să oprească, ca să suie răniți. Erau acolo la colhoz, nu puteam să-i număr, dar erau cred că 100 de răniți. Erau în case. Așteptau ca din moment în moment să vină cineva să-i ia și să-i ducă la spital.

R: Țipau, gemeau? Unii erau mai grav?

V.GH.: Fiecare în legea lor. S-o întâmplat că cineva a făcut semn la o mașină nemțească, mare, plină cu militari nemți și cu remorca plină de motoare – pradă de război din Stalingrad. Ei se refugiau pe la șoseaua aia care trecea pe la colhozul acela. Au anunțat răniții să iasă, au făcut semn la mașină, mașina s-a oprit, dar cei care s-au înțeles cu nemții au spus că numai în remorcă pot să se urce câțiva răniți, cam cât vor încape. Mașina era plină cu armată nemțească. Erau doi infirmieri români, de-ai noștri, pe care îi primea în remorca aceea. Am ieșit și eu cu o parte din răniții care puteau să meargă. Erau răniți grav. Eu am avut o idee, să nu mă înghesui în remorcă – Dumnezeu mi-a dat-o. I-am lăsat să intre pe cei mai grav. Au intrat până ce neamțul a strigat „Halt!”, nu mai încăpeau. Au închis remorca. În mașină nu era voie pentru că era armată nemțească. Eu, acum am făcut într-o glumă. Am spus: dar eu unde mă sui, deasupra? Cum

era remorca aceea, avea prelată. Erau doi militari care dădeau ajutor răniților să se suie în remorcă. Unul dintre ei spune: ai curaj să te sui deasupra? Eu n-am mai zis nimic. Dacă puteți să mă ajutați încerc. Și m-am suit pe coviltir, era o prelată și stăteam ca într-o covată. Mă gândeam că dacă mă aruncă într-o parte, n-o să vie remorca pe mine. Am mers încet ca în carul cu boi în remorca aceea. Ei înăuntru și eu deasupra. Am ajuns într-o parte – unde era o râpă – un afluent al Donului. Dar nu știam că era înghețat. Eu eram deasupra iar dinăuntru țipau ăia, că erau răniți. Remorca și mașina au mers la deal unde a început să rapâge - să alunece. Și remorca a tras și mașina. La vale, înapoi. Acum mașina – a condus-o șoferul, da remorca o luat-o în partea asta. Nu știu ce a fost că era zăpadă mare. Și m-o aruncat și s-a răsturnat remorca aceea cu toți răniții. Pe mine m-a aruncat la vreo 2-3 m, dar zăpada era ca o saltea, am venit în zăpadă – care era înaltă. Dar remorca a venit cu încărcătura peste răniți – acolo au rămas. Cred. Eu mi-am luat pușca și m-am întors înapoi – nu era departe, erau vreo doi kilometri. A doua oară când am ajuns la poziție, am fost repartizat la compania de branduri. Acolo am fost până la data de 19 noiembrie.

R: Deci la data de 19 dumeata erai la branduri – adică băgai brandul acela și dădeai drumul cu aruncătorul de branduri?

V.GH.: ...dar eu am fost aproape tot timpul la observator. Cu lunetă, busolă, alt fel de aparat, aveam acolo la observator. Eu eram chiar pe linia întâia.

R: Trăgeau cu brandurile sau cu tunurile?

V.GH Artileria era separată.

R: Românii și nemții nu aveau tancuri? Când au năvălit rușii cu tancurile, v-au prins descoperiți, pe toți.

V.GH.: Am avut noroc cu o companie tot de la 12. Noi cei de la 120, cu brandurile nu aveam nici un efect, să batem în tancuri. Noi nu aveam decât ZB-ul. Aceea era arma noastră. Deci nu prea aveam cu ce să tragem în tunuri. Am avut un subofițer de la compania noastră, un subofițer Popa Iftime, care a tras... săracii. Am avut un pluton de la

compania de anticar care ne-a susținut. Avea 4 tunuri. Dar tunuri vechi de antitanc. N-avea efect. Erau tunuri vechi. Și după 2-3 zile am văzut ce înseamnă arma cu efect. A venit o mașină nemțească contra tancurilor, al cărui atac avea efect. Noi până la 19 noiembrie n-am prea avut lupte mari. Cum am spus, atacam noi, îi duceam până în Kletskaia de vale, după aia ne retrăgeam când auzeam că încep să atace. Au fost hărțuieți și am stat mult acolo, până la 19 noiembrie.

**Aruncator de grenade calibrul 60 mm
în poziție de tragere la Cotul Donului**

R: Au murit mulți din camarazii dumitale acolo? Pentru că acolo se trăgea. Nu erau nimeriți?

V.GH.: Unul a murit. Hrițuc Mărgărint, caporal de la observatorul unde am fost. I-am mai uitat. Noi ascultam mai mult noaptea, Kleskaia era mai în vale, noi eram mai pe deal și se auzea foarte bine noaptea zgomot, trâncăneală. Mai vorbeam și noi ca ostașii: „Măi, ce fac ăștia? Am auzit că rușii se retrag și noi o să înaintăm.” N-o fost așa. La 19 noiembrie a-nceput de la miezul nopții atacul. Dar așa cum am spus, în nopțile de dinainte se auzea trâncăneală, bocăneală în fiecare noapte. Ei au adunat artilerie. Cât au

fost pe front, ca la 19 noiembrie nu a fost așa atac de artilerie. Rușii au avut artilerie. Cu altceva nu prea s-o lăudat ei da cu artilerie, da. Și ne-or bătut atunci, o-nceput atacul. Noi ce făceam? Dădeam ordin la branduri să tragă în față, ca să facă loc infanteriei să meargă. Așa era. Rușii tot la fel făceau. Și ei trăgeau întâi să curețe și pe urmă băgau soldații.

R: Da, dar asta însemna câteva sute de metri. Cu tunurile ar fi curățat kilometri. Ai idee câți au murit acolo din compania dumitale?

V.GH.: La 19 noiembrie, atunci când s-au apucat de la miezul nopții n-au mai conținut până dimineață. Domnule profesor, n-am avut, cât am fost în război atac ca acela. Ploaie de proiectile. Așteptam momentul morții. Nu s-a înțeles nimic din noi. Dimineață o mână de oameni am rămas acolo și ne-am retras în spate într-un sat unde au venit mai târziu trupe din 19 infanterie – 19 Caracal – care s-au contopit cu noi. Dar acolo unde eram, noaptea, făcusem tranșee. Până dimineață nu mai rămăsese nimic din tranșeele acelea. Ziceai că au rămat porcii.

R: Tot cu branduri au dat?

V.GH.: Și cu branduri, și cu artilerie și cu artilerie grea.

R: Deci au curățat terenul înainte de a ataca. Și când au apărut tancurile? Sau nu le-ai văzut?

V.GH.: Cum să nu le văd, dacă ne-au „călărit”, au trecut în spatele nostru?!

R: Atunci te-au luat prizonier?

V.GH.: Nu, n-am căzut prizonier. Ne-am retras și a rămas în locul nostru 19 Caracal și cu 25 Vaslui și cu ceilalți care erau în dreapta. Noi ne-am retras, s-a luat după aceea o formă de organizare care să mențină rezistența acolo. am mers undeva unde o duceam mai prost ca pe poziție, ca pe front. Pentru că eram în stațiune, unde veneau trenuri cu muniție, cu alimente, cu ce era necesar. Noi ne retrăsesem și rămăsesem atât cât rămăsesem. Noi n-am rămas decât vreo 20 de inși din compania de 150 câți eram. Atât am rămas, ceilalți au căzut prizonieri și o parte au rămas acolo morți.

Noi am făcut altă companie de adunătură. Iar am ajuns la vorba aceea că spun ce nu trebuie spus, că ne-au dus cu minciuna, ne face o companie și făceam instrucție, făceam prezentări. Făceam prezentări. Eram în spate, frontul rămăsese cu ce rămăsese acolo, ca să mențină poziția, noi cei din spate ne-am strâns cu rezervele care rămăseseră. Noi eram o grupă și nu ne cunoșteam, ne întrebam între noi: „Cum te cheamă pe tine?“, „Dar pe tine cum te cheamă?“. Eram în momentul în care făceam cunoștință. Și ne-o dus așa vreo săptămână, două, nu mai țin minte și s-o zvonit că regimentele care aveau pierderi mari plecăm în țară. Începuse zvonul acesta. Frontul se stabilise cu ce rămăsese din unitățile care se formaseră acum. Noi eram acum mai în spate, dar era mai pericol, domnule profesor, în spate, că erau partizani. La front îl vedeai că era militar rus sau neamț și te fereai de el, dar acolo dacă era civil, stăteai de vorbă cu dânsul. Armătură rămăsese pe front, pe câmp și partizanii aveau armament de tot felul. Și dacă te întâlneai cu omul și era civil nu știai: scotea pistolul și noi eram mai noi. Acum eram puși să păzim de ei trenurile cu armament care veneau pentru că ei atacau aceste trenuri. Și era mai periculos ca pe linia I. și ne-au zis că o să plecăm în țară. Și așteptam de pe azi pe mâine mașinile care să vină să ne ia pentru că nu era nici o speranță cu efectivul care era. Nu eram organizați. Într-o zi, îmi aduc aminte, s-a anunțat că au venit mașinile. Cam 10 mașini blindate veniseră să ne ia să plecăm în țară. Eu aveam un locotenent din Cârja, nu era din unitate cu mine dar era și el pe acolo. Și îmi aduc aminte că am vorbit cu comandantul de pluton, (pentru că nu puteai să pleci fără să te învoiești): „Domnul locotenent, mă duc să vorbesc cu dânsul, pentru că am ceva să-i comunic“, „Te duci, dar vii înapoi“ – mi-a spus. Și am mers la el și i-am spus: „Domnule locotenent, plecăm cu mașinile acelea în țară“. El o știut probabil mai bine ca mine, că noi ne formaserăm vreo câteva mașini și ne-o băgat cu ele pe front. De asta spun că sunt unele care nu trebuie spuse. Eu acum așa am pățit. Și ne-am suit la mașini și am mers cu mașinile

cele, dar în loc să contenească bubuiala era mai tare. Ne întrebam: „Măi, noi plecăm de la front sau mergem la front?”. Am ajuns la o răspântie cu mașinile alea una după alta. Sublocotenentul care era, era un sublocotenent nou, nu mai aveam din ăia vechi, s-a dus să întrebe la răspântia asta care era răscruce de drum. Acolo era un ostaș care spunea: „Unde vrei să mergi”? – dădea îndrumări. Și șoferul s-o dus să întrebe unde este drumul, unde vrem să mergem noi, de informare. Sublocotenentul a venit de la mașină, la noi: „Mai este loc, dați-mi voie să merg și eu la voi.” – că noi eram numai trupa. I-am dat mâna și l-am suit sus. Când l-am suit sus o zis: „Voi ați văzut că a spus că ne trimite în țară? Ia uite unde ne-a trimis” „Domnule sublocotenent, dar dumneata nu știi?” „Păi ne-or spus că mergem în țară”. Și ne-or dat drumul, au dat drumul la mașini. Ne-au parcat prin niște ascundături, prin niște râpi și ne-au debarcat acolo. Când am ajuns eram unde nu se rupsesse frontul, frontul se rupsesse pe unele locuri, pe unele locuri nu se rupsesse. Era un grajd de cai acolo. Am intrat în grajdul acela de cai, am stat acolo în noaptea aia, era cald acolo, cu toate că era frig afară, a doua zi ne-o scos și mergem pe pod, era un podiș deasupra, când ne-am urcat – organizați cum eram de la toate unitățile. Ne-am ridicat acolo, și acolo pe poziția aceea era tot o casă de colhoz și erau grămezi de muniție adunate de la front. Le adunaseră tot trupele care erau pe acolo. „Vă alimentați, luați armament de aicea, dar mai mult grenade.” Și ne-am înhămat cu armament. Eu aveam o pușcă mitralieră. Am început atacul și l-au rănit pe sublocotenent. Îmi aduc aminte, că i-am spus eu: domnule sublocotenent, sunteți rănit, el nici nu văzuse. L-au rănit așa cum l-au rănit. Am mers și i-am respins pe ruși, vreo doi kilometri i-am fugărit, dar să vezi ce fel de fugăreală era. Că ei întăriseră pe unele locuri dar pe alte locuri nu întăriseră, că noi intrasem în încercuire. Și am intrat în încercuire și ne-am așezat pe poziție, am pus pușca mitralieră pe poziție, cu toți ceilalți dar frontul era de jur împrejur. Și mâncare nu ne-a venit vreo două zile. După vreo două zile ne-a venit niște

fasole fiartă, pâine nu era nici vorbă. Eu îmi pierdusem gamela și aveam – nu uit cât voi trăi – o gamelă cu ulei de acela de uns pușca mitralieră, un fel de ulei mineral. Am aruncat uleiul acela, pentru că nu aveam gamelă și nu aveam cu ce lua ciorbă. A venit o bucătărie de-a noastră niște fasole și le-au fiert, dar pâine nu aveau de unde, eram ca în încercuire. Am mâncat fasolea aceea și eram să mor, pentru că era cutia aceea de ulei. Am stat acolo vreo două zile și am văzut că rușii n-au mai înaintat pe acolo, înaintaseră prin altă parte și ne-am hotărât să ne retragem. Când să ne retragem, la câțiva kilometri în spatele nostru erau rușii. Am stat încercuți acolo până a doua zi de Crăciun – 10-15 zile unde ajunsesem noi cu înaintarea prostească.

Fotografie de familie

Într-o zi am văzut pe unul că venea și spunea că a intrat un cal și avem carne. Și o puneam și o frigeam pe acolo, așa crudă cum era, o mâncam. M-am dus și eu acolo unde îl tăiaseră și n-am apucat decât plămâni, atât am luat. Găsisem o gamelă nemțească și aceea era de aluminiu, mai groasă. Am pus în ea să fac mâncare. Și acolo am stat încercuți până a doua zi de Crăciun.

R: 26 decembrie 1942.

V.GH.: A treia zi e sfântul Ștefan. Și a treia zi de Crăciun – o țin minte cât oi trăi, am văzut că eram cam dezordonati, eram încercuiți, ei ne țineau cam încercuiți. Acolo făcuseră frontul și pe noi ne țineau acolo. Ce-și spuneau ei, c-o să cedăm odată. Că vom termina muniția, mâncarea și o să ne predăm. Și am stat – nu mai țin minte, 2-3 zile. Într-o zi, cum stăteam în groapă, așa, și mai aveam un prieten – eu eram cu pușca mitralieră – întrebam pe ofițeri de ai noștri care umblau încolo și înapoi prin încercuire – asta era, asta se petrecea. Și nici unul nu putea să-ți dea un rezultat. Întrebam pe cine vedeam: un locotenent, un sublocotenent: „Domnule ofițer, ce facem?”. Acesta era rezultatul: nimenea nu știa. Ei ne țineau acolo ca să murim de foame și să terminăm muniția, să ne predăm. Și am văzut că la un moment dat, un ofițer strânsese 20-30 de ostași și îi organiza într-un pluton. „Măi, uite, ăla s-a apucat să organizeze, înseamnă că avem pe cineva.” Îi spui la acela care era lângă mine la groapă – eu eram cu pușca mitralieră – să mă duc să-l întreb pe sublocotenent. Dar eu nu cred că era sublocotenent de fapt, cred că se făcuse și el pentru că era mai cu inimă. Ei, o fi fost n-o fi fost, însă era acolo. și îl întreb: „Domnule sublocotenent, ce facem, ne mai organizăm? Sau murim aici?”. El zice „Măi fraților, mai cu curaj. Știți că suntem încercuiți, rușii nu mai înaintază peste noi, așteaptă să ridicăm mâinile, ne țin să murim aici de foame. Ne-am hotărât să ne organizăm la noapte, să mergem să rupem frontul.”

R: Pe 26 decembrie.

V.GH.: Exact. Pe 26. A doua zi era sfântul Ștefan. De asta am să spun că toată viața o să țin minte această zi. Și acest locotenent a spus. „Mergem să ne organizăm. Om scăpa, ieșim. Dacă nu, rămâneți aici să moșteniți Rusia asta pustie.” Așa o zis acela. Dar ce se întâmpla: veneau mulți și îl întrebau dar fiecare făcea de capul lui. Care mai stătea sub comanda lui, care mai pleca, care nu mai venea. Era cam dezordine. Și eu când i-am spus: „Domnule sublocotenent

(era cu galoane, dar nu-l cunoșteam), eu mai am un prieten și mă duc să-l aduc și pe el.” Când m-am întors la groapă am zis: „Măi Costică, uite cum organizează. Se spune că la noapte să ieșim și care om scăpa, om scăpa.” Căci așa a spus el cuvintele acelea pe care nu le uit. „Care om scăpa, om scăpa, care om muri, morți vom fi.” Dar Costică a meu zice: „Măi, de-acu tot morți suntem – suntem încercuiți”. El n-a vrut să meargă. Eu am luat pușca mitralieră pe care o aveam, de mâner și, am plecat spre acela; m-am uitat dacă vine după mine. O plecat și el după mine. Și m-am dus în grupul acela în care ne organizam. Ala când m-o văzut că m-am dus și cu pușca mitralieră, curajos, măi băieți, a început să-i încurajeze pe ceilalți: „Uite, o mai venit o pușcă mitralieră. Mai avem patru și cu asta cinci. Ne-ntărim, mergem, facem.” Cu curajul acela. Dar eu îi spui: „Domnu sublocotenent, am pușca mitralieră, dar nu mai am muniție.” „N-ai nici o grijă, îți dau acum ajutor.” Și o strigat la unul – îmi aduc aminte – Racoviță: „Măi Racoviță, vino aici ca ajutor.” „Acela are – zice, doi saci de merinde pline cu muniție.” Încărcătoare de pușcă mitralieră. Și zice: „Uite ești cu el ca ajutor.” Și am plecat seara din satul acela. Am plecat organizați, deodată.

R: Cam câți oameni erați?

V.GH.: Cu sublocotenentul acela ne făcusem mai bine de 50-60 de inși, așa ne făcusem.

R: N-ai aflat cum îl chema pe sublocotenent?

V.GH.: Nu. Am mers cu el până ce i-am respins pe ruși, prima dată. Am ajuns la linia a II-a și ne-au respins și rușii și ne-au dus înapoi de unde am plecat, de unde plecasem, din satul acela. Când am ajuns în satul acela de unde plecasem, satul ardea în flăcări. Nu știu ce se întâmplase.

R: Dar oameni mai erau în sat sau numai armată? Copii, ceva?

V.GH.: Puțini, civili nu erau. Nu erau, n-am avut timp să mă mai uit, dar ardea. Mi-aduc aminte că cu casca în cap stăteam la o casă unde ardea și m-am mai încălzit un

pic, că pusesem casca peste căciulă, că era ger. Și sublocotenentul acela a pornit la atac a doua oară. Și a doua oară am atacat și am rupt – pentru că ne-am gândit că înapoi nu mai aveam la ce ne întoarce. Și am mers toată noaptea – asta era noaptea de sfântul Ștefan. Și mă gândeam: „Doamne sfinte Ștefane, ajută-ne să scăpăm.” I-am respins pe ruși – o linie, am ajuns la linia a doua. Nu ne gândeam să ne întoarcem, căci nu aveam la ce să ne întoarcem. Și am respins și a doua linie. Și am mers toată noaptea aceea și era lună și zăpadă, îmi aduc aminte lumina de lună. Am mers (peste) vreo trei, patru rânduri de ruși. Luasem mai mulți prizonieri decât eram noi. Se predau pentru că știam că suntem încercuiți. Și ei se predau – erau un fel de balamuc. Și am mers în noaptea de sfântul Ștefan până dimineață când s-or revărsat zorile. Îmi aduc aminte, când s-or revărsat zorile am ajuns la frontul nostru, la români.

R: V-au recunoscut ăia, sau au tras și ei în voi?

V.GH.: Nu știu de unde au avut informații că n-au tras până când am ajuns la dâșii. Prizonierii fugeau, că noi eram puțini și nu puteam să-i ținem. Poate ziceți că-s povești, dar eu țin minte că la ultima linie de ruși la care am ajuns, era zăpadă și se cunoștea care-i linia de front, că mai era câte o pată neagră de pământ. Și ziceam: „Doamne, Maica Domnului, să scăpăm și din linia aceea.” Când am ajuns la dâșii, ce s-o întâmplat. Erau puse mitralierele cam la 20 de metri ca să tragă. Dacă spui la cineva nu te crede. Da să spun ce-o fost și acolo o mâncătorie: rușii erau beți toți, turtă. Erau turtă. Și noi când am văzut mitralierele – e mai pericol să fugi, că atunci te ia – scăpăm, nu scăpăm, ne-am dus până când ne-am încălecat pe mitralierele lor. Și ei erau chiori de beți și distrați acolo. îi dăduse băutura. S-o întâmplat și la noi, n-am timp să spun. Ne-au dat și nouă băutura de ne-au îmbătat. Asta era o prostie. Ca să ai curaj. Și am scăpat și i-am luat și pe ăia. Ei, dar ce mai țineam cont de dâșii? Care voiau mergeau cu noi, care nu... și am ieșit din încercuire după sf. Ștefan. Nu mai știu ce zi era, a treia zi de Crăciun.

Altă fotografie de familie

R: Nu-ți aduci aminte sat, comună? Departe de Kletskaia?

V.GH.: Era departe de Kletskaia unde rămăsesem noi acum. Distanța era mare. Noi acum nu mai țineam cont de Kletskaia, cum ne-o dus cu mașinile acelea. Și am ieșit și am dat de unitățile noastre unde se stabilise frontul. Noi am trecut la refacere și pe urmă a venit cineva și ne-a anunțat că plecăm în țară. Am plecat în țară cu uniforma, cum eram. Îmi aduc aminte, am ajuns la Tighina, eram plin de păduchi și nebărbieriți și netunși. Și, zice – „Nu vă dăm voie să mergeți, trebuie ca la Tighina să fiți deparazitați, aici”. Trecusem la Tighina de stație – cam la vreo doi kilometri. Ne-o întors înapoi să ne întoarcem la front. Ne-au întors pe malul Nistrului. Ne-au făcut plutoane – câte 40, câte 40 – că eram mulți care am venit acolo, era trenul plin. Garnitura era plină de ostași. „Mergeți până în cetatea lui Ștefan cel Mare.” De unde a trecut trenul Nistrul, am trecut așa, ne-am dat jos. Eram încolonați pe plutoane. Lua unul comanda, unul doi trei, câți eram acolo. Și „Mergeți în cetate.” Am

mers, am mers vreun kilometru până unde era cetatea. Nu se vedea nici o cetate. Am ajuns la o pădurice de salcâmi – nu erau salcâmi bătrâni și când am ajuns, așa era într-un loc unde te lăsați la subsol pe scări. Ni s-a zis: „Intrați în cetatea lui Ștefan cel Mare.” Era mai în pământ, așa. Cetatea lui Ștefan cel Mare, așa am văzut-o acolo – în pământ, pe malul Nistrului. Am intrat acolo în pământ. Cazarmă era – cetatea asta. Lumină electrică. Ne-o deparazitat de cum am intrat. Dezbrăcați până la piele, băgat hainele în centură și la gât aveam matricola. Ca să cunoști pachetul. Nu știu ce fel de etuvă era, că au ieșit hainele ude. Umede oleacă erau, ca să poți să te îmbraci. Ne-or tuns din cap până... Bărbierit și după aceea am trecut și ne-au dat pachetele de haine, ne-am îmbrăcat și după aceea ne-au dat direcția fiecare la unitățile noastre în țară. Am venit cu trenul, da nu știu, la Bârlad am venit direct. Ne-am împărțit cu trenul fiecare la unitățile la care aparțineam.

R: Și aici v-au organizat din nou și v-au adus pe linia frontului Iași-Chișinău.

V.GH.: Asta era în iarna lui '42 spre '43.

R: În iarna lui '43, după retragerea frontului de Sfântul Vasile, știi, unde erai?

V.GH.: Acasă. Ne-a dat, îmi aduc aminte – nu știu cum era lumea aceea atunci, ce vă spui vă spui un adevăr. La unitatea de atunci s-a hotărât să ne dea o permisie de 4-5 zile. Și ne-o dat permisie de ne-am dus la țară. Cum ne-au deparazitat, domnule profesor? Hainele aveau lângă rever păduche lângă păduche. Dar erau morți. Și ne-au dat drumul acasă, mă gândesc că atât de înapoiată lumea asta. Cel puțin maică-mea s-a speriat că erau păduchii unul lângă altul, deși erau morți. Și cusăturile, toate. Aveam două surori, fete mari și le-a pus și au ras cu cuțitele păduchii aceia. Dar nu știu cum le-o dat drumul de la unitate cu păduchii aceia. Și ne-au curățat acasă și ne-am întors la unitate.

R: Te aștepta cineva acasă în afară de mamă și surori?

V.GH.: Mai aveam un frate. Nu eram căsătorit. Însă am fost trei frați pe front. Unul mai mare ca mine a fost jandarm și unul tot în unitatea de 12 Dorobanți. Eu am fost întâi în compania de mitralieră și apoi de branduri și el a fost la pușcași. Trei frați am fost. Din război am fost câte trei acum amândoi sunt morți, numai eu sunt în viață.

R: Dar te rog să mai stai vreo câțiva ani pe aici, că mai este nevoie de dumneata.

V.GH.: Domnule profesor să mai râdem acum oleacă, cum zice cântarea aceea la televizor. Crește frunza, crește iarba, dacă nu-s tânăr, degeaba.

R: Stai bine cu mintea. Te ajută copiii?

V.GH.: Din ăștia am cam dus lipsă. Și n-am avut de la prima. M-am căsătorit a doua oară și a doua oară când m-am căsătorit, eram în etate și am zis s-o iau cu copil și copilul era la facultate la Galați, la TCM. Era de la soția a II-a. și apoi a terminat facultatea, eu lucram aici la fabrica de rulmenți și am ieșit pensionar – iaca-s pensionar din 1975 și băiatul, iaca m-ați întrebat de băieți: am avut un băiat de la soția a II-a. A fost bun, Dumnezeu să-l ierte că o dat o boală peste el, era inginer la fabrică. Eu am ieșit la pensie, el a intrat la fabrică.

R: Dumneata ce funcție ai avut la Rulmenți?

V.GH.: Am fost la secția de control tehnic, la CTC. Și din 75 sunt la pensie. Băiatul mi-a murit și cu toate că n-o fost al meu, Dumnezeu să-l ierte, că am plâns mai mult ca după tata. A fost un băiat ascultător, cuminte, civilizată. Și am înmormântat-o și pe a doua și m-am recăsătorit și a treia oară. Am pierdut-o și pe asta. O rămas nora de la băiat. Avem un nepot care a rămas după băiat și după nora care a rămas după mine. Nepoata este medic la Sf. Spiridon, la Iași. Este căsătorită, bărbatu-său este chirurg, ea are specialitate cu gâtul și urechile. Și eu acum sunt cu nora. Ea are apartament la bloc, mă înțeleg foarte bine. Nu se înțeleg alții care sunt din sângele lor cum mă înțeleg eu cu dânsa, și mă rog să-i dea Dumnezeu sănătate. Ea stă la bloc, e singură, nu s-a recăsătorit. Ea mă îngrijește.

La ușa casei, 12.09.2019, ora 16.

R: Casa când ai cumpărat-o?

V.GH.: Casa de mine e făcută. În '59-'60. Eu am venit din prizonierat în '48.

R: Câți ani ai stat în prizonierat?

V.GH.: Patru ani. Până în '42 am făcut războiul – patru ani, și, patru ani am stat prizonier în orașul Novokramatorsky în Rusia, aproape de Marea Azov. Mergeam acolo de luam pește pentru lagăr.

R: Erați mulți acolo?

V.GH.: Am fost mulți. Și acolo era o problemă. Era oraș industrial mare, regiunea Donbas. Am lucrat acolo și în fabrică la anumite corvezi, la descărcarea materialelor pe care le descărcau rușii. Vara ne ducea la munca câmpului, iarna eram în lagăr. Am venit în '48. În '49 nu era fabrica aceasta de rulmenți, m-am dus și m-am angajat la Brașov – la Steagul Roșu. Era orașul Stalin atunci.

R: Se purtau urât rușii cu voi?

V.GH.: Nu pot să spui că se purtau urât, și ei o duceau greu, erau lipsuri. Mi-aduc aminte că ne duceam la colhoz și

mâncam mâncarea tot din lagăr, ne aducea rația. Ce mâncau ei mâncam și noi, era lipsă și în Rusia. De nimic nu am răbdat dar de foame am dus-o greu. Mâncam toate fleacurile, ce găseam pe pământ. Că am dus-o greu din cauza foamei. Am lucrat la o carieră de var, la o mină de cărbuni, am lucrat, dar nu am avut alte dificultăți decât că era foame. Când am venit în țară am mâncat pâine la Iași. Ne-o adus cu trenul la Iași la stație, de acolo ne-a dat drumul. M-am dus de acolo la Brașov, unde m-am angajat, până în '56 am lucrat acolo, după aceea am venit și m-am angajat la Bârlad de unde am ieșit la pensie.

R: Aș vrea să te mai întreb câte ceva. Frontul Iași - Chișinău nu a avut o linie prea dreaptă. Știi cumva unde se întindea – încolo, până la Botoșani, Suceava?

V.GH.: Eram pe câmp și spuneau că între Iași și Târgu Frumos – linia noastră, cât ne-am bătut cu rușii. Și prin Iași am avut lupte, însă acolo eram când s-o încheiat armistițiul acesta blestemat. Dar când eram pe front nu auzisem nimic pe front de armistițiu. Ce-a fost atunci: noi ne băteam cu rușii, nu mai știu prin ce localități eram și în timpul cât s-a făcut armistițiul acela noi eram tot cu nemții. Acum nouă ne dăduseră ordin de retragere, aproape de 23 august, dar noi ne băteam mai rău ca înainte. Pentru că noi ne băteam cu rușii în fața noastră iar nemții trăgeau din spate și nu ne lăsau să ne retragem. Era o șosea și era un pod peste o apă mare. Și pe podul acela erau grămezi de morți nemți. Instalaseră două mitraliere și nu ne lăsau să ne retragem. Noi acum ne făceam cruce și nu știam care este inamicul și care este amicul cu care suntem. Că erau mai răi nemții. Deși aveam ordin să ne retragem, nemții trăgeau mai a dracului. Ne-am dus cum ni s-a zis - armistițiu să ne alipim cu rușii. Și ne-am încolonat, am cătat pe unitățile din care facem parte fiecare din noi și ne-am dus până la Bălți, cu convoaie, de ruși organizate. Am ajuns la Bălți unde ne-a suit la tren, era căldură mare – la vagoane de boi. Și ne-a dus pe linie necunoscută. Nu știam unde ne-au dus. Șase zile și șase nopți. Nu mergeam. Stăteam șase zile prin stații. Au murit

mulți acolo. am ajuns în Novokrematork. Nu, când ne-am dat jos din tren ne-a dus mai întâi în Asia centrală, în partea de răsărit a Chinei. Dar nu am stat mult. Și ne-au adus pe unde a fost frontul cică „Ca să reparați ce ați stricat.” Pentru că aici pe la Novokrematorsk fusese frontul. Sau aviația. Prima dată ne-au ținut într-o fabrică, pentru că nici ei nu aveau unde să ne ție. Îngropam stâlpi din ăștia de brad, dar nu știam pentru ce îi îngropam. Împrejurul unui sanatoriu care fusese bombardat de aviație. Nu avea acoperiș, nu avea geamuri, nu avea nimic. Și a îngrădit cam un hectar de jur împrejur. Noi l-am îngrădit cu stâlpi de brad și cu sârmă ghimpată. Noi nu știam ce facem și am făcut lagărul, acolo pentru noi. Și acolo am stat în Novokrematorsk, îi spunea Zavod Stalin –Uzinele Stalin. Am lucrat și în fabrica aceea.

R: Ce făceai în fabrica aceea, Zavoda?

V.GH.: Mai mult la descărcarea materialelor pentru că nu se terminase războiul cu nemții în partea astalaltă și venea o garnitură cu vreo 30-40 de vagoane în fiecare zi, cu materiale aduse – pradă de război. Nici rușii nu mai știau ce au adus. De la noi or fi luat ce or fi luat, dar de prin Germania, de prin celelalte țări, descărcam garnitura asta, a doua zi era la loc la Zavod Stalin. Și acolo materialul, acolo era – după mintea mea – nici rușii nu se pricepeau ce mașini aduceau. Erau macarale din astea mici. Ridicam, puneam și descărcam. Noi descărcam cum descărcam paie.

R: Câți români erați acolo?

V.GH.: Prima dată când ne-au strâns, ziceau că sunt vreo trei lagăre în jurul orașului Novokrematorsk. Noi ziceam că am fost până la 3000. Am fost prima dată numai români și pe urmă au adus nemți.

R: Cam cât ai stat – din ‘44 până în ‘48?

V.GH.: Da, de pe 23 august. Noi nu aveam calendar dar se zvonise că s-a făcut armistițiu. Data, ziua, nu pot s-o mai știu.

R: Dar plecarea când a fost? În 1948, iarna, vara?

V.GH.: Toamna. Am venit și pe urmă ne-au desconcentrat și m-am dus și m-am angajat.

R: Te-au ponegрит, ai suferit după faptul că ai fost prizonier?

V.GH.: Nu, doar am fost cam separatizat așa, că spuneau că noi nu avem dreptul să fim membri de partid, pentru că noi am luptat în răsărit contra rușilor și nici nu era vorba până acum că am luptat, era vorba doar de cei care au luptat în apus. Dar până pe urmă ne-au acceptat și pe noi.

R: Te-au făcut membru de partid, până la urmă?

V.GH.: Nu, dacă am văzut că ei spuneau că noi nu aveam voie, dar am lucrat, am fost mulțumit.

R: Cât e pensia dumitale azi?

V.GH.: Am pensie bună. Cu tot cu război, cu tot cu prizonierat și cu pensia din fabrică eu am ajuns la 2800.

R: Domnule Voiculescu, dumneata te-ai născut din familia Voiculeștilor din Cârja, nu? Era numeroasă familia asta la Cârja?

V.GH.: Iaca și aicea este ceva de gândit că tata era din familia Vacă. Familii multe de-alde Lazăr Vacă. Ion Vacă o fost bunicu. Asta era. Dar am fost așa numai la școală. Și-apoi pe urmă ne-am refăcut aproape ne-am schimbat toți ceilalți familia. Dar tata până a murit, Lazăr Vacă, așa s-a numit. Așa era. Voiculeștii – oameni gospodari.

R: Mai sunt în Cârja, Voiculești?

V.GH.: Mai sunt, că și-au schimbat toți numele. Adică din Vacă și-au schimbat numele în Voiculescu. Că nu suna așa bine. Mulțumesc lui Dumnezeu că sunt sănătos și al doilea, v-am mai spus, și tata a făcut războiul celălalt, a căzut la Mărășești, a fost făcut prizonier, o făcut prizonierat un an și opt luni în București. Că era Bucureștiul ocupat. N-o avut drepturi, că atunci numai le-o dat pământul în 1923 și el dacă a fost singur, tata la bunicul, a avut cinci hectare de la bunicul și n-a primit nici pământ. Eu am deodată pensia și de veteran și de prizonierat. Mulțumesc lui Dumnezeu, sănătate să-mi dea. Am dreptul la mașină să n-o plătesc, am dreptul la tren, i-o făcut procură și lui noră-mea. Așa că, eu mulțumesc lui Dumnezeu că avem un drept mai bun ca taică-

meu, că așa cum am spus, repet, și el o făcut războiul, și el a fost prizonier.

R: Rușii vă băteau?

V.GH.: Nu. Ei, dacă fugeai, trăgeau după tine. Sufereau și ei.

R: N-ați încercat să evadați de acolo?

V.GH.: Nu. Mi-aduc aminte că vreo două cazuri din astea au fost. Au fost dar n-au ajuns în țară. Că trebuiau să umble pe la civili dacă plecau și-i descoperea.

R: Dar nu ți-au propus să vii în divizia Tudor Vladimirescu?

V.GH.: Da, mi-o propus. Da, s-o întâmpilat că în timpul acela o dat tifosul în lagăr. Și n-o mai dat voie să plece nicăieri, pentru că tifosul a omorât mulți. În '45 spre '46, iarna aceea o dat cât eram de slabi și de prăpădiți, o dat tifosul și nu mai dovedeam să-i îngropăm. Nu am scăpat de tifos. Am zăcut, dar nu știu cum am scăpat. Or murit mulți și nu aveam unde îi îngropa. Era aproape de lagăr și nici rușii n-or lucrat în primăvară pământul, de câtă lume a murit acolo. cu carul îi duceam, câți au murit. Îi duceam și morți și nemorți. Nu mai știai că e mort sau în ce stare. După iarna lui 45-46, în primăvară rămăsesem toți doar o mână. Dar toți zăcusem. Și nu știu cum am scăpat. Dumnezeu știe cum. Medicamente nu erau, îngrijire nu era. Cum am spus am făcut lagărul în jurul clădirii aceleia unde făcusem un sanatoriu de bolnavi. Și noi locuiam mai mult la subsol și făcusem niște barăci. Dar spitalul nu avea acoperiș, nu avea geamuri.

R: Aveați haine sau ați suferit de frig acolo?

V.GH.: Îmbrăcăminte ne dădeau, dar de frig nu mai știam, ne culcam unul peste altul, de nu mai știam, dar ninge peste noi, ploua peste noi, lagărul era așa. Așa am stat ca animalele, până în primăvară.

R: Asta însemna că aveți păduchi.

V.GH.: Dar păduchii nu mai aveau ce mânca, că slăbisem. Și primăvara, pe cei care erau mai sănătoși, ne-au luat și ne duceau la colhoz. Erau sate aproape de orașul

acela. La munca câmpului, dar mare lucru nu mai făceam că eram slăbiți. Tot din lagăr primeam pâinea, nu aveau nici ei. Dar știți cu ce ne-am întărit? Cu ierburi din astea. Dacă știți: știrița.

R: Am mâncat și eu, pe timpul sărăciei. Știriță și troscot.

V.GH.: Făcusem așa un fund de lemn și puseam, o hăcuiam și o mâncam ca animalele. La câmp era aer curat și munceam, nu ne feream de muncă. Dar mâncarea era aceeași. Ne mai întremam câteodată la colhoz, pentru că erau acolo vaci. Ne mai dădeau acolo o cană de lapte dacă mai făceai munci. Dar era tot rația de la lagăr. Dar când venisem de la câmp ne îngrășasem cu știrița aceea. Troscot, știriță și mai erau câteva plante pe care le tocam și le mâncam. Dar, au murit mulți lângă o carieră de var care era tot pe acolo, pe lângă un deal. Și dealul acela era de var. deasupra lui avea o pojghiță cam cât o masă, de pământ. Și noi luam pojghița aceea de pământ și o duceam. Și acolo bătea vântul iarna. În fiecare zi aveam o prăștină așa, cum aduci oaia moartă sau mielul, așa îi aduceam. Că eram slabi, domnule. N-aveam 30 de kg, așa eram de slabi. Când mergeam dimineața de la lagăr trebuia să luăm două, trei prăștini, câți mureau, că santinela nu primea dacă pleca brigada de 20 de inși și veneau 18 nu te primea. Trebuia să-i aduci morți cum îi aduci. Pe cine mureau îi aduceam pe prăștină.

R: Ce distanță era?

V.GH.: Nu era departe, de la tabără erau vreo 2-3 km.

R: Ai spus dumneata, că erau cam 3000 de oameni acolo. cam câți crezi că au scăpat?

V.GH.: Nu puteam să ne numărăm. În primăvară eu spun că mai mult de la 2 sau 300. Că mai aduseseră de la alte lagăre, unde se întâmplase la fel. Pentru că în Novokrematorskaia aceasta erau trei lagăre. Erau și femei în lagăre. Aduse din Germania, de la Nemți. Veneam odată de la lucru și le-am văzut și pe ele, îmbrăcate în haine de prizonieri, pentru că noi aveam scris pe mână BK. Prizonier

de război pe rusește. Și erau îmbrăcate și femeii prizoniere din familii de nemți și munceau acolo. când am auzit că vorbeam românește or uitat și de santinele și au venit la noi și se strângeau în brațe săracele și plângeau și ne uitam: acum, noi suntem prizonieri, dar ele, de ce? Erau multe femei și erau niște fete tinere, săracele.

R: Și când a venit tifosul și peste ele a venit, nu?

V.GH.: Ce-or fi pățit nu știu, dar mai mult ca la vreo 200 nu a rămas în lagăr. Nu ne numărăm.

R: Ca o concluzie: cum crezi că ai scăpat din război?

V.GH.: Numai Dumnezeu știe. Eu am zis că am fost bun la Dumnezeu. Eu am ținut chiar pe front dacă eram; era greu, era iarnă, era pe acolo pe a Stalingrad și intram câte 10-15 peste ruși. De frig, de foame și ieșeau bieții ruși cu copii, cu femei, ce erau ei vinovați? Eu eram milos. Ziceam la ai noștri: dă-te mai încolo, dă-te și tu mai încolo, fă loc și la copiii ăștia să stea. Și am fost milos și Dumnezeu m-a apărat.

R: Ai văzut români care au tras în ruși? În civili?

V.GH.: Eu n-am văzut. Am un caz. Dinainte de război era un țigan. Ibănescu – era un țigan de la Ibănești. Prinsese, o zis, un rus. Era o echipă de partizani dăduse gârbă într-o seară înainte de a ajunge la front. Stăteam într-un sat, pe la case câți încăpeam: câte trei, câte doi. Și acolo unde stătea colonelul o fost o echipă de partizani. Colonelul avea o santinelă la ușă și una la poartă. Și de unde o dibăcit ei că e colonelul vrea pesemne să omoare capii. Erau echipe de partizani ruși. Și într-o seară s-au apropiat de santinelă, o dat cu cuțitul într-însul și l-o tăiat. Celălalt a dat alarma. Și ei au fugit. După câteva zile a venit compania noastră și a făcut gardă în tot satul acela, noi dormeam acolo, dar noaptea făceam de gardă. În corpul de gardă te împărțea: te duci în sectorul acela, te duci dincolo, ca să fie în tot sectorul, să nu se întâmple ceva. Când am înghețat ne-am dus la corpul de gardă să ne mai încălzim. Unii prinseseră un bătrân cu barbă și își băteau joc de dânsul. Îl aduseseră la corpul de gardă, că să spună aia, aia. Până la urmă l-au

împuşcat. Şi cine l-a împuşcat? Un caporal, era prieten cu mine. Şi i-am făcut observaţie: „Tu n-ai tată acasă? De ce l-ai împuşcat?” „Păi zice că nu, aista o făcut parte din echipa aceea care a fost să-l omoare pe locotenent.” Dar el îl împuşcase, de ce? Ca să zică că a făcut şi el o faptă bună şi a doua zi să-i pună galoane. Aşa era. Da, m-o pârât la colonel. Şi a doua zi m-a chemat la comandantul de companie: „măi, ce ai făcut că te-o chemat acolo.” Mă duc acolo – „Mă, ce ai făcut zilele astea că eşti chemat la colonel?”. „N-am făcut nimica dom' locotenent, n-am făcut nimic.” Colonelul l-a luat întâi pe locotenent: „Ştii că ai partizani în companie? Da, păi, uite că dânsul s-o pus pentru un rus că l-o împuşcat.” Aţi înţeles că acela voia să-i puie trese. Şi eu i-am spus în glumă „Măi, de ce l-ai împuşcat, că era ca tată-tu?” Da, încolo să împuşti, nici nu m-am gândit.

Pentru că ŞI EI erau necăjiţi, domnule...

... Într-o seară am intrat tot în sat. Ne-am dus la o casă, când am ajuns la casa aceea eram vreo câţiva inşi. Şi când am ajuns la dânsii ei au stins lumina, ei nu aveau voie să ţină lumină. Țineau doar o bucăţică de lumânare. Nu-s de spus astea, dar trebuie să spui, au rupt uşa şi au intrat înăuntru. Când am intrat înăuntru era un moşneag bătrân şi cu vreo câteva fete din astea şi fetele acelea plângeau că fuseseră alţii înainte. Cred că făcuseră ceva, da, au făcut şi ai noştri. Am bănuit doar. Eu am fost mai milos de oameni. Am zis că m-am pus pentru dânsii şi pe urmă am fost consemnat de colonel la locotenent că „Vezi că acesta ţine cu ruşii.”

R: Dar trădători ai găsit, ai văzut, ai auzit?

V.GH.: Nu pot să spun că asta a fost. Îs multe, domnule profesor.

R: Vreau să povestesc ceva. Înainte de a răsări soarele, pe 19 noiembrie 1942 era frig.

V.GH.: Da, dăduse zăpada, dăduse iarna peste noi. Noi nu plecasem în iarnă acolo, dar ea a venit. Noi promisem pachete din țară pentru că acasă se aflase că a venit iarna.

R: Deci aproape de Kletskaia se strângeau tancurile rusești care „strângeau punga” – pentru că au strâns ca într-o pungă pe români.

V.GH.: Noi am fost cam la 20 de kilometri de Stalingrad. Donul era în față și Stalingradul în dreapta. Cum eram noi cu fața spre front, în dreapta era.

R: Acolo, rușii au trecut cu tancurile să prindă în „pungă” 150.000 de români. Un sergent, șofer – pentru că nu mai aveau ofițeri, a zis așa: cine vrea să scape, după mine, și a luat vreo 100 de oșteni cu șase camioane. Aceștia au dat țevile de eșapament jos, aveau echipament ușor, puști, grenade, mitraliere. Au urcat în cele șase mașini și au forțat linia frontului și cinci mașini au scăpat din șase. A fost măcel mare. Dar au scăpat 61 de oameni din cei aproape 200. Am această mărturie. Am făcut comparația când v-ați organizat voi și ați mers cu locotenentul sau sublocotenentul vostru.

V.GH.: Nu i-am știut nici atunci numele. Numai l-am cunoscut. Noi ne-am organizat pentru că a fost el, nu știu din ce unitate făcea parte sau dacă era sublocotenent, dar mulți ziceau că acesta a fost un om mai cu inimă.

R: Deci ați fost 60-70 de oameni care ați scăpat forțând rușii care vă înconjuraseră.

V.GH.: Au fost două linii de ruși. Am reușit din prima, am fost respinși, ne-am întors la satul care ardea. Nu știu de ce ardea dar știu că erau o mulțime de flăcări, mi-aduc aminte cum m-am încălzit la o casă care ardea și mă gândeam: „Măcar de aș fura foc, numai să mă încălzesc oleacă.” Și am atacat din nou și am respins și a doua linie.

R: ...dar ați trecut printre gloanțe? Se trăgea împotriva voastră?

V.GH.: Dar nu numai atât, dar credeți că din noi puțini au căzut? N-au căzut puțini, dar care au scăpat au scăpat și am mers prima dată – nu știu dacă v-am spus – am mers la niște barăci unde era o manutanță rusească – un fel

de brutărie. Și erau santinele. Au fugit, când ne-or văzut. Au fugit santinelele pentru că nu știau că o să dăm peste dâșii. Santinelele au fugit și rămăseseră doar femeii care făceau pâine pentru front sau pentru civili. Și acolo m-am săturat de pâine. Am mers până a murit Racoviță. Cel care mi-a adus la ordinul celui sublocotenent care a încurajat soldații aceia, mi-a adus muniția pentru pușca mitralieră. Racoviță a murit în prima noapte. Când au dat rușii primul atac, Racoviță se trântise la pământ și după ce au trecut, îi ziceam. „hai măi, Racoviță, hai.” Racoviță murise.

R: Mi-ai povestit un episod cu o mașină nemțească cu coviltir peste care ai urcat. Exact același episod mi l-a povestit Nică Paiu din Miroslavești, județul Iași. El cred că a scăpat, că era printre motoare.

V.GH.: Eu ziceam în glumă să mă urc sus, dar dacă acela, român de-al nostru m-a întrebat: „Ai curajul?”, eu ce să mai zic. Și mi-a dat mâna și m-am urcat.

R: Acest episod mi-a povestit și Nică Paiu, acum câteva luni.

V.GH.: Să fi fost din remorcă dintre răniți?

R: Probabil.

V.GH.: Nu știi ce a mai rămas dintre răniți. Dacă mă îngrămădeam să intru, eram și eu acolo.

R: Domnule Voiculescu, noi suntem azi în 12 septembrie 2019. Și am stat de vorbă între ora 19 și acum e ora 21 și un sfert. Am stat de vorbă mai bine de două ore. Am și consemnat vocea dumitale și am s-o transpun cât mai exact în cadrul unei opere. Îți cer permisiunea.

V.GH.: Cu cea mai mare plăcere, și cu cât mai mare dorință.

Gheorghe Voiculescu nu ne-a povestit de teama permanentă, uneori groaza, care-i ducea pe unii la nebunie. Erau sub ploaie de gloanțe și s-au împăcat cu amenințarea morții.

Mai erau momente când uitau de ea, pentru că mulți știau să cânte din frunză, sau solz de pește, ocarină, drâmbă, fluiet, cobză, armonică, acordeon și se luau cu oarecare tihnă și căpătau

mai multă speranță. Erau instrumente simple și ușor de cărat după ei. Mai recitau poezii populare sau din V.Alecsandri, George Coșbuc, Nicolae Militaru, așa în particular, căci în deplasări băteau pasul pe marșuri ostășești. Moralul oștirii era , totuși, greu de menținut cu atâtea lipsuri și primejdii, chiar dacă primeau băutură. Din câte spune combatantul sutaviețuitor era totuși o încredere patriotic-românească pe front, cu nemții alături, deși li se aruncau și manifeste sovietice.

Cine a scăpat de la Stalingrad n-a avut o viață fericită în societatea multilateral-dezvoltată.

(În seara zilei de vineri, 16.02.2020, l-am introdus în direct, telefonic, la o emisiune TV).

8. CÂND S-A RUPT FRONTUL

Asaltul de pe Dealul Crucii... repovestire după mărturiile *sutaviețuitorului* Constantin Iosub (n.25.04.1918) și a altor tătărășeni, cu diferite prilejuri, cu imagine din aug. 2019, la Sărbătoarea comunei; se văd urmele gropilor de la explozii, la baza Crucii.

Armata rusă se rostogolea ca un tăvălug uriaș peste frontul românesc oarecum stabilizat pe linia Iași - Chișinău, pe 21-22 august 1944. Marea mișcare de trupe care trecuseră PRUTUL era ca un lanț uriaș de fier, oameni, animale într-un permanent scrâșnet de roți, îndemnuri pentru caii care trăgeau tunurile antitanc, huruit de motoare de tanc, pe ici pe acolo nuanțat de vaietele răniților din ambulanțele motorizate sau căruțele speciale cu coviltir, trase de cai. Un zgomot specific mișcării trupelor cu care ostașii din primele linii se obișnuiseră și care sub dogoarea unui soare de august se bălângăneau de greutatea armamentului, de sete și de oboseală.

Printre pifanii corpului de armată se afla și caporalul Costache Iosub dintr-un grup care acceptase ca în locul Siberiei să intre în Armata Roșie și să lupte împotriva nemților și românilor, după ce au căzut prizonieri, în bătălia de la Cotu Donului de după 19 noiembrie 1942 (când armata a 3-a și a 4-a

română au înregistrat cel mai mare dezastru militar din istoria ei). Se născuse în Tătărușii lui Alexandru Vasiliu copilărise sub acest deal al Crucii, numit așa pentru că pe coama sa era de când

se știa locul o cruce mare de stejar, ziceau oamenii că de pe vremea lui Ștefan, deasupra căruia era o pădure de salcâmi tare buni de construcții de case. Cele câteva zeci de hectare de pădure

gemeau de armata mânăată către Berlin, călcând totul în picioare, deja pregătită să rupă linia frontului cu infanteria pregătită pentru asalt, care trebuia să se rostogolească pur și simplu de pe dealul extrem de abrupt dar înierbat, pe unde cu 3 ani înainte își păștea vacile. Trebuise să-și lase mama vârstnică, boii, cele două vaci, capra și câteva păsări, în același timp cu fratele său Neculai și repartizați în armata a 3-a română, sub comanda gen. K. Frontul îi despărțise pe cei doi frați așa că de Neculai el nu mai știa nimic, grupul de români obligat de ruși să lupte (sau Siberia...) contra românilor încă în combinație cu nemții. Nici nu puteau vorbi românește între ei deși basarabeanul sergent era tare de treabă și se înțelegeau foarte bine. El trebuia să lupte pentru familia din Tătărăușii lui, pentru a-i elibera pe ai săi cu care a crescut și a înțeles ce e viața; voia să scape cu viață chiar dacă, iată, milioane de schije îl căutau și prin gropile mai vechi.

Se apropiaseră la câteva sute de metri de Tătărăuși, cu ordinul de învăluire și de atac surpriză, după pregătirea de artilerie asupra pădurii Cristești-Humița – Valea Seacă, și satului, unde se bănuia că sunt trupele combinate de români și nemți, și ei înarmați până în dinți. Pentru Costache erau atâtea zvârcoliri sufletești, așa mare dorul de ai săi, acum aflați doar la câteva sute de metri, într-o mare incertitudine dacă aceștia mai trăiesc sau au fost evacuați înspre Târgu-Neamț pe undeva. După ani de război și norocul de a mai trăi parcă simțea organic locurile astea ale copilăriei. Toată această armată trebuia să pârjolească satul în care s-a născut, să-i omoare pe ai săi, chiar el să trebuiască să tragă cu arma înspre ei. De altfel în ziua de ieri și astă noapte dinspre Valea Seacă artileriștii români formaseră o perdea de foc și moarte exact pe pădurea unde se afla și el, așa că tot dealul și toată pădurea erau numai gropi după bombele trimise asupra lor. Nu mai avea nimeni cum să observe cât de dezolantă era acum falnica pădure de odinioară cu atâția copaci retezați de bombe, ferfenițiți de schije și șrapnele. Prin mare noroc scăpaseră aproape toți din compania lui, el scrâșnind la un moment dat că după stepa calmuică ar putea fi omorât chiar la poarta de intrare în sat. Se gândea că și crucea din sufletul său

și Crucea lui Ștefan l-au ocrotit și tot sub cruce, poate, vor scăpa cu toții.

Trupa era pregătită de asalt, iar din spatele lor artileria rusească bombardă centimetru cu centimetru dealul de vis-a-vis ca o barieră dinspre Cristești – Valea Seacă – Pașcani, de unde li se răspundea cu aceleași bombe și... foc susținut. Setea îi chinuia, „ce bună ar fi o găleată de apă de la mama de acasă” își zicea; groaza că poate fi lovit oricând nu-l înlemnea, totuși, se adăpostea în gropile proaspăt produse de exploziile bombelor venite de la români. Acolo pe unde el și păscuse vitele și tăvălise o frumoasă tătărușancă.

.....

Pe versantul răsăritean al dealului mai molcom de la Valea Seacă, la adăpostul întăriturilor masive de beton, resturi ale armatei a 4-a și nemții se apărau cu înverșunare, trimițând înspre ruși tone de proiectile, inclusiv brizante care să secere tot de prin pădure. Sergentul Neculai Iosub, conducea o baterie de 6 tunuri, care trimiteau cu mare precizie bombe pe Dealul Crucii, unde el crescuse în cultul eroilor străbuni, viu de pe vremea învățătorului Alexandru Vasiliu, existând aici o școală mereu cu acest cult al eroilor. Îi folosea de minune că fiind din partea locului, cunoștea perfect configurația terenului și putea dirija focul tunurilor cum îl considera el mai eficient, pădurea de salcâmi fiind realmente acoperită cu foc, metru cu metru. Dealul cu coama lui de unde aruncase de atâtea ori bostanii să se rostogolească în vale era numai găuri după explozii, pe care le vedea prin binoclu, și-și închipuia că n-au cum să scape cei care se aflau în pădurea devenită acum cimitir. Ordinul era să-i piseze pe ruși până se retrag, să mențină linia frontului cu orice preț, aliniamentul de pe linia pârâului fiind vital pentru rezistență împotriva rușilor.

El trebuia să lupte pentru țara lui, pentru Tătărușii lui dragi, pentru familia sa, deși mama și cu puținele lucruri pe care le luase în căruță, din averea strânsă o viață, se retrăsese, probabil, la Boureni-Moțca, oricum peste apa Moldovei. Fusese înaintat în grad după ce scăpase din punga de la Cotul Donului, se obișnuise cu viața de pe front și cu ideea că oricând poate să-

și piardă viața, că va ajunge erou cu litere săpate în Crucea lui Ștefan sau pe monumentul din fața școlii din Tătăruși.

În ultimele zile, după ce nu reușiseră să stabilizeze linia frontului pe Prut, erau mereu hărțuiți, cu alarme noaptea cu trageri ordonate la orice oră și tunurile H. de 20, sau Krupp de 76 erau foarte bune, cu infanteriștii în fața lor, cu tunurile anticar în spate, cu hărmălaia oarecum controlată din spatele liniei I. Nu-și mai văzuse fratele, din noiembrie 1942, mama de jumătate de an deși, printr-un joc al sorții era ca și acasă, la o asvârlitură de băț de casa, grădina și fântâna sa. Acum executa ordinul de a-i căsăpi pe rușii care năboiau spre Dealul Crucii, până de curând locul său de joacă, un lot din salcâmi fiind proprietatea unde-și păștea animalele, împreună cu fratele său Costache. N-avea de unde să știe că mama sa nu reușise să plece din Tătăruși, dar era foarte atent ca proiectilele să lovească dincolo de coama dealului unde se afla dușmanul bolșevic.

Viața de soldat îl obișnuise să nu mai raționeze îndestul dar simțea că-și protejează tot ce are mai scump protejându-și satul, asupra căruia ai lui, nemții n-au tras nici un proiectil dar artileria rusă abătuse foc nimicitor în nord, de la distanță, în încercarea de a curăța locul de rezistența româno-germană.

„Dacă mama s-ar afla acolo, oare cum ar rezista” se întreba pe clar de lună tânărul de doar 22 de ani, comandantul unei baterii de 6 tunuri germane și 41 de români mereu în stare de luptă, mereu flămânzi, mereu încrâncenați și... mereu gata să se despăduchieze, căci de asemenea „musafiri” nu se poate scăpa pe front. „Ce bună ar fi o găleată de apă de la mama de la fântână” își zicea el cu gândul acasă, adică la câțiva kilometri de gospodăria lor.

N-avea cum să știe că în îmbulzeala evacuării, mama n-a reușit să plece, că a preferat să moară acasă, drept care avea grijă de animale, lăsase grâul nesecerat în plata domnului, abia își strânsese fasolele și cucuruzul alb, deci avea ce mânca și... „cum o vrea Domnul”. Auzea și vedea cum pe Dealul Crucii mișcă mulți oameni, era un huruit care pătrundea în creier, vedea trasoarele care zburau de la Valea Seacă înspre pădurea de salcâmi, pe deasupra satului și a casei sale. Cum în sat nu era

armată femeia își închipuia că n-au de ce să-l bombardeze, dar și-a făcut pat în beci unde și-a pus alimente de rezervă și apă. În seara de 21/22 august rușii au bombardat totuși, nordul satului Tătăruși, semănând groaza între cei câțiva țărani care nu s-au putut evacua. Atunci Ileana lui Iosub a trăit cel mai greu moment din viața ei, a regretat că n-a plecat, și apoi, aproape n-a mai ieșit din beci. Cu chepengul ridicat, vedea ce se întâmplă pe cer și aproape deasupra capului. Se îngrozea când vedea asaltul de foc asupra dealului Crucii, și, cam în același timp, cum din pădure scupă foc tunurile și tancurile rusești într-un apocaliptic joc al morții, un dialog cu sunet sinistru, globuri de foc, lumină roșietică și ucigătoare, într-un fel de pod de foc; iar inima... inima i se făcea cât un purice de frică. Totuși în perioadele de acalmie ale acestei nopți a morții roșii, întrebându-se pierită: „oare, copiii mei pe unde or fi?”. N-avea cum să bănuiască măcar că ar exista vreo întâmplare mai absurdă provocată de război, absurdul război ajuns aproape de ea, că de pe dealul din stânga unul dintre copii, trăgea cu gloanțe trasoare înspre dealul din dreapta unde se afla cu aceeași misiune celălalt copil care dirija focul tunurilor pe deasupra capului său înspre primul fiu.

Oare, prin ce joc al sorții putea urmări înfruntarea șerpilor de foc dintr-o parte în alta a satului, într-o încheștare care nu mai avea sfârșit?

(scris pe 29 aug. 2019)

ALTE CUVINTE ÎNAINTE DE... „PLECAREA” LUI C. IOSUB!

Reporter: Suntem în locuința „tânărului” de 102 ani, Iosub N. Constantin din Tătăruși, 19 nov. 2019. Dumnealui este la pat, multe medicamente, singur, vorbește greu. Ai luptat la Cotul Donului?

Iosub N. Constantin: Și la Cotul Donului și peste tot. Am mers prin toate părțile.

R: La Kletskaia ai ajuns?

I.N.C: Da, am trecut pe acolo.

R: Ce ai fost în armată?

I.N.C: Am fost cavalerist. Divizia 1.

R: Tunurile cu ce le duceți?

I.N.C: Cu mașinile.

R: Știi ce fel de mașini erau?

I.N.C: Erau și vechi, și noi. Skoda erau mai bune.

R: Dar tunurile?

I.N.C: Am luptat cu Skoda.

R: Cum de ai scăpat de la Cotul Donului, având în vedere măcelul care a avut loc?

I.N.C: Am avut noroc.

R: Era iarnă grea, nu?

I.N.C: Da, acolo era iarna foarte grea, am scăpat.

R: Cum te-ai retras de acolo? Cu restul de oaste? N-ai căzut în încercuire?

I.N.C: Nu, norocul meu a fost că am învățat limba rusă și eram ca acasă. Vorbeam cu ei de toate.

R: Îți amintești în ce sat ai fost?

I.N.C: Nu mai țin minte. A fost de mult.

R: Dar de Stalingrad ai auzit?

I.N.C: Am fost acolo.

R: Și ai tras cu tunul acolo?

I.N.C: Da, cum să nu. Acolo ori trăgeai cu tunul, ori îți căutai de treaba ta. Era greu, dar am fost învățat.

R: O să îți aduc eu aminte puțin. Pe 19 noiembrie 1942, a fost atacul acela devastator al sovieticilor. Îți aduci aminte ceva?

I.N.C: Bineînțeles, e de mulți ani, îmi aduc aminte.

R: Ce-ți aduci aminte? Ce făceai în dimineața aia?

I.N.C: Plecam pe front, ocupam poziții pe toate părțile. Unde era nevoie, trimitea pe sergentul Iosub. M-au purtat cum au vrut ei.

R: Ai fost prizonier?

I.N.C: Nu, nu am fost prins. Nu am avut de-a face cu ei.

R: Când a fost mai greu, cât ați stat pe linia frontului sau când v-ați retras?

I.N.C: Retragerea e mai grea. Te urmăresc ca pe un iepure. Ține de noroc.

R: Ai tras cu mitraliera?

I.N.C: Într-o noapte am tras 30.000 gloanțe.

R: În ce armată ai fost?

I.N.C: În a IV-a.

R: Ai tras cu tunul după avioane?

I.N.C: Am tras. La unul dintre avioane i-am distrus o aripă.

R: Câți tunari erau?

I.N.C: Depinde, unitățile erau despărțite.

R: Mi-ai spus că ai fost la cavalerie. Întrebuințați și caii?

I.N.C: Da, îi întrebuițam la atac. Urmăream inamicul.

R: Ați făcut foamea acolo?

I.N.C: A fost foame mare. Am făcut foame cât nu pot spune.

R: Dar ce mâncați?

I.N.C: Ce găseai era bun. Nu se găsea mâncare.

R: Păduchi aveți?

I.N.C: Nu, deloc. Am avut când am stat într-un dormitor unde a stat o unitate care a plecat și au lăsat ei păduchi. Pe la umeri aveam păduchi roata împrejur. Parcă erau prinși cu cuiul.

R: Cu nemții cum v-ați înțeles?

I.N.C: Ne-am împăcat bine. Nu ne certam, ne ajutam. Ei aveau mâncare mai bună și ne dădeau și nouă.

R: Ai fost în Tatra? Ce ai făcut acolo?

I.N.C: Am umblat prin munți că nu aveai ce face. Acolo sunt urși și seara căutam un loc unde să nu se poată urca.

R: Acolo ați răbdat de foame?

I.N.C: Da, sigur că da.

R: Ai fost sergent?

I.N.C: Da. Toate serviciile mai bune erau ale mele.

R: Ai avut frați?

I.N.C: Am fost mai mulți. Am fost 10.

R: Cum ai luptat alături de ruși când s-au întors armele?

I.N.C: A trebuit să mă supun. Nu aveam ce face.

R: La Odesa ai fost? Când a fost explozia aia mare, ce ai făcut?

I.N.C: Ne camuflam, trebuia să păzim tot timpul.

R: Ați primit ordin să împușcați niște oameni. I-ați împușcat?

I.N.C: Da.

R: Unde a fost cel mai greu?

I.N.C: Tot războiul e greu. Tot timpul ești în pericol. N-ai timp să te odihnești deloc.

R: Erai însurat?

I.N.C: Da.

R: Cum se numeau părinții?

I.N.C: Floarea și Nicolae.

R: La Dealul Crucii ai luptat?

I.N.C: Da, am tras cu arma, cu tunul. Am tras cu 6 mitraliere. Am avut greutăți, dar așa e războiul. Dacă nu îi urmăreai tu, te urmăreau ei.

R: Deci nu îți dai seama unde a fost mai greu, în Răsărit sau în Apus?

I.N.C: În ambele părți a fost greu, e război.

R: Ai drepturi de veteran de război? Ai o pensie?

I.N.C: Da, am. Nici nu mai știu cât e.

R: Văd că ai rămas singur, ai avut gospodărie.

I.N.C: N-ai încotro, rămâi de la un timp.

R: Nepoți nu ai care să te ajute?

I.N.C: Am o fată și doi băieți. De la o fată am.

R: Cei de la primărie au grijă de tine?

I.N.C: Da, vin pe la mine.

R: Ești rudă cu primarul Costel Iosub?

I.N.C: Da, este nepotul meu.

R: Ai auzit cândva de învățătorul Alexandru Vasiliu?

I.N.C: Da, m-a învățat Alexandru Vasiliu.

R: Câte clase erau pe atunci aici?

I.N.C: Șapte clase.

R: S-a închis școala în timpul războiului?

I.N.C: Da, s-a închis.

S-a înecat, a tăcut. Sutaviețuitorul C. Iosub n-a mai putut relua povestirea veche, nici sfătoșenia de atunci, dar noi am fost extrem de bucuroși că ne-a mai putut spune câte ceva în plus. La câteva zile..., a plecat.”

9. MULT... DUPĂ VAL

Copilul din POIENEȘTI, o repovestire...

– Minule, hai, mamă, hai să te duci cu vaca lângă pădure, că-i târziu...

Copilul de 8 ani, se trezi astfel cam brutal, exact dintr-un unui vis în care se vedea la școală, printre copiii cercetați de un soldat rus, care-i întreba de locurile unde sunt ascunși nemții rămași rătăciți prin pădurea dinspre Florești, după Dealul lui Toma, pe unde erau tot felul de văgăuni umbroase pe care mai toți copiii le evitau cu teamă în suflet. Parcă dintr-odată acesta l-a smucit de umăr...

– Haai, mamă, haai că n-are cine se duce și eu trebuie să spăl acum, că ne umplu păduchii, hai, sari vitejește din pat!

Copilul înțelese repede că nu are altă cale, că la școală nu se puteau duce din cauza trupelor rusești care au venit dinspre Vaslui, Laza, Sauca, Pușcași, după ce au trecut apa Racovei pe care o privea din vârful dealului adesea. De aici, din mijlocul satului Poienești, avea vedere fie spre vechea cetate spre apus, fie de-a lungul luncii smârcoase a Racovei spre Vaslui, acoperită cu stuful de lângă numeroasele lacuri sau cu sălcii bătrâne, cu corobene prin care copiii căutau ouă de păsări ori pui împenați să aibă ce frige. Acolo, pe vale, găseau întotdeauna ouă de păsări și mai găbjeau câte un pui de iepure, cu care mama lui, Maria, gătea pentru toți ai casei pentru câte 2 zile. Deși era la câțiva metri de sat, pădurea de pe vârful dealului lui Toma era goliță de păsări și animale, pentru că în vară fuseseră „încartiruiți” nemții, iar acum după primele ploii de toamnă toată regiunea era înțesată de soldații ocupanți ruși hotărâți să apere vârful dealului (a aflat mai târziu că era o cotă militară importantă, cota 480) care deschidea vederii cu ochiul liber, cu binoclurile sau cu niște tuburi cu lunetă cursul Racovei spre Ivănești, Dragomirești, Bacău, așa ca în palmă...

Cu ochii cârpiți de somn, cu vaca proaspăt mulșă dusă de funie, străbătu o fășie din pădurea vecinului ceva mai rară și voia să-i dea drumul vacii să se întindă după frunzare sau la iarba din poiana de lângă teii bătrâni și foarte înalți. Văzu, așa ca din treacă pe vecinul Neculai Ursu, cum dezbrăca de uniformă un neamț mort, într-o crăpătură de deal dar bine acoperit de arbori. Nu se mira prea mult pentru că erau mulți morți, care intraseră în putrefacție și n-avea cine-i îngropa. Omul de vreo 45 de ani, voia să-i ia vestonul de pe neamț, care părea nou, n-avea grade sau alte insemne pe el, dovadă că la fel ca și ceilalți căzuți sub deal încercase să scape aruncând armele și caschetele. Cum trupul mortului se umflase groaznic de mult, Neculai nu rămase pe gânduri, își scoase toporișca de la cingătoare și cu câteva lovituri îi tăie o mână, apoi alta, îi smulse haina și dispăru, făcându-i semn amenințător lui Minu să tacă. Copilul nu realizează că omul mort rămase doar cu niște chiloți pe el și neîngropat, cum doar înregistră că mai era un trup cam la fel aruncat într-un șanțuleț făcut de apele de ploaie; dar se temu doar atunci când observă mai mulți câini care sfâșiau trupurile rămase printre copaci, doar puțin timp, pentru că printre animale își observă pe Spic, câinele său de acasă. Deși duhoarea grea îi muta nasul din loc mai rămase preț de vreo oră.

Deși știa că vaca slabă, aproape schiloadă, scăpată din funie e greu de prins, cu o jordine în mână o grăbi către casă, fără a mai aștepta să se sature și fără a simți prea mult duhoarea din șanțuri pentru că nu bătea vântul. Gândul îi era la școală, dacă se mai deschidea astăzi, și să dea cât mai repede hainele la spălat că-l mânca tare pielea. Văzuse el o etuvă la nemți dar acasă mama pune hainele la fiert într-un ceaun de tuci în care făcea și săpun. Ca oricărui copil, ce se întâmpla împrejur nu-i atrăgea mult atenția, pentru că înghioldirile din stomac nu-i dădeau pace. Ei aveau noroc de vaca cu lapte, mai mâncau făină de păpușoi direct din covată iar din pădure mai culegeau niște rădăcini cu gust bun, baraboi, din grădină aproape pășteau „căprița” și așteptau să se coacă porumbul. Era o lipsă de alimente cumplită și mama, în lipsa tatălui mobilizat undeva pe front, potolea cu greu cei 3 copii care țipau de foame și se amăgeau uneori cu

troscot. Și apoi, de câteva săptămâni, se obișnuiseră cu toți să vadă nemți morți și neîngropați. Dezbrăcarea unuia nici nu era de luat în seamă, împușcarea altuia nu cine știe cât, chiar dacă de la soldații nemți mai primiseră câte ceva de mâncare. Când foamea era așa de mare...

Frica de ruși era mult mai mare.

Între timp, Poieneștiul a fost înțesat de ruși și copilul de 8 ani văzu cu ochii lui cum o vecină este trântită la pământ de un grup gălăgios și beat, cum îi rup hainele, și o parte o țin de mâini și de picioare în timp ce unul își dădea pantalonii jos și-și arăta mădularul. Degeaba țipa și se zbătea femeia, pentru că același lucru l-au mai făcut apoi alți câțiva înjurând zgomotos, satisfăcuți, „burjoaz rumânski”. În vecinătate era o vecină cu 3 fete, și când soldații au năvălit în curte le ieși în cale doar femeia pe care au pus-o rapid jos, cu amenințarea automatelor și aceasta n-a putut scoate nici o vorbă, ca să-și salveze fetele. Pe aproape de școală, rușii au cerut de mâncare, ouă, carne, pâine (hleba), dar femeia ori n-avea, ori nu voia, i-a cam spurcat cu vorba. Invadatorii s-au depărtat vreo 15-20 de m. și apoi au ciuruit-o cu automatele, de la distanță. Din vale veneau unul după altul un șir de tancuri scrâșnind din șenile, cu oameni cu caschetă deasupra ținutelelor. Copilul de atunci se întoarce la ce a văzut pe drumul lateral, la femeia cu 4 fete, dar nu-i dă numele din respect pentru jertfa sa.

Aceasta le sfătuisese pe fete să nu iasă afară cu nici un chip, dar era și se arăta oarecum primitoare în fața casei situată pe o ridicătură de teren. Soldații se și repeziseră să-i prindă găinile,

– Da, ce faceți, oameni buni, strigă răsunător.

– Hazeaica, hazeaica, kuda devușchi...? Semn că plutonul avea informații.

– N-am pe nimeni acasă, exclamă ea, cu emoție simțită. Da' ce vreți?

Unul dintre soldați puse mâna pe ea. Nu se împotrivi nici când acesta îi puse mâna între picioare. O trânti repede jos, își desfăcu repede pantalonii și abuză febril și lacom, găfâind și fără a încerca s-o sărute. Numai că și ceilalți șase se pregăteau de același fapt. De frica automatelor îndreptate spre ea,

conștientă că-și apără fetele prin sacrificiul ei, femeia îndură până la epuizare...

Curios, copilul înregistra evenimentele fără să-și formeze nici o părere.

Se refugie printr-o altă grădină în grădina lui, unde mama se ascunsese după o glugă de coceni și voia să se acopere cu niște paie, șoptindu-i înfricoșată : ”taci, taci, lasă vaca și ascunde-te”. Înțelese repede că toți sunt în pericol, mai ales mama și surorile mai mici, că poate să le ia vaca, așa că o legă de gardul de spini groși și putrezi din spatele grădinii și se ascunse după el, la baza lui, printre bălării, nemaîținând cont că-l înțepau aprig urzicile.

Între timp câteva grupe de militari în formație de luptă și cu automatele cu disc pe piept treceau din gospodărie în gospodărie și întrebau răstit:

– Nemețki saldat, esti? Kuda? Nemețkii, nemețkii...

Din gospodăria unui vecin apăru un neamț cu mâinile ridicate...

Rafale, rafale lungi, chiote, înjurături, ură crud revărsată...

Bietul... om și el, neamțul a căzut cu mâinile ridicate, bine ciuruit de gloanțe. Pârâitul automatelor i-a rămas pentru totdeauna în minte, copilului de-o șchioapă, îngrozit că în fața lui a căzut soldatul blând pe care ieri îl văzuse bărbierindu-se și-i turnase apă să se spele. Rușii l-au lăsat gospodarilor să-l îngroape.

Cum grupele se perindau unele după altele către vârful dealului să treacă spre mânăstirea Florești, sau Obârșeni, și, păreau fără număr, mulți, mulți și în zgomot sacadat de cizme... S-au mai auzit și pe deal rafale susținute, semn că au fost prinși și alți nemiți, care-și căutau salvarea în pădure. De bătrâni și de babe nu se agățau, dar unde găseau câte un butoi cu vin, se opreau ceva mai mult, să-l bea sau să-l găurească cu automatele, ca apoi să sugă în neștire. Femeile s-au ascuns care cum au putut și doar câteva au fost batjocorite ...

După un timp, un bătrân cu un cal, l-a agățat de picioare pe neamț și l-a dus într-o râpă apropiată, a aruncat vreo două

brazde de pământ peste el. Câinii l-au descoperit destul de repede... El i-a mai văzut doar tigva...

Minu POEDE/2019

Bătrânul Minu Poede din Poieniști-Vaslui, povestește molcom, cu glas strangulat astăzi, 19 mai 2019, după ce l-am provocat să ne povestească de trecerea rușilor, după actul de la 23 august... Pare că suferă mai mult astăzi decât atunci, într-o copilărie chinuită. A văzut cu ochii copilului curios cum două formații de aproximativ câte 50 de români, au fost puși să-și arunce armele lângă doi stâlpi de ciment, au fost încolonați și mânați către deal; între timp un ostaș sovietic lovea fiecare armă de stâlp distrugând-o și aruncând-o alături. S-au adunat câteva căruțe cu boi, confiscate cu tot cu animale și trimise peste deal.

– CU OCUPAȚIA NEMȚEASCĂ... CE A FOST?

– Poate crezi că nu judec cum trebuie, dar **ăia s-au purtat ca oameni civilizați. Erau înțesate pădurile dimprejur cu ei care dormeau în corturi sau erau repartizați la cetățeni, cu mașinile sub arbori sau mascate de tufe spre a nu fi descoperite de aviație, sub deal era postul de comandă în bordeie. Iubeau copiii și le dădeau dulciuri sau pesmeți, nu se îmbătau, nu trăgeau cu arma. Au rămas multe grupuri abandonate prin preajmă. Eu i-am turnat apă să se spele**

celui încartiruit la noi, mă mângâia uneori, dar eram prea mic să știu destule. Mulți ani după aceea, am tot găsit căști de război cărora le-am zis „tioane” ca niște ceaune căptușite cu un material special de pus pe cap și de legat să nu cadă.

După ce au urcat rușii dealul, pe platoul de deasupra se organizau, cred, pe plutoane. Din dreapta dinspre Lacu Babei au apărut 10 -12 nemți cu mâinile sus. Am văzut cum au fost secerați cu rafale de automate cu disc, deși oamenii se predau și trebuiau cruțați. Nu exista milă la ruși. Când dădeau de băutură deveneau animale, nu oameni. Nouă au vrut să ne fure o oaie, vreo câțiva care vorbeau românește... Ce s-a mai zbatut biata mamă, Dumnezeu s-o ierte...

Câteva femei au născut copii după violuri, dar nimeni n-a suflat vreo vorbă, că acelea au fost nenorocitele atunci. Și, apoi au venit rușii peste noi... cui să te plângi?

LA ȚEPU, LÂNGĂ TECUCI, VIN RUȘII

Cel care scăpase de la Cotu Donului, Vasile Cernat era plecat ca șofer la boier Mândru, dar familia era instruită să plece spre pădure cum se auzeau sau se vedeau tunurile, caii, soldații ruși dinspre Berheci. Constantina avea pregătită căruța cu un cal, rogojină, câteva țoale, ceanul pentru mămăligă, o țobâșcă plină cu făină de popușoi. Avea de apărat 4 fete dintre care Niculina, cea mai mică nu știa să tacă iar Polixenia era voinicuță la 8 ani, prin urmare putea să tenteze soldații hămesiți, dar cea mai expusă era Constantina, femeie frumoasă și în toată puterea și vigoarea trupului, care trebuia să se mânjească pe față cu funingine, pământ sau orice ca să pară mai urâtă și mai în vârstă, cu broboadă soioasă și cu cârpe pe ea, la întâlnirile inevitabile cu grupurile de soldați. Era o frică cumplită de ruși, ale căror grozăvii săvârșite i-au precedat.

Nu era încă dimineață când rușii au intrat în Țepu, urmând drumul Tecucelului, în parte pietruit până la viile nobile

ale boierului Cincu. Prin grădina spre țarnă, căruța făcea un zgomot care părea peste marginile suportabilității pentru copilele înspăimântate și cu sufletul la gură, iapa ascultând din instinct șoaptele la ureche ale Constantinei. Numai Niculina nu știa să tacă și tot sughița a plâns. Numai că, chiar în vârful dealului, dar pe un întuneric de nepătruns le-a oprit o patrulă din ariergardă, care le lumina cu un felinar.

– Șto, vâ? (ce-i cu voi) și soldatul ridică felinarul la nivelul obrazului femeii care părea tare în vârstă, iar alături se arătară fetele, cu Niculina țipând.

– Ne ducem la pădure, îngăimă ea pierită, în șoaptă .

– Pașla.. (plecați) le zise soldatul, probabil impresionat și care știa bine unde se puteau duce în toiul nopții, o căruță cu 4 copii. Era , în război, doar.

S-au topit în pădurea care le lovea cu crengile, neprimitoare noaptea, lăsate la voia... iepei (caii văd bine noaptea) care a nimerit un colnic fără să le răstoarne. După un timp s-au oprit înfiorate și încremenite de uruitul tancurilor T-34, a tunurilor antitanc, a pasului soldățesc sacadat, al trupelor aflate în marș deși era întuneric beznă, mai ales prin pădure. Pe de lături umblau patrule să asigure protecția convoaielor, și tocmai de acelea era mai mare teama. Erau paralizate de frică și-și făceau cruci peste cruci să le ajute Dumnezeu, să scape de ruși, să scape cu viață din calea lor, să se facă lumină... Au luat-o mult spre stânga și au trecut alături de calea de deplasare a acestora, dar toate știau că nu sunt la adăpost.

– Mamaie, m-am scăpat pe mine, zise una dintre mijlocii.

– Taci, fa, nu vezi că pot să ne omoare aiștia sau să ne nenorocească. Mai ține-te un pic. Ajungem, acuși. De fapt nu știa de loc unde ar trebui să ajungă, dar copilele trebuiau potolite, îmbărbătate. Se știa în mare pericol, pentru că pe soldați n-avea cine să-i oprească să sară pe ele; nu știa ce are de făcut dar nici nu stăteau pe loc deși iapa Sura se poticnea mereu la deal, semn că nu mai putea. Le dădu jos pe cele 3 mai mari care au început să împingă la căruță, începu să apară geana de dimineață, mișcarea armatei se auzea tot mai îndepărtată, pe platou iapa a

prins puteri, în sfârșit au oprit lângă niște tufe dese de alun. Dintr-odată Niculina începu să țipe sfâșietor. Înnebunită femeia care, odată descoperită era sigur supusă violului, dar la fel de expuse erau și fetele, drept care, trebuia să hotărască: să le protejeze pe cele mari sau s-o facă să tacă pe ce mică... Impulsiv și inconștientă îi puse perina pe gură, pe față, peste ea toată. Abia când să-și dea ultima suflare, adică nu mai țipa, o luă în brațe și o legăna foarte violent ca să-i facă respirație artificială...

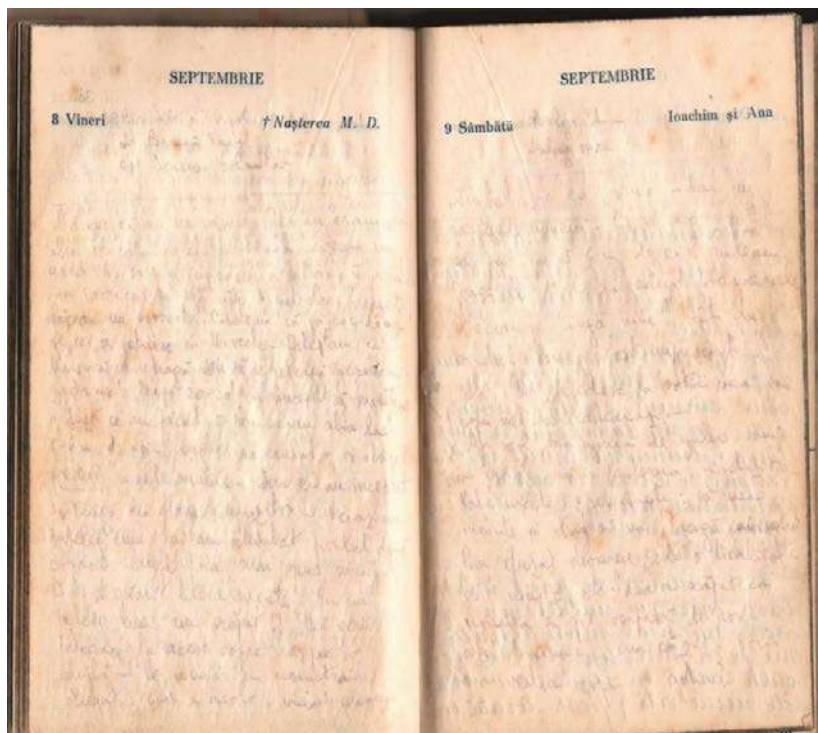

Coloană de tancuri T-34/85 pe Frontul de Răsărit.

B. SUFERINȚE, SUFERINȚE, SUFERINȚE

1. DIN JURNALUL DE ZI AL LOCOTENENTULUI – ÎNVĂȚĂTOR TACHE BRUMĂ

Descifrate cu greu din primele pagini ale carnețelului de circa 50 de pagini, scrise ordonat și meticulos.

6 SEPTEMBRIE, miercuri

Prizonier – cu 20 lei în buzunar, cămașă bluză și pantaloni de vară. Azi la orele 10 am primit ordin să zic gata pt. plecare cu comp. – La 3 dim. au venit 3 mașini. Am plecat la Detaș. Acolo m-am grăbit – La Moldova nouă am întâlnit căruțe, soldați, debandadă – cpt. Bobeia de la grăniceri ne-a oprit și a spus că a venit înaintea mea. Dl maior de la 94 rezistă cu 2 plut. în Moldova veche și să merg într-ajutorul lui. Să am grijă de dreapta. (azi nu trag în rânduri) Ariaiurinerec(?) - Aveam plicul în buzunar pt. Dl Maior și misia de a mă pune la dispoziția lui. Trebuia să merg înainte să-l ajut. Ordin. Slt. Tigheanu să se constituie vârf și pe șosea să înaintăm în ordinea desfășurată. Slt. Țigleanu eu cu sda. Nicolăescu mitr. Și mand. int. Țigleanu ezită. A fost pe front – eu n-am fost. Deci spre a insufla curaj oamenilor și spre a nu se întâmpla să se tragă într-o neștire am anulat primul ordin și am contribuit gr. de cotă vârf.... pe.... uzină. Țigleanu „gh. Am plecat precauți.

7 SEPTEMBRIE, Joi

La câteva sute metri de M. Nouă, ne-am oprit și am luat hotărârea să ocupăm o poziție. pt. apărare până dimineață, deoarece fiind noapte nu puteam să-mi îndeplinesc misiunea. Am trimis și după Nicolae. Țigleanu era la 3-4 m. în urma mea. Eu eram cu fiz. Anghel înainte. În acest timp auzim șoapte – Țigleanu spune unui soldat să iasă să spioneze. În timp ce se mânia pe sold, închizătorul a început un foc de mitralieră. Abia am avut timp să mă trântesc la pământ după un copac cu Anghel alături, din instinct am strigat: nu trageți. Focul a continuat – conținea trasoare, etc. mușcau din lemn de o parte și alta. Mă strângeam cât mai mult și abia după 10”-15” a încetat focul. Ai mei fugise! Întreb pe Anghel: vrei să fug eu, sau fugi tu? El zice că nu se poate mișca, deoarece între timp începuse rachetele și se lumina câmpul ca ziua.

8 SEPTEMBRIE, vineri....

(JURNAL DE PRIZONIER)

O parte din Jurnalul (un carnet de mână, coperte din piele, scris cu creionul) din prizonierat, ținut zilnic de locotenentul învățător Tache Brumă. Am preluat însemnările începând cu această dată. Locotenentul e prizonier din septembrie, dar, la germani, și se bucură de tratamentele pentru gradul de ofițer.

1 Ianuarie 1945, Luni

Cu aceasta am pășit în noul an 1945. Suntem în prima zi din acest nou an pe care îl dorim și credem cu toți că ne va aduce acea mare bucurie a terminării războiului și a reîntoarcerii noastre iarăși în Țară, ca apoi fiecare să trecem pe la casele noastre și meleagurile ce ni sunt dragi și cu atât mai mult le simțim dragostea, cu cât suntem departe de ele, de tot ce este drag – Țara - casa, acel cuib părintesc cu locurile copilăriei noastre, cu prietenii copilăriei.

Se face o slujbă importantă în sala de mese, unde ne adunăm împreună cu Dl. Colonel Lundrea, comandant – român al nostru aici. Masa de 12 este cu surprize - 2 feluri de mâncare cu friptură de porc garnisită cu varză călită - apoi bere -

2 Ianuarie 1945, Marți

Mergem la pădure să ridicăm lemnele ce le-am scos în ajunul Anului Nou și pe care nu le-am putut aduce din cauză că nu am mai avut loc în căruță, rămânând scoase în marginea pădurii. Când ajungem pe locul unde trebuia să găsim lemnele, găsim numai urma lemnelor, ele fiind furate în timpul nopții de civilii din satul din apropiere. Am găsit urma săniuței pe care a încărcat. Se spune că în Germania nu se fură, însă acuma ne-am lămurit ce înseamnă acest lucru și la ei. Au preferat ca să se bucure și să le ia munca unor prizonieri care au muncit la scosul cioatelor ½ zi, ca apoi să le fure ei. Frumos și aceasta!!

3 Ianuarie 1945, Miercuri

Azi dimineață aflăm că în timpul nopții au venit încă niște ofițeri români prizonieri printre care și un Domn General Visarion. Căutăm să aflăm știri, din partea lor, asupra ultimelor

evenimente ce le cunosc din Țară. Suntem adunați în sala de mese și Domnul General ne povestește toate cele suferite și D-sa prin celelalte lagăre – în special în Ungaria – unde a fost insultat, batjocorit, scuipat, etc. de către unguri. D-sa ne încurajează pe toți și pentru fiecare ne spune câte un cuvânt de încurajare că mult nu va mai trece și D-zeu ne va ajuta să scăpăm și de suferințele în care ne aflăm astăzi în acest lagăr.

4 Ianuarie 1945, Joi

Mergem la pădure să aducem lemne.

Este un frig destul de mare.

Pământul cu zăpadă a înghețat și face ca să lucrăm din greu la cele câteva cioate (rădăcini de brad) pe care suntem nevoiți a le scoate pentru a avea cu ce să ne încălzim ceva mai bine în dormitor, căci cu cele 3 – 4 kg. de cărbuni ce se dau, abia se încălzește puțin soba.

Revenim oboșiți pe la 16:10 din cauză că a trebuit să împingem la adusul căruței (harabalei) neavând cai să ne dea ca să o aducă și trebuind să ne înhămăm noi la tras.

5 Ianuarie 1945, Vineri

Azi după masa de 12 au plecat din dormitorul nostru Nr. 10 Cpt. aviator Petrini, Lt. rez. Bârsan Ion și Sublocot. aviator Botez Marcel, care s-au cerut a se înscrie în armata național – legionară – română de sub conducerea Generalului .....

Am contribuit și noi cu ajutorul nostru dându-le pâine, zahăr, margarină, etc., pentru a avea la drum. De aici au plecat cu trenul spre Caizer Stidin(?) bine, iar de acolo urmează a fi trimiși la Viena unde este centrul de adunare. Cpt. Petrini dă o haină de a sa Adj. av. Buzdugă - mie cu greu îmi schimbă prosopul de față, al meu fiind rupt, iar el trebuind să-l dea în primire la magazie. Plecarea s-a făcut ciocnind câte o cană cu bere și urându-le noroc.

6 Ianuarie 1945, Sâmbătă

Zi de sărbătoare mare.

Mă gândesc cum am petrecut acum un an această zi și cum am ajuns acum să fiu. Totuși speranța este în D-zeu. Vremea nu este așa de rece ca la o Bobotează, este destul de călduț.

Facem și noi o mică slujbă în sala de mese cu Lt. Oprișaniu Iulian ce are Academia Teologică, împreună cu Cpt. Țurcău, Sublt. Badea, etc., rugându-ne lui D-zeu să ne ajute să scăpăm din viața aceasta grea și de mizerie, de lagăr și prizonier. Totuși sperăm că, până la urmă, D-zeu nu ne va lăsa și vom scăpa cu bine.

7 Ianuarie 1945, Duminică

Mă gândesc la alți ani, ce era în această zi... Când trăia bietul tată care avea ziua numelui, precum și fratele mai mic Sublocot. tot cu acest nume. Azi nu mai sunt. **Tata mort, fratele dispărut pe frontul din Rusia, iar eu prizonier de război într-un lagăr făcut din barăci de scândură, ca pentru vară, în Germania.** Ce petreceri, ce veselie, ce frumos mai era atunci când eram toți acasă și puteam lua povețe la sărbătorirea acestei zile, ca acuma să stau trist, închis în lagăr. Va mai veni oare și ziua aceea mare în care să scăpăm de această suferință și să ne reîntoarcem în Țară? Speranța în D-zeu!

8 Ianuarie 1945, Luni

Sunt anunțați alți 240 - 260 de ofițeri români că vor sosi tot la acest lagăr, făcându-se numai cu ofițeri români. Se iau măsuri de cazare. Ofițerii sârbi și bulgari ce sunt tot în acest lagăr urmează să plece în altă parte.

Noi căutăm să le producem o mulțumire la venirea lor spre a avea ceva căldură în bărci, colectînd de la fiecare știubă cîte 1 - 2 brațe lemne și luînd măsuri ca la sosire să le dăm o mâncare caldă din rezerva de cartofi strînsă de noi ca să aibă și ei să se încălzească după drumul pe care îl vor fi făcînd cu trenul în vagoane de vite, fără foc pe o vreme de iarnă.

9 Ianuarie 1945, Marți

Ofițerii bulgari și sârbi sunt luați din acest lagăr și duși la tren spre a-i muta în altă parte. Nu sunt deloc bucuroși de plecarea lor de aici. Cu toate intervențiile făcute de cei trei generali bulgari ca să rămînem pe loc, nu s-a putut.

(foaie ruptă - fragment lipsă)

10 Ianuarie 1945, Miercuri

Dimineața ne pomenirăm că au sosit ofițerii români ce fusese amintiți. Ne grăbim să aflăm pe unde au căzut prizonieri,

de la ce unități sunt și ce știri au, mai recente din Țară, asupra evenimentelor și modului de purtare al ....

(foaie ruptă - fragment lipsă)

11 Ianuarie 1945, Joi

Azi ne vine un Subloc. medic, împreună cu un elev adj. tot medic și cu un preot catolic ce a fost prins de unguri în Ardealul neocupat de ei și luat prizonier. Pe o parte ne bucură faptul că avem de acum înainte medic deci o asistență mai bună medicală cu doctori români spre a putea să ne îngrijească în caz de nevoie. De asemenea și venirea preotului în mijlocul nostru ne bucură prin faptul că de acum înainte va avea cine să ne facă, în zi de sărbătoare, slujba religioasă. Sfinția Sa a și luat veștmintele și cele necesare slujbei religioase în campanie, așa că se și organizează corul /răspunsurile pentru ziua de Duminică la slujbă.

12 Ianuarie 1945, Vineri

Toată noaptea, precum și de dimineață a fost o vie activitate de aviație. Pe la orele 9:20 au început a trece iarăși o mulțime de avioane anglo-americeane spre Berlin. Pe la 12 aflăm că rușii ar fi pornit o acțiune de ofensivă într-un stil mai mare pe întreg frontul. Aceasta face să sperăm că în curând Dzeu ne va ajuta să scăpăm din viața aceasta de prizonier. Fiind zi bună cu veștile ce le-am primit, ni se împarte berea, cidrul și mulțul (mustul), așa că avem și cu ce cinsti pornirea rușilor la atac. Punem și coacem pe sobă, în sobă și lipit de sobă, cartofi și cu berea cinstim ziua începerii acțiunii ofensivei și a bucuriei pe noi de a scăpa.

13 Ianuarie 1945, Sâmbătă

Se împart diferitele lucruri ce au fost aduse dela centru pentru cantină și care se împart acum la ofițeri. Astfel ni se dă săpun de ras, de față, ace, nasturi, chibrituri, pastă de dinți, pudră de corp, etc., precum și tutunul mult așteptat de noi, unii pentru a-l fuma, alții pentru a-l da pentru pâine, margarină sau alte alimente.

După masă, se completează cele ce nu s-au dat la toți, așa că suntem mulțumiți cu toți de împărțeala făcută! Pentru seara Lt. Papaianopol ce este la bucătărie ne face o musaca

specială din cârnatul primit și cu cartofii din cei ce mai avem strânși de noi și economisiți de fiecare.

14 Ianuarie 1945, Duminică

Zi frumoasă, însă cu ger aspru de dimineată. Soarele se trudește să încălzească afară prin razele sale ce le trimite, însă nu au puterea necesară încă. Apelul după multe insistențe pe lângă comandamentul german, am reușit ca să-l avem (să se facă) la ora 11, în loc de ora 9 ca până acuma. După apel, se face slujba religioasă în sala de mese, amenajată și încălzită în acest scop. La slujbă ne simțim cu totul alți oameni. Toate gândurile și rugăciunile noastre se îndreaptă către Dzeu pe care îl rugăm să ne ajute să scăpăm cât mai curând din acest lagăr și a ne întoarce iarăși la cei dragi rămași în Țară – așa de scumpă.

15 Ianuarie 1945, Luni

Azi a venit în lagăr Dl. General ....., ce a trecut în armata național - legionară – română. Dsa. a și fost numit ca Ministru de războiu în guvernul înființat în Germania.

A venit aici însoțit de 3 ofițeri români și 3 germani, îmbrăcați toți în haine germane, pentru a face propagandă și a propune ca să trecem și noi în armata naționalistă unde o vom duce mai bine ca în lagăr. După ce a discutat cu Dl. General Visarion și ceilalți ofițeri superiori din lagăr ne-a cerut și nouă părerea. Am refuzat categoric cu toți, neputând admite ca să luptăm contra fraților și intereselor Țării noastre. A plecat supărat și cu unele amenințări. Deci ne mai putem aștepta la alte greutăți din partea lor.

16 Ianuarie 1945, Marți

Vine în inspecție Colonelul Dudaș, împreună cu un căpitan informator. Colonelul Dudaș este Comandantul lagărului de prizonieri dela Wuzetz.

Ne vorbește foarte frumos, ne spune că a fost prin România și a petrecut în București, ne promite multe, însă nu se realizează nimica din cauză că sunt puse tot felul de piedici de către guvernul naționalist român. Ni se face apoi un control la bagaje, corespondență, bani, sau alte obiecte nepermise a le avea în lagăr. Azi ni se comunică că dacă vrem, zilnic, câte 15 ofițeri

să lucrăm la adunat stuf la un proprietar în apropiere, se poate lucra.

17 Ianuarie 1945, Miercuri

Ni se comunică la raportul de la orele 11, printre altele, și aceea că vom avea o soldă de 70 mărci un Sublocot; 82 mărci un Locot.; 94 un Căpitan; 102 un Maior, etc. Acești bani nu ni se vor da decât la terminarea războiului și că se va păstra de Comand. german, oprindu-se cheltuielile făcute cu lucrurile luate de la cantină, tutunul, spălaturile rufelor, săpunul, etc. Am insistat ca să ni se ia și unele prafuri de supă pentru a le pune în cazanul cu mâncare pentru a se da un gust mai bun mâncării. Nu mi s-a aprobat deoarece toate alimentele sunt cartelate și prizonierii nu au voie să cumpere nimic prin cartele, numai poliția civilă.

18 Ianuarie 1945, Joi

După multe insistențe mi se aprobă ca să putem comunica prin radio cu familiile din Țară. Altfel ni s-a dat niște formulare pe care am trebuit să le completăm cu adresa noastră și a familiilor din Țară spre a le comunica că suntem sănătoși prizonieri în Germania.

Completăm bucuroși formularele cu gândul că în curând cei din Țară vor putea auzi prin undele radiofonice ale radioului Donau(?), știrea despre noi.

Se spune că se va face mai întâi o propagandă legionară cu aceste știri la radio. Totuși, căutăm să vedem ce vor fi în stare să facă. Speranța este cu Dzeu, ne va ajuta cu bine până la capăt.

19 Ianuarie 1945, Vineri

Se cere de toți alegerea unui om pentru a se interesa de soarta noastră ca delegat al nostru pentru a putea obține prin Crucea Roșie Internațională, ceva pachete pentru noi. Părerile sunt împărțite. Unii vor pe ai lor, alții pe cei de partea lor. Până la urmă se face alegerea prin vot. A ieșit Dl. Maior Ionescu Gh., în locul Colonelului Mârza ce deținea acest post și care se zice că nu a activat în timpul cât a fost.

Să dea Dzeu ca măcar de acuma „unul ales” să poată lupta ca să ne vină în ajutor. Totuși speranțele sunt mici din

cauza piedicilor ce ni se pun de către guvernul național – legionar – român, pentru a ne forța ca să trecem în armata lor.

20 Ianuarie 1945, Sâmbătă

Vreme de iarnă, destul de grea.

Suntem nevoiți totuși să mergem la pădure pentru a mai scoate ceva rădăcini, deoarece cu puținii cărbuni ce se primesc abea se încălzește soba. Pământul este destul de înghețat, drumul este greu din cauza zăpezei și ce este și mai greu, este trasul unei căruțe f. mari și grele de 1500 – 1800 kg. numai căruța goală. Ne înhămăm, tragem de ....., iar alții împing cu hârlețele. După o muncă de 4 ½ ore ne întoarcem obosiți de nici mâncarea nu ne mai tichnește. După masă la orele 16:30 ne adunam în sala de Conferințe unde Dl. Col. Stavirescu ne vorbește foarte frumos despre „O călătorie în Italia” de .....

21 Ianuarie 1945, Duminică

Aflăm că se începuse a se transmite prin postul de radio Donau, știrile trimise de noi pentru familiile noastre din Țară, receptându-se pe altă cale a se trimite nici un fel de scrisoare care să fie primită în Țară din cele trimise de noi și că Guvernul național – legionar – român, s-a opus interzicând a se mai comunica cu Țara. Alții spun că ar fi auzit la radio – ca o propagandă – că am fi fost citați (anunțați) la radio că am trecut de partea lor. În orice caz vedem limpede că ne pun bețe și caută să ne încurce pe orice cale de a putea trimite corespondență în Țară, sau de a lua contact cu Crucea Roșie pentru pachete.

22 Ianuarie 1945, Luni

Sublocotenentul Ghejdac Ctin împreună cu un alt sublocot., venit de curând, ce a trece în armata legionară. Cu toate sfaturile date de noi și de către Dl. General Visarion, de a căuta să mai rabde puținul timp ce-l mai avem de stat aici și de a nu face prostia de a se înrola, ei au crezut că este mai bine a pleca, spunând că nu mai pot suporta viața chinuită de aici. Însăși magazionerul german ce i-a luat în primire lucrurile ce le-a predat aici, s-a răs de ei și le-a spus pe nemțește că ei sunt prelungitori ai războiului și că oricum ei, ori fără ei tot la același rezultat se va ajunge până la urmă.

23 Ianuarie 1945, Marți

Ne bucură faptul că afară se arată a fi o zi mai frumoasă cu ceva soare – deci și căldură. Stăm pe afară rezemați pe după pereții bărcilor în partea cea mai dosită și luminată de soare ca muștele. Ne gândim fiecare într-o parte, unde ne este mai drag – Țara – familia – prietenii și prietenele – și discutăm de toate cu aceeași dragoste de a-i revedea iarăși cât mai curând.

Tache Brumă – Cetatea Alba, elev TR – sergent

Anunțul că masa este gata ne face să trecem fiecare la știubele (camerele) respective și să ne pregătim pentru masă. Masa însă mai mult ne stârnește pofta de mâncare, căci abea după ce am mâncat, începe a ne fi mai foame și, deci mai greu. La orele 14:30 mergeam la cinematograful în Wugstran, unde vedeam filmul „Șapte scrisori” precum și un jurnal de război vechi din Africa.

24 Ianuarie 1945, Miercuri

Ne sculăm gândindu-ne că trebuie să ne pregătim pentru paradă – ca în timpul când eram în Țară – însă nu se vede mișcarea, ținuta și trupa adunată pentru a primi raportul precum nici steagurile trei-culori atârinate la uși, etc. Ne dăm seama apoi că suntem departe de Țară, prizonieri de război, internați în lagăr și abea atunci vedem dezamăgirea. Totuși în frunte cu Dl. General Visarion, luăm parte la o slujbă religioasă făcută în sala de mese de către preotul catolic adus și el în lagăr ca prizonier. Gândurile noastre se îndepărtează o clipă apoi la Țara noastră Românească și la tot ce ne este drag rugând pe Dumnezeu să ne ajute ca să putem scăpa cât mai curând de aici și a ne întoarce în Țară.

25 Ianuarie 1945, Joi

Ducându-se la spitalul din Neuropiu(?), mai mulți ofițeri bolnavi din lagăr, s-au întâlnit acolo cu prizonieri ofițeri americani, olandezi, sârbi, bulgari, francezi, etc. După ce au stat de vorbă cu ei, ai noștri au primit dela ei țigări, pâine, etc., precum și patru cutii de 1 kg. cu lapte condensat pe care să-l aducă aici pentru a gusta fiecare câte puțin. Din 1 cutie de 1 kg. se poate face 10 – 15 l lapte, așa că noi l-am preparat și l-am amestecat cu cafeaua de dimineață, având trei zile de a fi putut bea câte o cafea cu lapte, ce mi s-a părut grozav de bună. Ofițerii sârbi s-au arătat cel mai mult recunoscători nouă românilor spunând că și eu au fost tratați cât se poate de bine când erau prizonieri și au trecut prin România unde li se da de noi de toate.

26 Ianuarie 1945, Vineri

Începusem a primi ziarele pe care le-am cerut de mult timp ca să ni se dea să mai citim și noi diferitele știri. Astfel s-a aprobat, și de acuma vom avea în fiecare zi câte 5 – 6 ziare la fiecare cameră pentru a citi știrile mai importante. Ziarele sunt

numai nemțești, altfel de ziare sau reviste nu s-a aprobat să ni se trimeată.

Dl. General a făcut un apel la toți ofițerii, ca acei ce au cărți la ei să le dea la unul ce urmează a le strânge și apoi să luăm pentru a citi toți ce vrem să citim o carte românească sau în lb. Franceză ce s-au putut găsi. I-am strâns astfel vreo 68 cărți și astfel vom avea în plus o ..... și o trecere a timpului mai ușor prin citit.

27 Ianuarie 1945, Sâmbătă

Facem economie de lemne din cauză că este și departe și greu de scos și adus. Slăbirea în zi în zi este tot mai pronunțată asupra noastră. Suntem astfel nevoiți a sta dimineața mai mult timp în pat pentru a nu ne scula să facem patul. Peste zi trebuie să reducem din timpul cât făceam foc până acum, din cauză că nu mai ne simțim în stare de eforturi așa mari.

Ne gândim ce bine este la noi în Țară unde se găsește lemnul cărbunii și alimente din belșug. Oare ne va ajuta Dzeu ca să mai ne întoarcem în Țară și să avem iarăși belșugul ce l-am cunoscut și atunci nu l-am știut aprecia?! Dzeu cred că ne va ajuta și toată speranța o avem în El.

28 Ianuarie 1945, Duminică

Soare de dimineață, însă după cum se spune „cu dinți”. Este în adevăr un ger de – 10 - 12 grade cu un vântișor ce suflă dinspre N.E. Totuși ne pregătim pentru apel unde ni se mai comunică diferite știri, noutăți și sforțările depuse pentru a se putea lua legătura cu Crucea Roșie Internațională, toată în zadar fiind din cauza guvernului național-legionar-român.

La orele 10:40 se face o slujbă frumoasă, unde ne rugăm cu dragoste să ne ajute a scăpa cât mai grabnic de aici. După masă ni se dau formulare de scrisori și pachete pentru a scrie acasă. Scriu și eu în toate părțile cele 9 formulare cu toate că știu că nu vor ajunge.

29 Ianuarie 1945, Luni

Azi ni se comunică să fim pregătiți pentru că va veni un fotograf ca să ne fotografieze pentru a lipi fotografia pe fișele fiecăruia. Pe la orele 10:15 încape fotografiatul cu numărul de identitate ce-l are fiecare, pus pe un cantar și ținut în dreptul

pieptului ca la pușcăriași. Această ca în caz de am fugi să ne poată recunoaște și prinde mai repede. Fiecare dorește ca să aibă și el o fotografie din cele scoase, ca amintire pentru atunci când vom fi liberi din acest lagăr, dintre aceste sârme ghimpate ce ne înconjoară. Totuși Dzeu este bun și mare și nu ne va lăsa ca să ne pierdem aici, departe de Țară; și în speranța că în curând vom fi liberi și ne vom întoarce iară și în Țară, ne oțelim în puteri și ducem speranța de mai bine.

30 Ianuarie 1945, Marți

Din cauză că a plecat Cpt. Av. Petrini I. șeful dormitorului 10 unde am stat de la început și până ieri și în acest timp au venit câțiva ofițeri ce aveau alte vederi și câțiva ofițeri ce aveau alte vederi și păreri deosebite față de ale noastre, am hotărât ca împreună cu Sublocot. Av. Păun Marin, un bun camarad, vecin cu fostul meu, să ne mutăm din acel dormitor. Astfel, azi sunt instalat în camera Nr. 11 unde este șef de dormitor Cpt. Moraru Victor. Acolea am găsit o armonie și o camaraderie cu adevărat frumoasă. Am fost bine primiți și cu bucurie îmbrățișați de ceilalți camarazi mai mari și mai mici ca mine. Am lucrat după masă la așezarea rafturilor (polițe) a patului și lucrurilor ce le am.

31 Ianuarie 1945, Miercuri

Se aduce cântarul spre a ne cântări conform ordinului la raport, în fiecare lună la sfârșit, spre a putea face comparație în fiecare lună cu cât am scăzut față de luna trecută. Mă cântăresc și eu și nu-mi vine să cred cât am putut să scad în cursul lunii Ianuarie, deci numai în timp de o lună să scad cu 7 kg. Am ajuns să am 62 kg din cei 69 de kg. cât am avut la sfârșitul anului și luni decembrie 1944. Ce voinic eram cu 79,5 kg. când am fost prins ca prizonier la Boziaș și cum am ajuns acum. În fiecare luni scad cu 5 – 6 – 7 kg. Până când, nici eu nu știu. Situația ne îngrijorează pe toți, pentru că fiecare se simte slăbit tot mai mult și nici o posibilitate de a veni în ajutor ca să se schimbe lucrurile.

1 Februarie 1945, Joi

Cu ajutorul lui Dzeu, am terminat cu o lună și din anul 1945 în care am intrat. Nu credeam – atunci, când am fost prins

– la **6 Sept. 1944**, că va trebui să sufăr și să ajung până în Februarie tot ca prizonier.

Pășim astăzi și în prima zi din a doua lună a anului 1945. Ne va aduce bucuria cea mare această lună, ori vom mai avea încă de suferit?!... Numai Dzeu știe, cât! La el ne rugăm, ca să ne ajute a ne scăpa cât mai repede din mizeria și necazurile ce le îndurăm. Suntem slăbiți destul de tare, alimentația insuficientă, iar frigul încă se menține destul de scăzut. Scosul rădăcinilor este tot mai greu pentru fiecare, așa că nu știm cum vom reuși.

2 Februarie 1945, Vineri

Diferitele situații ce se schimbă de la zi la alta, ne face ca să ne gândim în fel și chipuri, făcând tot felul de aprecieri și preziceri asupra situației noastre de aici. Din cauză – nu știu – ce le-a venit în gând ca azi să ne măsoare, cântărească și să ne facă radioscopia la fiecare, cu fișele respective. Pentru aceasta au venit trei medici specialiști dela Berlin cu un camion în care a adus aparatele necesare măsurării și radioscopiei ce ni s-a făcut. Unii din noi spun că aceasta este în vederea inspecției ce o va face o delegație a Crucei Roșii Internaționale pe la lagărul nostru, alții pun în legătură cu o eventuală pace ce ar urma să se încheie, etc.

După masă, alarma aeriană trecând foarte multe avioane anglo-americane, pe deasupra noastră spre Berlin.

3 Februarie 1945, Sâmbătă

Cu aceasta se încheie încă o săptămână. Greu este, trebuie să supraviețuim și să îndurăm multe, chiar foarte multe, neobișnuite sau deprinși cu suferințele și mizeriile pe care trebuie să le suportăm zilnic, cei mai mulți obișnuiți cu viața și un trai de oraș, face totuși să îndurăm toate lipsurile, toate asprimile vieții, cu credința în Dzeu că el ne va ajuta să putem suporta toate greutățile abătute asupra noastră și ne va ajuta să servim iarăși în Țara noastră dragă și bogată, unde în adevăr bine s-a spus: „curge laptele și mierea”, cu toate bogățiile ei naturale și felurite, nu ca aici – surogate – prostii.

4 Februarie 1945, Duminică

Sărbătoare!... Și de aici din lagăr nici nu am simțit aproape această zi mai însemnată din săptămână, dacă nu am

avea bucuria că ni se dă porția de pâine mai mare și dacă nu am avea la masa de prânz două feluri de mâncare, din care felul al doilea pârjoală moldovenească cu piure de cartofi.

După apel se face slujba religioasă, unde ne strângem cât mai mulți ascultând cu drag sfânta slujbă. Ne reamintim de timpul din Țară acum un an pe vremea aceasta când mă înapoiam dela Timișoara la Boziaș, când mi-am cumpărat și ceasul de mână în urma furtului celuiilalt la Șeful de Post Jand. Oprea Dtru(?) în Socol, în urma petrecerii făcută cu Lt. Săveanu Vichi, Șeful de gară Dumitraș Alex, Șeful de Poliție „Bubi” Budișteanu și cu Cap. Tor. Ditrich Rudolf, ce-l aveam în plutonul meu la Boziaș unde eram eu.

5 Februarie 1945, Luni

Rândul de marș la pădure pentru a scoate rădăcini de brad ca să avem cu ce ne face puțină căldură în baracă. Afară este destul de ger și un vânt aspru bate dinspre Nord Est. Din cauză că nu mai sunt rădăcini în pădurea de unde am scos până acuma, trebuie să mergem mai departe la 7 – 8 km, depărtare de lagăr. Este greu de împins căruța din cauză că nu ne dă cal și trebuie să o împingem noi și la dus și la întors încărcată. Pământul înghețat face ca să se scoată foarte greu rădăcinile. Ne întoarcem obosiți târziu pe la orele 16:30. Masa s-a împărțit de mult pentru cei rămași în lagăr, însă noi de acum să luăm masa. Ne îngrijim numai la gândul că după terminare, abea atunci ne va fi mai mare foamea. Este îngrozitor ca să te scoli dela masă mai flămând decât la început.

6 Februarie 1945, Marți

Fel de fel de visuri m-au frământat toată noapte și nu știam ce să mai cred despre mine când mă știam închis între garduri de sârmă ghimpată într-un lagăr din Germania, iar visurile mă aduceau pe meleagurile Țării Românești și mă vedeam când la Buziaș ca în primăvara și vara anului 1944 – în toată libertatea și voia mea cea bună, când la Turnu-Severin-Șimian(?)-Herculane, Ada-Kaleh, când la Tecuci-Nicorești, Glăvănești. Adriana... Abia când m-am trezit mi-am dat seama că eu sunt tot un biet prizonier și că tot ce a fost, nu a fost altceva decât un vis ce odată cu trezirea mea din somn s-a spulberat și

el. După masă la orele 14:30 mergem la cinematograf în Wiestrau unde se rulează filmul „Visul alb” și cu un jurnal de război vechi de pe frontul din Africa. Ziua a trecut greu, așa că stingerea ne anunță culcarea.

7 Februarie 1945, Miercuri

Iarăși visuri diferite... Mă simțeam un om nou născut numai la visul ce l-am avut peste noapte când mă știam că sunt la Boziaș, unde am avut atâtea și atâtea amintiri și bucurii.

Azi se împlinesc 22 de săptămâni de când am fost prins prizonier prin atacul dat prin surprindere de trupele motorizate germane ce au trecut granița la Socol peste râul Neva(?) și ne-au căzut în spate pe șosea, în față pe fl. Dunărea mascând trecerea un convoi de 12 – 16 vase mari și mai mici, aspra cărora noi concentrasem tot focul nostru spre a le împiedica ca să treacă în jos conform ordinului primit în acest sens. Știu că la orele 7:45 eram scos din poziția de luptă cu 2 ostași, dintre care unul rănit ce a murit la Wuzset, iar alții 5 morți la datorie. La orele 8:15 mă duceau la comandant.

8 Februarie 1945, Joi

Ni se dă iarăși formulare de c.p. scrisori și avize de a trimite pachete pe care să le scriu acasă – în Țară – la cei dragi, spre a afla vești dela noi, precum și noi dela ei și ceva alimente rămân numai scrise, căci în Țară nu vor ajunge și nici răspuns sau pachet nu vom primi. Din cauza fraților români legionari ce au format Armata Națională și care se opun prin toate mijloacele de a primi scrisori sau pachete din Țară, spre a ne forța să ne înscriem în armata naționalistă. Cei ce au cunoștințe prin Germania, Protectorat, din cei ce au urmat diferite cursuri în Germania, primesc dela cunoscuți pachete cu tot felul de bunătăți – ceilalți răbdăm înghițind în sec. Va da el, Dzeu și totul va lua sfârșit și reîntorcându-ne în țară vom ști cum să trăim și prețuim viața ce o vom mai avea.

9 Februarie 1945, Vineri

Timpul s-a mai schimbat în bine de câteva zile, făcându-se mai cald și afară. Astfel mai ieșim din bărci și ne mai plimbăm prin curtea celor două lagăre. Statul mai tot timpul înăuntru sau în pat – din cauza frigului și lipsei de foc – a făcut

ca să ni se amortască încheieturile dela picioare și restul corpului. La ora apelului vine Dl. Col. Dudai (Col. lagărului central dela Wuzetz) cu dolmecerul(?) ce aduce și câteva scrisori din Germania și Protectorat pentru cei ce au urmat sc. în Germania. O scrisoare dela Crucea Roșie Geneva ne confirmă primirea înștiințării făcută de noi în luna Oct. 1944 și că s-a dispus a se lua măsuri de a primi pachete și noi. Bucurie mare pe fiecare, parcă le-ar și avea primite. Totuși speranțe prea mari nu punem pe trimiterea acelor pachete încă.

10 Februarie 1945, Sâmbătă

Frică o săptămână de suferință, speranță în mai bine și munca se încheie. Timpul ce trece ne face să tot sperăm dela o zi la alta tot în mai bine, dar trăim numai cu speranța dela o zi la alta... Totuși Dzeu nu ne va lăsa și va avea grijă și de noi ca să nu ne lase să perim aici și ne va salva. Când va sosi și acea zi mult așteptată și dorită de fiecare dintre noi?!. Așteptăm cu încredere că totul se va termina cu bine și reîntorși în Țară vom uita toate suferințele avute, rămânând doar o amintire sau un vis urât, de care nici nu vom mai dori să ne reamintim. Cât de mult vom ști să prețuiesc viața și câte învățăminte mi-a dat acest timp de prizonier, încât voi ști să prețuiesc viața așa cum trebuie și a o trăi din tot plinul(?) ei.

11 Februarie 1945, Duminică

Este ultima zi când mai putem pregăti în zi de Duminică o masă mai îmbelșugată cu două feluri de mâncare la 12 (o ciorbă și o musaca sau pârjoală cu piure de cartofi) aceasta realizată în cursul săptămânii prin economiile zilnice ce le făceam la alimente și la toată carnea din timpul săptămânii. De acum în colo nu vom mai putea face acest lucru din cauza reducerii foarte mari a alimentelor pe timp de o săptămână. Nu vom mai avea nici seara decât de două ori pe săptămână câte o supă caldă, restul zilelor seara numai câte o cană cu ceai sau cafea. Va fi greu, pentru că și așa suntem destul de slăbiți și anemiați cu hrana ce am avut-o, dar de acum în colo?...

12 Februarie 1945, Luni

Începând de azi, timp de trei săptămâni, ni s-au micșorat pâinea și alimentele într-o măsură destul de mare, așa că se va

resimți mult această micșorare a rațiilor alimentare pe care va trebui să o îndurăm și să o suportăm acest timp.

Slăbirea pe care o avem aproape toți din noi, va fi și mai mult resimțită de fiecare. Este greu că nu putem obține prin nici un mijloc legătura cu Crucea Roșie și nici cu Țara spre a putea primi pachete. Seara nu vom mai avea decât două ori masă caldă – câte o supă – în restul zilelor seara câte o cană cu cafea surogat și acela. Ne gândim cum vom putea suporta aceste micșorări ce s-au făcut la toate alimentele și pâinea ce și așa erau destul de mici și insuficiente și așa.

13 Februarie 1945, Marți

Nu am mai fost de mult la cinematograful din satul Wustrau, din cauză că nu a mai avut piesa necesară pentru punerea în funcție de dinamului.

**Tache Brumă în 1941 – decorație COROANA ROMÂNIEI
CU SPADE ȘI PANGLICA DE VIRTUTE MILITARĂ
CL. 2 – ordin de zi nr. 295-1941**

Azi suntem amintiți ca la orele 14:30 să fim pregătiți pentru a merge iarăși la cinematograful. Ne adunăm și pornim încolonați câte trei, pe drum cântând marșuri românești până în dreptul cinematografului. Lumea ne privește și unii ne admiră, iar alții probabil că ne ocărăsc după felul cum vorbesc și gesticulează între ei. Se rulează filmul „Familia Bukenfol” și un jurnal propagandă de război vechi din Războiul din Rusia când erau pe..... .....Ziua a fost frumoasă și cu vești îmbucurătoare pentru noi toți.

14 Februarie 1945, Miercuri

Repede mai trece timpul. Mă gândesc fără să vreau în fiecare zi din săptămână când vine ziua de Miercuri că în această zi am avut ghinionul și nenorocul de a fi prins prizonier. A fost o zi cu mult ghinion pentru mine și vom căuta să mă feresc toată viața mea de această zi. Se împlinesc 23 de săptămâni de prizonierat. Azi 23 de săptămâni în urmă la **6 Sept. 1944** pe la orele 07:45, am fost prins prizonier, scos din poziția de luptă cei 2 ostași sănătoși, 1 cap. rănit grav ce a și murit în spitalul din Vârșeț și cu 5 ostași morți la datorie cu arma în mână sau în luptă corp la corp cu soldatul german ce-l înconjurase și la care nu a vrut să se predea. Dacă Dzeu mă va ajuta la întoarcerea în Țară mă voi duce la Boziaș spre a face un parastas.

15 Februarie 1945, Joi

Azi se împart și lucrurile ce au fost aduse pentru cantină: săpun față, de ras, lame, nasturi, ace, ..., pomadă, etc. etc. toate din cea mai proastă calitate și inferioară. Totuși noi le primim căci decât defel, tot mai bine este cu ceva în situația în care ne aflăm aici. Trebuia să ni se dea și tutun sau țigări precum și chibrituri cum s-a primit până acuma. Diferite influențe din afară (Guvernul național legionar român?) face să se oprească acest lucru pentru a ne forța să trecem (înrolăm) la ei. Este greu căci era o bucurie pe noi fumătorii, cele 50 țigări sau pachetul de tutun ce-l primeam, mai uitând necazurile fumând câte o țigară. Specula a și început cu tutun și țigări dintre acei ce nu fumează și le-au ținut.

16 Februarie 1945, Vineri

Ni se împart formulare pentru scris acasă (scrisori, cărți – poștale și avize pentru a se putea trimite pachete). Caut să le scriu, însă fără nici un pic de speranță că vor ajunge în Țară la cei dragi unde le scriu și doresc să ajungă, pentru că din Sept. 1944, tot scriu zeci de scrisori și nu primesc nici un răspuns dela nimeni ceea ce înseamnă că nu sunt trimise, ci sunt oprite aici din diferite motive. De altfel nici un ofițer nu a putut primi până acuma vreun răspuns la vreo scrisoare trimisă în Țară. Totuși încerc a scrie și pe acestea atât la T. Severin, cât și în Tecuci la toți cei dragi, cu speranța că dacă nu vor ajunge scrisorile, nu va mai fi mult timpul de suferit pe aici și că în curând ne vom reîntoarce și aduce noi bucuria și diferitele știri asupra toate.

17 Februarie 1945, Sâmbătă

Bine a mai spus țiganul că iarna mai grea este în Februarie. Așa și este, nu am avut în Decembrie și Ianuarie, așa frig și viscol cu zăpadă, ca în această lună. Trece prin scândurile crăpate a pereților bărăcii vântul șuierând. Stăm îngrămădiți pe lângă sobă – și aceea aproape complet rece – numai cu impresia că ne încălzește, căci în realitate soba se încălzește și ea dela noi. Azi a început a se face spovedirea celor ce vor ca să se împărtășească mâine. Câte unul trecem pe rând la preot ce ne ascultă și ne întărește sufletește prin rugăciunile ce le face pentru iertarea tuturor greșelilor făcute cu voia și fără voia noastră, cu știință sau fără știință, etc. Mă mărturisesc și eu.

18 Februarie 1945, Duminică

O zi mai frumoasă prin aceea că numai este așa vânt și nici ger. Soarele se arată și ar vrea să încălzească mai puternic, văzând parcă și el dorința noastră – însă nu are suficientă putere. Totuși azi geamurile s-au dezghețat de înghețul ce nu se mai luase de 4 – 5 zile de pe ele. La apel se observă lipsa a trei ofițeri români căpitanii ce au fugit ieri dela pădure. Căpitanul neamț Virt este foarte supărat și ne amenință cu apelul de 3 – 4 ori pe zi și la fel și noaptea. După apel mergem la slujba religioasă unde parcă ne întărim sufletește și ne simțim mai bine după ce-am ascultat-o. Fiindcă m-am mărturisit ieri eu mă și împărtășesc.

Dzeu să ajute ca în curând să ne întoarcem în Țară spre a aduce și acolo lauda și recunoștința mea.

19 Februarie 1945, Luni

Am intrat în a doua săptămână cu alimentele micșorate cu 30%, 40%. Cu tot puținul ce-l aveam până la data de 12 Feb. 1945, acum se resimte și mai mult această reducere făcută. Afară de aceasta nu mai avem în fiecare seară (numai de două ori pe săptămână) hrană caldă, restul de 5 zile primind numai o cană de ceai sau cafea, cu puținul zahăr 15 grame ce se primește dimineața și care trebuie așa fel împărțit încât să rămână și pentru seară la o cană de ceai sau cafea. Dela Crucea Roșie sau din Țară nici o speranță de a primi pachete, din cauza opunerii fraților români legionari din Germania.

20 Februarie 1945, Marți

Treburile merg prost, deoarece nu se mai respectă regula ce a fost de a face săptămânal – marșea baie corporală. Motivând că nu mai au cărbuni suficienți pentru a încălzi apa, sau că nu este curent electric din lipsă de combustibil, totul pentru a se realiza economie. Azi însă după ce s-a insistat de către Dl. General Visarion pe lângă Col. german al lagărului, s-a aprobat ca după masă să înceapă baia. Este îmbucurător pentru noi și fiecare ne așteptăm seria de baie. Pregătim și focul în cameră să fie mai puternic ca la înapoiere să avem căldură. După baie ne simțim mai veseli și parcă alții, așa suntem de bine dispuși. Alarma face să ne culcăm mai devreme.

21 Februarie 1945, Miercuri

După trei zile de mers, la o depărtare de 46 – 48 km. de aici au fost prinși de agenții secreți polițiștii cei trei căpitani români ce fugise din lagăr în ziua de 17 Feb. 1945 dela pădure. Prinderea s-a datorat faptului că terminând alimentele au fost meniți să caute pe la casa unde-au fost semnalati și anunțați poliției și apoi prinși. Au fost aduși înapoi în lagăr. Pe drum spun că au primit țigări și pâine suficientă – așa că numai cu atâta s-a ales. Bine că nu au pățit ca cei fugiți în Ungaria unde li s-a dat câte o corecție de bătaie unde au trebuit să stea 15 – 20 zile în pat, aproape fără a se putea mișca. Așa este viața de prizonier. Mai încerci și în alt fel cum crezi că ar fi mai bine.

22 Februarie 1945, Joi

Se primește berea și mustul (cidru) câte un poloboc (balercă) de 58 de litri. Fiind rămași în urmă cu o restanță, ni se dă o balercă cu must de fructe (cidru) și una cu bere, așa că avem ce bea. În loc de mâncare pentru a simți stomacul plin, îi tragem cu bere sau cidru – căci mâncarea fiind destul de slabă, nu ne mai gândim să o păstrăm pentru la masă – ci fiecare când are poftă. Decât nimic, tot e bun și ceea ce primim, apa nefiind bună și posibil de a se bea din cauză că conține mult fier și face rău la rinichi și la stomac. Se cunoaște însă că este marfă de război, neavând bunătatea berei pe care o găsim la noi în Țară, totul este falsificat – surogat.

23 Februarie 1945, Vineri

Este foarte greu ca să suporti chinul foamei. Suntem abea după 12 zile de regim mai scăzut alimentar și toți ne simțim slăbiți și fără speranțe prea mari ca să putem suporta un timp mai mare această foame. Te scoli dela masa de 12:50 și după ce ai sorbit puțină zeamă caldă și o felioară de pâine, abea după aceea începi să simți adevărata foame cum îți vine și te chinuiește într-o stare îngrozitoare. De câteva nopți visez numai mese întinse cu bunătați și pâine pe ele. Adevărat spune proverbul că „vrabia mălai visează” – flămândul numai la mâncăruri. Nu știu cât vom îndura acest chin și cât vom putea suporta această foamete ce trebuie să o fac. Va mai veni ziua să mănânc ca să mă scol sătul de la masă?!!!

24 Februarie 1945, Sâmbătă

Vremea rece ne face să stăm fiecare zgribuliți care pe unde ne găsim în știube (camere) fără a ieși pe afară să ne plimbăm. Vântul și ninsoarea te lovesc în față destul de puternic. În știubă focul pâlpâie săracăcios din cauză că nu avem nici lemne așa multe, apoi sunt ude și putrede. Cărbunii nu ni se mai dă de către lagăr, din cauză că regiunea ..... bogată în cărbuni este ocupată sau se dau lupte așa că nu mai are posibilitatea de a se aduce cantitățile necesare.

Totuși vremea trece, ne sculăm mai târziu stând sub pături mai mult timp, apoi ne mai încălzim cu ceaiul de dimineață și astfel timpul trece. Vine ora apelului și ne adunăm pe locul de adunare. În timp ce se așteapta venirea Cpt. german

Virt, Dlui. Lt. Col. Sadoveanu îi vine rău, amețală din cauza slăbirei în care se află și cade jos cu fața la pământ. Au sărit mai mulți camarazi de l-au dus la infirmerie. Mai înainte același lucru se petrecuse cu alți ofițeri și soldați. Dl. General Visarion face un apel la toți spre a-i veni în ajutor. Astfel hotărâm ca cei slăbiți prea tare în urma propunerii medicului nostru să primească dela cazan porția dublă de mâncare spre a se putea reface. Toți aprobăm – cedând fiecare cu drag din puținul ce ni se dă, ca să ajutăm pe cei ce sunt și mai necăjiți.

După masă este conferința Lt. rez. învățător Chiscop din Tecuci, cu subiectul „Spiritul ajută materia”. Subiectul a fost foarte bine tratat și cu multe învățături. După aceia a urmat o șezătoare culturală.

25 Februarie 1945, Duminică

A doua duminică amărâtă la masa de prânz, pentru că nu s-a mai făcut ca până acuma Duminica, două feluri de mâncare, dintre care felul doi pârjoală de carne cu piure de cartofi sau musaca de cartofi cu carne. Aceasta din cauza reducerii de alimente ce s-a făcut începând dela 19 Feb. 1945 cu reduceri la pâine dela 300 g la 250 g pe zi precum și la alimente, aproape cu jumătate din cantitățile ce le aveam până acuma. Azi trebuia să avem 425 g pâine – cum s-a dat până acuma – însă ni s-a dat numai 250 g. Toți se vaită și vorbesc ce vor face dacă se va continua mult cu această reducere de alimente. Se aude de trei săptămâni că va ține această micșorare, după care va mai reveni la unele alimente pe care le aveam mai înainte. Vești bune.

26 Februarie 1945, Luni

A doua săptămână, începe cu raționament al alimentelor ce s-au redus. Este foarte greu a ne putea obișnui cu micșorarea ce s-a făcut atât de mult dintr-o dată. Azi este a opta zi când primim 250 g pâine în loc de 300 grame ca mai înainte. Pentru deseară nu avem hrană deloc. Alimentele toate s-au micșorat și nu se știe dacă vom mai putea suporta mult această viață de mizerie. Dl General Visarion face un protest Comandantului German însă fără nici un rezultat. După, cum s-a specificat. Suntem condamnați la moarte lentă din cauza reducerii

alimentelor. Am ajuns să am 63 kg din 79, cât am avut când eram la Boziaș.

27 Februarie 1945, Marți

De dimineață suntem treziți de zgomotul avioanelor anglo-americane ce vin valuri, valuri să atace Berlinul și împrejurimile orașului. Se spune că ar fi trecut la 250 de avioane, numai pe direcția noastră. Ieșim afară și privim bombardamentul. Baraca se zguduie și pornește când exploziile se fac mai aproape de noi. Bombardamentul a ținut aproape trei ore continuu. Ziua este frumoasă cu cer senin. Ziua este frumoasă cu cer senin. Renunțăm a merge la pădure să scoatem cioate din cauză că suntem slăbiți și nu mai avem putere să mergem 7+7 km în total 14 km de drum. Se vorbește că nu vom fi evacuați în caz de atac din partea rușilor pe direcția noastră. Aceasta ne mai încurajează căci toți suntem foarte slăbiți din cauza mâncării.

28 Februarie 1945, Miercuri

Ultima zi din iarnă...

Cu aceasta s-a dus și o parte din greul și mizeria cea mare a timpului de iarnă cu zăpadă, frig, ger, viscol, scos și cărat de rădăcini dela pădure. Zi frumoasă cu soare. Cu toți așteptăm ziua de 1 Martie (primă-vara) care să ne aducă și bucuria că intrând în primăvară se va pronunța și soarta războiului spre a ne putea vedea și noi scăpați de suferințele îndurate și de a merge iarăși în țară la casele noastre.

Azi se împlinesc 25 de săptămâni 175 de zile de când am căzut prizonier la Boziaș pe ziua de 6 Sept. 1944. Noaptea au fost 2 mari alarme cu bombardamente puternice asupra Berlinului. Tot azi am fost de serviciu pe știubă (cameră).

1 Martie 1945, Joi

1 Martie 1945... Prima zi de primăvară...

Cu toții am așteptat-o cu mare nerăbdare, pentru a se mai încălzi afară spre a nu mai fi nevoie de a mai merge la scos rădăcini de pomi de la pădure; apoi în așteptarea primelor frunze de verdeață (urzici, ștevie, lobodă, etc.) pentru a mai schimba gustul la mâncarea ce o primim fără de zarzavaturi.

Mâncarea a fost mai bună ca în celelalte zile, însă numai la prânz – seara câte o cană cu cafea. Vremea a fost foarte schimbătoare toată ziua și toată noaptea, când cu ploaie, zăpadă și un vânt destul de puternic. Tot azi dimineață am pus la haină și mărțișorul de 1 Martie făcut de mine în lagăr.

2 Martie 1945, Vineri

Vântul a continuat toată noaptea cu furie, smulgând cartonul de pe baracă și aruncându-l departe. Ziua schimbătoare cu soare, vânt, burniță de ploaie și sfichiuri de zăpadă. Apelul s-a anunțat în știubă pentru că a venit Lt. Col. Ajutor al Comandantului lagărului Wuzet împreună cu un căpitan de la informații și ne-a făcut controlul la semnele de recunoaștere dacă le avem cu toți. S-au făcut și unele controale inopinate la geamantane și alte bagaje ce aveau mai multe. Seara după trei zile de lipsă de masă seara, avem o mâncare ușoară, caldă.

La ora 20:00 alarmă aeriană. Vești bune de pe fronturi.

3 Martie 1945, Sâmbătă

Este una din cele trei zile alese de mine din „zilele babelor” -3-6-9 Martie. Ziua de trei (azi) am ales-o pentru trecutul meu, 6 pentru prezent, 9 pentru viitorul ce-l vom avea. De dimineață este zi friguroasă, după care se schimbă în vreme cu soare și vânt, apoi după-masă este un senin și o zi splendid de frumoasă. Un soare călduros prevestește sosirea primăverii din plin. Mai multe păsărele s-au adunat pe un pom și au început a ciripi frumos diferite cântece. După-masă asistăm la un puternic bombardament al aviației anglo-americane. Pentru seară ni se dă hrană rece 50 grame cârnați și cafea. Veștile primite de la radio sunt cât se poate de îmbucurătoare, așa că nădejdea noastră crește în speranța că în curând va fi mai bine.

4 Martie 1945, Duminică

De dimineață ne sculăm din cauza frigului din baracă. Ridicăm camuflajul și afară ce să vezi... iarnă în toată puterea cuvântului. Ninge, iar zăpada s-a și așternut pe pământ. Așa sunt zilele babelor... În curând vom ieși și din aceste zile schimbătoare de trecere de la iarnă la primăvară. Apelul se face la 10:30 după apel se face slujba religioasă de un preot catolic prins de unguri și adus din Ardeal în lagăr cu noi. Ne rugăm cu

căldură la Dumnezeu, ca să ne ajute să scăpăm mai curând din mizeria și necazul din lagăr.

Azi avem 300 grame pâine fiind sărbătoare. De mâine, iar cu 200 grame. Pentru seară, nu este mâncare. Nu știm cât vom mai putea îndura a suferi astfel. Aflu că azi-noapte soldații ce-i avem de serviciu în lagăr au furat din cartofii și zarzavaturile ce le promisem de cu seară pentru azi. Se fac cercetări. După-masă se face vreme frumoasă.

5 Martie 1945, Luni

Am intrat în a treia săptămână cu noul regim de reducere a alimentelor și a pâinei. Este foarte greu. Îmi simt din ce în ce mai slăbit tot corpul. Nu mai sunt în stare să fac nici un fel de efort. Chiar mersul la adunarea face ca să-mi târâi picioarele după mine. Un vânt mai puternic mă dă jos. Sunt cu aproape 20 de kg mai puțin decât aveam astă vară înainte de a fi prins prizonier la Baziaș unde mă cântăream aproape zilnic la cântarul din gară. Veștile care ne sosesc de la radio și din ziare, ne sunt tot mai îmbucurătoare și aceasta face ca să sperăm că nu va mai trece mult și Dumnezeu ne va ajuta ca să scăpăm din toată mizeria și greul de aici. Dimineața, timpul nouros și urât, însă după-masă s-a făcut foarte frumos și cald, cu soare dulce. Aceasta ne este încă una din bucuriile ce le avem, văzând că timpul este frumos și cald.

6 Martie 1945, Marți

De dimineață zi frumoasă și călduroasă. Pe la 10:00 s-a mai schimbat acoperindu-se cerul cu nouri. Se discută mult situația din țară, spunându-se că s-ar fi comunicat la radio că ar fi ciocniri (tulburări) între armată și comuniști. Armata și funcționarii din Ardealul cedat în 1940 ungarilor, urmează să fie evacuat de noi, intrând sub administrație ruso-maghiară. De asemenea că Prințul Știrbei Buftea ce ar fi venit cu avionul de la Londra în țară și ar fi format noul guvern, a fost imediat înlăturat prin venirea lui Groza la Președinția Consiliului de Miniștri, un comunist vechiu. Totuși speranța noastră este că până la urmă, situația din țară se va aranja în bine, așa că, odată cu reîntoarcerea noastră în țară, pe care o așteptăm cât mai curând, să fie totul aranjat și bine. Fiind frumos afară, după-masă facem

plimbare prin curtea lagărului cu mare plăcere toți. Aceasta este a doua zi a babei aleasă de mine pentru „prezent”.

7 Martie 1945, Miercuri

Ieri am împlinit $\frac{1}{2}$ de an (șase luni) sau 176 de zile de când am fost prins prizonier la Baziaș, pe ziua de 6 Septembrie 1944, ora 7:50. Nu credeam să treacă atâta timp și să sufăr atâtea greutăți... totuși Dumnezeu m-a întărit și m-a ajutat ca să pot suferi și trece prin toate. Acuma se poate spune și mai sigur că timpul este și mai scurt și în curând, toate suferințele și neajunsurile ce sunt se vor termina și iarăși va fi bine. Speranța la toți este că Dumnezeu ne va ajuta ca Sfintele Sărbători ale Paștelui să le facem acasă, în scumpa noastră țară.

Se vorbește de formarea unui cap de pod adânc de 20 km, la Dukerdalf și că pe întreg frontul de Vest este vie activitate. Se așteaptă la noi porniri, la ofensivă atât pe frontul de Vest, cât și pe cel de Est.

Vremea frumoasă de dimineață face să fim mai dispuși. După-masă are loc o conferință a domnului Căpitan Iureș, intitulată: „Impresii din o călătorie în Grecia”, a fost foarte frumos.

8 Martie 1945, Joi

Toată noaptea a fost o vie activitate de aviație și alarmă aproape continuu. Se auzeau foarte bine bubuitul exploziilor și tragerile A. A.

Dimineața se arată a fi o zi frumoasă cu soare și cald. Mai târziu se înnouăază, ca după masă să înceapă să ningă în toată puterea cuvântului, însă de scurtă durată. Azi dimineață a numit în lagăr un soldat român ce fusese trimis ca om de serviciu la ofițeri. A murit din cauza slabei alimentări și slăbiciunii ce o avea de când a venit aici.

Tot azi a. m. a. venit Cpt. german în informațiile și ne-a făcut un control și percheziție la toți ofițerii și soldații din lagăr.

Până seara vremea s-a schimbat de mai multe ori; când frumoasă, când urâtă, ca adevărate „zile de babe”. Pentru seară nu este mâncare, decât câte o cană cu ceai, așa că ne gândim ce vom face până a doua zi la prânz. Noaptea bombardamente.

9 Martie 1945, Vineri

Este a treia zi aleasă de mine ca babă, pentru primăvara anului 1945 spre a vedea cum va fi „viitorul” ..... adevăr frumoase au fost și zilele de 3 și 6 Martie, însă ziua de azi 9 III.c pare a fi și mai splendidă.

De dimineață se arată o vreme călduroasă cerul aproape complet senin, fără vânt, face să se simtă căldura ce va fi în restul zilei.

Pe la ora 10 este alarmă aeriană.

La ora apelului dela 11 un Sublocot. și un Căpitan au căzut jos din cauza anemiei (slăbirei totale a organismului). Cu toți ne gândim ce vom face și noi dacă va ține încă mult cu alimentația ce ni se dă. Azi au trecut la armata națională (legionară) din Germania Sublocot. Gâdea și cu un alt I. D. spunând că nu mai poate suporta viața cu alimentația ce se dă.

După masă a fost în adevăr zi de primăvară. Am văzut și primii fluturași zburând pe afară. Nădejdea ..... că în curând vom scăpa de aia.

10 Martie 1945, Sâmbătă

Am fost treziți din somn de dimineață de fluierul lui Adj. Rasica ce ne anunța a veste bună. Credeam că a dat Dzeu de s-a încheiat pace, armistițiul sau a capitulat Germania. Când ieșim afară, aflăm că s-a primit meniul pentru săptămâna viitoare dela 12 Martie e prin care se face cunoscut că se revine la alimentația avută acum trei săptămâni înainte de reducere. Astfel vom avea iarăși 350 gr. pâine, zilnic, în loc de 200 gr. iar alimentele au revenit aproape în întregime, aproape de 500 gr. cartofi, 200 gr. gulii și 75 gr. zahăr pe săptămână mai puțin. În orice caz pentru noi această știre a fost foarte îmbucurătoare, formând evenimentul zilei, aproape tot atât de mare ca și vestea armistițiului (pacea).

Vremea de dimineață a fost înnourată cu vânt și burniță de ploaie. Pentru seară se dă 50 gr. cârnați (salam) în loc de hrană caldă, plus cafea. Suntem zoriți să terminăm dându-se alarma.

11 Martie 1945, Duminică

Am luat parte, fiind numit, la înmormântarea Cap. Sofronie Grigore, ce a murit în lagăr din cauza insuficienței de alimentare (lipsei de mâncare) în ziua de 8 III 1945 murind.

Sărmanul de el... scapă de atâtea alte greutăți și pericole, ca să ajungă și să moară în lagărul din Wustrau unde fusese trimis dela Caizer -.....-..... dat ca om de serviciu.

Era căsătorit și avea trei copii.

Ce va fi zicând soția și copiii când vor afla cum a murit. I s-a făcut două coroane frumoase din brad, sicriu, cruce și dus la locul de veci la biserica din satul Wustrau unde va rămâne deacuma să se odihnească în veci departe de ai săi dragi (soție și copii) precum și de Țara sa dragă! Nu vor putea veni nimeni din cei dragi să-i picure vreo lacrimă. Preotul nostru din lagăr, împreună cu ofițeri ce au cântat răspunsurile la slujbă; și cu delegația trimeasă, am condus astfel la locul de veci pe acest ostaș.

12 Martie 1945, Luni

Azi a trebuit ca să-mi spăl cămașa, ismana, batista și prosopul, nemaiprimindu-se să se spele la Wuzetz ca până acuma. La spitalul din Wuzetz au venit răniți doi ofițeri rămân răniți în luptele dela Șteting, trecuți fiind în armata legionară să lupte mai departe. Unul din ei, un Căpitan a și murit. Acesta este tot o nenorocire pe capul Țării noastre, cât și al nostru, având mult de suferit din cauza lor nelăsându-ne să primim pachete dela Crucea Roșie și nici de a avea corespondență cu cei din Țară. Dzeu le va răsplăti după fapta și purtarea pe care au avut-o față de noi prizonierii români din Germania- Tot azi am avut unele discuții cu Cpt. Popescu I. N. dela Regt. 1 Art.Gr (?). A. C. din care cauză a trebuit să mă mut cu patul în altă parte a dormitorului spre a curma discuția și neînțelegerea. Timpul noros cu burniță de ploaie mărunță ca toamna.

13 Martie 1945, Marți

S-au împărțit scrisori pentru a se trimite în Țară știri din partea noastră; însă din Sept. tot trimit la scrisori și de primit nu primesc nici un fel de răspuns, ceea ce înseamnă că nu s-au trimis de aici. Totuși am scris acasă, la Poiana și.... ...și Tanței, precum și lui cumătru Mihăilă și nea Tudor... ..Veștile primite azi din ziare ne-au bucurat mult, auzind că rușii atacă cu trei armate la Ștetin, iar anglo-americanii au trei poduri peste Rin. Mereu cu gândul și speranța în Dzeu că se va milostivi și ne va

ajuta ca să scăpăm odată..... ceva mai devreme din viața aceasta de prizonier între garduri de sârmă ghimpată, închiși, și cu o hrană care abia să-ți țină zilele. Ne gândim ce vom face când iarăși vom avea din belșug pâine și mâncare ca să mai rămână dela masă. Am și întocmit diferite liste cu mâncărurile cele mai preferate pentru Țară. Vremea nouroasă, după masă a început să ploaie a primăvară.

14 Martie 1945, Miercuri

Vremea de dimineață se arată a fi înourat, însă destul de cald. Azi mergem la scos cioate (rădăcini de brad) pentru a avea cu ce încălzi dormitorul. Mergem tocmai dincolo de gara Alfresac – 7 – 8 km. depărtare. Ne simțim destul de istoviți, abia putem să ne ținem pe picioare, dar să mergem atâta și apoi să lucrăm din greu cu hârlețul la pământ. Ne întoarcem pe la orele 15:30 cu o căruță de rădăcini, oboșiți că nici a mânca nu ne mai vine. Mâncare caldă numai la 12 seara o cană ceai cu margarină, așa că oboseala se va simți și mai mult cu slăbirea noastră.

Speranța este numai în Dzeu care nu ne va lăsa și va ajuta ca să se termine cu un ceas mai devreme suferința noastră. Tot astăzi am făcut și baie corporală, spunând mereu că este ultima baie, însă timpul trecând vine rândul la alta...

15 Martie 1945, Joi

Vreme frumoasă de dimineață. Zeci de păsărele adunate pe pomi își fac concertul lor admirabil, anunțându-ne frumoasa zi, precum și dulcea și mult dorita primăvară. Azi facem cântărirea din nou după o lună. Dezbrăcați suntem de nerecunoscut, am rămas aproape toți numai niște schelete vii. Mă cântăresc și eu. Înainte trec la măsurat: înălțimea: 1,76 m, apoi la cântar 54 kg. Am o diferență sub normal de 22 kg; iar din greutatea pe care am avut-o astă vară când m-am cântărit la Buziaș în gară când aveam 79,5 kg., înseamnă că am scăzut cu 25,5 kg. Este de necrezut și cu toate acestea așa este... Am ajuns abia să mă mai țin pe picioare și să pot merge până la adunare și puțin pe afară. Cu gândul mereu la Dzeu, căci numai El prin vreo minune ne va putea scăpa și ajuta și pe mine ca să mai pot scăpa cu viață de aici, căci dacă va mai dura mult această viață e foarte

sigur că sunt pierdut. După masă au trecut 3 ore avioane anglo-americiane.

16 Martie 1945, Vineri

Azi mai vin alți 7 ofițeri din alte lagăre din Germania, aduși tot în acest lagăr – care este numai pentru români – ca lagăr de .....

Am aflat dela ei din ce cauză nu ne dă posibilitatea să facem corespondență cu familiile din Țară, precum și de a ne primi pachete dela Crucea Roșie.

Fel de fel de vești, aduse de ei, face să ne bucure și să facă a avea mai multă speranță în scăparea de aici.

Afară este un timp admirabil adevărat de primăvară. Un soare cald încălzește aerul, încât te simți cu adevărat în timp de primăvară. Pe câmpuri se văd plugurile și tractoarele ce au ieșit la lucrul câmpului, arătându-ne prin aceasta și mai mult că primăvara a început. Gândul îmi zboară apoi spre Țară, gândindu-mă ce poate fi și la noi cu muncile câmpului, la vie și prin grădina mea cea dragă care a fost neglijată de vreo 4 ani la șir din cauza războiului început.

17 Martie 1945, Sâmbătă

Mereu spunem: „Aceasta îmi este ultimul serviciu pe cameră” sau e ultimul drum la pădure; sau ultima baie etc. că va veni ziua eliberării din lagăr, însă trece ce trece și iarăși ne vine rândul. Așa și acuma – credeam că nu voi mai fi de serviciu pe cameră – însă azi sunt iar de serviciu. Să dea Dzeu însă ca măcar de astă dată să fie ultimul serviciu pe cameră cu speranța că peste 20 zile când ar mai fi să fiu iarăși de serviciu, să fim liberi din acest lagăr. Ne bucurăm de cele auzite prin comunicate din ziare și radio că acțiunile de Vest și Est merg bine. Credința în Dzeu că nu ne va lăsa până la urmă să perim cu toții. Azi d. m. a mai murit un alt soldat din cei dați pentru serviciu nouă tot din cauza lipsei de alimentare. Alți sunt foarte – foarte slăbiți și poate să aibă aceeași soartă de a muri departe de Țară. Într-un lagăr de prizonieri în Germania.

18 Martie 1945, Duminică

Primăvară, în adevăratul înțeles al cuvântului. De dimineață se arată a fi o zi deosebit de frumoasă. În adevăr,

vremea liniștită, cald și soare le prevestesc împreună cu ciripitul a zeci de păsărele, primăvara și bucuria a simți și noi prizonierii dintre gardurile de sârmă ghimpată ce ne împrejoară. Până când însă? Va mai sosi și acea zi mult așteptată – ca pe cea mai mare și însemnată zi din viață – ca să putem scăpa din sârmele acestea? Ceva dinăuntru sufletului, îmi spune că în curând se va termina și cu chinul acesta și iarăși vom fi liberi. Pe la orele 12 a sunat alarma trecând apoi sute și sute de avioane anglo-americeane spre Berlin-Ștetin-..... ne face să credem că în curând ziua cea mult așteptată va sosi și pentru noi.

19 Martie 1945, Luni

Datorită insistenței pe lângă Comandamentul German al lagărului ni s-a aprobat ca să ieșim zilnic câte 25 ofițeri și să adunăm urzici ca să punem în cazanul cu mâncare.

Așa că pentru prima oară gustăm în anul acesta o zeamă cu ceva gust, miros și culoare de verdeață. Este ceva pentru noi cu totul deosebit de gustos, ca cine știe ce mare și bun ni s-ar fi dat. Așa este viața în lagăr și spun să-l ferească Dumnezeu pe oricine a mai fi prizonier, așa după cum am fost noi românii în acest lagăr. Nu am putut lua încă legătura cu Crucea Roșie Internațională nici acum după aproape șapte luni de prizonierat, spre a putea primi câte un pachet cu ceva alimente.

Azi din nou ni s-au redus din alimente și pâinea la 200 grame pe zi. Salvarea noastră este numai în a se termina mai repede războiul ..... în postul cel Mare al Sf. Paște.

20 Martie 1945, Marți

Începând de ieri, am intrat și noi în săptămâna de post în așteptarea mării sărbători a creștinilor „Sf. Paști” – sau Învierea Domnului Iisus Hristos. Dorim ca această zi sfântă și mare pentru toți, să ne aducă și nouă prizonierilor marea bucurie a reîntoarcerii noastre în Țară la casele noastre, unde să putem aduce mulțumire și lauda Dului că ne-a scăpat de suferința pe care am îndurat-o în lagăre.

Din cauza slabei alimentări și a slăbirii(.....) încă un soldat a fost înmormântat azi din cei trimiși pentru serviciile noastre de ofițeri, însă folosiți de către germani la diferite munci, din cauza slabei alimentări. Moarte foarte grea și îngrozitoare.

Toți suntem slăbiți și nu știu cât vom putea să mai suportăm și noi calvarul de aici.

Tache Brumă - ofițer, cu calul lui

21 Martie 1945, Miercuri

Vântul pornit de astă noapte continuă și în timpul zilei cu aceeași putere, aducând valuri de nisip în loc de praf., ce-ți scoate ochiu și-ți intră în gură, nas, etc. Parcă am fi prin deșert sau în Africa, așa se formează straturi de nisip pe la dosuri(?) de 30 – 40 cm. înălțime. După 12 ne mai moare, încă un alt ostaș rămân din cei veniți aici, din cauza lipsei de alimentație și a muncilor grele la care sunt supuși de către germani ca să le lucreze pentru ei. Toată după masă a fost o vie activitate de aviație anglo-americană asupra Berlinului și spatele frontului. Sa-u aruncat mai multe manifeste cerându-se poporului german să termine războiul mai repede.

22 Martie 1945, Joi

După multe intervenții pe lângă comandamentul german al lagărului se reușește ca să se aducă și să ni se dea pentru cele trei săptămâni rămase în restanță, brânza și magiunul. Așa că azi

primim 96 gr. brânză și 160 gr. magiun. Este o zi nouroasă și îmbelșugată pentru noi și ne prinde foarte bine prin faptul că tot seara nu avem mâncare caldă, ci numai cafea.

Veștile auzite sunt îmbucurătoare, Se vorbește și de o eventuală plecare din acest lagăr, unde urmează a se instala un comandament al S.S. din cauza apariției frontului rusesc.

Afară este zi de primăvară. Am cules și urzici pentru cameră.

23 Martie 1945, Vineri

Bucuria cea mai mare a noastră a fost timpul excepțional de frumos și de cald din timpul zilei. Toți am stat lungiți pe afară de dimineață și până seara. Ar fi fost unii care au făcut și băi de sare, alții dușuri reci la robinetele cu apă! S-au scos afară mesele și s-au jucat „Bridgé, Remi” etc. toată ziua. Toți au spus că așa zi frumoasă în acest timp din Martie, este excepțional. Am fi putut spune că suntem în lumile de vară – pe la mijlocul verii chiar. După masă s-a făcut înmormântarea soldatului român ce a murit în lagăr din cauza lipsei de mâncare. A avut o înmormântare frumoasă luând parte și ofițeri la înmormântarea sa. După masă am avut controlul Cpt. german cu informațiile asupra numerelor de identitate și ni s-a comunicat că ni s-a transmis prin radio, radiogramele trimise în Țară.

24 Martie 1945, Sâmbătă

Aceeași vreme frumoasă, ca și ieri ne trezește în cântecul frumos al păsărelelor. Soarele a și început a ne trimite prin razele sale căldura sa binefăcătoare care ne umple sufletele de bucurie și ne întărește în credința că Dzeu ne va ajuta să suportăm, ca până la urmă să ne întoarcem toți sănătoși în Țară. Suntem însă foarte slăbiți. Un vântișor mai puternic mă ține pe loc sau mă doboară jos. Mulți din noi umblăm cu bețe, bastoane, în mână, pentru a ne sprijini. La apel domnul General propune ca să contribuim cu câte 1,2 grame de zahăr, pâine, margarină, etc. pentru a colecta și a putea ajuta pe acei ofițeri și soldați ce sunt foarte slăbiți ca să li se dea un supliment de mâncare. Propunerea are răsunet în sufletele noastre și este bine primită. De două ori a fost alarmă aeriană. A sosit multă trupă ce lucrează la baricade.

25 Martie 1945, Duminică

Zi de sărbătoare mare. Duminică și Buna Vestire – fac ca să ne simțim mai bucuroși. Afară de aceasta afară este frumos și destul de cald. De dimineață pornit cu alarma aeriană și s-a bombardat prin apropiere încât bărcile se sguduiau foarte tare. Veștile primite aseară ne-au bucurat foarte mult aducându-ne speranța unei eliberări din lagăr cât mai curând și a reîntoarcerii noastre în Țară. Apelul se face la 10:30 după care urmează slujba religioasă la care am luat parte aproape toți ofițerii și soldații din lagăr.

Începând de azi dela 12 până mâine la 12 am intrat și de serviciu pe lagăr conform ordinului de la raport citit. Cred, că-mi este ultimul serviciu pe lagăr!... După masă la orele 16:30 are loc un ..... urmat de o serbare artistică-culturală, ca mulțumire și bucurie vestei că am aflat că Ardealul ce fuse-se cedat Ungurilor în 1940 a fost reintrat în stăpânirea și conducerea românească. Masa mai bună și bogată.

26 Martie 1945, Luni

Aceeași vreme frumoasă ne face să ne sculăm mai bine dispuși și cu toate necazurile și lipsurile alimentare ce le avem de suferit să mi se pară mai ușor de îndurat și astfel încrederea în noi că vom putea suporta până ce Dzeu ne va ajuta să ne scape din viața de prizonier în lagăr.

Azi facem o curățenie generală în baracă scoțînd totul afară și măturând bine pe sub paturi. Toți spun că aceasta înseamnă că nu vom mai avea mult de îndurat pe aici și vom fi salvați.

După masă la orele 14:10 toți ofițerii învățători suntem adunați în sala de mese de Cpt. învățătorilor prizonieri români zicând ziua de 25 Martie ca zi de adunare în Țară în fiecare an. Se discută multe lucruri importante.

Seara neavînd masă caldă, ne mărginim la cana cu cafea surogat.

27 Martie 1945, Marți

Sunt sculat mai de dimineață – ora 8 – pentru a merge 2 ofițeri de cameră la cules de urzici pentru cameră să facem câte o supă pentru seara când nu este mâncare caldă. Mă scol, afară aerul curat umple plămîni simțindu-mă parcă alt om, mai tânăr,

mai sănătos. După ce am umplut sacul de merinde mai stăm jos în repaus tolăniți pe iarba verde din apropierea unui pârâu, încălzindu-ne la soare. Ne întoarcem după ora 11, când apelul s-a terminat. Aflăm că Căpt. german Virt. Cd. lagărului ne-a anunțat să fim pregătiți că se poate ca peste 2 – 3 zile să ne mute de aici mai spre Vest, din cauza înaintării Rușilor. Toți ne pregătim câte puțin bagaj. Unii din cei veniți la diferite zile în Germania cu mai multe bagaje își fac cărucioare pentru a le târa.

După masă este conferința Sublocot. Drăghicescu(?) cu subiectul: Vitalitatea..... – interesant.

28 Martie 1945, Miercuri

Suntem sculați mai devreme din somn din cauza alarmei aeriene și a zgomotului de motoare de avioane anglo-americane ce au început a trece pe deasupra noastră spre Berlin și frontul de Est. Speranța crește în fiecare din noi că nu mai este mult și că Dzeu ne va ajuta să scăpăm mai curând cu 1 ceas, două din mizeria și necazurile veței de lagăr. Se și vorbește de 1 – 2 săptămâni că vor mai fi de suferit după care vom fi salvați de necazuri.

Mă gândesc ce era acum 29 de săptămâni în urmă, când la 6. Sept. 1945, am fost prins prizonier la Buziaș și prin câte am trecut și câte am pătimit de atunci și până acuma, necrezând că va dura atât de mult suferința mea de prizonier. Totuși Dzeu m-a ajutat și întărit să le pot suporta.

29 Martie 1945, Joi

Slăbirea noastră – a ofițerilor și a soldaților – din lagăr se accentuează din zi în zi mai mult. Nu ne mai putem ține pe picioare, suntem nevoiți a lua în mână câte un băț spre a ne sprijini până ce ieșim și ne întoarcem dela adunare. Am scăzut majoritatea cu peste 20 – 25 kg. (Sunt cazuri și mai grave). Și eu am scăzut 22 sub limita înălțimii și 25 kg. față de cât aveam când m-a prins prizonier la 6. Sept. 1944 la Buziaș. Nu mă pot cuteza să merg la un drum mai lung. Nu știu ce voi face în cazul eventual de deplasare de aici. Azi la raport s-a hotărât să înființăm o cantină pentru a putea lua o masă cu plus special preparată pentru ofițerii și soldații prea slăbiți propuși de medie.

Pentru aceasta am renunțat la o parte din alimentele ce ni se cuvin, să-i ajutăm.

30 Martie 1945, Vineri

Am tot făcut economie la ars lemne, însă cu toată raționalizarea noastră, azi a trebuit ca să mergem iarăși la pădure. A fost un chin grozav, scoaterea celor câteva rădăcini, din cauza slăbirii totale a puterii. La înapoiere am avut noroc de niște prizonieri Francezi care au remorcat căruța cu lemne la un tractor și ne-au ajutat ca să ducem până aproape de lagăr. A fost un gest cât se poate de frumos din partea lor că ne-au ajutat. Ne-au dat a înțelege că mult nu vom mai avea de suferit și că vom scăpa de greul ce-l suferim aici.

Azi este Vinerea Mare la Catolici (Germani) urmând ca peste două zile să aibă Paștile. Va ajuta Dzeu ca de Sf. Paști a ortodocșilor (6 Mai 1945) să fim scăpați din gardurile de sârmă ce ne înconjoară aici? Ceva lăuntric îmi spune că: Da! Vom fi!

31 Martie 1945, Sâmbătă

Noaptea de 30/31 III c. a fost aproape continu în stare de alarmă și aviația anglo-americană a sburat pe deasupra, bombardând Berlinul și împrejurimile frontului. Azi ni s-a comunicat la ora apelului că s-a primit dispoziție că nu ne vom muta din lagărul în care suntem acum, ci vor pleca S. S. ce s-a instalat lângă bărcile lagărului nostru. După masă se împart cămăși și indispensabili la cei ce nu au două rânduri. Primesc și eu o cămașă și o pereche indispensabili, rupți, aproape de neîmbrăcat. Totuși decât nimic i-am primit și pe aceia. Seara se face o slujbă religioasă – deniile – unde ne ducem foarte mulți ofițeri.

Germanii au mâine Paștele lor. Anul trecut am făcut acest Paște catolic la Buziaș la familia Ditrich Rudolf cu familia. Acum unde sunt?!... Dzeu ne va ajuta ca de Paștele nostru să fim eliberați de aici?

1 Aprilie 1945, Duminică

O nouă lună a anului în care am intrat – tot ca prizonier – dar care sperăm că până la sfârșitul său, să ne salveze – elibereze din lagăr ca prizonieri ce suntem. Va fi oare în adevăr cu noroc acest Aprilie? Nu va aduce el acea bucurie mare pe care

o tot așteptăm și la care am sperat dela început și sperăm dela o zi la alta că nu va mai fi mult până la scăparea din viața de prizonier în lagăr?!... Dzeu ne va ajuta și în curând va sosi și ziua aceea mult așteptată și dorită de noi toți.

Azi a fost Sf. Paști a Catolicilor. De Sf. Paști ale ortodoxilor Dzeu ne va ajuta să-l sărbătorim în Țară – acasă - ??? Să sperăm că da. Masa de azi și pâine 362 gr. ne-a făcut să fim mai dispuși D. M. șezătoare artistic-culturală.

2 Aprilie 1945, Luni

De dimineață fluierul lui Adj. Rosica ne anunță o bucurie. Aflăm că săptămâna aceasta ni se va da câte 54 gr. zahăr zilnic, iar Vinerea 400 gr. de miere de albine (artificială) în loc de 100 gr. magiun, fiind rămași în restanță dintr-un ..... greșit cu o parte din aceste cantități ce ni se oprise. Nu am crezut până nu mi s-a dat și am văzut primit în mână 54 gr. zahăr (o cantitate de 4 ori mai mare ca cea primită până acum).

A doua noutate a fost fuga unui Sublocot. aviator (din cei cu școală în Germania) în timpul nopții din lagăr, tăind sârma ghimpată și fugind. Dimineața târziu a observat santinela sârma tăiată și a anunțat să se verifice efectivul. Cpt. german supărat ne-a adunat la apel și a constatat că este adevărat cu lipsa. Seara a urmat și alarmă cu bombardament asupra Berlinului și frontului de Est.

3 Aprilie 1945, Marți

A treia zi din sărbătoarea Sf. Paști la Catolici. Peste noapte a fost o vreme foarte frumoasă cu lună și cald, iar dimineața și restul zilei a ținut cu o ploaie de primăvară mărunță și rece. Din această cauză apelul se amâna pentru orele 16 (după amiază).

Intrând în programul de vară se mută (schimbă) ceasurile cu o oră înainte. Astfel la ora 10 pe care am avut-o până acum aici, dăm ceasurile la ora 11 – oră ce corespunde cu ora oficială din România acum. Aceasta va rămâne până la 1 Sept. când iar se dă înapoi cu o oră. Azi având masă și seara, ne simțim mai bine dispuși. Astă noapte am colindat iarăși cu visul pe plaiurile Țării, visându-mă la Nicorești cu fel de fel de bunătăți la masă

și din care nu mai știam din care să mănânc. În curând va sosi și
acea zi așteptată...

4 Aprilie 1945, Miercuri

Noaptea toată, precum și ziua de dimineată, a fost alarmă
aeriană. Valuri, după valuri de avioane anglo-americane au
sburat spre Berlin și zona frontului de Est, cât și cel de Vest,
atacurile progresează foarte bine. Mulți vorbesc de 10 – 12 zile
încă de suferit, după care vom fi scăpați din lagăr și apoi
repatriați în Țară. Ce bine ar fi ca Sf. Sărbători ale Paștelui să le
facem acasă în Țară!!!... Prin această suferința noastră și tot
greul ce-l îndurăm aici, să ia sfârșit și să revenim iar la viața
obișnuită a noastră. Apelul din cauza alarmei se amână pentru la
orele 16. După apel se face percheziție în două bărci, de unde
se ridică conserve, pâine, haine și lenjuri(?) ce erau în plus la
unii ofițeri din cei veniți la școală în Germania.

Ziua a trecut cu diferite discuții și pregătiri în vederea
deplasării.

5 Aprilie 1945, Joi

Aceeași situație de alarmă aeriană cu bombardamente și
noaptea și a doua zi asupra Berlinului și diferitelor centre și
moduri de comunicație. Se vorbește că anglo-americanii ar fi
ajuns aproape de Hanovre, ..., Cotbus, etc., înaintând spre
Berlin. Aceasta face să sporească mai mult speranțele noastre de
scăpare mai curând. Ne rugăm lui Dumnezeu continuu ca să ne ajute
a scăpa mai repede din situația grea în care ne aflăm – în special
cea alimentară – care a ajuns în adevăr îngrijorătoare pentru toți
din lagăr. La cules de urzici nu ne mai dă voie și nici la scos
rădăcini pentru a face puțin foc în baracă, cu toate că de câteva
zile vremea s-a schimbat în friguroasă și cu ploii întrerupătoare
care a făcut să se răcească afară și să se simtă aceasta în baracă.
Totuși nădăjduim că Dumnezeu ne va ajuta și vom fi salvați în curând.

6 Aprilie 1945, Vineri

Bucuria zilei de azi a făcut-o faptul că s-a primit câte 400
gr. de miere artificială de albine. Cu toate că nu se poate compara
nici pe sfert cu cea naturală, totuși a prins foarte bine. De cum s-
a primit a și început a fi consumată cu pâine – care și așa fiind
puțină, 200 gr. – s-a terminat așa că pentru la prânz și seara mulți

au rămas fără pâine. La prânz mâncare bună – fulgi de ovăz – mâncare pe care o vom căuta să o facem și în Țară. Seara s-a dat o supă de mazăre. Aflăm că pentru mâine nu ni se va da zahăr. Așteptăm să vină lista de mâncare cu rațiile pentru săptămâna viitoare să vedem dacă a mai scăpat sau mărit rațiile. Comunicatul din ziare este îmbucurător, așteptând ziua scăpării din lagăr, ca pe cea mai însemnată zi. Speranța în Dzeu că ne va salva.

7 Aprilie 1945, Sâmbătă

Timp frumos se arată de dimineată prin cer senin, cald și soare, precum și prin cântecul a zeci de păsărele ce formează un concert splendid și plăcut. Te simți un om nou născut și te simți bine dispus. Totuși gândurile noastre sboară spre plaiurile Țării noastre românești, unde primăvara este și mai frumoasă cu mai multă veselie și viață. După o pauză de o săptămână, azi s-a aprobat ca să mergem iarăși la urzică. Pentru noi a fost o bucurie și o mulțumire nespūsă, din cauză că am văzut cât de mult bine ne face. Azi nu mi s-a mai dat zahăr, iar de luni 9 IV c. s-a comunicat că nu se va mai da în nici o zi zahăr. Deci ni s-a luat și puținul ce l-am avut. Din ce în ce este mai greu. Foamea se arată tot mai crudă și nemiloasă, iar noi tot mai slăbiți.

8 Aprilie 1945, Duminică

Azi un an, eram la Buziaș și sărbătoream Floriile. Pentru la masa de prânz am fost invitat să iau masa al Cap. Tol.(?) Dietrich Rudolf în Buziaș la via Stoiacovici, unde am petrecut foarte bine. Eram cu ..... Azi această zi o fac în lagărul de prizonieri din Wiestrau (Germania). Dacă ar ști omul câte are de suferit și prin ce greutăți trebuie să treacă, și-ar face altfel socotelile vieții – așa ești obligat să suferi și să înduri soarta ceți rezervă destinul ascuns. În plus azi sunt de serviciu pe cameră (curățenie, adus mâncarea, focul, etc.). Cred că-mi este ultimul serviciu pe cameră până la eliberarea noastră din lagăr ca prizonier. Mă gândesc că de azi în patru săptămâni este Învierea lui Iisus Hristos – Sf. Paști. Va ajuta bunul Dzeu ca acea zi mare să o sărbătorim cu bucuria cea mare a păcii și a scăpării noastre din aceste sârme ghimpate? Speranță și încredere în Dzeu, că

numai el ne va putea ajuta să scăpăm cu bine din toate suferințele ce le îndurăm.

9 Aprilie 1945, Luni

Trebuie să mergem iar la pădure la scos cioate (rădăcini) pentru foc. Nu ne-ar mai trebui foc în dormitor fiind mai cald, însă mai fierbem câte un lighean de urzici și atunci este necesar. Zic că este ultimul mers la scos rădăcini, fiind în așteptarea eliberării noastre de către anglo-americani care înaintează mereu spre Est. Venim oboșiți după drumul și munca ce am făcut-o. Începând de azi nu ni se mai dă nici zahăr. Mâncarea de prânz slabă, face să ne simțim mai flămânzi după ce am terminat de mâncat supa. Este grozav de chinuitor și greu să te scoli de la masă mai flămând decât înainte de a începe să mănânci. Ahea când ți se deschide pofta ca să mănânci mai bine, trebuie să te oprești că nu mai ai nimic în castron. Este un chin îngrozitor pe acel ce trebuie să suporte o astfel de foame. După masă vreme frumoasă.

10 Aprilie 1945, Marți

Aproape toată noaptea nu am putut dormi din cauza foamei. E îngrozitor să te culci flămând și să nu poți adormi. În timpul nopții alarmă aeriană și bombardamente. Mă scol dimineța obosit din cauza nesomnului complet spre a face a plimbare pe afară fiind frumos și cald. Când ajungeam să închid puțin ochii și să adorm, apoi visam numai la mâncăruri, pâine, etc., ca trezindu-mă apoi să simt că tot flămând am rămas. Nu voi uita acest lucru niciodată în viața mea, ce înseamnă a fi flămând și să înduri o foame un timp mai îndelungat. Azi la fel numai la prânz masă. După masă, iarăși alarmă și mari formațiuni de avioane anglo-americane au bombardat Berlinul și împrejurimile, precum și ....., la 6 km. depărtare de noi, văzându-se focul până aici. Aflăm comunicatul german și se spune că a căzut Hanovre și Bremen. Sperăm ca în curând să fim salvați și noi.

11 Aprilie 1945, Miercuri

Ca și în noaptea de 9/10 și astă noapte a fost alarmă aeriană cu bombardamente puternice până în ziuă. Mă scol mai devreme trebuind să merg la cules de urzici pentru camarazii din

știubă (cameră). Afară se arată o vreme foarte frumoasă cu cer senin și soare ce în curând încălzește peste tot. Razele sale le simțim cum ne fac bine. Mă simt mai vesel, mai bine dispus – de îndată ce am ieșit pe poarta lagărului afară, nemaifiind între gardurile de sârmă ghimpată închis. Câmpul foarte frumos înverzit, semănăturile răsărite, pomii înmuguriți iar alții au și început a înverzi, flori și cântecul de păsărele, te face să uiți că ești prizonier. Și când te gândești că azi 32 de săptămâni am fost prins și făcut prizonier... sunt 224 de zile de suferință și mizerie în lagăr – este îngrozitor când mă gândesc cât a trebuit să îndur și să sufăr în acest timp.

12 Aprilie 1945, Joi

Aceeași noapte cu alarmă aeriană și bombardamente pe diferite centre de comunicație. În noaptea de 11/12 pe la orele 23:15 a trecut un val de avioane anglo-americe pe deasupra noastră și văzând lumină în apropiere de bărcile lagărului nostru, a aruncat o bombă care a căzut peste un șopron în care erau circa 460 de oi și care au fost complet distruse și aruncate la sute de metri. Am insistat să ni se aducă și nouă ceva din carnea de oi și ni s-au dat voie de am luat mai multe zeci de kg., așa că pentru Vineri și Sâmbătă avem toată ziua carne în mâncare și mai multă. Mă gândesc că în Țară anul trecut pe vremea aceasta, mâncam carne de miel, iar acum aici mâncăm carne de oaie omorâte de bombă și aceasta pentru norocul nostru de a fi fost în apropierea lagărului. După masă conferința învățătorului Lt. tecucean Chiscop Gh. interesând ofițerii învăț. prizonieri. Se fixează ziua de 25 III 1946 ca zi de adunare la Cluj a învăț. prizonieri, precum și înființarea unei reviste „**Suflete neînvinse**” a înv. prizonieri.

13 Aprilie 1945, Vineri

Noaptea de 12/13 la fel a trecut cu alarmă aeriană și bombardamente.

De dimineață vremea frumoasă care mai târziu s-a schimbat cerul acoperindu-se cu nouri. Aflăm de progresele făcute în înaintare anglo-americanii, ceea ce ne bucură, sperând tot mai mult că ziua cea mult așteptată de noi a eliberării noastre va sosi cât mai curând. La apel aflăm despre moartea căpit.

Sârbu Ctin. în spitalul din ..... unde fusese internat și tratamentul mizerabil ce l-a avut tot timpul în spital. Se împart scrisori la cei cu cunoștințe prin Germania și Protectorat ce au fost la școli. Aflăm că Cpt. Petrini, Lt. Bârsan și S. Lt. Av. Botez ar fi încercat să fugă din armata național-legionară unde trecuse de aici din lagăr unde erau și că ar fi fost împușcați de germani. Spre seară auzim alte vești bune asupra înaintării anglo-americanilor.

14 Aprilie 1945, Sâmbătă

Alarmer aproape continuu cu bombardamente în diferite zone și centre de comunicație și adunare spre fronturi și în spatele frontului au continuat atât noaptea cât și ziua. Nici nu se mai înțelege când este alarmă, prealarmă sau încetarea alarmei, din cauza schimbărilor dese de semnale ce se dau continuu.

Ziua frumoasă, face ca vizibilitatea să fie mare și deci efectele bombardamentelor ce se fac sunt mari. Din când în când diferite explozii mai puternice ce arată distrugere ce le fac germanii, aruncând în aer diferite lucrări sau depozite. O grupare S. S. ce se stabilise în apropierea bărcilor noastre a primit ordin să plece spre Berlin unde se va organiza apărarea capitalei. Azi am mâncat urzici pe săburatele și la prânz și seara așa că mi-am simțit mai mulțumit în această zi – față de celelalte.

15 Aprilie 1945, Duminică

Zi frumoasă – sărbătoare. Mă gândesc că acum un an în ziua de 15 Aprilie 1944 așteptam Învierea Domnului Iisus Hristos. Tot în acea zi a venit sold. Găbăuceanu(?) ..... de la Tecuci – Nicorești cu diferite pachete și cozonac. Apoi participarea la Înviere cu soldații... etc. iar acum să fiu închis în lagăr între sârme ghimpate și păzit de santinele ce anul trecut ne erau buni camarazi de arme... De azi în trei săptămâni va fi Sf. Paști – cu Învierea Dului Iisus Hristos. Vom fi noi liberi din lagăr ca să putem sărbători măcar aici – dacă în Țară nu se va putea – acea zi mare? Cred că da! Dzeu ne va ajuta și în curând ne va scăpa. După ora apelului a avut loc slujba religioasă. După amiază ne-am cântărit. Aceeași situație grea – scăzut cu 1 kg. Am ajuns la 53 kg greutate.

16 Aprilie 1945, Luni

16 Aprilie 1945 în lagărul de prizonieri din Wustrau – Germania, iar acum un an 16 Aprilie 1944 îl sărbătoream la Buziaș. Ce deosebire mare între ziua petrecută acum un an la Buziaș cu toate frumusețile și bucuriile avute la Buziaș – ca azi să fiu închis între sârmă ghimpată în lagăr de prizonier. Ieri prieteni – camarazi – azi dușmani. De dimineață mă scol ca să merg la cules de urzici. Trebuie să caut de acuma ca să mi le fierb și prepar singur, deoarece nu se mai gătesc în comun pe știubă. Văd totuși că este destul de distractivă ocupația și timpul trece destul de repede cu curățitul, spălatul, fiertul și prepararea urzicei. Cred că am să mă satur și eu de urzici aici cât vom mai sta în lagăr. Este singura buruiană ce o putem strânge și avea mai mult Fronturile s-au apropiat. Se aud bubuiturile de tun la 40 – 50 km. Rușii au pornit și ei la atac la Ștetin, etc.

17 Aprilie 1945, Marți

Zi foarte frumoasă de dimineață. Soarele își arată puterea sa binefăcătoare asupra noastră, cea ce face să ne înveselească cu toate necazurile ce le suportăm zi de zi în viața de lagăr între sârmele ghimpate. La apelul dela ora 11 am avut cea mai mare bucurie, căci azi după 7 jumătate luni au sosit primele scrisori din Țară pentru ofițerii prizonieri ce au fost în lagăr la ..... și au scris (de acolo în luna Oct. 1944). Bucurie mare și pe cei ce au primit scrisori pe ceilalți că au putut afla știri din Țară. Tot azi a venit un nou dolmecer(?) (tălmaci) ce schimbă pe celălalt și care spune că este german din București și că a ascultat de mai multe ori radio București și a auzit lucruri bune – viața cam scumpă – circa 1000 lei o ciorbă de miel. Seara a început să ploaie.

18 Aprilie 1945, Miercuri

Aproape toată noaptea s-a auzit bubuitul tunurilor pe linia fronturilor de E și V. Activitatea aviației foarte mare cu bombardamente pe diferite puncte principale pe linia frontului. Dimineața ne sculăm pe o vreme foarte frumoasă. Au făcut-o plimbare de 40 minute dimineața pe la orele 5:10 – 5:50 de o frumusețe admirabilă, aerul curat și cântece de păsărele au făcut să mă simt un om nou născut, numai că eram închis între sârme ca o păsărică în colivie. Restul zilei a continuat cu alarme aeriene aproape continuu. Comunicatul aflat seara de la radio ne bucură

prin aceea că speranța noastră se apropie din ce în ce de a fi eliberați din lagăr.

19 Aprilie 1945, Joi

Speranța noastră crește din zi în zi, că mult nu vom mai avea și că Dzeu ne va ajuta să ne vedem eliberați din lagăr ca prizonier. Activitatea din timpul nopții și ziua a fost tot mai accentuată atât la aviație cât și la artilerie, auzindu-se din e în ce mai deslușit exploziile.

Greul cel mai mare este lipsa mesei seara, care face ca noaptea să nu ne putem odihni, iar de se întâmplă să adormi puțin să visezi fel de fel de mâncăruri și alte bunătăți ce-ți face și mai mult rău când te trezești și vezi că a fost numai un vis și că stomacul se arată mai flămând și dornic după ele. Totuși cred că peste câteva zile să ne ajute Dzeu să fim scăpați din tot greul cel îndurăm.

20 Aprilie 1945, Vineri

M-am trezit târziu după un somn bun ce l-am avut spre ziuă. Visurile m-au chinuit și în astă noapte din cauza foamei, visând tot felul de bunătăți, după cum spune proverbul: „Vrabia mălai visează” – așa și cu mine. Totuși vor trece și ultimele zile ce sperăm că au mai rămas de suferință și așteptare care a ajuns la maxim.

Din cauza alarmei aeriene și a bombardamentului, apelul nu s-a făcut la ora obișnuită – 11 – ci s-a amânat pentru ora 18, Gara și un depozit de muniții din Narupiu(?) au fost puternic lovite. S-au aruncat manifeste avioanele anglo-americane care ne-au bucurat foarte mult dându-ne speranța că în curând vom fi eliberați și trimiși în Țară. Ultimele zile au ajuns pentru noi a fi din ce în ce mai repede de trecut pentru a sosi ziua cea mult dorită a eliberării și reîntoarcerii în Țară.

21 Aprilie 1945, Sâmbătă

Noaptea frumos cu alarme și bombardamente anglo-ruso-americane în apropiere. Spre ziuă a început o ploaie.

Cu toate acestea, sunt de rând spre a merge, la cules de urzici. De când nu se mai adună de toți și ne-am împărțit pe echipe, ne vine rândul mai des la cules. Eu sunt cu S. Lt. Ciobanu Gh. împreună. Din cauza ploii mărunte nu prea am putut face

multă treabă. Am adunat urzici, măcieș(?), hamei și pur (usturoi sălbatic). Pentru la prânz și seara am făcut câte două porții în plus de mâncare, așa că m-am văzut (simțit) mai sătul ca în celelalte zile cu toate că seara nu am avut mâncare caldă de la cazan. Comunicatul ce l-am auzit este foarte bun și ne dă toată speranța de scăpare.

**Tache Brumă (primul din dreapta, jos)
împreună cu colegii de arme**

22 Aprilie 1945, Duminică

Zilele trec și odată cu ele ne vine și ceasul dorinței noastre scumpe de a ne vedea scăpați din lagăr ca prizonieri. Veștile primite ne sunt mult îmbucurătoare, căci acum ne așteptăm numai de la o zi la alta până să ne vedem scăpați și liberi. Sperăm ca însuși Învierea Dlui Iisus Hristos – Sf. Paști – să-l facem în Țară, dacă se va continua cu același ritm de înaintare și de trimitere în Țară a prizonierilor. Însuși Cpt. Virt. (cd. lagărului) ne-a spus astăzi la apel mai multe lucruri importante relativ la situația noastră ca prizonieri. Câteva manifeste lăsate de aviația anglo-americană ne dau sfaturi și lămuriri de felul cum trebuie să ne comportăm până la venire și în timpul venirii trupelor eliberatoare. Se aude că trupele rusești

au intrat în Berlin, iar cele anglo-americane se află la 25 – 30 km. de noi.

23 Aprilie 1945, Luni

Iar mi-a venit rândul că fac de serviciu pe știubă (cameră). Cred însă că este ultimul serviciu în lagăr ca prizonier. Greul cel mai mare este căratul de apă de la o fântână la bucătărie, din cauză că s-a defectat pompa de apă. Zi și de sărbătoare fiind Sf. Gheorghe. Slujba religioasă făcută ne-a întărit în credința că în curând va sosi ceasul eliberării și a reîntoarcerii în Țară. După masă a venit Col. Dudai Col. Lagărului de prizonieri de la Wuzet și ne-a făcut cadou câte 26 grame foi tutun pe care l-am tăiat frumos și am început a-l fuma. Ni s-a promis și tutunul de pe lumile Februarie și Martie că ni se va da, precum și speranță că s-ar putea să ne trimită și ceva pachete de la Crucea Roșie Internațională. De asemenea capul unei deplasări în caz de formarea unui front.

24 Aprilie 1945, Marți

Suntem treziți din somn de zgomotul exploziei mai multor bombe și mitralierelor de avioane. Aflăm că se dă lupte aeriene pe deasupra noastră. Frontul este în apropiere de noi. Mai apropiat frontul rusesc, cu toate că așteptăm mai mult pe anglo-americani mai cu plăcere. La apel nu a venit Cpt. german, ci numai Plut. major, Cpt. fiind chemat la centrul Wuzet pentru diferite ordine. Aflăm că Generalul German Col. Lagărelor ar fi fost rănit de schijele unei bombe azi. Fel de fel de svonuri se vorbesc peste tot. Dl General Visarion ne sfătuiește să fim calmi și să păstrăm ordinea peste tot. După masă au trecut zeci de mașini germane cu trupe dinspre zona frontului de răsărit (ruși) spre apus. Zeci de căruțe și mașini cu populație ce se evacuează trec continuu pe șosea. Pe la orele 16:30 alte lupte aeriene deasupra noastră se dau și un avion german este doborât în apropiere de noi. Trupele ruse au făcut joncțiunea pe Elba cu anglo-americani.

25 Aprilie 1945, Miercuri

Activitate puternică a aviației a continuat din zorii zilei, precum și în restul zilei. Lupte aeriene deasupra lagărului și în împrejurimi a continuat până seara. Din informațiile primite se

spune că rușii ar fi fost respinși din 2 – 3 sate. Totuși activitatea artileriei s-a auzit mai slab, însă destul de des. Se spune că un contraatac german dat ar fi dat înapoi pe rușii ce înaintau pe direcția nordică. Totuși se așteaptă ca să se pornească din nou atacul rusesc în legătură cu cel anglo-american de pe Elba și Wutemberg(?). După masă am avut bucuria de a primi rația de tutun și țigări ce nu ni se dădu-se pe lunile Februarie și Martie, așa că suntem destul de bucuroși și timpul ce mai este de așteptat îl putem suporta cu mai multă ușurință. Au dat și brichetă pe 20 gr. foi tutun – așa că am.

26 Aprilie 1945, Joi

Suntem sculați de pe la orele 3 noaptea din somn, din cauza sgomotului puternic al artileriei germane instalată în păduricea din fața și din spatele nostru (lagărului). Focul este destul de puternic. Mulți se îmbracă repede și trec în șanțurile adăpost din curtea lagărului. Eu cu mai mulți camarazi, am rămas în baracă până dimineața la orele 8:20. Rușii au pornit din nou la atac și presează pe direcția noastră. Speranță că ne va veni rândul eliberării mai repede. Apelul de la orele 11 se amână din cauza aviației ce e destul de activă deasupra noastră. Asistăm la mai multe lupte aeriene ce le admirăm. Înaintarea face progrese pe dreapta și pe stânga noastră, chiar depășindu-ne. Prin pădure și apropiere e instalată trupă, tancuri, mașini, tunuri, etc. Spre seară au mai continuat încă bubuiturile. Speranța noastră este de la o zi la alta că vom fi salvați de aici.

27 Aprilie 1945, Vineri

Dimineața din nou a pornit o vie activitate de artilerie și aviație. Frontul fiind în apropierea noastră, sgomotul tunurilor, proiectilelor pe sus și a exploziilor este tot mai intens. Se dau mai multe lupte aeriene între aviația germană și cea rusă. Mitralierele se aud și ele clănțănind. Apelul nu se poate face la orele 11, aruncându-se pentru seară la orele 18. La apel Cpt. Virt Cd. Lagărului ne spune comunicatul auzit la radio cu situația actuală, el spunând că va rămâne cu noi aici și că nu va pleca, se va împăca și soarta ce-i va fi dată. S-a îngrijit de pâine și alimente ca să avem pentru cazul când vom fi încercuiți și nu se va putea primi alimente. Aflăm că Goering, Minist. Aer. German

a dimisionat. Speranța eliberării ni se arată tot mai apropiată și clară.

28 Aprilie 1945, Sâmbătă

Activitatea a continuat în timpul nopții, atât a artileriei cât și a aviației precum și în zorii zilei. Catiușa a început să tragă, îngrozind cu exploziile ce se făceau din ce în ce mai puternice. Lupte aeriene au continuat și în restul zilei unde am asistat privindu-le cum se luptau între ele. Am avut o zi norocoasă prin faptul că după multele insistări și intervenții făcute la comand. german, ni s-a dat din urmă diferențele de grăsime prin brânză de vacă 110 grame azi, urmând ca și mâine să primim restul încă de 110 grame, așa că și cu margarina și toba 50 gr. dată, am putut astâmpăra în parte până la culcare, foamea, neavând nici azi hrană caldă. La apelul de seară aflăm că Mussolini a căzut prizonier la Americani – Himler ar fi fugit, iar Goebels a murit în luptele de la Berlin. Așteptăm ziua eliberării cu nerăbdare.

29 Aprilie 1945, Duminică

Toată noaptea a fost un viu foc al artileriei și aviației. Bateriile de artilerie instalate în dreptul lagărului nostru au tras aproape continuu, din cauză că s-a dat un contraatac german cu armata lui Vlasov (ruși trecuți în armata germană sub comand. Generalului rus Vlasov(?)). Se spune că ar fi fost respinși rușii circa 8 – 10 km. Azi însă rușii au pornit din nou la atac și iar frontul s-a apropiat. La Targan(?) s-a făcut joncțiunea între trupele ruse și cele americane. În Bavaria multe orașe au ridicat steagul alb în semn de predare. În Italia trupele germane s-au retras pe Alpi. Semne bune se arată. Slujba religioasă ne-a întărit sufletește pentru a suporta și zilele ce au mai rămas de stat în lagăr.

30 Aprilie 1945, Luni

Cu ajutorul lui Dumnezeu se încheie azi și luna Aprilie. Încă o lună de așteptare suferință și răbdare, sperând mereu zi de zi că va fi mai bine, însă zilele se scurg, așteptarea devine în stare de neliniște căci ne vedem tot pe loc în aceeași suferință – în special și cea mai mare și grea – alimentația. Din această cauză azi ne mai moare încă unul din soldații dați aici pentru ajutor. Fiind folosiți la munci grele de germani în lagăr și în afară de lagăr, cu

extremul de puțin alimentar ce-l primim, cu toate ajutoarele noastre date, s-au pierdut patru ostași români, numai aici în mai greu, unde zeci și sute au murit și continuă să moară de foame.

Sperăm mereu că vom fi scăpați însă cu tot frontul apropiat de noi nu ne vedem mai repede eliberați. Tunurile trag continuu, aviația sboară continuu, se aud mitralierele și noi așteptăm... Cu ajutorul lui Dzeu am intrat și în postul cel mare. Peste 6 zile va fi Sf. Pași și noi tot aici...???!!

1 Mai 1945, Marți

Noaptea am dormit îmbrăcați din cauză că se dăduse ordin pregător pentru o deplasare spre Vest, din cauza frontului. Focurile de artilerie, branduri(?), mitraliere, A.V. și A. A. a continuat toată noaptea. Micul bagaj este strâns și ne culcăm fără a putea dormi însă. Dimineața ne sculăm de la orele 4 din cauza focului și exploziilor apropiate. Rușii au pornit la atac serios. Trebuie să trecem în șanțuri la adăpost din cauza schijelor. Pe la orele 11 explodează un proiectil în apropierea unei bărci unde omoară un Locotenent și rupe piciorul la alt ofițer schijele ce au pătruns înăuntru. La orele 13:20, Dzeu ne ajută să ne vedem scăpați din prizonierat și lăsați liberi. Rușii ne depășesc. Intrevederea noastră este emoționată. Ne dă țigări, tutun, pâine. Pentru seară se pregătește o masă caldă și mai abundentă.

2 Mai 1945, Miercuri

Dzeu ne-a ajutat și după multă suferință, așteptare și tot ce a putut fi mai greu, mai insuportabil și de necrezut din partea noastră, că ar fi putut ca un popor ce se pretindea că este atât de civilizată și care prin propaganda ce a făcut-o ar fi fost oricine în stare să-l creadă – ca să se poarte atât de barbar – atât de mișelește – atât de hotărât să te distrugă încetul cu încetul prin hrana ce ți-o dădea, ca poporul german. Tovarășii ruși s-au speriat – de altfel ca toți ce-au putut să ne vadă – de felul cum am slăbit de mult. Azi suntem liberi, nu mai simțim gardurile de sârmă și santinelele la porți. Dragostea ce a arătat-o rușii la vederea noastră, precum și a noastră față de ei, îmbrățișări, sărutări, mulțumiri.

Prima grijă a fost de s-au interesat de hrana noastră și au și început a ne aduce promițându-ne că ne va aduce de toate spre a ne mulțumi. Hrana de prânz și seară a fost admirabilă – adevărat Paște pentru noi. Dzeu ne-a ajutat și am fost salvați.

3 Mai 1945, Joi

Ne sculăm ca după un vis frumos avut. Nu ne vine a crede că noi suntem aceia care acum 2 zile eram închiși în lagăr, supuși la cea mai grea suferință și distrugere – prin foame – lipsă de mâncare. Azi nu mai suferim ca acum 2 -3 zile nu ne mai gândim ce vom face la prânz și seara de mâncare, cum să drămăluim bucățica de 200 gr. pâine pentru o zi întreagă. Tovarășii ruși ne-au dat 45 vite cornute din care 28 cu lapte pentru folosință și tăiat. Azi am avut – ceea ce numai în vis se realiza – cafea cu lapte dimineța și în loc de 200 gr – 800 gr. pâine bună de la ruși, două feluri de mâncare bună la prânz și două seara. Mulțumim lui Dzeu și tovarășilor ruși care ne-au ajutat să scăpăm din neagra mizerie în care ne aflam.

4 Mai 1945, Vineri

Pentru azi ne este anunțată vizita unul Colonel rus de la Comandamentul unei armate sovietice. La orele 11 ne adunăm pe platou și nu după multă așteptare sosește cu mai multe mașini însoțitoare. Ni se spune despre eliberarea noastră și măsurile luate pentru a ne trimite în Țară, anunțându-se M. Lt. M. Românesc telefonic să sosească. Ni s-a promis alimente și tot ce ne va trebui pentru antrenarea noastră din starea de slăbire în care ne găsim. S-a și adus d. pr.(??) saci cu zahăr, paste făinoase cartofi, pâine, etc. urmând ca și altele să sosească. A promis că se va comunica și la radio eliberarea lagărului Wustrau cu ofițeri români. Avem voie a merge în plimbare prin împrejurimi. Azi am cerut cu toți să avem mâncare de post toată ziua. Seara am fost la Denii. Ce bine ne-am simțit după reîntorcerea de la slujbă. Pe zi ce trece ne simțim mai bine.

5 Mai 1945, Sâmbătă

Am ajuns și în ultima zi din săptămâna cea mare a patimilor Dlui Iisus Hristos. Ne sculăm obosiți după slujba religioasă a Deniilor făcută ieri seară în capela din lagăr. Tunurile încă se mai aud în depărtare (30 – 40 km.). Acolo încă

mai sunt lupte grele, încă se mai trage cu arma unii în alții, omorându-se fără de nici un rost. Aici aproape că ne-am desobișnuit de sgomotul ce-l aveam până acum câteva zile. Locuitorii civili (bătrâni, femei și copiii) din satele din apropiere fugiți de la casele lor se reîntorc cu căruțele cu bagaje înapoi. Toată propaganda nemțească a căzut cu tot ce se spunea despre ruși. Din contra mulți germani au prins simpatie de armata eliberatoare rusă.

Masa bună ne-a schimbat cu totul. Suntem alți oameni noi.

6 Mai 1945, Duminică

Cu ajutorul lui Dzeu, am ajuns și la această mare, sfântă și de neuitată zi a Sf. Sărbători a Învierii Domnului – Sf. Paști – într-un timp (prin Decembrie – Ianuarie) speram că vom fi în Țară spre a face aceste mari sărbători lângă cei dragi – iar în ultimul timp nu ne mai venea a crede că vom fi măcar liberi din gardurile de sârmă și sentinelele a lagărului. Totuși Dzeu ne-a ajutat, visul ni s-a realizat, dorința îndeplinit și astfel azi suntem bucuroși că putem mulțumi Dlui, ca oameni liberi. Am mers la Sf. biserică catolică din sat (Wustrau) unde s-a făcut slujba Învierii Dlui Iisus Hristos. Nu vom uita niciodată măreția clipelor de azi. La înapoiere am găsit mesele încărcate cu tot felul de bunătăți – mâncăruri – prăjituri, tradiționalul cozonac și ouă roșii toate realizate prin stăruința Dlui General Visarion cu Comandamentul Rus din Wustrau. Gândurile s-au îndreptat apoi către cei din Țară.

7 Mai 1945, Luni

După terminarea slujbei religioase se oficiază o serbare la care sunt invitați și ofițerii de la comandamentul rusesc din localitate. Se face ridicarea steagurilor român și rusesc în curtea taberei, noastre. Vedem astfel fâlfâind sus tricolorul românesc, alături de cel rusesc. Tablourile M. S. Regelui Mihai I, al mareșalului Stalin și Lenin, sunt fixate pe un cadru frumos înconjurat de tricolorul românesc și steagul armatei roșii. Masa de prânz este destul de bogată, adevărat ca în zilele de Paști. Nu ne lipsește nici cozonacul și câte ¼ l. de vin procurat prin grija Comandamentului rusesc de aici.

8 Mai 1945, Marți

Cu aceasta se termină și sărbătorile Sf. Paști. Nu au fost după cum am fi dorit noi ca să fi fost în Țară să le fi petrecut alături de cei dragi nouă, dar am fost destul de bucuroși și fericiți că Dzeu ne-a ajutat ca să fim măcar eliberați din sârmele lagărului și de a avea o masă mai omenească, fără a mai suferi chinurile îngrozitoare ale foamei cu 200 gr. pâine pe zi și o supă de 50 – 80 – 100 gr. cartofi sau mazăre, gullii sau varză pe zi – Dzeu ne va ajuta și în curând vom pleca spre Țara noastră cea dragă. S-au luat măsuri pentru organizarea transportului în Țară. Speranța ne este tot la Dzeu.

9 Mai 1945, Miercuri

Au trecut și sărbătorile Sf. Paști. Sărbători ce au fost atât de mult așteptate și care ne-au adus bucuria eliberării din lagăr ca prizonier. Acum ultima dorință a noastră este de a ne reîntoarce în Țară, acasă lângă cei dragi. Greul cel mai mare a fost rezervat aici prin aceia că am scăpat de suferința și chinul cel mai greu pe care l-am cunoscut în viață, acela a foametei.

S-au luat măsuri pentru aprovizionarea cu tot felul de alimente. Comandamentul rus arătând toată bunăvoința a ne da din tot ce au și pot. Se organizează echipe de pescuit în lacurile canalurile și râurile din împrejurul taberii. Rezultatul a fost destul de mulțumitor și cu peștele.

10 Mai 1945, Joi

Sărbătoare Națională Românească – 10 Mai... Departe de Țară, totuși gândurile noastre sunt îndreptate la Țara noastră unde acum iarăși se poate sărbători cu tot fastul cuvenit această zi.

Pe la orele 11 se face un apel pe platoul din incinta taberii. Sunt invitați ofițerii ruși de la Comandamentul Armatei din Wustrau. Se cântă imnurile naționale românesc și rusesc de către corul ofițerilor. După masă se face înmormântarea, unui soldat român care dând prin pădurea din apropierea taberei de un proiectil anti-car (Faustpatron?) și umblând cu el a explodat făcându-l bucăți.

După atâta suferință îndurată din o neglijență a sa moare și rămâne înmormântat la biserica din Wustrau. Familia în zadar îl va mai aștepta să sosească.

11 Mai 1945, Vineri

Luăm măsuri de aprovizionare cu cartofi pe știube pentru ca în cazul unei lipse de pâine – din cauza morilor stricate – să avem o rezervă de cartofi spre a înlocui pâinea. Afară este foarte cald și frumos de dimineață. Nu mă simt bine – din cauza unui deranjament al stomacului – așa că sunt nevoit să stau în pat toată ziua fără a avea poftă de mâncare. Se împarte câte 400 gr. carne de vită crudă pentru a ne face noi cum dorim preparate din ea. Fiecare se întrece în a și-o găti în foc sau tigăi – frigărui . grătar mai bine. Dl General este chemat de Generalul rus de la Comand. armatei ruse. Așteptăm să sosească cu vestea aranjării plecării noastre în Țară, spre plaiurile dragi.

12 Mai 1945, Sâmbătă

Capitularea forțelor armatei germane este realizată. Citim în gazete condițiunile capitulării și suntem bucuroși că Dzeu a ajutat ca să putem auzi și vedea realizată și această. Au suferit și prea am suferit, așa că acum când tunurile nu se mai aud, alarmele au încetat, camuflajul nu mai este, etc. iar cu hrana o duceau bine, putem spune că am fost salvați de la tot ce a fost greu și de necrezut că se va putea răsbate până la urmă.

Putem să ieșim și să ne plimbăm prin împrejurimi fără a mai avea santinela germană în urmă. Așteptăm acum refacerea liniilor ferate și a podurilor pentru a ne reîntoarce în Țară unde ne sunt gândurile.

13 Mai 1945, Duminică

Ne sculăm mai târziu, după oboseala de ieri făcută cu plimbarea noastră prin împrejurimile lagărului Wustrau unde am putut vizita multe lucruri interesante și frumoase. Astfel am vizitat un mare și frumos castel, lucrat într-un stil frumos medieval, așezat pe marginea lacului. Fel de fel de lucruri vechi de preț stricate și aruncate pe afară, arată că a trecut războiul pe acolo. Proprietarul și toți servitorii erau plecați. Ne întoarcem la masa de prânz unde afară de masă (2 feluri bine pregătite), avem și un supliment de ½ kg. carne vită pentru a ne face friptură cum

dorește fiecare. După masă serbare dată de ofițerii din lagăr. Ziua foarte călduroasă.

14 Mai 1945, Luni

Ne mutăm cu soba din cameră afară fiind prea cald în cameră. Lucrăm la ziditul și instalatul sobei fiecare contribuind cu ce poate. Astfel se face un fel de concurs de instalare afară pe știube (camere) a sobelor, meselor și băncilor. Am lucrat mai mult cu Lt. Mihai Gh. înv. un bun camarad. Se mai aduc cartofi pentru a avea rezervă pentru orice eventualitate în cazul blocării (rechiziționării) cantităților existente pe câmp de către ruși. Din cauza nefuncționării morii, azi nu ni se dă pâine. S-au luat măsuri și s-a găsit în alte sate făină ce s-a adus pentru a se lucra pâinea necesară. Cpt. Bădulescu cu alți 3 ofițeri a plecat pe socoteala sa din tabără spre țară. Restul zilei cu diferite distracții/.../

... **Carnetulul-Jurnal al lt. prizonier la nemți Tache BRUMĂ (apoi și profesorul meu), n.15.10.2014, mi-a fost înmânat de fiul său, Corneliu Adrian Brumă (n.1948), informatician, 2 copii, în 29 mai, 2014, la aniversarea celor 55 de ani de la absolvirea Liceului Podu-Turcului de către clasa mea. Acum, fără adnotări, modificări, stilizări ci doar usoare actualizări ortografice vede pentru prima dată lumina tiparului.**

După destui prizonieri în Est, iată și un ofițer căzut la germani...

**Tache Brumă – concentrare Turnu Severin,
înainte de a pleca în luptă.**

2. CU SUFLETUL SCHILODIT...

După anii de socialism multilateral...

**Minu Poede, din Poienești... INTERVIU
TRIST / Duminică, 19.05.2019**

Reporter: Într-o duminică de primăvară înflorește salcâmul la casa lui Minu Poede. Încercăm să aflăm cât mai multe din copilăria dumnealui. În ce an te-ai născut, domnule Poede?

Minu Poede: 20 iulie, 1935.

R: Asta înseamnă că știi ce s-a întâmplat atunci? Mai ții minte de unde au venit rușii în 1944?

M.P.: Au venit pe șoseaua Bacăului care trece prin fața casei mele. Au trecut spre Bârlad cu tancurile.

R: Dar prin pădure de ce au trecut?

M.P.: Fugeau după nemți. Întâi și-ntâi au trecut nemții. Apoi au venit rușii. Aici lângă biserică erau două coloane de ostași români de vreo 30-40 de ostași în coloană. În luna lui august erau îmbrăcați cu mântăi (mantale). Erau plini de praf, numai ochii le străluceau pe fața lor. Soldații ruși le-au luat armele și au făcut o grămadă: ca lemnele de foc erau armele. Și în fața școlii, mai la vale unde era școala era altă grămadă.

R: Cam 40 de metri mai la vale.

M.P.: Au fost puși doi soldați ruși: unul la o grămadă de arme, ceilalți la cealaltă grămadă de arme să distrugă armele una câte una. Aceștia loveau armele de stâlpii de telegraf și le rupeau în două. Dar n-au avut timp să le rupă pe toate, le-au lăsat și au plecat. Pe români i-au luat și i-au dus nu se știe unde.

R: În prima fază românii erau luați prizonieri, mai apoi s-a creat divizia Tudor. Și nemții erau cam la 300 de metri de dumneata, din acest loc?

M.P.: Nemții au lăsat căruțe cu cai, mașini și s-au adăpostit în pădure. Pe drum era o mașină plină cu pistoale.

R: Și nemții aveau și tunuri, tancuri?

M.P.: Nu, ei au venit doar cu muniție ușoară.

R: Deci, domnul Minu, un copil de 8-9 ani se scoală de dimineață, trebuia să te duci cu vaca la păscut în mijlocul acestor evenimente. Tatăl era plecat la război? Câți erați în familie?

M.P.: Eram patru frați. Tatăl meu tocmai venise acasă din armată. Eu n-am știut ce a fost, dar a fost așa cum a spus tata, am citit mai târziu ce scria în revistele astea istorice. Tatăl meu a spus că tocmai fusese lăsat la vatră. Când partizanii evrei au aruncat comandamentul român în aer, o fost minat și l-au aruncat în aer. Antonescu a dat ordin să spânzure toți evreii pe care i-a prins. Și civili. I-a împușcat și i-a spânzurat la răspântii de stradă, ca să-i vadă lumea. A fost mare măcel. Îi puneau prin magazii, niște hale mari unde fuseseră colhozuri. Stăteau cum stau chibriturile în cutie. Or făcut găuri în zidul magaziiilor cam la 60-70 de cm de la nivelul solului, au băgat țevile mitralierelor și au tras. Unii s-au lăsat sub focul mitralierei și nu i-a putut împușca. Dacă a văzut că nu-i poate împușca pe toți, a adus două butoaie cu benzină, i-au stropit cu pompa și le-au dat foc. Erau femei cu copii mici, era mare durere acolo. Săreau și răcneau

R: Erau sigur evrei sau erau dintre cei prinși că au provocat explozia depozitului?

M.P.: Erau evrei. Dar erau și oameni printre ei, civili.

R: La Odessa?

M.P.: Da, la Odessa.

R: Să ne întoarcem aici. Deci două grupe de români au fost dezarmați aici, încolonați și duși peste deal spre apus. După ce au fost dezarmați, cam câți ruși au fost aici?

M.P.: Le era foame, prindeau animale să le mănânce. Pe tata erau să-l împuște. Ne-au prins și nouă o oaie; când am adus oile acasă, oile au trecut drumul în curmeziș. Trei soldați ruși veneau pe drum și unul din ei s-a repezit, a prins oaia și a pus-o după cap. A venit cu ea aici, în fața casei și au pus-o lângă gard, unde era un tanc și niște ofițeri.

Mama venea din urma noastră și s-a dus la ofițeri să se plângă, că are copii mici. Le-a cerut să le lase oaia dar ei i-au arătat: n-avem ce să mâncăm. Mama i-a întrebat: dacă îi aduce o găină îi dă oaia? Or zis că i-o dă. Mama a adus o găină care s-a ouat chiar în acel moment. Ofițerii bine dispuși au ordonat soldaților să dea drumul oii dar ei nu voiau. Până ce n-au răcnit odată la ei și atunci au dat drumul oii care a luat-o la fugă și acasă s-a oprit.

R: Tatăl unde era? Erau și ceilalți copii? Erau mai mici sau mai mari decât dumneata?

M.P.: Tata era acasă. Eu sunt cel mai mare dintre frați.

R: Data trecută mi-ai povestit cum a fost împușcat un neamț. Apăruse din bucătărie cu mâinile sus.

M.P.: La noi în ogradă a fost împușcat. Oamenii povestesc că l-au împușcat tata, dar astea-s prostii pe care le-au stârnit. Rușii l-au împușcat. Și i-au mai pus și pistolul la ureche după cum le era obiceiul. Mama a mers la rușii aceia să se plângă. Da, nu erau ruși, erau basarabeni că știau românește mai bine ca noi. Mama zicea că nu se mai duce acasă, că au lăsat mortul în curte. Atunci au trimis rușii doi băieți de aici și au pus mortul pe o scândură pe care o luaseră de pe carul nostru. L-au dus într-un pârâu în spate și au făcut un mușuroi de pământ pe el. Dar l-au dezgropat câinii. I-au întins hainele pe cărare și l-au mâncat.

R: Copil fiind nu-ți era frică?

M.P.: Nu-mi era frică. Doar când treceau tancurile pământul se zguduia și mă țineam de stâlpii de telefon.

R: Treceau multe tancuri pe aici?

M.P.: Au trecut două sau trei zile, tancuri.

R: Au trecut prin Poienești. Dar spre Vaslui sau Ivănești au trecut?

M.P.: Or fi fost, dar noi nu ne deplasam de acasă. Doar prin împrejurimi.

R: Dar prin pădure ce-ai mai văzut când ai fost?

M.P.: Bunica era după pădurea asta din Fundu Văii. Mergeam la ei cu caru și vedeam nemți morți prin pădure.

Erau împrăștiati prin pădure cum stau bostanii pe câmp când culegi popușii.

R: Asta înseamnă sute de morți.

M.P.: Nu erau sute, poate în toată pădurea or fi fost. Eu am văzut vreo 20.

R: Și nu le lua nimeni armele, echipamentele?

Minu POEDE pe prispa casei/2019

M.P.: Le-au luat, le-au luat. Era un om aici, care era țigan. Mergea prin pădure și dacă găsea morți umflați și nu le putea dezbrăca vestoanele, le descheia haina și le dădea cu toaipa sub braț cum dai în cracul de copac. Îi tăia mâna și îi lua haina. Aici era o pădure mare, acum a fost tăiată. În pietrărie erau mulți morți.

R: Ai văzut cu ochii dumitale?

M.P.: Da, am văzut. Și mă gândesc cum scrie în cartea sfântă: că dacă umbli cu sabie, de sabie vei muri. O murit și el tot tăiat. Mai încoace, după război. Un om a tăiat țiganul.

R: Era un obicei să-i dezbrace de vestoane? Cadavrele erau hrană pentru câinii din sat?

M.P.: Nu era un obicei să dezbraci mortul, dar dacă așa era țiganul. Câinii din sat nu se duceau prin pădure. Dar erau pe la Obârșeni, pe Fundul Văii spre Draxeni și mai

mulți nemți. Asta o spun cei care locuiesc pe acolo. eu nu i-am văzut pe aceia. Oamenii care mergeau vara pe câmp la prășit nu mai puteau suporta mirosul de hoit. Apoi oamenii din partea aceia au târâit morții în fundul văii, într-o râpă, au mers cu hârlețele și i-au acoperit. Nu avea cine să-i îngroape. Știu că cei din Fundul Văii au dezbrăcat trei morți pe care i-au îngropat așa. Aveau haine bune pe ei nemții. Soldații – și ai noștri și ai lor aveau câte o plăcuță ovală pe care era scris un număr. După aceea îl cunoșteau. Nu știu cum că acolo erau niște numere.

R: Dar umblau grupe de nemți, de români, de ruși care să îi identifice pe cei morți?

M.P.: Nu avea nimeni timp pentru așa ceva. După ce a trecut războiul a mai rămas aici câte un tanc, dar din cei care au trecut pe aici nu a mai rămas nimeni. A mai rămas un tanc aici și unul la Fundul Văii.

R: Copiii se jucau la tanc?

M.P.: Dar ce noi ne duceam acolo? Nu ne duceam. Ei au rămas să vadă dacă au mai rămas nemți ca să-i omoare.

R: Tancurile care erau defecte nu erau abandonate pe drum? Sau erau în bună stare? Dar cum trag cu tancurile ai văzut?

M.P.: Nu erau defecte. Erau bune. Dar n-am văzut cum trag. Cu tunul n-am văzut.

R: Trăgeau și tunuri și cavalerie pe aici?

M.P.: Toate tancurile aveau țevă de tun. Aici era o femeie căreia rușii i-au cerut niște ouă. Și nu știu, sau că nu a avut sau n-a vrut. Și el a mers dincolo de drum, a tras și ampușcat femeia. Au rămas băieții – că avea băieți, fără mamă. Făceau fapte rele rușii.

R: Care a fost cea mai rea faptă care te-a impresionat?

M.P.: Își bătea joc de femei. În casa unde erau fete își băteau joc de ele de față cu mă-sa. Nu aveau rușine de loc. nu știu ce fel de oameni erau. Noi am locuit aici înainte de a veni rușii. Aici a fost un regiment de nemți. Satul acesta a fost plin de nemți. Toate casele erau pline de corturi și mașini de-ale nemților. Mașinile le puneau pe unde erau copaci

mari pentru că le era teamă de aviație. Și puneau mașinile camuflata pe sub copaci. Și au locuit la noi în grădină nemți, au stat și în casă, dar n-au făcut de loc obrăznicii. Nici n-au furat.

R: Deci când au locuit la voi nemții? În 44?

M.P.: Nu în 44, mai înainte. Nu mai țin bine minte când. Nu veniseră rușii. Au stat toată vara până în noiembrie. Nu se spărsese frontul. Armata română lupta încă împreună cu nemții.

R: Mă întorc la ruși. Ai spus că făceau fapte rele, că violau femeile. Ce făceau?

M.P.: Le puneau jos pe unde le prindeau. Își bătea joc de ele. Era aici mai jos o casă unde erau patru fete, oarecum rude de-ale noastre. Fetele se îmbrobodiseră până la ochi ca să zică că-s babe.

R: Dar erau violuri izolate sau în grup? Femeile nu se împotriveau?

M.P.: Unul într-o parte, altul în alta. Femeilor le era frică. Întorcea rusul țeava și te-mpușcă, nu zicea nimeni nimic.

R: S-au născut copii ai rușilor după aceea în sat?

M.P.: Nu știu.

R: Deci toată lumea era împotriva rușilor care își bătea joc de femei și făceau ce voiau în sat?

M.P.: Asta a fost câteva zile. Pe urmă s-a stabilit treaba. Rusul era lăudat în politică.

R: Cum era câmpul când au venit rușii? Era verde, era cultivat?

M.P.: Oamenii care au fost pe front nu mai sunt acum. Dar povesteau. Tata avea vin și toți funcționarii de la primărie veneau la noi. Nu era ca acum, băutură peste tot. Toți veneau să bea la tata. Milițieni, oameni care au fost pe front și toți povesteau cum a fost pe front. Aici la Iași ei aveau o poziție stabilă iar rușii înaintau câte oleacă, câte oleacă. Și ei vorbeau la telefon – nu erau telefoane ca acum, erau telefoane la care trebuia să dai sârma pe jos cu bobine de cablu. Vorbeau la telefon cu comandantii: „Uite se

apropie, vin peste noi”. Și comandanții le ziceau să nu tragă. Atunci făcea regele pactul cu America. Și cu Stalin. Nu le-au dat voie să tragă.

R: Da, fusese conferința de la Ialta. Făcea pactul cu rușii.

M.P.: Au venit peste ei pentru că nu i-au lăsat să tragă. Au spart frontul la Iași. Au ajuns până aici și nu i-a mai oprit nimeni.

R: Copilul de atunci cum a perceput mișcarea trupelor? Erau ordonați, bine înarmați?

M.P.: Nu știu eu. Doar că treceau tancurile. Erau și femei în tanc. Acum nu știu dacă mai sunt tot tancuri din acelea. Cred că nu mai sunt. Aveau o platformă pe tanc, încăpeau mulți oameni acolo. A căzut odată un balot de stofă dintr-un tanc chiar aici pe drum. Din tanc a coborât o femeie care l-a ridicat și l-a pus înapoi în tancul rusesc.

R: Dacă aveau și femei, de ce ei erau așa lacomi de femeile oamenilor de aici?

M.P.: Nu știu dacă erau mai multe. Eu una am văzut.

R: Ce gândea copilul acela mic de 8-9 ani când a văzut așa ceva?

M.P.: Eu nu aveam pricepere, doar spaimă; erau lăzi în drum. Aici aproape, la răspântia drumului, era o cutie cât masa. Când am ridicat capacul de carton, strălucea un proiectil de tun cât un purcel de lung. În altă cutie de carton am găsit cutii cu rachete. Erau cam de 20 de cm. Eu am luat rachetele în brațe și m-am dus cu ele să i le arăt lui tata. Iar un moșneag care stătea aici aproape a strigat la alt om „Iote, măi, are capse. Nu-l lăsa.” Și acela mi le-a luat.

R: După ani și ani ați mai găsit proiectile pe câmp? Au fost și accidente?

M.P.: Am găsit. Am mai pocnit și noi. Aveam pe aici un proiectil dar era scos focul din el. l-am dus cu rîndul – eram trei băieți – tocmai unde aveam via. Aveam o grămadă de hripcă, l-am pus pe hripcă și i-am dat foc. Noi stăteam mai la vale, la un km și stăteam să auzim dacă pocnește. Hripca făcea o lumină de se vedea tot, dar proiectilul nu mai pocnea. Focul s-a stins și tot nimic nu se întâmpla. Ziceam:

„Măi, nu era bun, de aia n-o bufnit.” Și când a bufnit o dată... s-a cutremurat pământul. A doua zi am găsit bucăți de schijă în copaci, în salcâmi, aproape de noi. Dar n-am pățit nimic.

R: Eu aș vrea să vorbim încă puțin de atmosfera din sat când au venit rușii. Căci rușii se știa că sparg, fură, violează, trag cu mitraliera în butoaiele de vin să curgă vinul? Au scăpat butoaiele tatii?

M.P.: Noi n-aveam vin. Tata venea din război de pe la Odessa, Kiev, Sevastopol. Mai aducea prin raniță lucruri acasă: rochii femeiești, o adus tata și o mașină de cusut. O zis că le-a găsit într-o șură de paie unde le ascuseseră cei de la o cooperativă de croitorie. Tata le-a luat de acolo și le-a adus acasă. A adus tata și o figornă de cântat. O adus un patefon.

R: Dar cei care veneau de acolo, s-a aflat că rușii sunt răi și se poartă neomenește? Au spus oamenilor pe aici?

M.P.: Ce să le spună? Noi luptam cu nemții.

R: Și când au trecut rușii și au siluit femeile ce a gândit lumea? Dumneata ce ai gândit?

M.P.: Eu, ca copil, nu am gândit nimic. Dar lumea vorbea că rușii îs răi. Și se vede că-s răi și acu. N-au nici rușine, nici frică, îs porcoși rușii.

R: În satele vecine s-au purtat la fel?

M.P.: La fel. Mama, cât au stat nemții la ea, se spălau. Nemții aveau un săpun special, mirosea parfumul de la ei... Un neamț a băgat odată piciorul într-o căldare ca să se spele pe picioare. Și mama s-a dus la el și l-a izbit. Și n-a sărit la ea. Ceilalți râdeau de el.

R: Dar dacă le-ar fi făcut așa la ruși?

M.P.: Păi nu v-am spus că atunci când ne-a luat oaia erau trei ruși. Noi veneam din urmă și ne-am dus repede la tata să-i spunem că ne-a luat oaia. Tata a ieșit înaintea lor. Și mama și tata. Tata le mai spunea câte o vorbă, se mai înțelegea cu ei. Tata a apucat oaia de picior și a vrut să o tragă. Celălalt a apucat de țeava pistolului și a îndreptat-o spre tata. Mama s-a băgat repede între ei și a îndreptat-o în

altă parte. S-a-ngălbenit rusul acela și tata s-a-ngălbenit. Se uitau unul la altul și apoi a-nceput să vorbească românește ca și noi, ca și tata. Era basarabean. Îl împușca dacă nu se băga mama să apuce țeava.

R: Dar nu-i era ei frică că se puteau lega rușii de ea?

M.P.: Nu, mama nu era fricoasă mama.

R: Ceilalți frați ai dumitale cum au reacționat?

M.P.: Aceia erau mititei. Umblau cu oile. Eh!

R: Dar după ani și ani când ai văzut că i-au îngropat pe cei trei la rădăcina copacului, mai treceai pe acolo?

M.P.: Da cum! De câte ori mă duceam la bunicu cu caru cu boi și vedeam crucea. A stat mult timp crucea aia acolo. I-au pus-o cei de la Fundu Văii. Pe urmă pădurarul care stătea aici a plantat stejari și acolo. Este pădure de stejari.

R: Deci s-au pierdut urmele.

M.P.: Eu mă ghidez după drum. Drumul care trecea pe aici, cobora în vale în sat, în Fundu Văii și era puțin mai departe ca cel de acum care trece pe aici prin sat, pe la clopotnița de la biserică. Drumul este tot acolo și acum. Și apreciez locul. Cam într-o zonă de 4-5 ari. Cu toate că este pădure de stejari acolo.

R: Cum se cheamă satul de după satul acesta? Florești. Au fost încartiruiți acolo și nemți și ruși?

M.P.: După Fundu Văii vine Florești. A fost comuna Florești. Eu n-am fost acolo nu știu dacă au fost încartiruiți acolo. Oamenii au spus că au ținut front prin pădure. S-au confruntat cu nemții.

R: Nu le-au luat vitele la oameni?

M.P.: Dar le-au luat la toți carele cu boi. Și lui tata i-au luat boii. Nouă ne-au luat boii dar luau și carele. Nu știu ce transportau, oameni sau marfă.

R: Cai erau mulți pe vremea aceea?

M.P.: Cai nu prea erau.

R: Cum au reacționat oamenii când rușii au pus stăpânire pe țară?

M.P.: Oamenii au spus că a fost vânzare. Cei care au fost pe front spuneau că aici la Iași a fost vânzare.

R: Dumneata ai o viață. Cum ți s-au părut vremurile de atunci și cum ți se par cele de azi?

M.P.: Atunci mai era cum mai era. Dar eu mă judec de când s-a dat jos comunismul, am numai dosare și hârtii. Alerg după drepturile mele și nu fac nimic. Am plângeri depuse și la judecătoria și la parchet și tot nu reușesc să obțin nimic. Poliția mi-a clasat toate plângerile.

R: Câți copii ai nea Minu? Nepoți?

M.P.: Trei: două fete și un băiat. Doi nepoți – băiatul are un băiat și o fată. Fata s-a dus după un băiat în Spania. Și acela s-a nimerit un bagabont. Nu s-au potrivit. A făcut doi copii cu care a venit aici. Și avea unul în burtă. A născut aici, acum are trei fete.

R: Mulțumesc, nea Minule și o să intri într-o carte. Să fii sănătos.

C.

A FOST ȘI UN... MAI APOI:

1. Ec. Ion Brișcaru, 65 de ani: „pedeapsa, vine oricum, chiar mai târziu, dar, vine”. O întâmplare reală,

garantează el, considerând că oricine trebuie să rămână om în toate împrejurările. Povestind despre participarea și evadarea din încercuire a tatălui său la Cotu Donului a înfierat gesturile criminale.

„Tatăl meu povestea că un concetățean de-al nostru, soldat, se purta urât tare cu oamenii din Rusia ocupată de noi și de nemți. Gheorghe a Frăsânei a ochit încă de cu ziuă o gospodină dintr-un sat în apropiere de Kleșkaia, unde stăteau pe poziții, așa că seara a năvălit pe ea, a siluit-o, i-a luat și ce mai

avea prin casă de mâncare. Femeia, ce să zică în fața zdrăhonului cu pușcă? Nici nu se înțelegeau din vorbe, așa că mai totul a fost pe muțește, omul s-a repezit lacom și violent peste ea de mai multe ori. Numai că i-a căzut în pat și numărul matricol de la gât pe care-l purta orice militar. Mai mult, femeia era însărcinată și la un moment dat l-a lovit dureros cu piciorul în boașe, așa că, nervos și sadic, Gheorghe a scos baioneta și a tăiat-o, omorându-i și pruncul din burtă. Animalul, se mai și lăuda către camarazi: „uite-așa i-am scos copilul din burtă”, și, arăta baioneta în aer ca pe o furculiță.

Erau puține cazuri din astea, dar, au fost nesăbuite soldățești, condamnate de toți ceilalți dimprejur.

S-au întors vremurile, războiul, sovieticii cam stăpâni pe la noi. Ba, chiar începuseră să se liniștească treburile. Într-o zi poposește acasă la Gheorghe, de câțiva ani demobilizat în Dumești, un grup de rusnaci, spun de pe unde sunt, sunt primiți ca pe la moldoveni, iar după un număr de pahare un sovietic scoate acel număr matricol, îl întreabă dacă a fost al lui, așa e, ce mai spui, să mai bem un pahar... Câțiva din grup vorbeau moldovenește.

– Să trăiți, tovarăși... încercă românul.

– Net, tavarîșci, tââ, criminal...

Fără prea multe vorbe, l-au pus să-și sape groapa, l-au împușcat și l-au rostogolit în ea, l-au acoperit, au plecat, au tot plecat fără multe vorbe. Mai toți au crezut că a plecat cu ei, dispărut atâta vreme...

Urmașii lui Gheorghe a Frăsânei i-au descoperit oasele, printr-o întâmplare, exact după 7 ani...”

2. LA GIURGIOANA, DINSPRE BÂRLAD.

Aspect de povestire dar întâmplare absolut reală legată de trecerea sovieticilor spre Berlin.

Cocenii din jurul casei lui Vasile Marin nu se copseseră, dar ofereau o cortină atât dinspre drum și casă cât și față de drumul lateral dinspre Răcușana, la vreo 40 de metri, și, când de cu seară, au văzut puhoaietele de armate rusești că se rostogoleau

dinspre Căbești spre Podu Turcului, toată familia s-a retras pe o rogojină acoperită cu lăvicere, sub umbra mare a nukului, în porumbiște. Priveau din vârful dealului cum tot intră și intră în târg, dar nu se observa dacă mai și ies. Zgomotul era destul de puternic să fie perceput bine la acești 5 km depărtare; la un moment dat părea că s-a liniștit.

– Înseamnă că se opresc în Târg, constată Vasile, către ai lui, și-i trimise să se culce în casă ori pe prispe, el rămânând gânditor și îngrijorat față de pericol; se gândea că atât trupele, cât și bucătăriile fumegânde însoțitoare, trase de camioane sau de cai, nu vor putea urca versantul clisos al dealului destul de abrupt, calea spre Bălănești-Sascut fiind mai dulce.

Fusese demobilizat după Țiganca, mai călca greu pe piciorul străpuns de glonte, dar participa la muncile gospodăriei. Oamenilor li se transmisese să stea la locul lor acasă că trec trupele eliberatoare spre Adjud și munți. Se anunțase proclamația regelui, se întorseseră armele, se pregăteau de luptele alături de sovietici. Vasile era îngrijorat că poate fi turnat de vreun consătean că a fost rănit la Prut, avea 6 copii, dintre care 2 fete (una a lui, Antonia, cealaltă, Constanța a nevastei cu primul bărbat), două rânduri de băieți dintre care unul de țâță, trebuia să-și apere avutul împotriva hoților flămânzi din sate, acum gândea cum poate scăpa de ruși. Trimise pe Ghiță și Vasile cu boii, vaca și oile „la salcâmi” adică pe niște râpi, adânci și greu de urcat dinspre Zeletin, iar cu fetele, Trică, sugarul Gică și nevasta își pregătise locul sub nuc, în grădină, la vreo 50-60 de metri de la grajd. Părea că totul se liniștește.

Cam pe la 4 dimineața, când nu se arătase încă geana de ziuă, s-au auzit împușcături la Răcușana, sub deal. A aflat mai târziu că l-au împușcat pe N. Păncescu pentru că nu le-a dat vin și animale. Tot mai târziu a aflat că rușii au tăbărât asupra surorii Chiraca și vreo 4 și-au satisfăcut poftele. În cel mult 10 minute grupuri, plutoane, companii au intrat și în Giurgioana, evident și în curtea casei lui Vasile, ca prima locuință din sat, care avea sigur, vite, oi, păsări pentru că avea un grajd impunător și mai multe dependențe, după ce au dărâmat porțile și gardurile cu paturile armelor. Nu aveau tancuri ci escadroane cu doi și patru

cai care tractau tunuri, bucătării de campanie fumegânde, căruțe care transportau muniție și mitraliere. Una dintre ele avea scoarțe înalte de peste 1,5 m, coviltir și era păzită de cel puțin 4 soldați cu automate pe piept. Aici era prada de război, obiecte din aur și argint „confiscate” de prin biserici sau de la gospodari.

– Davai hleba, davai pimadeli, davai vinograd, ... (pâine, roșii, vin).

– Am înțeles, vă e foame, nevastă adă ceaunul să punem de mămăligă, lapte, vreun caș dacă ai, eu văd de ouă, și încercă să iasă din fața unui soldat cu mustățile și buzele mari, care-l și amenința cu automatul. Când să plece, alți vreo 5 îl înconjurară, crezând probabil că vrea să fugă:

– Tâ, burjoaz, tâ chiabur, na smerti! Și tocmai formau pluton de execuție, când din grădină, din noapte, cu totul instinctiv, Trică strigă din toate puterile:

– Tataă, tataă... și plecă fuga de sub supravegherea Constanței, ajungând lângă tată-său exact în fața rușilor care primiseră comanda să-și încarce armele pentru execuție. Copilul în cămeșoaie de călți, cu picioarele goale se uita la bărbat, lipit de el, neînțelegând nimic, mai ales nu știa ce-i cu oamenii aceștia înarmați în semiîntunericul dimineții. Gloanțele ucigașe puteau porni într-o microsecundă. Numai că întreg grupul își lăsă deodată armele la picior, așteptând o nouă comandă, probabil neobișnuiți să pună la zid și copii.

Vasile își strânse copilul la piept, îl luă de haină pe un soldat și merse în iesle după ouă, pe care le puse tremurând, în pălărie, le aduse în fața rușilor care între timp au dat de butoiul cu vin, au tras cu automatul în el și strângeau vinul în căldare, gamele, caschete, sugând cu disperare înainte de a se termina. Mărioara dăduse foc sub pirostria la un ceaun mare, de făcut săpunul, făcu o mămăligă galbenă mai mult crudă, răsturnă două oale cu chișleag în străchini de lemn, sparse ouăle și cu câte o ceapă în mână îi ogoi pe toți vreo 20 până se luminează mai bine de ziuă. Trică nu se mai deslipi de taică-său și nici acesta nu mai voia să-i dea drumul de frică să nu-l împuște. Cum toți mâncau grăbiți, din picioare cum se spune, nici nu prea vorbeau, iar

Mărioara și Vasile nici atâta; vinul se scursese în paie, doar vreo câțiva se îmbătaseră, iar la ceilalți le-a făcut bine și o găleată cu apă.

– „Rebionok, rebiata”, oftă unul, înduioșat, care-l mângâie pe cap la plecare pe copilul pe care voiseră să-l lase orfan.

Au plecat spre Strâmba, pădurea Necorița, prin celelalte sate periind teritoriul până la Adjud; după ce i-au luat tot rachiul și boii, l-au bătut groaznic pe Anton Dorin, al treilea proprietar de cazan de țuică din sat și au dat foc casei lui Ion Ivan, cu 4 copii mici, care avea cazan dar n-avea băutură, fiul fostului preot din sat. Arestasera un sărman care-i orienta. Au curs toată ziua pe drum, dar de oprit nu s-au mai oprit în Giurgioana.

Toată viața Vasile a povestit lumii cum Trică l-a salvat de la moarte.

Pe dealul de la Căbești, s-a instalat un observator cu far de control aerian care a îngrozit, pe o rază de 16 km. împrejur, populația, mulți ani după trecerea spre Berlin.

3. SECETA CEA MARE.

Seceta din 1946 și nu numai...

E greu pentru cineva să-și închipuie (nu să și trăiască din plin ca mine) seceta care a lovit Moldova românească destul de repede după Război, în 1946. Nu se liniștiseră treburile, rușii puneau stăpânire pe România pas cu pas, localitate cu localitate, existau bătălii politice grele și... confiscări (rechiziționări) în interesul frontului de orice, produse agricole, animale, păduri; răniții – mulți străini – gemeau pe prispele caselor din Giurgioana, mai erau așteptați dintre cei dispăruți. Deprinși cu munca și cu umilințele din ultimii ani foștii răzeși nu mai puteau crâcni, mai ales că o unitate de jandarmi era relocată în sat cu obligațiile de pază și hrană ale sătenilor. Aceștia făceau un fel de exerciții cu armele din dotare, le pocneau în văzul lumii și în diferite părți ale satului, ca nimeni să nu crâcnească, și să fie înlăturată rezistența antirusească, deși jândarii își căutau de treaba lor, tot oameni de la țară fiind.

Tot omul era conștient că trebuie cultivat pământul, că încă sunt legile războiului. Încet, încet se supuneau pe deplin.

În iarna 1945/1946 a fost foarte puțină zăpadă, cam o pană de hârleț în total, și numai pe lângă case. În temutul februarie copiii, curcile, animalele se prăjeau la soare prin curți și Trică se mira de ce-au ieșit atât de multe găze pestrițe (vaca domnului) și cum se scăldau în praf cocoșii și găinile. Nu plouase din toamnă, nu ninsese aproape deloc iarna. Totuși, au arat și semănat pe uscat, cu mari eforturi mai ales la arătură (fiind cel mai mare copil al lui Vasile, trebuia să asigure verticalitatea plugului și-l ținea cu umerii sub coarnele cu mâner ale plugului de fier; ei aveau de fier, dar cei mai mulți aveau plug de lemn), cu nădejdea că „Dumnezeu are grijă de noi”. Nici ninsoare, nici ploaie, toată primăvara. Cei care aveau vite sperau că măcar iarba se va face.

Pe la începutul lui Iunie a venit un front de ploi cu aprige inundații ale Zeletinului care și-a croit astfel noi albi, mai ales pe loturile arate și pe fânețele care stăteau pe jumătate în mălul adus dinspre Răchitoasa, Glăvănești, Podu Turcului. Toată Valea Zeletinului era ca o mare de apă, din care ieșeau sălcii, vârfuri de arbuști și spice de stuf. Tot ce însemna cultură sau viață în luncă a pierit, iepurii prinși putrezeau în apă, mii de păsări moarte, câte o vulpe sau un lup care miroseau cumplit, din ce în ce mai puternic după câteva zile când soarele absolut nemilos și-a arătat puterea. Nici o picătură de ploaie în aproape toată luna iunie, nici o picătură în iulie, nici o picătură în august... ploile de toamnă au venit târziu, în octombrie.

De Sânziene (iulie) și de Sf. Ion de vară (29 august), era o jelanie cruntă în Giurgioana și ca să nu le moară toate vitele, oile, caprele, caii, mergeau în pădurea de la Necorița sau Daja de unde adunau frunze de pe copaci și le aduceau acasă cu sacul cărat destui km. Pomii erau desfrunziți, aguzii (duzii) în totalitate fără frunze care n-au fost îndeajuns și crescătorii de viermi de mătase au rămas și fără semințele pentru anul următor.

Din vârful dealului „de la salcâmi” privind spre Răsărit, adică pe șesul de de-a lungul apei Zeletinului, nu se simțea tare mirosul mortăciunilor care și-au găsit sfârșitul dar se înfățișa

privirilor un tablou înfricoșător. Peisaj lunar, sau... azi, imposibil de perceput în dimensiunea sa reală.

Mâlul care acoperise uniform toată lunca se uscaser și devenise alb-ușor gălbui, se crăpase neuniform dar în totalitate, își întorsese către cer marginile și mai ales colțurile, încât „tioanele” (căștile/ceanele) erau și dezolante, și fără viață și foarte periculoase, pentru că om sau animal care trebuia să treacă de-a curmezișul câmpului, peste Zeletinul deplin sec, vitele în special își prindeau copitele până la genunchi în crăpăturile imense, și le rupeau foarte des și... deveneau prada atâtor câini vagabonzi cum nu s-au mai văzut vreodată prin aceste locuri. Vânătorii aveau obligația să-i împuște, să le ia ca trofeu vârful botului, cam 2 cm. patrați, pe care să-l predea pentru a mai primi cartușe. Numai că-i lăsa tot pe uscat, pe delurele ceva mai înalte și împușteau atât de puternic aerul care se simțea supărător în sat, după deal. Cel mai rău, că erau cele mai cumplite și neașteptate infecții care depășeau nenorocirile Războiului, în special tifosul exantematic, scarlatina, oreionul, drept care zilnic erau înmormântări, iar spre toamnă mulți maturi și copii au fost evacuați în Oltenia. Printre ei și tovarășul de joacă Mitriță Marin și alți 22 care mâncau la nenorocita cantină a săracilor, dintr-o curte. A apărut tifosul exantematic, ucigătorul.

Toată vara peisajul acesta lunar-halucinant a fost ca un blestem pentru Bălănești, Răcușana, Giurgioana, Plăcineni, Țepu și Bichești, Boghești, Galbeni, Gohor, Berheci pe partea cealaltă. De fapt foametea a fost în toată Moldova, dar aici a fost epicentrul.

Se formau un fel de cozi la fântânile de la „Izvoare” care aveau câțiva metri în jur de iarbă bine păzită de proprietar. Pentru a trece cu animalele spre stufărișul aproape uscat câțiva au încercat să ridice ceanele de pământ răsucit și zgrunțuros care cântăreau zeci sau sute de kilograme, le puneau pe o latură, când reușeau, și se strecurau printre ele. Printre crăpături, printre sfărâmurile tari ca piatra, deși erau din nisip. Lunca cea plină de viață și verdeață nu mai oferea nimic pentru întreținerea oamenilor, totul fiind uscat de secetă. Și, soarele părea că se topește și cade pe pământ, pârjolindu-l. Spre nord târgul Podu

era pustiu, pentru că evreii fugiseră, la sud era aceeași Sahară, la est și vest satele păreau mai apărate de păduri dar dealurile nu produceau. Doar pădurea întindea o mână de viață celor care erau proprietari. Viață, pentru că de foame, mai toți s-au înrăit, s-au făcut crime, gospodarii au plecat cu zestrea de la neveste după boabe și făină de porumb. O vacă cu lapte prețuia îndestul să fie îngrijită și...divinizată. Oile mureau de căldură, caii piereau cei dintâi, capre nu prea mai erau, păsările, mai ouau (și atunci mâncau câte doi sau chiar 4 dintr-un ou).

Se crease, totuși, o solidaritate unică: se împrumutau reciproc, se înțelegeau că n-au și nu-i omenește să-l lași pe vecin să moară de foame... (au murit vreo 16 de foame și au fost îngropați doar cu un cearșaf de călți, în loc de sicriu); pământul se vindea aproape pe nimic. Când grâul pipernicit a dat în pârgă (în toamna lui 1947) s-au considerat scăpați, mai ales că au primit pachete cu hrană și alimente din America. Numai că și spre sfârșitul toamnei 1946 a mai existat ceva teribil: a plouat cu piatră, grindină cât oul de porumbel, și Vasile și fiul Trică abia reușesc s-adune doi-trei saci cu spice de grâu de pe 1 hectar (frecate în mână să nu se piardă boabe) iar de pe 8 ha de porumb au adunat circa 400 de kg numai babe și știuleți cu câte 2-3 boabe. Nici coceni pentru animale nu s-au făcut.

Și, era după Război;

Și era o sărăcie și moarte;

Și, era atât de greu de trăit...

Pentru satul de răzeși, Giurgioana, ce n-a făcut Războiul a făcut seceta în 1946: a înjumătățit numărul de locuitori, apoi colectivizarea (1961) a trimis copiii la munci prin țară, iar revoluția din 1989, încet și sigur, determină dispariția satului.

Dacă, de la Țiganca au scăpat 3 – 4, printre care Vasile Marin, N. Machedon, de la Odessa alți 3, de la Cotu Donului nu s-a mai întors niciunul. Umbla zvonul că Vasile Dorin ar fi prizonier, dar n-a mai ajuns niciodată. Din Giurgioana au plecat în Război aproape 60 de oameni, dintre care, din Vest s-a întors Tomiță Balan, întreg, și Titi Tătărăscu fără un picior.

În cimitirul satului, lângă biserica Sf. Voievozi există doar monumentul eroilor din 1916 – 1918.

Nu există primprejurul de 50 km cimitire ale eroilor ci doar un cimitir evreiesc la Podu Turcului, jud. Bacău **(foto)**.

„Nimeni nu-i atât de fără minte încât să prefere războiul în locul păcii; căci în timp de pace copiii îngroapă pe părinți, iar în timp de război părinții pe copii.”

HERODOT

D.

UN LOC DE JALE, MEDITAȚIE ȘI AMINTIRE:

PREOTUL ȘI BISERICA, DINTR-UN CIMITIR AL EROILOR, SOCI-MIROSLĂVEȘTI – IAȘI/4 IUNIE, 2019.

Mai există un asemenea loc, astăzi, când, evident, în România a dispărut cultul eroilor.

Reporter: Ne aflăm printr-o plăcută conjunctură în comuna Miroslavești, în curtea bisericii unde stăm de vorbă cu părintele epitrop. Aveți aici un cimitir și o biserică impresionantă. Spuneți-mi mai întâi cum vă numiți.

Siminciuc Romică: Mă numesc Siminciuc Romică și sunt preot paroh la parohia Soci, comuna Miroslavești, județul Iași.

R: Cât de mare este Soci-ul, părinte paroh?

S.R.: Soci are 471, asta înseamnă 1200 și ceva de suflete. Este o parohie de sine stătătoare și se numește Parohia Sfinții Voievozi – Soci.

R: Aveți hramul pe 8 noiembrie, deci?

S.R.: Da, și hramul bisericii este hramul Sfinților Împărați Constantin și Elena. Am refăcut bisericuța și i-am dat acest hram.

R: Biserica este o bijuterie în lemn și nu numai. Cum de v-a venit ideea să o faceți aici?

S.R.: Suntem într-un loc istoric, locul de naștere al comunității Soci. Prima dată când s-au așezat creștinii pe aceste meleaguri, mai întâi și-au făcut cimitir și neapărat și

biserică. Aici am găsit osemintele strămoșilor noștri. Această biserică am început-o în 2015 și am terminat-o în 2017.

R: Ați reușit să strângeți repede fondurile, deci.

S.R.: Nu știu de unde au venit fondurile, oamenii de bună credință au strâns bani pentru a construi acest așezământ pentru cinstirea strămoșilor noștri și mai ales a ostașilor români.

R: Eu am filmat cu plăcere cimitirul închinat ostașilor români. Toate crucile au tricolor

S.R.: Aici sunt îngropați ostașii care au murit în Linia Întâi de Front – de la Ungheni până la Cetatea Neamțului. Aceasta a fost Linia Întâi. Armata a treia. Pe o troiță din acest cimitir unde sunt două gropi comune, sunt gravate aceste cuvinte. Acolo sunt îngropați cei morți la Boureni, Brătești, Soci. Rușii sunt îngropați la Codrii Pașcanilor, au acolo cimitirul lor iar aici este cimitirul ostașilor români.

R: Mai este un asemenea cimitir, pe aici, în această zonă?

S.R.: Nu. Aici sunt peste 500 de soldați îngropați, după cum spunea părintele Nicolae Sfrijanu într-o însemnare dintr-o carte foarte veche pe care am găsit-o. Am copiat acest document ca să arăt în proiectul pe care l-am făcut pentru construirea proiectului că avem dovezi: probe și documente. Am făcut acest cimitir pentru cinstirea soldatului român! Este un proiect de referință pe plan local. Pentru că aici, în 1966 – 1967 a rămas locul pustiu. Pășteau vitele satului, oile, locul nu era împrejmuit, biserica veche dispăruse. Am refăcut absolut tot în anul 2015.

R: Ce înălțime are turla cu tot cu cruce?

S.R.: Are 30 de metri.

R: Părinte vă felicit pentru organizarea acestui cimitir. Aș fi vrut să-mi mai dați niște informații despre biserică.

S.R.: Încercam să vă spun puțin mai înainte, dar nu am dus răspunsul la capăt. Noi suntem în această parte a Moldovei din care face parte comuna Miroslavești, comuna Moțca cu Bourenii, suntem legați de un moment istoric: descălecatul Moldovei cu Voievozii care au venit și au „coagulat” pe marii boieri. Aici, în această zonă au fost păduri seculare, pe aceste pășuni pășteau bourii moldavi. Și acum când se fac anumite lucrări și se excavează se găsesc stejari mari pe care 4-5 oameni nu reușesc să-i cuprindă. Sus la Miroslavești este „Stejarul lui Andriuță”, nu-l cuprindeau 8 oameni. Am încercat să facem o legătură între faptele voievodului și Moldova prin bisericuță și prin cimitirul nostru din Soci.

R: Sus, în clopotniță aveți clopotele?

I: Da, sunt făcute la firma Blotor.

R: Deci aici „aveți” 500 de soldați?

I: De fapt, sunt peste 500 și încă două gropi comune. Dar au rămas peste 1000 de soldați români în tranșee. Au fost înmormântați acolo. aici avem peste 200 cu nume și prenume, așa cum au fost trecuți de părintele. Au murit din luna lui aprilie până în luna iunie, când a fost focul mai puternic. Până pe 19 iunie, avem aici însemnarea părintelui Sfrijan Nicolae de la Miroslavești, care nu a plecat în

evacuare” Discuția cu părintele a mai continuat un timp, el plângându-se de scăderea prețurii istoriei naționale și de abandonul general pentru lectură, care duce la analfabetism și uitarea eroilor.

Tocmai de aceea pot socoti și eu că înfăptuirea sa – cimitir, biserică, monument – rămâne unică, necesară și de cea mai mare laudă.

NOTĂ FINALĂ

Ne-am abținut de la comentarii care să accentueze durerea pentru acele vremi. Interviuurile (fidele), povestirile, mențiunile, pot nuanța, cumva, această mare suferință națională vie încă și astăzi.

Am reușit, încă o dată, să prezentăm, prin rare, dacă nu cumva unice, izbânzi jurnalistice, elemente, fapte, nuanțe care interesează istoria umanității, pentru că eroii sunt români, dar Războiul e al tuturor și dăunează Europei și unei întregi umanități (v. Pactul Ribbentrop-Molotov).

Ca lumea să arate așa cum o vedem astăzi, iată, se vede, era nevoie de JELANIA ȘI EROISMUL ROMÂNESC, chiar în „dricul” schimbării, adică la Cotu Donului de unde și când a început marea schismă planetară. Învingătorii au avut și dreptate?

În Pantheonul românesc, astfel de eroi, *sutaviețuitori* mai mult sau mai puțin cunoscuți, trebuie să existe. Drept care, ne-am nevoit și noi, spre gloria lor, a poporului român, să înălțăm ca monument:

O ALTĂ CARTE A SUFERINȚEI NAȚIONALE. ACEASTA!

COMENTARIU, la prima ediție:

CARTEA CA UN FILM Jale și eroism românesc la Cotul Donului... și după! de D.V. Marin

Lucrarea jurnalistului D. V. Marin are un conținut profund jurnalistice, implicând interviuarea mai multor veterani ce au luptat pe mai multe fronturi în cel de-al doilea război mondial.

Cartea are 275 de pagini, fiind structurată pe 4 capitole principale:

- A. Supravețuirii din aceeași luptă;
- B. Suferințe, suferințe, suferințe...
- C. A fost și un... mai apoi;

D. Un loc de jale, meditație și amintire.

Meritul autorului este acela de a corobora datele jurnalistice cu cele istorice, de a le da o coerență cronologică, de a le ordona și a da sens pentru ca cititorul să deslușească adevărata dramă a războiului, trăită și redată de supraviețuitorii acestuia.

Așa cum o numește D.V. Marin, lucrarea se prezintă ca o *carte-marturie* pentru cei de astăzi și pentru cei de mâine.

Autorul îi provoacă pe intervieuați cu întrebări cu miez, pentru că aceștia să depene coerent mersul firesc al evenimentelor, între frica de moarte trăită în tranșee și spiritul de întrajutorare și tovarășie, dar mai cu seamă credință de nezdruncinat în Dumnezeu. Cartea reprezintă suma cazuistică a

cel puțin 9 autori, dar are în vedere și aparținătorii acestora și a tuturor camarazilor de arme despre care fac referiri tangențiale sau de caz.

D.V. Marin redă cu luciditate și adevăr *împărtășania* veteranilor pe care o încadrează la capitolul *Istoria Suferinței naționale*.

Eroii săi sunt verigi din lanțul istoriei vii, care prin destăinuirile pe care le fac prezintă realitatea crudă a implicărilor dintr-un război, a consecințelor nefaste asupra ființelor umane.

Tema principală a autorului se jalonează asupra evenimentelor ce s-au desfășurat la Cotul Donului, prezentarea dramei măcelului asupra compatrioților ce au pierit în condiții greu de imaginat.

Autorul scoate în evidență greșelile de strategie militară a aliaților germani de la acea vreme, a sacrificării trupelor romane, în condițiile în care se știa cu ce tehnica de luptă erau echipații ruși (katiușele ce rădeau tot, tancuri moderne etc.) depășiți și numeric.

Din spovedania supraviețuitorilor acelor lupte s-a putut deduce că soldatul era primul sacrificat, că interesul marilor puteri, mergea până acolo încât viața acestuia sau a unor grupuri de mii de ființe umane, nu reprezentau mai nimic în calculele lor machiavelice.

D.V. Marin insistă, prin întrebările sale, la identificarea trăirilor și a emoțiilor supraviețuitorilor, atât a celor răniți și lăsați la vatră cât și a celor care au luptat cu arma în mână din 1941 până în anul 1945.

Grăitoare stau și mărturiile prizonierilor de război, atât din Germania cât și din Rusia. Cititorul, în urma spovedaniei celor ce au scăpat din prizonierat, poate face o distincție clară între cei care au suferit în lagărele din Rusia și cei din lagărele din Germania. Dacă în Germania pierderile din rândul prizonierilor erau minime, de ordinul a câtorva zeci de morți, în Rusia numărul celor morți a fost catastrofal, de ordinul a zeci de mii. Aceasta se datora tratamentelor inumane, lipsa hranei, munca istovitoare etc.

Numărul total al celor identificați de D.V. Marin, ca supraviețuitori ai ororilor de la Cotul Donului, dar și a prizonieratului rusesc, s-a ridicat la 7.

Așa cum prezenta autorul, niciodată nu se vor putea inventaria suferințele, necazurile și nedreptățile provocate de vreun război, în orice epocă ar fi el.

Se știe că, acea cotitură decisivă a celui de-al doilea război mondial s-a constituit prin marea ofensivă a rușilor, prin victoria de la Cotul Donului - Stalingrad.

Destinul tragic al nației române a făcut, ca în acea încăleștare febrilă să existe peste 150.000 de români, români trădați, atât de aliați cât și de vreme – se știe că ceața și vremea nefavorabilă pe ansamblu, nu au putut permite aviației germane să intervină, spre a asigura retragerea la timp a grosului armatei române din încercuirea rusă.

Infernul de la Cotul Donului îl descriu cam toți astfel: *Cerul ardea deasupra noastră.... Eram doar eu și cu Tatăl Ceresc... era moarte peste tot...* Se vede clar că au scăpat din lupte și prizonierat doar cei ce-L aveau adânc înrădăcinat în suflet pe Dumnezeu Tatăl. Din mărturia lor constatăm că aceasta era singura modalitate, ancoră de care s-au legat atât cei muribunzi cât și cei care au supraviețuit. Le erau testate la maxim atât tăria de caracter cât și credința. Războiul în speță este un mod abrupt de purificare a Omenirii prin suferință.

D.V. Marin amintește mereu în lucrarea sa despre *jelanie și eroism...* Din cele scrise este greu să facem o delimitare clară între acestea, deoarece, era mai degrabă o luptă de supraviețuire a celor care fuseseră mobilizați cu forța în conflagrația mondială, fiindcă lupta lor era doar pentru ceva... ideal.

Mai degrabă se întrevede o latură pragmatică a unor interese oculte, a unei politici de culise, în țesătura căreia au căzut ca victime milioane de oameni nevinovați. Ne întrebăm retoric: oare au fost necesare astfel de jertfe? Cum le-au perceput eroul țăran, când la un moment dat, prins ca într-un clește, după 23 august 1944, trebuind să lupte în față cu rușii, iar în spate, în retragere, cu nemții...

S-au văzut trădați de rege, de... aliați și chiar de dușman... (atunci când sunt făcuți prizonieri de ruși, în condițiile în care se încheiase un armistițiu de pace între cele două armate, mii de soldați români sunt duși în Siberia, de unde peste 80% nu aveau să se mai întoarcă...). În multe cazuri au fost lăsați pe cont propriu, scăpând cine poate... (din încercuirea de la Cotul Donului, din încheștarea de după 23 august, din luptele anticomuniste etc.). În acest caz putem vorbi mai mult de *jălanie* decât de eroism...

Ce soartă cruntă are țăranul român...

Cei care au avut șansa de a scăpa de ororile războiului mondial sau ale prizonieratului, odată ajunși acasă, s-au confruntat cu altele: declanșarea secetei cumplite din anul 1946, când vor pieri în special copiii și bătrânii, iar mai apoi mulți sunt arestați, bătuți, deportați și chiar uciși pentru că nu renunțau la bucata de pământ moștenită din moși strămoși, spre a fi dăruită „partidului drag”...

Toate aceste *jălanii* sunt înscrise cu obiectivitate în *cartea-mărturie*, cum îi place lui D.V. Marin s-o numească.

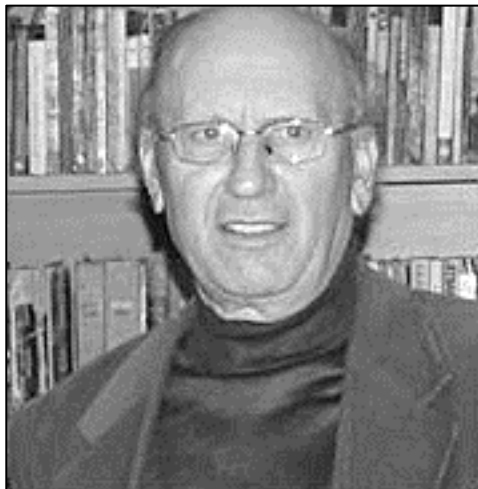
Cartea în sine reprezintă o reflexie a unui fenomen prin care poporul român a fost din nou încercat, ca de fiecare dată de la existența sa. Cei ce au studiat cu atenție istoria neamului românesc au observat că mai tot timpul asupra sa s-au năpustit ca hoardele, din toate părțile o mulțime de popoare dornice de înavuțire și de înrobire a blajinului popor român. Mărinimia și omenia peste normal a acestui popor a fost răsplătită, de toți cei care i-au trecut pragul, cu jugul și jaful resurselor solice și subsolice, indiferent că au fost romani, huni, tătari, turci, ruși, nemți și chiar americani.

**Prof. dr. Vicu MERLAN – Huși,
Februarie 2020.
Apărut și în Lohanul, și în MCR.**

Dumitru V. Marin – Noi pagini despre Golgota românească

Noul volum al prof.dr. Dumitru V. Marin intitulat „Jale

și eroism românesc la Cotul Donului... și după!” (Editura PIM, 2019, Iași) după cum mărturisește autorul, este o carte scrisă „din pasiune, compasiune și conștiință”.

„E o carte-mărturie pentru azi și pentru mai târziu, generată de afectivitatea cu care foștii luptători își pot explica supraviețuirea din

infernul unui Război provocat de Hitler și Stalin care nu s-au înțeles la împărțirea lumii.” (p. 5)

Sunt pagini din „Istoria Suferinței Naționale”, scrise după mărturiile unor persoane reale, actanți în cea de-a doua conflagrație mondială. Numai o minune dumnezeiască le-a putut salva viețile din infernul pe care l-au traversat. Eroii sunt: Nicu Paiu, Gheorghe Voiculescu, Neculai Mocanu, Costache David, Gheorghe Tezu, Minu Poede, V. Cernat, V. Marin și C. Iosub.

Am citit această carte cu o participare afectivă intensă, având în familie pe bunicul meu Andrei Gheorghe din regimentul 64 infanterie, care și-a dat viața pentru eliberarea Ardealului. Osemintele eroului din satul Bărc-Goșmani, comuna Români, județul Neamț se odihnesc în Mausoleul de la Mărășești (Culoar H, Cripta 5, Locul 20), iar numele său se află în Masa Sfântului Altar de la Catedrala Mântuirii Neamului. Tatăl meu,

Ion Andrei, a ajuns și el la Cotul Donului, apoi până în Munții Tatra. Copilăria noastră ne-a fost înfrumusețată de povestirile sale din care răzbăteau dragostea față de țară, spiritul jertfei și eroismul românilor.

Mai toate popoarele (turcii, ungurii și rușii în special) își cosmetizează istoria, omițând fapte istorice reale în care au pierdut bătălii însemnate în dorința lor de expansiune în detrimentul României. Se adaugă acestora, nedreptățile suferite de țara noastră din partea marilor puteri care au considerat țara beligerantă drept țară învinsă.

După infernul de la Țiganca, autorul Dumitru V. Marin pornește de la dezastrul de la Cotul Donului, când frontul a fost rupt în partea armatelor română și italiană. Nu lipsa de eroism a pricinuit breșa, ci proasta dotare a armatei, lipsa hranei și a echipamentului, rușii având de partea lor cel mai puternic aliat din toate timpurile: gerul.

Marele merit al prof. dr. Dumitru V. Marin este acela de a învia momentele tragice trăite de ostașii români și martiriul acestora în vederea eliberării Basarabiei și Bucovinei, părți din trupul țării noastre.

Viața în lagărele din Est sau Vest constituie încă una din bolgiile infernului care a făcut sute și mii de victime.

Scriitorul Vasile Șoimaru, în volumul „Cotul Donului” povestește, cu talent și cu durere, episodul demn de tragediile grecești al ruperii frontului când „Trupele românești s-au distins prin fapte rarissime de eroism” (p.27). Lupta cu inamicul și cu forțele naturii a fost supraomenească: „Gerul este pătrunzător, asociat c-un vânt care sufla cu putere și atât de sălbatic, specific stepelor rusești, aducând furtuni de zăpadă și-un ger de crăpau pietrele” (p.39).

Câțiva dintre eroii de atunci scapă cu viață, devenind interlocorii de acum: Vasile Cernat, Nică Paiu din Soci, comuna Miroslovești, județul Iași și alți „sutaviețuitori”.

La întrebarea reporterului Dumitru V. Marin: „Deci ai luptat și cu rușii și cu nemții. Cine au fost mai de treabă?”, Neculai Mocanu din Mădârjești răspunde cu sinceritatea și

curajul omului de 100 de ani: „Păi cine să fie? Nici unii. Am avut noroc că au capitulat nemții și s-a terminat războiul.”

Din mărturiile celor care au fost în lagărele din Germania și din Siberia, noi, cei de astăzi, ne dăm seama de marea diferență dintre cei care-i aduceau pe evadați înapoi: unii le dădeau „rația de bere” iar ceilalți îi împușcau pe loc.

Constantin Iosub este și el tot erou care a văzut în fiecare zi pe front moartea cu ochii.

Nemții, în timpul cât au stat la noi, „s-au purtat ca oamenii civilizați”, mărturisește Minu Poede din Poieniști – Vaslui.

Locotenentul - învățător Tache Brumă ține un jurnal de zi în lagărul din Germania unde „Masa de 12 este cu surprize – 2 feluri de mâncare cu friptură de porc garnisită cu varză călită – apoi bere” (p. 120). Prețiosul jurnal a fost păstrat de Corneliu Adrian Brumă, informatician, fiul eroului Tache Brumă (azi, la autor).

Vasile Marin re trăiește tragicele întâmplări din timpul războiului și ne dă asigurări că sunt reale.

În localitatea Soci - Miroslavești -Iași preotul paroh Siminciuc Romică întreține, cu dragoste creștinească și patriotism, cultul eroilor. În vremea noastră, când a scăzut „prețuirea istoriei naționale”, astfel de fapte sunt demne de recunoștință și de neuitare.

Într-o „Notă finală”, prof. dr. Dumitru V. Marin mărturisește emoționat: „În Pantheonul românesc astfel de eroi sutaviețuitori, mai mult sau mai puțin cunoscuți, trebuie să existe. Drept care ne-am nevoit și noi, spre gloria lor, să înălțăm ca monument: o altă carte a suferinței naționale: **Aceasta**”!

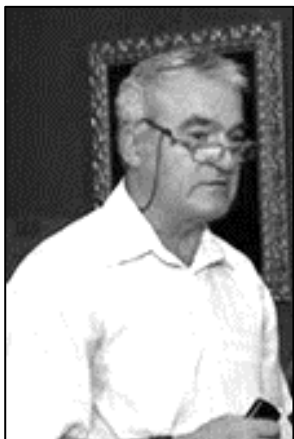
Paginile următoare conțin date mai mult decât interesante despre prof. dr. Dumitru V. Marin, omul și opera, cu recorduri care, în județul Vaslui, nu vor putea fi depășite de nimeni niciodată. O viață de om așa cum a fost, cum este și cum va fi, model pentru generațiile care vor veni.

„Sincere felicitări!” și la mai mulți ani și la mai multe cărți! (8 februarie, 2020)

Petruș ANDREI – membru U.S.R.

Impresiile unui epigramist: A FOST ODATĂ... DAR SĂ NU MAI FIE!

În prezent, la noi în țară pot spune, dintr-un anumit punct de vedere, că sunt două generații: oameni care au auzit de război și oameni care au fost pe front și care au supraviețuit bombardamentelor, fie de pe frontul de Vest sau de pe cel de Est, majoritatea fiind acum la vârstă centenară. Personal afirm că sunt unul din cei care am auzit, am citit despre aceste evenimente militare, fierbinți, de necrezut, având și în familie rude care nu s-au mai întors de pe front. Poetul nostru național Mihai Eminescu scria: „Țara este rodul a zeci de generații și aparține altor zeci de generații care vor veni...”; „Patriotismul nu este numai iubirea pământului în care te-ai născut, ci mai ales, iubirea trecutului fără de care nu există iubire de țară”; „Iar viitorul a-l cunoaște, te întoarce spre trecut”.

Recent am primit pe cale electronică, prin grija domnului prof. dr. Dumitru V. Marin, cartea intitulată: *JALE ȘI EROISM ROMÂNESC LA COTUL DONULUI... ȘI DUPĂ!* Este o carte care conține aproape 300 de pagini, cuprinzând „unice performanțe jurnalistice”, după cum specifică autorul, apărută la editura PIM Iași, în anul 2019. Sunt înserate în carte interviuri, mărturisiri ale românilor care au fost pe front, care au văzut moartea cu ochii, așa cum se spune, iar mulți dintre ei și-au pierdut familiile, averile agonisite, adică toate cele necesare traiului de zi cu zi. De necrezut. Au murit oameni, zeci de mii, sute de mii. Mare păcat.

Am prezentat, cândva, epigramatic acest

AVATAR ISTORIC:

Plimbând plaivazul greu pe hartă,
Hainul *Stalin* și cu alți păgâni,
Vrând *Europa* s-o împartă
Au separat românii de români

Cu mulți ani în urmă am realizat și epigrama de mai jos, epigramă care reprezintă, care cuprinde un eveniment istoric descris numai prin patru versuri:

Bătrânii ar putea să spună
Ce-au tras sârmanii moldoveni:
Că s-au culcat cu: *Noapte bună!*
Și s-au trezit cu: *Dobrâi deni!*

În carte sunt mărturisiri zguduitoare, nu le repet aici, sunt de necrezut, înfiorătoare..., sper, din tot sufletul, să nu se mai repete. Nimeni nu are dreptul să ia viața unui om, pe care Dumnezeu i-a dat-o. Toată stima și recunoștința noastră pentru generația trecută prin „foc și sabie”. A fost, cum spuneam cândva epigramatic o:

LĂCOMIE MONDIALĂ

Sunt state care se unesc,
Spre-a cuceri țări de pe hartă,
Iar după ce le stăpânesc
Se bat amarnic să le-mpartă.

Confruntarea, lupta ar trebui să fie numai între: rău și bine, între adevăr și minciună, între nou și tot ceea ce este perimat, dar nu între semenii noștri, locuitori ai acestei *Planete*, numită *Albastră*, să o lăsăm generațiilor viitoare tot așa, să nu o transformăm în cenușiu. Tot epigramatic spuneam că:

RĂZBOIUL vine ca taifunul,
Urmările sunt dezastruoase,
Dar unii-s cei ce trag cu tunul

Și alții-s cei ce trag foloase.

Este mare păcat că mulți dintre eroii noștri sunt, din păcate, uitați, nu li se acordă atenția cuvenită spre a trăi aceste ultime zile ale lor, fiind centenari sau aproape centenari, în condiții decente. Relatam printr-un rondel:

EROII NEAMULUI

Eroii în istorie-s pierduți,
Uitate-s galbenele file,
Când vremurile-s instabile
Și în „fotolii” sunt necunoscuți.

Cu interese mercantile
De sunt pe funcții veșnic menținuți;
Eroii în istorie-s pierduți,
Uitate-s galbenele file.

Ca hribii după ploaie apăruți
Apaticii, de ani de zile,
Deținători de funcții, vile,
Sunt peste tot, de ziceți abătuți:
Eroii în istorie-s pierduți.

Cartea *JALE ȘI EROISM ROMÂNESC LA COTUL DONULUI... ȘI DUPĂ!* scrisă de domnul prof. dr. Dumitru V. Marin din Vaslui este bine venită, fiind o aducere aminte a rîgorilor războiului, astfel ca generația noastră, generațiile viitoare să ia aminte, astfel ca aceste nenociri să nu se mai întâmples niciodată. Finalul cărții este rezervat autorului, care prin imagini, diplome, titluri de cărți și înșiruiți de acțiuni, de evenimente culturale și jurnalistice, inițiate de dumnealui, este îndreptățit să primească felicitările cititorilor. Am reținut un citat de-al dumnealui: „*Eu sunt omul muncii mele imposibil de egalat vreodată*”. Cu siguranță, depun mărturie, așa este!

Iași, 12 februarie 2020

Vasile LARCO

O CARTE DOCUMENT DESPRE JALEA ȘI EROISMUL UNUI NEAM

*”Pentru România Mare,
vă ordon treceți Prutul”*

Ion ANTONESCU

Ori de câte ori deschid o carte despre istoria neamului mă întreb; în ce măsură cele descrise în acea carte corespund adevărului istoric, în ce măsură sunt conforme realităților trăite de o națiune sau un popor prin evocarea unor evenimente, nu rareori cruciale, în evoluția lui istorică. Dacă despre Primul Război Mondial istoria noastră, în sfârșit, se apropie de adevăr, despre locul și rolul României în cel de-al II-lea Război Mondial suntem încă departe de adevăr.

Să fie timpul insuficient pentru a cunoaște istoria adevărată? Să fie presiunea unor interese străine poporului nostru care apasă greu asupra adevărului istoric? Sau lașitatea și malonestitatea celor îndrituiți să prezinte realitățile timpului la adevărata lor valoare și semnificație. Istorici de renume precum Dan Berindei sau Dinu C. Giurăscu, elevi devotați și produse de excepție ale școlii alogenului Mihail Roller, ne-au sufocat cu mistificările lor în timp ce istorici ca Gheorghe Buzatu li sau înăbușit vocile. Mai mult, fiecare istoric de oarecare notorietate se simte obligat să prezinte propria variantă a Istoriei României, pretinzând-o ca originală și adevărată, dacă nu chiar sinceră, nu rareori gafând

lamentabil atunci când este vorba de momente delicate sau cu impact asupra destinului acestui popor. O curiozitate greu de explicat este și cea a manualele școlare care prezintă trunchiat, sau eronat prin omisiune istoria țării, ca și cum nu istoria neamului este cartea de căpătâi a oricărui popor sau națiuni.

Mistificările au mers până acolo încât marii eroi ai neamului au fost condamnați ca trădători, iar trădătorii ridicați la rangul de eroi. Bestia roșie, care avea ca scop dispariția acestei națiuni așa cum preconizau marii ideologi ai comunismului Frederich Engels și Karl Marx, avea să ridice ura și instinctele primare la rang și stil de viață menit să distrugă poporul din interior prin vrajbă și crimă. Și atunci unde este Institutul de Istorie, unde este Academia Română, întâmplător condusă astăzi de un istoric, ca printr-un efort comun cu a celor de specialitate să elaboreze o istorie în concordanță cu adevărurile existențiale ale acestui popor risipind variantele periculoase, răuvoitoare și inoportune de tipul Lucian Boia sau ale istoricilor maghiari a căror versiune s-a propagat până și în curricula școlară.

Se pare că a trecut suficient timp de la Primul Război Mondial ca unele mari adevăruri să poată fi spuse deschis cum ar fi marea trădare a liberalilor, taxați încă de Eminescu ca „patrioți de ocazie” sau „stârpitori cu gura largă”, autorii „monstruoasei coaliții” orchestrată de I. C. Brătianu și C.A. Rosetti pentru detronarea domnitorului pământean Alexandru Ioan Cuza, făuritorul României moderne, sau semnatarii păcii de la Buftea prin urmașul lui Brătianu Ion I.C. Brătianu și Alexandru Marghiloman, cel mai umilitor tratat semnat vreodată în istoria acestui popor conform căruia, pe lângă alte clauze înjositoare, noi trebuia să ieșim din robia germană de abia în 2018. Adăugăm acestora și excluderea delegației române de la tratativele de pace de la Paris pentru că Brătianu juca la două capete.

Se pare că a trecut suficient timp pentru ca să se recunoască marile merite ale Reginei Maria, ale mareșalului Averescu, ale regelui Ferdinand, ale eroilor Marii Uniri din Basarabia, Bucovina și Transilvania, pe care comuniștii aveau să-i extermine până la unul. Dar nu a trecut suficient timp pentru

a vorbi deschis despre uzurpatorul și tiranul Carol al II-lea, care a disprețuit profund poporul și țara aceasta, a cărui politică dictatorială a dus la pierderea unei treimi din suprafața țării deschizând drumul dictaturilor care s-au dovedit dezastruoase pentru țară. Deasemenea despre trădarea lui I. Gh. Duca, care avea să-l coste viața pe peronul gării din Sinaia, despre fatidica zi de 23 august 1944 când regele Mihai I îl arestează pe Conducătorul Statului Ion Antonescu și ordonă încetarea ostilităților împotriva Uniunii Sovietice fără armistițiu, acțiune care a costat România trei săptămâni de haos și vandalism, 150.000 de soldați și ofițeri duși în prizonieratul bolșevic, decorarea regelui, drept răsplată, cu cea mai înaltă distincție sovietică, ordinul Pobeda cu diamante, ca apoi abdicarea să fie o atitudine *forțată, justificată și necesară(?)*.

Personalități și nume de referință, evenimente și schimbări de situație sau atitudine, au fost răstălmăcite după cum a bănut vântul istoriei și interesele politice de conjunctură. Nici astăzi lucrurile nu s-au schimbat. România este încă sub opoziția perioadei 1940-1944, asupra căreia blamul istoriei trebuie afirmat și menținut în mod interesat, fără a se ține cont, decât în trecut, de enormele sacrificii ale acestui popor pentru a-și salva ființa națională.

Nimeni nu mai stă să cântărească astăzi că perspectiva istorică imediată a României anului 1940 nu avea decât două alternative, ori soarta Poloniei dacă nu realiza acea alianță nedorită cu puterile Axei care făceau jocul în Europa, sau statutul de aliat care oferea oarecare libertate și un licăr de speranță pentru recuperarea teritoriilor pierdute. Regimul Antonescu a optat pentru această ultimă variantă care părea la vremea aceea mai puțin nefericită, pentru că garanta menținerea României ca stat în pofida ciuntirii graniței de vest la presiunea maghiară, prin dictatul de la Viena și graniței de est și sud prin tratatul Ribentrop-Molotov nedenuțat de România nici până astăzi

Iată contextul în care apare cartea profesorului Dumitru V. Marin, cunoscut om de cultură și de presă din ținuturile moldave, sub titlul „Jale și eroism românesc la Cotul Donului...

și după” tipărită la Editura PIM, Iași, 2019. O carte document în care autorul se abține în a face comentarii, decât succint, motivându-și atitudinea prin dorința de a readuce în memoria colectivă fapte, trăiri și întâmplări tragice legate de marea tragedie națională care a însemnat cel de Al Doilea Război Mondial, prin relatările celor care au dus de fapt războiul, soldatul român în tranșee, în atac sau în retragere, în refacere sau în prizonierat, pe frontul de est sau de vest, în care moartea, suferința, oboseala până la epuizare, mizeria și boala, frigul și foamea, frica și spaima îl însoțeau în fiecare moment. Suferința celor rămași acasă: copiii, bătrâni, femei, grija pentru animale, acareturi și mai ales barbaria ocupantului, atunci când soarta războiului s-a întors, sporeau durerea celui care trebuia să înfrunte nenorocirea războiului. Nu rareori din aceste stări disperate au apărut adevărate fapte de vitejie în care curajul și inteligența unor ostași sau comandanți reușeau adevărate minuni.

Autorul cărții are șansa și chiar privilegiul de a întâlni în periplul său reportericesc, supraviețuitori în preajma respectabilei vârstei centenare, a căror mărturii sunt cu adevărat cutremurătoare fără ca trecerea anilor să le diminueze nota lor tragică. Oameni simpli, chemați sub arme și trimiși în vâltoarea războiului pentru a recupera ceea ce România pierduse prin nesăbuinta unui tiran străin de țară, într-o epocă în care tiranii Europei își dădeau mâna pentru reîmpărțirea ei. „*Când cei mari se înțeleg cei mici trebuie să se teamă*” spunea cu îndreptățire un înțelept, de aici și deruta acelor timpuri.

„*Să nu creadă cineva că mi-s dragi nemții, dar au trecut victorioși prin toată Europa, iar pe noi ne desființau dintr-o suflare și ne luau tot. Ca aliați eu dau cât mai puțin din averea țării, inclusiv din petrol, din produsele agricole, mă pot mișca mai liber, pot face mai multe decât sub regim de ocupație. Cu ungerii în spate ne puteam desființa ca țară. Cu ei, cu nemții, poate dobândim Basarabia*” își justifica Ion Antonescu atitudinea sa într-o Europă în care evenimentele se precipitau (pg. 13).

Fără această alianță România ar fi avut soarta Poloniei: desființarea ca stat, masacru (asemănător celui de la Catin) pentru ofițerii armatei și internarea în lagăre de muncă a soldaților și gradelor inferioare, ca să nu mai vorbim de exodul către România și odiseea tezaurului Poloniei prin găurile României. Se adăugau acestor îngrijorări și speranța mărturisită a reîntregirii țării și în egală măsură prezervarea bogățiilor țării. *„Pentru România Mare, vă ordon treceți Prutul”*. Ce a urmat? Victoriei plătite prea scump la forțarea Prutului, la Țiganca, la Odessa, la Kletkaia, la Cotul Donului și la Stalingrad și dezastrul care i-a urmat cu distrugerea aproape completă a două armate (Armata a III-a și Armata a IV-a) care, plasate neinspirat, au trebuit să se desfășoare pe un front prea larg pentru puterera lor de acoperire (150 km, respectiv 300 km) (pg. 23). Totul avea să înceapă pe 19 noiembrie 1942 când, după o înaintare în forță, trupele Axei vor fi oprite la Cotul Donului și Stalingrad după care a urmat dezastrul (Vasile Șoimaru pg. 22). Deviza *„fraților, scapă cine poate”* (pg. 27) era pe buzele tuturor chiar și a comandanților.

Eroii supraviețuitori: Vasile Marin, Vasile Cogean, Vasile Cernat, Neculai Mocanu, Gheorghe Voiculescu, Nică Paiu, Minu Poede povestesc cu durere, într-un limbaj neaoș moldovenesc, despre acele vremuri de groază pentru oștean, jale pentru cei rămași acasă și restriște pentru țară.

Oameni simpli, tineri sau maturi, căsătoriți sau nu, cu familii și copii rămași acasă aveau să îndure adevărate chinuri ale iadului în tranșee, în confruntarea cu inamicul, în focul luptelor și canonadelor, înfruntând frigul, foamea, mizeria, dar mai ales spaima morții care pândea de pretutindeni și mai ales disperarea de a se salva din care izvorau adevărate acte de eroism (pg. 28). *„În jurul nostru de colo-colo umblă soldați scofâlciți – slabi, obosiți, nebărbieriți, murdari de glod. Uniformele sunt zdrențuite, mantalele la fel. La orice pas întâlnești pansamente la cap mâini și picioare – fața medicului exprimă disperare. Necătând la slăbiciunea fizică evidentă, muncesc, construiesc blindaje, beschiile răsună, topoarele strălucesc. Alții taie lemne; este nevoie de o sumedenie pentru a încălzi bordeiele săpate în*

pământul înghețat și pentru a topi gheața de pe pereți” este consemnarea doctorului neamț Helmut Welz (pg. 25).

În suferința lor, deși erau marcați fizic până la epuizare și pregătiți psihic pentru moartea pe care o înfruntau în fiecare zi, sunt aproape unanimi în a recunoaște și suferința inamicului, fără a-i ierta excesele la care cotropitorii au supus populația românească după ruperea frontului Iași-Chișinău. Dincolo de eroismul și actele de bravură episodică, generate de dramatismul războiului, dominantă mărturisirilor eroilor supraviețuitori este jalea și suferința în care nu-și are locul decât licărul de speranță în ajutorul lui Dumnezeu. *„Stăteam ghemuiți cu arma la picior, cârciți de mocirla de pe fundul tranșeelor, apa zmârcăia în bocanci la fiecare mișcare a picioarelor. În aceste condiții, moartea acționa în fiecare ceas, în fiecare zi, fără intervenția inamicului” (pg. 37).*

Retragerea și drumul spre țară, după ieșirea din încercuire, nu a fost mai puțin dramatică *„Să te retragi în plină noapte, pe un ger cumplit care încremenea totul în jurul său și cu inamicul în spate (...) în bezna nopții în vuietul vântului, departe de țara mea, departe de satul meu, departe de casa părintească! Ochii lăcrimau, lacrimile înghețau pe obraz, vântul ne biciuia fără milă,. Picioarele atârnav grele ca plumbul, amorțeau, nu le mai simțeam. Cu țurțurii de gheață pe obraz, pe bărbie, pe mustăți ne deplasam mai departe (pg. 40).* Să adăugăm represaliile din partea localnicilor, vânătoarea din partea partizanilor (pg. 71) și umilința retragerii ca și calvarul lagărelor de prizonieri care, pentru unii, a durat mai mult decât războiul dacă au mai ajuns vreodată să se întoarcă acasă.

Atmosfera și calvarul prizonieratului ni-l descrie Gheorghe Voiculescu, unul dintre eroii cărții care a făcut tot războiul din est, dar a fost luat prizonier din țară după 23 august 1944 și dus în Asia Centrală, Dombas și Novokrematorskaia „ca să repare ce au stricat” până în 1948 când s-a întors acasă În total patru ani de război și patru ani de prizonierat. Dar parcă pentru a face diferența autorul reproduce jurnalul din prizonierat al locotenentului învățător Tache Brumă, căzut prizonier la germani în septembrie 1944 în misiune fiind la Moldova Nouă

și internat în lagărul de la Wuzetz – Wastrau. (pg. 117-194). În acest jurnal este descrisă cu lux de amănunte viața din lagăr; cu restricțiile și libertățile ei, cu posibilitatea de mișcare, exprimare, informare și opinie, cu rația de hrană, cu activitatea culturală și conferințele săptămânale, cu condițiile de cazare și relația de respect din partea comandantului lagărului căpitanul Virt.

Aflăm de la el de organizarea Armatei Naționale Române sub comanda generalului Platon Chirnoagă (membru al Guvernului Național Român de la Viena în calitate de ministru de război) la care o parte din ofițerii din lagăr au aderat. Menirea acestei structuri militare și organizări politico-administrative era să apere independența României care, în pofida imensei jertfe pe frontul de vest (peste 300.000 de soldați și ofițeri), nu a primit statutul de țară învingătoare, deși a participat efectiv la eliberarea Ungariei, Poloniei și Cehoslovaciei.

Asta și pentru faptul că după Al Doilea Război Mondial România nu a avut o personalitate de talia reginei Maria capabilă să-i apere interesele și să-i schimbe cursul istoriei. Mai mult, la finalul jurnalului răzbate o anumită recunoștință și prețuire pentru mărinimia și curtoazia tovarășilor din comandamentul sovietic de ocupație de la Wustrau care au și participat la ceremonia prilejuită de ziua națională a României (10 mai).

Bănuim că viitorul său la înapoierea în țară va fi fost altul decât a celor care au luptat pe frontul de est și care au fost discriminați în viața socială (pg. 87). Totuși „Cu sufletul schilodit” au rămas majoritatea celor care au suferit, capitol în care este admirabil redat prin interviul lui Minu Poede care își amintește grozăviile rostogolirii bolșevicilor peste țară și crunta dezamăgire care a urmat, lumea fiind convinsă că țara a fost vândută (pg. 208). „A fost și un mai apoi” capitol absolut necesar care să completeze calvarul început odată cu trecerea trupelor sovietice, foametei din 1946-1947, ocupației sovietice și tot ce a mai urmat ca urmare a noului regim (pg. 210).

Cu toate acestea, eroi au fost și cei care au căzut în est și cei care au căzut în vest, pentru că toți au făcut-o cu gândul la țară și la neam, iar astăzi nu se regăsesc decât în *locurile de jale*,

meditație și amintire, adică cimitirele eroilor și pomenirile liturgice din ritualurile bisericilor și mănăstirilor noastre. Este și titlul capitolului cu care această carte de istorie trăită se încheie, a cărei stil reportericesc este mai mult decât convingător prin îndemnul său la meditație.

Asemenea evocări s-ar putea constitui și într-un îndemn pentru cei care scriu istoria, că participarea României la cel de Al Doilea Război Mondial ar trebui reevaluată și reconsiderată în contextul realităților istorice și nu pe criterii subiectiv-ideologice sau conjunctural politice, măcar și pentru memoria celor mulți și tăcuți care au căzut pentru țară, neam, credință, familie și copii, realizând acel trecut pe care istoria unui neam se sprijină. Pentru că o țară sau neam fără trecut nu are viitor, oricât de promițător și seducător ar fi prezentul.

Este o carte care trebuie citită, pentru conținutul ei, pentru valoarea și autenticitatea ei și mai ales pentru mesajul ei că războiul înseamnă jale, moarte și suferință, realități crude în fața cărora orice virtute pălește.

**Valeriu LUPU –
doctor în științe medicale**

DUMITRU V. MARIN

(prof.dr.)

**JALE ȘI EROISM ROMÂNESC
LA COTUL DONULUI... ȘI DUPĂ!**

UNICE PERFORMANȚE JURNALISTICE

PIM, Iași, 2019

Prof. dr. DUMITRU V. MARIN Zeletin

25 - TV.V. istorie și cultură

editura pin
Iasi, 2015

**Timpul n-are răbdare nici cu frumusețea,
nici cu inteligența...
nici cu viața noastră!**

(D.V.M.)

Prof. dr. DUMITRU V. MARIN - Zeletin

25 - TV.V.

– istorie și cultură –

Editura PIM, Iași, 2015

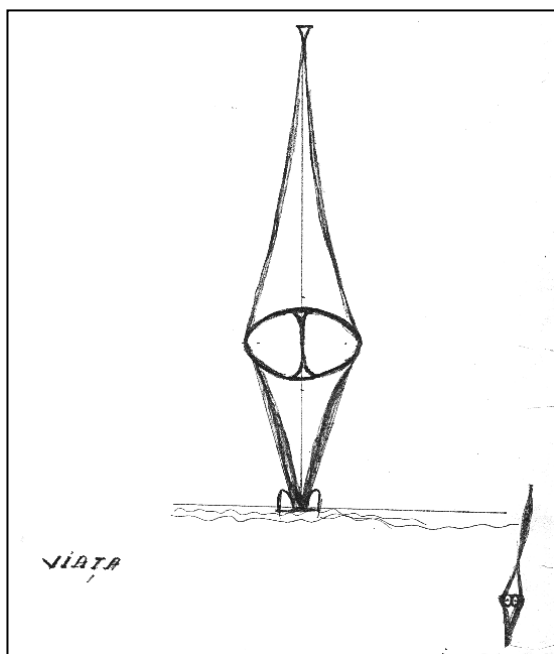
Tehnoredactare: Anca Moldoveanu
Web site: www.tvv.ro;
E-mail: marintvv@gmail.com;
Tel./Fax: 0235/ 361.236; 0744 231.380

Prof. dr. DUMITRU V. MARIN - Zeletin

25 - TV.V.

– istorie și cultură –

Editura PIM, Iași, 2015

Reprezentarea de mai sus:

O cupă cu capac sau poate un ulcior (dar nu gol); o putem considera ca pe o clepsidră care ne măsoară clipele de viață; dacă nu, o lumânare, stilizată, speranța în viață și lumină. De ce n-ar fi făclia culturii și înțelepciunii ?

Viața ca reprezentare: la nivelul de jos pământul care ne ține, sub care crește iarba și există viață.

Cei doi părinți își cresc (separat) fata și băiatul care cresc și își unesc destinele, împlinind cercul familiei din care să răsară pruncii, apoi nepoții.

Activează o viață, mai lungă decât până la maturitate, scăzând în puteri și importanță socială.

Revigorarea scurtă e legată de nepoți. Moartea și amintirea.

D.V.M.

a) JURNALISTUL - un OM - o viață - o conștiință

Incomod și controversat, ziaristul Dumitru V. Marin este fără îndoială, o personalitate de primă mărime a vieții jurnalistice contemporane la nivel regional, național și european.

Arealul său actual cuprinde județele Vaslui, Iași, Bacău, Galați dar, precum argintul viu, el se mișcă dezinvolt nu numai pe întreg teritoriul național, dar și peste mări și țări. Numai simpla înșiruire a cărților și activităților sale ar depăși spațiul editorial al unei reviste întregi; un succint Curriculum Vitae este necesar, totuși pentru a reîmprospăta memoria contemporanilor și a face ca să nu se înece oameni și fapte în apa uitării.

În demersul nostru vom insista de această dată mai mult asupra omului de presă. Dumitru V. Marin s-a născut la 28 aprilie 1941 în satul Giurgioana, comuna Podu Turcului, județul Bacău. După absolvirea cursurilor liceale, continuă pe cele universitare isprăvind Facultatea de Filologie, Iași, 1965 și Facultatea de Filologie (Limbi străine), București, 1974. Studiile universitare sunt încununat cu un doctorat în Filologie cu teza: „Importanța revistei Ion Creangă în folcloristica românească”, Universitatea București (îndrumător Mihai Pop).

Profesor de limba și literatura română la liceele din Vaslui (peste 40 de ani), inspector la Comitetul de Cultură și Artă Vaslui, etnolog, romancier, ziarist, erou de film („A fost sau n-a fost”, filmul lui CORNELIU PORUMBOIU, 2006, premiat la Cannes) etc.

Am extras aceste câteva date din volumul UZP „Operă și viață pentru Vaslui-România”- Dumitru V. Marin (Editura „Pim”, Iași, 2015).

Ca ziarist, prof. dr. Dumitru V. Marin este în prim-planul acestei nobile, dificile și riscante activități intelectuale care poate isca animozități, invidii, campanii, calomnii și denigrări sau chiar procese (din păcate nu și de conștiință!).

Dumitru V. Marin a creat două posturi de radio și unul de televiziune (Unison Radio Vaslui și Bârlad și Televiziunea Vaslui, astăzi www.tvv.ro), hebdomadarul „Meridianul” (ziar de informație, opinie și publicitate), revistele „Onyx” și „Meridianul Cultural Românesc” (o revistă dinspre jurnalismul cultural, o oglindă a vieții culturale pe plan național și european și o tribună de luptă pentru salvarea și nemurirea limbii române). Fiindcă oameni de minte puțină și stricători de limbă care o schimonosesc și o sărăcesc, au fost dintotdeauna.

Astăzi, însă mai mult ca oricând, se vorbește o romgleză greu de priceput de către părinții și bunicii noștri.

Ziarul „Meridianul” (fondat în 1996), revista „Meridianul Cultural Românesc” (fondată în ian. 2015) și posturile de radio și televiziune au fost nobile și temerare intenții dovedind, din fericire, frumoase realizări, izbutiri ale unui om care, în calitate de director și editor, conduce un colectiv de redacție impresionant.

Am în față, ca surse de inspirație în alcătuirea portretului moral și intelectual al jurnalistului Dumitru V. Marin cinci cărți dintre cele peste douăzeci semnate de acest neobosit și diligent om de cultură:

- „TV.V. - VASLUI - ROMÂNIA - EUROPA - File din istorie, presă și cultură” (Editura „Pim”, Iași, 2011);
- „Editoriale valabile din vremuri regretabile” (Editura „Pim”, Iași, 2013);
- „Spirale internaționale” (Editura „Pim”, Iași, 2013);

– „Ceașescu - ... - Bănescu,/ Mitterand - Snegur - Iliescu, Lucinski - Constantinescu - Regele Mihai I (evocări de reporter)” (Editura „Pim”, Iași, 2014);

– Uniunea Ziariștilor Profesioniști: „Operă și viață pentru Vaslui - România - Dumitru V. Marin” (Editura „Pim”, Iași, 2015).

Din sihăstria și exilul meu de la Puieștii Vasluiului, locul în care nu se întâmplă nimic, dar în care s-au născut Gheorghe Cucu, cel mai mare compozitor român de muzică religioasă, Felix Aderca (Zelicu Froiu Adercu), poet, prozator și critic literar și Lucian Vasiliu, directorul Editurii „Junimea” din Iași și redactorul șef al revistei „Scriptor”, nu pot prinde Televiziunea Vaslui, de aceea volumul „Spirale internaționale” (Vasluieni pe spițe din roata istoriei), apărut în 2013, îl citesc acum ca pe o carte nouă.

Ziaristul Dumitru V. Marin, o conștiință trează a acestor vremuri tulburi, merge „În lumea largă” dar, după propria-i mărturisire: „Nu m-am dus să mănânc și să beau, ci ca să gândesc și să învăț! Mi-am umplut și sufletul!” de frumos uman și artistic, desigur și, ca în principiul vaselor comunicante, să le umple și pe ale noastre.

Să-l însoțim câțiva pași în acest ocol al pământului, semn că n-a trăit degeaba.

Vom lua pe rând, carte cu carte, cronologic și didactic pentru a desprinde din ele esențialul, asemeni albinei care-și culege polenul pentru sublima miere din fiecare floare.

Autorul Dumitru V. Marin își tratează foștii prieteni și adversari „sine ira et studio”, scoțându-le în evidență calitățile și meritele dar și defectele, uneori. Cronicar al vremurilor noi, Dumitru V. Marin dă seamă de ale sale câte scrie, fiind mai prieten adevărului decât lui Platon și consemnând fapte și oameni de omenie, neavând nevoie de alte documente fiindcă toate au fost scrise în inima sa și filmate cu aparatul său.

Extrem de interesante ni se par nouă, cititorilor imparțiali, aprecierile unor personalități care i-au stat în preajmă și l-au ajutat (sunt și din cei care l-au împiedicat) să-și exercite profesia și să-și vadă visurile cu ochii.

Pe ici, pe colo, vom însemna câteva dintre aceste opinii în numele adevărului și al dragostei față de cuvântul rostit în „cea mai poetică limbă a lumii” (Emil Cioran).

„Când ai izbutit să prinzi în cuvinte câteva clipe de viață adevărată, spunea marele romancier Liviu Rebreanu, atunci ai reușit un lucru mai frumos decât toate frazele frumoase din lume” (Confesiunea „Cred”, din vol. „Amalgam”, 1940).

Editorialele ziaristului Dumitru V. Marin, Filele jurnalismului său de călătorie pe meridianele lumii sunt pline de viață, de învățături, unele izvorâte din experiențele umane prin care l-au silit să treacă neprietenii. Este cel mai vechi editorialist din țară (începând cu 24 decembrie 1990).

O schiță de portret descoperim încă de la primele pagini dintr-o carte despre acest personaj de operă și de film: „Mișcându-se cu dezinvoltură între Vaslui, Iași, Bacău, București sau Krakovia – Istanbul – Londra – Moscova, capabil să fie deopotrivă performant ca manager, reporter, operator tv, conducător auto, scriitor, editorialist, monografist, capabil să se dedice unor riscante inițiative politice, om de lume și în același timp, întreprinzător eficient, Dumitru V. Marin ni se propune ca un model de umanitate, dezirabil acum și relativ, în viitor” („Marin 70”).

Putem afirma cu toată convingerea că acestei personalități i se potrivește ca o mănușă dictonul latin: „Homo sum nihil humani a me alienum puto” („Om sunt, nimic din ceea ce este omenesc nu mi-e străin”).

Publicațiile înființate de Domnia Sa: „Vlăstarul” (1990), „Teleradiodivertiment” (1994), „Meridianul” (1996), „Meridianul Cultural Românesc” (2015) precum și TV.V., Unison Radio Vaslui și Unison Radio Bârlad care s-au constituit, încă de la înființare în tot atâtea tribune de luptă pentru înfierarea racilelor noii epoci, de după 1990 și combaterea flagelului corupției, a nonvalorilor, a veleitarilor, a diletantismului și a impostorilor din politică, dar și din celelalte domenii de activitate ale societății românești.

Au fost promovate, în schimb, adevăratele valori, în prim-plan fiind primarii destoinici, învățătorii și profesorii de

înalță ținută morală „cu dragoste față de profesia aleasă și față de tinerele generații, scriitori înzestrați cu har, lipsiți de infatuare, devotați nobilei îndeletniciri a scrisului, ostași credincioși în frontul pentru apărarea și păstrarea limbii române”.

Ziaristul Dumitru V. Marin se poate mândri, (și chiar se mândrește), că prin „amărâțul de studio de la Vaslui” s-au perindat: Ion Iliescu, Mircea Snegur, Emil Constantinescu, Traian Băsescu, iar alții i-au acordat interviuri în diferite locuri cu diverse ocazii: François Mitterand, Piotr Lucinski, Mircea Druc, Valeriu Muravski, Vasile Tarlev, Petre Roman, Victor Ciorbea, Radu Vasile, Adrian Năstase, Călin Popescu Tăriceanu, Teodor Stolojan, Igor Smirnov, Nicolae Văcăroiu, Mugur Isărescu și ultimul om de țintă și dureroasă amintire, Emil Boc ș.a.

Părerile noastre despre așa zișii oameni politici sunt atât de proaste încât condeii cu greu a vrut să le scrie numele.

Numai această simplă înșiruire de nume și ar fi destul pentru ca ziaristul Dumitru V. Marin să aibe un loc privilegiat în Panteonul ziariștilor profesioniști din lumea întreagă. Dar domnia sa a făcut cu mult mai mult de-atât și meritele domniei sale sunt cu mult mai mari în Cadrul Curentului Cultural - Informațional din județul Vaslui, și nu numai.

Autorul volumului „Tv.V. – Vaslui – România – Europa”, Dumitru V. Marin ni se destăinuie relatând inițierea și realizarea postului de radio și televiziune din Vaslui, amintind promotorii, binefăcătorii (și trădătorii).

Pe lângă lipsa fondurilor și minima dotare tehnică, a avut de luptat și cu „un ritm de muncă infernal, cu totul stresant, cu eforturi supranaturale și rezultate confuze. Amenințările telefonice cu moartea, telefoane familiei cu indicarea unor puncte... erotice, tăiatul cauciucurilor la mașină și multe altele” (pag. 24).

Dintre numele care trebuie reținute, inițiatorul și directorul posturilor menționează pe: Dumitru V. Marin, Daniel Cernat Marin, Luminița Lăzărescu, Valeriu Aniței, Alexandru Poamă, Dan Crișan ș.a.

„N-a existat eveniment cât de cât important în viața județului fără a fi consemnat. Președinți de stat, miniștri, ambasadori, regele (în trei rânduri), oameni de afaceri, politicieni, intriganți locali, personalități cultural-artistice, festivaluri, concerte etc., dar și viața simplă a locuitorilor, toate și-au găsit reflectarea în aceste mijloace de presă” (pag. 26).

Când vorbim despre Curentul Cultural-Informațional Vasluian, susține ziaristul Dumitru V. Marin, câteva nume și-au câștigat dreptul la neuitare: Theodor Pracsiu, Gruia Novac, Dumitru V. Marin, Mihai Ciobanu, Constantin Slavic, Daniela Oatu, Adina Huiban, Daniel Dragomirescu, Ștefan Boboc-Pungeșteanu, Ion Iancu Lefter, Mircea Coloșenco, Ion Alexandru Angheluș, Theodor Codreanu, Coriolan Păunescu, N. Crețu, C.D. Zeletin, Laurențiu Șoitu, Marcel Guguianu, Ioan Baban, Corneliu Bichineț, Cristian Simionescu, Simion Bogdănescu, Avram D. Tudosie ș.a.

O altă carte-document („TVV-15... explozia”, Editura „Tiparul” Bârlad, 2006, 556 pagini) este impresionantă nu numai prin numărul de pagini ci și prin cele „Peste o mie de nume, sute de informații în premieră și zeci de fotografii”.

Ea reprezintă „depoziția unui reporter și actant, pentru atestatul de noblețe materială și spirituală a unui timp, a unor persoane chiar pentru generații viitoare”.

Președintele Uniunii Ziaristilor Profesioniști din județul Vaslui și decanul de vârstă, Dumitru V. Marin, după ce laudă

eforturile creatorilor de frumos artistic, nume deja citate, face apel la deontologie, notând cu mâhnire în suflet: „Din păcate, în presa acestui timp, nu există nici prețuire, nici recunoștință, nici corectitudine”.

Uneori mărturiile sale capătă accente de pamflet și pe bună dreptate. Unii candidați sunt „analfabeți”, un altul este „un smintit”, ș.a.m.d.

În volumul omagial „Marin 70”, subintitulat „70 de autori, 70 de mărturii, 70 de autografe la 70 de ani” sunt encomioane pe măsură, fiind apreciat atât omul cât și intelectualul, omul de cultură, scriitorul, întreaga personalitate a sărbătoritului. Menționăm doar câteva dintre acestea:

– „Dumitru V. Marin este o personalitate incontestabilă a culturii vasluiene și naționale” (Petruș Andrei);

– „Dumitru V. Marin s-a încercat să teoretizeze inițiativele sale culturale, consider că a pus umărul... la întemeierea unui Curent Cultural - Informațional în județul Vaslui, aproape în țară” (Theodor Codreanu);

– „Spectacolul unei personalități intelectuale cu mistică definitivă a scrisului” (Theodor Pracsiu);

– „Spirit complex, actant perseverent, energic implicat în social, politic și cultural, a desfășurat o activitate publicistică și editorială marcantă” (Simion Bogdănescu);

– „Autor a mii de articole, editoriale, reportaje sau contribuții științifice... un deschizător de drumuri, îndrumător și promotor de condeie în presa locală... este și un producător fertil de opere literare” (Ion N. Oprea).

La sărbătoarea sa și a cărții, profesorul doctor Dumitru V. Marin a făcut următoarea mărturisire: „Am adunat „Pietre pentru templul meu” (Lucian Blaga) convins că am realizat prin acțiune, model (sau prin reacție) Scoala de presă. Dacă mulți contemporani s-au afirmat într-un singur domeniu, eu am reușit ca etnolog, romancier, monografist, om de presă, întreprinzător privat, familist, politician și în nici un caz mai puțin în cultură, cu prezență pregnantă de peste 50 de ani”.

„Meridianul” a devenit, în cei 19 ani de existență „o sinteză a principalelor evenimente locale și a evoluției societății

românești”, dar și o tribună de luptă împotriva nedreptăților, un săptămânal în care se susțineau adevărate pledoarii în favoarea demnității umane, a corectitudinii politice și a limbii române. Aici se vorbește reverențios despre Eminescu, Grigore Vianu, Adrian Păunescu, Theodor Codreanu, Mihai Cimpoi și despre cei mulți alții care au un rol însemnat în apărarea și promovarea tuturor valorilor naționale.

O parte substanțială din volumul în discuție este consacrată drumurilor europene.

Asemeni lui Dinicu Golescu, Vasile Alecsandri și Dimitrie Bolintineanu, Dumitru V. Marin merge, aude, vede, filmează și își însoțește imaginile cu ziceri care ne emoționează și ne bucură, ne întristează sau ne indignează atunci când conaționalii noștri ne fac de râs în lume.

Uneori, văzând că oamenii puși în funcții foarte mari nu sunt demni de ele și se dovedesc a fi mici pentru istorie, realizatorul de programe notează cu lacrimi de sânge: „Și unirea celor două țări a fost compromisă de Snegur și Iliescu, chiar la Vaslui”.

Din Republica Moldova, din Franța sau de la turci, de pe malul Tamisei sau de la Atena, din Letonia, de la Praga, de la Nikosia sau din Elveția, din America, Africa, scriitorul Dumitru V. Marin transmite în țară imagini, comentarii, pilde, îndemnuri etc.

Capitolul al V-lea este intitulat „Crochiuri sentimentale” și ne bucurăm să întâlnim nume care au deja, sau dacă nu, vor avea cu siguranță recunoaștere națională și europeană. Ne facem datoria să le amintim și noi în aceeași ordine: Petruș Andrei, Val Andreescu, Mihai Apostu, Ioan Baban, Corneliu și Gelu Voicu Bichineț, Ștefan Boboc-Pungeșteanu, Simion Bogdănescu, Costin Clit, Theodor Codreanu, P.S. Corneliu, Dumitru V. Marin, Vicu Merlan, Ioan Măcnea, Traian Nicola, Ion N. Oprea, Theodor Pracsiu, Avi Tudosie...

În capitolul al VI-lea intitulat „Importanță, merite, realizări”, autorul Dumitru V. Marin enumeră, cu obiectivitate, reușitele sale și ale grupului de presă „Cvintet TE-RA”, care are merite incontestabile în privința „propășirii vieții social-economice și cultural-științifice” și oricâtă rea-voință ar avea

cineva, trebuie să-și scoată pălăria în fața acestora cu respect și grațitudine.

Un Curriculum Vitae impresionant și câteva aprecieri făcute asupra personalității ziaristului Dumitru V. Marin, din partea unor cadre universitare, încheie această carte care va sta cu siguranță pe primul raft al bibliotecilor, dar și-n inimile și conștiințele cititorilor de bună-credință.

În interviul inclus în cartea „Operă și viață pentru Vaslui-România”, Dumitru V. Marin, (Editura „Pim”, Iași, 2015), sub egida „Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România, Filiala Vaslui”, Dumitru V. Marin răspunde la câteva întrebări, esențial fiind că domnia sa este un deschizător de drumuri, primul în județul Vaslui dar uneori, și în întreaga Moldovă și în țară (pag. 21 și următoarele).

Ziaristul și scriitorul Dumitru V. Marin n-are odihnă, nici astâmpăr, în schimb „are harul de a face” (Emil Constantinescu).

Conferențiarul universitar doctor Ioan Dănilă din Bacău a sintetizat în câteva fraze truda acestui împătimit al condeiului, al faptelor, al imaginilor: „Acest OM (Dumitru V. Marin) binemerită neuitarea nației românești pentru prima monografie a Liceului „Mihail Kogălniceanu” din Vaslui, prima televiziune din România (1990, Licența 001/TV, 1993), primele posturi de radio în județul Vaslui, primul roman din istoria culturală a Vasluiului pe care l-a reprezentat peste o jumătate de secol cu cinste și competență. Jurnalist redutabil, romancier, monografist, manager, profesor la catedră și politician, editorialist, mai ales întreprinzător de succes, prin operă și fapte, Dumitru V. Marin poate primi fără rețineri ATESTATUL DE REALĂ VALOARE UMANĂ. Reprezentativ pentru mediul românesc după momentul din 1989”.

Cu volumul „Spirale internaționale - Vasluieni pe spițe din roata istoriei” (Editura „Pim”, Iași, 2013) ziaristul Dumitru V. Marin câștigă întreaga mea admirație.

În 1982 am cutreierat și eu Europa, iar în 2008 am stat în Canada (Toronto) și știu ce înseamnă drumurile și călătoriile peste ocean. Simpla înșiruire a țărilor și orașelor pe unde lui

Dumitru V. Marin i-au călcat picioarele îmi dă frisoane și-mi provoacă amețeli.

„Am încercat să fiu de folos, să impun chiar puncte de vedere utile și accesibile, dat fiind perioada de tranziție parcursă de România, confuzia generală și jaful economic care s-a declanșat în țară prin pierderea autonomiei asupra resurselor naturale, mentalitate nouă” (pg. 7-8).

După cele două momente, cel ieșean și cel vasluian, autorul are posibilitatea să meargă în Canada, unde locuiesc fiul său Sergius, soția lui Ina și cei 4 copii ai lor. Această „experiență de viață unică, această călătorie, afirmă Dumitru V. Marin, m-a eliberat psihic de toate dușmăniile dimprejur”.

Noul său loc de muncă devine globul pământesc: – în Anglia, „în postura de invitat al BBC World Service”;

– în Austria, Viena fiind „superbă, curată, organizată, distantă și... insensibilă”;

– în Bulgaria și în Canada, cu uriașe spații și cu Down Town-urile ei și cu Niagara care-ți taie respirația (în partea canadiană, mai spectaculoasă decât cea din partea americană).

Însă oricâte minunății ar vedea, Dumitru V. Marin se gândește acasă, la turismul pe care l-am putea vinde și noi, fiindcă „avem, chiar avem o țară așa de frumoasă!”

Dar ca să vinzi turism, trebuie să ai cap și din păcate, guvernanții de până acum au dovedit că nu-l au. Și unde nu-i cap e vai de picioare !

– Praga, un muzeu în aer liber;

– Urmează Cipru, Croația, Elveția, Franța:

„De pretutindeni, se confesează ziaristul Dumitru V. Marin, am venit cu tolba plină de impresii, imagini, uneori suvenire, totuși uitând să-mi aduc ceva materiale personale ca amintire. (...) N-am făcut de rușine nici numele meu, nici al județului, nici al țării” (pg. 75);

– În Germania, în Grecia, Israel, Italia, Letonia, Lichtenstein, Insulele Virgine, Caraibe, Olanda, Palestina, Polonia, Porto-Rico, Republica Moldova, Rusia, St. Thomas, Slovacia, S.U.A, Tortola, Transnistria, Turcia, Ucraina,

Ungaria, Vatican, România și... Giurgioana, devenită „axis mundi”.

„Altfel în lume” cuprinde geneza filmului „A fost sau n-a fost” al lui Corneliu Porumboiu, film premiat la Cannes și inspirat de ziaristul Dumitru V. Marin care devine astfel erou de film de lungmetraj.

„Joi, 28 aprilie, orele 15:30, în sala mare a Palatului Administrativ din Vaslui s-au desfășurat lucrările simpozionului național intitulat „Marin 70”.

Această notă laconică a constituit începutul unui eveniment cu adevărat emoționant, la care au participat personalități de primă mărime ale vieții politice, sociale și culturale din județul Vaslui; pe lângă acestea, au mai fost prezenți scriitori, artiști, muzicieni, poeți, profesori, doctori, precum și elevi de la școlile vasluiene.

Activitatea ziaristului, profesorului, scriitorului, creatorului radiourilor și a televiziunii vasluiene, etnologului și monografistului Dumitru V. Marin a fost elogiată de Gelu Voicu Bichineț, directorul Bibliotecii Județene Vaslui, moderatorul evenimentului cultural, dar și de celelalte personalități prezente, dintre care amintim: prefectul Levente Csaba Szekely, Corneliu Bichineț, Avram D. Tudosie, Prof. dr. academician Alexandru Ionescu, Ion Mâcnea, Mihai Apostu, Cristian Ciubotaru, Mihaela Manu ș.a., ș.a.

Sărbătoritul Dumitru V. Marin, în cuvântul său de mulțumire, a recunoscut că „Sunt gesturi care impresionează, înduioșează, înflăcărează”.

Scriitorul Val Andreescu a precizat că Dumitru V. Marin este „o personalitate complexă, fără complexe, un caracter vulcanic, foarte harnic și riguros cu sine” și i-a urat ca toți ceilalți „La mulți ani ! Și viață lungă și rodnică”.

De ce e bună această carte? ne întrebăm și noi odată cu autorul. Pentru ca cititorii să tragă învățăminte, să-și umple sufletul de frumos uman și artistic și să-și găsească în ziaristul și omul plenipotent Marin V. Dumitru modelul de viață demn de urmat.

Dar cartea care încununază cariera sa de ziarist în plină activitate este aceea intitulată: „Ceașescu - ... -Bășescu, Mitterand - Snegur - Iliescu, Lucinski - Constantinescu - Regele Mihai I” (Editura „Pim”, Iași, 2014).

Primul președinte al țării Nicolae Ceaușescu este văzut altfel de ziaristul și omul de cultură Dumitru V. Marin. A avut onoarea, în trei rânduri să dea mâna cu cel care a avut curajul, singurul în lume, ca pe data de 21 august 1968 să condamne „atacul banditesc” al rușilor împotriva unei țări prietene - Cehoslovacia. A fost momentul de apogeu al lui Nicolae Ceaușescu în cariera sa politică.

Lipsurile de tot felul, propaganda desăvârșită l-au transformat din „cel mai iubit fiu al poporului” în odiosul tiran. Dar meritele acestui om au fost mult mai mari decât defectele și efectele se văd abia acum.

Asasinarea familiei prezidențiale în Sfânta zi de Crăciun a fost o greșeală istorică imensă și nu se știe dacă nu cumva plătim și astăzi pentru această crimă.

Ziaristul Dumitru V. Marin și-a făcut însă datoria cu asupra de măsură.

Cu președintele Franței, François Mitterand, românul Dumitru V. Marin recunoaște că a avut: „norocul începătorului, îndrăzneala cunoscătorului, valoarea îndrăznețului” (pag. 26).

În zugrăvirea portretului lui Mircea Snegur, ziaristul utilizează penelul de romancier: „Înalt, solid, corpulent chiar, îmbrăcat sobru, cu privire blajină, sprâncene groase dar nu sprâncene îmbinate, nas ușor borcănat, voce muzicală, molcuță, alintătoare, răbdare de fier”.

Cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani, Mircea Snegur îl felicită și-l numește pe Dumitru V. Marin „prietenul meu de la Vaslui”. Președintele face dovada că îi cunoaște în amănunt întreaga sa activitate de peste 40 de ani în slujba învățământului, a presei și a culturii de dincoace și de dincolo de Prut. Oricine ar fi mândru de o asemenea prietenie.

Piotr Lucinski, „omul rușilor”, după cum ziaristul Dumitru V. Marin s-a convins încă din timpul interviului, „a

adus deservicii substanțiale ideii de unificare a Republicii Moldova cu patria mamă”.

„Igor Smirnov, liderul de la Dubăsari, un tip de statură medie, cu chelie pe o bucată de cap, cu barbișon și gesticulând foarte energic, a înfruntat violent pe ceilalți parlamentari cerând separarea Transnistriei și să nu fie părăsit blocul sovietic (eram acolo, la dezbateri, spune autorul, pag. 39).

Pe Ion Iliescu, primul președinte post-comunist al României, ziaristul Dumitru V. Marin l-a apărat în fața „câtorva golani care îi aruncau vorbe grele” și i-a luat interviuri în opt rânduri.

Este într-adevăr onorant pentru TV.V., Unison Radio și Ziarul „Meridianul” că președintele țării a stat de vorbă cu vasluienii prin intermediul acestor mijloace de comunicare. Mesajele de felicitare și încurajare din partea președintelui Ion Iliescu sunt mărturii peste timp și motive de mândrie și neuitare din partea ziaristului Dumitru V. Marin.

Insertia în evocarea mărimilor politice este binevenită, ziaristul mărturisindu-și profesiunea de credință: „N-am crezut vreodată a fi mai prejos de lumea științifică, artistică, literară sau oamenii de mare autoritate în statul român sau în străinătate.”

Întâlnirile și interviurile cu Eugen Simion, Ana Blandiana Dinu Patriciu, Adrian Năstase, Adrian Porumboiu, Anghel Rugină, Valentin Silvestru, Marcel Guguianu sunt benefice și emulative în cadrul Curentului Cultural - Informațional Vasluian.

Și relațiile cordiale cu președintele Emil Constantinescu, felicitările acestuia cu diferite prilejuri (inclusiv pe 26 oct. 2015) îl fac pe ziaristul Dumitru V. Marin fericit și cu sentimentul datoriei împlinite în arealul național și nu numai.

Cele câteva întâlniri cu Regele Mihai I la Vaslui și la Săvârșin, nu-l conving pe ziarist să devină monarhist: „Nu a revenit vremea monarhiei și nu cred că vreun rege sau urmași ai lui (n-a avut urmași băieți) va urca pe tron în această jumătate de secol”, spune Dumitru V. Marin, și tot asta este și convingerea noastră.

Despre Traian Băsescu am o părere atât de proastă încât nu o poate întrece decât calificativele pe care le tot aud din ce în

ce mai sonor la adresa lui: „golan din port”, „maidanez”, preocupat mai mult de elemente exterioare. „Școala românească, spunea Bănescu naște numai tâmpiți”; în familia lui, or fi, și cu asta sunt într-adevăr de acord.

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, preafericitul Părinte Daniel, alți prelați și demnitari i-au acordat interviuri, i-au trimis urări de viață lungă și i-au transmis felicitări celui care este ziaristul nostru de reprezentare.

După zile întregi de lectură neîntreruptă, încerc să-mi limpezesc gândurile asemeni ca după vinul care, toamna, se decantează în cămașa-i de lumină.

... Prin „Meridianul Cultural Românesc”, jurnalistul luptător pentru cauze nobile, deschide un alt front în lupta pentru limba română.

... Sunt de-a dreptul impresionat de acest om polivalent, omniscient, omniprezent și elocvent, fără îndoială un talent, unul dintre cele mai ieșite din comun. Și pentru că „Meridianul”, „capitolul” său de suflet, a implinit 19 ani, iar jurnalistul Dumitru V. Marin se apropie de 75 de ani, le doresc amândurora ani mulți și buni, ceea ce își pun în gând li se împlinescă, sănătate, spor în toate și, mai ales, în condei și în idei.

Închei cu versurile: TAMARIN/ TAMARIN
Arbore - cu spin - divin
Simbolul lui D. Marin.

Și un îndemn:

Meridianul e-o tribună
Din mal de Nistru pân' la Rin
De-i vreme rea sau vreme bună
Luptăm în oastea lui Marin
Să apărăm limba română
Și să-i croim un alt destin

PETRUȘ ANDREI,
Octombrie 2015

b) Cuvinte tare simple

25 - TV.V.

Și, totuși, poate, peste ceva ani, cineva va cerceta istoria culturală a neamului românesc, a județului Vaslui, macar a vreunei localități moldovene.

Va constata, absolut sigur, că TV.V. (Studioul de Televiziune și Radio) a avut un rol determinant în schimbarea mentalității colective, în educarea populației prin promovarea cuceririlor civilizației popoarelor, prin implementarea noilor concepte despre audio-vizual și economia de piață, și, în genere, despre lupta pentru supraviețuire într-o societate concurențială. Mersul lumii nu l-au dictat oamenii de presă ori literatură, integrarea României într-un proces de globalizare s-a făcut chiar împotriva voinței ei, pentru că mai marii lumii ne voiau, sub ascultare, ca în organizarea bisericească, iar TV.V. și celelalte mijloace de presă au fost aici, prezente, într-o luptă a vieții.

În perspectiva acestui sfert de secol apare ca evident că oaza de latinitate a fost inclusă de grapa istoriei, a evoluției umane, în pământul cu lume care stăpânește pământul, găurile în care mai sălășluiește tradiția specifică urmând a se închide ca niște răni acoperite cu implanturi. Pe cale de dispariție sunt, deci, piloanele existenței naționale (teritoriul, folclorul, tradițiile) și mai ales limba română alterată decisiv în această generație.

Pare o absurditate să credem că istoria nu va mai interesa pe nimeni? Ar fi absurd să concepem că însăși limba română va pieri? În câteva decenii! Limba noastră cea de astăzi... care suportă o crimă culturală în desfășurare. Cât ar trebui să sperăm în rezistența culturii naționale în bătaia cu timpul?

Că inițiativele culturale mor sau se vor schimba odată cu timpul și cu oamenii lui e chiar ISTORIA TELEVIZIUNII VASLUI, n. la 5 decembrie 1990, astăzi cu existența online.

Prima televiziune autorizată din România (licența 001/TV), în eter, a dispărut astăzi, continuarea ei pe internet

pierzându-se între emisiile individuale prin rețelele de socializare. Dar, dacă promotorii mai există, mai sunt și influențe social - culturale, prin acest organ de presă cu autoritate istorică. Și e adevărat că întreprindem acest demers cultural - istoric fără credința că va fi utilizat de cercetatorii sau cititorii de peste timp.

Dar... să fie, decât să lipsească. Cronicarii, doar bănuiau că-s martorii istoriei naționale și bine-au mai scris pentru istoria neamului și a culturii, a vieții sociale „să nu se înnece trecutul”.

Noi n-am fost cronicari, ci actanți și făptuitori!

*

A căzut guvernul Ponta! Noiembrie 2015

Încă în 1840 Mihail Kogălniceanu observa în „Dacia Literară” că politica e mijloc de neunire, vrajbă, neînțelegere.

Mie, personal, cred că activitatea politică mi-a adus mai mulți dușmani decât toată activitatea de ziarist sau de manager.

Prin urmare, schimbarea stăpânilor o fi bucuria nebunilor, inșă nu a mea; dar s-a văzut că prea multe mii de bucureșteni au manifestat împotriva guvernării lui Victor Ponta. Satisfacția oamenilor este și a mea pentru că guvernanții aceștia ne-au înglodat în datorii pe mulți ani, ne-au inventat noi taxe și impozite, au nenorocit în întregimea ei agricultura (Parcă numai pe asta?!)

Corupția e la mare afirmare!

Au tot afirmat că au bani pentru a asvârli în dreapta și în stânga, s-a furat încă pe atâta și... românii suflă astăzi tare greu. Revolta scrâșnită a celor 25.000 (și alții din țară) a avut efectul: demisia. Odihnească-se în pacea închisorii toți penalii cei tare mulți aflați și la guvernare.

*(editorial, Meridianul Iași - Vaslui - Bacău,
an XVII, nr. 44 (1.118), joi, 5 noiembrie 2015)*

I. O ISTORIE

a) Observări introductive

Într-o plană imagine globală, VASLUIUL ar fi ca palma dreaptă către cer, cu degetul mare - spre pârâul Vasluiueț, Gura Bustei și dealurile până la Huși, spre Chișinău, arătătorul, șoseaua către Movila lui Burcel, Iași și Suceava, mijlociul - cu dealul înclinat de la confluența apelor Bârlad, Racova, Vasluiueț, cu opintire la Biserica Sf. Ioan (de la Ștefan ctitorie) tot spre nord, inelarul fiind de-a lungul apei Bârladului spre Negrești, Roman și Iași, iar degetul mic spre bariera Bacău cu șoseaua asfaltată spre Laza, Ivănești, Dragomirești - Bacău.

PALATUL ADMINISTRATIV

În „palma” aceasta sunt urme de viață de peste 5000 de ani, atestare documentară de la 1375, capitală câteva luni (după Alexandru cel Bun, 1436), bătălia lui Ștefan, 1475, prima școală publică în 1841, legenda lui Peneș Curcanul, 1877 (poetului Vasile Alecsandri, veșnică recunoștință), intrarea diviziei

„Tudor Vladimirescu” împotriva nemților (1944), centru de plasă și raion și apoi de județ (1968) Curent Cultural - Informațional după 1989, *TV. Vaslui*, 5 decembrie 1990, *Unison Radio Vaslui*, din 1993, *Unison Radio Bârlad*, din 1994, *Meridianul* din 1996, alte ziare, *Revista Meridianul Cultural Românesc*, din 2015.

Sfârșitul secolului al XX-lea înregistra Revoluția (1989) și la Vasluiul care, deja, astăzi și-a cvadruplat suprafața (dar a scăzut populația), urmare a unei anume dezvoltări economice bazată numai pe servicii. În ultimul deceniu aproape toată industria municipiului a dispărut deși, unități ca Movas, Rulmenți, Moldosin, Mecanica exportau în zeci de țări. Județul a devenit „exportator” de forță de muncă adesea înalt calificată, care în cea mai mare parte astăzi s-a pierdut.

S-a trecut masiv la producția în Lohn, cu forța de muncă foarte prost plătită, slab reprezentată azi!

Atmosfera culturală era cea obișnuită pentru un târg de provincie, „unde nu se întâmplă nimic” cu un ziar bisăptămânal (*Vremea Nouă*) cu 7 - 10 lucrători, teatrul „Victor Ion Popa” de la Bârlad, case de cultură în fiecare oraș (cu câte 2 - 5 angajați), peste 400 unități școlare și 16 licee, 6 școli profesionale.

Unitățile sanitare păreau îndestulătoare pentru o populație de aproape 600 000 locuitori, într-un sistem, deficitar

și astăzi, oricât s-a încercat optimizarea lui. Medicii cei mai buni din marile localități navetau, ori s-au aciuit prin Iași sau București, la fel ca și cei din sistemul juridic. Învățământul era cel mai stabil deși, navetismul era în floare iar posturile vacante nu s-au acoperit cu personal calificat vreodată nici măcar la limba română, unde erau mulți absolvenți.

Încercând să găsim rădăcinile *Curentului Cultural - Informațional* în perioada comunistă riscăm să nu reușim, pentru că nu se putea vorbi de o bază intelectualizată din care să se selecționeze dintre cei mai buni și nici vorbă de egalitate de șanse!

Cam din ianuarie 1990, putem vorbi de zbaterile locale, de „producția” condeierilor (oprimați până atunci), de avânt economic, de... libertatea cuvântului, de circulația liberă a oamenilor și... banilor. Explozia cultural - informațională debutează cu jurnalism fără perdea și variate creații literare. Începe și exodul vasluienilor.

Izbucnește DECENIUL DUȘMĂNIEI, care nu mai dă măsura bunei cuviințe și a respectului pentru prea mulți oameni, unii mai egali decât alții și nici respectarea valorilor. Ghemul viermuitor tare strâns până acum, la dispoziția câtorva inși, bine înfipti în conducerea târgului, se desface puțin câte puțin datorită veneticilor care au îndrăznit mai mult sau au avut valoarea, priceperea, îndrăzneala cerută de momentul istoric. S-a văzut asta la alegerea directorilor de unități, prin votul ultimului muncitor sau al femeilor de serviciu, când a început marea MANIPULARE a conjuđenilor, deci, și a întregului popor român !

A început ascensiunea câtorva în plan financiar, mai ales prin acapararea patrimoniului statului scos la mezat.

Cel mai bogat om din județ are cumpărate (la prețuri mici și foarte mici) cele mai multe unități de la stat. S-au împărțit pământurile și s-au privatizat întreprinderile. Care nu și-a găsit cumpărător a falimentat iar ca să li se piardă datoriile celelalte au fost căpușate (adică întreprinderi concurente ale aceluiași oameni).

S-au deschis granițele și a început exodul creierelor și forței de muncă a românilor.

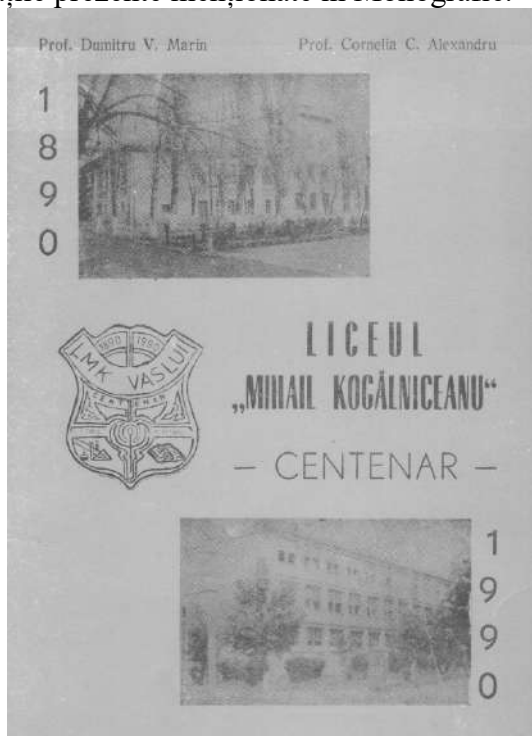
Încercăm aici în puține episoade să schițăm elementele esențiale ale apariției, dezvoltării și importanței principalului mijloc de presă, răstimp de peste 2 decenii, în cadrul *Curentului Cultural - Informațional din județul Vaslui*. Cuprinzând ultimul deceniu al secolului trecut, respectiv primul al acestui secol și mileniu, timpul de glorie al televiziunii Vaslui, inițial, Studioul de televiziune și radio, asociat și cu *ProTV* apoi *PRIMA TV*, pe care le-am retransmis câțiva ani, *TVV* (în formulă abreviată), inițiativă 100% vasluiană care a însemnat momentul de cea mai mare autoritate culturală și de presă din toată Moldova; a însemnat ȘCOALĂ de PRESĂ și o întreprindere curajoasă, unică și săracă, formată ca grup de presă după obținerea licențelor pentru cele două posturi de radio *Unison* și, respectiv, ziarul *Meridianul*, cu apariție din 1996.

Mai întâi... ideea... 20 nov. 1990 – Centenarul Liceului Mihail Kogălniceanu. În calitate de autor al Monografiei liceului, am fost în centrul atenției, ca omul cu operă. Alături de Alexandru Mera, director și Marin Moronescu (director adjunct) făceam onorurile casei față de atâția și atâția oaspeți de marcă,

dintre care se detașau nepotul lui Mihail Kogălniceanu și personalitățile prezente menționate în Monografie.

După manifestări am hotărât să punem la punct caseta... pentru posteritate !

29 nov. 1990 - lucru la CASETA LICEULUI, cu Grigore Avram și Dan Crișan. Întreb: facem televiziunea noastră?

Sunt idei care sperie gândul. Cum să faci televiziune... la Vaslui?! Cu ce, cine s-o susțină, ce forță economică are... etc. etc.?! Ceilalți au rămas înmărmuriți!

ȘI TOTUȘI ...

La 5 decembrie ne-am reunit formulând: **ACT CONSTITUTIV PRIVIND COMITETUL PENTRU RADIO ȘI TELEVIZIUNE LOCALĂ VASLUI** semnat de 12 persoane printre care: Marin V. Dumitru, Aniței Valeriu, Avram Grigore, Marin Daniel, Marin Sergius, Poamă Alexandru.

E drept că imediat după măsurile de restituire luate de Guvernul Roman (Petre, prim-ministrul, a poposit și el în

studioul nostru) a existat o anume relansare economică dar repede urmată de o serioasă inflație. Și apoi, în Vaslui nu exista universitate, teatru, vreo formație profesionistă, vreun cenaclu literar (de mai mare anvergură, pentru că exista din 1974, cenaclul MUGUREL 74, pe care l-am condus 15 ani).

Era o mare dezbinare chiar între cei care mai publicau câte ceva (cele mai mari contrapile pentru editarea monografiei mele *LICEUL MIHAIL KOGĂLNICEANU* mi le-a pus directorul adjunct Marin Moronescu și soțul colegei mele de carte, Constantin Alexandru).

I-am capacitat pe Alexandru Poamă și Dan Crișan într-o noapte întreagă în Dacia mea cu argumentul „*mă, s-ar putea să nu mergă, dar, dacă merge?*”.

În condițiile marii dezbinări umane de după Revoluție, am reușit un colectiv creator (sau măcar binevoitor) cu care să pot lucra eu și să se împăuneze ei. Vă vine a crede că lucram 28-29 ore la caseta de emisie și că nici un cuvânt, absolut niciunul, timp de peste 10 ani, nu s-a difuzat fără să-l aud eu mai întâi ?

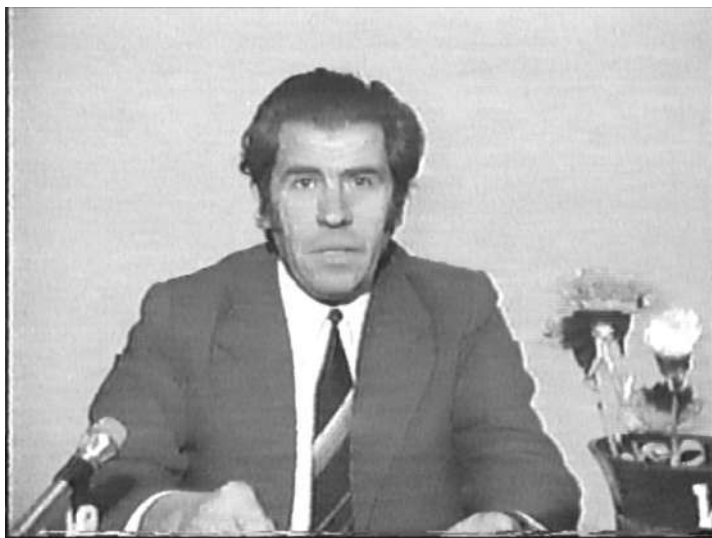
Că, nefiind remunerați atâta timp, au început să se retragă mai toți, pe 13 aprilie 1991 rămânând doar eu și Daniel Marin (fiul), pe 14 începând ca operatoare Luminița Lăzărescu (Lidia Lascăr) care nu mai pusese degetele pe butoane? Că s-au năpustit și „prieteni” și dușmani să sfășie noul post privat?

Ne-au salvat atunci ing. Ion Neamțu (Huși) și apoi ing. Vasile Strungaru (Zorleni) cu ceva bani, să plătim timpul de emisie pe emițătoarele statului, acoperind toată Moldova și circa ½ din Republica Moldova.

Am strâns din dinți și am emis în continuare. Am putea spune câte bețe în roate ni s-au pus de la oficialități, judecători și „colegi” vânzători ...

Pe 5 decembrie 2010 am aniversat 20 de ani de la înființarea principalului mijloc de presă de după Revoluție (sau lovitură de stat prost mascată), pe 24 decembrie 1990, a fost prima emisiune în direct.

**D.V.M. la prima emisiune TV.V.,
24 dec. 1990**

Traversarea Atlanticului sau TV în Vaslui erau atunci idei la fel de bizare. Cum să faci televiziune într-un oraș fără cine știe ce tradiție culturală, cu puțini condeieri, cu un ziar bisăptămânal, (Vremea Nouă = Adevărul = Vremea Nouă) și cu posibilități materiale cu totul precare din lipsa unor industrii performante?

„La rece” și fără prejudecăți: inițierea și realizarea unui post TV, în condițiile în care nu exista nimic decât o voință, dar și neîncredere și dușmănie cât încăpea, astăzi (și chiar atunci) apare ca gest necugetat și de nerealizat. Oficialitățile - împotriva, fondul uman și spiritual - lipsă, capital - nimic, dotare, o singură cameră de luat vederi (M.7). Cei 4-5 care „faceam televiziune” nu eram întotdeauna hotărâți, dar sutele de vasluieni erau mult mai entuziasmați ca și la un meci, că au televiziunea lor. Reamintesc: a fost a 3-a inițiativă privată din țară, prima din Moldova, TVR Iași (de stat) a început să emită la 2 ani după noi, ca și TLM Iași (la 1 an).

●

ACT CONSTITUTIV PRIVIND COMITETUL PENTRU RADIO ȘI TELEVIZIUNE LOCALĂ VASLUI

Având în vedere necesitatea îmbunătățirii și revigorării vieții culturale și sociale pe cuprinsul județului Vaslui și o parte din teritoriul Moldovei;

Considerând că sunt unele condiții favorizante prin utilizarea releelor de televiziune de la Vaslui și Epureni;

Apreciind că este posibilă și necesară înființarea unui post de televiziune local „Evenimentul vasluian” sau cum vom găsi un nume mai potrivit în cât mai scurtă vreme;

Mai jos iscăliții, alcătuind Comitetul de inițiativă care s-a întrunit astăzi 5 decembrie 1990 la Prefectură și în prezența d-lui subprefect Constantin Maria, la care subscrie și d-l. prefect Teodor Tărnăuceanu,

HOTĂRĂM

Să acționăm atât cât ne permit puterile pentru înființarea și funcționarea postului local TV care în perspectivă să emită și pentru radio; stabilim durata emisiunii la o oră săptămânal, programată după obținerea aprobărilor și întocmirea formalităților de rigoare;

Însărcinăm cu conducerea acestei acțiuni după cum urmează:

– Președinte al Comitetului de inițiativă și director al nou createi instituții, care reprezintă interesele acesteia, pe d-l MARIN DUMITRU;

– Director tehnic, cu răspunderea dotării și întreținerii tehnice pe d-l inginer Aniței Valeriu;

Domnii mai sus menționați sunt împuterniciți să întreprindă acțiunile și să ia măsurile pe care le cred de cuviință pentru o cât mai rapidă concretizare a acestei inițiative;

Pentru asigurarea spațiului, fondurilor (ca investiții) și a pazei obiectivului, în numele Prefecturii județului Vaslui se angajează d-l subprefect Constantin Maria. Se solicită în acest

sens înființarea unui post fix de poliție, la sediul care se va stabili prin Decizie a onor Prefecturii;

Pentru stimularea celor care contribuie la înființarea acestei instituții se vor stabili indemnizații printr-un act adițional întocmit ulterior.

Drept care s-a încheiat prezentul, azi 5 decembrie 1990, în 3 exemplare.

Semnăturile celor prezenți:

activului, în numele Prefecturii județului Vaslui se angajează D-l subprefect
Maria Constantin Se solicită în acest sens înființarea
unui post fix de poliție, la sediul care se va stabili prin Decizie a o-
nor Prefecturii ;

Pentru stimularea celor care contribuie la înființarea acestei Ins-
tituții se vor stabili indemnizații printr-un act adițional întocmit
ulterior.

Drept care s-a încheiat prezentul, azi 5 decembrie 1990, în 3 exemplare.

Semnăturile celor prezenți :

1. Marin Dumitru Avram - Maria Constantin
2. Haris Valeriu
3. Ionela Constantin
4. Păscuțu Emil
5. Avram Gheorghe
6. Maru Daniel
7. Ciortea
8. Marin Sergius
9. Prăscu Teodor
10. Poamă Alexandru
11. Șerban Ștefan

Trebuie spus că aproape toți semnatarii priveau cu mare îngăduință zbaterea organizatorului, atât pentru neobișnuitul „întreprinderii” cât, și, pentru că erau mai realiști. Cei mai convinși erau Marin și Avram, cel mai ironic, subprefectul, care semnează alături. Când s-a pus problema de investiție, adică de o contribuție a fiecăruia pentru pornirea activității s-au împrăștiat care încotro.

S-au înviorat după obținerea avizelor necesare, în special semnătura directorului TVR, acad. Răzvan Theodorescu, la București, pe 10 decembrie 1990 (era și greva șoferilor... care strigau teribil la gardul TVR: „Jos Valeriu și Răzvan”).

E greu de ales momentele mai importante din primii 5 ani, pentru că pluteam în probleme de organizare și școlarizare și aveam normă întreagă la Liceul „Mihail Kogălniceanu”, după amiaza plecam la filmări și discuții, ne mai documentam și noi, ne mai certam seara... Cred că interviuarea lui Francois Mitterand, președintele Franței, la Iași, în 18 februarie 1991, binecuvântarea Papei Ioan Paul al II-lea la Cracovia (iulie, august 1991), filmările speciale de la Chișinău din 30 august 1991, obținerea Licenței la 20 septembrie 1992 (București), 001/TV, vizitele principalelor personalități politice într-un amărât de studio fonoizolat cu cofrete pentru ouă... În acești ani am interviuat pe Francois Mitterand, Mircea Snegur, Ion Iliescu (președinți de țară), pe 8 prim-miniștri, ministrul culturii din Turcia la TOPKAPI - Istanbul sau prefectul din TOURS (Franța) dar și pe Emil Constantinescu (ce seară memorabilă, cu mare spectacol la Casa de Cultură), Traian Băsescu sau secretarul general al Consiliului Europei, primărița Strassbourg-ului, Marie Trautman (1999).

În România acestor ani era o instabilitate „de tranziție”, adică nimic nu mai era sigur (de exemplu, de la 2,30 lei dolarul, a sărit la 1400!). Deceniul Dușmăniei își reorganiza întreprinzătorii economici, regrupa forțele social - culturale, strica orice fel de orânduială comunistă, însăși țara era ocupată metodic de capitalul străin. Județul Vaslui a fost mereu neinteresant pentru stăpânii lumii din cauza sărăciei sale.

TV.V. devenise important în jocurile de orice fel de pe plan local, așa că principala țintă a politicienilor a fost acapararea sa totală sau parțială: de aici, dușmăniei, bârfe, contre.

„Păi, nu știți ?

Eram la prelucrat caseta L.M.K. doar noi 3 (Marin, Gr. Avram, Dan Crișan) care, am convenit că putem face și noi program de televiziune.

Trebuia să merg și la București, dar V. Aniței a zis că doar domnul Marin să se ducă (5.12.1990) fără coadă...

Am rămas muți de uimire când s-a întors cu aprobarea lui Răzvan Teodorescu (10.12.1990). De pe 17 ne-am apucat de caseta zero, în condițiile în care nimeni nu știa nimic specific.

Am transformat un reostat pentru curent electric în modulator sunet pentru filaj, am pus mai multe becuri pentru „orga de lumini”, am conectat un televizor color și am tot lucrat la prima emisiune care s-a difuzat pe 24 decembrie 1990.

A fost tare greu cu tehnica.

Chiar abandonasem pe 13 aprilie 1991, dar domnul Marin ne-a adus înapoi.

A fost aventura vieții noastre continuată și azi.”

(Grigore AVRAM, tehnician)

„Eram coleg cu Gr. Avram care m-a invitat să conlucrez la „televiziunea lui Marin”. Mânuiam camera video M-7 iar el reostatul. pentru sunet. Erau doar 2 (două videocasetofoane), un televizor, câteva becuri și fire cu mușă. Cei de la „Viața studentescă” Iași au făcut mare haz văzând dotarea noastră.

Noi însă, eram tare mândri că din ce facem noi, vede o lume! Și nu era puțin lucru.”

(Neculai IFTENIE, tehnician)

Sumarul primei emisiuni, stabilit într-o discuție absolut creativă pe 22 dec., pentru că pe 23 dec. am lucrat toată ziua la montarea casetei:

– 24 decembrie 1990

– Mira

– Cuvânt introductiv (D. V. Marin)

– Steaua - Bălteni + Oșești

– Lectura Deciziei 786/1990 a Prefecturii

– Cuvântul Prefectului

– Eroii Revoluției - depunerea coroanelor

– Centenar LMK

- Videoclip
- Miting aviatic
- Desene animate
- Poliția informează
- Phonos - Bârlad - orchestra
- Constantin Nițuc - interpret vocal, chitară, Bârlad
- Colinde Vaslui
- Masă rotundă de prezentare
- Colinde

(MSS - arhivă 1990)

Masă rotundă prezentare - prima emisiune

Momentul a fost exact consemnat în presă și de prietenul nostru de la distanță Theodor Pracsiu.

Studioul Tv Vaslui Transmite

Luni, 24 decembrie 1990, ora 7,30: moment unic în istoria mass-mediei vasluiene - Studioul Tv Vaslui începe să

transmită. Este „cota zero”: momentul inaugural, clipa primei transmisii adevărate, cu imagini și oameni ai acestor locuri. Emoții, neliniște, bucurie, speranță. Sunt secvențe pentru începutul istoriei televiziunii locale. Semnale muzicale „mira” locală (un cerc și un turn stilizat) și pe ecran apare chipul familiar al profesorului Dumitru V. Marin, coordonatorul activității studioului, care rostește câteva fraze inaugurale și adresează telespectatorilor vasluieni tradiționale urări de Crăciun. Emoția se simte și se transmite. „Crainica” Matieș Carmen citește textul deciziei Prefecturii județene de înființare a Studioului de televiziune Vaslui, unul din puținele similare din țară. Ni se adresează apoi un alt întemeietor și sufletist, ing Valeriu Aniței, directorul ITA Vaslui, fără aportul tehnic al căruia inițiativa - oricât de generoasă - n-ar fi prins viață. Cel puțin deocamdată. Urmărim apoi cuvintele solemn-festive ale domnului Teodor Tărnăuceanu, prefectul județului, sub girul căruia studioul a luat ființă și - iată ! - există.

Emisiunea în sine - cu unele imperfecțiuni tehnice inerente - a fost diversă, interesantă și atractivă. Telespectatorii, cei care au reușit să afle din timp ora matinală a transmisiei, au putut urmări, între altele festivitarea depunerii de coroane la monumentul erorilor Revoluției din cimitirul „Eternitatea” Vaslui, secvențe de la centenarul Liceului „Mihail Kogălniceanu”, de la mitingul aviatic din 30 septembrie a.c., rubrica „Alcoolul la volan”, obiceiuri de iarnă, desene animate, video-clipuri muzicale, câteva minute cu formația bărlădeană „Phonos” și solistul Constantin Nițuc ș.a. Dan Marin și Carmen Matieș au asigurat liantul necesar între diferitele momente, cu emoție și naturalețe. Imperfecțiunile începutului, desigur remediabile, sunt acoperite de calități, de entuziasmul acestui deosebit de promițător debut al vizualului vasluian. Urăm Studioului Tv Vaslui viață lungă, emisiuni valoroase și mult succes!

**(ADEVĂRUL VS., T.P., II,
nr. 125, 27 decembrie 1990)**

PRIMA EMISIUNE

Merită s-o descriem pentru că încercam să facem televiziune, la Vaslui, oameni care nu știau mai nimic despre ce înseamnă munca aceasta, cu specificul ei.

Mai întâi inventarul: 2 aparate video (mare bucurie când le-am văzut, pe împrumut), un mixer audio (adaptare dintr-un potențiomtru cu cursor), cameră video M7, 1 televizor, 4-5 becuri (corp de lumini, ținut în mână), un microfon, 2 casete video, ceva fire și cabluri pentru a putea direcționa imaginea și sunetul în jurul unei mese ovale (de ședință), într-o improvizație la Automoment, condusă de Valeriu Aniței. Dan Crișan a adus câteva benzi și discuri de patefon, eu un televizor, magnetofon, patefon, becuri, casete. Poamă s-a adus pe el. Daniel Marin cu un vraf de texte și discuri, a venit o fată frumoasă, eleva mea - Carmen Matieș, cu voce bună, ajunsă apoi judecătoare, și au devenit crainici TV. Văzându-ne așa slab dotați, dintre cei consemnați în **Actul constitutiv** au șters-o repede, inclusiv de la „organizare”. Aceasta era: Director – textier – publicitate: Marin Dumitru, redactor – textier: Poamă Alexandru, ilustrație muzicală: Crișan Dan, redactor + textier + prezentator + operator: Marin Daniel Cernat, director adjunct tehnic: Aniței Valeriu, regizor: Șerban Ștefan, tehnician de sunet: Avram Grigore, asistent tehnic și regie: Marin Sergius Lucian. Se mai învârteau pe acolo alți câțiva care întindeau fire, aduceau vin, bârfeau sau băgau „fitele”.

Lumini proaste, spațiu neantifonat (se auzea când trăgea cineva apa la WC), fără mijloace de comunicare (telefonul meu de acasă), în jur oameni care credeau că mai bine ne-am duce la crâșme, decât, oameni serioși, să ne ținem de prostii. Chiar prestigiosul publicist de la (micul) Adevărul - (VS), Theodor Pracsiu sau/și Constantin Jomir, prof. Ioan Baban ș.a. n-au crezut în „intreprindere” și s-au făcut dispăruți.

Mai ales că totul se făcea fără bani (de unde?), cu fonduri personale, cu „dotare” (fără), cu adversari tari. Așa că, repede, am plecat la hotelul de lângă Copou și de acolo la Casa Armatei

de unde, în iulie 2002, am zburat în str. Ștefan cel Mare 59 pentru câțeva vreme. Studioul actual de la ap. 1, bl. 92, în centrul civic al Vasluiului a fost al 5-lea amenajat și apoi autorizat de CNA, cu emițător profesionist, după o încercare cu unul rusesc adus de la Baikonur (de la rachetele rusești). Sabotajele... nu lipsesc nici astăzi!

Dan MARIN și Carmen MATIEȘ – prezentatori

Prima emisiune a fost frământată zdravăn, numai pentru un conținut unitar, vreo 7 ore, pentru că eram toți foarte egali și foarte deștepți la presupuneri. Primeam pe oricine și rămânea cine rezista la dușmăniile ce se manifestau și aici în acea perioadă de schismă națională. Pentru cele 43 de secunde ale cuvântului de salut l-am „chinuit” pe prefectul Th. Tărnăuceanu peste 3 ore, ca să frecăm bine casele și... pentru celelalte intervenții. Am lucrat 29 de ore pentru 46 de minute de emisie.

Când am anunțat că **STUDIOUL DE TELEVIZIUNE VASLUI EMITE**, în Ajunul Crăciunului din 1990, ora 7, cred că ½ dintre vasluienii cu televizoare erau treji pentru că anunțasem și prin „Adevărul” lui Pracsiu și, mai ales, din om în om, într-un fel de campanie electorală. Caseta era dusă la emițătorul de la Căprioara-Bârlad, dez-dimineată. (Câte-am pățit și cu asta...!)

Pentru că am reușit o emisiune bună și TVR nu avea prea multe ore de emisie, cei de la DRTV Iași ne-au permis,

prietenește, să reluăm în prima zi de Crăciun (deci pe 25 decembrie 1990). Am stabilit că facem emisiune „în direct”(?!), caseta noastră, în fiecare duminică dimineată.

Repede s-a dus vestea și, pentru că emisia era de pe stația statului, eram recepționați în Republica Moldova, în Suceava, Vrancea, Bacău, total 14 emițătoare. Am primit semnale și mesaje de felicitare din toată Moldova, dar nu și sprijin financiar, pe care nu-l prea ceream din cauza certurilor dintre noi, pentru că ceilalți veneau ca inspectori, unii se țineau de petreceri iar „la vătăla” rămâneam eu, Daniel Marin, Sandu Poamă și Grigore Avram, înlocuit apoi de Florin Muștiuc, Florin Dărăngă, până s-a stabilizat LUMINIȚA LĂZĂRESCU (nu știi de ce și-a zis Lidia Lascăr). Plecau pentru că nu puteau fi plătiți și era nevoie de scule și casete (aveam salariu la catedră 1500 de lei și o casetă era 4500 lei). Cel puțin Luminița vă oferă imagine de atâția ani, plătită fiind doar după 1 an!

Pe 17 decembrie 1990 ne-am reunit 15 persoane, dintre care pe unii cu semnătura fudulă nu i-am mai văzut pe-acolo.

Duminică 23 decembrie 1990

Interviu la Radio Iași, timp 5 - 6 minute cu precizarea intrării în emisie luni, ora 7.30

La rugămintea directorului s-a făcut din nou anunțul după amiază în legătură cu devansarea orei de emisie de la ora 10.00, la ora 7.30

Încheierea tare plăcută: Succes prieteni!

(MSS - arhivă/1990)

Luni 24 decembrie 1990

ora 7.30: EMISIUNE apreciată, felicitări etc.

Diferența dintre canalele 5 și 7 cam de 2'30'', mai bună la Epureni decât la Tanacu (erau montate 2 casete, posturile nu comunicau)

ora 20.30: Postul național de televiziune (TVR) a anunțat intrarea noastră în atenția publică.

Fără să pot reproduce: ... Astăzi în Ajunul Crăciunului între orele 7.30 - 8.30 a intrat în emisie Studioul teritorial de televiziune Vaslui... A difuzat știri, obiceiuri și colinde de Crăciun etc. „Directorul Studioului local Vaslui, prof. Dumitru Marin adresează tuturor telespectatorilor urări de sănătate și fericire”.

Mi s-a părut excepțională această prezentare.

(MSS - arhivă 1990)

Sumarul emisiunii II (din memorie), 31 decembrie 1990

- Plugușorul – Vutcani, Oșesti
- Rândurile Buda
- Informații
- Momentul Chișinău
- Desene animate
- Circulația
- Desene animate
- Muzică populară
- Cântăreață de la Vaslui
- Fâstâci - Delești

(MSS - arhivă 1990)

Spre surpriza noastră ne vine felicitarea de la Televiziunea Națională Moldova.

„O veste minunată, în ajunul Revelionului, a fost pentru mine știrea despre deschiderea unui Studiou de Televiziune la Vaslui. Vă felicit, iubiți consângeni, cu ocazia acestui eveniment. E a doua petală a presei electronice pe pământul vechii Moldove. Vă asigurăm concursul și colaborarea necesară.

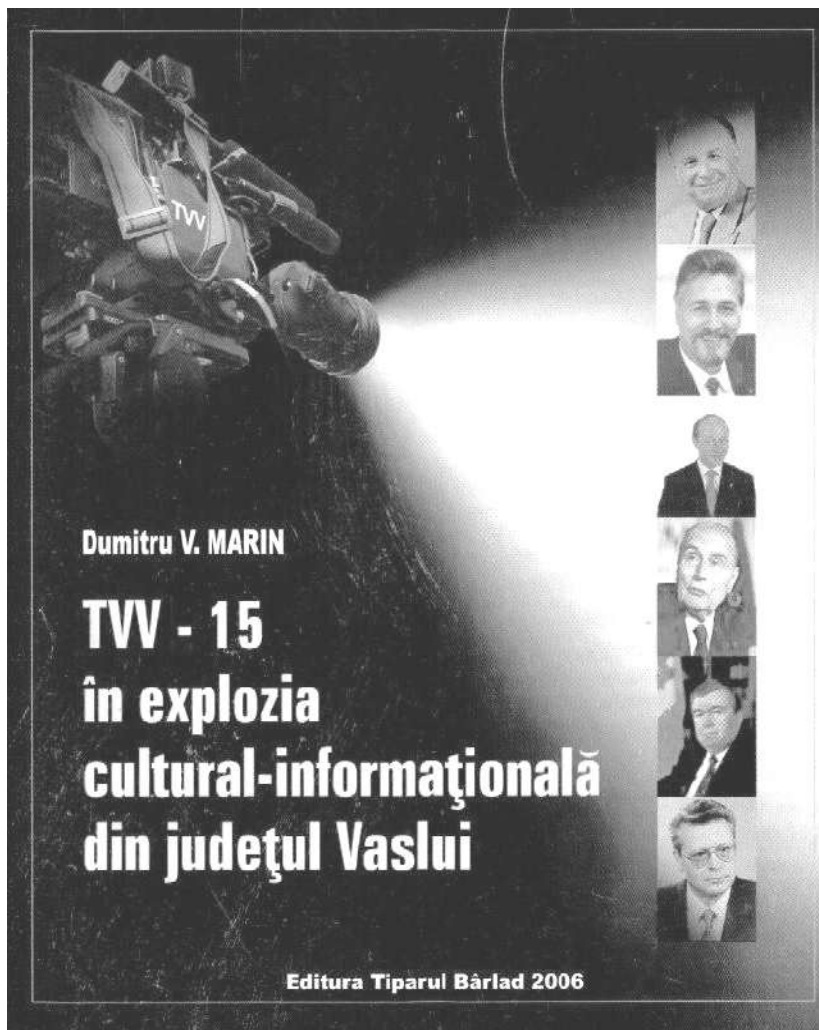
În speranța unei conlucrări fructuoase,

Constantin Pârțac
Directorul Televiziunii Naționale Moldova
28 decembrie 1990” (MSS - arhivă 1990)

Reală plăcere a fost *Festivalul Umorului* care, din 1992, a fost foarte bine mediatizat, cu invitații cei mai valoroși din țară, cu audiență de invidiat. Înființarea postului de radio *Unison* (Licență și funcționare – 20 octombrie 1993), inaugurat cu fast pe 14 iunie 1994, cu prezența specială a ambasadoarei Marii Britanii, a unui ministru, a prefectului, președinți de toate felurile, a însemnat completarea fericită a peisajului mass-media (cu merite de excepție pentru av. Daniel-Cernat Marin, directorul).

 <p>UNISON RADIO BÂRLAD</p> <p>103,3 Mhz <i>Adevăratul prieten !</i></p>	 <p>UNISON RADIO VASLUI</p> <p>107,2 Mhz <i>Adevăratul prieten !</i></p>
<p>www.unison.vaslui.net</p>	
<p>Televiziunea Vaslui</p> <p><i>Prietenul de care ai nevoie !</i></p>	<p>Grupul de presă CVINTET TE-RA TELEVIZIUNEA VASLUI UNISON RADIO VASLUI - 107,2 FM UNISON RADIO BÂRLAD - 103,3 FM</p> <p>Vaslui, str. Fruznelor nr.2 Tel. 0235 361236 Fax. 0235 361206</p>

Era lipsă totală de reporteri și tehnicieni. „Arta” asta nouă se făcea după ureche și cu totală independență. Așa s-a născut o adevărată școală de presă cu aderenți în toate categoriile sociale atât pentru tv cât și radio, din 1996 - ziar. Peste 500 de tineri au încercat, au creat, au fost vedete de o clipă. L. Pârvoiu, M. Ursu, Lența, Catalin Striblea au ajuns vârfuri și-i vedeți în frunte azi pe posturile naționale. ȘCOALA de PRESĂ a fost o situație reală, concretă și adevărată (a se vedea *TVV - 15... explozia... 556 pag.*)!

Vorbind doar de anii 1990-1998, cu campaniile electorale și cu bătălia pentru independența posturilor, putem constata că n-a existat niciun alt mijloc media mai puternic și mai cu atâta aderență la populație! (vorba lui Gelu Bichineț, **la TV.V. se dădea ora exactă în județ!**)

După cum n-a putut exista alt mijloc de presă care să poarte imaginea pozitivă a unui județ necăjit mult peste fruntariile țării.

Putem vorbi acum de începuturile *Curentului Cultural - Informațional* întrucât „presarii” au crescut, autorii au răsărit cu tot felul de cărți, au apărut și alte câteva mijloace de presă, era atmosfera emulativă în teritoriu. Și existau cele 3 mijloace mass-media care au promovat cu obstință LOCALISMUL CREATOR.

2 DECENII de televiziune în Vaslui înseamnă 3 perioade destul de bine conturate ca valoare, adică densitatea și consistența activității, audiența la public și plusul de autoritate față de celelalte mijloace de presă și mass-media. Acestea se determină ținându-se cont și de măsurile luate de guverne și de evoluția societății românești spre capitalism. Dar, dincolo de orice altă considerentă - aportul în viața spirituală a comunității, cea mai importantă contribuție fiind în domeniul culturii, dar și a vieții sociale și economiei.

Prezența în viața națiunii române prin înființarea UNTP (Uniunea Națională a Televiziunii Private) la Baia Mare, reportaje, interviuri, emisiuni speciale din toate marile orașe ale țării (Sibiul - capitală culturală a Europei - atenție specială și prezență meritorie), Craiova (Festivalul de Teatru, Festivalul „Maria Tănase”), Târgoviște, Suceava, Baia Mare, Cluj s.a. și mai ales București.

Cu toate mijloacele financiare precare, prezența în Europa a fost de invidiat: Strasbourg, Viena, Geneva, Paris etc., etc., multiple prezențe culturale. Putem observa încă de pe acum: Dumitru V. Marin a relatat pentru mijloacele Grupului de Presă din 32 de țări, din 4 continente.

Nicăieri reprezentanții TV.V. – Unison – Meridianul n-au fost în excursie, ci la muncă!

b) ÎNCEPUTURILE

**– în prima linie a muncii, 5 decembrie 1990 –
iunie 1994**

Inițierea și materializarea inițiativei s-au consumat doar în câteva zile (5-24 dec.) cu o hotărâre rarisimă, efect unic.

Prima emisiune din Ajunul Crăciunului (ora 6:45-7:45) a fost pe emițătoarele statului pornite special pentru noi (care nu trebuia să dea impresia că avem vreo legătură cu TVR, ci că suntem chiriași pur și simplu), și a stârnit curiozitatea foarte multor vasluieni deși se emitea în toată Moldova (reacții imediate și de la Bârlad). Caseta 0 (zero) s-a difuzat de la antena DRTV Iași de la stația de la Căprioara, de lângă Bârlad, afară fiind un pospai de zăpadă. Abia la a șasea emisiune s-a putut transmite de la Vaslui - Căprioara - pe canalele V și IX dar în toată Moldova, adică 14 stații, dintr-un circuit astfel construit, ca un întreg.

TREBUIE să reproduc articolul din Opinia Studentească, ca laudă și recunoaștere a unor realități dintr-un oraș fără universitate, fără teatru, fără industrie și fără pătură intelectuală, cu scop de afirmare...

Un loc de muncă pentru George Marinescu – televiziunea care nu va fi atacată niciodată de teroriști –

„Cum, n-ați auzit? Este televiziune la Vaslui. Dacă ajungeți odată în Vaslui și vreți să vă convingeți, n-are rost să căutați pe la toate clădirile mai înalte de unsprezece etaje, mai bine luați-o de la gară pe jos, spre centru, și după ce cu greu veți găsi, pe partea stângă, o mică firmă ieșită dintr-o casă, pe care scria MTTc, vă opriți. Acolo este Întreprinderea de Transporturi Auto. Nu vă mirați, acolo e și Televiziunea. Căutați pe cineva de-al casei care să vă îndrume prin niște cotloane,

ajungeți în fața ușii de placaj, bateți și vi se va deschide. Nu sunt nici bilete de intrare, nici soldați de pază, nici capcane de sârmă care-ți prind picioarele. Televiziunea din Vaslui nu este obiectiv sub incidență militară.

Studioul este de fapt o sală de ședințe, cu o masă ovală la mijloc, pe care sunt două televizoare color, două videocasetofoane, un mixer cam vechi cu șase canale și un magnetofon Kashtan. Mai au două camere video și cam atât. De mare importanță pentru televiziunea din Vaslui este pistolul de lipit, mai ales la montaj, când se mixează și pe video și pe magnetofon și e nevoie să se schimbe mufele de la cabluri.

Sigur, ar fi mai ușor să se folosească mai multe cabluri pentru fiecare aparat, dar pentru asta trebuie ca vreun cumnat să fie găsit acasă, să aducă el un cablu mufă-mufă, sau vreun alt cunoscut să nu-l fi împrumutat altcuiva tocmai atunci.

Să moară Rațiu și ai lui

Numărul celor care lucrează aici nu poate fi stabilit exact. Unii s-au pierdut pe parcurs, alții au venit mai de curând, în fine, să spunem că ar fi vreo zece-cincisprezece și fiecare o face fără plată, în timpul liber, pentru că studioul nu are nici o sursă de venit. Pentru ora de emisie săptămânală la care au dreptul în fiecare luni dimineață de la ora zece, prefectura plătește cei 3500 de lei, până când vor începe să primească anunțuri publicitare, ca să poată plăti singuri.

Până atunci, trebuie să-și facă vad și de aceea acum îi preocupă exclusiv calitatea. Calitatea informației - nu se hazardează în comentarii politice, ar putea fi și periculos la un moment dat, calitatea tehnică - o desincronizare la una din emisiuni a stârnit o mică furtună între realizatori și cei de la releu, calitatea profesională - fiecare face mai ales emisiuni legate de meseria sa de bază, directorul muzeului se ocupă de emisiunile cu caracter istoric, directorul Casei Artelor de manifestările culturale, un profesor de engleză, care a lucrat pe vremuri și la Radio Iași, ia interviuri străinilor care mai vin cu ajutoare. Materialele se adună la sfârșitul săptămânii și stabilesc în comun ce intră și ce nu. Prima emisiune, pe 24

decembrie, a avut colinde și obiceiuri de Crăciun, un reportaj de la centenarul liceului Mihail Kogălniceanu, imagini de la mitingul aviatic din vară, muzică, desene animate, un interviu cu prefectul județului, accidente de circulație și, în final, prezentarea comitetului de inițiativă.

*Cu toate necazurile legate de dotarea tehnică, oamenii sunt încă optimiști, poate și pentru că dorințele lor nu ajung până la Betacamuri, ci doar la un cablu mufă-mufă și la încă vreo câteva casete. Cred însă că partea cea mai mare din optimismul lor se trage din faptul că **au făcut și ei ceea ce numai în România se poate face: un bici care, pe deasupra, să mai și pocnească.***

Sorin AVRAM
(OPINIA STUDENTEASCĂ, I, ianuarie,
1992, an XVIII, serie nouă, p.3)

Despre studioul local TV

D-na Maria Popa, din Vaslui, pensionară, după ce ne face urările de bine la începutul acestui an, dorindu-ne să scriem articole cât mai bune și... adevărate, face două propuneri pentru nou-înființatul studioul local TV. Schimbarea mirei actuale cu stema județului sau a Moldovei (! n.n.) și a doua pe care o transcriem: "Prezentatorii să aibă o dicție perfectă iar atunci când el greșește, pe ea să nu o apuce râsul, cum s-a întâmplat luni, 7.01.1991. în rest așteptăm îmbunătățiri ale programelor cu interviuri printre oamenii muncii (...). În orice caz, urăm succese studioului TV Vaslui și Mulți ani". În primul rând vă mulțumim pentru urări și vă asigurăm că vom încerca să fim la... înălțime. În al doilea rând, credem că propunerile privind studioul local TV trebuiau trimise chiar celor ce se ocupă de el. Sediul se află la Casa Artelor. Oricum, la televiziune li se întâmplă și profesioniștilor să mai greșească. Pentru amatori, nu ajunge numai bunăvoința.

(Adevărul-Vs, An II, nr. 125,
15-17 ianuarie 1991)

Obținerea Licenței (21 sept. 1992) 001/ TV (eliberată pe 6 ian. 1993) a limitat aria de transmisie întrucât emițătorul propriu de 100W asigura o rază de emisie de circa 58 km.

BAIKONUR - la Vaslui! Așa putem interpreta faptul că emițătorul de la TV.V. a fost componentă a stațiilor de urmărire și legătură a sateliților sovietici de la cosmodromul Baikonur. Firma care ne-a adus aceste „utilaje” a avut actele necesare, pe baza cărora am obținut autorizația tehnică. Și antena era de o construcție curioasă: niște coarne din fier beton și aluminiu în zig-zag; ba, aveam și ceva asemănător cu o lopată imensă (2 m) ca rezervă. Inspectoarea Tălmăciu, venită la autorizare (foarte severă), râzând că alcătuirea noastră scotea puterea și calitatea cerută, exclamă: „dacă-mi dați semnalul care trebuie, puteți emite și cu mătura”.

**Emițătorul TV dezmembrat din sistemul
de ghidare a rachetelor**

Multe întâmplări legate de autorizare și... tehnică. Dar conta ce recepționau oamenii pe antene și ceva mai târziu pe telecablu: semnal și conținut. În legătură cu semnalul: totdeauna am avut sabotaje, chiar și când am cumpărat emițătorul italian modern cu antena performantă, am fost „suntați” măcar pe anumite sectoare din oraș.

Conținutul a fost preocuparea de bază: textieri buni și foarte buni, la tehnic Luminița Lăzărescu, sufletistă de excepție și rezultate pe măsură.

Personalul, mereu cu probleme: au lucrat în *TV.V.* până la 66 de persoane în același timp, (mai) toate necalificate (nici n-aveam de unde), destui cu pretenții, mulți cu democrația în cap, vorbind de rău patronul, pe șefi și propria activitate!

Ca reacție s-a ivit postul *Antena 1* - Benone Helfoer și Lili Trifu, obținând înființarea stației locale aparținătoare de București, cu avantaje considerabile (asta după 8 ani!, Decizie autorizare, 1998). De curând s-a mai „născut” *Total TV* (doar pe telecablu), între ele fiind studioul mai vechi (numai pe telecablu), *Impact TV* al familiei Popa Mara și Vasile, care au lucrat la *TV.V.*). La Bârlad a apărut *Media TV*, apoi *T.L.M.* devenită în 2009 *EST 1*, dispărută (Hușul n-are televiziune), ca și celelalte orașe, doar telecablu; în 2015, se mai recepționează în eter *TVR1*, *TVR2*, *Trinitas*.

*

Ar putea crede cineva că pur și simplu un profesor de română (fie, el, cu grade didactice și rezultate de excepție) s-a trezit cam dintr-odată să facă televiziune în Vaslui...

Să izbândească, avea nevoie: 1) de destulă autoritate în profesie; 2) de grup, cât de cât priceput și intuitiv; 3) de sprijinul autorităților; 4) de NOROC.

AUTORUL povestește:

Copilul de țăran din Giurgioana (sat răzeșesc atestat de la 1528), singurul absolvent al Liceului, dintre 93 plecați la gimnaziu + liceul din Podu Turcului, mare consumator de literatură (mai ales sovietică, erau anii până în 1959), ca învingător în diverse - concursuri literare, chiar în compania lui Fănuș Neagu, deprins cu munca fizică și opinteala cărții și cu destulă voință insuflată de părinți (tatăl, Vasile Marin își tăia cămașa la poale să-i facă guler lui fecioru-său) a fost un luptător și un avid de cunoaștere.

Studentul la Iași (zi + fără frecvență) petrecea multe, multe ore să parcurgă fondurile S la Biblioteca Academiei Române (în toate vacanțele) și să-și construiască o „carieră” de etnolog. A fost sprijinit de Adrian Fochi - folclorist, Ovidiu Papadima, Ovidiu Bârlea, Mihai Pop - etnografi, Gh.Vrabie, folclorist, Iorgu Iordan (academician), Șerban Cioculescu, academician, director Biblioteca Academiei) ș.a.

I-a frecventat pe scriitorii C. Chiriță, Laurențiu Fulga, Marin Preda, Nichita Stănescu, Eugen Barbu, Valentin Silvestru dar și pe academicieni de mare autoritate și prestigiu ca Ștefan Milcu, Grigore Moisil, Iorgu Iordan, pe artiști plastici, Ion Bârleanu, Sabin Bălașa (lucra la tabloul din foto), Dan Hatmanu și mulți alții, nume grele ale momentului. (De la Iași, pe C. Ciopraga ș.a.)

Luceafărul Eminescu - S. Bălașa

„Pe academicianul Iorgu Iordan l-am văzut mai întâi în jurnalele de dinaintea filmelor prin anii '60. Socrul (meu) Vasile Cernat ne-a spus că era un mare boier și că el i-a fost șofer. Am ajuns la el acasă prin bunăvoința secretarei de la Academie care i-a dat și telefon și mi-a asigurat primirea „ca tecucean”. Avea peste 80 de ani, era sătul de comunism, nu comenta politică, s-a înviorat când i-am arătat lucrul la monografia lui Tudor Pamfile, mi-a povestit cum Cernat i-a salvat viața într-un accident provocat de altcineva (încercare „socialistă”).

Acad. Iorgu IORDAN

Avea o cameră mare (la bloc) amenajată țărănește cu grinzi, lăptar, cuier pentru vase, măști, covoare tradiționale și o bibliotecă „înfiorătoare”, adică numai cărți de valoare cu destule străine și cu Gramatica sa (2 ediții) la loc de cinste.

L-am întrebat despre Tudor Pamfile, multe lucruri, în cele aproape 3 ore s-a destăinuit cu câte ceva... „lui Pamfile nu i-a venit timpul”, „Cercetările mele n-au fost perturbate...”, academicianul nu era politic dar era cultivat ca valoare națională.

Era cu sufletul la Tecuci, însingurat în București”.

Ca folclorist (D.V.M.) a fost cooptat în juriul Festivalului de *Muzică Populară „Maria Tănase”* (vezi autograful lui Florin Firan) Craiova (primele 2 ediții, cu promovarea Ionelei Prodan), a susținut comunicări în județele Caraș Severin, Târgoviște, Galați, Bacău, București, Iași, Vaslui, a colaborat la peste 30 de publicații ale vremii.

Înainte de 1989 a strâns mâna lui Nicolae Ceaușescu de 3 ori în împrejurări diferite (la Vaslui, în fața lui pledând pentru transformarea unui magazin alimentar în Muzeul de azi, la o Plenară și la Casa Scânteii, când a prezentat și susținut forma actuală a grupului statuar Ștefan cel Mare de la Băcăoni, Vaslui).

A efectuat numeroase cercetări de specialitate și anchete folclorice de teren în județul Iași, Vaslui, Bacău, Suceava (jocurile dramatice cu măști), Galați (Țepu, Munteni, Berheci ș.a.) și în Leova (Republica Moldova).

Mulți ani a fost singurul profesor doctor în științe filologice din județul Vaslui. Fost sportiv de performanță (lupte libere) era privit cu respect și de golarii târgului (sau elevii buclucași), poate pentru că a fost vicecampion național, apoi arbitru de fotbal. A fost și antrenor la fotbal, lupte libere, oină, box la Liceul de construcții și Liceul de chimie.

Primul interviu scris l-a realizat, la Vaslui în 1970, cu interpreții de muzică populară Ion Cristoreanu și Maria Butaciu, la spectacolul Ansamblului Ciocârlia, el însuși conducând, apoi, în Vaslui formații artistice sau de dansuri.

După 1989 - membru fondator al Mișcării Ecologice din România, 6.I.1990, consilier local sau județean, conducător de partid la nivel de județ, 18 ani.

A cunoscut aproape toată redacția de la Europa Liberă care a venit în țară (Noël Bernard, Alexandra Polizu, Neculai Constantin Munteanu, Emil Hurezeanu - intervievați), și de la B.B.C. (unde a fost invitat special la Londra), și o parte de la Deutsche Welle și Vocea Americii.

Cu toți marii ziariști din România s-a întâlnit și interviuat, în diverse împrejurări, invitat special la Tele 7 abc

(și Mihai Tatulici) și alte posturi din București, Iași, Piatra Neamț, Baia Mare etc.

Când s-a emis ideea TV Vaslui, 29 noiembrie 1990, Dumitru V. Marin nu era deloc un necunoscut în viața culturală și socială a județului Vaslui (de pe 6 ianuarie 1990 ales președinte de partid la ecologiști, cu sediu, consilieri și adepți), iar cercurile și cenaclurile literare conduse (Mugurel '74) i-au asigurat și o anume legendă, notorietate și autoritate în teritoriu. Editase Monografia Liceului Mihail Kogălniceanu, scosese revista Vlăstarul, nu publica la foițele de scandal, avea studii publicate.

Faptul că fostul reporter la Radio Iași, Alexandru Poamă, prof. Dan Crișan, ing. Valeriu Aniței, ziaristul Theodor Pracsiu și Ștefan Șerban, director Centrul de Indrumare, îl susțin în demersul inițial chiar și în fața prefectului însemna recunoașterea calităților (autorității) sale.

„Norocul a fost în repetate rânduri de partea noastră: arestarea și eliberarea la Leningrad, vizita papei, excursia în Franța, sprijinul familiei... și unii... OAMENI.

Pe Ing. Nicolae Pascu, pesedist neconvins l-am cunoscut după ce a ajuns prefect deși, auzisem de ceva invenții ale sale la Fabrica de izolatoare.

Mi s-a părut de o mobilitate spirituală excepțională, pricepea foarte repede, asocia imediat, argumenta „legal” și decidea iute. Faptul că era prea deștept, l-a pierdut.

Organizația locală a PSDR - > PSD l-a lucrat în flori de viță lăsându-l să alerge (au venit la Vaslui miniștri, ambasadori, intreprinzători etc.) dar l-au destituit, când părea a dobândi prea multă influență prin prețuirea sa de către miniștri, sforarii bucureșteni sau chiar Iliescu. A inițiat o întreprindere a vinului „Vinburs” (am pierdut destui bani acolo) menită să acapareze piața vinului. Gândul, intenția și tovarășia cu cei de la Chișinău, tot la faliment au dus.

A devenit un întreprinzător ferit de ochii presei în Vaslui.

TV.V. îi datorează o piatră din temelia independenței sale!

Teodor Tărnăuceanu, fost viceprimar la oraș, a ajuns prefect pentru că era un tip echilibrat și calm, bun administrator. Nu știu cine l-a propus dar a ieșit repede din grațiile PSD care a făcut legea, fără întrerupere în județ, de la Revoluție încoace!

Pentru că era un tip constructiv (ne)-a încurajat, moral și material noul post de televiziune.”

Desigur, în jurul echipei întreprinzătoare era multă lume, unii veneau să spioneze și să bârfească, alții să se minuneze că se poate face televiziune la Vaslui, câțiva să fure câte ceva, alți câțiva să mai bea câte un pahar de vin, erau și dintre cei puși special să-l enerveze pe director.

Au fost câțiva care, pentru că au venit două - trei seri să privească, s-au considerat întemeietori (Iancică Dobriță), unii au contestat zgomotos, cu mânie proletară, încercarea inițiatorilor (un ziar local și poreclitul ziarist bolnav Daniel Grosu), dar tineretul școlar a fost din ce în ce mai atras, mai vocal, mai activ. În toate liceele și școlile generale se comenta aprins noul eveniment cu pronosticurile cele mai neașteptate.

Este puțin probabil să se poată sugera măcar, atmosfera încărcată a momentului cu presiunile politice inevitabile, cu colegii (cei) mai rău intenționați (momiți să facă TV cu altcineva, cu bani și posturi), cu lipsa fondurilor și lipsa minimei dotări tehnice. Pentru conducere era un ritm de muncă infernal, cu totul stresant, cu eforturi supraomenești și rezultate confuze. Amenințările telefonice cu moartea, telefoane familiei cu indicarea unor puncte... erotice, tăiatul cauciucurilor la mașină și multe altele.

Nu era deloc ușor și oricine altul ar fi renunțat de mult.

În ordinea eforturilor personale, cei care realizau televiziune în condițiile improprii dintr-un studio improvizat erau Dumitru V. Marin, Daniel Cernat Marin, Luminița Lăzărescu, Valeriu Aniței (hărțuit rău de colegii de la Automoment), Alexandru Poamă, Dan Crișan și apoi alți câțiva după cearta dintre inițiatori. A fost o mare fluctuație de personal din cauza lipsei de profesionalism.

c) AUTORITATEA, VÂRFUL:

**Prima poziție în media,
1994 - 2007, aproape 15 ani.**

1. Localismul creator

Cu iunie 1994 - inaugurarea cu fast a postului *Unison Radio* (deși, s-a emis încă din decembrie 1993, de sărbători) se afirmă și mai mult activitatea cultural - socială și economică a întregului Grup prin completarea cu transmisiile radio, iar din 1996, cu consemnarea evenimentelor în ziarul *Meridian Vaslui - Bârlad* (din martie 2000, bisăptămânal, trisăptămânal, cotidian, bisăptămânal, săptămânal), (vezi „*MERIDIANUL - Axă culturală...*”, 2009, 416 pag.).

Constatări succinte:

– N-a existat eveniment cât de cât important în viața județului, fără a nu fi fost consemnat. Președinții de stat,

miniștri, ambasadori, regele (în 3 rânduri), oameni de afaceri, politicieni, intriganții locali, personalități cultural - artistice, festivaluri, concerte etc. dar și viața simplă a locuitorilor, toate și-au găsit reflectarea în aceste mijloace de presă.

– Deplasările în străinătate (numai și numai prin mijloace proprii) au conferit un plus de sentiment al apartenenței la comunitatea europeană. Conducerea Grupului a transmis (de regulă, și în direct) din 17 țări europene (rectificare la zi: 32).

– Perspectiva unei meserii cerute și moderne, jurnalistică, a determinat afluența de tineret către TV.V. în special, deși, unii stăteau rău, rău cu gramatica. Aproape tot ce există pe profil în județul Vaslui a trecut pe aici, la TV.V., noi spunem că peste 500 (care se pot nominaliza) dar au fost mult mai mulți. Se susține astfel afirmația: ȘCOALA de PRESĂ !

– Acțiune culturală de apostolat chiar pentru că încurajarea talentelor locale a fost literă de evanghelie. Poate și datorită profilului șefului (profesor de limba română) poate creatorilor în domeniu. Ziarul *Meridianul* este doar mărturia scrisă că majoritatea dintre cei peste 150 de autori au fost descoperiți sau încurajați, prin popularizarea operelor lor.

E greu de crezut că fără acest aport s-ar putea vorbi de *Curentul Cultural - Informațional Vasluian*, ca fapt indubitabil!

Presa ca martor al devenirii, adică al trecutului și prezentului, poate susține sau nu menținerea acestui CURENT UNIC, dar nu cotidienele care apar azi, mereu opozante.

E dificil de catalogat valoarea câtorva jurnaliști și cu oarecare realizări literare și / sau cu funcții oficiale. De pildă **Prof. Theodor Pracsiu**, 20 de ani redactor și șef la *Vremea Nouă*, fost inspector școlar, autor a două volume de cronici teatrale și alte studii interesante, care a rămas mai tot timpul ca autoritate de referință cu prezență în manifestări literare, **Gruia Novac**, intelectual rasat dar și prezentator de spectacole comuniste, un tip de comunicare deschisă, **Dumitru V. Marin**, directorul singurului grup de presă din județ, editorialist, deci de decenii în atenția provinciei, așadar mereu expus analizei publice „în balanță” cu **Petru Necula**, autor al Dicționarului personalităților vasluiene împreună cu **Mihai Ciobanu** sau **altul**

cu romane mediocre, - care n-au nici o prezență, dar absolut nici o prezență publică vizibilă în viața Cetății. Sau Marina Costea care-și adună volume de maculatură drept pedestal pentru... poetă, sau **Constantin Jomir**, **Constantin Slavic** care erau oameni la locul lor, meseriași la ziarul comunist pe care l-au slujit, dar cu talentul în curs de afirmare, ca prozatori, la bătrânețe. Poetă cu adevărat, **Daniela Oatu** își face datoria de profesoară și atât; altă poetă mare, **Adina Huiban** revenită la Vaslui, după București, un timp redactor TV... **Roxana Vasile**, poetă, a dispărut, prozatorul și epigramistul **Daniel Dragomirescu** e un distins profesor de liceu, **Ștefan Boboc - Pungeșteanu** e din aceeași categorie.

Așa că o principală calitate a cartii de față va fi, cu altă interpretare întărirea SEMNALULUI, ierarhizările mai corecte rămânând, poate, pe mai târziu, datorită criteriilor oarecum volatile relativ la personalitățile locale și valoarea lor pe plan național mai puțin cunoscută. Bazăm afirmațiile pe documente.

Martor la evenimentele de orice fel în arealul vasluian din 1970 până azi (un azi... cât mai lung) nu putem trece peste ce a însemnat fiecare ca ziarist, ca prezență în vârtoarea vieții (la Vaslui sau altundeva) ce a mai realizat peste „meseria” de la vreo publicație sau alta și mai ales cât reprezintă ca model pe plan local numele respectiv. Câteva exemplificări: Poetul **Ion Iancu Lefter** a lucrat la ziar 7 ani, dar era poet și înainte și mai ales după ce a fost dat afară de la *Vremea Nouă*, ziarul *P.C.R.*

Mircea Coloșenco, autorul unei monografii consacrată lui **Ion Barbu**, a fost un gazetar de mare merit; mazilit pentru indisciplină față de partid, nu față de meseria pe care o știa bine. Director politruc, **Vasile Avram** a condus ziarul 17 ani. E o ilustrare a autocenzurii pe care și-o propuneau angajații de la *Vremea Nouă* care-l aveau cu „aprobare” și pe **Petru Necula** cu „bun de tipar” (vestitul T) în buzunar. Regretatul **Ion Al. Angheluș** era un poet în toată puterea cuvântului cu care am realizat Cenaclul Județean (Asociație a Creatorilor Vasluieni) dar a murit de tânăr (a fost și un bun ziarist). **Theodor Codreanu**, tânăr profesor la Sârbi, a ajuns la Huși unde a dat opere fundamentale pentru literatura și critica literară. **D.**

Hușanu era un tip activ care-l eclipsa în fața lumii pe **Mihail Harea** (mare critic de artă), **Cătălin Ciolca** era mare poet și când scria la ziar, iar **Coriolan Păunescu**, azi profesor universitar la Galați, era echilibrat și înțelegător, dar aspru la condei. Prea multe legături cu Vasluiul nu a avut profesorul universitar **N. Crețu** (n. la Bârlad) de la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, dar el reprezintă sigur, ca mulți alții, o valoare inițial locală afirmată în context național.

Buchetul „mândriei provinciale” cu cei reușiți pe podiumul național, după Revoluție, include fără îndoială pe acad. **C.D. Zeletin** - om de știință (medic) și autor a 45 de volume cu producție literară, **Laurențiu Șoitu**, ajuns universitar ieșean de mare notorietate națională, pe **Marcel Guguianu** (sculptor de talie mondială), pe **Theodor Codreanu** (critic literar recunoscut), **Ioan Baban**, **Dan Ravaru** monografist cu prezență activă la mari manifestații culturale și literare, **Dumitru V. Marin** (etnolog, singurul vasluian în Dicționarul etnologilor români, în Dicționarul presei române și alte 11 dicționare), **Corneliu Bichineț**, **Cristian Simionescu**, **Simion Bogdănescu**, **dr. Valeriu Lupu**, **Avram D. Tudosie** ș.a.

Aproape fără excepție toți aceștia și-au câștigat pâinea la ziar sau la catedră și și-au păstrat creațiile în sertar, știind că fără ode, cui trebuia, nu se putea reuși.

Ar fi fost de mare mirare să nu fi ieșit ca ghiociei (sau alte flori) imediat după 1989.

Nu vrem să provocăm un bal al ipocriților sau o listă a uitării, ca să apară fioroșii să se dea măreți, sau mai modeștii, să se vadă ei înșiși mai mari. Așteptăm reacțiile cele mai diverse, totuși. Înțelegem să combinăm percepțiile noastre, valoarea, autoritatea, prezența (nu numai fizică) în bătălia intelectualilor.

Pentru presa locală de după Revoluție doar o idee: în (cele) peste 63 de publicații școlare identificate, și, mai ales în **MERIDIANUL**, se observa avântul curentului cultural-informațional ca expresie a localismului creator.

Cartea - document apărută în 2006, despre care au apărut mai multe cronici, analizează ceva mai în detaliu momentul.

„TV.V. - 15... explozia...”

Petrecere cu vorbe

Peste o mie de nume, sute de informații în premieră și zeci de fotografii-document se regăsesc în cartea „TVV-15... explozia...”. Autorul, Dumitru V. Marin, crede că prin acest demers, lucrarea capătă valoare de document de epocă, reprezentând „atestatul de noblețe materială și spirituală a unui timp”. Cartea dovedește faptul că TVV a atins vârsta maturității depline, devenind un vector de imagine respectat. Momentul lansării a adunat aproape 200 de tineri și mai puțin tineri. Printre ei o parte dintre oficialitățile locale, cum ar fi primarul Victor Cristea și președinte C.J., Corneliu Bichineț. Cei doi au rămas până la finalul manifestării, dovedindu-și atașamentul față de cei care trudesec la instituția media aflată în sărbătoare: TV Vaslui. Nu au lipsit nici o serie de conducători de instituții, care au subscris la succesul acțiunii, prin intervenții scurte, menite să încununeze viața zbuciumată a primului post de televiziune privat din zona Moldovei. „Era aproape imposibil să nu pun mâna pe această carte, fiindcă repezintă cu adevărat un document al acestor vremi”, a spus Sorin Popoiu. „Am dorit să fiu prezent la acțiune din respect față de profesorul Marin, care reprezintă deschizătorul de drum pentru media locală. A existat cu adevărat o explozie informațională odată cu apariția postului TVV”, a mai spus primarul Victor Cristea. „Școala noastră are încheiat un parteneriat pe viață cu TV.V., ca semn de prețuire pentru ceea ce face, spre folosul comunității”, a afirmat Victor Ailioaie, directorul Gimnaziului nr. 6 „Mihai Eminescu”. Tinerii, proveniți de la o serie de gimnazii și licee vasluiene, au dorit să fie părtași la eveniment, considerându-l inedit și o premieră pentru viața culturală vasluiană. Unii l-au asemuit pe autor cu Alexandru Mironov, care are ceva aparte, autentic, în a transmite mesaje scrise viitorului. „Cred că era nevoie de așa

ceva. Într-o sâmbătă destinsă, ce putea să fie mai frumos decât un act cultural de înaltă ținută”, a spus o elevă de la Gimnaziul nr. 2. „Domnul profesor scrie într-un stil aparte. Seamănă un pic cu stilul domnului Mironov. Îl pot numi deschizătorul porților Vasluiului către UE”, a declarat un elev de la Liceul „Emil Racoviță”. „Suntem mulțumiți că avem în oraș oameni de acest gen. Este prima mea experiență de genul ăsta și a fost benefic pentru mine”, a spus Ilinca Munteanu, elevă de la Gimnaziul nr. 5 „Ștefan cel Mare”. Dumitru V. Marin a dorit să facă din această carte un ceaslov al timpului, care să ilustreze mediul și momentul unei urbe cu ceva tradiții, mereu în căutarea identității de sine, dar care a avut parte de o „explozie” mediatică, odată cu actul de naștere al Televiziunii Vaslui.. „În primul rând mă bucur că am reușit cartea. Cine crede că e un lucru sfânt și rar a scrie o carte este în marele lui avantaj spiritual. Al doilea aspect este legat de consemnarea unor realități, uneori mai spectaculoase. În al treilea rând este ilustrarea unei idei clare: scoală practică de jurnalism la Vaslui. Cartea în sine este cartea Televiziunii Vaslui, avându-mă pe mine autor, și în plus reprezintă reflexia unui timp într-un mediu pe care l-am trăit”, a spus Dumitru V. Marin, autorul cărții. „Fantasia” lui Vasile Negură i-a îndemnat pe cei prezenți la lectură, iar Rotaria, condusă de Romeo Tălmaciu a dat tonul la distracție. Nu trebuie uitați copiii Denisa Ciobanu și Isabela Nițică coloritul melodiilor dezmerdând asistența după o serie de șarje culturale. La înălțime s-au aflat și membrii cenaclului „Valentin Silvestru”, epigramele rostite aducând zâmbetul pe chipurile oamenilor „însetați” de frumos. În cei 15 ani și ceva de existență, TVV se poate lăuda cu sute de personalități care au trecut pragul postului, dar și cu șase președinți de stat, care au acordat în exclusivitate interviuri pentru Vasluieni. Sunt dovezi grăitoare că TVV înseamnă dintotdeauna „Prietenul de care aveți nevoie!”

Gheorghe Sofianu
(Meridianul, an VIII, nr.14 (640),
joi, 6 aprilie 2006, pag.9)

„TV.V. 15 - explozia cultural-informațională a județului Vaslui”

Mărturisesc din capul locului că n-am făcut o greșală să citesc această carte „lungă” de 556 de pagini, format mare, și greu de 1.54 kg, pusă pe cântar. Este vorba de foarte multe aspecte, fapte, probleme, capitole; de foarte mulți oameni, începând cu autorul, continuând cu colaboratorii cei mai apropiați, lărgind aria la colaboratorii din mai toate domeniile de activitate ale județului și terminând, dacă se poate spune așa, cu șefii statului român, cu șefi ai altor state, cu personalități dintre cele mai mari și mai diverse, ca domenii de activitate și specialități în care-și desfășoară munca din județ și de pe aiurea. Se poate afirma că este vorba de un amalgam bine structurat, organizat și așezat în pagină, cu tentă și scopuri bine și precis alese, cum de altfel, la fel de bine și de precis sunt orânduite... pentru a putea pune în relief, cu mari câștiguri spirituale și morale, numeroase fațete ale perioadei pe care D.V. Marin o numește... explozia cultural-informațională din județul Vaslui. Și are dreptate deplină autorul atunci când zice EXPLOZIE, întrucât cu adevărat este vorba de o autentică și gigantică dezvoltare cultural-informațională într-unul din locurile în care, amintiți-vă, în alte epoci (trecute)... nu se întâmpla nimic. Că fi-vor zone în care explozia asta diferă, ca adâncime, ca profunzime, ca forme de manifestare, da, desigur, pentru că nici una din zonele României nu s-a născut concomitent cu celelalte.

Trecând însă peste toate acestea, pot afirma, cu mâna pe inimă, că volumul reprezintă, așa cum autorul zice pe coperta a patra, depoziția unui martor și actant, pentru atestatul de noblețe materială și spirituală a unui timp, a unor persoane, chiar pentru generații viitoare... Pentru că, din acest volum, încheie autorul optimist, mulți își vor procura devenirea nobilă, pentru ei și pentru urmașii lor.

Încât, vă invit: citiți dragi vasluieni, cât mai mulți dintre dumneavoastră, această carte, aceste izvoare de inteligență și înțelepciune!

Constantin SLAVIC
*(Meridianul, joi, 19 octombrie 2006,
an VIII, nr. 42 (668), pag.10)*

Luminați-vă fața: Imagine, sunet, carte

**Lucian Vasiliu,
poet (Iași)**

Stau și mă întreb, câteodată, drăgăliță, Doamne, cum ar procedat hâtrul Ion Creangă în anul de grație 1990, dacă ar fi avut posibilitatea să deschidă o „afacere”, respectiv un post de televiziune, la Târgu Neamț sau aiurea...

În „Junimea“ maioreșcian-ieșeană, atunci când se discutau textele apte pentru a fi publicate în revista „Convorbiri literare”, năstrușnicul Vasile Pogor (gazda) se oprea la paginile mai deochiate și-i întreba pe comilitoni: „Dar duduca de la Vaslui ce va zice?” ...

Consemnez, relativ târziu, o carte specială, rară: TVV - 15 în explozia cultural-informațională din județul Vaslui. Autorul ei este prof. dr. Dumitru V. Marin, fondator (în decembrie 1990), martor și actant al studioului de televiziune Vaslui, dascăl cunoscut și în ipostază de condeier (între altele, monografia despre Liceul centenar „Mihail Kogălniceanu”, precum și scrierile dedicate folcloristului antebelic Tudor Pamfile).

Masivul volum cuprinde documente, fotografii, reacții (de toate felurile, de la președinții României la texte diverse, publicate în presa locală), cu gândul, explicit, de a lumina temeinic, un timp, o instituție nouă în era informațională, atât de discutată și de disputată, dar atât de utilă în demersul ei mai

puțin conjunctural (chiar dacă se află într-un fel de competiție cu telefonul mobil, internetul și sfânta carte)...

Dumitru V. Marin constată că orașul Huși „n-a ieșit în evidență de pe vremea lui Dimitrie Cantemir”, Bârladul a excelat la începutul secolului al XX-lea „prin acea mișcare literară și culturală menită să se integreze în evoluția națională”, iar Vasluiul „zvâcnește puternic, impunându-se atenției prin mari realizări”. Astfel, triumphiul TVV - UNISON Radio (Vaslui și Bârlad) - publicația MERIDIANUL sunt, incontestabil, un reper în sensul mass-media ca „amvon“.

Repere ar fi (situate pe alte paliere) și reușitele regizorului Cornel Porumboiu, evoluția unor voci scriitoricești precum Teodor Pracsiu, Ioan Baban, Corneliu Bichineț, Adina Huiban, Daniel Dragomirescu, dar și, să zicem, mișcarea fotbalistică a „plăieșilor” lui Dorinel Munteanu... Toate acestea exprimate într-un spațiu creștin prin excelență, revitalizat de Episcopia Hușilor (unde tatăl meu a fost seminarist, în anii 20 ai secolului trecut), episcopie care cuprinde 5 protopopiate (Vaslui, Bârlad, Huși, Negrești și Fălciu).

Cu toată sărăcia ținuturilor ștefaniene, susține autorul (incisiv și bine argumentat), județul și municipiul Vaslui „sunt astăzi și altceva decât locuri unde nu se întâmplă nimic”. Inclusiv, adaugă profesorul, un fost deputat de Vaslui este acum președintele țării...

Prin alcătuitoarea ei vrednic, monografia a apelat la varii tipuri de documente, pentru a lumina cât mai bine întregul travaliu: mesaje de sărbătoare (Ion Iliescu, Emil Constantinescu, Nicolae Văcăroiu etc.), un scurt istoric al Vasluiului (monumente, biserici, școli etc.), acte constitutive privind „Comitetul pentru radio și televiziune locală”, fragmente din emisiuni, bilanțuri contabile, autografe pe cărți, impresii din Londra, interviuri, anchete, polemici cu asociații („Bine, domnilor colegi, să presupunem că după o filmare cineva a dat o friptură. 500 de lei. E afacere?”), turism ecumenic, personalități invitate (de la Mircea Snegur la Jonathan Scheele și gimnasta Andreea Răducan)....

Dincolo de inevitabila factologie discursivă, volumul dă seama, cu asupra de măsură, despre un substanțial efort, despre o fertilă „punere în pagină” a Vasluiului (cu oamenii și problemele lor), purtând semnătura lui Dumitru V. Marin, personalitate sobră, pasionată, inspirată.

*Distinse Domn, Dumitru V. Marin,
„În sfârșit, m-a învrednicit bunul Dumnezeu și am consemnat CARTEA, în ziarul „Lumina”, cotidian de inspirație creștină (proiectul, vechi, al actualului Patriarh al României)”*

Cordial,

Lucian VASILIU, marți, 11 decembrie 2007

Încercăm o preasuccintă detaliere a Curentului Cultural - Informațional pentru care, pretențioși, am cere „ideologie artistică”. De fapt, neomodernismul acesta, mereu supapa analizelor și criticii actuale, nu există ca ideologie. Și totuși, dorința de libertate, alergătura după avere, invaziunea pornografiei în limbajul artistic ar fi caracteristice și pentru autorii vasluieni. „Suma” de tendințe estetice, cade, până la urmă, nu poate fi decât forțat evidențiată (dar se poate vorbi pe această temă). Vis-a-vis de un program structurat de cineva sau promovat de o revistă (care nu există), ori altă publicație, iarăși este superfluu să tot discutăm. Și aici (în arealul județean) s-au manifestat exact aceleași tendințe din literatura națională, poate cu ceva mai puțină forță artistică expuse. Absolut cert, însă, nu lipsesc personalitățile care susțin cam aceleași idei acceptabil structurate și destul de bine articulate.

Să presupunem, totuși, niște criterii de evaluare pentru a sugera mai exact dimensiunea personalităților creatoare care vor fi adesea pomenite:

1. Să fi publicat mai mult de o carte sau/ și articole în ziare și reviste;
2. Suprafață socială prin funcție sau natura muncii;

3. Operă tipărită sau alte contribuții majore în reviste naționale de specialitate;

4. Impact social al creației care ține și de natura relațiilor cu mijloacele de presă ori revistele literare.

5. Măsura de MODEL, individualitate, noutate, cel puțin într-un domeniu abordat.

Putem astfel vorbi de o GENERAȚIE ACTIVĂ, nu numai în domeniul presei (vezi *MERIDIANUL - Axă cultural - informațională*, 2009), ci, chiar în câmpul valoric stabilit prin OPERA tipărită și valoare într-un areal mai mare decât cel județean.

Rămânem surprinși, astfel, de gradualitatea incluziunii sociale a atâtor personalități (care au posibilități de afirmare adesea, cu totul vitrege dar demonstrează caracterul luptător al celor în chestiune). Desigur, și inegalitatea realizărilor în domeniul literar, cultural sau de presă.

Putem ușor nominaliza câțiva romancieri în frunte cu Ioan Baban, Ion Gh. Pricop, N. Ariton, Maria Cozma, ș.a. cu, să-i zicem, romanul greu, de la pământ, cu teme diverse și profundă analiză psihologică. Un anonim are romanul - joacă, adică pare că jonglează ușor cu expresia și metafora, D.V. Marin îmbină erotica și analiza psihologică, Ion Mâcnea reface lumea satului natal, Corneliu Bichineț îmbină realul cu fantasticul dar adevărata valoare a prozei sale stă-n farmecul limbajului, Dr. Iorgu Gălățeanu (Bârlad) recompune un univers stabil și personal într-o notă particulară, alt medic, Nicu Botezatu (+) a activat neobosit de peste 1/2 de secol...

Nu merită să uităm de Constantin Slavic(+), Brândușa Dobriță, Val Andreescu și nici de proza lui Vasile Arhire ș.a.

Mai productiv este domeniul poeziei, unde Dorin Cozan violentează expresia laxă, obținând efecte artistice interesante, Simion Bogdănescu e un metaforic și un inventiv, amator de lexic nou, Mihai Apostu, continuator al lui Ion Iancu Lefter și mai ales al lui Ion Enache, stăpânește bine sufletul poeziei, adică metafora (ajutată de sugestie), Leonard Ciureanu mișcă un vers greu de încărcătură stilistică (un poet al însingurării în decor sătesc). Un poet autentic este Val Andreescu, mânduitor al

metaforei pasagere într-un text ce se reține multă vreme în memorie. Cap al acestei liste ar trebui să fie Ion Mâcnea, prin îndelungata (și victorioasă) luptă cu cuvântul, cel care preferă ideea, exprimarea ei, în defavoarea ritmului perfect, Marina Costea, mare căutătoare de metafore (care pierde mult prin supraaglomerare) ș.a. Bârladul are încă un număr neidentificat de creatori, prezenți sau nu la Academia Bârlădeană, dintre care merită amintiți: Oltea Râșcanu Gramaticu, Serghei Coloșenco, Petruța Chiriac, M. Constandache, Nicu Botezatu, iar din Vaslui, Cătălin al Doamnei, Cosmin Preda, D. Pânzaru, R. Dumitriu, E. Leuștean, E. Mititelu, V. Vecinu, C. Manea, E. Tomozei, C. Țintea, cu mențiuni speciale pentru epigramistul Ion Toderășcu și poeta Adina Huiban. Considerăm ca pe cel mai mare poet vasluian și al Moldovei pe Lucian Vasiliu (n. la Puiești).

Monografii s-au înmulțit, de un timp, existând o listă cu autorități în materie: Avram D. Tudosie reface istoria unui grup școlar („Dimitrie Cantemir”) și momente din dezvoltarea viticulturii românești, Dan Ravaru sintetizează informații istorice la vreo câteva comune, Costin Clit se axează pe reconstituirea istoriei unor lăcașuri de cult, Vicu Merlan se ocupă de istoria Hușului (și alte cercetări istorice), Dumitru V. Marin face istorie culturală în 6 cărți, Valeriu Lucian Lefter cercetează cu acribie documente istorice pe care le recombina scânteietor, v. *Monografia Zăpodeni*, Laurențiu Chiriac se ocupă de Tutova deci, Bârlad și împrejurimi, Ion N. Oprea reface istoria Bârladului (și o parte din Moldova, Traian Nicola a editat Valori TUTOVENE etc. etc. Probabil că acesta este sectorul cel mai productiv și autoritar valoric ilustrat.

Grafica este apanajul lui Nicolae Viziteu, pictura impresionistă a lui Năstase Forțu, pictura suavă a lui Nelu Grădeanu, Georgel Pascu ș.a., în pictura bisericească, Silviu Crăciun ș.a.

Sculptorul Marcel Guguianu realizează câteva capodopere de valoare mondială (excepțional bustul lui Mihai Eminescu la Bârlad), Gh. Alupoiaie are șansa unui monument (reprezintă tot pe Mihai Eminescu) în Canada, Cristi Pântea, cu

realizările memorabile (busturi, Al. I. Cuza, Mihail Kogălniceanu, D. V. Marin etc.).

Interviu cu sculptorul Marcel Guguianu – mai 2008

Eseistica și critica literară au dat lideri autoritari: C. D. Zeletin, Theodor Codreanu, Cassian Maria Spiridon, recunoscuți și răscunoscuți pe plan național, la care poate fi adăugat Theodor Pracsiu (poate, și Gruia Novac). Dramaturgia: Daniel Dragomirescu ...

Ar trebui (poate) analizat mai bine resortul intim și colectiv care a prilejuit explozia creativă a atâtor conjudețeni (desigur, libertatea cuvântului...) dintre care noi amintim pe prea puțini (vârfurile). Răsunetul Revoluției din decembrie 1989 încă nu și-a găsit creatorul local (de talent), dar e vizibil prin cele peste 500 de cărți apărute și noi am exemplificat pe baza autografelor lor doar aprox. 70, în volumul omagial „MARIN 70” (2011) dintre cei peste 150.

Presa scrisă nu trebuia să lipsească. Avântul acesteia s-a concretizat prin apariția cotidienele Monitorul, Obiectiv și Vremea Nouă (un timp sub titlul de Adevărul) și săptămânalelor

Meridianul de Vaslui - Bârlad - Huși, respectiv, un timp, Bârladul. Vorbim de ceea ce exista AZI. În media au existat 16 licențe pentru Vaslui dar TV.V -> V24, inserția Antenei 1, Media TV, EST 1 (Bârlad), au fost posturi locale „în eter”; numai pe telecablu, Impact TV, Total TV; la radio, Unison Radio Vaslui (> V24 FM), Unison Radio Bârlad, Vip Bârlad și Smile FM sunt cele locale. Celelalte frecvențe sunt pe retransmițători plantați în orașe pentru posturi naționale. Subliniem: dacă scriem numai despre ce EXISTA ramane: Media TV-Bârlad și Unison Radio Bârlad.

Subliniem că și **reacția** la ceea ce a promovat **D.V. Marin** se încadrează în tendința dezvoltării presei locale (prin negare). La data editării acestei cărți, vârfurile Curentului Cultural - Informațional din presă sunt Vasile Arhire (fost directorul TVR Iași), Cătălin Striblea (realizator TV la *BI TV* București - de exemplu, a avut în direct pe multi prim ministri după ce l-a difuzat pe președintele Traian Băsescu), Lucian Pârvoiu, realizator de telejurnale la *TVR2*; la nivel de județ, Aurina Petrea fiind ce mai activă și penetrantă, iar de curând, Adina Huiban; la Bârlad, Timona Balmuș, iar ca redactor șef al ziarului *Meridianul*, poetul Val Andreescu... Aceștia obțin efectul jurnalistic maxim... Poate și corespondentul Mediafax, Theodor Istrati, ziaristii Cristi Lapa, Sorin Saizu, Romeo Crețu, Mihaela Zărnescu. E un prilej de satisfacție existența unui mare număr de ziaristi descoperiți de TV.V., chiar dacă la Grupul de Presă mai sunt destul de puțini, în prezent. Sunt însă, câteva zeci de lucrători în presa locală.

Mai subliniem că peste 2 decenii, mai ales prin acest trust media s-a păstrat entuziasmul specific și necesar breslei, că și interesul, ori entuziasmul telespectatorilor s-a conservat (cu urcușuri și coborâșuri) tot prin existența unui pilon al presei locale pentru referințe, comparații și critici! Pârghiile permanenței tot (de) aici se sprijină și pot fi ușor demonstrate, chiar în acești mulți, mulți ani de criză.

De ani buni, constatările (și previziunile noastre) din editoriale s-au dovedit foarte exacte, fapt afirmat de observatori

externi care consemnează „profunzime în reliefarea relațiilor cauzale; sobrietatea în expresie; responsabilitatea aprecierilor” (vezi „**MARIN 70**”, 2011, p. 90).

Un alt efect al răsunetului activităților din presă și din cadrul Curentului Cultural - Informațional este volumul „**MARIN 70**” cu **70 de autori, 70 de mărturii, 70 de autografe pentru 70 de ani** (2011, 210 pag.).

2006, Cu Corneliu Porumboiu, în studio

Filmul lui Corneliu Porumboiu, premiat la Cannes, regizor de pe aceste plaiuri, explicitează „revoluția la Vaslui” în filmul „**A fost sau n-a fost**” (2006), plecând de la apriga dezbateră pe TV.V.a lui D.V.M. cu invitați și telefoane în direct consacrat aniversării a 10 ani de la Revoluție; ziarul (central) Evenimentul Zilei consacră un număr special dezbaterii respective și directorului acestui grup de presă (ca și filmul).

Presă locală este (și) un capitol greu de analizat din cauza penuriei de ziariști adevărați în sens de scriitură, coloană vertebrală și moralitate. Pare pătimaș (?) să afirm că la un

cotidian sunt numai șantajști și lipsiți de caracter, la altul, un grup care-și urmărește interesele cu tot felul de mijloace incorecte, cel de-al treilea având doar un singur ziarist (cu îngăduință, doi), restul fiind smângălituri pe hârtie sau care prelucrează comunicatele oficiale.

Ar urma întrebarea: numai la Grupul Cvintet TE-RA sunt ziarști competenți și chemați pentru această meserie?

Și, nu cumva eu sunt nedrept din cauza „luptei” cu foștii mei angajați ?

I-am încurajat pe câțiva constant, consistent, afectiv chiar, crezând în steaua lor, în puterea lor de sinteză... Din păcate în presa acestui timp, nu există nici prețuire, nici recunoștință, nici corectitudine.

Se confirmă și astfel ce spunea Nicolae Iorga: ești pierdut dacă te aștepți la recunoștință (pentru că ea nu există).

Până la...un final, din cauza atâtor greutăți, a lipsurilor pe care le suportă fiecare, indiferent dacă lucrează în media sau presa scrisă, toți trebuie să trăiască și ei, și toți se vând pentru blidul de linte „cerut de meserie”. Conchid cu vorbele cronicarului, „cumplite vremi căzură asupra oamenilor...”.

Efectul: din ce în ce mai puțini ziarști, și asta o scrie președintele Uniunii Ziarștilor Profesioniști din județul Vaslui și decanul de vârstă...

**13 dec. 2005, Vaslui - cu președintele U.Z.P., Mihai Miron
Conferirea Ordinului Ziariștilor, clasa I**

2. Dimensiunea națională

Dimensiune națională pentru un post local... e mult prea greu de realizat. Ar fi trebuit să fi intrat, spre exemplu, pe o structură de telecablu și cu o astfel de organizare, aspect imposibil de obținut fără susținerea financiară necesară (pentru că C.N.A. a acordat licențe dar numai pentru puteri mici, deci stații locale care nu puteau concura cu mamuții naționali. Ni s-a propus să intrăm pe rețeaua **Astra**, dar ideea a căzut).

Totuși, furnizarea atâtor și atâtor informații, filmările în țară și cu mari personalități ale neamului cu profilurile cele mai diferite dar și cele mai interesante, poate conferi o astfel de „dimensiune” deși, de regulă, conta interesul pentru populația locală și folosul acesteia. Zecile de emisiuni duminicale „casetă cu prieteni”, dezbaterile în direct cu tot felul de invitați (sau vizitați la ei acasă) de pretutindeni susțin ideea. Autografele de pe sutele de cărți și înregistrările video întăresc ideea de televiziune recunoscută (poate și medalia de la Craiova și alegerea lui D.V. Marin ca vicepreședinte al Uniunii Ziariștilor Profesioniști, Ordinul Ziaristilor, ar fi elemente definitorii).

Rubricile de cultură, economie și politică au fost permanente. A trebuit să alergăm spre capitală (ceva mai puțin spre Iași, Bacău, Galați) pentru publicitate și subiecte. Am dus și informații despre Vaslui, am adus informații despre foști vasluieni, despre personalități din prim-planul momentului pentru că s-a declanșat alergătura după IMAGINE și se știa de apetența publicului spre posturile locale.

S-a încercat crearea Uniunii Televiziunilor Private din România care să se opună monopolului TVR. Statutul acestei organizări a fost conceput 80% de prof. Dumitru V. Marin.

Consfătuire a televiziunilor private din România

În perioada 9-11 septembrie a.c., la Baia Mare, în organizarea postului local de televiziune „CINEMAR”, se desfășoară consfătuirea Uniunii Televiziunilor Private din România. Reprezentanții celor 10 posturi de televiziune din țară, prezenți la această acțiune, au avut în prima zi un larg schimb de idei pe marginea Proiectului legii audiovizualului și a Proiectului de stat al Uniunii Televiziunilor Private din România, urmând ca în zilele următoare să adopte, în formă finală, statutul U.T.P.R., să facă vizite de documentare în Maramureș, să poarte discuții pe teme profesionale.

Pornind de la situația nou creată, în care televiziunile locale sunt în imposibilitatea de a emite din cauză că Radiodifuziunea Română a monopolizat benzile de frecvență pentru emisia acestora, consfătuirea Uniunii Televiziunilor Private și-a propus adoptarea unui protest adresat Guvernului, la care ne raliem și noi, ziariștii din presa scrisă, de la cotidianul „Graiul Maramureșului”.

*(Graiul Maramureșului, serie nouă,
anul III, nr.545, 10 septembrie 1991)*

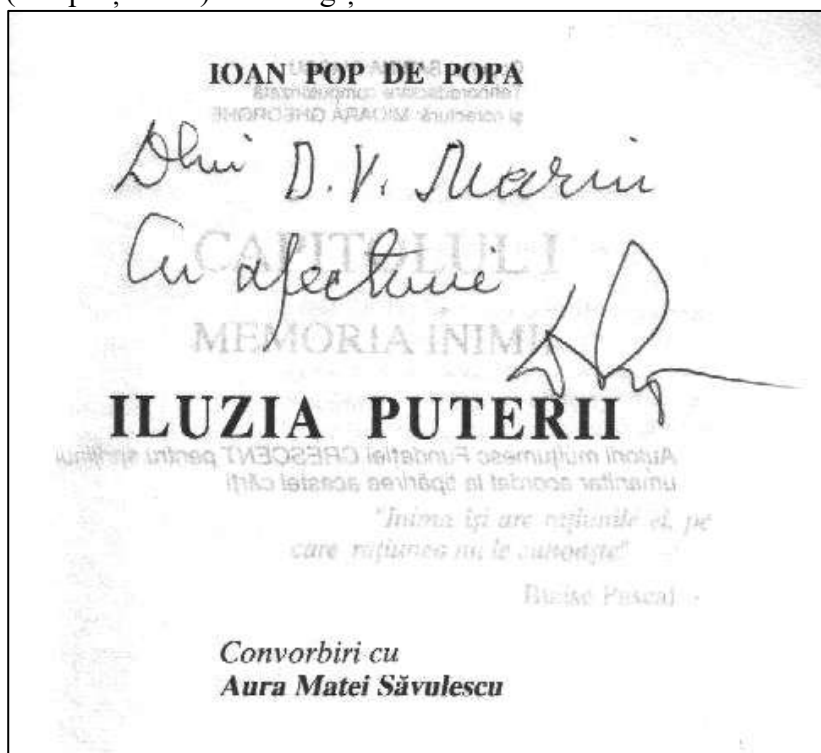
Aproximativ 6 luni emisiunile noastre au fost rulate în circuit național, dar ideea s-a topit... Ca beneficiari de inventar ar fi colaboratorii lor *TVR 1*, *Radio România* (atestare ,cu diplome).

În data de 27.11.1991, ora 14.00 a fost difuzat un scurt reportaj în cadrul teledifuziunii TVR Național, „150 de ani de învățământ public la Vaslui”, realizat de prof. Dumitru V. Marin, imagine Gr. Avram și Al. Poamă.

Realizarea unor reportaje în principalele orașe ale țării nu însemna decât greutatea transportului, de regulă cu Dacia personală pentru că toată lumea se repezea să apară pe sticlă, în special bucureștenii. Documentarele noastre chiar aveau

conținut (și interviuri de la fața locului): Grădina Botanică din Cluj, Facultatea de Agronomie Timișoara (unde Dumitru V. Marin a fost admis, student în 1961), Teatrul Național din Craiova și Festivalul „Maria Tănase”, Parcul Bibescu din Craiova; Mărtișor (Casa lui Tudor Arghezi) + Academia + Biblioteca Academiei + zeci și zeci de interviuri cu miniștri în București etc. etc.

Pentru că au fost prinși de politică și eminențe în diverse alte domenii, era ușor pentru noi, toți redactorii... și pentru că Dumitru V. Marin deținea o funcție politică importantă (vicepreședinte) la ecologiști.

O somitate ca dr. Ioan Pop de Popa, candidat Uniunea Națională de Centru la Președinție, ne-a acordat interviu + autograf, dar Marin era invitat de zeci și zeci, printre care M. Cintează, S. Oprescu ș.a.m.d. sau de miniștrii culturii (aproape toți), reprezentanți ai Academiei, membri de frunte ai partidelor

politice în frunte cu Eduard Gugui, Alexandru Ionescu, Ion Diaconescu, Radu Vasile, Dan Voiculescu, Antonie Iorgovan, Dinu Patriciu, Mugur Isarescu etc.

**Octombrie 2004 – Studioul TV Vaslui –
Interviu cu primul ministru Adriann Năstase**

A fost amuzant când premierul Adrian Năstase și-a amintit la Vaslui că a rămas cu interviul neterminat pe scările Casei de Cultură din Bălți (Republica Moldova, înainte de separația Transnistriei) pentru o declarație a lui Snegur. Tot acolo am stat față în față cu primul secretar al Republicii transnistriene Igor Smirnov, cu câteva zile înainte de alegeri și de războiul cu Republica Moldova.

Dacă sprijinul pentru viața spirituală din județ se subînțelegea în obligațiile noastre, alergătura după MODELUL național putea fi escamotată mai ales că era costisitoare, presupunea autoritatea reporterului, alte elemente organizatorice. Funcția politică a directorului de la TV.V. a înlesnit comunicarea cu președinții statului și marile personalități interviewate. Un prieten statornic a rămas prof. dr.

Alexandru Ionescu, fost președinte al Federației Ecologice din România, în prezent la Ecomondia, București, prețuitor și colaborator prof. dr. Mihai Miron, președintele Uniunii Ziariștilor Profesioniști, care au și publicat în MERIDIANUL, ca și jurnalistul și scriitorul Alexandru Mironov, ori Adi Cristi (de la Iași), academicianul Răzvan Theodorescu și Eugen Simion, scriitorul și economistul Varujan Vosganian, inclusiv cât a fost ministru al Economiei, acad. C.D. Zeletin, alte numeroase personalități ale vremii.

2009, Interviu cu Varujan Vosganian

Ar trebui stăruit (poate) asupra lansărilor de cărți ale prof. dr. Alexandru Ionescu (București) sau ale scriitorilor de la Iași, Bacău și mai ales ale celor din județul Vaslui, unde, de regulă, se adunau și prestigioase personalități.

Asemeni, ar trebui (poate) istorisită întâlnirea de la Iași cu Henri Coandă (cu soția, în ultimii ani ai vieții), cu fostul ministru de externe Mircea Malița (o carte interesantă, AURUL CENUȘIU, și ce întâlnire ne-a organizat la reședința sa de la

Văleni de Munte), cu Victor Surdu, candidat al Uniunii Naționale de Centru și fost ministru al Agriculturii, cu Mugur Isărescu în mai multe rânduri (candidat al Convenției Democratice la președinție dar și ca Guvernator al Băncii Naționale a României) asistat de jurnalistul Adrian Vasilescu, întâlnirile și consfăturile de la Craiova (Primarul A. Solomon, în deschiderea Festivalul „Maria Tănase”, a înmănat plachete și diplome), Herculane + Drobeta Turnu Severin, Cluj, Oradea, Baia Mare, Bistrița, Suceava, Constanța și Callatis / Mangalia etc. etc.

Se poate lesne observa că de-a lungul unor ani buni am acoperit spațiul de emisie cu informația cea mai diversă, utilă, actuală, de la fața locului și aproape tot spațiul național.

A fost unică atmosfera de la Mănăstirea Cozia cu întâlnirea dintre premierul Radu Vasile și „răsculatul” sindicalist Miron Cozma, momentul înfrângerii revoltelor minerești (după Confruntările de la Costești și bătălia de la Pitești) și apoi întemnițării liderului minerilor. Evident, că am fost acolo ca întotdeauna, în mijlocul evenimentelor ! Cum s-a întâmplat și cu mineriadele din 13 - 15 iunie 1991, care au dus la căderea premierului Petre Roman (și am scăpat greu de bătaia minerilor, pe 14 iunie, într-un autocar cu elevii mei).

Ar mai trebui să povestim de întâlnirile cu Dan Voiculescu, omul care a reușit un imperiu media plecând de la fondurile Securității, unde a deținut funcții de comandă și a știut să exploateze totul în favoarea sa. Fondator al Uniunii Naționale de Centru (alături de Victor Surdu și Antonie Iorgovan între timp decedați, primul în aprilie 2011, al doilea de cancer, în urmă cu câțiva ani), Dan Voiculescu stârnea antipatia și prin figura sa rece, și prin dispozițiile totdeauna clare pe care le dădea, și prin vocea sa deranjantă la urechi. Deși a fost agent al Securității, senatorul nu și-a spus încă ultimul cuvânt chiar dacă acum face închisoare condamnat la 10 ani cu executare.

Individualizând... putem spune că ne-a interesat tot ce era valoros în țară dar nu puteam rata momente când poposeau mari personalități în fieful nostru. Doar un exemplu:

Rugină la Vaslui

Academicianul Anghel Rugină a primit titlul de cetățean de onoare al municipiului Vaslui. Distincția a fost înmănată de către viceprimarul Vasile Pavăl. El s-a aflat preț de câteva ore și în mijlocul elevilor de la liceul care-i poartă numele, unde a semnat în cartea de onoare a colegiului vasluian. Ultima vizită a lui Rugină la Vaslui a fost în urmă cu aproape 5 ani. În prezența a numeroși invitați, viceprimarul Vasile Pavăl i-a înmănat academicianului Anghel Rugină, stabilit de mai mulți ani în SUA, titlul de cetățean de onoare al municipiului Vaslui, pentru contribuția la dezvoltarea învățământului vasluian. De asemenea, directorul Muzeului Județean, Ioan Mancaș, i-a înmănat o medalie de elită anul trecut, cu ocazia împlinirii a 500 de ani de la trecerea în neființă a domnitorului Ștefan cel Mare.

Septembrie 1993 – interviu cu Anghel Rugină

În vârstă de 92 de ani, academicianul a spus că este o zi mare pentru el, după care a început să depene din amintirile sale.

Anghel Rugină a spus că în urmă cu 12 ani a vrut să ajute economia românească prin ideile sale, dar că un singur om s-a opus. „Eu credeam în miracolul economic al României. Nu pot să-i dau numele acelei persoane, pentru că îmi este rușine. De atunci, eu i-am spus Rasputin”, ne-a spus Anghel Rugină. Marele Academician a povestit și despre întâlnirile pe care le-a avut cu fostul președinte al României, Ion Iliescu. „Niciodată n-a spus nu. Tot timpul zicea să vedem ce se poate face. Și nu s-a făcut nimic”, a mai adăugat Anghel Rugină. După eveniment, academicianul s-a deplasat la Colegiul Economic care îi poartă numele, unde s-a întâlnit cu cadrele didactice și cu elevii. La final, a scris o jumătate de pagină în Cartea de Onoare a Colegiului pe care l-a susținut în mai multe rânduri prin diferite donații.

Cristi LAPA
(Meridianul, an VI, nr. 35 (610),
8-14 septembrie 2005, p.6)

Rândurile de mai sus ar fi doar o exemplificare dintre sutele de interviuri, portrete, note etc. despre personalitățile de talie națională și mondială.

TV.V. și politica

Ar fi un capitol extrem de interesant pentru urmași. Presupunem că toate se vor așeza, repede și alegerile, adică acele campanii electorale pe bani mulți cu tot felul de analfabeți - candidați, se vor încheia.

Imediat după Revoluție au fost înființate... peste 300 de partide cu tot felul de oameni. Era unul care cuprindea doar familia unui smintit împins la vedere de o bunică.

Alegerile din 1992 au limpezit cumva apele dar reducerea la câteva partide s-a realizat după introducerea pragului electoral (1996), 5%.

Firesc, patronul TV.V. s-a avântat în vâltoarea aceasta la ecologiști, care încet-încet s-au tot stins. În 2008 fostul Federația

Ecologistă Română unită cu Acțiunea Populară (a președintelui Emil Constantinescu) a fuzionat cu P.N.L.

**Interviu cu primarul mun. Bârlad –
Constantin Constantinescu**

Tot așa de firesc toate mijloacele de presă proprii au promovat diversele candidaturi ale celor înscriși în competiție ca Victor Cristea, Constantin Constantinescu, Jan Ciupilan și a lui Dumitru V. Marin (probabil unic și prin durată – aproape 2 decenii, și prin diversitatea candidaturii lor: consilier local, județean, Primăria Vaslui, pentru Senat și Camera Deputaților și închipuiți-vă tăvăleala care a fost...). La 67 de ani, în 2008, P.N.L. a considerat să-l propună candidatul formațiunii (la sacrificiu, pentru că avea într-adevăr cea mai mare notorietate din județ dar și cea mai mare notorietate negativă pe care, într-o lună n-a fost posibilă... răsturnarea imaginii). Pentru că, chiar membrii P.N.L. locali l-au sabotat, rezultatul a fost cu totul modest. Rămâne de menționat că a avut un sprijin viguros de la centru, inclusiv prim-ministrul Tăriceanu, dovadă a suprafeței de reprezentare dobândite.

Înainte de a exemplifica, trebuie spus că restul presei scrise s-a coalizat împotriva candidatului Dumitru V. Marin și a înnegrit tot ce era în legătură cu el, pentru că nu a „cotizat” și pentru că avea presa lui, adică tot grupul de presă la dispoziție.

Președintele Camerei Deputaților afirmă că soluția cea mai bună pentru Vaslui este Marin Dumitru

Președintele Camerei Deputaților, Bogdan Olteanu, a declarat, la Bârlad, că așteaptă de la PNL pentru alegerile locale din iunie să obțină cel mai bun scor pe care partidul l-a realizat din 1989 încoace.

„În 2004, am obținut la alegerile locale 15,99% din voturile românilor și miza este acum să obținem mai mult la alegeri. Avem candidați serioși care au avantajul faptului că s-au aflat 4 ani la guvernare, iar mesajul lor trebuie să se axeze pe prezentarea realizărilor Guvernului liberal”, a declarat Bogdan Olteanu. În ceea ce privește orașul Vaslui, Olteanu afirmă că vasluienii trebuie să aibă încredere în candidatul PNL la funcția de primar al orașului, deoarece Marin Dumitru are puterea, priceperea și voința să facă ceva bun pentru ei.

„Soluția propusă de noi pentru Vaslui este profesorul Marin Dumitru. Un vasluian care cunoaște cel mai bine problemele cetățenilor. Un om care de-a lungul anilor a demonstrat că poate. Acum a venit timpul să demonstreze din nou acest lucru. De aceea cred că vasluienii care s-au săturat de minciuni, și acum sunt nemulțumiți de ceea ce se întâmplă în orașul lor, vor alege soluția propusă de noi liberalii și anume Marin Dumitru”, a declarat președintele Camerei Deputaților, Bogdan Olteanu. El a spus că, pentru PNL, faptul că nu mai face parte din alianța D.A. nu este un handicap. Referitor la alianțele pe care partidul său le va face pe plan local după alegeri, Bogdan Olteanu a declarat că PNL va fi deschis către orice colaborare dacă aceasta este în beneficiul cetățenilor.

„Vom chem alături de noi pe cei cu care suntem compatibili. Diferențele sunt mari, de la o localitate la alta,

există viziuni diferite privitoare la administrația locală și cred că partidele trebuie să aleagă pe plan local cum și cu cine colaborează. Nu există un partid cu care PNL nu trebuie să colaboreze, deoarece în Consiliul Județean și în Consiliul Local se face administrație și nu politică”, a mai spus Olteanu.

Sorin SAIZU

**(Meridianul, marți, 20 mai 2008,
(supliment campanie electorală))**

***„Vasluiul trebuie să se schimbe!”
Interviu cu ministrul Internelor și Reformei
Administrative, Cristian David***

Eu cred că, în toți anii care au trecut în acest mandat 2004-2008, liberalii au demonstrat responsabilitate și angajament față de vasluieni. Chiar dacă este un județ cu foarte multe nevoi, și trebuie să recunoaștem cu sinceritate acest lucru, județul Vaslui are nevoie de mare sprijin și ajutor din partea guvernului pentru a reveni pe linia de plutire, ei bine, noi, în acești 4 ani, am avut și șansa de a reprezenta județul Vaslui în Parlament, fiind și membru al Cabinetului, și în această dublă calitate am putut canaliza și dirija resurse suplimentare pentru județ. Județul a beneficiat în această perioadă de sume considerabile care au fost dirijate fie către infrastructura din mediul rural, fie către sistemul sanitar, fie către școlile din județ. Se vede, de bună seamă, faptul că s-au făcut lucruri dar că încă mai sunt foarte multe alte lucruri de făcut. Așa cum am făcut-o pentru mediul rural și cred că toate comunele din județ sunt o probă, sunt o garanție și o dovadă vie a faptului că ce ne-am angajat am făcut; așa este și cazul municipiului Vaslui care trebuie să devină principala unitate administrativ teritorială a județului nu doar din punct de vedere administrativ pentru că nu este suficient să fie capitala județului și să gestioneze prefectura și instituțiile de nivel central la nivel județean.

Faptul că profesorul Marin Dumitru este candidatul PNL la Primăria municipiului Vaslui reprezintă o garanție

pentru sistemul de învățământ din municipiu, pentru toți părinții și elevii care sunt angajați în procesul educațional, că această grijă pentru copii, pentru pregătirea lor, pentru viitorul carierei lor, pentru siguranța lor în școli va fi, pentru profesorul Marin Dumitru, principala preocupare. Garanția că profesorul Marin Dumitru își va ține promisiunile față de vasluieni constă în faptul că este un om care-și respectă promisiunile și care are alături de el o echipă gata să îl susțină. Noi am propus aceste proiecte cu care ne-am angajat în fața vasluienilor și l-am desemnat pe Marin Dumitru, în calitatea lui de primar care urmează a fi ales așa cum sunt absolut încredințat că se va întâmpla, să le ducă la bun sfârșit. În spatele profesorului Marin Dumitru va sta o echipă de oameni profesioniști și responsabili ai PNL atât în plan local cât și la nivel central. Prin ceea ce afirm acum nu vreau decât să pun în evidență, să susțin și să subliniez faptul că profesorul Marin Dumitru, aflat în fruntea municipiului Vaslui, va beneficia de întregul sprijin al Guvernului pentru realizarea obiectivelor pe care le-a propus în viitorul mandat de primar.

Dacă ar fi să fiu realist și să ies din această retorică electorală aș spune că este greu de crezut că în 4 ani se pot recupera cei 17 dar, sunt absolut convins că, în 4 ani, se poate pune pe o traiectorie ireversibilă soarta municipiului Vaslui. Eu sunt absolut încredințat că acest viitor mandat reprezintă o imensă responsabilitate și, dintr-un anumit punct de vedere, aș putea spune chiar o povară administrativă pentru viitorul primar, pentru că are, într-adevăr, de recuperat timpul pierdut. Timpul nu așteaptă. Oamenii nu au nevoie de vorbe goale, nu au nevoie de promisiuni și de ani care să treacă pe lângă ei fără să li se întâmple nimic. Oamenii au nevoie ca, în acești 4 ani, să li se asigure un viitor mai bun.

Eu cred, dragi vasluieni, că singurul om de care aveți nevoie în acest moment, garanția viitorului dumneavoastră prosper în municipiul Vaslui, este profesorul Marin Dumitru. Profesorul Marin Dumitru nu vine singur, vine alături de o echipă liberală care îl va susține în toate proiectele pe care vi le propune. Profesorul Marin Dumitru vine alături de ceilalți

colegi din echipa guvernamentală a actualului cabinet care au făcut atât de multe pentru județ și pentru care vor să facă multe în continuare și pentru dumneavoastră, locuitori ai municipiului Vaslui.

**(Meridianul, an X, nr. 19 (748),
joi, 22 mai 2008, pag. 3)**

Primul ministru Călin Popescu Țăriceanu are încredere în MARIN Dumitru

Stimați cetățeni ai Vasluiului,

I iunie marchează un moment important în acest an: Vom avea alegeri locale. Cred că Vasluiul, ca și alte orașe din țară, are nevoie de o schimbare, care să fie adusă de oameni cu credibilitate și onestitate, care să propună proiecte în folosul comunităților lor.

2008, Primul ministru Țăriceanu în direct

Actuala administrație locală, condusă de atâția ani de PSD, ne-a arătat ce poate face. De aceea, vă propun să îi acordați încrederea dumneavoastră profesorului Marin Dumitru, un om care provine din comunitatea vasluiană și care știe foarte bine ceea ce ar trebui făcut pentru Vaslui.

Vasluiul trebuie să intre în categoria orașelor dezvoltate ale României, unde să se poată trăi ca în urbele din vestul României sau în alte orașe dezvoltate din Europa.

Trebuie făcute investiții importante în infrastructură și, mai mult decât atât, trebuie create locuri de muncă, condiții pentru investitorii români și străini.

Luați exemplul altor orașe din țară precum Sibiu, Arad, Baia Mare sau Satu-Mare, sau dacă vreți alte orașe din țară care au reușit să atragă investitori străini, chiar din sudul României, precum Călărași și Giurgiu.

Aceasta este soluția pentru bunăstarea dumneavoastră și sunt convins că votându-l pe Marin Dumitru veți avea la conducerea Primăriei un om care să asculte problemele dumneavoastră și să le aducă cea mai bună rezolvare.

Eu am încredere în domnul profesor Marin Dumitru și vă recomand și dumneavoastră să îl susțineți!
prim-ministru,

**Călin Popescu Tăriceanu, Președinte PNL
(Meridianul, an X, nr. 19 (748),
joi, 22 mai 2008, pag. 5)**

Președintele Camerei Deputaților, Bogdan Olteanu, îl susține pe Marin Dumitru

De 17 ani în Vaslui profesorul Marin Dumitru are dreptate, iar ceilalți greșesc. De 17 ani acest lucru se vede în Vaslui, în pierderea de posturi, a locurilor de muncă, în sărăcie și în dificultățile oamenilor de acolo. De 17 ani, Marin Dumitru are soluții. Astăzi vine să vi le ofere.

Aveți încredere în Marin Dumitru, așa cum și eu am încredere în profesorul Marin Dumitru și îl susțin la Primăria municipiului Vaslui. Am intrat pe ultima sută de metri a campaniei. Acum e vremea ca dumneavoastră să alegeți. Să alegeți între cel care spune adevărul de 17 ani în Vaslui, profesorul Marin Dumitru, și cei care au condus prost Vasluiul timp de 17 ani, care l-au dus, din păcate acolo, unde este astăzi.

Sunteți în momentul în care puteți decide! Puterea e în mâinile dumneavoastră! Alegeți Marin Dumitru!

**Bogdan Olteanu,
Președinte Camera Deputaților
(Meridianul, an X, nr. 19 (748),
joi, 22 mai 2008, pag. 5)**

**2008 – Interviu cu președintele Camerei Deputaților,
Bogdan Olteanu**

Numai împreună putem!

„Vă îndemn să nu ezitați duminică să faceți un gest de responsabilitate, de civism, de democrație și de a merge la vot pentru a da votul dumneavoastră celor care credeți că vă reprezintă cel mai bine, celor care credeți că vă pot aduce o schimbare în viața de zi cu zi, celor care credeți că vă pot rezolva problemele cu care vă confrunțați. Prin urmare, aceasta este recomandarea mea: mergeți în număr cât mai mare la vot pentru că în puterea dumneavoastră stă schimbarea!”, a declarat, marți, 27 mai, la Vaslui, primul ministru, Călin Popescu Tăriceanu.

**(Meridianul, an X, nr. 20 (749),
joi, 29 mai 2008, pag.1)**

Până la urmă, DIMENSIUNEA NAȚIONALĂ a însemnat promovarea valorilor românești cu accent pe reprezentanții de origine vasluiană, dar și prezența noastră la manifestări în țară și peste hotare (vezi, vol. Meridianul...).

CUVÂNT... LA SĂRBĂTOAREA de 70 de ani!

Cu excepția câtorva ani, până a trebuit să alerg după oi, m-am distrat învățând poezii, tatăl meu Vasile Marin fiind tare mândru de prima lui odraslă, iar mama mă încuraja. Am învățat de foarte mic cerința vieții: fără muncă nu se poate!

Am trăit foarte greu, am învățat pe brânci, am rezistat în ploii și furtuni, geruri (navetă 6 km), în mijlocul adversităților. M-a mângâiat, dintotdeauna, înțelegerea cu sexul frumos, pentru un băiat citit ce eram.

M-am străduit întotdeauna să fiu constructiv și să pun osul la treabă, inclusiv în competiții sportive unde am fost vice campion național la lupte.

Când mi-am fixat scopul... aproape nimic n-am precupețit pentru asta!

N-am dus lipsă de voință, minte, de dușmanii cei mai puternici.

Când opera mea a prins viață s-au înmulțit și denigratorii. Unii m-au acuzat... de faptele lor.

Mi-am încurajat necondiționat elevii, colaboratorii, cunoscuții. Am încercat să promovez pe cei mai buni și cât mai pe mulți. Pentru că ÎMPREUNĂ, subliniez ÎMPREUNĂ puteam face istorie cultural - informațională și prea destui n-au putut ține pasul.

Am avut o putere de muncă ieșită din comun și mai ales soție excepțională și copii la fel.

Dacă ar fi scris și alți dușmani (deși i-am invitat), volumul de față avea peste 1000 de pagini. Am solicitat toate redacțiile din Vaslui să opineze despre decanul de vârstă și liderul lor de presă din ultimii 20 de ani. Doar unul scrie un

articolaș nu laudativ, ci incolor și inodor. Și, toți au trecut pe la mine...

S-a scris că sunt narcisist, orgolios etc...

Precizez: N-am avut timp de nimicuri, bârfe, șmenuri, n-am avut somn, m-am documentat excesiv la orice volum tipărit, Tetralogia culturală locală mi-a mâncat zilele. Am ținut cont de toate reacțiile posibile, am îndrăznit... calculat. Așa că mi-am comandat până și statuie (bust) și chiar pe mormânt am conceput o lumânare stilizată cu semnificația: Viața.

Am suportat cu greu Deceniul Dușmăniei ca singurul politician în opoziție reală cu șopârlele locale și cu ziariștii lor care m-au sabotat sistematic și prin omisiune, ori au scris de rău când chiar am realizat evenimente excepționale.

Dacă presa (inclusiv a mea proprie, cu destule cârțițe), politicienii, refuzații, deșrădăcinații m-au ponegrit, ce trebuie să fac? MIE nu mi-a dat nimeni niciodată pe degeaba, chiar am plătit de câte 3 ori prețul la orice am obținut.

...Am adunat, „pietre pentru templul meu” (Lucian Blaga), convins că am realizat prin acțiune, model (sau prin reacție) școală de presă. Dacă mulți contemporani s-au afirmat într-un singur domeniu, eu am reușit ca etnolog, romancier, monografist, om de presă, întreprinzător privat, familist, politician, și în nici un caz mai puțin în cultură cu prezență pregnantă de peste 50 de ani. Port și amar în inima mea. Pe prea mulți i-am ajutat eu ca să nu am tot atâția dușmani, pe mulți i-am făcut eu harnici.

Dumneavoastră, autorii de mai sus, m-ați răsplătit cu adevărat. Pot să arunc din sufletul meu necazurile pricinuite de tot felul de „insecte” tocmai pentru că la această reunire în petrecere cu vorbe, sunt onorat de atâtea și atâtea nume prestigioase, autorități în domeniu, jaloane culturale și sociale, celebrități naționale, brazi ai României moderne!

Îmi aplec geana înlăcrimată de emoție în fața Dumneavoastră, semnatori ai volumului, ca semn de recunoștință pentru aprecierile, laudele, criticile sau cuvintele de mai sus.

Acesta este monumentul meu! Mare, mic, conservativ sau nu, bun sau rău, oricum unic, e ridicat de Dumneavoastră...

Un alt gând îmi rămâne pentru cei care mereu vin și pot ține cont de om, viață, (inclusiv ca film - apropo de cel consacrat mie de Corneliu Porumboiu „*A fost sau n-a fost*”), anecdotică, legendă, operă, dar mai ales de calitatea acestui timp adică mediul și momentul vasluian, începutul sec. XXI, mileniul III.

Deferent, D.V. MARIN

... unul printre Dvs....!

4 aprilie 2011

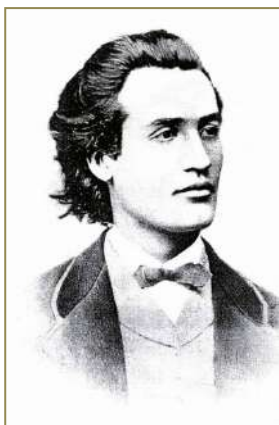
... crapă mugurii la pomi și înfloresc tare frumos cireșii!

3. Promovarea valorilor naționale

Editorialele din Meridianul... sugerează permanenta bătălie pentru orientarea (corectă) a concetățenilor (din rațiuni de spațiu, consemnăm câteva, doar din 2009 încoace, drastic selectate).

EMINESCU... cel din limba română!

Într-o istorie contemporană a lumii:

Goethe „slăbește” în fața internaționalizării unei limbi care întunecă limba germană. Lamartine, Victor Hugo și pleiada franceză „se englezesc” în speranța că mai rămân destul în cultura umanității... Dante Alighieri și alți corifei italieni de pe socluri seculare sunt mângâiați de laudele în limba internațională de comunicare.

Byron (englezul), Withman (americanul) încep să nu mai fie reprezentanți pentru această limbă de circulație mondială care, și ea, devine altceva decât engleza veche. Mondializarea își imprimă nota specifică în acțiune, gândire, teritorii, limbă.

Modelul Limbii Române este drag nouă și (poate) rămâne Eminescu cât va mai exista această formă de comunicare. Nu e deloc greu să se observe asaltul pernicios al neologismelor tehnice care nu pot comunica fondul sentimental și nici reacția sufletească specifică la freamătul naturii (codrul mai e frate cu românul?)

Ați observat că revoluția video/ tehnică înseamnă imagine, ceva sunet și zero suflet? Că întreaga evoluție umană se rupe de frumusețea inițială, ingenuă, nealterată? (Priviți datinele - obiceiuri de Anul Nou ca spectacole de scenă).

Mai clară și iminentă azi, ruptura era semnalată încă de acum un secol și jumătate de poetul nepereche. Astăzi însă, nu e vorba numai de copilărie și maturitate. „Astăzi, chiar de m-aș întoarce a-nțelege nu mai pot./ Unde ești copilărie,/ Cu pădurea ta cu tot?” Vârstele fundamentale - copilăria, tinerețea - și-au schimbat preocupările, simțirile, visurile și manifestările! Ruptura dintre generații e deja fapt împlinit.

Comunicarea prin telefon, rețele de socializare, televiziune, micșorează implacabil rolul cărții (și abecedarul e... calculator!), anulează fondul ancestral, benefic, plin de învățăminte și sensibilitate, ca și modurile metaforice de comunicare! Deci și sistemul milenar de valori se tot modifică.

Nici măcar nu putem plânge pentru vârsta mai veche a omenirii! Trebuie să trăim astăzi și în viitor.

Dar putem lupta pentru principalul nostru mod de individualizare cu forma veche și înțeleaptă a limbii învățaților noștri!

Poetul nostru național marchează ora fericită a Limbii Române, menită să fie model peste veac, chiar dacă nu va fi la fel de bine înțeleasă, utilizată, păstrată. M. Eminescu, M. Sadoveanu, L. Blaga, N. Stănescu n-ar înțelege prea bine creșterea computerizată a limbii naționale, dar ar re-crea-o, ar găsi formele noi, așa cum o vor face toți acei care vor reprezenta simțirea acestei națiuni și vor purta mai departe bătălia pentru LIMBA NEAMULUI.

„Izvorul pururea reîntineritor” nu va fi cel „curat ca lamura” al folclorului (din ce în ce mai puțin pregnant, adică altă pagină veche) ci opera scrisă a ipoteșteanului devenită de pe acum simbol și mod de referință, fără de care nu se mai poate.

Știi eu, poate că încă nu înțelegem rapiditatea cu care limba națională se modifică în cadrul evoluției legice, social - economice și culturale: se schimbă lumea, cum să nu se schimbe limba ? Computerul o face mult mai rapidă.

Reîntoarcerea la vatra dintâi, la izvorul Eminescu, ține de avânturile momentelor în care trebuie afirmată existența creatoare! Asta presupune secole chiar, inclusiv atunci când doar un fel de engleză, chineza și o limbă a musulmanilor vor

mai exista în comunicarea mondială! Cine să vrea dispariția limbii, a poporului, a istoriei sale? Și totuși, dacă ceva cu totul imprevizibil azi nu se va ivi, cam asta se va petrece!

Suntem într-o aspră bătălie pentru Limba Română cu metaforele ei, cu unicitatea exprimării simțirii naționale, care trebuie susținută aprig inclusiv într-o posibilă enclavizare. Poate n-am pierdut războiul. Nu suntem alarmați ci doar înțelegem în devenirea ei o istorie defavorabilă.

Opera lui Eminescu (și) prin conținut, prin realizarea unei înalte și unice expresivități, este necesară întregii umanități, dar mai ales pentru noi cei de azi care ne străduim să avem dreptul la viață și personalitate.

Fără el, fără alți mari creatori care ilustrează secole de cultură, de minte, inimă și literatură, nu putem sta în fața stăpânilor lumii, fără apartenența de neam nu putem exista.

Conștienți fiind că bogăția sufletească, că „al lumii întregul sâmbur/ dorința-i și mărirea” depind de ilustrarea eminesciană, trebuie să-l venerăm, fie și periodic, de Ziua Limbii Române, înălțându-ne „ad astra per aspera” cât ne permite voința, educația, aspirația noastră, a fiecăruia în parte și a tuturor la un loc. Putem crede că: Pe firul stratificărilor succesive mondialiste, când noi și ale noastre vor trebui „să poarte un nume, un singur nume”, acesta va fi sigur tot Eminescu.

**(Meridianul, an XVII, nr. 2 (1.076),
joi, 15 ianuarie 2015, editorial)**

CARAGIALE... în lumea noastră!

Caragiale Ion Luca reprezintă în fața lumii, de vreo 13 decenii, societatea românească mereu actuală și... contemporană, spre deosebire de Eminescu propovăduitorul, lira de aur a aceluiași neam, modelul expresivității poetice. Dacă-i adăugăm și pe ceilalți mari clasici (Creangă, Slavici), poate înțelegem mai ușor că MULȚIMEA având calitățile, defectele și umorul înnăscut e în opera dramaturgului și

scriitorului născut în apropierea Ploieștiului; o mulțime de Limbă Românească, într-un segment de timp (istoric) care avea nevoie de un Luceafăr pe care să-l asculte pururi! Dar și de „croitorul” care să le ia măsura caracterului.

Redivivus observatorul fidel pentru anii de frământări, *redivivus* umorul de calitate chiar când cultura video pare să întunece vechile orizonturi.

Născut de „Sf. Vasile, Grigore și Ion”, adică la 30 ianuarie, acest Ion (prenume românesc reprezentativ alături de Gheorghe) este cel mai mare dramaturg, în limba națională („O scrisoare pierdută” e mereu regăsită, „O noapte furtunoasă”, nu e numărul 9, ci, mereu NOUĂ, celelalte-s bijuterii comice, iar drama „Năpasta” e mereu adevărată!), e prozator reprezentativ, cel mai mare pentru secolul lui (și nu-i putem nicicum uita nuvelele), iar pentru posterioritate... MOMENTE ȘI SCHIȚE sunt monumente pentru secolul XX și tot modele pentru secolul XXI.

Pare un truism să afirmi că opera-i cuprinde mai toate sectoarele vieții sociale într-un stil fluent și spumos, chiar și când evocă împrejurări tragice. Tot așa afirmația că „neica” e mai actual ca niciodată.

Sfântul umorului românesc tipărit, țipând prima dată, de alți trei sfinți (Vasile, Grigore și Ion) îndreptându-și bunăvoința către o națiune mereu bogată și tristă („la noi sunt codri verzi de brad/ și câmpuri de mătase,/ la noi atâția flutură sunt/ și-atâta jale-n casă”, zicea Octavian Goga, un geniu al poeziei despre viața tristă a unei națiuni).

Spre deosebire de Eminescu (cel din Doina), marele dramaturg n-a scris nici un rând împotriva vreunei naționalități și totdeauna e împotriva năravurilor timpurilor; că prin teatru a satirizat mai acid, aspecte mai multe („Prin el năravuri îndreptați/ Dați ascuțiri de minte” – Iancu Văcărescu) și cu

talent desăvârșit este, sigur, de atributul geniului. Al său, al poporului român...

În ianuarie s-au născut mai multe genii printre care: cel tutelar (la mijloc), cel reprezentativ în fața secolelor (la sfârșit), de ziua sfinților între care vor intra în cele din urmă. Pentru că cei trei sfinți din calendar care nu știi ce și când au făcut ceva pentru românism (mai toate biografiile sfinților fiind legende făcute și refăcute după sute de ani; hm, o discuție foarte lungă!) nu pot concura sfinții literelor, limbii și simțirii românești care, iată, exprimă și înobilează viața și astăzi. Să nu uităm vreun moment că „involuția limbii” este înspre pieirea ei în câteva zeci de ani.

Ca pietre prețioase, monumentele de limbă lăsate de Eminescu și Caragiale sunt izvoare reîntineritoare, autorii fiind BRILIANTELE dintr-un lanț al valorilor care trebuie să fie fără sfârșit. Mulțimea imensă (omenirea dintre granițele Limbii Române) a lui Caragiale (care soarbe slovele eminesciene) nu trebuie re-creată, încă, ci doar încurajată să existe! Câtă vreme există Caragiale, există limbă, simțire, popor, educație, umanism și ... distracție!

Existăm, deci!

Limba Română va evolua, probabil înspre tehnicism, oamenii robotizați, alergători aprigi după „ochiul dracului”, țara înspre o instabilitate (dispariție) așa cum s-a întâmplat cu indienii amerindieni, dar spiritul ar trebui să fie veșnic.

Să nu creadă cineva că tare plângem acum pentru cei care vor veni și a căror viață va fi cu totul altfel. În 1927 inventatorul român Tesla proorocea că în mileniul acesta vom avea centură de transmisie radio liberă (și o avem prin telefon, radio, televizor, calculator) iar Pământul va fi înconjurat de o centură electrică gratuită. George Călinescu „vedea” ceva din caracteristicile limbii actuale. L. Blaga vedea prin metaforizare, creștere în expresivitate. Nu știm cât ne-ar înțelege vreunul dintre cei amintiți.

Dar:

Atâta vreme cât Limba Română ne exprimă felul de a fi (cam pe oriunde în lume), borna de orientare numită „opera lui

Caragiale” rămâne ca o flamură tricoloră pe munții Himalaya. O vor vedea mai puțini (în special cei plecați „afară”) , dar acolo sus reflexele diamantelor acestei limbi vor ghida eforturile slujitorilor ei.

Caragiale cel de acum un secol și autorul dramatic și scriitorul transpus cinematografic (ce mari servicii face televiziunea națională cu arhiva sa!!!) ori mereu reluat pentru public, ca adevărat prototip, este idol, mentor sau model fără uzură.

În condițiile de astăzi când televiziunea și computerul substituie cartea pentru inspirația sau viața dintotdeauna normală, TREBUIE să ne întoarcem spre dramaturg și prozator. Pentru că și-a păstrat contemporaneitatea, pentru că inspiră întoarcerea la omenie, umor, pace, el ar trebui preaslăvit între granițele Limbii Române. Să sperăm că așa va fi și că sanctificarea sa nu e departe.

Cât mai citim noi, publicul obișnuit, despre sfinți inclusiv despre cei trei?

Caragiale ne-sfântul e viu, ne alină sufletele, simțurile, viața. Îl citim în cărți, îl vedem în filme, ne gândim (când vrem) cu recunoștință: trăim de peste un secol în ZODIA CARAGIALE!

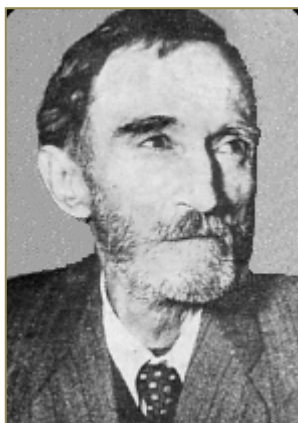
**(Meridianul, an XVII, nr. 4 (1.078),
joi, 29 ianuarie 2015, editorial)**

Poetul George Bacovia... selecționarul (!)

Și, a fost ediția de toamnă a Bacalaureatului. Și a trăsnit cu subiectul la limba română: George Bacovia! Și, le-a căzut cerul pe cap (și în cap) celor care n-au prea pus mâna pe carte... și 80% dintre participanți au picat...

Limba română ca probă de BACALAUREAT, adică acel examen la care tinerii să dovedească nu numai maturitate trupească, ci și intelectuală, un fel de punte nu prea îngustă care desparte valoarea de nonvaloare (adică încearcă!), mai mult un

drumeag spre afirmare în viață. Limba națională, cea a părinților și strămoșilor, cea mai sigură cale de comunicare a devenit puntea suspinelor pentru niște tineri care nu realizează duritatea proverbului „ai carte, ai parte”. Bac-ul, cu acest obstacol (devenit imens, de groază, de netrecut) care până la urmă este capacitatea de exprimare, își împrăștie spaima nu prin matematica cea rece, nu prin alte obiecte „mai ușoare” ci prin metafora cea caldă și fierbinte care în loc să-i ducă spre fericire pe tineri, îi îmbracă în „cămașă de gheață”. Cine-ar fi crezut?!

Sunt între 20 și 40 de subiecte (scriitori și opere) care se pot însuși în atâția ani de școală sau chiar în tot atâtea zile, ca să fie temeinic reținute. T. Arghezi, G. Bacovia, L. Blaga, G. Călinescu, M. Eminescu, M. Sadoveanu, N. Stănescu, L. Rebreanu sunt din cartea de căpătâi a acestei nații numită România. Dacă nu se știe nimic despre valorile de bază care reprezintă un neam în concertul artistic al lumii, de ce „să treacă” acei care-și refuză efortul personal, mândria personală („ce prost e un ăla fără Bac!”) și integrarea în rândul oamenilor cu glagorie la cap?

Până la urmă, severitatea unui asemenea moment e absolut necesară!

Poetul băcăoan, la 133 de ani de la naștere, a fost selecționerul (iertăți-mi apropierea cu fotbalul...) național care a dat voie doar la 20% dintre absolvenți înscriși să pășească mai mândri într-o viață cu multe necunoscute. Trebuie spus că subiectul „George Bacovia”, oricum s-ar formula el, e dintre cele mai ușoare, accesibile... Dar când limba română e supusă unui proces de alterare, cu pretenții - dezvoltare - e susținut de însuși sistemul de învățământ, când ideea efortului personal și mai ales a creativității (în orice plan) e pierdută în spațiul căpșunarilor și al muncii necalificate, când ispita metaforei nu

există între liceenii îndrăgostiți de trupuri și nu de minți, în aceste condiții Bacovia devine munte greu escaladat.

Ca fost profesor de liceu atâtea decenii, care am apreciat particularitatea fiecărui scriitor, nu pot decât să îndemn: înapoi la carte, la studiu.

Veți spune că nu-i trebuie amărâtului, Bacovia, când împinge la roabă sau ține de sapă! Ignoranți veți putea zice că știința de carte e inutilă când europenii îi așteaptă pe tinerii noștri să-i îngrijească pe bătrânii lor sau și mai rău, acum când suntem subjugați și sub talpa lor, când dimineața bem „ce-ai”, la prânz mâncăm „cum pot” iar seara „gem” pe niște pământuri ale acestei țări blagoslovite de Dumnezeu.

Ca să ne păstrăm, ca să-i înfruntăm pe ăștia, ne trebuie LIMBA ROMÂNĂ și MULTĂ ȘTIINȚĂ DE CARTE, că altfel ținem doar de coada hârlețului.

George Bacovia i-a selecționat pe cei care pot ajunge în fruntea societății: „și aud materia plângând” și care nu trebuie să rămână „singuri”. Oricare dintre marii noștri scriitori putea fi arbitru la Bacalaureat.

În toamna bacoviană s-a dovedit că avem nevoie de limba română.

**(Meridianul, an XVI, nr. 35 (1.059),
joi, 4 septembrie 2014, editorial)**

Umbra care veghează: GRIGORE VIERU sau jertfă pentru Eminescu, limba și poporul român

Eram în clasa a V-a, în 1953, când a murit I. V. Stalin conducătorul popoarelor. Jurnalele cinematografelor (nu exista televiziune) erau pline de înlăcrimații de toate vârstele, din toate popoarele care făceau cozi de km să-și exprime durerea pentru dispariția generalisimului care ne-a trunchiat ȚARA și ne-a pus sub talpa comunismului. Destul de târziu am aflat adevărul.

Imagini durabile pentru un copil, confruntate adesea cu realitățile din Uniunea Sovietică sau de la noi... din viață și literatură.

În 1984 am organizat o excursie la Chișinău și am dormit cu 40 de copii la Cărpineni, eu și familia la prof. Ion Iachim la care se afla în vizită Gr. Vieru. Ambii erau foarte bucuroși că într-o cărțulie pentru copii strecuraseră TRICOLORUL ROMÂNESC și că lirica lui Grigore „Izvorul și clipa” era bine primită la București, ca și filmul muzical „Maria Mirabela”. Ne-am întâlnit mai apoi pe diverse „paliere sociale” cu o zgomotoasă revedere și cu Nicolae Dabija la proclamarea independenței Moldovei unde subsemnatul i-a luat primul interviu (înaintea BBC) lui Mircea Snegur iar apoi când pe estrada din centru stăteau colaboratorii TVV.

GRIGORE VIERU era un tip plăpând, cam străin de lume dar mereu arătat mulțimii pentru valoarea sa: POETUL cel dintâi al Moldovei în renaștere, și promotor al limbii române unice... Avea darul de a fi printre marii prieteni chiar din prima clipă. A avut, cred, printre cei mai statornici prieteni pe Adrian Păunescu, Theodor Codreanu (Huși), academicianul M. Cimpoi și a fost imediat „naturalizat” la Uniunea Scriitorilor Români sau la Academie.

Omul, oarecum neajutorat, nu impresiona până nu citea ceva. Ca și lui Nichita Stănescu (am mai scris despre asta) i „se făcea loc” pentru prezență pe scena adevăratei poezii. Ca și Nichita, inspira starea de poezie.

POETUL vorbea rar și măsurat cu grija pentru metafore. Scotea efecte poetice din graiul moldovenilor de peste Prut, sărăcit de ocupația sovietică. A învățat de la Eminescu pe care l-a slujit credincios până pe 15 ianuarie 2009. „Steaua de vineri” (titlul unui volum, 1978) nu l-a mai condus decât până la accidentul de duminică. Am scris că între granițele limbii române, adică în toată lumea, alături de Eminescu vom fi reprezentați mereu și de Grigore Vieru.

Patriotul era subînțeles pentru că cita, recita, vorbea, crea și... slujea limba veche și-nțeleaptă a neamului din care se inspira. „Rădăcina de foc” (Ed. Universul, București) l-a purtat prin toată România Mare și prin destule colțuri ale lumii. Într-un interviu la Biblioteca din Huși (la 70 de ani) spunea convingător: sunt acasă și la Huși, și la Chișinău, și oriunde

slujesc limba română ! Urmaș al țăranilor basarabeni, rupt de Stalin, de trup și limbă românească, poet de vocație și simțire autentică, creator de limbă alături de clasicii dinlăuntrul țării, Grigore Vieru a avut funeralii naționale în Republica Moldova tocmai pentru că a știut că „eliberatorul popoarelor” și imperiul sovietic au atentat cel mai mult la ființa noastră națională.

La moartea lui Grigore Vieru nu au fost coloane de înlăcrimați ca în 1953. Asta, pentru că plânge... LIMBA ROMÂNĂ.

**(MERIDIANUL, An XI, nr. 4 (783),
joi, 29 ianuarie 2009, editorial)**

Aprilie 1993 – Grigore Vieru (interviu TVV)

4. DIN ISTORIA PRESEI LOCALE

MERIDIANUL 10

FILĂ din ISTORIA PRESEI VASLUIENE și naționale (I)

Se împlinesc 10 ani bătuți pe muchie de când „Meridianul de Vaslui, Bârlad, Huși” servește curentul cultural-informațional local, cu rezonanțe naționale, manifestat în comunitatea vasluiană. În perspectiva istorică apare ca cea mai longevivă publicație săptămânală din istoria presei de pe aceste meleaguri, având doar scurte perioade când a fost cotidian, trisăptămânal, bisăptămânal. MERIDIANUL sărbătorit este certamente o pagină ilustrativă pentru localismul creator în condițiile reinstalării economiei de piață.

Dintr-o lucrare a noastră mai veche, reiterăm că Vasluiul, ca așezare atestată la 1375, a fost teatrul de operații din 10 ianuarie 1475, capitală a Moldovei de Jos câteva luni (1435) a avut prima școală publică în 1841, prima bibliotecă în 1861, primul gimnaziu în 1890 (considerat și anul înființării Liceului „Mihail Kogălniceanu”), primul spital (în 1852), primul parc, 1890, primul Festival al Umorului (1970), primul post TV, 1990, primul radio local UNISON, 1993.

Primul ziar din județ a fost Semenătorulu, la Bârlad (1870), la Huși, Vocea Hușului (1873) și apoi la Vaslui, Albina Vasluiului în 1875. Am putea considera și „Expunere a situațiunei județului Vaslui pe 1874-1875” drept prima publicație locală, sau în 1882, „HIGIENA, revista științifică și literară destinată educațiunii poporului” dar VASLUIUL, tipărit la Bârlad (1886) deschide seria presei scrise din oraș continuată cu Ordinea (Vaslui, 1902), Democratul (Vaslui, Bârlad, 1906, intermitent 1911-1937), Revista militară (1913), Vasluiul (1914) apoi Propaganda, Poporul, Vocea Vasluiului,

Cultura, Vlăstarul, Învățătorimea vasluiană (până la al II-lea Război mondial).

Dintre PERSONALITĂȚILE care, evident, au publicat și în presa locală: Petre Andrei, episcopul Nifon, N. Georgescu-Tistu, C. Zotta, C. Motaș, Gh. Vrânceanu, H. Tiktin, N. Macarovici, Valentin Silvestru, etc. etc.

Tematica ziarelor nu se putea îndepărta de realitatea vremii oricât ar fi fost de politizat vreunul. Publicațiile în discuție sunt deopotrivă folositoare oricărei științe moderne pentru amănuntele legate de viața publică, politică, economică etc. și mai ales cu date despre marile personalități (naționale sau universale) plecate de aici.

Originea curentului cultural-informațional vasluian poate fi în programul și provocările formulate în Vlăstarul nr.1/1990 care se lansau spre dezbatere, subiecte ca Idealuri pentru noi și alții, Condiția omului modern, Cartea și civilizația, Informația tehnico-științifică (orice subiect), Experiențe științifice; se așteptau culegeri etno-folclorice (locale). TELERADIOEVENTIMENT fondat în 1993, an I, ian. 1994, își propunea un „serviciu de informație multiplă”, „ilustrarea voinței Dvs. cu drept de opinie și replică” să fie și „mijlocul cel mai accesibil, cel mai util și necesar care să țină în loc prețurile, să diminueze bârfa neproductivă și mai ales să scoată în evidență valorile”. Nu lipseau rubricile pentru social, cultural, divertisment, literatură, știință. Colaborări: D.V. Marin, Gruia Novac, Cătălin Striblea, Constantin Clisu ș.a.

Articolul program ACEST MERIDIAN din an I, nr. 1, joi 26 septembrie 1996 anunța intenția de a rămâne echidistant, obiectiv. „Un hebdomadard”, cu prea puțină politică dar cu știri, informații, divertisment și... ce ar mai vrea cititorul care se poate adresa ca la cel mai bun prieten. Dorim ca MERIDIAN-VASLUI să nu poată fi decât ilustrația adevărului de zi cu zi. Cu încredere în izbândă, am trecut... la MUNCĂ ! (directorul publicației prof. dr. Dumitru V. Marin). Colaborări: acad. dr. Ioan Pop D. Popa, Sergiu Andon; interesant articolul Goana spre viitor (p.3) cu previziunile lui Ian Pearson de la British Telecom, posibil în viitor atunci, realizări la îndemâna noastră

azi ca mobilul, videotelefonul, plasmeele etc.. În nr. 2 din 13 oct.1996 sondajul GISO îl dădea câștigător pe Emil Constantinescu în campania prezidențială (confirmat de vot). Nr. 3, joi, 10 octombrie 1996 prevedea, printre altele, explozia nucleară de la Cernobâl, ajunsă cea mai mare catastrofă nucleară, consemna Programul Festivalului Umorului, ediția XIV-a, 7-20 octombrie 1996 și realiza pagina electorală cu candidații Uniunii Naționale de Centru la Parlament: la deputați, D.V. Marin, Dan Albescu și alții, la Senat - Oct. Ciobotă !

Seria NOUĂ, ca an II, începe cu nr.1/22-24 martie 1990. Săptămână de săptămână Meridianul n-a lipsit de pe piață așa cum n-a lipsit zilnic TV.V., Unison Radio Vaslui, Unison Radio Bârlad.

Meridianul e o „silabă” din istoria social-culturală a județului Vaslui.

**(MERIDIANUL, An XI, nr. 9 (788),
joi, 12 martie 2009, editorial)**

180 de ani de ISTORIA PRESEI

Am reprezentat județul Vaslui, și pe mine, în Congresul Internațional de Istorie a Presei, de la Iași, între 2-4 aprilie curent. Bine spre foarte bine! Au comunicat, în afară de oficialități, 93 de cercetători din 5 țări, din 27 centre universitare și din mai toate județele țării. „Companie” extrem de valoroasă care m-a reconfortat și pentru care m-am simțit onorat.

La secțiunea I „ISTORIA PRESEI” am expus al 5-lea dintre cei 58 argumentând existența Curentului Cultural - Informațional în dezvoltarea istorico-socială a județului Vaslui, am integrat MERIDIANUL și întregul grup de presă în istoria presei locale și naționale și am marcat apropiata aniversare de 140 de ani de presă locală, în contextul celor 180 de ani de istoria presei naționale.

UNIVERSITATEA "PETRE ANDREI" DIN IAȘI
ASOCIAȚIA ROMÂNĂ DE ISTORIE A PRESEI

STUDII ȘI CERCETĂRI DE ISTORIE A PRESEI

VOLUMUL II, AN II, IAȘI, 2009

JUNIMEA

*Se consideră cei 180 de ani de la apariția **Curierului românesc** la București (8 aprilie 1829) scos de Heliade Rădulescu și respectiv, **Albina românească**, Iași, 1 iunie același*

an (cu caractere kirilice). Cu această ocazie Asociația Română de istorie a presei, cu sediul la Cluj, a hotărât să realizeze Dicționarul presei din România (unde vom avea 5 mențiuni) și Tratatul de Istorie a Presei. Sub egida aceleiași Asociații se va continua Revista Română de istoria presei, ajunsă la anul III, nr.1/2009 (5 numere), editată la Constanța de Aurelia Lăpușanu. Sufletul acestei manifestări a fost prof. univ. Marian Petcu de la Universitatea București, redactor șef, sprijinit de prof. dr. Ilie Rad președintele Asociației.

Orice participant într-un asemenea Congres simte imediat dacă a făcut ceva bun sau nu. Și dincolo de materialele de presă realizate (nu puteam pierde ocazia, nu?) am constatat pe loc buna primire a comunicării „Meridianul”, filă din istoria presei vasluiene și naționale, aspect al presei de provincie ca miză importantă pentru istoricii de pretutindeni.

Am insistat asupra acestor elemente pentru a sugera dimensiunea de excepție a Congresului (și cei din Austria și cei din Olanda au vorbit despre presa românească și receptarea ei acolo!) cu dezvoltări dintre cele mai interesante legate, până la urmă de istoria românilor în Europa și amprenta culturală ce răzbate în presa altor națiuni.

Martori la ce minunații relatează presa scrisă și mass-media despre românii de peste graniță, mi s-a părut necesar să accentuăm diversitatea și creativitatea noastră, a tuturor chiar, și în cadrul localismului cultural-informațional (în formă de avânt semnalată). Simțim o „lume” așezată cu rădăcini onorante și manifestări de premiat, nu de blamat. Cei de la Chișinău mi s-au părut mult mai stresați și obijduiți (iată-i răsculați !), cei din Bulgaria descurajați, cei din Ucraina neglijați și discriminați, nota în care conștiința valorilor noastre actuale și aportul la civilizația lumii nu sunt de neglijat. Am avut momente de mândrie și... încredere în noi și ai noștri.

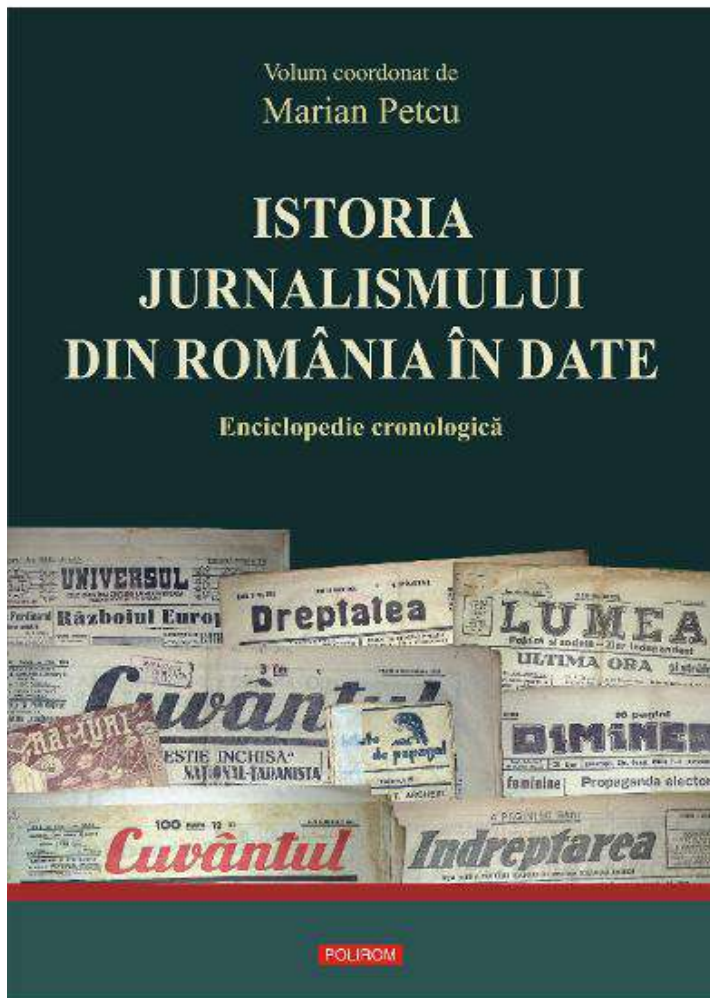
Am credea că alergătura aceasta pentru păstrarea „bucății” din sufletul nostru merită efortul chiar dacă e greu, foarte greu.

Congresul Internațional de Istorie a Presei a însemnat un pic de ne-moarte a spiritualității vasluiene în context

istorico-social-cultural-informațional, absolut necesar a fi exprimată.

Facem și noi ce putem, să nu ne reproșeze inimile noastre. Și nici cei care vor veni.

**(MERIDIANUL, An XI, nr. 13 (792),
joi, 9 aprilie 2009, editorial)**

5. DINTRE REALITAȚILE NAȚIONALE

DÂRDĂIALA NAȚIONALĂ sau FALIMENTELE... care (tot) urmează!

Cunoaștem vestita exprimare caragealeiană că revoluția trebuia să fie cu aprobare de la poliție (!!!) Desigur, un nonsens. Din păcate falimentele care sunt în curgere și mai ales cele care vor mai fi înregistrate vor fi cu... voia de la GUVERN. Adică exact de unde I.M.M., SRL, AF, PF (și până la urmă toată viața socială) ar trebui să primească ajutor, după o logică simplă: dacă acestea sucombă din cauza datoriilor către fisc, să fie măcar acum mult dorita relaxare fiscală.

Da, de unde?!

Motorul social ar trebui să fie Dragostea și Ambiția: „a lumii-ntregul sâmbur/ dorința-i și mărirea” (Eminescu) dar în condițiile noastre, de tranziție spre încheiere, STATUL, deci sistemul opriment este cel care frânează sau relansează mișcarea banului, pentru că la el visăm, ajungem sau... oprim ! Și mai concret: Prin grija unor împătimiți de putere, guvernanți în incredibilă minoritate alegerile au fost fixate pe 30 noiembrie. Convulsivitatea firească au adus guvern dar nu și BUGETUL, deci imposibilitatea ca cei care lucrează cu statul să-și drămluiască beneficii și datorii. Dezbaterile bugetului până mai alaltăieri a blocat fondurile instituțiilor și la foarte multe întreprinderi. Care unități economice neprimindu-și banii de la bugetari, nu și pot plăti datoriile, mai ales către stat. Și așa apar arieratele...

Chestiunea e că nici administrația, nici deconcentratele, nici primăriile nu pot întreprinde ceva până nu le „vine bugetul”. De unde se vede că dacă buget nu e, mișcarea banului nu e, speranțele... „nu e”. Dacă economia și serviciile ar fi preponderent privatizate altfel s-ar roti pacostea care strică destine, vise, inimi, vieți și... instituții, „ochiul dracului”!!!

Grav e că cei care au adunat mari datorii, au fost refuzați de bănci (și aici... străinii dictează !) unde guvernatorul Isărescu gestionează indirect criza, adică mulți întreprinzători, neavând din ce să facă banul, îl au de primit dar... nu-l au la plată, își închid afacerile. Pot prospera cei cu băutură, tutunul și... avocații!

Blocajul ăsta financiar este dat de incapacitatea guvernului de a pune pe tapet bugetul și de insuficiența privatizării serviciilor către populație (executate de stat...).

CRIZA de bani e dintotdeauna prezentă în capitalism, ei nefiind vreodată de ajuns. De aceea ne rugăm ca Dumnezeu să-i dea omului banii care-i trebuie, nu pe care-i vrea.

CRIZA ECONOMICĂ e mai aspră la noi, cei din coada Europei, cei cu țiganii criminali, cei cu jafurile de tot soiul. Cea mai aspră situație e pentru cei fără vreun venit... (Când mai vedeți vreun idiot pe la vreo televiziune că spune că la noi e mai ușoară ca în Vest, să-l scuipați ca pe necuratul...)

Ce putem anticipa?

– Falimente în serie. Mare serie. E gata Confecții Vaslui, Vastex? Bispuntul s-a dus!

– Înfeudarea și mai mult a țării, care depinde și mai mult de programele europene (cât dă țara și cât de puțin ne dau ei).

– Infracționalitate în creștere, putem să avem orice poliție.

– Exod în Vest. Se spune că în Spania a crescut șomajul.

– Dârdâială națională. Vom tremura toți, dar toți, cât strănută ăștia din Europa MARE. Averea și anii se tot duc!!!

– Speranța de viață alterată, indușmănire socială (homo, homini...) și, mai ales, natalitatea în mare pericol!

Mai putem vorbi de limbă, obiceiuri și distracții?

Țineți-vă bine: DÂRDĂIALA NAȚIONALĂ a început!!!

**(MERIDIANUL, An XI, nr. 8 (787),
joi, 26 februarie 2009, editorial)**

EURO - BĂȘCĂLIA! sau Primarii cu dureri în cot

A mai curs un moment de batjocură la... punga cetățeanului obișnuit: europarlamentarele cu destui bani cheltuiți din sărăcia omului de rând, care, oricum, plătește.

Mă gândesc la hoții neamului care au gândit, nu prost ci foarte prost, „cum să crească economia” cheltuind prea mult cu campanii electorale, unde se bea bine, se petrece bine, se irosește bine! De ani buni ne jucăm și noi de-a alegerile și „consultarea națională” pe o problemă electorală sau alta. Stăm prea bine cu drumurile, prea bine cu agricultura, n-avem șomaj, hai la banca minciunilor să votăm când pe unul, când pe altul!

Am scris despre locale (acum un an) că sunt necesare ca și revoluțiile! Dar de ce n-au fost și parlamentarele și prezidențialele în același timp? De ce trebuia ambiția unui om, fie el și Băsescu (mare pacoste!) să se detașeze de ceilalți, adică de partidul care l-a propulsat și să-și consolideze puterea? Oricum, pentru a schimba Constituția, după cum îi convine, nu e nici o problemă. Prea suntem toți considerați niște proști!

Tare păguboase au fost UNINOMINALELE! Cheltuieli electorale cât cuprinde; oameni de valoare, descoperiți... care-s? Bătaie cu minciuni, promisiuni de doi lei, pe corupție de tot felul! Colac peste pupăză, legea proastă face ca Aristide Roibu cu 45 000 de voturi să nu fie în parlament, înlocuit de unul cu... 2000!!

Iar „aleșii”, de fapt tot pe listă, n-au nici o răspundere. Devin doar mai aroganți, mai mincinoși, mai... porci! Cât de actual e Păstorel Teodoreanu!:

*„Din Banat până la Iași
Se tot simte lipsa sării
Fiindcă cei mai mulți ocași
Au ajuns la cârma țării!”*

Parlamentarele din 30 noiembrie 2008 au îngropat Țara Românească: Datoriile ale candidaților, corupție maximală, lipsa

Legii bugetului și... CRIZA. Toți știau de ea - că nu-s chiar toți tâmpiți - și au masacrat micile întreprinderi; au înghețat construcțiile; au înăbușit agricultura, etc. Domnii de sus, din Țară și din afară pot jubila că suntem din ce în ce mai săraci! F.M.I. ne va lua și sufletul!

Ne mai bate și Domnul Dumnezeu cu seceta!

Când totul mergea înapoi, cheltuielile din 7 iunie ne mai trebuiau...!

A votat un sfert din populație! Doar atât! Cu cine, aproape nu mă interesează. Cu cât, însă, da! Vom ști, oare, vreodată?

Din lehamite populația nu mai votează, sau „alege” pe cine nu trebuie. Ce-a câștigat poporul român trimitând în parlamentul european pe unul ca Gigi Becali? Un infractor care să reprezinte ce, un neam de hoți? Păcat de combinația asta cu Vadim care are ce spune chiar când face spume în colțul gurii...!! Păcat de Bichineț al nostru care... să-l reprezinte pe Becali din porunca lui Vadim. Și stai să vezi când s-or certa, că asta urmează curând!!

Primarii din județul Vaslui și-au văzut de treabă. Au cârmit-o cum au vrut, ținând însă cont de amenințări. Dacă au mai făcut vreun chiolhan, le-a prins bine!

Au înțeles și ei că ordinul de la Bruxelles vine, și nu s-au complicat.

De ce să-i doară măcar în cot? Cei trimiși acolo-s tot decor prea strălucitor și prea scump plătit! Oricare!!

Urmează alți bani pentru altă distracție: prezidențialele, alte „cotizații”, alte cheltuieli imense, alt val de sărăcie! Pe secetă!

Ziceți că nu-i MARE BĂȘCĂLIE, oameni buni?

**(MERIDIANUL, An XI, nr. 20 (798),
joi, 11 iunie 2009, editorial)**

DÂRDÂIALA... profesională!

A ÎNCEPUT... de luni bune de zile, DÂRDÂIALA NAȚIONALĂ! Implică și pe toți ceilalți, fără neam sau preferință. N-am auzit om în ultimele trei luni, să nu se plângă cât de greu e! Nimic nu se mișcă!! De vină-i Criza! Adică războiul acestei generații.

De vină sunt, însă, idioții naționali! Cum să votezi în parlament:

1) 2 - 3 campanii electorale pe an, cu cheltuirea în prostie a banului public?!

2) Măsuri împotriva propriei agriculturi, când se știe că populația trebuie hrănită și ăsta e un domeniu economic de urgent reviriment. Unde e protecția produselor proprii?

3) Dări suplimentare pe TOATĂ populația! Fumăritul s-a botezat „Taxă forfetară”, fiecare unitate, productivă sau nu, să dea bani la bugetul țării pentru ca tâmpiții neamului să-și vadă de treburile oneroase! Balamagii parlamentari, adică cei care ridică mâna la comandă fără să clipească și fără să crâcnească dacă li s-ar confisca pantalonii își fac datoria cu mare osârdie știind că patru ani sunt la adăpost!

4) Dicteul automat al Uniunii Europene care a hotărât să le dăm degeaba, petrolul cu Petrom cu tot, Băncile (cu BCR cu tot) și alte bogății naționale. În „politica” asta se plasează mai toate greutățile asupra alor noștri și nicidecum pentru ei. Aveam nevoie de supapa România, pentru că ei, sigur, știau că vine criza pentru că au auzit de strănutul de la Washington!

Chestiunea e că avem de tremurat bine, bine, toți. Falimentarea micilor întreprinderi (cu grămada) se vede de la distanță!

Spuneți-mi și mie, care domeniu merge?

***Economia locală...** nu mai e! Plămâmul Bârladului, Uzina Rulmenți Bârlad aproape a închis! Unde „dudui” ceva?*

Turismul? Care? Ai noștri care mai pleacă în străinătate? Sau amărății locului care fac foame în Europa? Sau hoții care-și au sălaşuri prin marile capitale europene?

Învățământul: e... staționar. Dar, pariez că urmează căderea.

Cultura? Aoleu, văleu, prăpădenie! Noroc de câțiva îndrăzneți care mai deturnează fonduri pentru sărbătoarea satului!

Presa: care n-are datorii, s-o văd! De aceea chiar și noi ne reducem pagini, ore, forțe. Rămânem cu speranța că trecem puntea!

Dârdâiala profesională: a) pentru fiecare profesie, om sau familie; b) adică acea teamă permanentă și apăsătoare (ce, stress!) justificată de imposibilitatea de a aduna banii! c) „sport” național, adică pentru toți și în toate momentele zilei.

Efect:

– Redivivus dușmănia generală

– Judecăți cu... palme, bâte, pistoale... judecători, avocați.

– inarmarea instituțiilor. Ați văzut că sub pretext antiterorist se plantează peste tot aparate și jandarmi ? Deci vor fi mișcări sociale unde mascații și tunurile cu apă vor fi... la intervenție.

Profesională, personală, națională a izbucnit o molimă absolut reală: Azi pentru ziua de mâine și măcar vreo doi ani ...Teama și DÂRDĂIALA!

Sugerați soluții!

**(MERIDIANUL, An XI, nr. 21 (798),
joi, 4 iunie 2009)**

BABAN - MARIN - PRACSIU

Miercuri, 8 iulie 2009, la 10 fix a început lansarea a două cărți, „Proprietarul de timp” și „Transcendența morilor de vânt” (Iași, Pim, 2009) ale poetului, criticului, prozatorului și mai ales profesorului Ioan Baban. Atmosferă selectă,

organizare ireproșabilă... emoții... înalte. Prietenul meu de o viață, „Ion al meu”, trona ca un patriarh, cu degetele tremurând de emoție, alături de Theodor Pracsiu, critic literar, eseist, teatrolog, mare jurnalist (și profesor - profesor) și Geluțu Bichineț, directorul Bibliotecii Județene, ca amfitrion cu tot spiritul activ necesar pentru reușită. M-am considerat privilegiat când am luat loc în mijlocul audienței, după ce Doamnele din Instituție m-au „familiarizat”. Acțiune culturală adevărată, felicitări!

L-am ascultat pe Teo Pracsiu, în cel mai lung cuvânt al său, din vreo adunare, de când îl cunosc. Considerații valorice și valorizante, expresie elevată, laudă măsurată. Și nici nu se putea vorbi puțin despre Ioan cu numeroasele sale volume dintre care, efigia, *Dicționarul personalităților vasluiene* intitulat „*Univers literar vasluian*” (2008). Mi-am ascultat și gândurile mele legate de cartea – gata „*MERIDIANUL - axă culturală*”, lovit de necesitatea ierarhizărilor.

Am auzit și ceva poezie în lectura autorului. Vibra omul ăsta ca o strună de vioară și i-am strigat să-și lase emoțiile mai pe-acasă. A mărturisit, mâhnit, că ocupația scriitoricească e azi o marfă proastă și păguboasă, autorul adună banii cum poate, plătește editura care-i vinde lui cărțile și el le dă gratuit cu autografe! Știi mai bine ca oricine că așa este. Dar, EL, OMUL, are ceva de spus lumii, celor care vin, celor care vor trebui să trăiască și... spiritual.

M-a incitat Geluțu, pardon, domnul director Gelu Voicu Bichineț, alt om de suflet și de toată isprava ca și fratele său Cornel, să zic ceva.

Și-am zis:

„Am venit să-l văd pe prietenul meu de decenii, cu care odinioară am alergat să facem festivaluri și mari acțiuni culturale ca festivalul Umorului și cel al Fanfarelor (nici azi nu mi-a dat căciula pierdută...?!?) cu care am fost mereu în competiție didactică și spiritual - editorială, absolut stimulativă.

Așadar pe Ion al meu, deși mai este Ion al vostru, Ion al nostru, ba și Ion al lui Ion Baban (ce familie frumoasă și numeroasă cu Doamna Elena!).

Pe Ion al meu îl iubesc nemăsurat dintotdeauna și deși a erupt editorial doar de 11 ani, îl felicit pentru onestitatea lui, pentru realizările de până acum și cele din viitor.

Valoarea unui om este dată de OPERĂ ȘI AVERE, dar mai ales CE FACE, din CE ESTE. Ion al meu ESTE; un mare creator; acesta ! Restul e al dumneavoastră.”

După alte discuții, legate și de părerile despre prezența noastră acolo și în spațiul zonal cultural - informațional și, după microconcertul Elisabetei Furtună (nepoata, foarte talentată), am adăugat:

„Deși mulți dintre dumneavoastră v-ați plâns că veți fi schimbați (din funcții) sau veți pleca; vă înștiințez că trioul Baban - Marin - Pracsiiu am hotărât să rămânem și după ce n-om mai fi. Măcar un timp.

Dacă-i includem și pe Teo Codreanu, Gheorghe Pricop, Mircea Ciubotaru, trioul Baban - Marin - Pracsiiu intră ca reprezentativitate, în primii 5?

Manifestarea culturală de la Biblioteca Județeană Vaslui ar putea fi începutul unei lungi perioade din care să extragem cât mai multe valori - modele pe plan zonal, și posibili candidați pentru selecția națională din Dicționare (eu sunt deja în Dicționarul etnologilor și Dicționarul presei din toate timpurile) și opere de sinteză. Indiferent cine le va face!

Dar... oare cât cuprinde Biblioteca Județeană măcar din opera celor trei?

Felicitări, Ioane, iar pe dumneavoastră vă asigurăm că mai avem destule de spus”.

**(MERIDIANUL, An XI, nr. 22 (800),
joi, 9 iulie 2009, editorial)**

CRIZA e-n toate!

Mă interesează ce simțim noi cei loviți de criză, nu cei care cred că trece pe lângă ei. Mă interesez de amărâțul care n-are ce mânca și atunci trebuie să fure sau să dea în cap cuiva. Susțin pe, la fel de, amărâțul care a jertfit și sănătate și familie,

și liniște pentru vreun fel de afacere cu nădejdea că-și va asigura un viitor (eventual o bătrânețe liniștită) și-și vede pierdută munca, puțin câte puțin sau toată dintr-o dată. Mai jelesc pe cei care au muncit o viață și-și văd sfârșitul prin foame...!

Criza asta e un război; al nostru ca oameni în putere, neatinși de gloanțe dar cutremurați de evenimente, dârdâind de nesiguranță și... sărăcie.

Am scris, cu multe luni în urmă, că a început DÂRDĂIALA NAȚIONALĂ, bine dirijată spre noi din exterior, prost gestionată de un guvern bun de... cascadorii râsului! Aștia au compartiment de prognoze și programe, au informații și, uneori, minte, azbucărea cărții! Dacă au știut asta de ce „au programat” câte 2 alegeri pe an? De ce au lăsat agricultura pradă stihțiilor și au desființat (cu știință?) producția (sens generic) românească?

Spre capitalism, am înțeles; să vindem pe nimic altora Petrom, B.C.R., Telefonie națională, Rulmenții, să falimentăm sumedenie de întreprinderi ca CFS, Varotex, Mecanica... ș.a., ș.a. Dar unde s-au dus banii? De ce nu știm cât, măcar, s-a furat?!

Din datoria națională zero, ne apropiem acuși de suta de miliarde de euro.

Ne spun guvernării că sutem în criză, ei sunt în criză de soluții, noi în criză existențială; națiunea în război cu foamea.

Iată ce-și asumă guvernul Boc:

– Să distrugă și mai tare câtă agricultură mai avem. Cred că și ei știu că ultimul care moare într-o țară înfometată este țăranul (că mai are borș cu știr !). În afară de ceva fonduri europene, care unitate agricolă e pe profit ? Unde ești, mă, ăla din județul Vaslui, să mă închin la tine !

– Să continue dezinteresul pentru industrie. Am umblat destul ca să văd că mai niciuna nu e competitivă european sau mondial...

– Turismul e^[?] Păi nu veneau de peste mări și țări la Marea noastră, la Geriatrie, la munte, la ape vindecătoare

ș.a.m.d. Trebuie să-și arate sânii și coapsele Elena Udrea Cocoș, să avem imagine trăsnet în loc de servicii?

– Acum e la rând ÎNVĂȚĂMÂNTUL. Țsta se re... formează de 2 decenii, se protestește tot de atâta, aruncă afară „materia cenușie” și dă pe bandă elevi cu nota zece care nu știu nici de cinci. Tot așa cu autoritatea lui, iar cu plata e de groază! La așa bani, așa învățământ... dar, e rău, rău, rău, că nu mai avem **COMPETENȚE!**

– E criză... de sentimente! Împonchioșat, neguros, încordat, colțos și sărăcit în simțiri, oricare devine... rău sau ne-agreabil. În afară de tinerii ceva mai inconștienți, câți visează frumos când n-au ce mânca?! E și un paradox: la TV văd sex și violență, în realitate lehamite și violența interlopilor! Poezii... pe unde-s; muzicienii? (câți au curaj?), cartea (ca un cult?) pe unde-i? (Păi, în calculator!). Mămăliga să trăiască!

Bucurați-vă, totuși! Ce urmează e și mai și! Că au alții grijă să fie așa.

V-am întrebat cu vreun an în urmă: cum trecem de războiul ăsta?

Peste 1.000 de întreprinderi au dat faliment, acușica altă mie!

Și totuși, ce facem, oameni buni? Munca nu trebuie să aibă valoare?

Criza, e clar, e în toate! Chiar și în ce va plânge mâine la soare!

**(MERIDIANUL, An XI, nr. 27 (805),
joi, 17 septembrie 2009, editorial,
reactualizat în noiembrie 2015)**

Înjurăm... BINE!

Am citit ceva despre CRIZA dintre 1929 - 1933 (cu Vasile Roaită al ei); am trăit criza de demnitate și de creativitate din perioada comunistă. Am anticipat CRIZA ACTUALĂ, românească și mondială (editorialele-s martori) spunând că dispărând războaiele, pier și unele motoare sociale, iar cine a

apucat locuri la masa bogaților, va arunca greutatea pe cei sărmani; țările bogate pe... noi.

Nu mi-am închipuit că va fi așa de ASPRĂ și absolut neiertătoare!

Adevăratul triaj acum începe. Am intrat cu toții, rezistă cine poate!

Valul de proteste și greve subliniază neputința guvernanților, unde nu văd nici o capacitate decât politrucii la ciolan, de a chibzui, cântări și împărți rezultatul muncii unui neam ajuns la sapă de lemn!

Vinovați:

1. Traian Băsescu. Președintele, nu omul politic conflictual și nestatornic; nu ambițiosul peste măsură, nu... omul! Președintele care „face”, guvernul trage (ce de scandaluri...!), poporul... rage! Adică strigă și tot... înjură că nu trăiește bine! cum i-a promis candidatul. Președintele care s-a tot răfuit cu ceilalți, în loc să construiască viitorul nostru, al tuturor!

Nov. 2004 - Cu președintele Traian Băsescu

2. Guvernele. Niciunul cu altă grijă decât taxe și impozite, distrugerea întreprinderilor mici și mijlocii, angrenate steril, neproductiv, într-o bătălie... cu președintele!

3. Partidele politice mari, adică astea 3. Care l-a dat pe... Mesia și nu știm nici noi, care a realizat ceva pentru viitorul nației?

4. Noi. Cei mai vinovați pentru că am votat pentru un chibrit, un blid de mâncare, un șpriț, pe cine nu trebuia; pentru că ne-am obișnuit să nu mai muncim, așteptând mila statului, care trebuia să sece odată și odată; pentru că n-am găsit sistemul de valori pe care să-l respectăm și să-l urmăm. Noi, care ne mâncăm unul pe altul, care suntem cei mai deștepți din lume, în a-l denigra pe altul, a fura, a înjura... Noi, care mâncăm și nu gândim!

5. Dacă nu este cumva și Dumnezeu de vină, cei de la U.E. sunt. Se dovedește că n-am știut ce să facem cu libertatea.

Și atunci?

– Dispar subvenții pentru agricultură. Adică pentru mâncarea ieftină, locală, imediată. Pare mai ieftină cea de afară (cartofii!) dar cu ce preț, oameni buni!

– Industrie? Pe unde mai e?

– Serviciile? Jale și iarăși jale.

– Emigrație? Asta da, și va mai crește!

Efecte imediate: petice la haine, încălțăminte proastă, încălzire așîșderea, jafuri și tâlhării, alte probleme sociale!

Nu pot excepta PRESA.

Acum e regruparea cea mare. Chestiune de câteva luni.

Băieții aceștia buni sau răi, meseriași sau nu, săvârșesc o muncă utilă, uneori produc bucurii. Sunt prost plătiți dar suflete de luptători. Cine să-i sprijine, știind că pentru fiecare întreprindere e un viitor incert! Cel mai bogat om din județ înregistrează deficite, proporțional, fiecare întreprinzător.

Marti, 6 septembrie 2009, era o agitație cu aglomerație deosebită, la sediul PD-L. Foamea și speranța unei munci bine plătite îi fac... directori și căței ascultători pe mulți. Epurarea pesediștilor e procesul inițiat de ei imediat ce au fost luați la

guvernare. *Pâinea politică e o slujbă, variabil, temporară. Dacă nu e alta!...*

Răscoală sau revoltă populară nu mai e posibilă, că vin scutierii. De furat mai merge ceva, de strigat în piața publică, așa și așa. Dar de scrâșnit și de înjurat cu năduf, nu poate fi oprit nimeni.

Înjurăm... BINE!

**(MERIDIANUL, An XI, nr. 30 (808),
joi, 8 octombrie 2009, editorial)**

La UNISON, Vaslui – Bârlad, sau radioul ca stare... de suflet!

Ar fi de reamintit că prima pălălaie locală s-a aprins la 5 decembrie 1990, cu grupul care a înființat TV.V. Aproape doi ani emisiunile locale au promovat o stare provocatoare și productivă intelectual. Poate și caracterul conducătorului, ușor conflictual, a determinat starea specifică de căutare, și înfruntare, emulație, vizibilă în puțina presă locală și în public.

Unison Radio Vaslui a emis cu prilejul sărbătorilor de iarnă, adică la câteva săptămâni după obținerea Licenței R100 din 26 noiembrie 1993, în orice caz, imediat după licența de emisie din decembrie 1993 în regim de provizorat (până pe 14 iunie 1994, când a fost inaugurarea oficială).

S-a creat astfel, o stare de spirit emulativă și competițională, având la bază trei cauze:

a) baza de pregătire și desfășurare la TV.V., acolo unde era o normalitate să vină toți acei care voiau, zeci de persoane săptămânal, de toate vârstele;

b) particularizarea activității specifice tineretului care descoperea avantajele democrației și avea speranța unui loc de muncă. Era avântul unei generații neintrate sub influența drogurilor, scăpată de „tutela spirituală” a părinților;

c) exista o seriozitate deosebită a comportamentului și luptei cu cuvântul.

Exemple: Lucian Pârvoiu era din familia reputaților profesori, Stelian și Narcisa Pârvoiu, Mihai Ursu, din familie de profesori, Cătălin Striblea, din familie de ofițeri superiori, conducătorul lor, Daniel Marin profesor, Carmen Matieș, elevă excepțională la învățătură, ș.a.m.d.

2011 - Daniel Cernat - Marin

Privit ca INSTITUȚIE, Vocea Vasluiului era loc de creație și visare. Tinerii aceștia, nici măcar nu fumau la muncă, dar-mi-te să vină cu însoțitoare neserioase sau proaste. Ei erau foarte îndrăzneți, dar nu lipsiți de educație. Sfidau morala comunistă, dar aveau comportamentul cel mai creativ. În plus, au știut să adune ideile și știrile cele mai interesante și actuale, locale. Parcă știa cineva din România cum trebuie făcut? Există vreun manual pe undeva? Era inspirație și bun gust; era erupția creierelor locale și încurajarea generației vechi, ca însăși bulversată și preocupată în Deceniul Dușmăniei, tot pentru afirmare.

De fapt existau condiții politice (abia se afirma pluripartitismul), economice (ușor avânt datorită privatizărilor și inițiativei private), culturale (mai erau subvenționate

instituțiile de profil) și... diversificare educativă (școli și universități private). Cea mai clară era, însă, descătușarea psihică, intelectuală și mai ales morală, după totalitarism (frica de... libertate) și limbașul de lemn.

Orașe profund provinciale, cele din județul Vaslui „s-au liberalizat” ca atmosferă generală și prin efectul programelor de la Unison Radio Vaslui și Bârlad, fiecare adaptat la cerințele locale. După momentul de băiguială, creatorii locului (unii deveniți scriitori) s-au războit între ei sau cu alții, au îndrăznit să publice, să tipărească, să apară la radio și TV.

Constatăm că a existat o perioadă de autoritate exclusivă, cu audiență rarisimă (67%) cu referiri la ce s-a spus ori comentat la radio sau TV. Elevii erau colportorii știrilor dar și cei care selectau divertismentul și știrile și umpleau spațiul de emisie ale ambelor posturi. N-au lipsit niciodată rubricile pentru maturi și pensionari.

Emisiunile în direct au dinamizat întotdeauna publicul ascultător, devenind interactive.

De adăugat că în toți acești ani, la ambele posturi, au apărut mai toți oamenii politici sau de importanță social - culturală locală. Dar și majoritatea personalităților cu suprafață națională: președinții statului, prim-miniștrii, miniștri, președinți de partide, parlamentari, etc.

Relatările în direct din 17 (șaptesprezece !) țări, au completat și valorizat posturile locale. Altfel spus, UNISON RADIO a adus la unison informațional toată populația județului și la unitate de simțire, receptare și prelucrare a informației de pretutindenii. Reacțiile care au fost, timide, chiar dacă au provocat apariția altor două posturi la Vaslui și Bârlad, n-au cântărit la fel de mult.

UN TIMP ȘI UN MOMENT DIN ISTORIA VASLUIENILOR A FOST OCUPAT ȘI SPRIJINIT DE TV.V. ȘI MERIDIANUL CU AUTORITATE ȘI COMPETENȚĂ DE POSTURILE UNISON RADIO.

**(MERIDIANUL, An XI, nr. 33 (811),
joi, 29 octombrie 2009, editorial)**

La UNISON: Vaslui – Bârlad și... restul!

Fiecare perioadă culturală are copilăria ei, în sens de inocența actanților dar și a publicului. La 1870 Semănătorul din Bârlad anunța gloria municipiului de până la primul război mondial. La câțiva ani, Gheorghe Ghibănescu, prin revista sa culturală (George Lazăr), inaugura studiile (locale) etnofolclorice și literare. Făt Frumos deschidea cartea secolului XX, iar revista ION CREANGĂ (1908 - 1921) dădea măsura reală (uriașă pentru acea vreme) a localismului creator cu personalități de excepție ca G. Tutoveanu, Tudor Pamfile, Vasile Pârvan, Alexandru Vlahuță, Iacob Antonovici cu OPERĂ serioasă și cu prezență publică absolut impresionantă. Ofițerul folclorist a rămas să reprezinte curentul arhivistic în timp, (măcar prin Mitologie Românească și revista ION CREANGĂ) prin cele 40 de volume ale sale. Copilăria Bârladului cultural era înainte de 1900, maturitatea, după.

Vasluiul vine tare după 1989. Oraș de venetici, adică tot felul de ambițioși, dezvoltat urbanistic la foc automat, centrul de județ și-a creat mai greu elita culturală care trebuia să dospească sub comunism. Care ziarist de la Vremea Nouă, organul partidului, nu visa la carieră și întâietate?

Pe vreme de secetă e bună și ploaia cu piatră: după seceta comunistă s-au dezlănțuit ploaia cu pietre dar și posibilitățile de creație literară. DECENIUL DUȘMĂNIEI s-a prelungit alți câțiva ani și se revigorează în prezent datorită crizei economice care nu poate da de mâncare la oameni.

Duruiala de după 1989 s-a concretizat în peste 300 de cărți, peste 150 de autori, peste 60 de publicații și mai ales dezvoltarea mass-mediei locale. Un oraș ca Vasluiul menține 4 publicații (scrise), 4 televiziuni locale, 2 posturi de radio. Să se ajungă aici a fost nevoie de atmosferă, spirit întreprinzător, visuri.

Se poate nega curajul începutului? Și nu era firmă comercială, numai.

„Veneau” vechi visători cu literatură de sertar, veneau să se afirme prin radio elevii cu profesorii lor, măcar unii cu veleități de scriitor.

Dar, ce cred eu că a fost determinant, a fost acel orizont de așteptare a populației de pe orice treaptă culturală trezită la viață de vocile îndrăznețe ale tinerilor care au invadat la UNISON RADIO (Vaslui și Bârlad) spațiul de emisie. A fost un fenomen de receptare a emisiunilor care se pierde din ce în ce mai mult, deși se construiau antene speciale pentru TV.V. și Radio.

Să nu creadă cineva că totul a fost perfect. Ar trebui să dăm exemple negative de câți dobitoci credeau că-s deștepți; de puturoși care se credeau inteligenți sau de hoți de vârste diferite care plecau cu orice le cădea sub mână. Ar fi și un exemplu clasic: un pseudo - jurnalist care a furat cameră video, aparat foto, calculatoare și vreo 300 de milioane până să fie dat afară (după ce a fost scos din pușcărie). Oricum, nu de exemplificări negative ne ocupăm. Esențialul că posturile Unison Radio au ajuns lideri de piață și au dat țării nume mari în publicistică.

Din ce-am citit și trăit, nu cred că a existat și nu se va mai ivi vreodată starea aceasta de grație când o întreagă populație să încurajeze un mijloc mass-media.

Cultural prin esența sa, social prin funcția de două decenii, stimulator al economiei județene, promotor al Curentului Cultural - Informațional UNISON RADIO (atât cel de la Vaslui, cât și cel de la Bârlad) rămâne unitatea de presă cea mai audiată, apreciată pentru un timp emblematic în dezvoltarea sa istorică.

Tatăl (președintele Băsescu) și mama (Guvernul) sunt părinții națiunii, în prezent bolnavi de schizofrenie. Parlamentul e în mare discordie cu „părinții”. Populația e în mare suferință, criza în mare dezvoltare. Cam o lună mai durează durerile, adică pe 6 decembrie, când e turul II. Căderea Guvernului Croitoru de miercuri, nu mai e o catastrofă, dar ne arde rău la pungă și la stomac. După aceea, jale, jale!

FC Vaslui e la egalitate de puncte cu prima din clasamentul Ligii I. Nimic nu e ușor pentru marea performanță.

Un plus de satisfacție, dacă vor trece și în cupă de „Internațională” pe care i-a întrecut duminică doar cu 1 - 0.

Hai, băieții!

**(MERIDIANUL, An XI, nr. 34 (812),
joi, 5 noiembrie 2009, editorial)**

**Bl. 92 din centrul mun. Vaslui –
sediul studiourilor Radio Unison Vaslui și TVV**

6. M.C.R. - există

În toată lumea revistele sunt privite ca acel „ceva special” care sunt cu atât mai puțin citite cu cât sunt mai academice sau profilate pe un domeniu științific. Unii aleargă pe internet după „like” și sute, chiar mii de vizători într-ale creației, le numără cu emfază, chiar dacă sunt scurte greșeli!

Desigur, o revistă mult prea complexă ca a noastră costă. Dar ea se CITEȘTE UȘOR!

Sunt producții pentru toate gusturile și preferințele!

Sunt posibilități de a fi citite online. Deci GRATUITE!

Împlinim un an de când ne-am hotărât (împreună cu Val Andreescu) să venim dinspre jurnalismul cultural, dacă tot de 19 ani avem pagină culturală în ziarul Meridianul. Am găsit apariția M.C.R. ca o necesitate, nu ca ambiție.

Și iată-ne:

Numărul 1 - 94 colaboratori; număr 2 - 91, numărul 3 - 75, urmează numărul 4. Toate numere bune și interesante.

Expediem în 4 continente, 23 de capitale, în peste 300 de localități românești. N-am cerut nici „like”, nici bani, ci doar dacă sunt luptători cu metafora în numele limbii române, să vină la noi cu grăbire și... cu talent.

Ne străduim să nu greșim: încurajăm din toată inima debutanții. Dacă descoperim creatori de mare forță (ca Gabriela Ana Balan, Lucian Iliescu și alții, sărim de bucurie și le trimitem premiu revista editată tipografic.

Am reprodus aici editorialele și ar trebui să dăm nume. Cum, însă, M.C.R. doar sparge tipare și acum vrea o afirmare națională, mai întârziem cu laudele. Abia am premiat 4 dintre colaboratori: Val Andreescu, Mihai Batog Bujeniță, Petruș Andrei, dr. Valeriu Lupu. Vom mai acorda premii în bani pentru stimularea celor mai valoroși colaboratori. Pe valoare!

Împlinind și unul dintre visurile noastre, M.C.R. e produsul nostru de mare suflet. Poate vine... și altceva, vedem noi! Dar:

M.C.R – există!

MERIDIANUL *CULTURAL ROMÂNESC*

ROMANIAN CULTURAL MERIDIAN
CULTUREL ROUMAIN MERIDIAN
РУМЫНИИ КУЛЬТУРЫ Меридиан
RUMÄNISCHEN KULTUR MERIDIAN

P. Mateescu - Coloana Dorului de Țară

C-tin Brâncuși - Coloana Infinitului

An I, Nr. 1, ianuarie - februarie - martie 2015

**Director: Prof. dr. Dumitru V. MARIN
VASLUI**

O REVISTĂ DINSPRE JURNALISMUL CULTURAL

Ce facem noi!

O REVISTĂ ca DOVADA SCHIMBĂRIILOR impuse de istoria lumii care influențează evoluția limbii.

Este clipa noastră, a celor de astăzi, vii, spre consemnarea stadiului modificărilor în exprimare - scriere - comportament - aspirații. Cred că e și zbaterea unui organism viu (care este limba unui neam) nevoit să lupte pentru „limba veche și-nțeleaptă” invadată din ce în ce mai serios de împrumuturi lingvistice sau tehnice.

Acum 100 de ani, Tudor Pamfile consemna (în cărțile lui și în revistele conduse) „firișoare de aur” din folclorul autentic, cel care nicicum n-ar dispărea... (zicea Ov. Desunsianu) dar, care nu mai este astăzi de loc același.

Procesul de modernizare de atunci, globalizarea de astăzi impun alte moduri de comunicare deci și alte instrumente lingvistice: o limbă din ce în ce mai conformă cu condițiile politico - economice, deci, mereu alterată, tehnicizată, foarte sigur alta decât acum un secol, în viitor previzibil alta decât cea de azi! Efortul nostru, ar putea fi, însă, nu doar arhivă într-un „joc” al grupului unic și mic de limbi în circulație.

Meridianul Cultural Românesc e astăzi o oglindă a momentului românesc într-un timp al prefacerilor, al creatorilor crescuți eminescian, într-o societate caragialiană cu aspirație blagiană în exprimare personală: talente ale unui mediu și ale unui moment anume: 15 ani din mileniu III!

Ce sperăm:

O revistă mai altfel, mai vie (venind din multiculturalitate), cu prezențe din toată lumea deci dintre granițele limbii române. Se observă rolul scăzut, astăzi, al Academiei Române (acum un secol încuraja consemnarea folclorului și înființa colecția „din viața poporului român” + anale) care nu mai e un for, nici forum pentru zecile de publicații

și nicidecum pentru miile de „lucrători” pe internetul care devine puternic instrument de modificare. Dacă lumea va fi alta, cum să nu fie și limba de comunicare altceva?

Vom salva și noi „firișoare de aur” dintr-un „azi” pe care-l avem?

Deschidem, deci, un nou front în bătălia pentru maica noastră LIMBA ROMÂNĂ.

**(Editorial Revista M.C.R.,
nr. 1/ 2015)**

Previziune, exagerare sau... asta ne așteaptă!

Chiar e de prevăzut dispariția Limbii române, când secole, de la formarea ei, se tot păstrează?

Discuție lungă și foarte lungă! În perioada de transformare a limbii latine în română, nici vorbă de așa mijloace eficiente de comunicare.

Globalizarea înseamnă și unificarea sau cel puțin armonizarea comunicării directe, inteligibile, pragmatice, rar afective! Limbajul sau vocabularul UNIC nu e departe datorită televiziunii și mai ales computerului.

Fondul de bază al oricărei limbi este afectat în măsuri diferite iar îmbogățirea limbii se face prin importuri tehnice și ideatice.

Nu vor fi multe zeci de ani (nici vorbă de sute) până când urmașii sau urmașii urmașilor noștri vor putea culege doar firișoare din Limba română, ca mineral diamantifer într-un sol universal - hrănitor cu mai puține metafore, mai puține alimente naturale, mai puțin umanism și mai puțină simțire, și tot în schimbare!

Nu noi am alcătuit lumea, dar creația omului, calculatorul și multiplele realizări tehnico - științifice vor remodela comunicarea. Dacă măcar câteva cuvinte românești vor pătrunde în VOCABULARUL de bază INTERNAȚIONAL și tot va fi ceva pentru etnicii români de pretutindeni; cei care vor

mai purta dorul specific de azi, vor fi din ce în ce mai puțini, mai ales că vor uita Doina și Luceafărul.

Firișoarele de simțire autentică și de limba română vor rămâne și prin M.C.R.

Până la urmă asta va fi contribuția acestei generații la menținerea unui neam încă o vreme în parametrii producției lingvistico - metaforice într-o unitate în diversitate! Necesitățile de bază ale ființei umane vor determina un mod de comunicare rapid, eficient, practic dar și sărac - metaforic și imaginativ.

Omul este corpul fizic bazat pe combinații materiale care să producă (variabil) elemente spirituale: voință, idei, dragoste, vis.

Nu ne putem închipui că nu vor exista întotdeauna posibilitățile umane de comunicare.

Așa e! Dacă dragostea încă nu prea are niște legi, umanismul înseamnă și metaforă, umanitatea înseamnă și creație, toate înseamnă speranță ca alt motor social.

**(Editorial Revista M.C.R.,
nr. 2/ 2015)**

CRIMĂ CULTURALĂ în formă continuată împotriva Limbii Române!

Revista M.C.R. s-a declarat de la bun început apărătoare și promotoare a limbii române, oriunde se vorbește aceasta. Cum granițele limbii române nu se pot delimita, cum atacurile la existența sa sunt pretutindeni, dar mai ales pe teritoriul României, ne vedem nevoiți să asistăm la modificări în structură, în vocabularul de bază, în fonetică.

Globalizarea cu promisiunile ei de viață mai dulce, modifică granițe, populează mări și oceane, provoacă migrații și războaie. Criza emigranților (din Siria spre Germania) spre un alt El Dorado (modul de viață european) este interpretată defetist drept victoria rasei galbene, după ce destui negri au năpădit continentul. Și ei vor aduce schimbări în limbile și obiceiurile popoarelor gazdă.

Limba română suportă în acești ani „atacul tehnologic”, adică impunerea unor termeni tehnici sau combinații lingvistice anglo-saxone, atacul demografic, adică scăderea numărului de vorbitori, atac la autoritate, respectiv mai puțină importanță pentru comunicare.

Exemple-s tare multe, foarte vizibile și mai ales... sonore. În locul franțuzescului „mersi” (și el un neologism de acum peste un secol) s-a instalat „thank you”, pentru „da” folosim „O.K.”, pentru Dumnezeu, „my God”, se amestecă mother, father și destule cuvinte tehnice din I.T.

Și fără calculator, nu mai putem, nu se poate concepe vreun fel de progres. Numai că progresul în limba română duce la desființarea ei în formă încetățenită, actuală.

Desigur, ultraconservatorii vor spune că limba latină → română n-a dispărut, ci s-a păstrat cu toate „atacurile” asupra ei de atâtea secole...

Evoluționiștii vor argumenta că limba e un organism viu, în continuă schimbare și dezvoltare, că acceptarea schimbărilor e... modernă, actuală, necesară. Dar... vor mai fi dintre cei care-i apără ființa în timp ce se deznaționalizează?

Ar mai fi ceva legat de transmodernism ca teorie fără realizări palpabile pentru că arta literară înseamnă imagine artistică deci, metafora, sugestia, sonoritatea, prezența naturii și comuniunea cu aceasta și cu lumea.

Păstrarea omenescului ține de sentiment, sugestie și metaforă. „Ia-mă în brațe dacă vrei să zbori/ Aripile la preț de un sărut...” (G. Balan)

Acum vreo 50 - 60 de ani se încerca schematizarea comunicării (V.I. Propp) și reducerea la esențe, o frază suprasistemată.

Calculatorul nu permite metafora (încă), populația flămândă nu are timp de înflorituri; drept care vocabularul sărăcește, împrumuturile-s acceptate mai ușor.

Încerc să sugerez un paradox: globalizarea diminuează modalitățile culturale de comunicare, elimină elemente prețioase de patrimoniu, îndepărtează oamenii între ei. Mă întorc la Tudor Pamfile, consemnatarul, culegătorul

„firișoarelor de aur”. Ca etnolog, afirm încă o dată că folclorul românesc actual nu e nicicum același cu cel de acum 100 de ani. Deci un pilon de bază al existenței și continuității, precum și individualitatea sa au dispărut; identitatea națională se estompează obligatoriu pe alte tărâmurii (trebuie să facem ce și cum spun angajatorii).

Amestecul limbilor e mai accentuat în mediul orășenesc. Cum toată lumea visează să ajungă în străinătate sau să întrebuințeze computerul, downloadează, dă share, link sau „împrăstie” dragostea pe facebook. Pierderea particularităților și apoi în întregime a limbii române, e o chestiune de decenii și nu de secole: populația bătrână dispare, tineretul multilingv sau multicultural e cu sensibilitate din ce în ce mai redusă, conducători analfabeți - toate împlinesc un tablou al destrămării. Până și noul curent - plagiatul... e semn de sărăcie lingvistică și ideatică.

„La Podu Turcului nu mai citește nimeni”, afirmă primarul. „Biblioteca noastră n-are nici o achiziție nouă”, declară senin mulți primari. „N-am citit nici cartea mașinii, dar la ce-mi trebuie cartea dvs.”; „ce să fac cu el?”, întreabă un polițist sau o soră medicală când i-am oferit gratuit un ziar.

Și toți ăștia vorbesc (și gândesc) tot mai stricat românește. Așa se poate explica și quasi-absența tineretului într-un nou val cultural care există ASTĂZI prin generația a III-a.

Poate fi o întrebare de tipul: nu ne batem noi cu morile de vânt? Dacă ăsta e mersul vremii, că, de, imperiul lui Alexandru, Imperiu Roman și alte multe imperii au ilustrat felurile de societăți și soluții „civice” în evoluția lumii.

Putem noi să ne împotrivism acestor vremuri? Dumneavoastră cum considerați: pierdem bătălia pentru limba română?

Inactivi fiind, nu devenim la rândul nostru părtași la această crimă culturală? Ce părere aveți?

**(Editorial, Revista M.C.R.,
nr. 3/ 2015)**

Despre CURENTUL CULTURAL INFORMAȚIONAL VASLUIAN

O mișcare culturală locală integrabilă celei naționale, nu poate fi decât benefică întregii culturi românești. Numai că trebuiesc niște delimitări pe care încerc să vi le înfățișez.

a) Plecați de pe aceste meleaguri și afirmați în străinătate unde s-au stabilit și au muncit (ori viețuiesc) oricât ar fi de valoroși, fiii lui Cozmei, Moruzi, Marin, Ursu și atâția alții, nu prea mai păstrează legături cu oamenii locului (unii nici cu părinții) și, până la urmă, nu aduc vreun folos. Ne mândrim cu ei, merită să-i pomenim.

b) Ridicați de pe aici, unde au activat ceva timp, chiar și-au descoperit și afirmat valoarea, cu alte prea puține legături (nici relații comerciale) cu județul Vaslui. Mă gândesc la Maria Cozma (romancieră) stabilită la Paris, sau Ștefan Racovitză, azi prin Geneva (Elveția). Listă în completare.

c) Rămăși în România, cu atributele afirmării naționale, chiar mari somități, cităm pe acad. prof. dr. C. D. Zeletin (București), Petru Cimpoeșu, Mihaela Băbușanu (Bacău), Vasilian Doboș, Lucian Vasiliu, Valentin Silvestru și mulți bucureșteni, ș.a.m.d. au uneori re-apariții în teritoriu, unii cu donații semnificative ca acad. C. D. Zeletin sau Marcel Guguianu care (și) recunosc de unde au seva românismului și talentului. Ar putea fi antemergătorii noștri în universalitate și etalon de valoare națională.

d) Principala categorie a analizei noastre rezultă din importanța, **valoarea și activitatea nemijlocită în arealul vasluian și moldovean.** Adică cei care **împing vagonul cultural pe șinele istoriei, la roate,** adică icnind și făcând eforturi considerabile să se afirme, aici sau (și) în plan național, să realizeze opere de valoare.

Pentru a putea fi clasați în prima „roată” valorică (cu riscurile aferente) trebuie să stabilim niște criterii de evaluare oricât ar fi ele de subțiri ori, chiar, contestabile. Așa cum le-am prezentat în două volume de eseuri ele ar fi:

1. Opera (scrisă) publicată și... recenzată. Unii au scos câte o cărțuție care n-a atras atenția cuiva, ba, pe baza aceasta au ajuns membri ai Uniunii Scriitorilor. O mențiune specială pentru artiști plastici ca Năstase Forțu, Dionisie Gradu, Cristi Pânteș, Silviu Crăciun și alții. Un regizor precum Corneliu Porumboiu, e greu de plasat, dar cert e o valoare națională.

2. Funcții sau activități care să le confere posibilitatea de influență culturală, dacă nu și de model. Mă gândesc la redactorii de la ziare (care nu prea sunt cu preocupări culturale), inspectorii sau directori de școli importante, alți directori de instituții și reviste. S-ar impune aici multe nume printre care Laurențiu Chiriac, Petruș Andrei, Costin Clit, Ion Gh. Pricop, Ion Măcnea, Andreea Răducanu, Mihai Apostu, Mihai Ciobanu, Valeriu Lupu, Gruia Novac și (foarte) mulți alții.

3. Posibilități de reprezentare în spațiu național și universal. E tare greu de egalat reușitele și munca lui Avram D. Tudosie, Dumitru V. Marin, Teodor Codreanu, Marcel Guguianu, Valentin Silvestru, ansamblul coral Fantasia, Cătălin Striblea.

4. „Roata secundară”, adică prezența pe piața culturală cu opere valoroase și nu apariții episodice, e foarte bine reprezentată, cu zeci și zeci de autori și opere: Simion Bogdănescu, Lucian Valeriu Lefter etc., de fapt cei mai mulți.

5. Nu merită să ilustrăm categoria maculatură, dar ea există și cu foarte multe nume și opere. Bine că... este!

Chestiunea e că pentru cercul principal și cel mai important al valorilor trebuie să se cumuleze cel puțin 3 criterii. Și ajungem repede la acei care împing susținut acest vagon cultural de ani buni: Val Andreescu, Ioan Baban, Teodor Codreanu, Dumitru V. Marin, Valeriu Lupu, Avram D. Tudosie.

(Revista M.C.R., nr. 1/ 2015, pag. 72)

d) DECLINUL ... profesiei

a) Criză și sărăcie

E un capitol scurt care s-ar rezuma în puține cuvinte: suntem săraci și gata !

Adăugăm că așa de săraci ca înainte de Revoluție, ca de la Revoluție înapoi și ca de când ne știm... niciodată, n-am fost!

Cu ce să demonstrăm ? Cu fuga peste hotare, cu chinul celor de pe acolo sau celor de pe aici nevoiți (uneori?) să fure, să tâlhărească, să facă pușcărie, cu imposibilitatea unora de a asigura minimul necesar pentru familii, cu sărăcia pământurilor, cumva, și cu lipsa dorinței de muncă sau cu bătrâni, cu lipsa resurselor naturale (în afară de agricultura neperformantă, drept nimic !), chiar natalitatea mare odinioară, mică azi...?

Că avem 20.117 șomeri (în ianuarie 2011) și doar 50.832 salariați (în regres cu 5,8%) adică doar 10% din populația județului, că rata șomajului e cea mai mare din țară: 12,4% ...? În ianuarie 2011 județul Vaslui ocupa un nedorit loc I (cu 12,4%) fiind urmat de Teleorman (cu 10,8%) și de județul Mehedinți, în condițiile în care rata șomajului la nivel național este de 6,7%. Să suplimentăm informația cu reducerea cu 80% a construcțiilor clădirilor rezidențiale, că nici o firmă străină nu se înregistrează în ultimii ani în județul Vaslui, că sporul natural este pe aproape – 200 (ianuarie 2011), că lumea pleacă pe capete în loc să moară de foame...

Cum să nu scadă populația județului? După statistică, în 2002, erau stabili 455.049 locuitori în județ (449.524 la 1 iulie 2010), după Serviciul Public Comunitar al județului ar fi 468.319 și Vaslui 76.013, Bârlad 75.144, Huși 30.954, Negrești 10.534.

Atragem atenția că cifrele nu se lovesc! Povestea este că un procent între 15-25% din populație este plecată cu sau fără acte, în unele situații deja stabiliți în Spania, Italia, Portugalia sau Germania, Franța.

Exodul materiei cenușii e și el clar: chiar dintre autorii menționați în paginile acestei cărți execută munci necalificate în țări din Uniunea Europeană.

Evident, viața cultural - spirituală e în mare suferință. Deci, și media locală.

Cu atât mai meritorii deci, sunt rezultatele obținute de Grupul nostru, cu sărăcia, lipsurile, dușmănia, visurile, frământările și neputințele noastre. Cine știe dacă, vreodată, se vor putea aprecia aceste imense eforturi ...

N-am găsit o formulă definitorie pentru criza de existență a Grupului S.C. CVINTET TE-RA S.R.L. și a presei în general, în decembrie 2009 renunțând la *TV.V.* și *Unison Radio Vaslui*, rămânând cu *TV.V.-online*, *Unison Radio Bârlad* și ziarul *Meridianul*. Cum tot sistemul social - cultural românesc este în mare suferință, nici aceste mijloace de presă nu fac excepție !

Importanța televiziunii Vaslui și a întregului grup de presă Cvintet TE-RA, nu se poate însă, nega nicicum.

LIDERI în județ, în condiții de altă voce, după ce vreo 8 ani am fost singuri pe piață, sau apoi principalul post tv prin calitatea informației, deci, competența redactorilor, complexitatea știrilor sau dezbaterilor cu aportul *Unison Radio* sau a *Meridianului*.

N-au lipsit deloc sabotajele și dușmănia „colegilor”, mai ales prin omisiune!

O componentă importantă a fost intrarea pe telecablu, inițial în pachetul de bază. Un deputat – căpușă pe care-l credeam prieten ne-a eliminat prin relațiile lui suspuse și a trecut mai bine de o jumătate de an când senatorul Aristide Roibu a intervenit personal să ne re-introducă. Era și este trendul rețelei de telecablu și diminuarea din ce în ce mai serioasă a recepției prin eter realizată de publicul larg cu antene satelit fără programe locale. Practic, poate 15% dintre cei cu antene pentru TV.V. au rămas fideli, inclusiv pe TVV.ro

Reamintim că recordul a fost 1992 - 1993 când aveam aproximativ 7 milioane de telespectatori, pe cele 14 rele, inclusiv în Republica Moldova.

N-au scăzut însă prea mult susținătorii locali în primii 10 ani și nicicum calitatea programelor locale. Dimpotrivă!

A existat o curbă ascendentă a postului de Radio Unison care a susținut autoritatea TV.V. Am realizat la data respectivă excepționala audiență a acestui post, 67% în condițiile în care Alfa Bacău avea 3,13%, Radio Iași 12%, Radio România Tineret 8-12%, anchetă oficială a C.N.A. (vezi *TV.V. - 15... explozia*).

Adresanții către noi beneficiau și de ziar, adică de toate posibilitățile de transmitere a opiniilor, informațiilor, reclamei.

Grupul de Presă putea mobiliza populația urbei într-un procent incredibil astăzi: în 2005 la Sărbătoarea populară din Centrul Civic au venit circa 25000 de vasluieni să sărbătorească această voce a vasluiului UNISON RADIO. Mai ales că făceam atât la radio cât și la TV.V. transmisii în direct. Atunci, în cadrul Grupului lucrau 66 de persoane, în mai multe echipe, în mai multe domenii și publicitate.

Se realizau transmisii în direct (radio) din țară (și de la țară) și din străinătate, eram invitați peste tot și vorba lui Gelu Bichineț (directorul Bibliotecii Județene Vaslui), ora exactă în județ se dădea la TV.V. O precizare: NICIODATĂ, dar absolut niciodată nu s-au dus campanii de presă murdare și tot așa nu s-a răspuns la nici o provocare spusă, scrisă ori publicată deși mai ales conducătorul a fost atacat, uneori suburban chiar de fugarii din grup, nămiți de tot felul de „vinovați”. Un patron chior, câțiva ani pe aceste meleaguri, arestat și falimentat, a racolat chiar în timpul emisiunilor redactori lipsiți de caracter și vânduți gata!

Aștia au întemeiat un fel de ziar și l-au jecmănit pe chior de câteva miliarde bune! I-au furat care cât au putut: unul un autoturism Cielo, alta calculatoarele, altul camere video și foto... ca, la faliment!

Din păcate unii dintre aceștia mai sunt în presa începutului de secol și mănâncă pâine de ziariști !

Așa se explică și de ce i-am ținut departe pe „ceilalți”, mai ales că nu publicau decât ce credeau că-i rău la adresa lui Dumitru V. Marin. Oricum, în campaniile electorale găseau de

ce virgulă să se lege în funcție de cine-i plăteau, de caracter și de câte clase mai făcea... cu portbagajul!

De menționat că, politicianul Dumitru V. Marin a fost foarte activ până în 2008. A participat la toate campaniile electorale dintre 1990 - 2008, propus de ecologiștii pe care-i conducea, pentru Primăria Vaslui (de 3 ori), pentru Consiliul Județean (de 5 ori), pentru Consiliul Local (de 4 ori), pentru Camera Deputaților (de 4 ori), pentru Senat (1 dată). Dacă P.N.Ț.C.D. ar fi obținut scorul electoral, adică pragul de peste 5%, ar fi fost senator de Vaslui pentru că obținuse circa 8% în județ.

Cu Mișcarea Ecologistă → Federația Ecologistă a obținut rezultate bune (a 4-a respectiv, a 5-a forță) în Consiliul Județean, 5 consilieri, apoi 3, a fost ales membru al Delegației permanente a Consiliului, la un moment dat având în subordine 234 de consilieri comunali și 5 primari.

Ecologismului nu i-a venit, însă, vremea.

Unificarea F.E.R. cu Acțiunea Populară, apoi cu P.N.L. l-a menținut în atenție, la data apariției unei cărți fiind consilier județean și membru al Comisiei pentru cultură...

Cum politica a fost încă de pe vremea lui Mihail Kogălniceanu (1840) prilej de neunire și ură, iar reușitele i-au enervat pe adversari, a trebuit să fie în prim plan și în acest domeniu, într-o opoziție permanentă cu toți ceilalți care și-au dat mâna să-l înfrângă.

Inamicițiile politice, uneori exacerbate, permanenta ranchiună pentru forța sa în mass-media au dus în cele din urmă la o scădere a puterii politice, pe care Dumitru V. Marin a compensat-o scriind cărți de referință, în primul rând o tetralogie socio-culturală ș.a.

Autoritatea în plan național s-a demonstrat prin volumul omagial „*MARIN 70*”, subintitulat „*70 de autori, 70 de mărturii, 70 de autografe la 70 de ani*”, cu semnături de mare autoritate națională, cu materiale de la 4 președinți de stat, 1 față bisericească, 4 academicieni, 12 doctori în științe, 32 localnici ș.a.

b) Dimensiuni locale în cultură:

Să plecăm de la (o) realitate: în ultimii ani producția editorială a scăzut considerabil, numărul lansărilor de carte proporțional, numărul adnotărilor noastre în MERIDIANUL, așîșderea.

Un președinte de cenaclu mărturisea recent că mai toate cenaclurile literare, inclusiv cele școlare sunt moarte din lipsă de participanți; singura revistă de literatură locală, Ecouri Literare, trage... să dispară (deși, în Consiliul Județean am votat să-i acordăm o sumă).

Chiar și recente înființate muzee sătești n-au vreo activitate iar comoara etnografică adăpostită de Ion Mâcnea la Vetrișoia e nevizitată (și omul izolat). Acțiunile laudate îndestul, de la Muzeul Județean Vaslui sunt fără susținerea școlilor deci, cu puțini (și cam aceiași) participanți, la casele de cultură sunt doar spații închiriate și ... atât ! Și mai grav e în sate și comune, unde nimic nu mișcă. E vorba și de viața economică dar mai ales cea culturală unde informația de profil se difuzează numai prin televiziunile centrale, pentru că și audiența radio a scăzut alarmant. Presa se citește din ce în ce mai puțin. Singurul domeniu în care crește traficul e cel pe calculator: facebook-ul e o adevărată preocupare pentru parte din tineretul studios care folosește din ce în ce mai mult biblioteca virtuală.

Până la urmă, acesta ar fi mersul istoriei informației: computerul, ca alt pas: televiziune mobilă și tele - convorbiri pe celular.

S-a creat, însă, o ruptură între generații iar actul de cultură contemporan este aproape exclusiv inițiativă a generației mature încă activă (să nu spun bătrâne), adesea formal, fără integrarea tinerelor speranțe. Excepție M.C.R.

N-ar fi fost de acceptat ca îmbătrânirea populației să fie galopantă. Aceasta, din cauza plecării tineretului (în special bărbații) pe piața muncii europene, unde, pentru salarii mai mici decât autohtonii prestează servicii mai grele și mai multe, foarte mulți la negru.

Faptul este absolut vizibil și pe verticală, și pe orizontală. Cu totul îngrijorător pentru cultura și educația de mâine este

absența tineretului, lipsa de preocupare pentru îmbogățirea minții. Tâlhăriile, furturile, violurile s-au înmulțit. Creatorii populari (croitori, brodeze, olari, sculptori, alți meșteri) au dispărut sau n-au nici o posibilitate să se bucure de rezultatul talentului lor. Vasluiul nu e în zonă turistică, județul n-are resurse naturale, până și natalitatea a tot scăzut, populația emigrează, sistemul de învățământ e defavorizat (recenta scădere a salariilor), spitalele desființate (Negrești, Tutova).

Perspectiva unei munci în domeniul culturii nu există pentru sistemul școlar. Politica guvernanților în acest domeniu e cu totul defectuoasă. Și am intrat în U.E...de ani buni !

Tot realitate este că (toate) mijloacele de presă se bat pentru audiența populației de 468.564 cetățeni din județ, în zona Vaslui - 171.311 ca țintă reală, la Vaslui 76.189 de locuitori, Bârlad 75.253, Huși 30.947, Negrești 7.548, la data de 28 februarie 2011 (observați diferențele, în raport de surse).

Se observă ușor scăderea față de august 2009 (când am comunicat cifre ceva mai mari) dar trebuie să ținem cont că acestea sunt date oficiale de la Serviciul Public Comunitar, dar cel puțin 15% dintre cei buni de lucru sunt plecați în vest (un val, în februarie 2011), despre care autoritățile n-au vreun control, fiind liberă circulație în spațiul european. Toate datele reactualizate pentru 2015 sunt cu 25% mai mici !

Într-un interviu la Eugenia Vodă, pe TVR 1, omul de presă Nestor Rateș, fost director la Vocea Americii, și apoi la Europa Liberă, (intervievat și de noi) spunea că vocația presei e de a da faliment. Adică, explica el, pe măsură ce se instaurează democrația, presa militantă nu-și mai are obiectul de activitate...

Extrapolând: în Franța, Austria, Germania, Elveția nu am văzut stații locale, oricât le-am căutat. Ambasadoarea Marii Britanii, într-un interviu, considera că aceste posturi locale devin că un fel de hobby pentru anumiți întreprinzători sau grupuri interesate.

După cum se vede, cam acesta este și destinul stațiilor TV sau radio locale: să cam dispară!

Poate de aceea s-a diminuat (din ce în ce mai accentuat) interesul conjuđenilor noștri pentru informația locală, poate de aceea criza lovește mult prea dureros în posibilitatea de existență ale acestor unități media.

Cultura vasluiană (de altfel, nici națională) nu se bucură de vreun fel de atenție a vreunui (sau oarecare) conducator, generată de greutățile financiare, de lipsa cititorilor, de dezinteresul autorităților și de lipsa curajului de a sintetiza contribuțiile notabile. „De ce să mă stric eu cu X, dacă scriu despre el și nu-i convine?” Ar fi câțiva creatori locali în stare să se ocupe de această chestiune. Dar, ca și istoria învățământului local (văzut ca parte a celui național), istoria socio-culturală rămâne total neglijată. Păreră noastră este că începând (nu chiar la obiect) cu Liceul „Mihail Kogălniceanu” - centenar (1990), tetralogia MEDIULUI vasluian și a momentului cultural de unică efervescentă este împlinită de TV - Vaslui - România - Europa, după ce în 2006 a apărut masiva TVV - 15 ... explozia, în 2009, MERIDIANUL, axă cultural - informațională și în 2010, Festivalul Național al Umorului „Constantin Tănase” și Editoriale valabile din vremuri regretabile.

Până se vor mai ivi altele va trece destul timp. Setea de informație și necesitatea MODELULUI (educație, tot trebuie să se facă, nu numai robotizare), va mai putea fi schițată prin micromonografii (așa de mici, până la dispariție) și blogurile pe internet. E greu de crezut că, neavând posibilitatea ridicării emisiunilor locale pe satelit; se va realiza vreodată recepția pe televiziune mobilă – celularul de azi.

Din păcate, nu putem să ne exprimăm decât evaziv asupra cauzelor externe și interne (ele există!) ale crizei de sistem care-și întinde efectul și peste Vaslui. Și s-ar extinde fără prea mult folos observațiile care urmează, vizibile ușor și de aproape... și de la distanță.

c) Cauzele declinului vasluian

(realități locale și generale):

– **Înmulțirea stațiilor locale, chiar neprofesioniste dar multe.** La 25 martie 2011 erau autorizate de C.N.A. 16 mijloace mass-media (tv + radio) printre care pur locale V24 (fost TV.V.)

în eter, o inserție locală de circa 2 ore din 24 a Antenei 1, Total TV și Impact TV, (studiouri pe telecablu), iar la Bârlad EST 1 TV - fost T.L.M., Media TV, Unison Radio Bârlad, Vip Radio și respectiv la Huși un post de radio local, în rest emisiuni centrale preluate de retransmițătoarele amplasate în orașe. Așadar, pentru o populație de circa 400.000 de oameni (la cifra totală, un coeficient aleatoriu în minus), un număr record de licențe locale (cu audiențe sub 1%) la care se adaugă 40-100 de posturi naționale și străine pe telecablu, la care este abonată 99% din populație (urban) și mii de receptoare individuale de pe antene (satelit) de mici dimensiuni, tot cu abonamente de tip Focus Sat.

– Subcalificarea personalului acestor unități locale de comunicare e mai gravă decât la începuturile TV.V., care rămâne etalon pentru comparație. Practic, în redacții nu există absolut nici un reporter calificat (sunt astăzi Facultăți de jurnalism, există licențe PRO) și nici cu Facultate de Litere.

– Pregătirea personalului tehnic e și în mai mare suferință, așa zișii operatori tv au școli profesionale de construcții, sau clase și mai puține, pricep defectuos cerințele unor filmări de calitate, nu se documentează, nu sunt legați de meserie.

– Plata unor astfel de ziariști e de-a dreptul mizeră și 4 - 900 de lei pe lună e insuficientă pentru performanță (1 pâine la 1,20 lei).

– Efectul: slaba autoritate în teritoriu, plictisul provincial, blazarea publicului, diminuarea interesului general.

– **Multitudinea televiziunilor centrale; pe telecablu 20 - 100 posturi. Efect - scăderea interesului localnicilor pentru faptul local adesea lipsit de spectaculozitate și redat în limite obișnuite.**

În anul de grație 2011 posturile centrale private cu mare audiență ca Antena 1, PROTV, Realitatea TV, Antena 3, PRIMA TV urmăresc îndeosebi scandaluri, crime, violuri, accidente cu sânge și morți (e vestită emisiunea de la ora 17) pentru rating. Nici o stație locală nu are acces în prime-time (16:00 - 22:00) și

nu poate concura cu cele centrale, inclusiv cu TVR1 sau TVR2 care au scăzut în sondaje datorită obedienței față de guvern.

Scăderea importanței posturilor locale e accentuată de recepția direct de pe satelit, la prețuri modice așa că nimeni nu face antene speciale pentru informația locală.

Evident, sfârșitul unor inițiative locale în domeniul mass-media e aproape.

Chiar și în cazul radiourilor locale situația e cam aceeași, frecvențele naționale absorb quasitotalitatea auditorilor. Mențiunile-s din 2011, în 2015, realitatea consemnează doar dispariții...

– Criza economică națională + falimentele locale.

CRIZA economică în România este mai accentuată decât în U.E., iar în județul Vaslui, primul în topul sărăciei, mult prea apăsătoare.

Se spune frecvent „că nimic nu mișcă” pe aici, investițiile-s cu totul absente iar falimentele se țin lanț. În 2009 au falimentat 2266 (din care, 2125 I.M.M.) de firme, în 2010 altele 3063, iar în 2011, pe primele 3 luni ,261 de firme din totalul de circa 7.500 pe județ (datele sunt aproximative deoarece Oficiul Registrului Comerțului e supus politic și nu face nici măcar minimă conferința de presă... anuală).

Cifrele de afaceri au scăzut drastic. Dacă în 2007 unitatea S.C. CVINTET TE-RA S.R.L. care patrona TV.V. avea peste 750.000 de lei, în 2008, 450.000 de lei, în 2010 abia 15 .000 de lei cu tendință de scădere accentuată și în 2015.

Se pare că nimic nu poate stăvili prăbușirea aceasta a economiei, cauza prăbușirii și audiovizualului local.

– Micșorarea numărului de partide coroborat cu scăderea puternică a interesului pentru politică.

Desăntata „afluentă” a politicienilor a scăzut după introducerea pragului electoral, la nivel local rămânând în cursă Partidul Social Democrat, Partidul Democrat -Liberal, Partidul Național Liberal și Partidul România Mare, pe ici pe colo Partidul Noua Generație sau Partidul Conservator.

Polarizarea este și mai evidentă, în ultima perioada prin alianța Uniunea Social-Liberală ! (Partidul Social Democrat +

Partidul Național Liberal + Partidul Conservator), în opoziție și Partidul Democrat -Liberal + Uniunea Democrată Maghiară din România la putere. Practic, celelalte nu mai contează, nu se mai manifestă, deși a apărut un „Partidul Poporului” susținut de un post central de televiziune și condus de un aventurier (ne-admis de Tribunalul București, totuși). În 2015 USL s-a dezintegrat cu scandal.

Iarăși, viitorul politicianilor e în ceață datorită marasmului și dezamăgirilor conștate (și în toată țara) în judecata politicianilor și „actul” politic. Consecința e lipsa oricărui interes pentru politică ilustrat și de participarea la alegeri (totuși, în județul Vaslui ceva mai mult decât în restul țării).

- Profesionalizarea lucrătorilor în mass-media centrală care deplasează interesul spre aceștia în raport cu relațiile nu totdeauna antrenante ale autohtonilor, majoritatea slab plătiți + dezinteresați.

– **Lucrăturile și dușmăniile locale, rutina.**

– Exodul creierelor, de mulți, mulți ani, acum la paroxism.

Spiritul provincial în orașele mici unde nu sunt posibilități de desfășurare intelectuală, politică și mai ales economică, sunt relativ reduse și au ca efect slaba emulație între cetățeni, emigrarea tineretului (mai ales), blazarea și dezinteresul !

Aproximativ 18% din populația județului a căutat de muncă în vest, „un val” din ianuarie - martie 2011 accentuând starea precară a economiei locale ! Și mai mult are de suferit activitatea culturală. Tineretul, inclusiv școlar, nu mai vine către creație sau chiar invenție. Cele câteva cenacluri literare din județ (cu 5 până la 20 de persoane) sunt numai cu vârstnici și fără legătură cu tineretul studios (în județ sunt câteva secțiuni ale unor universități, iar elevii de liceu rar au preocupări intelectual - creative).

Și totuși, încă mai putem vorbi de Curentul Cultural - Informațional în județ, tocmai bazat pe scriitori, poeți și alte categorii cu vârste în jur de 40 de ani.

E imposibil de oferit cifre exacte ale realizărilor „tipografice”, de regulă, câteva sute de exemplare și cu arie locală de difuzare, în scădere de la an la an.

Luat „per total” Curentul Cultural - Informațional semnalat, promovat și susținut de noi, ca Grup de Presă și într-un timp de direcțiile specializate ale Consiliului Județean, de Muzeu, Bibliotecă, Căminele Culturale, slăbește și el, chiar prin plecarea la muncă în străinătate a creatorilor locali.

Oricum, perspectivele apar ca sumbre pentru această mișcare culturală eclectică, la un moment dat puternică și vocală, concretă prin sutele de cărți tipărite și zecile de scriitori în curs de consacrare. Spre regretul nostru scade și rolul ziarului *Meridianul* cu pagina consacrată localismului creator.

– **Scăderea apetitului pentru informație, în special pentru cea locală.**

– **Imposibilitatea unor investiții în aparatură și pregătirea de profesioniști.**

– **Dislocuirea emisiunilor locale din eter de către cele pe antene satelit sau telecablu: ieftine și cu posibilități de... telecomandă!** Miile de „farfurii” de 60 cm diametru cu un receiver performant, la fereastră, și ieftine, au sugrumat interesul pentru emisia în eter. Subliniem că acestea mai au un efect social clar: izolarea persoanelor, diminuarea comunicării și a creației folclorice și mai ales o păguboasă unificare a limbajului.

Atentatul la limba română e absolut evident și permanent. Globalizarea este în mare expansiune, chiar și în legătură cu limbile folosite în comunicare unde se impune engleza.

Ar fi de așteptat ca televiziunile locale să dispară cu totul datorită concurenței cu cele naționale (tehnic, variabilitate conținutistică, chiar de nișă, antenelor satelit individuale și foarte numeroase și, prin cât va mai exista) și telecablu. Pericolul cel mai mare **care vine** este „televiziunea pe celular”, recepția pe aparate mini, la purtător, ceva mai mult decât terminalul 4D (sau 4G), pentru că recepția pe computer deja nu mai prezintă problemă, cum e din ce în ce mai la îndemână sistemul Wirelles

pentru calculatoare. Tele-convoorbirile pe celular devin tot mai accesibile pentru toată lumea.

Previziunea aceasta nu va întârzia prea mulți ani. Aceasta nu poate împiedica însă, dezvoltarea sistemului informațional chiar (și) în detrimentul celui cultural. De fapt, se va crea O ALTFEL DE CULTURĂ.

Robotizarea omului, a conștiinței sale, nu mai este de loc o previziune, ci, o realitate. Mai e un mic pas până la implantarea cipurilor personale pentru că actele de identitate deja au.

Cu atât mai pregnant iese în evidență sistemul de valori promovat în cadrul Curentului Cultural - Informațional, realizările și umanismul acestui moment, chiar dacă acest „umanism” înseamnă dușmănia omului de către om.

Dar că localismul creator vasluian e o realitate pregnantă, nu încapă nici o îndoială. Înființarea subfilialei scriitorilor români în județ după filiala Uniunii Ziariștilor Profesioniști, existența cercurilor și cenaclurilor, sprijinul presei, ar fi argumente contemporane.

NOTĂ, în 2022.

„Topirea” până la dispariție a forței de muncă din județ, prin plecarea „în afară” a tineretului și a celor buni de muncă ar fi de estimat la aprox. 30%. Este o acută lipsă, inclusiv în domenii până de curând excedentare (construcții, servicii etc.).

Hemoragia materiei cenușii este distrugătoare : tot mai mulți absolvenți de liceu emigrează, absolvenții de facultăți nu se mai întorc. Aproape nu există familie fără careva plecat în străinătate.

Cultura locală e „sângerândă”, nu mai există nici vreun aspirant tânăr (măcar cu liceu) care să vrea o muncă de creație.

LIMBA ROMÂNĂ în folosința ei este cumplit de serios amenințată prin videocultura nivelatoare, computerizare (noi și necesari termeni specifici) și comunicare directă prin (video-) telefon. Și adunări publice se organizează online.

Municipiul Vaslui ar avea doar în jur de 44000 de locuitori, județul sub 350000, deși sunt și moldoveni de peste Prut care au obținut cetățenie dar au împânzit Europa și lumea. Natalitate zero, îmbătrânire, mortalitate foarte crescută .

Harta județului Vaslui

II. EFECTE SOCIAL-CULTURALE ÎN FORMĂ CONTINUATĂ

Televiziunea Vaslui a șocat pretutindeni, prin elementul de noutate a unui mijloc mass-media, până la 1989 unic, în epoca unor mari transformări tehnice și dezvoltare a comunicării fără precedent. Ca și în viața scriitorilor care-au erupt spre afirmare, cultura video e la începutul epocii *homo videns*, într-o explozie cultural - informațională nebănuită până acum.

LAUDA sau prezentarea REALITĂȚII unui timp?

Calitatea de valoros document istoric a prezentei carti poate fi știrbită de laudele exprimate ale contemporanilor. Numai că acestea de aici sunt opiniile semnatarilor, personalități importante, la rândul lor dispuse să recunoască meritele unui alt contemporan, aspect ceva mai rar pretutindeni.

Majoritatea dintre cei incluși în acest capitol (pentru că au fost foarte multe alte „cuvinte”), nu au fost și nu se pot declara prietenii lui Dumitru V. Marin, ci sunt dintre cei care țin la adevărul mai drag decât prietenul.

E onorant pentru acest viu și pătrunzător mijloc de presă că astfel de autorități în materie serviți, încurajați, consacrați de publicațiile grupului de presă întorc plusul lor de prețuire și mizează pe inițiativa profesorului.

Consemnări, nu laude, asta credem că vă înfățișăm în acest capitol în care :

A FI...

A fi în frunte prin acțiuni proprii...

A fi manager în vremurile în care nu există nici o garanție a reușitei...

A FACE CULTURĂ cu alții și pentru alții, timpul tău personal fiind fărăme, din alergătura managerială, cu greșeli trupești și epuizări sufletești.

A fi împotriva curentului reprezentat de concetățeni, conaționali, convorbitori nedispuși să-ți ierte greșelile exclusiv omenești.

A promova valori de nivel național în contextul negării deciziilor tale, indiferent de... aplicativitate.

A fi influent într-o lume fluentă doar în lehamite.

A rămâne ½ secol cu avantajul primei acțiuni, inspirații, îndrăzneală.

A crea o școală de presă...cu existență indubitabilă.

A purta o viață șoarecele în dulap, adică vânzarea, trădarea, furtul discreționar al celor pe care-i promovezi, încurajezi sau plătești.

A avea doar scrisul RĂSPLĂTITOR...

Cam acesta e AUTORUL ca ins mai puțin providențial și cu totul real și viu.

Din nou... LAUDE sau RECUNOAȘTERE?

S-au inclus aceste aprecieri ale unor personalități contemporane.

– Pentru o mai dreaptă și completă cunoaștere a unui om a activității sale, a timpului neprielnic, nesigur, nerecunoscător.

– Ca cei care mereu vin să beneficieze de recunoașterile de către sfârșitul vieții active și critici inerente unei activități complexe în decurs în aproape 60 de ani!

– Ca, mijlocul de presă cel mai autoritar, complet și complex, pentru un mediu și un moment istoric (anume, sfârșitul secolului XX și începutul acestuia) să poată fi consemnat ca unic în devenirea cultural - istorică, despărțit doar artificial de rolul unei școli. A fi peste ½ secol ca un pom roditor, poate fi un merit?

Cele 3 – 4... sinergic!

ACȚIUNEA SINERGICĂ a felurilor mass-media, a ziarului și, de curând a M.C.R. ține, și așa a fost întotdeauna, de normalitate, fiecare ademenindu-l pe amatorul de informație - cultură - știri - divertisment.

Dat fiind că televiziunea a reprezentat (și încă...) tentația cea mai mare, studioul TV.V. (a fost) lider de opinie și pentru toată presa locală rămasă la un singur mijloc de vehiculare a

știrilor (presa scrisă, cu cât mai multe nuanțe de scandal sau pornografie), emisiunile 24 din 24 bazate pe preluarea PRO TV (după 8 ani, până atunci lider) și apoi Prima TV, cu telejurnale proprii și alte producții locale, nu puteau aduce decât autoritate în teritoriu și chiar în toată mass-media română. Existând ca scop în sine TV.V. a întreținut deopotrivă spiritul de competitivitate cât și colaborare. Una dintre multiplele dovezi: TVR, prin redactorul Virgil Tatomir ne-a cerut insistent imagini de la întâlnirea Iliescu - Snegur de la Huși (5.I.1992). Nu se punea problema vreunei plăți, televiziunea națională difuzând diverse materiale legate de activitatea TV.V., emisiuni culturale, cercetările și realizările acesteia.

Aproape tot ce s-a difuzat pe TV.V. a fost preluat de la Unison Radio Vaslui și Unison Radio Bârlad, în rezumat reprodus în Meridianul. Editorialele, începând cu 24 decembrie 1990, din 1996 au fost tipărite (în ziar) și apoi difuzate în celelalte secțiuni (radio-ziar), cu politica lor editorială, totuși.

Organizarea însăși era complementară, materialele realizate de oricare erau preluate de celelalte obligatoriu. Așa s-a format nu colectiv redacțional cu valoare ridicată competitiv în plan românesc.

Meridianul... ca apariție:

Notă lămuritoare: A apărut pe 26 septembrie 1996 (an I, 3 numere) două luni în 1997 (an II), n-a ieșit în 1998, 1999 și apare regulat după martie 2000. Așa se explică unele greșeli de interpretare și datare.

„Nu ați făcut ocolul pământului degeaba!”

Joi, 28 aprilie, orele 15:30, în sala mare a Palatului Administrativ din Vaslui s-au desfășurat lucrările simpozionului național intitulat „Marin 70”. La manifestare au participat numeroase personalități din diverse domenii, din județ și din țară. Amintim pe: Prefectul de Vaslui, Levente Csaba Szekely, vicepreședintele Consiliului Județean Vaslui, Corneliu Bichineț, prof. dr. Alexandru Ionescu, membru al Academiei de Științe din New York, Illinois și Chișinău, Adi Cristi, vicepreședintele Uniunii Scriitorilor, filiala Iași și în același timp, vicepreședinte al Uniunii Ziaristilor din România, prof. dr. ing. Avram D. Tudosie, prof. dr. N. Ionescu, dr. Laurențiu Chiriac, directorul Muzeului Județean Vaslui, Mihai Apostu, prof. Mihai Cornea, Direcția Județeană de Cultură, Mihaela Manu, ziarist, Ion Chiriac, cantautor, scriitori, artiști, muzicieni, poeți, profesori, doctori și cadre didactice vasluiene. La eveniment au mai fost prezenți elevi și copii de la școlile vasluiene, un grup de la Palatul Copiilor Vaslui, condus de prof. Alin Bulboacă, corala „Voces” a Casei Corpului Didactic Vaslui, fanfara „Rotaria” condusă de prof. Romică Tălmăciu, cântăreți de muzică populară și ușoară, îndrăgita Denisa Ciobanu, reprezentanți ai mass-media Vaslui și mulți alții care au umplut sala CJ Vaslui până la refuz.

Scopul principal al simpozionului a fost acela de a sărbători pe unul dintre cei mai importanți oameni ai județului nostru la împlinirea vârstei de 70 de ani, prof. dr. Dumitru V. Marin! Cu acest prilej au fost lansate și două interesante volume. Este vorba despre „TVV-Vaslui-România-Europa” al d-lui prof. dr. Dumitru V. Marin și de volumul intitulat „Jucându-ne cu iluzii... Trișerii” al prof. dr. Alex. Ionescu, București. Cei prezenți au ținut să participe la această sărbătoare, să transmită felicitări și urări de bine. Complexa personalitate a prof. dr. Dumitru V. Marin a mai fost prezentată pe larg în paginile ziarului nostru (mai precis al Domniei-sale!), iar astăzi ne

propunem a ne limita doar la prezentarea discursurilor unor personalități care au dorit să adreseze cuvinte calde pentru sărbătoritul nostru, de unde este ușor de văzut întreaga desfășurare a simpozionului cultural.

Prof. Gelu Voicu Bichineț, directorul Bibliotecii Județene Vaslui, a fost și moderatorul acestui eveniment cultural, funcție de care s-a achitat la modul în care este bine-cunoscut: carismatic, flexibil, concret, jovial, cunoscător și cu umor fin! În deschidere, domnia-sa a afirmat:

„Suntem la Consiliul Județean Vaslui, într-o sală încărcată de istorie, într-o sală în care s-au pregătit numeroase evenimente culturale, bine ați venit astăzi, 28 aprilie 2011, un an care este încărcat de evenimente de tot soiul. Ne-am propus în mai multe rânduri să cinstim oamenii locurilor și împreună cu o mână de inimoși, în urmă cu ceva ani l-am sărbătorit într-un cadru festiv pe Geo Alupoiaie, la câțiva ani pe Gigi Ilașcu, tot la fel, cu multă dragoste, l-am sărbătorit pe nea Nicu Bălan la 70 de ani de viață și acum, pe 3 aprilie, la Biblioteca Județeană, o surpriză aparte, tot la 70 de ani, pe un bun prieten și un om cu o aplecare totală asupra culturii, prof. Dan Ravaru. În 1941, pe meleagurile moldave, undeva în comuna Podu-Turcului, se naștea Dumitru Marin, 1941 este și anul de naștere al prof. Dan Ravaru, probabil a fost un an mănos, un an ploios, că iată, acești doi oameni au găsit un mediu propice de afirmare în domeniul cultural, nicăieri în altă parte decât în județul Vaslui. Probabil malițioșii și tendențioșii ar spune că de ce trebuie să facem un astfel de eveniment. Facem un astfel de eveniment, pentru că e un eveniment, din mai multe motive. În primul rând sunt 70 de ani de viață și nu sunt puțini, în al doilea rând, o mare parte din acești ani, activitatea profesorului Marin a marcat într-un fel sau altul viața culturală a județului nostru, și nu în ultimul rând, pentru că prin activitatea sa, prof. dr. Dumitru V. Marin încearcă și de multe ori reușește să creioneze, să jaloneze drumul unor oameni, care, iată, astăzi îi sunt alături pentru a-i spune „La mulți ani”, pentru a-i întinde o mână și pentru a-și arăta bucuria de a fi alături de el atunci când împlinește 70 de ani. Sunt alături de noi domnul prefect al județului Vaslui, domnul Levente Csaba

Szekely, domnul vicepreședinte al Consiliului Județean Vaslui, Corneliu Bichineț, domnul prof. dr. Alexandru Ionescu, un bun și apropiat prieten al sărbătoritului, Adi Cristi, vicepreședintele Uniunii Scriitorilor, filiala Iași și în același timp, vicepreședinte al Uniunii Ziariștilor din România și un condei ascuțit în lumea presei moldave și nu numai, domnul prof. dr. ing. Avram D. Tudosie, care a venit cu la fel de multă dragoste lângă prietenul său Dumitru Marin și foarte, foarte mulți alții care am convingerea că nu au venit forțați, ci au venit la aniversarea celor 70 de ani de viață. Salut în primul rând copiii, care vor avea de îndurat ceva timp și sper ca acest efort să fie încununat de bucurie sufletească.”

Prefectul de Vaslui, Levente Csaba Szekely: Ca reprezentant al Guvernului în teritoriu, permiteți-mi ca în numele instituției pe care o conduc și în numele meu personal să urez multă, multă sănătate, la mulți ani, d-lui profesor! Trebuie să recunosc că nu am avut experiență de viață, așa cum povestiți d-voastră, eu îl cunosc de un an de zile, de atunci când a venit la Prefect și a spus să-l primesc, că dacă nu „mă face praf!” Nu m-a făcut praf, dar recunosc faptul că noi colaborăm bine și de aceea îl felicit, îl îmbrățișez și-i doresc multă, multă sănătate și succes!”

Corneliu Bichineț, vicepreședintele CJ Vaslui: „Trebuie să recunosc și eu, nu m-a forțat nimeni ca să vin aici, vin în calitate de om, de colaborator ... Domnule profesor, iată, se împlinesc 70 de ani de viață, eu vă urez La mulți ani, să vă bucurați de tot ce v-a dat Dumnezeu pe acest pământ, n-ați făcut ocolul pământului degeaba. Aveți 70 de ani, și Dan Ravaru are 70, el a marcat în alt stil această frumoasă vârstă. O săptămână să mergeți la Paris, să veniți acasă, să mai scrieți un articol în Meridianul, în altă săptămână să plecați la Londra, bucurați-vă de ce este pe acest pământ și să nu doriți să fiți cel mai bogat om din cimitir, indiferent unde ar fi. Vreau să vă spun că nu mi-am pregătit discursul. Ați scris, unii contestă ce ați scris, să fie sănătoși, ei sunt prezenți și acum în sală și sper să aibă decența să se abțină pentru o perioadă. N-aș putea spune că suntem prieteni, pentru că n-am apucat dar avem timp de aici încolo.

Domnule profesor, iată, aici oameni care au făcut ceva în viață, Măcnea, Cârjă, istoricul Ionescu, copiii care au venit aici, toți au venit ca să vă spună un „La mulți ani” și să acceptați că cei mai mulți o fac în mod sincer. ~nchei prin a reaminti ceea ce, probabil, nu ați fost atent la ceea ce am transmis: bucurați-vă de tot ce mai este înaintea dvs. ca timp căci morți sunt cei muriți. La mulți ani și multă fericire !”

Prof. dr. ing. Avram D. Tudosie: „Am venit la acest simpozion și la acest mare sărbătorit, pentru că îl consider nu numai un OM, o împlinire ci și o instituție națională. De ce spun asta? Pentru că în D.V. Marin este istorie, este cultură, este literatură, este ziaristică, radio, televiziune și toate aceste compartimente ale culturii și ale omenirii. Am spus treaba aceasta pentru că de cel puțin 30 de ani de când ne cunoaștem, este omul care a fost foarte receptiv, la orice sesizare pentru ridicarea unui obiectiv. Domnul Marin, Val Andreescu, care este lângă el, întotdeauna știu să umble în tot județul să caute valori pe care le-au scos și le-au adus în fața unui festival național care se schimba cu festivalul vinului. Aș vrea să spun că a avut și noroc de o familie și de o doamnă foarte înzestrată și spun treaba aceasta pentru că femeia reprezintă cea mai mare jumătate a omenirii, dar... eu aș spune că nu numai femeia, ci mai ales bărbatul...”

Prof. dr. academician Alexandru Ionescu: „Mă aflu într-o postură din care nici nu știu cum am să ies, credeam că mă invitați să vă vorbesc despre cartea aceasta a mea! Cele câteva cuvinte care am să le spun sunt dedicate zilei de naștere a acestui om. Ce-am avut de scris despre domnia-sa am tipărit în cartea pe care o veți primi, probabil la cerere, din partea d-lui profesor cu autograf. Am scris ceva care m-a dus pentru câteva clipe în Univers. Am crezut că ceea ce a făcut domnia-sa pe pământ e de fapt o umbră pe pereții universului. Și iată c-am s-ajung și la cartea mea, am adus-o și totodată, această prezentare o dedic d-lui profesor!”

Scriitorul Ion Măcnea: „Stimate doamne, domnișoare, stimați domni, dragi copii, permiteți-mi să vă salut. Vin de la o distanță destul de mare, de la Vetrișoia, pentru a mă întâlni cu

Dvs. și în special cu sărbătoritul de astăzi, domnul prof. dr. Dumitru V. Marin. Cine nu-l cunoaște pe domnul profesor Marin? După mine, el este o comoară a județului Vaslui și nu numai, și o spun cu tărie, cu inima plină, îl cunosc de peste 20 de ani, este un om mare, o enciclopedie este ... pentru mine, Dvs. luați-o cum vreți. Cred că toți cei prezenți din această locație, am venit cu mare bucurie să ne întâlnim cu această mare personalitate. Domnia sa nu este numai om de știință, este în primul rând om de omenie, un suflet foarte mare și bun, aparent pare ca un căpitan, în schimb inima și sufletul domniei-sale este mare. Este și un mare și bun politician, dar invidia, știți Dvs., cu piatra în pomul fără roade nu aruncă nimeni, într-un salcâm de exemplu, aruncă tot într-un pom! A făcut într-așa fel ca domnia-sa să fie invidiat de diferiți oameni, poate cu minți ... mai înguste. Să vă dea la toți Dumnezeu sănătate și la cei dragi, o spun din suflet, am venit cu inima plină și cu bucurie să mă întâlnesc cu Dvs. și domnul prof. dr. Dumitru V. Marin. Să ne trăiți domnule profesor, să vă dea Dumnezeu sănătate!"

Simpozion MARIN 70 - Gelu Bichineț, D.V. Marin, Levente Csaba Szekely, Alexandru Ionescu, Adi Cristi, Corneliu Bichineț

Poetul Mihai Apostu: „Vorbesc în numele colegilor din Asociația Culturală Poesis Moldaviae și a cenaclului cu același nume, și chiar în numele colegilor redacției Ecouri Literare.

Domnule profesor, aveți un călduros „La mulți ani” din partea noastră și este timpul să vă răspundem la o întrebare pe care ați lansat-o acum vreo 2-3 luni, când ați întrebat când avem noi întâlnirile de cenacelu. Noi ne întâlnim joia la Biblioteca Județeană Vaslui, așa că dacă doriți să participați cum v-ați lansat acea întrebare, vă așteptăm cu drag la ora 17:00. La mulți ani călduroși din partea colegilor mei.”

Prof. Cristian Ciubotaru: „Participăm alături de prof. dr. Dumitru Marin la împlinirea vârstei de 70 de ani, o vârstă a împlinirilor, cu Corala „Voces” a Casei Corpului Didactic Vaslui pentru a aduce un moment de încântare și pentru a omagia pe dl. prof. D. V. Marin. Programul nostru începe cu două piese cântate de colegul nostru, Romică Brunchi.”

Mihaela Manu, ziaristă: „Nu eram pregătită să vorbesc dar, cu siguranță că cei care au rămas aici, îl respectăm cu adevărat pe domnul prof. Dumitru V. Marin. L-am apărut pe domnul profesor, l-am judecat și am fost tare supărată pe el, mult timp. Astăzi îl iert din tot sufletul și îl iubesc și-i mulțumesc pentru că, m-am gândit în tot acest timp cât am stat aici, datorită lui cu adevărat eu am acest aparat de gât, am trăit cele mai frumoase momente din viața mea la Unison Radio, 7 ani, eram de douăzeci și ceva de ani, eram slabă, eram îmbrăcată modest, la studio, și așa l-am cunoscut eu pe domnul profesor. Ar trebui să vorbesc mai frumos dar, am să vorbesc ca de obicei, simplu, așa cum sunt, vă mulțumesc din suflet și cândva mi-a propus să lucrez la televiziune dar, din păcate, oamenii sunt cei care ne întrerup uneori drumurile și visele, după ce am adunat și eu pe umeri ani, nu-l mai judec pe domnul profesor. Știu că poate în viață este important să ne alegem oamenii cu care avem o echipă pentru că pot influența în bine sau în rău. La mulți ani, și vă mulțumesc pentru tot, din suflet.”

D.V.M: „Sunt gesturi care impresionează, înduioșează, înflăcărează. Dați-mi voie să vă spun acum, când a apărut pe scenă Denisa Ciobanu, că eu am intuit talentul de acum „n” ani, observați ce domnișoară frumoasă și ce voce frumoasă are, are o voce excepțională, dar pe mine mă înduioșează gestul tatălui Denisei, care este foarte bolnav și totuși a venit astăzi aici,

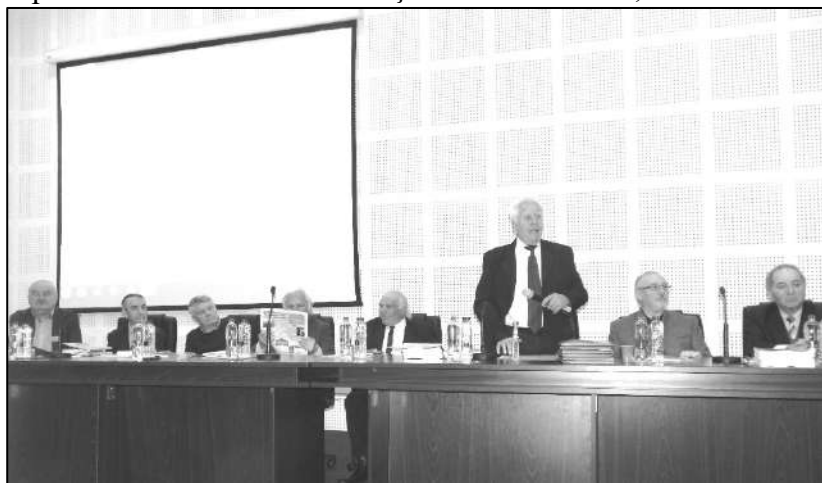
domnule Ciobanu, vă mulțumesc pentru bunăvoința dumneavoastră.”

Credem că cele de mai sus demonstrează cu prisosință că în sala mare a CJ Vaslui a avut loc un adevărat eveniment cultural, că prof. D. V. Marin a fost sărbătorit așa cum se cuvine, că discursurile unor veritabile personalități prezente în sală și cele 78 (nu numai 70 câte sunt în volumul omagial „Marin 70”) de prezentări, aprecieri și felicitări ale unor ilustre nume din cultura, știința, arta, politica și administrația românească sunt elocvente și contracarante pentru cei care din diverse motive nu l prea au la inimă! Este cunoscut faptul că prof. dr. D. V. Marin este o persoană și o personalitate complexă, fără complexe, un om care a știut, a vrut și a putut face ceva din viața sa, a cucerit lauri în mai multe domenii, fie ele din presă, cultură ori afaceri profitabile care l-au propulsat printre oamenii bogați și material ai județului. Un caracter vulcanic, foarte harnic și riguros cu sine, inventiv și neastâmpărat a știut să cultive prietenii trainice dar este dotat și cu „arta” de a-și atrage contestatari, detractori și chiar dușmani. Poate că cele de mai sus, expuse fără comentarii, întreaga manifestare filmată în care se pot urmări pe site-ul nostru TVV.ro și cuvintele pline de căldură ale altor oameni de cultură prezenți la eveniment și adresate sărbătoritului vor schimba unele dintre părerile voit răutăcioase. Respectăm dreptul fiecăruia de a avea părerile sale, aprecierile și dușmăniile sale față de oricine și sugerăm pentru cei care nu gândesc cu propria lor minte și-l percep pe prof. dr. D. V. Marin după spusele unora și altora câteva date biografice prezentate pe coperta patru a volumului omagial „Marin 70”! Adresăm și din partea redacției ziarului „Meridianul” sincere urări de „La mulți ani!” și viață lungă și rodnică!

Val ANDREESCU
(Meridianul, an XIII, nr. 18 (887),
joi, 5 mai 2011)

„Omagiu Cărții Vasluiene” – Ediția a II-a, 2015 !

În județul Vaslui se desfășoară o întreagă serie de manifestări culturale, dar nici pe departe de a fi destule pentru câte ar trebui realizate în vederea impunerii județului ca un important pol al culturii naționale. În aceste eforturi, un loc important îl ocupă manifestarea complexă intitulată „Omagiu Cărții Vasluiene” care a ajuns, iată, la ediția a doua și tinde să capete statut de frumoasă tradiție vasluiană! Luni, 26 octombrie

2015, de Sf. Dumitru, în Sala de conferințe a Centrului de Afaceri Vaslui s-au desfășurat lucrările acestei manifestări culturale, organizată de Revista Meridianul Cultural Românesc, Grupul de presă Cvintet Te-Ra Vaslui și Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România. Cu un program dens și cu reprezentanți și actanți din cultura ieșeană, bucureșteană, băcăuană și vasluiană, ampla manifestare culturală s-a înscris în circuitul moldav al unor manifestări culturale de mare anvergură și atât de necesare, în aceste timpuri în care cultura este chemată să-și aducă aportul său fundamental la susținerea spiritului românesc. Așa cum se cuvine, că ne place sau nu, trebuie să dăm Cezarului ce este al Cezarului și să spunem de la început că inițiatorul, principalul organizator și sufletul acestei manifestări

vasluiene a fost și va rămâne peste timp prof. dr. Dumitru V. Marin, directorul și editorul revistei Meridianul Cultural Românesc (MCR) și președintele UZP Filiala Vaslui, cel care a suportat eforturile materiale și a băgat serios mâna în buzunarul propriu. Anunțată de multă vreme, manifestarea care a fost propusă de a avansa la titulatura și conținutul unui Festival Național al Culturii, a fost o mare sărbătoare și un omagiu adus cărții vasluiene și a avut ca punct principal prezentarea și chiar impunerea unui concept al prof. dr. Marin, acela de apărare a Limbii Române și de prezentare a cărții vasluiene și pe autorii lor. Manifestarea culturală vasluiană a avut un caracter național prin participarea unor personalități, scriitori din țară care și-au prezentat operele și au adus în discuție teme și elemente importante de actualitate, de literatură, istorie, filosofie, cultură și limbă.

Înzestrat cu darul de... A FACE!

Este de datoria noastră să apreciem și să laudăm inițiativa directorului Grupului nostru de presă, Cvintet Te-Ra Vaslui, dar nu o vom face ci vom prezenta fapte, cuvinte și aprecierile personalităților prezente, pentru a afla dimensiunea reală a evenimentului, pentru că eveniment cultural a fost la Vaslui, și dimensiunea reală a principalului său organizator! Aflați în preajma sa, am văzut și apreciat eforturile făcute și cunoaștem din paginile ziarului Meridianul de Iași, Vaslui și Bacău ce-și dorea prof. dr. Marin de la această manifestare: „Prezența unui număr cât mai mare de creatori și personalități locale și din țară! Sunt lucruri, fapte și idei, uneori mai presus de condiția noastră, sunt oameni de atât de mare valoare, încât uneori uităm să le-o relevăm sau uităm să descoperim cele mai importante momente ale existenței lor. Sunt elemente culturale care scapă, sunt lucruri pe care unii dintre noi le facem având și harul de a face și care pot depăși în liniște granițele unui județ. Omagiu Cărții Vasluiene s-a născut acum 2 ani, tot în jur de 25 octombrie, chiar de Ziua Armatei, unii s-au dus acolo la pileală și alții au venit la noi. Acum să nu credeți că armata se ține de băutura. Spunem că încercăm să facem uneori lucruri mai deosebite, iar faptul că la cea de a II-a manifestare a ediției de astăzi, avem scriitori de la

București, cel din urmă a intrat dar e cel din întâi, are vreo 60 de cărți, domnul prof. dr. Alexandru Ionescu de la București. Avem și de la Iași pe comandorul Mihai Batog Bujeniță. Este șeful ales de curând de la ALPI - Asociația Liberară „Păstorel” din Iași. De la Bacău avem pe alt om drag inimii mele, l-am numit învățătorul nostru, al limbii române, domnul conf. univ. dr. Ioan Dănilă, care îmi place ca înfățișare, care îmi place ca scriere. L-aș lăsa pe domnia să se prezinte, domnul Petre Isachi, știu că mi-a făcut o recenzie foarte laudativă fără să ne cunoaștem. Aș mai vrea să îl salut pe domnul Gruia Novac, dar nu, îl salut mai întâi pe Ion Măcnea, scriitorul de la Vetrișoiaia, care are ceva cu totul deosebit în viața lui, are un grup statuar cu cele mai de seamă personalități ale literelor românești iar el este un trecător printre cei de acolo. În sfârșit, avem printre noi un octogenar care în curând împlinește 80 de ani, d-l Gruia Novac. Trebuie neapărat să-i bag în seamă pe cei mai de seamă prezenți astăzi. Încep, acolo uite-l pe Petruș Andrei, cu ochelarii lui, foarte recent premiat. Unul dintre marii poeți, dacă nu cumva foarte mare poet, Simion Bogdănescu. Iată, de la Huși, Aura Dan, am auzit că vrea să ne recite azi un monolog, epigramistul Ion Toderașcu, ăsta e modest ca o albină. Doamna Petruța Chiriac cu toți bărlădenii voștri, vă salut! Prietenul care s-a și exprimat de vreo câteva ori despre noi și realizările noastre, un fel de albină cu ac ascuțit, Mihai Haivas, de foarte mare nădejde când este vorba de valoarea literară. Ar trebui să o salutăm pe doamna Elena Anușca Doglan, mai sunt câteva personalități, Petru David de la Huși. Îndrăznesc să zic că vom mai avea asemenea reprezentanți pe care îi aștept să vină astăzi. Să mă apropii de încheierea acestui discurs introductiv, nu îl pot lăsa pe domnul viceprimar al municipiului, care a venit să ne transmită cuvântul primarului ing. Vasile Pavăl și niște salutări pe care le așteptăm. A venit scriitorul Corneliu Bichineț, îmi fac datoria să spun că din punctul meu de vedere, faptul că este vicepreședinte al Consiliului Județean, îi va cauza în viitor destule lipsuri ca scriitor. Alături, fratele domniei sale, directorul Bibliotecii județene Vaslui, Gelu Voicu Bichineț. Cum s-ar zice, am ținut să ne prezentăm, avem și destule alte surprize. Ridic o floare în

semn de omagiu pentru elevii care au venit astăzi și crezând că până la urmă fiecare are steaua lui, poate vreunul luceafărul lui. Ce m-aș bucura ca din elevii care sunt acum și care vor mai fi, să se ridice vreunul cu harul talentului și al genialității, nu neapărat la literatură, oriunde, avem ceva nădejde în viitor când îi avem alături pe acești copii. Stimați prieteni, au venit pe mâinile mele niște diplome, care cred eu că nu ale mele, atenție, avem de dat diplome pentru toată lumea după terminarea desfășurării, însă nu și pentru elevi. A venit Ion Măcnea acum cu un premiu special și cu această plachetă, nici nu știu cum să îl felicit, haideți să îl aplaudăm! Mi-a dat și o carte cu autograf, dar data viitoare îl pun să scrie un autograf pentru toți, că dumnealui le are cu cuvântul, cu poezia, are vreo 20 de volume. În sfârșit, avem pe Simion Bogdănescu, iată-l acolo „Pe vremea cailor păgâni”. Să știți că eu mi-am reținut cărțile cu autograf, am vreo câteva sute de cărți. Așa aspir și eu la glorie pe lângă cei glorioși. Domnule Bichineț, vă mulțumesc pentru autograf dar știți, am să vă rog să vorbiți primul, ca să cucerii sala.

Salutul administrației și politicii vasluiene!

Corneliu Bichineț, vicepreședintele Consiliului Județean Vaslui, scriitor de proză scurtă, șarmant ca de obicei, a cucerit pe toți cei prezenți cu limbajul-i necăutat și cu un discurs spontan și imprevizibil: „Asistăm la o lecție nu de Limba română, ci la o lecție pe care o crează, o desfășoară scriitorii. Mulți sunt în sală și sunt sigur că și printre voi sunt oameni care iubesc literatura, iată în urmă cu 30 - 40 de ani, eram elev la Bârlad și mi-a plăcut mult că am avut atunci norocul să îl întâlnesc pe domnul Gruia Novac. Dumnealui nu i-au trebuit niciodată măririi, în sfârșit, la vârsta frumoasă de 79 de ani, Bârladul a consemnat că în rândul cetățenilor de onoare este și locul lui Gruia Novac. La toți cei de aici, gândul cel bun,, Consiliul Județean veghează, supraveghează dar... nu garantează!”

Mult mai oficial a fost cuvântul de salut al viceprimarului municipiului Vaslui, Dragoș Cazacu, un om cuminte și care se remarcă prin inițiative și realizări excelente la nivelul edilității vasluiene: „Sărut mâna, bună ziua, domnule profesor, onorat

prezidiu, stimați invitați, dragi elevi, am onoarea să mă aflu astăzi alături de dvs. D-l primar Vasile Pavăl își cere scuze pentru absența lui de astăzi, dar de susținerea lui aveți parte de câte ori aveți nevoie. Ca de fiecare dată, primăria municipiului Vaslui își susține activitățile culturale, cât și personalitățile județului nostru. Vă asigurăm în continuare de sprijinul nostru și vrem să vă dorim multă sănătate și forță de muncă în continuare, cum ați avut-o și până acum și să ne vedem la cât mai multe evenimente. Este a II-a ediție și să ne vedem la cât mai multe. Vă doresc mult succes și vă mulțumesc!”

Cafeluța literară!

În conformitate cu cele înscrise în programul manifestării și pe invitațiile trimise celor mai mulți creatori, personalități marcante și instituții de cultură, politice și administrative, la ora 10:00, la Centrul de afaceri Vaslui au sosit oamenii de cultură din țară și din județ, care au participat la organizarea unei ample expoziții de carte, s-au schimbat saluturi și urări, oamenii au interrelaționat și s-a stabilit un climat lucrativ, destins și distins. Prezentări, strângeri de mână, schimburi de adrese, numere de telefon și email-uri au fost realizate în cadrul unei „Cafeluțe ale prieteniei literare”. Rând pe rând, aproape toate locurile din sală au fost ocupate și la masa prezidiului au luat loc personalități importante ale culturii

naționale. Prof. dr. Dumitru V. Marin, moderatorul manifestării, a precizat scopul sărbătorii vasluiene și a prezentat succint și în stilul său propriu câteva nume de oameni, fapte și scriitori. „Noi, astăzi, sărbătorim 3 evenimente, în primul rând s-au împlinit 19 ani de când ziarul Meridianul apare, pe 26 septembrie. Am lungit-o cu o lună pentru că puteam să o facem și mai înainte. Un ziar care nu are nici într-un caz femeia de la pagina 5 sau elemente de scandal, ci este un ziar eminentemente pozitiv. Cel mai important este că tot de atâția ani are o pagină de cultură susținută de obicei și aranjată de domnul romancier, poet, mare poet, mare epigramist Val Andreescu. Al II-lea eveniment este lansarea revistei „Meridianul Cultural Românesc”. Unora s-ar putea să nu le placă prezentarea noastră. Vă pot înștiința că revista aceasta, și nu uit că incluși sunt conducători de reviste, domnul Gruia Novac o să vorbească despre „Baaadul literar”, iar domnul Bujeniță despre „Booklook”, nu uit deci, că suntem într-un cerc de publicații care de care cu valoarea ei. Această revistă, cu muncă și cu inspirația noastră, se difuzează în 4 continente, în 23 de capitale ale lumii și peste 100 de localități din România. După doar 3 numere avem 243 sau 263 de colaboratori. Vă închipuiți că acum nu știu câți ani, vreo 5, nici nu prea am visat așa ceva, atât eu în calitate de director și editorialist, deci eu sunt cel mai mare din sală și prietenul și colaboratorul nostru domnul Val Andreescu, din nou îl amintesc pentru că are meritul firesc, ne mândrim cu realizarea acestei reviste, care să ducă prin prisma jurnalismului cultural cât mai departe, noutăți, talente. Cât de curând, pe la numărul 2 am descoperit-o pe doamna Gabriela Ana Balan, e o poetă de foarte mare forță poetică, în același timp foarte modestă. Trebuie să știți că una din marile mele satisfacții, astăzi și acum vorbim de al III-lea element la acest simpozion, este că iată ne aflăm aici aproximativ 40 de oameni de foarte ales spirit, de talent, oameni care pot să poarte o bătălie pentru limba română. Cine nu ar fi mândru pe de o parte, pe de altă parte vrem să vă oferim modele, stimăți elevi mai mari sau mai mici, nu zic mai deștepți sau mai altfel, mai talentați sau mai puțin talentați. Însă cei care au venit cu clasa să vă gândiți că nu deseori în viața voastră aveți

asemenea prilej. O să încercăm să desfășurăm de aici încolo simpozionul numit „Omagiu Cărții Vasluiene”. Din păcate sau din noroc, avem de făcut și treburi administrative și iată, am aici câteva mape, care înseamnă că noi am reușit să oferim niște diplome speciale pentru „Meridianul Cultural Românesc”, chiar și premii. Am la îndemână primii premianți ai „Meridianului Cultural Românesc”. Nu am reușit să găsec destule fonduri să dăm mai multe, dar începutul acesta chiar că este de epocă!”

Premiile revistei „Meridianul Cultural Românesc”!

O surpriză culturală a fost o activitate neprezentă în programul manifestărilor, prin care au fost acordate premiile și Diploma de Excelență a MCR. Deși aflată doar la numărul trei, revista MCR procedează ca mai toate revistele importante ale culturii și literaturii noastre și de la ediția a doua a, de-acum, festivalului național „Omagiu Culturii Vasluiene” și a oferit în cadru festiv și după câte un laudatium, următoarele premii: Premiul pentru Critică literară a revenit apreciatului om de știință și cultură, dr. Valeriu Lupu; Premiul pentru Poezie a fost atribuit poetului Petruș Andrei; Premiul pentru Proză a revenit scriitorului Val Andreescu, iar Premiul pentru Umor a plecat la Iași în mapa excelentului scriitor, umorist, poet și critic literar, comandor Mihai Batog Bujeniță! Nu lipsit de importanță este faptul că premiile au constat și din sume modice de bani care vor crește de la o ediție la alta, așa cum a anunțat prof. dr. Dumitru V. Marin, organizatorul principal al manifestării culturale.

Simpozion „Cartea - Principal mijloc de cultură”

Este greu de dimensionat o asemenea sărbătoare a cărții, a omului și a Limbii române! Sala a apreciat și a lăudat inițiativa unui simpozion de înaltă ținută culturală la care și-au adus contribuția personalități vasluiene și cele sosite din țară și în care au fost prezentate comunicări, lucrări și articole de mare interes, întindere și profunzime. Rigoarea științifică și culturală, temele alese și seriozitatea prezentării au fost elemente care au deferențiat manifestarea de altele anterioare. Întitulat „Cartea - Principal mijloc de cultură”, simpozionul vasluian a demarat în forță prin chiar organizatorul principal, cel care a vorbit la modul pătimaș și documentat despre „Crimă culturală, în formă

continuată, împotriva Limbii române”, un discurs amplu din care am reținut pentru cititorii noștri: „Dragi elevi și voi persoane mai tinere! Cei care au în familie bunici sau persoane mai în vârstă să-i rugați să facă o comparație între Limba română de acum 40-50 de ani și Limba Română vorbită astăzi! Veți observa că ei vă vor înțelege mult mai greu, din cauza modificărilor și neologismelor tehnice, a englezismelor actuale din limbă. Există celebra apreciere: dacă astăzi ați discuta cu Ștefan cel Mare, voi îl veți înțelege iar el... nu! Limba română a evoluat, dar are pilonii ei de bază și posibilitatea de autoapărare. Este drept că fără calculator, nu se mai poate, dar la fel de adevărat este și faptul că PC-ul strică limba noastră!”

O pledoarie pentru carte!

Prezent pe afiș și în programul manifestărilor de la Centrul de Afaceri Vaslui, admirabilul om de cultură, prof. Gelu Voicu Bichineț, apreciatul director al Bibliotecii Județene „N. M. Spătarul” Vaslui a prezenta o frumoasă pledoarie pentru carte, sub forma unei comunicări bine primite de publicul matur și de cel tânăr format din grupe de elevi ai școlilor și liceelor vasluiene, comunicare intitulată „Biblioteca, tipar și online”: „Rolul meu aici este acela de a pleda pentru carte. Cei care sunt în fața dumneavoastră și o mare parte a celor din sală găsesc în carte mijlocul cel mai important de informare și documentare. N-am fost și nu sunt împotriva progresului! Cei mai tineri văd în mediul online cea mai importantă sursă de informare. Posibil ca acolo, la un click distanță, să găsiți absolut toate informațiile de care aveți nevoie, dar mă întreb dacă vă luați cunoștințele de acolo? Pentru că o carte, odată ce ai citit-o, ai încercat s-o conspectezi este cu totul altceva! Dacă noi renunțăm la cartea tradițională și încercăm să ne găsim sursele pe internet, cu siguranță, cunoștințele pe care le dobândim sunt mult mai reduse! Tinerii procedează foarte greșit, ei spun: De ce trebuie să rețin aceste lucruri, atâta timp cât le am la îndemână pe internet sau în calculator?! Dar eu și toți colegii dascăli și oameni din cultură rămânem la convingerea că totuși cartea citită pe îndelete reprezintă temelia unei culturi sănătoase!”

Presa tinde să dispară!

Prof. univ. dr. Alexandru Ionescu din București este un mai vechi colaborator la acțiunile culturale organizate de noi și un prieten al MCR și al ziarului Meridianul de Iași-Vaslui și Bacău. Domnia sa a surprins și la cea de-a doua ediție a „Omagiului Cărții Vasluiene” și a prezentat un material doct, bine primit de întregul public prezent, un material și un discurs academic care a captivat. Intitulat „Presa în actualitate” referatul a conținut date concrete, date din care noi am extras doar câteva de mare importanță: „Trist este că presa pe care o citim toți și ar trebui să ne ajute a crește și generații noi și bine instruite dar și o foarte bună cunoaștere a situațiilor în care ne aflăm, presa aceasta, din păcate, tinde să dispară! Nu este nici pe departe o dorință a mea, este o constatare. După Revoluție, presa a explodat și am avut 1144 de publicații și până la 120 de cotidiene! Am avut tiraj de 1,5 milioane de exemplare. Astăzi avem doar câteva zeci de mii ale aceluiași ziar, România Liberă! A fost o chestie extraordinară, după un trecut întunecat în care știrile erau supradirijate. Și dintr-o dată, această presă a început să dea înapoi, să scadă numărul de exemplare tipărite și să fie depășită de celelalte mijloace de comunicare, cum ar fi știrile televiziunii. CNA-ul ne spune că avem peste 660 de licențe pentru televiziune ceea ce pentru mărimea României este un efort!”

Limba română este amenințată din mai multe direcții!

„S-a cristalizat discursul „În apărarea Limbii române” și și vrea să mă adresez, în primul rând, elevilor pe care îi îndemn să țină la destinul Limbii românești, care este amenințată din mai multe direcții. Una este mai puțin cunoscută și chiar dacă risc să devin mai puțin prietenos cu o parte a celor din sală, spun că Limba română este amenințată, nu are nicio legătură cu momentul muzical prezentat aici, de muzica ușoară! Dacă cercetați pe Radio-România Actualități, pe Radio-România Muzical și pe Radio-România Cultural veți observa că pe aceste posturi de radio plătite de noi găsim numai muzică în limba engleză! Am publicat articolul în revista „Ateneu” și l-am trimis directorului Societății Române de radio, dar în continuare, peste

90% din muzica difuzată este în limba engleză. Avem muzică românească de bună calitate și cu texte care pot face cu adevărat cinste limbii românești. Cred că revista „Meridianul Cultural Românesc” este o asemenea tribună care cere ca pe stațiile radioului național să se transmită și muzică populară românească. Era înainte o tabletă cu muzică populară, se difuza seara timp de 10 minute dar nu mai există! Romanța a dispărut cu totul!” (Conf. univ. dr. Ioan Dănilă)

O carte a Vasluiului real?!

Cu un discurs savuros, prof. Gruia Novac a captat atenția publicului: „Eu am să continui ideea lui Gelu Voicu Bichineț spunând că nu mai este la modă astăzi cultura, ci cunoașterea! Am auzit o glumă cu un bulibașă mondial care a spus: „Nu știu să citesc, dar știu să fac europii!” Un adevăr ce vine în sprijinul afirmației mele. Am avut astăzi, stimați prieteni, câteva satisfacții deosebite: am făcut cunoștință cu personaje pe care nu le văzusem niciodată și pe care, iată, astăzi le cunosc și le mulțumesc pentru asta! Scriam odată pe o foaie de hârtie, pe care o am la mine, aici, că pasiunea nu-i un viciu! Drept pentru care, am răsfoit această revistă „Meridianul Cultural Românesc” și, imediat, lectura a iscat o întrebare, ca din senin, capabilă de a schița o perspectivă de viitor. Putem vorbi despre o carte a Vasluiului real?! Răspunsul nu poate fi decât unul pozitiv, mai cu seamă că scrierea ei, latentă și permanentă este întreținută de câțiva „delicați” din șirul cărora ar fi o glumă necitarea numelui lui Dumitru V. Marin!” La timpul potrivit o să vorbim despre fiecare, dar astăzi se cuvine a trâmbița pasiunea cu potriveală de efort conștient asumat al lui Marin care-și subordonează total încrederea în satisfacțiile când săptămânale, când lunare, când trimestriale care îi întrețin starea de beatitudine cu efect întotdeauna și sigur întârziat! „Cartea” aceasta la care lucrează D. V. Marin este orgolioasă dar nu-i fudulă, are o sobrietate caldă și curajoasă. De când îl știu, și îl știu de câțiva ani, și de bine și de rău, și-a arătat pofta speranțelor iar izbânzile îi sunt în preajmă!”

Despre Biblioteca de umor, scriitorul, poetul, romancierul și omul de o aleasă cultură Mihai Batog Bujenița a

susținut un referat captivant, iar ca umorist de talie națională a recitat câteva epigrame cu adresă.

„Omagiu Spiritului vasluian!”

Despre importanța manifestării culturale de la Vaslui a vorbit și criticul literar de talie națională, Petru Isachi, de la Bacău, și a făcut toate acestea așa cum numai domnia-sa știe să o facă, adică excelent și cu profunzime: „Încep prin a-mi exprima admirația totală pentru spiritul vasluian, omagiul cărții înseamnă de fapt... Omagiu Spiritului Vasluian! Înseamnă Omagiu Omului și Omagiu Limbii Române! Primul război care se duce în lume și ne aflăm într-o permanentă „stare de război”, este cel al limbii, iar popoarele mari, cele care conduc, au limbi puternice și culturi puternice. Este iarăși știut că ființăm prin limbă și că, așa cum spunea Blaga: „Limba este primul mare poem al unui popor!” Acțiunea dumneavoastră mi se pare admirabilă, mai ales că este plecată din suflet, se simte o lumină pe care o emanați, se simte o solidaritate în acest sens. Sigur că există un om ca prof. dr. Dumitru Marin care sfințește locul, pe care l-am cunoscut numai ca romancier și mă bucură nespus starea de unire în jurul unei personalități. Este admirabilă revista pe care o creați, aflată la cel de-al treilea număr și care se adresează românismului, în ansamblu și fără a intra în polemică, nu cred că există o criză culturală a Limbii Române, iar dacă ne gândim că ea există, atunci suntem cu toții... coautori! Ne-am învățat să fim numai spectatori! Nu, suntem coautori! Cum să fim împotriva Limbii românești? Ar însemna să fim împotriva spiritului românesc! Felicitări pentru această ediție admirabilă!”

Din bătrâne maluri de Prut!

Poetul și scriitorul Ioan Măcnea Vetrișanu, decanul de vârstă al scriitorilor vasluieni și om care trăiește la cote incandescente pentru cultura română, a adus acel grai dulce și bucuria omului de artă: „Stimate doamne, domnișoare, stimați domni! Vă salutăm pe toți și prin dumneavoastră salutăm pe toți locuitorii vasluieni! Astăzi, dl prof. dr. Dumitru V. Marin la zi de frumoasă sărbătoare care-i poartă și numele Sf. Dumitru, a făcut ca noi să ne revedem aici și acum în această locație modernă, aici unde pentru o zi este capitala culturii și a poeziei

românești! Îl felicit pe dl prof. dr. Dumitru Marin pentru că a realizat această întâlnire!”

Felicitări!

Din Bacăul bacovian a onorat cu prezența apreciatul dramaturg Viorel Savin, un om și un artist carismatic: „Mă bucur că am fost invitat aici, în primul rând pentru că v-am cunoscut pe dumneavoastră, apoi pentru că am întâlnit oameni pe care-i respect foarte mult. Vă felicit pentru ceea ce realizați! Am auzit că dl Marin este un om foarte puternic și vă întreb: Ce părere aveți dacă această sărbătoare va fi una de nivel național și care să se desfășoare în paralel cu sărbătorirea lui Ștefan cel Mare și Sfânt?!”

Felicitări și cuvinte frumoase au adresat mai toți cei prezenți la simpozionul Omagiu Cărții Vasluiene: „Am scris aici câte un laudatio pentru prof. dr. Dumitru V. Marin și pentru scriitorul Val Andreescu. Astăzi sărbătorim pe Sf. Dumitru, dar îl sărbătorim pe prof. dr. Dumitru Marin, ocrotitorul Vasluiului, izvorătorul de lumină!” (poetul Petruș Andrei); „Eu mă bucur că participăm la această nouă ediție a manifestării culturale și nu cred că va dispărea cartea scrisă, chiar dacă există tendința de a fi înlocuită cu internetul, cartea reprezintă ecranizarea sensibilă a omului!” (poetul Simion Bogdănescu); „Și pe mine mă preocupă acest atac la adresa Limbii române!” (Prof. Petruța Chiriac); „Este minunat ce se întâmplă azi aici la această sărbătoare a Culturii, literaturii și a cărții, elemente despre care s-a vorbit cu mare profunzime și cunoaștere, cu prețuire și iubire!” (Val Andreescu)

Instituții și personalități

La manifestarea de cultură au participat reprezentanți ai principalelor instituții de cultură vasluiene și importante personalități: CJ Vaslui, Primăria municipiului Vaslui, Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul”, „Muzeul Județean „Ștefan cel Mare” Vaslui, Centrul județean al Culturii tradiționale, Școala „Ștefan cel Mare” Vaslui, cenacluri literare, reviste de cultură etc. și reprezentanți ai instituțiilor de cultură și învățământ din Vaslui: Gelu Voicu Bichineț (directorul Bibliotecii Județene Vaslui), prof. Sorin Popoiu (director Școala

nr. 5 Vaslui), prof. Elena Anuşca Dolgan, poeți și scriitori, conducători de cenacluri literare, oameni de cultură. De la Bârlad au participat poetul Simion Bogdănescu, prof. Gruia Novac, dir. revistei Baaadul Literar, poetul Petruș Andrei, poeta Gabriela Ana Balan, poetul și scriitorul Vasile Chelaru, comisar și comandantul Poliției Bârlad, comisarul Marinel Gâlcă, adjunctul comandantului Bârlad, Directorul Bibliotecii „Stroe Belloescu” Bârlad etc., iar de la Huși prof. dr. Vicu Merlan, dir. revistei Lohanul, poeta Aura Dan, prof. Petru David și alții. Vasluienii au prezentat cărți și lucrări mai noi, bucurându-se de aplauzele unei săli pline și cunoscătoare a actului de cultură.

Muzică și epigramă!

În cadrul manifestării vasluiene, muzica a fost prezentă prin două tinere talente, viitori artiști pregătiți de prof. Mihai Cornea, două fete care au interpretat la fluiet și la vioară mai multe piese din folclorul românesc. Aplauze binemeritate au primit și umoriștii care au recitat epigrame: Mihai Batog Bujeniță, Mihai Haivas, Ioan Toderașcu, Gheorghe Bălăceanu și Val Andreescu, iar poeta Aura Dan, de la Huși a impresionat cu două poeme și cu un recital din opera lui Ion Creangă.

Cuvânt de încheiere

La finalul simpozionului, prof. dr. Dumitru V. Marin, principalul „vinovat” de toată această întâmplare de suflet frumos a afirmat printre multe alte cuvinte calde și profunde: „Să nu spună cineva că revistele o duc bine sau că MCR o duce bine! Cu chiu cu vai am încropit cele patru premii ale revistei noastre și nu știți cât de bucuroși sunt că am reușit! Cineva care crede că nu există Curentul Cultural Informațional în județul Vaslui, greșește! El există ca și în alte județe. Sper să pot face repede o carte cu acest titlu. Am considerat că valoarea cuiva este dată și de posibilitatea de a disemina valoarea operei pe care o înfăptuiește, valorile s-au văzut mereu nu în compania văcarului, ci în compania primarului. Ne aflăm aici să constatăm că și la Vaslui este un centru literar, să ne afirmăm identitatea noastră. Eu mă zbat foarte mult să fim recunoscuți. Vă mulțumesc mult!”.

În loc de concluzii!

Nu avem pretenția că totul a fost perfect, perfecțiune se găsește numai în cer iar neîmpliniri și nerealizări se găsesc în tot ceea ce se întreprinde în orice domeniu, în toate administrațiile și chiar în astfel de întâmplări frumoase. Se vor găsi și cârcotași de profesie dar și oameni pertinenti care vor scoate la iveală unele minusuri ale evenimentului cultural de la Vaslui, dar nu vor putea omite plusurile acestui eveniment cultural. Dincolo de cele câteva imperfecțiuni, la organizarea unui astfel de eveniment cultural, cu o asemenea anvergură, scop și participare, un eveniment care pentru a fi organizat implică mari eforturi și cheltuieli, rămâne valoarea și bucuria realizării sale! O zi memorabilă care se va înscrie în istoria culturală a județului, rămâne și recunoașterea unor oameni și instituții vasluiene care au contribuit și a făcut posibilă această amplă manifestare! Iar prof. dr. Dumitru V. Marin este cel mai important, cu o contribuție decisivă care incumbă multă și asiduă muncă, implicare la vârf în fenomenul cultural, capacitatea unor mici sponsorizări și mai ales cheltuieli însemnate de timp, efort și nu în ultimul rând fonduri financiare, se știe că prof. Marin a suportat aproape integral toate cheltuielile bănești și nu au fost deloc puține! Nimeni nu va putea spune că simpozionul nu și-a respectat statul său definitoriu, acela de discuție organizată, pe baza unor scurte expuneri asupra unei teme literare, filozofice, științifice etc. de actualitate, purtate de câțiva vorbitori în fața și cu participarea publicului și dacă avem în vedere „Cafeluța literară” de la Centrul de Afaceri precum și masa prietenească de la un apreciat restaurant de lux din centrul Vasluiului este acoperită și a doua explicație a DEX-ului, aceea de continuare a unui banchet cu cântece, dansuri și discuții variate, parte din care doar dansurile au lipsit! Un eveniment cultural în care Limba română a avut de câștigat, care se cere perpetuat și dezvoltat până la statutul de Festival Cultural Vasluian!

Val ANDREESCU
*(Meridianul, an XVII, nr. 43 (1.117),
joi, 29 octombrie 2015)*

III. DEMONSTRAȚII ȘI REACȚII

a) Locale:

Sinteza din paginile de mai jos poate servi ca exemplificare. Activitatea noastră în domeniul presei s-a desfășurat mai ales în județul Vaslui, dar cum nevoia de informații, spiritul competitiv și îndrăzneala, calculate, nu ne-au lipsit, am depășit cu mult „granița”. Cum puteam obține atâta autoritate fără să activăm în țară și chiar peste hotare într-o perioadă a liberalizării expresiei și a vieții sociale ?

RETROSPECTIVA Tv.V. / ȘTIRI, 2005

Ianuarie

S-au terminat alegerile și încep jocurile politice pentru instaurarea în scaunul de prefect a unui membru al Alianței. Reprezentantul Guvernului în teritoriu este desemnat, de către ministrul Cristian David, juristul Paul Toderică.

Între timp, o minune se produce în orașul Negrești. După 15 ani de așteptări, spitalul din localitate este inaugurat. Un merit deosebit pentru ridicarea spitalului și pentru finalizarea lucrărilor l-a avut și fostul primar de Negrești regretatul Constantin Oancea.

Februarie

Pe plan politic luna ianuarie aduce o bombă în PSD. Actualul primar Victor Cristea ar putea fi noul președinte al PSD Vaslui. Și asta pentru că așa vor mai marii partidului de la centru.

Vântul schimbării bate prin instituțiile publice din județ. Acestea se află sub stăpânirea algoritmului. Și asta pentru că reprezentanții locali ai puterii se pregătesc să-și împartă scaunele.

Martie

Vasluienii află că cei din conducerea CJ au achiziționat un autoturism în valoare de 1 miliard de lei. Achiziția a fost făcută în mod ilegal pentru că legea nu le dă voie instituțiilor publice să cumpere mașini din producția externă.

După lungi dispute și mai multe încercări eșuate ia ființă societatea pe acțiuni, menită să sprijine activitatea fotbalistică din Vaslui. Numele noii societăți este „Sporting Club”, ales de comunitate, în urma unui concurs, organizat de autoritățile județene.

Aprilie

Fapte îngrozitoare comise de președintele PNL, Ioan Vrânceanu, sunt făcute publice. Acesta este acuzat că l-a plimbat pe controversatul om de afaceri Gheorghe Strungariu trei zile în portbagaj și l-a spânzurat de picioare deasupra barajului de la Bicaz cu un pietroi legat de gât.

Pesedistul Vasile Mihalachi rămâne fără funcția de vicepreședinte al CJ Vaslui unde va reveni după scurt timp.

Mai

Inundațiile fac ravagii în toată țara. Nici județul Vaslui nu este ferit de furia apelor. Sunt inundate 670 de hectare de teren arabil, pășuni, fânețe sau grădini, 24 de gospodării, 15 poduri și podețe, 6 fântâni și 300 de hectare de teren intravilan.

Biserica cu hramul Constantin și Elena de la Movila lui Burcel este mistuită de flăcări în noaptea de 7 spre 8 mai ca urmare a descărcărilor electrice. Un fulger aprinde biserica din lemn, iar aceasta arde în totalitate.

Iunie

O tânără măicuță moare înfometată, după ce trei zile este supusă unui tratament inuman care depășește limitele imaginației oricărui om normal. Nenorocirea are loc la

Mănăstirea „Sfânta Treime” Benești, din comuna Tanacu, județul Vaslui. Tragedia petrecută la Mănăstirea „Sfânta Treime” a făcut județul Vaslui cunoscut nu numai în întreaga Românie ci și peste hotare. Ziariștii străini l-au asemuit chiar pe fostul preot Daniel Corogeanu, cel care este acuzat că ar fi omorât-o pe tânăra Irina Cornici, cu contele Dracula.

Ceferiștii intră în grevă. Greva generală a cuprins aproape toate sectoarele Companiei Naționale de Căi Ferate, ceea ce înseamnă că deplasarea cu trenul a devenit un chin.

Iulie

Scandal în PNL. După Corneliu Mihalache, alți doi membri de la PNL sunt excluși din partid. Prefectul Paul Toderică declara că excluderea celor trei din partid are la bază faptul că aceștia și-au făcut publice o serie de nemulțumiri referitoare la anumite nereguli din interiorul formațiunii politice.

Un leu nou devine echivalent cu 10.000 de lei vechi, astfel încât iese de la „naftalină” moneda de un ban, echivalentă cu 100 de lei. Odată cu denominarea, salariile ajung la nivelul înregistrat în 1959. Vasluienii mai vârstnici își aduc aminte, la 1 iulie, de salariile pe care le aveau în anii ‘60.

August

Revine în actualitate cazul Tanacu. Fostul preot și cele patru măicuțe de la Tanacu sunt puși în libertate, ca urmare a deciziei Curții de Apel București care stabilește că cererea acuzării de menținere a foștilor călugări în detenție trebuie rejudecată, întrucât procedura nu ar fi fost respectată.

Începe nebunia fotbalului. Primul meci al echipei FC Vaslui în Divizia A pune județul pe jar. Noua echipă a Vasluiului are parte de o prezentare europeană. Sunt finalizate și lucrările la stadionul municipal. Primarul Victor Cristea afirmă că primăria a investit în modernizarea stadionului peste 20 de miliarde de lei.

Septembrie

Târgul General Vaslui își deschide porțile. Târgul este organizat de Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Vaslui cu sprijinul Prefecturii, Consiliului Județean și Consiliului Local Vaslui.

Președintele PNL Vaslui Ion Vrânceanu este demis din funcție de către conducerea centrală a partidului. Motivele care stau la baza demiterii lui Vrânceanu fac referire la deputatul PNL Dan Marian.

În septembrie locul de prefect al județului Vaslui rămâne liber după ce PNL îi retrace sprijinul politic lui Paul Toderică din cauză că acesta este văzut ca o marionetă în mâinile păpușarului Ion Vrânceanu. Pe 15 septembrie în funcția de prefect este numit liberalul Ioan Zaharia.

Octombrie

Virusul gripei aviare ajunge și în județul Vaslui. Crescătorii de păsări din județ intră în panică. Apariția gripei aviare în țara noastră duce la o scădere masivă a vânzărilor la carnea de pasăre. În numai două săptămâni pierderile sunt însemnate.

Întreg învățământul românesc intră în grevă generală. La Vaslui, aproape 80% dintre cadrele didactice semnează pentru participarea la această acțiune de protest radicală. Este cea de-a cincea grevă generală de după 1989. Cea mai importantă solicitare - 6% din PIB.

Noiembrie

Camera de Comerț, Industrie și Agricultură, sărbătorește în luna noiembrie 80 de ani de la înființare și 15 ani de la reînființare. Cu acest prilej are loc și cea de-a XII-a ediție a Topului Firmelor Vaslui.

Jonathan Scheele, șeful Delegației Comisiei Europene în România, vine la Vaslui pentru a verifica modul în care peste 1 milion de euro a fost cheltuit pe diverse programe europene. În emisiunea în direct la Televiziunea Vaslui și Radio Unison Scheele își exprimă și opinia că o întârziere a procesului de aderare la UE nu înseamnă neapărat o tragedie pentru România.

Decembrie

Un paradox la Vaslui în ultima lună din an. Deși județul continuă să fie unul dintre cele mai sărace din țară, vasluienii refuză să mai plece la muncă în străinătate.

b) Regionale

Hârlău - Amplă sărbătoare literar-istorică!

Joi, 23 ianuarie 2014, în orașul Hârlău, această urbe străveche și frumoasă, așa cum oamenii acestor locuri sunt frumoși și cu suflet bun, moldoveni care vin de departe și merg către și mai departe, către europenizare deplină și în care edilitatea reușește implementarea unor proiecte ambițioase prin care fondurile europene sunt aduse și puse în folosul comunității, s-au desfășurat o serie de activități cultural-istorice pe care cei care au participat nu au cum să le uite multă vreme. În organizarea unor instituții importante ca Primăria și CL ale orașului Hârlău, Ziarul Meridianul de Iași-Vaslui, Academia liberă de umor „Păstorel” Iași, Biblioteca orășenească și Muzeul viei și vinului din orașul Hârlău, programul desfășurat în două apreciate instituții din orașul Hârlău a suscitat interesul și au fost apreciate și aplaudate de un public cunoscător și iubitor de cultură și istorie.

La Biblioteca orășenească, gazdă primitoare și binevoitoare, a avut loc o manifestare al cărui program a cuprins momente închinată sărbătoririi a 155 de ani de la 24 Ianuarie 1859, când s-a realizat Mica Unire, au fost marcate zilele

ziarului Meridianul de Iași-Vaslui, a fost lansat volumul „Primarii, ca niște oameni acolo, și ei” scris de prof. dr. Dumitru V. Marin precum și un recital de poezie și umor susținut de membrii Academiei „Păstorel” din Iași.

Despre Unire a vorbit prof. Costin Clit, important istoric și cercetător în acest domeniu, autor de monografii, cărți și studii istorice, cel care printre multe altele, a spus: *„Mă bucur că mă aflu în orașul Hârlău, pentru prima dată sunt la dumneavoastră, Hârlăul este legat de celebra Răreșoiaia, nu? Dar mai celebru, zic eu, este Petru Rareș care atunci când a fost încoronat prima oară ca domn a fost găsit pescuind în Balta Brateș, spre Huși de unde sunt eu și la Docolina de atunci, unde a fost încoronat ca domn. Mâine, 24 Ianuarie, la București, Alexandru Ioan Cuza a fost ales domn, după ce la 5 Ianuarie a fost ales și la Iași, și atunci s-a realizat Mica Unire. Trebuie să știți stimați oaspeți și gazde că Al. I. Cuza este legat de orașul Huși, locul nașterii sale și a avut moșie la Huși iar hușenii, mă refer la oamenii politici ai vremii au fost implicați în Mica Unire și procesul de modernizare a României. De la Huși au plecat Al. I. Cuza, Mihail Kogălniceanu și Anastasie Panu, promotori ai Unirii. Astăzi, ca niciodată, Unirea este mult mai necesară pentru că observăm o clasă politică foarte divizată și trebuie să-i avem în minte pe înaintașii noștri care au luptat foarte mult ca Neamul*

Românesc să fie unit. Al. I. Cuza a rămas în inima poporului prin legătura pe care a avut-o cu țărani!”

Despre Unire, despre România actuală și cea ca „o dodoloacă” a vorbit și prof. dr. Dumitru V. Marin, principalul organizator al manifestărilor de la Hârlău:

„Unire trebuia să fie pentru că era nevoie de un stat mai mare. Și acum ar fi nevoie de un stat mai mare, noi am tot evitat problema Basarabiei, dar cu încă 5 milioane la ai noștri douăzeciși, deja am avea și alte drepturi în UE, unde am intrat acum vreo 10 ani și astăzi asistăm la un proces pe care nu l-am gândit atunci când am intrat în Uniune. De ce Unire? Pentru că toți suntem de-o nație, de un cuget și cu aceleași simțiri, cum zicea V. Alecsandri, iată și Basarabia este de aceeași nație, cum și o parte din Bucovina este, așa cum o parte din Câmpiile Tisei ș.a.m.d. Nu-i chiar România dodoloacă de care am tot auzit noi! Acum asistăm la deznaționalizare, la atacul asupra Limbii române pentru că dacă s-ar scula Ștefan cel Mare ori Sadoveanu, noi i-am înțelege iar ei, nu!”

Primarul orașului Hârlău, cunoscut pentru experiența și excelențele calități de bun manager, a fost prezent și a susținut un discurs amplu despre importanța Unirii și a organizării unor astfel de evenimente. Domnia-sa a precizat apartenența și rolul comunității sale la elementele, mai vechi sau mai noi, ale istoriei Moldovei: *„Domnul profesor Marin a venit cu ideea de a lansa cartea la Hârlău iar eu am propus data de 23 ianuarie pentru a vorbi și despre Mica Unire de la 24 Ianuarie 1859. Mâine ne vom dedica numai activităților pregătite pentru sărbătorirea Unirii în Piața Civică, acolo unde noi vom fi prezenți. De aceea este binevenită lansarea de azi pentru că putem evoca și marele deziderat al românilor, Unirea, care s-a realizat în mai multe etape, începând cu Mihai Viteazu, continuând cu Al. Ioan Cuza și apoi, Marea Unire de la 1918. Orașul Hârlău este demn să facă o lansare de carte pentru că aici a fost tot timpul o zonă unde cultura s-a văzut din cele mai vechi timpuri, de pe aceste meleaguri am avut mari oameni de cultură, mari istorici care au trecut prin Hârlău și care au lăsat ceva în urmă! Este bine că și Hârlăul este evocat în această carte, iar despre Unire putem*

spune multe. Eu mulțumesc că astăzi sunteți la Hârlău și sper ca ziua de astăzi să rămână în memoria tuturor.”

În cuvântul său plin de profunzime și consistență, comandorul Mihai Batog Bujeniță, președintele prestigioasei Asociații Literare „Păstorel” și a Cenaclului literar-umoristic cu același nume, scriitor și umorist de talie națională s-a referit la marea sărbătoare a Unirii Mici, la orașul Hârlău, la cartea care s-a lansat, la ziarul Meridianul, la umor și cultura națională. Am extras câteva fraze și o întrebare: *„Stimat auditoriu, se cuvine să mulțumim lui Dumnezeu că în mare mila sa ne oferă un asemenea moment plăcut în viață, pentru că alții au grijă să ne ofere mult mai multe momente neplăcute! Mulțumesc d-lui Primar și oficialităților care ne primesc în această zi frumoasă, cu semnificație, aici la Hârlău unde Istoria a scris pagini nemuritoare. Părinții acestei Uniri succesive ale teritoriilor românești, începând cu Mihai Viteazu și terminând cu Ferdinand Întregitorul, au făcut sacrificii uriașe, uneori chiar de sânge. Ei merită întreaga noastră recunoștință. Problema este însă alta: Ce putem face noi, acum, astăzi, în condiții extrem de grele și extrem de periculoase, pentru ca marea lor operă să mai dăinuiască? Oameni buni, trăim un moment în care imperiile se restructurează iar blestemul nostru dintotdeauna a fost că ne-am aflat la conjunctura a două-trei imperii!”*

Subsemnatul a vorbit despre cartea „Primarii, ca niște oameni acolo, și ei”, despre apreciatul și cunoscutul autor al cărții, despre primari și despre ziarul Meridianul: *„Permiteți-mi să vă spun și eu Bine v-am găsit pe dumeavoastră oficialitățile din politica și administrația orașului Hârlău, pe dl Primar și pe oamenii acestei urbe încărcate de istorie, astăzi într-o zi scumpă tuturor românilor de oriunde s-ar afla și care ne marchează pe noi cei de astăzi și sper să marcheze toate generațiile viitoare! Despre acest ziar Meridianul de Iași - Vaslui, despre dl prof. dr. Marin aș putea să vorbesc mult timp dar prefer să spun că această carte care se lansează astăzi, aproape că mă face să fiu invidios pe autorul ei pentru ca a reușit să înmănuncheze într-un mod fericit 50 de interviuri cu 50 de primari, de edili-șefi și șefi ai administrațiilor din 50 de orașe și comune din județul Iași*

și care se deschide cu primarul dumneavoastră, primarul orașului Hârlău. Este o carte document, este o carte cu o valoare ce va tot crește în vreme, pe măsură ce faptele de azi se vor transforma în amintiri, o carte care surprinde caractere, momente, situații, realizări și oameni deosebiți. De aproape 10 ani conduc acest ziar în care ne străduim să aducem în fața cititorilor, cu preponderență, realizări pozitive. Nu cultivăm pornografia, crimele, violurile și alte tare ale societății actuale. Sunt foarte multe lucruri pozitive de care nu se vorbește și nu se scrie suficient: școli noi, grădinițe, aducțiuni cu apă și gaze naturale, drumuri asfaltate și multe altele”.

Mult aplaudată a fost și luarea de cuvânt a prof. dr. Dumitru V. Marin, personalitate marcantă și plurivalentă, autorul cărții, directorul ziarului Meridianul, un mare iubitor al orașului Hârlău și bun prieten al edilului-șef al frumoasei urbe moldave. Despre carte și despre unul din cei mai importanți eroi ai săi a spus printre multe altele: „Sunt aici 50 de primari din județul Iași. I-am considerat că sunt cei mai buni primari și în frunte se află, nu spun pentru că nu vreau să-l perii, că n-am de

ce, primarul Constantin Cernescu, care este o baftă pentru dumneavoastră, noi ne-am înțeles foarte bine dar, așa cum constat aici, este un deschizător de drumuri, este un foarte bun organizator și poate mobiliza oameni și primari din împrejurimi, așa cum s-a văzut și la Festivalul Obiceiurilor de Iarnă. Aceste lucruri m-au făcut să lansez cartea aici, o voi lansa și de-acum într-o săptămână la Prisăcani. Cartea aceasta este importantă pentru că ne înfățișează primarii așa cum sunt, a se vedea și titlul „Primarii, ca niște oameni acolo, și ei”, iar eu vă spun, fără să fie luată ca laudă, că am făcut interviuri cu 8 președinți de stat, cu vreo 14 prim-miniștri, sute de miniștri etc.”.

Despre Unire, despre Cuza și legătura sa cu zona Hârlăului a vorbit o personalitate locală, fost colonel, acum pensionar: *„Al. I. Cuza a luat o măsură controversată pentru zona noastră a Hârlăului: în 1860, mănăstirea Jagalia, care este aici lângă noi, a fost desființată împreună cu mănăstirea de la Doljești și cele peste 1000 ha de pământ și tot ce ținea de odoarele bisericești au fost mutate la Mănăstirea Coșura, au rămas Biserica, existentă și astăzi și cimitirul. (...) Pe timpul lui Ștefan cel Mare, mai căutat era vinul de Hârlău!”*

La Biblioteca orașenească a urmat un moment literar susținut de scriitorii prezenți la eveniment. Scriitorul Mihai Batog Bujeniță a recitat două sonete la tema în discuție (un sonet închinat lui Ștefan cel Mare și Sonetul vântului) și o epigramă tot despre Ștefan cel Mare: Prin domnițe dând cu fală/A ajuns și domn și sfânt/Eu, cu frică de morală,/Cu moralu-s la pământ! Subsemnatul a recitat poezia „Întrebări”, „Fabula Greierului” și câteva epigrame.

O altă manifestare dedicată acelorași evenimente istorice și literare, lansării de carte, prezentării ziarului Meridianul de Iași-Vaslui, aprecieri față de orașul Hârlău și oamenii săi precum și un dens și amplu recital de poezie și umor s-a desfășurat într-o locație cu totul și cu totul specială și unicat în țară și în Europa, o nestemată cu care locuitorii urbei și nu numai ei se mândresc. Este vorba despre apreciatul Muzeu al Viei și Vinului, acolo unde oaspeții și publicul au fost întâmpinați de nu mai puțin

celebrul director al prestigioasei instituții, ing. Iancu Paul, cel care a spus: *„Bine ați venit, doresc o ședere utilă tuturor oaspeților pe care i-ați invitat și care vă însoțesc astăzi aici! Manifestarea de azi are două părți: Unirea în literatură și Întâlnirea cu scriitorii, poeții, epigramiștii veniți de la Iași, de la Vaslui, de la Huși și lansarea acestei cărți deosebit de valoroase și interesantă scrisă de dl prof. dr. Dumitru Marin, directorul general al grupului de presă din Vaslui”*.

Cu un discurs bogat și pigmentat cu multă voie bună în prezentarea scriitorilor prezenți, prof. dr. Dumitru V. Marin și-a tăiat partea leului: *„Eu sunt un om deschis ca și întreg grupul de scriitori, să nu vă așteptați să fiu înponchiosat, așa cum zicea un mare învățat, ba din contră, am venit aici să ne simțim bine, să ne distrăm, să ne punem sufletul în palmă și dumneavoastră dacă vreți puteți veni cu poezie sau măcar o metaforă și dacă vreți, luați-ne la întrebări pe fiecare în parte. Sunt foarte multe lucruri pe care dorim să le realizăm azi: vrem să vorbim despre Unire, vrem să lansăm cartea aceasta unde iată, avem un erou principal în sală, vorbim despre ziarul acesta care, zic eu, servește bine Hârlăul, de o bucată de vreme, are 16 ani de când apare și am plăcerea de a prezenta Academia „Păstorel” Iași. Se cuvine ca unuia din eroii acestei cărți, din considerentul că este un lider zonal incontestabil și este o baftă pentru Hârlău să aveți un primar ca dl ing. Constantin Cernescu. Dacă eu am selecționat aici 50 de primari din județul Iași, ba o să apară și un volum cu primari din județul Vaslui, și dacă l-am prezentat pe dl Cernescu, nu am făcut-o ca să-l laud ci pentru a spune că aveți norocul de un primar deosebit și el s-a impus ca erou al acestei cărți!”*

În aplauzele numeroasei asistențe, a luat cuvântul primarul Constantin Cernescu. În cuvântul său plin de căldură și cunoaștere, apreciatul primar a vorbit despre importanța frumoaselor întâmplări din orașul Hârlău, despre Unire, despre cartea lansată și despre autorul ei, prof. dr. Dumitru Marin: *„Aș vrea să spun oaspeților noștri și celor care sunt astăzi aici un Bine au venit în orașul Hârlău, să mulțumim d-lui director Iancu Paul pentru găzduire și sper ca această zi să rămână în memoria*

noastră ca o zi care are darul ca în orașul Hârlău să fie evocat acest moment deosebit de important în viața României.

Datorită faptului că dl prof. Marin a fost impresionat de valoarea oamenilor din Hârlău (și nu numai de valoarea primarului) a făcut ca dumnealui să ceară sprijinul pentru a lansa această carte. M-am oferit și, sigur, dacă acest fapt s-a realizat, astăzi lansăm această carte și cei prezenți pot să-și aducă impresia lor despre carte. Problemele unei comunități sunt mari, sunt legate de oameni, iar oamenii dacă văd că nu te străduiești să faci tot ce ai promis, oamenii te cam uită! Eu mulțumesc și cred că această carte este binevenită pentru că atunci când nu voi mai fi primar, lumea va vedea ce părere avea primarul despre localitate și ce făcea pentru orașul nostru. Eu mulțumesc tuturor invitațiilor, sper ca să se simtă bine la noi, să vadă că aici suntem o comunitate de oameni bine intenționați în ceea ce privește cultura și vreau să remarc faptul că acest an este unul istoric semnificativ pentru noi: la 1 mai 2014 sărbătorim 630 de ani de la atestarea documentară a orașului Hârlău. Nu este lipsit de importanță faptul că ne aflăm într-un

muzeu al viei și vinului unic în țară și chiar în Europa! Mulțumesc d-le profesor pentru această carte!”

Apreciatul istoric Costin Clit a continuat să prezinte marea sărbătoare a Unirii Principatelor, așa cum numai el știe să o facă: „*Mă bucur să mă aflu în acest cadru muzeal despre care am aflat într-o discuție cu dl academician Cotea la Huși, acolo unde există un muzeu viticol întemeiat de reputatul oenolog Avram D. Tudosie. Un muzeu deosebit, cu vinotecă și cramă. În ceea ce privește evenimentul de mâine, 24 Ianuarie, țin să vă mărturisesc că Domnitorul Cuza este din Huși, tatăl său își avea moșia la S de Huși, în satul Barboși. (...) Atunci când Cuza împreună cu Kogălniceanu au mers să-l întâlnească pe sultan, aceasta, ca să-l umilească, a cerut să vorbească, cu Marele Vizir, iar Cuza a indicat ca Marele Vizir să vorbească, cu Ministrul său, M. Kogălniceanu! Iată o demnitate pe care astăzi ne-am pierdut-o în fața Europei!”*

Subsemnatul s-a referit la personalitatea prof. dr. Dumitru V. Marin, a prezentat succint cartea „*Primarii, ca niște oameni acolo, și ei*” și s-a referit la importanța conducătorilor administrațiilor locale, la primari: „*Lucrăm de multă vreme împreună, cu dl prof. dr. Marin, această personalitate de talie națională, este un deschizător de drumuri în mass-media și părintele televiziunii vasluiene, a înființat ziarul Meridianul și două posturi de radio în Vaslui și Bârlad. Domnia-sa este prof. dr., este scriitor, a scris romane și alte peste 20 de cărți și iată, acum vine cu o nouă apariție editorială în care își propune și reușește să realizeze un scop nobil, acela de a prezenta primarii, admirabile personalități ale administrațiilor locale din județul Iași. Primarii, acești oameni minunați fără de care nu se poate și care în titlul cărții sunt prezentați „ca niște oameni acolo și ei”, oameni care nu au liniște, care muncesc cu și pentru oamenii din comunitatea lor și care muncesc pentru implementarea unor proiecte investiționale de mare amploare. De mandatele lor se leagă drumuri asfaltate, aducțiuni cu apă, gaze naturale, școli și grădinițe noi etc. Cartea prezintă 50 de interviuri cu acești oameni, cu primarii din județul Iași, interviuri ce vor rămâne ca tot atâtea momente pentru viitorime,*

este o carte document care surprinde fapte, sentimente și gânduri ale primarilor. Dl profesor dr. are mai multe cărți, îl felicit pentru aceasta și-i urez la cât mai multe, iar importantului erou al cărții, d-lui primar de Hârlău îi doresc la cât mai multe rezultate și proiecte de excepție pentru orașul Hârlău și pentru dumneavoastră cei prezenți aici!”

Recitalul susținut de membrii Academiei „Păstorel” a fost unul cald, savuros, doldora de umor și scriitorii și poeții, umoriștii și cei prezenți au făcut ca sala de festivități a Muzeului Viei și Vinului să răsunе de puternice aplauze. Redăm doar câteva epigrame ale apreciaților scriitori din Iași și Vaslui: Mihai Batog Bujeniță, Vasile Larco, Mihai Haivas, Nicolae Stancu și subsemnatul: „Primarii, ca și scriitorii, rămân în memoria colectivă... dacă fac!” a precizat președintele Academiei „Păstorel”, cel care a recitat două sonete (Sonetul leului la pândă) și câteva epigrame. Despre lansarea de carte, despre autorul ei și despre primari au „vorbit”: Lansarea cărții „Primarii...”: Ne asurzește ca o tobă/ Volumu-ți este nemaipomenit/ Pe mine unul m-a-ncălzit/ Dar după ce l-am aruncat în sobă!; Cu tot dinadinsul/ Spun, ce calea-valea,/ Când citii cuprinsul/ Mă apucă jalea; Unui scriitor fecund: Ține seamă de un sfat în viață:/ Când pornești pe-al gloriilor drum/ Nu-i de ajuns să scoți câte-un volum/ Trebuie să ai și suprafață. Epitaf unui scriitor: Văzut mereu în breaslă mic,/ De viață sunt acum sătul,/ Nu scrieți pe mormânt nimic/ Că am scris eu scriind...destul! (Mihai Haivas); La ușa primarului: Dacă ai vr-un interes/ Stând la ușă-n primărie/ Poți ușor să ai acces/ La accese de furie; La piață: Fructe multe pe tarabă/ Și eu banii cum nu-i am/ Simulez că am o treabă/ Și-nghit mărul lui Adam (Nicolae Stancu); Iarna primarilor: O zi solemnă e-n Hârlăul drag/ Când dom’ primar ieșit în prag/ Afirmă mulțumit, c-o voce calmă:/ E fain! Azi strada-i ca în palmă!; Azi Dumitru V. Marin/ Lansează o nouă carte,/ Îi urez succes din plin/ S-aibă de vânzare parte; Privind spre cărți, o cititoare/ A zis, făcând pe supărata:/ La prețul ei atât de mare/ Să mi le dea citite gata; Când plin cu cărți e magazinul/ Doar la un lucru mă gândesc:/ Or fi și cărțile ca vinul,/ Sunt bune când se învechesc! (Vasile Larco); Vinul de

Hârlău: E Viagra eficace/ Din care un kil de bei,/ Numai bine-ți vine-a face/ La femei! Cuplu: Ea îl sprijină c-o mână,/ El o sprijină cu bani/ Că e mai bătrân c-o lună/ Plus vreo patruzeci de ani. Despre carte: Despre carte-ar fi de spus/ Că la modul evident,/ Cam de toate-n ea ai pus,/ Nu și ce n-aveai...talent.

La Hârlău au fost două întâmplări frumoase care, așa cum spunea ing. Constantin Cernescu, primarul acestei frumoase urbe moldave, un om preocupat nu numai de proiectele europene vaste ci și de cultură, vor rămâne pentru multă vreme în amintirea localnicilor și a oaspeților lor de seamă! Că momentele au fost înălțătoare și benefice tuturor, că s-a creat o frumoasă comuniune spirituală între gazde și scriitorii invitați o dovedește din plin și invitația primarului de Hârlău de a ne întâlni în „aceeași formație” la sărbătorirea a 630 de ani de atestare istorică a a frumosului oraș Hârlău!

Meridianul, an XVI, nr. 4 (1.028),

joi, 30 ianuarie 2014, pp. 6,7.

Val ANDREESCU

Prisăcani – Muguri, flori și diamante!

Cu totul și cu totul rarissime sunt comunele în care un complex de ample manifestări cultural-sportive se întinde pe parcursul a trei zile!! O astfel de comună este comuna ieșeană Prisăcani, acolo unde în perioada 22-24 august 2014 au fost organizate poate cele mai frumoase și mai importante momente care să bucure sufletele locuitorilor satelor componente, pe invitații și oaspeții de onoare, pe fiii satului sosiți din țară și din lume! Toate au fost reunite generic „Roadele de Prisăcani - Ediția a II-a”!

Puțini mai sunt românii care să nu fi auzit de Prisăcani, această comună-fanion, frumoasă și bogată, situată pe malul românescului și bătrânului Prut, o comună care beneficiază de pământurile mănoase din Lunca Prutului, de apropierea față de oraș, de o serie amplă de investiții epocale la care acum 40 de ani nimeni nici nu îndrăznea să se gândească măcar. O comună care a știut să atragă fonduri europene și să beneficieze de cea mai mare bogăție a sa, oamenii inteligenți și harnici din rândul

căroră a fost propulsat în postul de primar, dr. ing. Constantin Chirilă, un veritabil exponent a tot ce are mai valoros acest colț de rai moldovenesc!

Un primar de valoare și un program pe măsură!

Numai experiența câștigată la edițiile anterioare și dragostea de oamenii comunei, de tradițiile și frumusețea valorilor locale și naționale au făcut ca în acest an, primarul Chirilă să coaguleze eforturile unor coorganizatori și parteneri de prestigiu: CJ Iași, Primăria Municipiului Iași, Primăria și CL Prisăcani, Centrul de mediere și securitate comunitară, Asociația de legume-fructe Prisăcani, Rodinia, Romanian - American Foundation, APDRP Iași, Direcția Județeană pentru Agricultură Iași, Camera Agricolă a județului Iași și alții pentru ca timp de trei zile să fie organizate mai multe evenimente reunite sub titulatura „Roadele din Prisăcani, Ediția a II-a.” *„Anul acesta, fiind la a doua ediție, comuna Prisăcani dorește să își mențină, printre comunele României, rolul de a promova tradițiile locale și produsele autohtone prin organizarea acestui eveniment. Pe lângă autorități centrale și locale, producători locali de legume, parteneri tradiționali ai Consiliului local, sunt invitați și fermieri sau reprezentanți ai GAL-urilor din județul Iași și județele învecinate precum și din partenerii tradiționali ai comunei, din Scoția - Marea Britanie, Franța, Belgia, Republica Moldova. Evenimentul propus are o dimensiune culturală și educațională, având în vedere intenția de a lucra cu copiii și fermierii din întreaga zona a Moldovei în cadrul evenimentelor, și a celor două competiții regionale: 300 copii din toată Moldova ce vor participa la Turneul de rugby „Memorialul Nicolae Balcan”, Ediția a V-a, în data de 23 august 2014, a doua zi de târg și încă 200 de copii din Moldova ce vor participa la Festivalul de folclor „Mugurașii” Prisăcani, Ediția a III-a - în data de 24 august 2014, a treia zi de târg, printr-o abordare educativă non-formală și folosind mijloace artistice și de dezvoltare a creativității”*, a afirmat dr. ing. Constantin Chirilă, merituosul primar de Prisăcani, cel care a găsit timp și a avut amabilitatea de a acorda un interviu în exclusivitate pentru Ziarul „Meridianul” de Iași, Vaslui și Bacău.

Roadele Prisăcanilor!

Bine ancorați în realitatea și cerințele europene pentru producerea unor legume și fructe proaspete, a dulceturilor și gemurilor cu rețete tradiționale, a produselor apicole, conservelor și mâncărilor naturale dar și cu intenția clară de a promova produsele agricole din comună și din comunele apropiate, la Prisăcani, pe modernul stadion comunal, vineri 22 august a fost organizat un amplu târg și expoziție cu vânzare de produse agricole. Producătorii au avut la dispoziție standuri bine amenajate în care și-au expus cele mai bune și apetisante produse ale lor, de la roșii și castraveți, varză, pepeni, mere, pere, prune și până la dulcetuți rafinate și bucate tradiționale. Târgul a fost deschis în toate zilele marii sărbători de la Prisăcani, localnici și oaspeții au cumpărat și s-au bucurat de faptul că au avut la dispoziție, chiar acasă la ei, produse agricole de calitate. Târgul a fost un real succes și exemplul ar trebui aplicat în mai toate comunele Moldovei!

Festival folcloric național!

Cea de-a treia zi a fost și cea mai încărcată, cea mai bogată în evenimente care mai de care mai importante și atrăgătoare! Și de această dată, primarul Constantin Chirilă și echipa sa meritorie s-au dovedit mari iubitori ai valorilor fundamentale ale zonei, ale poporului nostru și au organizat cea de-a treia ediție a unui festival folcloric numit „Mugurașii”, un festival care tinde să realizeze o bună tradiție și care prin valoare și bună organizare a intrat deja în conștiința afectivă a tuturor iubitorilor de folclor din țară și din Europa. Un festival rar în care mugurașii de altă dată au dat în floare și au ajuns diamante ale spiritului nostru, bine șlefuite de adevărați alchimiști, de maeștri ai acestui gen de artă. Echipa de organizare a acestui festival a adresat un frumos mesaj, citit de directorul festivalului în chiar deschiderea manifestării, o manifestare care în semn de apreciere a valorii sale a fost înregistrată de una din televiziunile centrale de folclor, Televiziunea Favorit, pentru una din cele mai bine apreciate emisiuni, „La izvorul dorului”, realizată de un mare iubitor și practicant de folclor, un cântăreț cu o apreciată paletă interpretativă și cu un repertoriu de excepție, în care

cântecele de dor alternează cu cele de drag de neam și de țară, un realizator de emisiuni folclorice care calcă pe urmele marilor nume, dragi nouă tuturor românilor! Este vorba despre Radu Potoran, veritabilul regizor și organizator tehnic al spectacolului de la Prisăcani.

Un moment pentru două mari personalități !

Festivalul Mugurașii a fost întrerupt un moment pentru a marca și a răsplăti aportul adus la dezvoltarea și promovarea comunei Prisăcani a două distinse personalități din cultura națională, cărora Primarul comunei Prisăcani le-a acordat două titluri și diplome de Cetățean de Onoare al comunei Prisăcani și Trofeul festivalului: *„Astăzi, la Prisăcani avem deosebita onoare să aducem în fața dumneavoastră o Hotărâre a Consiliului Local Prisăcani, din luna august 2014. Sunt mandatat să înmânez Diplomele și Placheta de Cetățean de Onoare celor doi mari profesori: Dr. Docent Dumitru Marin și d-lui profesor Boris Crăciun! Prieteni adevărați pe care i-am adus „acasă”, vă rog să-i aplaudați! Sunt cei mai buni ambasadori ai comunei noastre, pentru melegurile noastre românești, pentru cinstea și onoarea de a scrie despre Prisăcani, pentru mândria de a fi fii ai satului și, bineînțeles, pentru meritul de a promova comunitatea noastră. Le mulțumim și voi începe cu dl prof. Boris Crăciun, cel care a scris a doua monografie a comunei Prisăcani și care a trecut prin viața noastră și prin satul Măcărești. Se acordă titlul de Cetățean de Onoare pentru aportul adus de-a lungul timpului la dezvoltarea și promovarea comunei Prisăcani. Din partea noastră, primiți și Trofeul Festivalului, sănătate, sănătate, sănătate!” Aceleași merite deosebite, d-lui profesor dr. Dumitru V. Marin și cred că mă pot repeta cu același gând: Sănătate, sănătate, sănătate! Fericire și La mulți, d-le profesor, din partea noastră și, ca să știți că ați fost la Prisăcani, din stupul meu, o ramă proaspătă, de dimineață, cu miere naturală de la Prisăcani, să vă îndulcească familia. Să știți că o parte din ea e culeasă și din Basarabia!”*, a mai spus primarul comunei Prisăcani. Încă un semn că acest primar, cum altul nu-i, nu a lăsat nimic la voia întâmplării și a uitării!

Prof. dr. Dumitru V. Marin, suflet de... Prisăcani !

„Dumneavoastră sunteți din Prisăcani și din alte locuri. Fericiți oameni! Domnilor, trei zile de festival e mai mult decât într-un oraș. Trebuie, pentru că este o binefacere pentru aceste locuri care au un primar ca dl ing. Dr. Costică Chirilă, un primar care știe să adune valorile în jurul său! I-am pregătit și eu o Diplomă de Excelență, în numele Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, unde sunt vicepreședinte, și a Grupului de presă reprezentat și de ziarul Meridianul, pe care-l aveți în mână. Mi s-a conferit titlul de cetățean de Onoare, mai sunt undeva cetățean de Onoare, un titlu pe care-l primesc în numele atâtor oameni care se străluie să facă ceva, un românism. Să nu mă credeți un altceva decât un luptător pentru Limba română! O viață întreagă. Și prin jurnalismul pe care l-am făcut, sunt în mai multe dicționare și am mai multe opere, dar nu asta contează acum. Nu am venit cu mâna goală, dați-mi voie să spun că am venit cu doamna mea, fostă profesoară aici, dar și la Bălteni unde, iată, sunt copii și un primar pe care l-a educat cum trebuie. Dovadă că dl primar Relu, iată-l aici, și-a însușit formația de muzicuțe și talentul de a face o fanfară bună, Bucuria! Când eram la Măcărești, cine mai știe, aveam o formație de 37 de perechi de dansatori! Credeți că stătea cineva înaintea noastră în Regiunea Iași?! Am mai venit cu trei scriitori care au pregătit niște epigrame împotriva mea. Îl rog pe Adrian Condurache, unul din eminenții mei elevi, să vină și să spună cu ce scop a venit azi aici. Vă mulțumesc mult-mult, la revedere!”, a spus cuprins de o firească emoție, prof. dr. Dumitru V. Marin, proaspătul Cetățean de Onoare al comunei Prisăcani, directorul general al trustului nostru de presă și cel care împreună cu excelenta profesoară Iulia Marin, soția, au profesat în comuna Prisăcani, în satul Măcăraști, vreme de 7 ani, acum 50 de ani în urmă!

Elevul de altădată!

Un fost elev și un om ajuns departe și datorită bagajului de cunoștințe școlare căpătate de la cel sărbătorit și de la prof. Iulia Marin, Adrian Condurache, a vorbit și a adresat mulțumiri foștilor săi profesori, s-a emoționat și a acordat o frumoasă

plachetă în semn de aducere aminte! „*Fac parte dintre foștii elevi, promoția 1964-1965. Acum 50 de ani a pus primele cărămizi la temelie formării noastre ca oameni, astăzi ne gândim la Dumnezeuastră cu recunoștința caldă și vă înmânăm o plachetă. Vă mulțumim din suflet, dragii noștri profesori, Iulia și Dumitru Marin! Promoția 1964-1965. Pentru că dl prof. Marin a primit titlul de Cetățean de Onoare, dați-mi voie să înmânez d-nei profesor Iulia Marin, această plachetă!*”

Omagiat și... epigramat!

Prof. dr. Dumitru V. Marin, proaspătul Cetățean de Onoare al comunei Prisăcani, la festival și la ceremonia de acordare a titlului, diplomei și trofeului a fost însoțit și de trei colegi scriitori și umoriști de la Asociația ieșeană Păstorel, celor cărora le-a solicitat expres câteva epigrame legate de eveniment, iar cei trei s-au conformat și gluma, poanta și spiritul frumos au explodat pe scenă și în publicul mare iubitor de cultură. Noi am selectat doar trei epigrame adresate Cetățeanului de Onoare, dar s-au spus mai multe epigrame legate de politica și administrația națională, de primari și de alte tare sociale: Doctor, scriitor și om,/Dar mai titlu de amploare/Și mai nobil axiom/Este Cetățean de-Onoare; Dacă ai vre-un interes,/Stai la ușă-n Primărie/Că oricum nu ai acces,/Doar accese de furie! (Nicolae Stancu); Onoarea e un lucru rar/Cu-atât mai mult că lumea știe/Că ți-l acordă un primar/Doar pe-o bucată de hârtie. (Gheorghe Bălăceanu); Mare personalitate, mare,/Cu aport fenomenal,/Azi e „Cetățean de-onoare”!/Pe când... „Cetățean normal?! (Val Andreescu).

Ambasadorii Vasluiului!

De-a lungul timpului, în paginile ziarului am avut bucuria să scriu despre ... Bucuria, un alt diamant colectiv, o fanfară ca o piatră rară a folclorului nostru și despre excelentul primar al comunei vasluiene, Bălteni, Relu Brașoveanu, un om fără de care această formație nu ar fi existat! Evoluția din concurs a entuziasmat publicul prezent în număr din ce în ce mai mare, după ce ploaia de dimineață îl cam rărise, iar valoarea și calitatea interpretării a impresionat și a atras multe vorbe frumoase și felicitări! „*Mulțumesc d-lui primar Relu*

Brașoveanu pentru că am avut șansa pe care o aveți și dumneavoastră astăzi de a vedea la lucru copii extraordinari care au crescut extraordinar de mult față de anul trecut și pentru faptul că i-ați îmbrăcat în costumul popular românesc. Este o mare bucurie! Cred că Prisăcanii va fi capitala întregii României, după ce ne unim cu Basarabia!”, a afirmat apreciatul realizator de emisiune „La izvorul dorului”, Radu Potoran. Să mai precizăm că pentru prestația excelentă alături de Ansamblul Cifonșorok Borsec, un colț fermecător al județului Harghita, Ansamblul folcloric Drumul Baltagulului din Borca-Neamț, condus de Viorel Alămâie, de formații din țară și din Rep. Moldova, fanfara Bucuria a fost răsplătită cu Trofeul festivalului!

Folclorul la el acasă !

După ce un juriu compus din reprezentanți ai folclorului moldovenesc, interpreți de mare valoare și din personalități ale culturii și administrației locale, a acordat diplome, premii și

trofee, a urmat un îndelung așteptat și apreciat recital al îndrăgiților interpreți de muzică populară prezenți, printre care Angela Roman, Radu Potoran și Rodica Ioniță Grosu. Au răsunat și au înfiorat cele mai frumoase cântece populare ale neamului, a impresionat toată marea folclorului românesc și a

mai impresionat o voce și un mare iubitor de folclor, Victor Celan: „*Din Republica Moldova, din Basarabia, de la Durlești, la invitația d-lui Primar am venit cu un grup folcloric. Lume, mă auzi! Lume dacă ești tu, păzește-ți ca ochii din cap Folclorul! El e făcut numai cu suflet și nu a cerut sume de bani! Păstrează-ți lume folclorul!*”

Când valorile nu sunt uitate!

Cine nu cunoaște truda, consumul nervos, stresul profesorilor pentru a ajunge la rezultate excelente în munca lor nobilă de a induce elevilor un cât mai mare bagaj de cunoștințe școlare și de viață? Și totuși, puțini sunt foștii dascăli cărora foștii elevi, ajunși oameni de importanță mare în țară ori în afara ei, să vină să-i îmbrățișeze, să le strângă mâna și să le mulțumească fierbine! Un astfel de moment, o manifestare complexă și de mare amploare s-a petrecut în cadrul festivalului Mugurașii de la Prisăcani, acolo unde sub genericul „Fiii satului se întorc acasă - Promoția 1968 + generația anilor 1960”, un mare număr de foști elevi și de foști profesori s-au întâlnit la Școala din Măcărești, comuna Prisăcani, Iași, au schimbat impresii și amintiri, au fost omagiați și au primit distincții și calde aprecieri. În centru atenției generale s-au aflat fostul director al școlii și fosta profesoară, de acum 50 de ani, nimeni alții decât prof. dr. Dumitru V. Marin și soția, d-na prof. Iulia Marin!

Oaspeți la Biserica din Măcărești!

Duminică, 24 august, Biserica din Măcărești și preotul paroh Andrei Atudorei, un preot de mare har și doctorand la teologie, au primit oaspeți dragi, iar ceremonia a fost deschisă de autorul excelentei Monografii a satului Măcărești, Constantin Chirica: „*Pentru început, vă propunem un moment de reculegere în memoria profesorilor și colegilor noștri care nu mai sunt printre noi!*”, apoi părintele a rostit cuvinte de întâmpinare și de apreciere: „*Doamne-ajută și Bine ați venit la Măcărești! Sunt preotul Andrei Atudorei și mă bucur că am posibilitatea să găzduim un moment atât de frumos. Numai cât mi-am aruncat privirile prin biserică și am văzut câteva lacrimi curgând, este bun acest lucru pentru că nu întotdeauna lacrimile*

sunt ca urmare a unei suferințe, sunt și acele lacrimi de bucurie care ne unesc pe unii cu alții și sunt dovada faptului că iubirea, memoria și gândul bun față de ceilalți sunt cât se poate de importante. Așadar, este o bucurie să vă avem alături și eu cred că unii dintre d-voastră sunteți de mulți ani aici, nu vă cunosc personal decât pe unii, dar nu înseamnă că nu mă bucur de prezența d-voastră aici, de prezența d-lui prof. Dr. Marin, de prezența celor care la o astfel de zi și-au făcut timp pentru ca să-și aducă aminte de colegi, de profesori care nu mai sunt, să se întâlnească unii cu ceilalți și doresc să vă bucurați de momentele acestea de revedere, să fiți cât se poate de calzi și de buni și, de asemenea, să vă propuneți să repetați experiența de astăzi pentru ca să găsiți în aceste momente lumină și liniște! Dumnezeu să vă binecuvânteze pentru strădanie, felicitări celor care s-au gândit să organizeze un astfel de moment și sperăm să ne revedem și în alte momente la fel de fericite, nu mai tineri pentru că toți îmbătrânim dar mai viguroși la suflet, la minte și la inimă! Vă dorim numai bine din partea mea și a celor din Măcărești, cu care încercăm să ne mântuim!”

O ceremonie copleșitoare!

Cuvântul de Bun venit a fost adresat de același mare iubitor al satului de pe malul Prutului, Costică Chirica: „*Bun venit la Biserica Măcărești, în acest lăcaș de cult unde noi am fost botezați! Salutăm prezența în acest lăcaș sfânt a domnilor profesori Marin Dumitru și Iulia, foștii noștri profesori care timp de șapte ani au stat la Măcărești. De asemenea, salutăm prezența d-lui Victor Marin, Eliza Marin-Dorneanu, salutăm prezența musafirilor veniți de la Iași tocmai pentru a asista la această întâlnire de suflet între foștii profesori și foștii elevi și absolvenți de la Școala Măcărești. Astăzi se împlinesc 51 de ani de când au venit dumnealor pe aceste meleaguri, d-l și d-na Marin iar noi suntem din prima promoție a clasei a VIII-a, la anul vom face 50 de ani de la absolvire! Anii se duc și este păcat să nu ne adunăm din când în când să rememorăm lucrurile plăcute. Astăzi, Primăria Prisăcani a hotărât să acorde titlul de Cetățean de Onoare, d-lui profesor Dumitru Marin (vă rog să aplaudați! Aplauze!), ca o recunoaștere a calităților dumnealui*

care permanent a impulsionat elevii să meargă spre școlile din orașe și să se ridice mai sus decât a face numai 8 clase la Măcărești. Vreau să-i felicit pe d-nii profesori Marin, să le urez

sănătate, bătrânețe ușoară”, iar reprezentantul Primăriei și a CL Prisăcani, d-na Marcela Balint, a continuat și a conferit titlul de Cetățean de Onoare, d-lui prof. dr. Dumitru V Marin: „Îmi revine o deosebită onoare și bucurie să fiu desemnată din partea CL și a Primăriei comunei Prisăcani spre a oferi diploma și Trofeul de Cetățean de Onoare al comunei Prisăcani! D-lui profesor Marin Dumitru, pentru aportul adus de-a lungul timpului la dezvoltarea și promovarea comunei Prisăcani!”

Cuvânt pentru istoria Măcăreștilor!

Cel omagiat, prof. dr. Dumitru V. Marin, așa cum îi este felul, nu a rămas dator și în cuvântul său amplu și plin de profunzime, de exemplificări și amintiri, a dovedit că numele său va dăinui mereu peste timp, la Măcărești, la Podu Turcului, la Vaslui, Iași, Bacău și în țară! „Stimați prieteni! Fac parte dintre acei care pot vorbi cu dumneavoastră multă vreme pentru că avem ce spune. Așa ca pentru știința dumneavoastră și nu ca să ne dăm mari, vreau să vă spun că dincolo de faptul că m-am

strădui, am două facultăți, doctorat și așa mai departe, că am călătorit în vreo 32 de țări și am transmis de acolo prin unitățile de presă pe care le-am avut, le am și le reprezint, televiziune, radio, ziar, că m-am întâlnit cu 9 șefi de stat, record mondial, i-am intervievat, că la rândul meu am vreo 23 de cărți și acum am să vă dăruiesc și dumneavoastră o broșurică, am o familie extraordinară și am avut un noroc și mai grozav de a fi cu d-na Iulia Marin, iată împlinim 51 de ani și jumătate de căsnicie (Aplauze)!, sigur că am fost sărbătorit de Primăria Municipiului Vaslui, că am primit Cetățenie de Onoare la Podu Turcului, Bacău, acolo unde m-am născut iar acum am și titlul acesta, grație Primăriei Prisăcani, grație unor oameni de suflet de acolo care, spun ei, că am dus numele comunei în țară și am prezentat-o prin mijloacele noastre de presă. Nu am venit aici cu mâna goală, am adus pe Stancu și Bălăceanu, colegii noștri de la Cenaclul Păstorel, unde am și eu plăcerea să fiu membru, dar ei și cu Val sunt mai buni ca mine acolo, eu sunt cu prezența și cu ziarul, dumnealor sunt cu mușcătura și pișcătura. Am venit din dorința de a ne reîntâlni după atâția și atâția ani. Tot în acest an, de Înălțare, eu am organizat la Liceul din Podu Turcului, pe care l-am absolvit, o întâlnire de 55 de ani de la terminarea liceului! O viață de om, ca și aici, unii oameni nici nu trăiesc atâta! Acolo am rețăit niște sentimente care nu se pot spune, sunt eu scriitor, dar nu pot să le spun cum trebuie, poate unul din urmași, așa cum este ochelariștul ăsta Ionuț Horeanu, trag eu nădejdea să-mi fie urmaș ca lumea! Poate el o să fie mai bun decât mine și să scrie despre momente de acestea pentru că și aici este iarăși un moment pe care nu-l putem plăti în bani, iată am pe Andrei, pe Costică și mulți alții. Fata aceasta era bună dar mi se părea prea moale și părintele ei îmi spunea „tovarășe profesor, dacă nu învață, dați-i la cap!” Eu cred că am fost un director bun, șapte ani aici, am atâtea amintiri despre unii din dumneavoastră!, am făcut clădiri noi, am muncit pentru treaba asta, ca să devin un om cunoscut și apreciat! Străduința noastră a fost și aici și pe unde am umblat, am fost cam pe toate continentele și nu m-a dus nimeni în delegație oficială, m-am dus pe munca mea. Vreau să spun că am mare mândrie c-am

reușit atâtea și atâtea lucruri. Aici nu se aplică „Lauda de sine, nu miroase bine”, dacă nu vă spunem noi nu aveți de unde afla, noi nu spunem spre laudă, că spre laudă avem multe alte lucruri cu care ne putem împăuna, nu știu care titlu, nu știu care decorație și foarte multe altele. Aici încercăm să vă spunem că am făcut ceva la viața noastră, așa cum și dumneavoastră ați făcut, fie și un urmaș din acesta care va spune, Bă, dacă dl Marin a reușit să facă atâtea, păi, eu de ce să nu pot?! Semănăm ambiții, semănăm încrederea în viitor. Pentru Costică Chirica, oferim o Diplomă de Excelență, în dublu exemplar, una pentru acasă și una s-o țină la slujbă! Este unul din tinerii deosebit de valoroși și-l premiez pentru valoare și pentru fapte deosebite, iaca are o carte, apoi pentru placa memorială, ba a reușit să mă aducă și pe mine azi aici”.

Lauri și... „urzici”!

Și în Biserică, prof. Dumitru V. Marin, Cetățean de onoare al comunei Prisăcani, a solicitat și a primit epigrame de la Nicolae Stancu, Gheorghe Bălăceanu și subsemnatul, iar noi transcriem câteva D-lui profesor Dumitru V. Marin: Are o cultură vastă,/Pot să spun fără egal,/Că mereu e sus pe creastă/Dacă-l ia cu el pe... Val!; Este scriitor și om/Dar mai titlu de amploare/Și mai nobil axiom/Este Cetățean de-onoare!; Mulți, la modul afectiv,/Îl ridică-n slăvi s-arate/Că au și un alt motiv/E lipsit de greutate! Apropo de Cetățenia de onoare: Onoarea e un lucru rar/Cu-atât mai mult când lumea știe/Că ți-o acordă un primar/Doar pe-o bucată de hârtie!; ***Un recunoscut craydon,/La optzeci încă se ține/Extraordinar de bine.../De... baston!; ***Scrie mult că e patron/și că e superb dotat/Cu un singur neuron.../Turmentat!; Îi doresc cu-nfiorare/Diplome „tot înainte”,/După Cetățean de-Onoare/Și de Cetățean cu minte! Cu mult umor, prof. dr. Marin ne-a amenințat cu degetul, savurând glumele și poantele colegiale.

Fiorii revederii!

În Biserica din Măcărești erau mulți foști elevi, foști colegi, cadre didactice meritorii, de acum ori de altădată, printre care și fostul director al școlii, prof. Victor Marin, fratele directorului de acum 50 de ani, omagiat, emoționat și fericit.

Prof. Victor Marin și soția, prof. Eliza Marin, fiică a satului Măcărești și-au reamintit cu plăcere și emoție de anii petrecuți în calitate de director și profesor la Măcărești, au vorbit cu căldură despre oameni, sat și comună, despre școală și copii și nu au uitat să aprecieze meritele deosebite ale înaintașilor.

„Este foarte adevărat că am preluat din exemplul fratelui meu, care se laudă de numai-numai, lauda lui îmi folosește și mie, pentru că cine mă știe, știe că eu nu mă laud și mă bucur că foștii noștri elevi nu m-au uitat, mă întâlnesc cu ei prin Iași, cu diverse ocazii, și-mi spun cu mândrie că bine-am făcut c-am mai dat cu mânuța pentru că au ajuns ingineri, doctori, profesori. Alături de soția mea, am realizări deosebite, am pus și eu încă două pietroaie la școala nouă și am terminat-o, am făcut teren de sport pe care acum sunt niște mândre case!, am fost primul din țară care am făcut centrală termică la școală, cu autosifon! Țin neapărat să vă spun un lucru, noi, eu și soția mea, eram atât de serioși încât, la școală eram colegi, iar la poarta școlii îi spuneam: Anișoară, ești de rând astăzi la făcut mâncare! Stăteam cu soția mea în aceeași cameră, nu aveam prea multe, și-i spuneam: nu mai fă atâtea planuri de lecție, nu se culca până nu făcea două planuri de lecție! Se făcea carte! Eu sunt mândru că sunt pe jumătate măcăreștean, față de fratele meu care nu se compară cu mine! Eu nu sunt chiar așa de venetic”, a spus prof. Victor Marin, cel căruia toți cei prezenți i-au mulțumit și l-au aplaudat.

În semn de mare prețuire și de aducere aminte a momentelor excepționale, de apreciere și mulțumire față de nobilul aport adus la devenirea ulterioară a celor prezenți, d-na prof. Iulia Marin a fost invitată să spună câteva cuvinte, iar profesoara de acum 50 de ani a făcut acest lucru cu bucurie și delicatețe, cu amintiri și urări frumoase: *„M-ați emoționat total! Mă bucur foarte mult că ne reîntâlnim, că ne mai recunoaștem, viața ne-a mai schimbat, o parte din sufletul și din activitatea mea este aici, alături de dumneavoastră retrăim momentele acelea frumoase, mă bucur că vă revăd, aș fi preferat să văd și mai mulți, cred că rămânem în continuare cu aceeași frumusețe sufletească. Vă doresc multă sănătate, sunteți și dumneavoastră*

în vârstă și aș dori să ne bucurăm de ziua de mâine! Să dea Dumnezeu, pentru că suntem în Biserică, să fim sănătoși și să avem viață îndelungată pentru a ne mai putea revedea și cu alte ocazii frumoase!”

Ca o bucată de suflet prin vremuri!

După ce un excelent grup de elevi conduși de o foarte apreciată învățătoare, Anicuța Fierariu, au recitat poezii patriotice și nu numai, alese cu mare grijă și a cântat cântecele românilor, de la cele patriotice și până la cele cu inserții religioase și după ce au primit binemeritatele aplauze, toți cei prezenți s-au deplasat la Școala Veche, școala în care au predat soții prof. Iulia și Dumitru V. Marin, acolo unde pe cei doi foști mari profesori îi așteptau o mare surpriză: dezvelirea unei plăci comemorative în care era cinstită memoria dascălilor care au învățat generații și generații de elevi din Măcărești. Și aici, prof. dr. Dumitru V. Marin a rostit un cuvânt înțelept și a omagiat pe cel care s-a învrednicit de această placă, Constantin Chirica, autorul Monografiei Măcărești: *„Toată lumea poate trece pe lângă un pom, unii îl scutură dacă are roade, dacă n-are, nici la umbră nu stau! Tot așa de bine putem vorbi despre respectul față de un sat și se amărăște satul ăsta pentru că pleacă vechea populație! Dar când într-un sat se nasc niște copii adevărați, satul ăsta parcă-și mai păstrează ceva din alura lui, din importanța lui. Eu sunt bucuros să constat că acest om, Constantin Chirica, are grijă de satul lui, o monografie care va rămâne cât va rămâne și cartea, urmează internetul și se vor ivi și alte mijloace de comunicare. Acum a ținut să facă această placă memorială, vă asigur, ca unul care am făcut vreo 3-4 de astea, că ea costă, și textul costă și că buna sa intenție este mai mult decât lăudabilă și bucată sa de suflet pe care a pus-o aici. Fie ca această placă să ajute ca această clădire să redevină un centru de instrucție”,* iar Constantin Chirica a răspuns frumos: *„Eu am vrut ca prin această placă pe care am pus-o, am dorit să aduc recunoștință pentru profesorii și pentru generațiile de elevi care au învățat la această școală unde și eu am învățat și de unde și-au luat zborul spre alte direcții. Aș vrea ca împreună cu dumneavoastră să facem mai mult pentru această clădire.”*

Când amirile curg-râu!

Momente emoționante s-au petrecut la Școala nouă, acolo unde conducerea școlii, profesorii, foștii elevi și foștii profesori, notabilități ale Primăriei și presa au participat la schimburi de impresii, de informații, de aduceri aminte și de retrăiri afective, au fost strângeri de mână, îmbrățișări, voci sugrumate și lacrimi de bucurie ori de aducere aminte, lacrimi pentru cei care nu mai sunt pe acest pământ și, așa cum stă bine la casă mare și la oameni gospodari, iar cei din Măcărești sunt gospodari adevărați, a mai fost și niște bucate tradiționale și vinuri specifice zonei!

*Meridianul, an XVI, nr. 35 (1.059),
joi, 4 septembrie 2014, pp. 6,7,10.
Val Andreescu*

Lungani - Sărbătoarea primarului și a culturii!

Marti, 23 septembrie 2014, în sala Căminului Cultural din localitatea Lungani, jud. Iași un public numeros, format în special din elevi și cadre didactice dar și din săteni preocupați de literatură, invitați speciali și consilieri locali s-au bucurat de o manifestare amplă și complexă. În cadrul acestei sărbători, un grup de scriitori din Iași și Vaslui au sărbătorit școala și pe ing. Gh. Pricopie, primarul comunei Lungani. De asemenea, tot în cadrul aceluși eveniment au fost lansată cartea „Primarii, ca niște oameni, acolo și ei”, scrisă de prof. dr. Dumitru V. Marin, scriitor și jurnalist de înaltă ținută.

„Noi am venit la dumneavoastră aici datorită unei sărbători, iar sărbătoritul este Gh. Pricopie, primarul comunei Lungani! Suntem aici pentru a vă sugera următorul lucru: se poate să ajungeți oameni mari, se poate să ajungeți în societatea în care munca cu capul nu este cea mai prețuită! Se poate ca voi să spuneți, la nivelul comunei Lungani: băi, dacă dl Pricopie poate fi un om mare, noi de ce să nu putem ajunge cineva, de ce să nu fim persoane valoroase?!”, a afirmat printre multe altele

prof. dr. Dumitru V. Marin, cel care a și moderat lucrările manifestării.

De multe aplauze s-au bucurat momentele literare asigurate de poeții și criitorii Gheorghe Bălăceanu, Nicolae Stancu și Val Andreescu, toți membri ai Asociației Literare „Păstorel” Iași, cei care au recitat poezie, fabulă, rondel și epigramă, publicul tânăr s-a arătat nesperat de receptiv și sensibil la producțiile literare prezentate! *„De regulă epigramele sunt gustate și apreciate de oamenii mai în vârstă, dar am selectat câteva și pentru publicul tânăr și cel școlar”, a demarat scriitorul și umoristul Gheorghe Bălăceanu; „Voi recita un rondel despre fotbaliști!”, a demarat Nicolae Stancu iar subsemnatul a deschis cu „Eu voi recita o fabulă cu un șoricel, știți voi ce este un șoricel, sunt șoriceii la Lungani, cam cât de mari?”*

Despre situația școlii și a învățământului din comună, despre elevii olimpici și ceilalți a vorbit apreciatul director al școlii Lungani: *„Vă mulțumim pentru invitația adresată elevilor noștri, la școală avem și vârfuri, și elevi buni dar și elevi mai puțin buni. Avem elevi olimpici la L. română, eleva aceasta (o prezintă), mai avem un elev care a plecat la o școală din Iași etc. Nu știu dacă toți elevii noștri vor ajunge primari,*

ingineri, poate chiar scriitori, dar avem câțiva elevi a căror rezultate ne fac să credem că vor ajunge departe în viață și vor duce mai departe spiritul personalităților pe care le-a dat această comună frumoasă!”

Un moment special și cu mare încărcătură emoțională a fost intervenția prof. Magda Pătrașcu, fostă elevă a prof. dr. Dumitru V. Marin, la școala din Măcărești, comuna Prisăcani: *„Am venit cu ochii și cu sufletul la această sărbătoare iar copilașii din primele rânduri sunt și începutul muncii mele cu această generație, acolo sunt foștii mei elevi cărora le-am fost profesor de Română. Rezultatele muncii mele s-au văzut la concursuri și sunt dovada că am avut la temelie o bună cunoaștere cu care, am reușit și eu, la rândul meu, să cresc și pe alții și să le dau câte o fărâmă din sufletul meu!”* D-na M. Gâmbuță, apreciată contabilă a Primăriei Lungani, a vorbit despre condițiile asigurate în școală și a făcut o inspirată comparație cu cele din anii '50: *„Mă bucur mult când văd aici atâția copii îmbrăcați bine și curat, să văd grija părinților pentru aceasta și-mi aduc bine aminte cum eram noi îmbrăcați, generația anilor '50! Știu că veneam la școală cu șoșoni de gumă în picioare! Fiecare poate să ajungă ceea ce vrea, condiția este să învețe bine! Dl Primar a învățat bine și în niște condiții precare, nu așa cum le aveți voi astăzi. Eu vă doresc să ajungeți oameni mari și să aveți succes în viață! Îi doresc d-lui Primar putere de muncă, în continuare, sănătate și mult succes!”*

Despre carte, despre primari și despre greutățile și importanța muncii unui primar de comună au vorbit prof. dr. Dumitru V. Marin: *„Vreau să vă spun că în județele Iași, Bacău și Vaslui, în care apare ziarul nostru, sunt puțini oameni de valoarea primarului vostru, un inginer agronom de ispravă care încurajează cultura și care are grijă ca în școli s-aveți condiții de învățatură! Am aici cartea în care este și coautor dar și erou. În carte sunt mai multe interviuri cu cei mai buni 50 de primari pe care i-am întâlnit eu în activitatea mea. Iată și primarul de la Lungani în paginile acestea, voi credeți că el scrie aici că are grijă și de voi elevii?”* și subsemnatul a spus printre altele: *„Șefii*

administrațiilor publice locale care răspund de buna funcționare a administrației publice, oamenii propulsați prin vot în fruntea comunităților lor se descoperă azi și se vor regăsi peste timpuri în această carte, cu întreaga problematică, a primarului de altădată, își vor aminti elemente concrete din relațiile cu consiliile locale ale mandatelor de primar, vor zâmbi, se vor bucura și, în mod cert, se vor întrista la amintiri despre penuria și greutățile bugetelor anuale, la realizările și lipsurile din serviciile publice pe care le-au condus. Ei trebuie să realizeze și cu ce mare personalitate au stat de vorbă, care le ridică automat valoarea.

Autorul prezintă cu o bună cunoaștere a realităților acestor ani și cu un stil personal de a adresa întrebări, momente importante din viața celor mai mulți primari ieșeni și pentru a conserva autenticitatea momentelor ireversibile și ineluctabile păstrează forma primară, „din veșnicia de azi” a răspunsurilor la întrebări.”

Manifestările culturale de la Lungani s-au înscris într-un proiect mai amplu despre care a făcut vorbire primarul de Lungani: „Vă mulțumesc pentru implicarea în realizarea acestui proiect, împreună cu mine, cu CJ Iași, mulțumesc frumos și invitaților dumneavoastră, scriitori din Iași și Vaslui, care își

aduc aportul la cea de-a doua etapă a proiectului și va mai urma o etapă. Din acest proiect mai face parte și comuna Brăești și Pârcovaci-Hârlău. Aici este prezent și Ion Ursache, cântăreț de muzică populară, viceprimar la Hârlău, vă invită pe toți și la Ziua comunei Lungani, care va avea loc duminică 26 octombrie 2014, de Sf. Dumitru. Acolo vom prezenta tabelul cu olimpicii de la fiecare școală pentru a fi recompensați”.

Prezent la manifestare a fost și viceprimarul și apreciatul om de cultură, legat sentimental de comuna Lungani, Matei Costică Creangă, cântăreț de muzică populară și inginer agronom care se implică în organizarea Sărbătorii comunei Lungani și va cânta pe 26 octombrie! „*Primul meu gând, înainte de a întâlni personalitățile prezente în sală, a fost întâlnirea cu poetul șerban Nedelcu! Eu sunt prin naștere, țaran, prin educație, țaran și prin ceea ce trăiesc, țaran și vreau să mor... țaran! Pentru sărbătoritul nostru de azi, primarul Gh. Pricopie, important este mesajul personalităților de față, poeți și scriitori, mesaj care va rămâne veșnic în amintirea celor mai mulți dintre voi!*”

Primarul comunei Lungani, ing. Gh. Pricopie, vădit emoționat, a apreciat întâmplarea frumoasă organizată în cinstea sa, a școlii și a culturii și a dat o veste excelentă pentru elevii școlilor cuprinse în generosul proiect al cărui principal părinte este: „*Împreună cu actorul Sergiu Tudose, vă promit că vă voi duce la spectacolul de la Teatrul Național, nu va fi ușor dar eu promit că vă voi duce la spectacol!*”

Într-un final foarte aplaudat, prof. dr. Dumitru V. Marin, vicepreședintele Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România a înmănat primarului Gh. Pricopie o Diplomă de Onoare pentru modul în care știe să adune valorile culturale în comuna sa.

O sărbătoare importantă care nu va fi ușor de uitat de toți cei care au luat parte!

***Meridianul, an XVI, nr. 38 (1.062),
joi, 25 septembrie 2014, pag. 12.
Val Andreescu***

Podu Turcului - Cinstire personalităților, cinstire cărții !

Puține sunt evenimentele organizate pentru cunoașterea, aprecierea și omagierea unor oameni legați de locurile natale și ajunși mari personalități ale zonei, țării și lumii, puține dar mai sunt și excepții! Joi, 29 mai, de „Înălțarea Domnului”, Liceul „Al Vlahuță” Podu Turcului a fost în sărbătoare! Elevii și profesorii prestigioasei instituții de învățământ au omagiat „Prima clasă” absolventă în anul 1959, atât cât a îngăduit vremea să mai rămână din cei 32 de elevi și câți au putut să se deplaseze! Foștii elevi au trăit o dublă sărbătoare și o dublă „înălțare” în cadrul unei întâlniri de suflet, un adevărat eveniment local, organizat excelent de către prof. Dr. Dumitru V Marin, viceprezedeinte al Uniunii Ziaristilor Români (UZP), directorul general al trustului de presă „Cvintet TE-RA” Vaslui și directorul general al ziarului nostru „Meridianul” de Iași-Vaslui.

Programul a fost unul dens și a conținut toate ingredientele necesare pentru reușită. Cei din „Prima Clasă” s-au adunat încet-încet în fața liceului iar soarele finalului de mai strălucea și în sufletele lor. Exuberanța, curiozitatea și emoțiile au înflorit pe fețele unor oameni trecuți de șapte decenii, iar bucuria recunoașterii cât și uimirea ori deziluzia transformărilor fizice ale timpului au fost afișate fără disimulare. Exclamații, saluturi, îmbrățișări, străngeri de mâini, înfiorări, întrebări și răspunsuri tremurate și câte o lacrimă imperceptibilă în colțul ochilor exprimau bucuria revederii și nostalgia anilor de liceu cu tot ceea ce avut-au ei mai frumos și înălțător.

La orele 11:00, într-o sală mare și frumoasă a liceului, prof. Domnica Murgoci, diriginta și directoarea de altădată, o doamnă luminoasă, modestă și carismatică a strigat catalogul (cel autentic!), iar elevii-seniori, așazați cumiți și înfrigurați de emoție, s-au ridicat, rând-pe-rând, și au rostit vorbe pline de căldură, de apreciere, de recunoștință și au punctat elemente fundamentale din viața, cariera și opera lor. Toți au apreciat efortul organizatoric și au mulțumit colegului lor, prof. dr. Dumitru V. Marin, cel care a făcut posibilă frumoasa întâmplare și toți au fost răsplătit cu aplaute. Regrete și frumoase cuvinte au fost rostite și pentru cei trecuți în neființă. Foștii elevi ajunși mari personalități, în cea mai mare parte a unei clase de excepție, oamenii care știu să adreseze mulțimilor de elevi, studenți, specialiști etc. au fost cuprinși de emoții firești.

Dintre momentele principale, pregătite cu atenție de organizatorul principal, prof. dr. Dumitru V. Marin, le amintim pe cele care au înfiorat sufletele unor septuagenari redeveniți liceeni: o reușită „Agapă sentimentală”, o originală „Paradă a suspinelor”, proiecția unui film documentar în care fiecare elev din „Prima Clasă” era prezentat în cadrul unor interviuri realizate de organizatorul principal, un excelent program de muzică populară oferit în dar de apreciatul ansamblu folcloric „Privighetorile Zeletinului”, multiplu laureat al festivalurilor și concursurile locale, naționale și internaționale, o veritabilă bijuterie culturală a județului Bacău, ansamblu înființat și condus de un nume mare, prof. Nicolae Popa. A strălucit, a primit

felicități și sincere aprecieri, prof. Dr. Dumitru V Marin, personalitate fără de care această întâlnire de suflet nu ar fi avut loc și cel care a prezentat un important volum documentar despre clasa aflată în sărbătoare, intitulat „Prima Clasă - Personalități de pe Valea Zeletinului” și care s-a bucurat de un real succes în rândul celor prezenți. Așa cum stă bine unei astfel de manifestări, cei prezenți au continuat destăinuirile, schimburile de informații și declarațiile ușor nostalgice și la convenită masă festivă.

Foștii elevi care au răspuns „prezent”, au vorbit cu înfiorare, cu nostalgie ori cu enziastm, iar ceilalți au întreținut o stare de bine, așa cum se întâmplă la asemenea momente unice în viață: prof. univ. dr. Ioan Berdan (*„Am așteptat cu nerăbdare acest moment al reîntâlnirii și mai înainte de toate, îi mulțumesc colegului nostru Dumitru Marin pentru că a făcut posibil acest lucru și propun de pe acum să-l lăsăm să pregătească o nouă întâlnire peste 5-10 ani! Sunt foarte mândru c-am terminat liceul din Podu Turcului”*), prof. dr. Dumitru V. Marin (*„Am avut noroc de un liceu bun! Trei profesori au jucat un mare rol în viața mea, am făcut două facultăți, un doctorat,*

aceasta este a 23-a carte, am fost în 32 de țări ale lumii și am transmis pentru TV și ziarul proprii. Plecând de la „Prima clasă” am deslușit marile personalități de pe Valea Zeletinului, mă bucur să vă văd, am o nevastă extraordinară, am trei copii foarte realizați, opt nepoți și vă am pe toți în sufletul meu!”), prof. univ. dr. Gheorghe Popa („Mă bucur că sunt aici! Cum să nu mă bucur dacă pentru câteva ore redevin copilul de altădată?! Mă bucur că-mi revăd profesorii, oameni care ne-au instruit și au contribuit hotărâtor la evoluția noastră ulterioară!”), prof. univ. dr. Mircea Varvara („Îmi manifest aceste emoții pentru că în Podu Turcului mi-am început cariera, am fost dirigintele acestei clase. Primele mulțumiri se îndreaptă către dl prof. dr. director și mare om, Marin Dumitru! Unele amintiri de aici le-am mai uitat, iar când ne-am întâlnit acum o jumătate de oră nu m-am simțit ca un străin printre străini, pe unii, v-am recunoscut numai după glas!”), prof. dr. Dorinel Ichim, prof. dr. Ioniță Druică, prof. dr. Constantin Popa, general Nicolae Rotaru, poezii și scriitorii Val Andreescu și Dumitru Brăneanu, reputații prof. Gheorghe Neagu, Victor Marin, Hristache Pricopie, informaticianul Cornel Brumă și alți absolvenți ai seriei: Tatiana Galan („Sunt absolventă a Universității București, am luat gradul I cu 10, am colaborat cu oameni de știință din Iași și din Bacău, am doi copii!”), Mihail Grosu, Mihai Serghie, ing. Ion Zaharia etc. Momentele emoționante create de discursurile mai sensibile ale fetelor au fost echilibrate de cele ale băieților, mai ghidușe, autoironice, voit optimiste. și-au amintit cu emoții ușor disimulate întâmplări și glume adolescentine, de munca plină de conștiinciozitate, de bucuria profesorilor de a preda, de șicanele colegiale sau de excursiile de pomină făcute în cele mai frumoase locuri din țară. N-a vorbit nimeni de averile materiale acumulate în vreme, ci de averile lor sufletești, despre familiile lor deosebite, copii, nepoți, despre deceniile petrecute la locurile lor de muncă alături de generații de colegi, elevi, studenți, cercetători, profesori, despre frumusețea profesiei lor. A strălucit prezența prof. Domnica Murgoci - fostă profesoară și directoare a liceului, multă vreme inspector general al ISJ Iași, cea care a ținut o lecție de limbă și

literatură română de câteva minute, pe care cei prezenți au primit-o cu reacțiile obișnuite ale unor elevi de ieri și de astăzi, cu atenție sau cu nerăbdare, cu seriozitate dar și cu glume șoptite și zâmbete pe sub mustăți, amintindu-i octogenarei profesoare că unii „elevi” au rămas la fel de indisciplinați și hazoși. („*Mi-amintesc cu plăcere de munca noastră prin care doream să vă îmbogățim spiritual, să vă înnobilăm sufletul și să vă asigurăm o bază de a porni la drum! Strigăm catalogul: Angheluță Maria? Nu mai este?! Dumnezeu s-o ierte!*”).

Printre personalitățile marcante prezente, atât în impresionatul volum „Prima Clasă”, cât și la manifestarea de la Podu Turcului, la loc de cinste s-a aflat și Prof. dr. Ioan Berdan, care a avut amabilitatea de a răspunde interviului nostru acordat în exclusivitate și la „fața locului”, interviu ce poate fi vizualizat pe site-ul nostru tvv.ro și din care am selectat: „*Este, într-adevăr, un moment înălțător, pentru că iată, poate întâmplător, poate nu, coincide și cu o zi foarte importantă din punct de vedere religios. De-abia am așteptat să ne reîntâlnim după 55 de ani de la terminarea liceului de aici, din Podu Turcului și, de asemenea, după 30 de ani de la ultima întâlnire. Trebuie să vă*

mărturisesc că înainte de toate, pot să vă afirm că sunt mândru că am terminat liceul din Podu Turcului, deși Podu Turcului figurează ca fiind o localitate marcată geografic printr-un cerc aproape de un element punctiform. Totuși, îmi aduc aminte că am beneficiat de un corp profesoral extraordinar de bine pregătit și de dotat din punct de vedere profesional și în special moral. Eu fac un bilanț acum, și bilanțul meu, în special cel spiritual, eu spun că e pozitiv, pentru că am dat mai mult decât am primit, așa cum se întâmplă cu toți cei care au ales cariera de dascăl. Cam în proporție de 90% mi-am recunoscut colegii, poate și din vina mea, pentru că nu am mai luat legătura cu toți în timpul trecut, și, sigur, i-am reîntâlnit cu dorința de a ne mărturisi din experiențele noastre bune și mai puțin bune din trecut și, sigur, să ne alinăm eventual, durerile pe care le-am avut unul sau altul, pe umărul celuilalt”.

Și toate aceste întâmplări frumoase nu ar fi avut loc fără contribuția Prof. Dr. Dumitru V Marin, acest veritabil luptător care a demonstrat tuturor că are darul și puterea de a înfăptui mereu ceva important, dar, care se datorează și rădăcinilor sale de vrednic țăran din lunca râului al cărui nume, cinstindu-l, și la adugat numelui său, prof. dr. Dumitru V Marin-Zeletin! Performanța reușită de a aduna o parte din foștii săi colegi din 1959, să le dăruiască bucurie și speranță și să le reamintească faptul că devenirea și gloria lor se datorează și Văii Zeletinului, acest pământ situat mai aproape de Cer, nu este la îndemâna oricărui septuagenar, iar aceste întâmplări frumoase nu vor putea fi uitate ușor!

**Meridianul, an XVI, nr. 23 (1.047),
joi, 12 iunie 2014, pag. 12.
Val Andreescu**

Tudor Pamfile – Omagiu marelui folclorist!

Toate anotimpurile sunt frumoase în comuna Țepu, județul Galați, dar sfârșitul toamnei aduce cu el ceva care ține de spiritualitatea locurilor, de frumusețea interioară a oamenilor, de momentele speciale în care este comemorat și omagiat Tudor Pamfile, o mare personalitate a culturii noastre și poate prima, ca importanță, a folclorului românesc! În fiecare an, la Țepu se desfășoară acțiuni ample închinată memoriei lui Tudor Pamfile, momentele se succed cu repeziciune și profunzime iar sufletele celor prezenți pendulează înfiorate între pământean și celest, între mundan și extramundan, pentru că în prim plan este folclorul românesc, element fundamental și definitoriu al neamului nostru.

O triplă sărbătoare!

Duminică, 26 octombrie, locuitorii comunei Țepu, invitații și oaspeții lor de oanoare s-au bucurat de o adevărată triplă sărbătoare: era ziua de odihnă a săptămânii, era marea sărbătoare a Creștinătății „Sf. Mare Mucenic Dumitru” și era și o mare sărbătoare a culturii naționale în care se omagia marele folclorist Tudor Pamfile, originar din comuna Țepu! Sala Centrului cultural care poartă numele de „Tudor Pamfile”, o sală cum nu au multe comune din România, s-a dovedit prea mică pentru afluența de public, școlar în marea sa majoritate dar și cu mulți oameni interesați de opera și viața marelui lor consătean.

La evenimentul organizat de Primăria comunei Țepu și ziarul Meridianul de Iași-Vaslui și Bacău au participat importante personalități din politica, administrația și cultura interjudețeană, printre care: prof. dr. Dumitru V. Marin, Vasile Ghica, Daniela Grigoraș, Marian Țuchel, Manuela Cebra, Gh. Vasilache și multe alte personalități importante.

Cuvântul de deschidere

Un frumos și cald cuvânt de deschidere a lucrărilor Simpozionului Interjudețean „Meridianul... Tudor Pamfile” a fost rostit de Marian Țuchel, Director al Primăriei Țepu și un om profund atașat valorilor culturale ale comunității: *„Primăria Țepu, cu sprijinul domnului prof. dr. Marin a organizat anul acesta un Simpozion Interjudețean care să comemoreze moartea lui Tudor Pamfile, personalitate reprezentativă pentru comuna cu atâtea rezonanțe istorice. Evident că salut cu toată stima prezența distinselor personalități contemporane aflate aici sau menționate în presă și afișe. Ne simțim mândri că asemenea Simpozion Interjudețean readuce într-un prim plan atât trecutul cât și prezentul cultural, social, administrativ, al locului de naștere a celui mai cunoscut folclorist român din toate timpurile. „Jocul vârstelor” în care m-a atras domnul Marin mă onorează și mă obligă, ne îndatorează pe toți care trebuie să fim atenți cu Limba Română, cu educația generației de azi, cu prezența noastră (cum spunea poetul american Walt Whitman) în vălmășagul creat de apartenența la Uniunea Europeană. Fiecare dintre dumneavoastră v-ați făcut datoria față de spiritualitatea noastră. Nu puteți fi decât exemple de urmat. Noi, cei de aici și de azi suntem la datoria vieții, la porția noastră de luptă: în administrație, în învățământ, în sănătate, în agricultură, în viața economică”.*

Un moderator inspirat și profund !

Lucrările simpozionului au fost conduse de prof. dr. Dumitru V. Marin, personalitate complexă care continuă să marcheze cultura națională și care este profund atașat valorilor spirituale ale comunei Țepu, cercetătorul care a studiat și a repus în circulația valorilor culturale opera vastă a apreciatului folclorist Tudor Pamfile și care prin teza de doctorat a consfințit

definitiv imensa valoare culturală și contribuția majoră adusă folclorului românesc de către Tudor Pamfile! „*Respectuos mă ridic în picioare în fața dumneavoastră pentru a vă saluta pe fiecare în parte și pe toți la un loc. Am în jurul meu un număr de oameni chiar importanți, dacă mă gândesc la manifestarea de astăzi dar, de fapt sunteți în jurul meu și al nostru, celor de aici, toți. Îndrăznesc să spun că este un mare privilegiu și o onoare pentru toți cei prezenți aici, deci, inclusiv pentru noi, să putem să înfățișăm la un moment de comemorare a lui Tudor Pamfile, o garnitură așa de serioasă de oameni de valoare. Eu zic să începeți cu Aplauze! pentru dumnealor. Se obișnuiește să mulțumim de la bun început Primăriei Țepu și domnului director al primăriei, Marian Țuchel dar, să mulțumesc și Consiliului local care, am înțeles că are aici prezent un număr de consilieri, să mulțumesc celor care au contribuit și vor contribui la reușita manifestării de astăzi. Foarte mulți spun că au emoții. Chiar dacă le avem, noi trebuie să facem în așa fel încât să fie emoție creatoare, că fără emoție de fapt nu se realizează nimic. Din punctul meu de vedere este vorba de emoția de a vă reprezenta personalitatea lui Tudor Pamfile cu care voi toți din Țepu trebuie să fiți nu numai mândri, trebuie să-l purtați în sufletul dumneavoastră ca pe o emblemă pentru că Pamfile a fost unul din cei mai mari folcloriști români, dacă nu cumva cel mai mare - și voi încerca să spun mai către final de ce îl consider cel mai mare - dar mai toți din câți suntem aici o să încercăm să spunem că Pamfile este emblema a câtorva județe, chiar mai ales a țării. Și Galațiul se zbate să spună că e mare personalitate a Galațiului și a Țepului, și Bârladul, județul Vaslui se străduie să spună ce mare personalitate este, pentru că acolo și-a desfășurat el activitatea, și, în sfârșit țara, care a fost popularizată încă din timpul vieții lui, de la New York, în capitala Norvegiei, la Londra, la Paris ș.a.m.d. Un mesager al spiritualității noastre a fost acest ofițer folclorist și, mai spun o dată, din punctul meu de vedere, care am făcut până la urmă și o teză de doctorat consacrată vieții și activității sale, să spun că este cel mai mare folclorist al țării. Și acum să trecem la discuții!”*

Tudor Pamfile – etnograful și folcloristul de excepție!

Despre omul, viața și opera lui T. Pamfile au fost prezentate lucrări și referate importante, iar din ele noi am selectat fragmentele care urmează: „În numai 15 ani, Tudor Pamfile a realizat o adevărată arhivă de etnografie și folclor reprezentativă pentru sudul Moldovei, publicând peste 40 de volume ce conțin proză și versuri populare, jocuri de copii, studii de etnografie, informații despre viața materială rurală, lucrări cu profil istoric etc. Comuna Țepu îi datorează cinstirea pentru că Tudor Pamfile a trăit clipa sublimă de a „scoate la iveală” marele suflet românesc, bulgărași mulți și frumoși de aur curat chiar din comuna Țepu așezând definitiv comuna noastră pe harta culturală a țării. Tudor Pamfile nu a publicat numai lucrări de etnografie și folclor, dar și de proză originală („Noaptea Sfântului Andrei”, „La Vadurile Nistrului”) și de istorie națională. Interesul pentru istorie s-a materializat în surprinzător de multe direcții, dacă ținem cont de faptul că a trăit doar 38 de ani, că profesia de ofițer l-a solicitat foarte mult în perioada de la începutul secolului al XX-lea și că a fost extrem de prolific în domeniul folclorului. A elaborat la Bârlad o revistă de cercetări și mărturii istorice „Miron Costin”, un manual de istorie, a sprijinit înființarea Muzeului de istorie a județului Tutova, a efectuat săpături arheologice și a desfășurat o neobosită activitate în Basarabia, după unirea acesteia cu România. La toate acestea se mai adaugă 404 manuscrise, alcătuite din lucrări de folclor în care se specializase, nuvele schițe, lucrări istorice (o istorie a Țepului, alta a Bârladului, un masiv material folcloric, provizie pe cinci ani pentru revista „Ion Creangă”, documente istorice pentru publicat în revista „Miron Costin”, toate devenite bunuri ale Academiei Române”, a afirmat prof. Virginia Doagă, directorul Școlii gimnaziale din comuna Țepu, iar Manuela Cepraga, din cadrul Bibliotecii municipale Tecuci a continuat: „Tudor Pamfile a anticipat genial conceptul de educație permanentă poate, datorită vocației sale pedagogice care l-a determinat ca între 1905-1909 să întocmească și să publice trei culegeri de folclor intitulate „Jocuri de copii”, vizând, în principal „educațiunea fizică a copiilor de școală, a tinerilor de sub

steagurile oștii și a celor în vârstă”. A fost numit „părintele etnologiei românești”, Tudor Pamfile a rămas în istoria folcloristicii românești, deși nu de fiecare dată a fost apreciat la adevărata valoare, prin neobositele strădanii de culegător, sistematizator și animator al culturii populare tradiționale. În urma lui a rămas un număr impresionant de volume (culegeri și studii) și colaborări la reviste dintre cele mai variate (cu profil etnologic, literar și istoric)”.

Prof. dr. Dumitru V. Marin - „Cetățean de Onoare al comunei Țepu”!

În cadrul Simpozionului Interjudețean, un moment cu totul și cu totul special și îndelung aplaudat a fost acela când în cadrul festiv, directorul Primăriei Țepu, dl Marian Țuchel, în numele primarului Helene Țuchel și în semn de apreciere a contribuției fundamentale adusă la studiul și cunoașterea operei marelui folclorist român, Tudor Pamfile a înmânat prof. dr. Dumitru V. Marin Diploma de „Cetățean de Onoare” al comunei Țepu și toate celelalte însemne ale onorantului titlu obținut de apreciatul om de cultură și directorul general al Trustului nostru de presă. Într-un amplu laudatio au fost prezentate meritele de necontestat în valorificarea operei folcloristului de excepție care este Tudor Pamfile, profundul atașament față de marea personalitate a comunei Țepu și față de valorile culturale ale zonei, valori pe care prof. dr. Dumitru V. Marin le-a făcut și continuă să le facă mereu cunoscute prin toate mijloacele sale, atât cele literare, de documentare cât și prin toate mijloacele media de care dispune. În cuvântul său plin de căldură și apreciere, Marian Țuchel, directorul Primăriei Țepu a spus, printre multe alte vorbe alese: „*Îmi este imposibil să nu vă doresc mulți ani în numele meu și al întregii administrații (în frunte cu Helene Țuchel), să dăruieți ani noi vieții și viață nouă anilor! Noi vom sta dreți în fața vremurilor care vin și pe care le dorim cu toții mai ușoare. Concetățeanul dumneavoastră Marian Țuchel vă asigură de întreaga sa grațitudine și cu aprobarea Consiliului Local Țepu, conform HCL nr. 39 din 30.09.2014 roagă să-l aplaudați pe domnul Prof. dr. Dumitru V. Marin la primirea diplomei de „Cetățean de onoare”!*”

În semn de mulțumire și răspuns, proaspătul Cetățean de Onoare al comunei Țepu, prof. dr. Dumitru V. Marin s-a adresat audienței iar un om avizat putea observa un normal tremur al vocii și a sufletului sărbătoritului atunci când a vorbit de Tudor Pamfile, de comuna Țepu și de d-na prof. Iulia Marin, fiică a comunei Țepu și distinsa soție a prof. dr. Dumitru V. Marin: *„Ne manifestăm azi ca o lumânare în comemorarea și celebrarea operei și a personajului și în a ne prezenta colțul nostru de suflet. Și atunci, iată de ce unii dintre cei care pot să o facă și încă o fac cu cinste ar fi doamna Margareta Basoc pe care chiar vă rog să o aplaudați, a fost profesoară de profesie, cu ocazia aceasta îndrăznesc să vă prezint și pe doamna profesoară cu două facultăți, Iulia Marin, cea care a întreținut timp de aproape 60 de ani dragostea pentru Tudor Pamfile dat fiind că eu, dacă am scris despre Pamfile de atâtea ori, dumneaei a fost cea care m-a îndemnat să-l susțin și să scriu mereu așa cum, cu un domn care lipsește astăzi, Nicolae Chiscop - m-am întrecut toată viața cu el. Mereu scria și el câte ceva despre Tudor Pamfile și nu m-am lăsat, am scris și eu mai mult. Am ajuns până acolo încât să fac - după cum v-am înștiințat - o teză de doctorat care, la ora actuală se află în biblioteca dumneavoastră, „Tudor Pamfile și revista Ion Creangă”. Deci, un gând bun profesorului Nicolae Chiscop, cel care o viață întreagă m-a concurat dar a fost tare bine că ne-am întrecut să scriem cât mai mult despre Tudor Pamfile. Eu, ca jurnalist, îndrăznesc să spun foarte bun sau mare, sunt supravegheat de un alt jurnalist Iancu Aizic, de la Ziarul Tecuceanul.”* „Vreau să adresez cuvinte de laudă d-lui profesor Marin, cel care a inițiat această manifestare în colaborare cu UZP și cu Asociația Literară „Păstorel” Iași! Este persoana cea mai autorizată care a scris despre T. Pamfile și fără îndoială, a adus cea mai consistentă contribuție” a afirmat în cuvântul său prof. Gh. Vasilache.

Organizare de nota 10!

Va trece multă vreme până când evenimentul cultural de la Țepu, acest reușit Simpozion Interjudețean intitulat „Meridianul ... Tudor Pamfile” ar putea fi uitat de cei prezenți la lucrările sale! Eveniment complex și complet, am zice noi, în cadrul căruia

oameni de cultură și de știință au omagiat pe marele folclorist Tudor Pamfile dar și pe merituosul prof. dr. Dumitru V. Marin, cel care documentat și acribic a realizat o apreciată teză de doctorat închinată omului și operei folcloristului Tudor Pamfile. O organizare de zile mari în care s-a remarcat directorul Centrului Cultural „Tudor Pamfile” al comunei Țepu, Gina Obreja, omul care a fost peste tot și a făcut ... de toate: a prezentat aspecte din viața și opera lui T. Pamfile, a vorbit despre realizările culturale ale instituției pe care o conduce, a cântat muzică populară și a prezentat ansamblul folcloric „Cununița Țepului”, o bijuterie și o veritabilă avere culturală a comunei, un ansamblu care s-a afirmat pe multe scene ale Moldovei și ale țării.

Despre ampla și importanta manifestare culturală de la Țepu, despre cele două mari personalități care au fost omagiate și despre realizările oamenilor harnici și gospodari ai comunei s-ar cuveni să fie scrisă o carte în care să se vorbească de frumoasele cuvinte rostite de către invitații de onoare și de personalitățile locului, despre admirabila „Șezătoare tradițională” prezentată de „Cununița Țepului”, cea care a oferit și un apreciat program de cântece și dansuri populare, despre momentele folclorice, de poezie și umor oferite de invitații vasluieni, despre diplomele și plachetele acordate de Primăria Țepu și de Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România, despre momentul folcloric reușit al solistei de muzică populară Elena Țurcanu și de cel al solistului local de mare perspectivă Valentin Oiță, despre prezentarea ziarului Meridianul de Iași-Vaslui și Bacău, despre excelenta expoziție foto „T. Pamfile” organizată și din care nu ar trebui să lipsească referatele și cuvintele pline de profunzime ale prof. dr. Dumitru V. Marin, Vasile Ghica, Daniela Grigoraș, Gheorghe Vasilache, Virginia Doagă, Gina Obreja și mulți alții.

Un simpozion-eveniment care va rămâne de referință pentru cultura comunei Țepu și din care pot fi vizualiate aspecte filmate pe site-ul nostru tvv.ro!

**Meridianul, an XVI, nr. 43 (1.067),
joi, 30 octombrie 2014, p. 6, 10.
Val ANDREESCU**

Bârlad - Întâlnire cu scriitori!

Seria itinerantă de întâmplări frumoase unite sub titulatura „Zilele Ziarului Meridianul de Iași-Vaslui” a ajuns în apreciatul municipiu Bârlad, veritabil centru al Culturii române, acolo unde pe data de 13 martie, în Sala de lectură a Bibliotecii Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” s-au desfășurat acțiuni similare celor de la Hârlău, Românești, Bârnova, Prisăcani, Podu Turcului etc. Un public numeros, preponderent format din elevi din anii terminali ai claselor de filologie, dar au fost prezenți și profesori, directori reprezentanți ai Primăriei Bârlad au primit informații privind ziarul Meridianul, au asistat la lansarea noului volum al prof. dr. Dumitru V. Marin și au participat la o scurtă întâlnire cu scriitori.

Conducerea liceului salută oaspeții

Lucrările au fost deschise de prof. Gheorghe Pricop, apreciatul director al prestigioasei instituții de învățământ bârlădene, cel care a salutat oaspeții și care, printre multe altele, a spus: „Biblioteca liceului nostru este, astăzi ca și alte dați, gazda unei lansări de carte a d-lui prof. dr. Dumitru Marin, o carte în care dumnealui ne prezintă o serie de personalități pe care le-a cunoscut și despre care ne va împărtăși și nouă aspecte. Autorul este un model în viața social-culturală și bine ar fi dacă din ce în ce mai mulți tineri îl va urma!”

Un autor și un model social

Prof. dr. Dumitru V. Marin, autorul volumului „CEAUȘESCU-...-BĂSESCU, Mitterand - Snegur - Iliescu, Lucinski - Constantinescu, Regele Mihai I, - evocări de reporter - Ediția a II-a îmbogățită -”, cunoscut și apreciat în lumea culturală, politică și administrativă a județului, și nu numai, a prezentat date importante din istoria ziarului Meridianul, săptămânal care se îndreaptă către 18 ani de viață, despre volumul nou apărut, a prezentat publicului tânări realizări ale trustului de presă Cvintet Te-Ra Vaslui și o serie întreagă de învățăminte și sfaturi pentru liceeni. Așa cum ne-a obișnuit, din lungul său discurs nu au lipsit nici prezentarea celor mai importante aspecte ale vieții și operei sale, ale succeselor înregistrate în multele domenii pe care le-a abordat în cei peste 73 ani de viață, despre lupta sa, convingerile și învingerile sale. Am selectat pentru cititorii ziarului nostru: „*Eu fac parte dintre cei care am vorbit uneori la 5000 de oameni, duminica trecută la vreo 50-60, nu știu câți erau și, de regulă, prin acțiunile ziarului Meridianul, pentru că noi ne aflăm la dumneavoastră în cadrul Zilelor Meridianului, noi facem nu neapărat lansări de carte, nu neapărat discuții despre ziarul Meridianul, ci încercăm să ajungem la sufletele dumneavoastră! Observ că tânăra generație se duce către meserii practice, cu gândurile către străinătăți și vreau să meditați asupra acestor lucruri. Am întrebat pe un elev blonduț de la un liceu ce visuri are și mi-a răspuns că visează să ajungă în străinătate, crezând că pe acolo toți câinii sunt cu colaci în coadă!*”

Despre cum să reușești în viață

Fac parte dintre cei care am avut noroc, am avut voință de câștig și, de ce nu?, am dormit puțin! Ca să reușești în viață ai nevoie de cel puțin trei lucruri: de cineva care să spună că ești bun, de regulă sunt profesorii voștri, să știi, să vrei și să poți. Asta-i deviza reușitei: a ști, a vrea și a putea! Vă fac o mărturisire: eu sunt copil de țăran, de coala de la Podu Turcului, am crescut cumplit de greu dar am avut voință să fac ceva la viața mea. Am reușit să fac televiziune, radio și ziarul ăsta care acuși-acuși pleacă pe-al 18-lea an! Este cel mai lung săptămânal din istoria presei românești! Eu fac parte din personalitățile culturii românești, sunt în Dicționarul etnologic din toate timpurile, care cuprinde 871 de oameni și eu sunt unul dintre ei! Fac parte dintre personalitățile jurnalismului românesc, am cele mai multe fișe dintre jurnaliștii actuali, nouă!, asta înseamnă că am făcut ceva, volumul ăla este foarte mare și cuprinde 33.500 de jurnaliști și publiciști, și suntem numai 232 cu operă mai impresionantă. Eu nu pot exagera și pe mine nu mă puteți prinde nici cu cuvântul minciună dar-mi-te cu minciuna cuvântului!

„Cartea, un prilej de mândrie pentru mine!”

Am mai realizat vreo 22 de cărți, aceasta este a 22-a, cred că am mai realizat o școală de presă și în condițiile actuale când presa dă faliment, multe publicații vasluiene se înscriu aici, noi rezistăm prin faptul că nu publicăm femei goale, gen cele de la pagina 5, ci avem o pagină de cultură, nu scandaluri și alte minuni de zi cu zi, cu care mai toate celelalte jurnale își prezintă producțiile. Cred că decât să ajungi vedetă ca Bianca Drăgușanu este mai bine să ajungeți ca nu știu care om de cultură, ca nu știu care scriitor, muzician etc. Această carte, care a apărut de curând, înseamnă evocarea întâlnirilor mele cu 9 președinți de stat, cartea arată momente esențiale și din istoria țării noastre și este un prilej de mândrie pentru mine că m-am aflat în preajma unor mari personalități mondiale.

Sunt foarte onorat pentru că m-ați ascultat și că împrejurul meu se află niște oameni de foarte bună calitate. Vă doresc să fiți ambițioși, să aveți puterea de a face și de a învăța

numai de la oameni care au reușit ceva în viață!”, a afirmat, în încheiere, prof. dr. Dumitru V. Marin.

Meridianul - Un ziar de informații și opinie!

Despre carte și despre autorul ei a vorbit și subsemnatul, care a prezentat rubricile și politica ziarului Meridianul, a vorbit despre liceu și elevii săi, despre norocul de învăța într-o asemenea instituție de învățământ și de a avea profesor de Limba română pe una din cele mai mari personalități literare ale zonei și ale țării, poetul și scriitorul Simion Bogdănescu: *„Apreciez că sunteți oameni frumoși și nu numai așa cum v-am filmat, la exterior, ci aveți și interiorul frumos, de vreme ce ați ales să participați la această întâlnire cu cartea și cu scriitorii! Mai cred că sunteți niște norocoși, de vreme ce vă bucurați de un liceu prestigios și de un profesor de Limba română excepțional, dar prof. Simion Bogdănescu este și un poet de renume național, și membru USR și un prozator dintre cei rari! (...) Cartea aceasta va rămâne ca un îndreptar, ceva la care se vor opri cercetătorii literari și istoricii pentru a cerceta etapa aceasta la care se oprește cartea iar autorul ei este, așa cum a afirmat dl director al liceului, un adevărat model. Nu mă refer neapărat la faptul că a făcut televiziune privată, ziar și radio, școală de presă etc., mă refer la faptul că oriunde a încercat, și a încercat în domenii de vârf, a reușit cu asupra de măsură. Poate și pentru faptul că are principii de viață sănătoase și că este foarte-foarte harnic! Nu știe ce este odihna și chiar cred că nu știe să se odihnească. În cei aproape 10 ani de când colaborăm, nu am văzut un om mai fără stare, mai harnic și mai preocupat de probleme importante.*

Ziarul Meridianul, pe care am bucuria să-l coordonez, este un săptămânal care abordează domenii diverse, de la politică, administrație, cultură, rural și până la realizări și proiecte importante din viața comunităților celor trei județe vecine. Nimic despre crime, prostituție, carnagii ori subiecte mondene, nimic provocator și nimic despre sexualitate, dar prezentăm subiecte și luăm atitudine împotriva unor nocivități din societate, droguri, alimentație irațională ori alimente necorespunzătoare. și pentru că este o întâlnire cu scriitori, voi

recita două poeme și câteva epigrame”, a spus și subsemnatul, printre altele.

„O carte memorabilă”

A surprins plăcut liniștea și interesul publicului pentru întâmplarea frumoasă de la Bârlad, atenția participativă a celor tineri, dar a surprins plăcut și cuvântul poetului și scriitorului Simion Bogdănescu, eminent profesor la liceului bârlădean, membru USR și prieten al nostru: „Eu încep prin a-i strânge mâna d-lui prof. dr., ziarist, scriitor, Dumitru V. Marin ca să apuc să scriu și eu o carte și acolo să mă laud că am dat mâna, în 13 martie 2014, cu dl prof. dr. Dumitru V. Marin, scriitor prestigios și ziarist de frunte! Dumnealui este și prozator, și folclorist și gazetar. Cartea la care facem referire are, totuși, personalitatea ei, fiecare carte își are destinul ei. Dr. prof. Dumitru Marin, ziarist, reporter, evocă niște personalități, să zicem așa, de excepție, odată ce au fost conducători! După un cuvânt scurt, începe chiar cu Nicolae Ceaușescu. Eu am rămas un pic surprins pentru că actualmente este un gest îndrăzneț să încerci să repui în circulație figura lui N. Ceaușescu, o figură de ... „cel mai iubit dintre pământeni”. Totuși, Dumitru V. Marin are îndrăzneala de a-l prezenta pe N. Ceaușescu așa cum l-a cunoscut! Câteva secvențe de unde nu reiese că ar fi fost un tiran, un dictator ci, că ar fi fost un adevărat patriot și face o apropiere cu destinul lui Ștefan cel Mare. Urmează celelalte personalități, tot așa prezentate secvențial. Cartea este memorabilă pentru că reține câteva gesturi memorabile ale unor personalități, este documentară pentru că participă la istoria națională dar are și unele virtuți literare. Nu este o carte de beletristică, este una de gazetar. Eu îl felicit pe dl profesor și-i doresc, când are 57 de ani de activitate literară și gazetărească, mult succes și ...iarăși îi dau mâna, ca să pot să scriu și eu o carte și să spun că în 13 martie 2014 am dat mâna cu prof. dr. Dumitru V. Marin!”

Val ANDREESCU
Meridianul, an XVI, nr. 11 (1.035),
joi, 20 martie 2014, p. 7.

La Iași: FESTIVAL FOLCLORIC INTERNAȚIONAL

La Vaslui: Spectacol folcloric de excepție!

Iașul pare fruntea într-un ansamblu moldovean care-și valorifică această imensă bogăție tradițională: jocurile dramatice cu măști! Directorul Adrian Ardeleanu chiar a reușit internaționalizarea „Datinelor și obiceiurilor de iarnă” în ediția XLVII (47) de pe 20 decembrie la Casa Studenților. Cele 18 alaiuri de alaiuri menite să acopere peste 6 ore de spectacol, au inclus prezențe din Bălți - Republica Moldova, Zastavna - Cernăuți - Ucraina, Căluții din Horbova - ținutul Herta tot din Ucraina, Țărăncuța din Durluști - Republica Moldova.

Din Țară: „Baltagul” din Monor, județul Bistrița-Năsăud, Cetina de la Vama-Suceava (l-am îmbrățișat pe dr. Cotlarciuc, însoțitorul și sponsorul credincios), Ceata Junilor de la Măguri-Răcățau, județul Cluj, Valea Uței din Volovăț - Suceava, Strugurelul de la Cicârlău (un primar voinic și bun interpret) - Maramureș, Cordăreanca de la Cordăreni - Botoșani, toate acestea au încântat publicul dintr-o sală arhiplină și bun cunoscător al valorilor în domeniu.

Spre onoarea și afirmarea valorii lor n-au lipsit „Plugușorul cu felinar” de la Tătărăuși cu un primar de excepție, Căluții și Berbecii de la Fântânele în frunte cu primarul dirijor, Cerbul de la Pârcovaci (mă rog, feblețea primarului Constantin Cernescu, cu profesorul Ciobanu, conducător valoros, mereu

tânăr), Colindătorii de la Mogoșești, Cerbul de la Scobinți (C. Curecheru de la Sticlăria e un artist popular unic!) Alaiul de obiceiuri de la Mirosllovești - Iași și mai ales Cerbul de la Heleşteni - Iași, cu un primar, Constantin Hîra, cu totul dedicat acestui ansamblu! Altfel spus floarea cea mai vestită a Moldovei...

Ne-ar trebui multe pagini să schițăm frumusețea și semnificația acestor manifestări într-un spectacol menit totuși să aibă fluentă, deci să fie stilizat! Considerații de specialitate - pe altă dată! Să remarcăm însă contribuția specială, integrală pe alocuri a primarilor din localitățile amintite. Să observăm doar că inima, mintea, sufletul și... literatura au fost prezente într-un patriotism nedisimulat. Deocamdată, doar felicitări organizatorilor!

LA VASLUI...

Plecat-au 30 de formații din 30 de comune cu primari inimoși. „Nu putem lăsa să se piardă asemenea comori” zice Mircea Scutelnicu (Gârceni). „Obiceiurile și datinile de sărbători sunt componente ale existenței... naționale” afirmă tânărul primar de la Boțești. „Ele vin cu noi și-s ale noastre” zice filozofic Mircia Vlasă de la Pungești și cam același lucru Valerică Radu, primar la Rebricea. Mai clar a fost Valerian Hriscu, primar la Lipovăț: „fără noi aceste datini se pierd, deci e și datoria noastră în fruntea comunității”.

Ca în Centrul Civic al Vasluiului să aduni circa 1000 de „artiști”, cam 15000 de vasluieni și să susții un festival circa 7 ore, a fost nevoie de... efort și pricepere. Așa că-l putem felicita pe Lucian Onciu, cel de toate zilele, inspirat și eficient, duminică 21 decembrie, organizatorul Festivalului de sub egida Consiliului Județean.

Dacă la Iași a fost mai subțire dar mai rafinat, cu perle folclorice, tot românești dar de peste granițe, la Vaslui a existat o desfășurare de fantezie, de încredere în viață, un spectacol de sunet, lumină, culoare și magie fără frontiere. Chiar că Moldova e leagănul și fruntea Datinelor și obiceiurilor de Sărbătorile de iarnă!

Dumitru V. MARIN
Meridianul, an XVI, nr. 50 (1.074),
marți, 23 decembrie 2014, p. 14.

c) TV.V. la scara istoriei naționale

Considerațiile care urmează acoperă (toate) componentele grupului de presă, dat fiind preluarea internă a materialelor și aceiași ziariști alcătuitori.

Tiparul (cu litere mobile) a însemnat o primă revoluție culturală (nu-mi place de loc termenul, dar n-am la îndemână altul) pentru că s-a pus la îndemâna întregii lumi ansamblul de teorii, descrierea invențiilor, conceperea cărților și autorii lor, s-a deschis drumul către altă treaptă a civilizației.

Inventarea, producerea, utilizarea curentului electric stă la baza altei trepte civilizatorii. Începutul secolului al XX-lea în care s-a găsit calea pentru electrificarea teritorială și în masă a produs efecte greu de cuantificat astăzi, printre care fotografia/filmul, bomba atomică, aviația, diversificarea personalizată a producției editoriale, comunicarea telefonică, telegrafică. Radioul (deceniul 3), televiziunea (dec. 5-6) și-au început ascensiuni care în prezent au desfășurare globală.

Computerul determină altă revoluție complexă științifică, educativă, culturală, politică etc. În 1973 la Văleni de Munte acad. Grigore Moisil, care ne-a dus în fața unui calculator

Felix cât un perete mare, vorbea de atâtea explozii din cauza computerizării încât și îmbrăcămintea va fi afectată, ajustată, diversificată. Chiar dacă l-am crezut, chiar dacă industria romaneasca de calculatoare a dat chix, tot nu bănuiam cum aplicațiile atât de numeroase și de utile ale zilei de astăzi cu acest instrument deopotrivă de pierzanie dar și dătător de viață, fara de care nu se mai poate concepe civilizație.

Pământul întreg reacționează astăzi la cultura video. De câțiva ani scriem despre binefacerile și nenorocirile ei.

1989 a însemnat și desprinderea României de tipare educative vechi bazate pe elemente „tipografice”, deci pe carte, scriere, școală tradițională.

Televiziunea a devenit astăzi principalul mijloc de informare și educație, faur de noua viață socială. E drept că în 2016 și influența televiziunii pare spre sfârșit întrucât explozia comunicațională pare de neoprit în realizările care de care mai spectaculoase: laptop, smartphone, alte mii de feluri de terminale, cu recepție tv... în mijlocul naturii.

Dar Televiziunea Vaslui s-a aflat aici la Vaslui, în bătălia pentru imaginea vasluienilor pe care i-a servit și apărât. Observați că în ultimii ani despre acest județ se dau imagini numai și numai de rău? Mai rău se pare ca nu se poate.

Prin rezultatele sale, constatăm ușor că (de) aici a existat un segment al desăvârșirii „videotecii” naționale. Miile de emisiuni ca și postările actuale pe www.tvv.ro s-au subsumat unui proces evolutiv, încă pozitiv, cu roluri multiple dar mereu volatile. Cine-și mai aduce aminte acum de spectacolul extraordinar, în direct, de la Casa de Cultură Vaslui pentru lansarea la președinție a prof. univ. dr. Emil Constantinescu? Dar de prezența în studio a președintelui de stat, a prim-miniștrilor și atâtor personalități?

Toate-s praf, ar zice poetul nostru național M. Eminescu, deci totul e sortit uitării.

Dar „momentul” prelungit peste 2 decenii a fost acel de gustata și apreciată glorie cultural-socială.

Dar, mai există actanți ai acestui timp, deci, posibilitatea de a găsi locul și meritul unei întreprinderi 100% vasluiene.

Poate că chiar totul s-ar uita, s-ar pierde dacă n-am așeza în calea uitării cărțile, printre care și cea de față.

TV.V. mai există on-line, radioul la Bârlad, ziarul Meridianul în 4 județe ale Moldovei, M.C.R. în 4 continente, 23 de capitale și în peste 100 de localități românești. Numai în primele 3 numere avem 243 de colaboratori.

În toate aceste mijloace culturale am cuprins multe mii de persoane din toate colțurile lumii, am aflat opinii autorizate de la personalități excepționale, am iluminat viața amărâților din Vaslui și Moldova.

La scara culturii românești cel puțin un fragment își are originea și desfășurare aici, din 5 decembrie 1990...

Noi, am muncit, am învățat, am învățat pe mulți alții!!!

***

Publicații din județele vecine au înfățișat unele dintre activitățile TV.V.:

Deșteptarea Bacău – 3 iunie 2014 acordă un spațiu larg întâlnirii de după 55 de ani – sărbătoare – rememorare – amintiri; 5 septembrie 2015 – participarea la sărbătoarea a 40 de ani a Ansamblului „Privighetorile Zeletinului”, ar fi doar două nominalizări din lungul șir de mențiuni.

Ziarul de Bacău – prin redactorul Petru Done, are mai multe mențiuni în ultimii 3 ani despre participarea TV.V. sau a directorului său la Podu Turcului, Glăvănești, Slănicul Moldovei.

Mihaela Băbușanu - postează pe blogul ONG pe care-l conduce și publică în ziarele băcăuane relatări de la diverse evenimente.

Ziarul Tecuceanul, ori **Revista Booklook** postează fotografii sau relatări de la manifestările susținute în județul Galați sau respectiv, în județul Iași.

d) Și peste hotare

Interviuri grele am realizat la TOPKAPI, din Istanbul, cu Ministrul Culturii din Turcia, unde m-am descurcat cu franceza și... gestică. Am obținut înregistrare - intrare-filmare-interviu în 20 de minute, aprobare specială de la el; altul, cu primărița Strassbourg-ului, M. Trauttman (1999), în cabinetul ei (era și secretar general la Consiliul Europei) și, în 2003, cu primarul orașului înfrățit cu Bârladul, Selciukglu, cu ocazia semnării documentelor de înfrățire de către Primari (Ion Juverdeanu de la noi) și turcul care, neștiind nici o altă limbă decât turca, am avut interpretă. Nu a fost ușor deloc nici la Prefectura TOURS, în 1999, când, împreună cu un grup de săteni din Miclești, am fost în schimb de experiență la Neuille Pont Pierre. în ziarul La nouvelle Republique, vendredi 20 aout 1999, nr. 16.667 se consemnează că „le tout etant filmé par Dumitru Marin, le directeur de TVV canal 36, la television de la province de Vaslui”, (p. 37R).

M-am descurcat cu Jean Delaneau, President du Conseil General d'Indre-et-Loire, filmând într-un picior, vorbindu-i limba, după cum adeverește și colegul și prietenul Vasile Bulai.

Mi-a fost imposibil să filmez la întâlnirea cu Papa, venit cu Papamobilul la Krakovia, păzit strașnic în piața centrală (lângă Palatul cronicarului Miron Costin) obținând dreptul de a face doar câteva fotografii. Am primit, eu și familia mea, pioși, binecuvântarea Papei Ioan Paul al II-lea, în Polonia.

Multe reușite în țară sau în Europa (am filmat la Ankara, Antalya, Istanbul, Sofia, Plevna, Kiev, Moscova (puțin), Budapesta, Praga, Viena, mai multe orașe din Germania, Paris, Tours, Nantes, Strassbourg, București, Londra, Oxford ș.a.) s-au soldat, de regulă, cu transmisii directe telefonice. Cele mai multe din Turcia, Rusia și Anglia, cele mai puține din Ungaria. Miile de metri de bandă filmată îmi stau mărturie că acolo nu a fost persoana ci reporterul care și-a sacrificat odihna,

distrația să filmeze, sau să transmită la Vaslui ce vede și ce aude, în interesul acestei comunități.

Mi-au răspuns:

Cel mai rece – prim-ministrul Rep. Moldova, Valeriu Muravschi (5.I. 1992, emisiunea nr. 56);

Cel mai călduros – personalul de la BBC; la ei „acasă”;

Cel mai trist - un parlamentar european popular-ecologist (1999); Ce mai slabă întrebare i-am pus-o fostului Rege Mihai, cu care am convorbit de 3 ori, cea mai bizară Prințului Paul de România (23 septembrie 2000).

Cel mai vesel – președintele Mircea Snegur la Palatul prezidențial, Chișinău, Republica Moldova.

Interviuri și emisiuni cu mare greutate: cu Ioschka Fischer pe 2 dec. 2001, la Budapesta (și eu, ca șef al delegației ecologiste, operator Sergius Marin); să nu uităm că, în calitatea sa de ministru de externe german a făurit Constituția Europei...

Invitați în studioul TV Vaslui, ambasadorul SUA la București, Rosapepe, ambasadorii Chinei, Nigeriei, Marii Britanii ș.a. și recent Jonathan Scheele, șeful Delegației Comisiei Europene

Ar putea, acestea, fi dovezi de muncă și valoare?

*

În Franța sunt amintiri, întâmplări, impresii, scrisori etc. legate de cele 3 călătorii cu numeroase peripeții (inclusiv 2 jafuri la Strasbourg și Paris) și multe învățăminte.

M-am „revăzut” cu D’Artagnan la vestita cârciumioară „Le cheval blanc”, am văzut castelul impunător (la câțiva kilometri distanță) cumpărat de un pictor american care avea expuse într-o sală specială 91 (nouăzecișiuna) de picturi ale clitorisului (adică a organului genital feminin de reproducție) pe care scotea bani destui și după 2 vizite și un interviu lung s-a invitat în România (dar eu nu am putut să-i susțin deplasarea și pretențiile), am văzut frumusețile de pe Valea Loarei cu castelele ei dimprejurul orașului TOURS și am locuit aproape 3 săptămâni la o fermă agricolă. Impresii am mai publicat.

Păstrez și azi legătura cu fermierul care împreună cu soția și un copil cultiva 360 de hectare (!!!)

La Neuille Pompierre (comună cât Hușul dar la câmpie) am observat modul de viață al francezilor iar la Casa lor de Cultură i-am învățat... PERINIȚA, cu rezultate spectaculoase imediate. Am donat o carte a mea, m-am ales cu o diplomă și cadouri...

Tour D'Eiffel - Franța

Parisul e scump și mergând pe liniile speciale pentru turiști cu ascultare în 5 limbi străine, la casă, dar nu și româna. Am văzut atâtea, am umplut multe casete cu filmări, cu români bogați, necăjiți, hoți, scriitori, persoane importante, curve, localuri ca Moulin Rouge, magazine, stadioane, podul Alexandru, Tour D'Eiffel. Deși am urcat în vârful său, cu emoție, n-am rămas prea impresionat.

Parisul a meritat și merită să fie văzut !

Și acesta și alte orașe franțuzești au un ritm de viață extrem de viu, zgomotos și scump.

Vasluian la... Budapesta!

De regulă în acest colț de pagină expun teme sau idei generale aplicabile fiecăruia dintre noi. Cred că pe unde au trecut unii, prin lumea largă, mai pot ajunge și alții. Mai avizați însă, după experiența noastră.

Budapesta

Așa cum am spus, am reprezentat Partidul Federația Ecologistă din România la Internaționala Verde al cărei Consiliu s-a întrunit vineri - sâmbătă - și duminică (31 noiembrie - 2 decembrie 2001) la Budapesta. Fără orgoliu spun că este rangul cel mai înalt de reprezentare pe care l-a avut vreun vasluian în ultima perioadă. Cel mai înalt, dar nu cel mai eficient (pe care l-a reușit dl. Ion Manole, președintele Consiliului Județean Vaslui), pentru că întâlnirea a rămas formală.

Recent, Adrian Năstase mai reprezentase România la Internaționala Socialistă Democrată dar ca Executiv și nu numai politic.

Doctrina ecologistă are forță să ajungă majoritară în Europa și în lume pentru că în condițiile normale ale economiei de piață, împotriva supremației banului și profitului trebuie să fie mai presus viața sănătoasă. Pe care o visăm cu toții. Să nu ne închipuim că (Joschka) Fischer, ecologistul neamț și cel mai puternic în executivul națiunilor europene, face ce vrea el. L-am văzut ca și pe noi, reprezentanții de rând, răspunzând la întrebări, inclusiv ale mele. El, omul care învârtește politica externă a Comunității Europene. S-a văzut mai apoi, la 2 zile, la București, la întâlnirile din cadrul vizitei oficiale.

Chiar atent să nu-i iau funcția, președintele Federației Ecolosite din România, Alexandru Ionescu m-a desemnat șeful delegației României la întâlnirea din 30 noiembrie - 2 decembrie 2001, la Budapesta, a Internaționalei Verzi, cu 3 mandate - drept de vot. Am convorbit cu toți mai marii Internaționalei, care fugeau de răspundere ca dracul de tămâie. În protocol era și întâlnirea cu ministrul de externe al Germaniei, președinte al ecologiștilor nemți, Ioschka Fischer. Era păzit foarte bine cu... automatele și măsuri de securitate deosebite și pentru mine, înștiințat de asta, pentru a nu se repeta ceva din răpirile de la jocurile olimpice.

Față în față cu ministrul german de externe Fischer (un mare puternic al zilei în Europa) n-am avut decât handicapul că nu știam nemțește sau englezește, dar am avut traducător. Am discutat 2 ore, 3 puncte esențiale:

1) Sprijinul ecologiștilor români (cerea la toate partidele ecologiște) pentru un delegat neamț în Biroul de conducere și așa am votat.

2) Sprijinul pentru a intra și Republica Moldova în Consiliul Europei.

3) Sprijin pentru intrarea României în Uniunea Europeană și în Internaționala Verde.

Fischer mi-a înmănat, în semn de încredere și amiciție proiectul de Constituție a Europei precizând că vor trece mulți ani până va fi votată. Exact așa s-a întâmplat. M-a impresionat farmecul personal, condescendența care ne-o arăta, poza personală și sinceritatea opiniilor. Sergius Lucian Marin filma

tot ce se discuta cu pistolarul neamț în spate. Delegația europeană părea indiferentă (și era), cea ungară ne neglija, nu vorbea nimeni cu noi, portughezii erau foarte expansivi, moldovenii s-au lipit de noi, prof. univ. Ion Dediu era mereu lângă mine și am comunicat perfect.

Ca român însă îmi dau seama că avem de luptat nu glumă, să stăm la masă cu domnii. Dacă nu vrem să fim bananieri sau forță de muncă agricolă. Ei cam au de toate, noi sperăm să avem.

La Budapesta am dobândit speranța că putem fi mai eficienți decât ei ! În nici un caz cerșind un blid de mâncare ci... prin muncă și minte !

Vizitată mai de multe ori (în orașele Debrecen, Gyor, Budapesta), cu revederi lăcrimoase cu români orășenizați acolo, țara a prezentat o națiune revansardă și arțăgoasă.

Câinele te mușcă, chiar dacă-i dai de mâncare, când îi vine bine, ziceau ardelenii despre vecinii pe care azi îi vizitează ușor.

**(Meridianul, An II, nr. 103 (232),
10-12 decembrie 2001, editorial)**

MONTREAL, la el acasă, în CANADA

Sunt convins că rândurile de față folosesc multor cititori sau ascultători. Măcar și pentru că unora li se pare că pe acolo s numai patrupede cu colaci în coadă.

Mai întâi, ce-am făcut în Canada și Statele Unite vizitate în perioada 7 – 28 septembrie 2012.

Vizita la Biblioteca Națională din Montreal și întâlnirea cu doi scriitori de origine română a fost instructivă (pentru oricine), dat fiind operativitatea cu care cititorul/ vizitatorul e servit, mai ales datorită sistemului informatic bine, bine pus la punct.

Regretul meu cel mare e că-s foarte puține cărți în limba română (câteva sute) cu foarte puțini autori de valoare și ne-variate ca temă sau specialitate. Discuția reluată, cu un redactor de la Televiziunea (Radio) Canada a avut concluzia că:

sunt foarte puține cărți în limba română, nu există nici o bibliotecă pentru cei 55.000 de români din Montreal (aproximativ 200.000 în toată Canada), doar o singură librărie – celelalte neavând și carte românească.

Se vorbesc 112 limbi în Canada dar comunitatea românească este divizată și neorganizată. Mulți nici nu vor să audă de limba română din convingerea că sunt dezavantajați copiii lor.

Am reîntâlnit pe Cătălin Popescu, un inginer deosebit de deștept (felicități și urările de bine pentru fetița lor), pe Corina și George Câlțan care cred că totuși, limba română are viitor și în aceste condiții.

Biodomul - Montreal

Complexul olimpic a fost din nou uimitor (ca și Biodom) de la înălțimea celor 145 metri ai turnului înclinat (în Guinness Book), am admirat (și fotografiat) până și Oratoriul de pe muntele „Mont-Royal”. Numele Nadiei străjuiește panoplia medaliaților olimpici din 1976, figura gimnastei fiind prezentă în memoria publică de azi. Farfuria zburătoare (cu anexe) e chiar impresionantă.

Am revăzut parcuri, orașul subteran din centrul Montreal-ului ca și blocurile de 60-80 de etaje. Am înțeles de ce viața e scumpă în Canada.

Dintre observațiile directe:

– Cartea și lectura nu prea fac obiectul atenției populației.

– Școala urmărește să crească clasă muncitoare, fără stimuli sociali pentru tineretul școlar. Nădejdea performanței este doar în școlile private.

– Sportul se bazează pe inițiativele private, nu există campionat de fotbal (ci, doar cuplat cu Statele Unite) deși sunt sute de terenuri cu iarbă, cu gazon artificial în oraș. Ziaristul Ardeleanu de la „Pagini Românești” era și crainicul unei săli de fotbal, cu 3 terenuri (și o cupă în desfășurare). Ne-a povestit multe lucruri noi.

– Problema locurilor de muncă... e serioasă ! Nesiguranța pentru slujba de mâine e clară, dar statul îi ajută pe oameni și pe prăpădiți cu sume care le asigură minimul de trai.

– Am văzut zeci de cerșetori și oameni care au renunțat la lupta cu viața.

– Am văzut (în mai multe rânduri și locuri) drogați... cu manifestările specifice.

– Relațiile interumane sunt tare limitate, țara însăși se autodenumea cea „a celor două singurătăți”.

– E o circulație infernală pe o infrastructură bine pusă la punct. Timpul se măsoară în „X minute de mers, cu mașina”.

– E absolut impresionant sistemul șoselelor (autorute în lung și în lat) cu milioane de autoturisme în trafic alături de

camioane de 30-60 de tone în deplasare. Benzina flotează în jurul a 1,5 dolari litrul, în State e la jumătate.

– Copiilor li se acordă atenție specială. Până la 12 ani nu pot pleca neînsoțiți nici pe stradă, nici de la școală.

– Străzile sunt curate, semaforizarea bună. În orașelul chinezesc era mai multă animație.

– Serviciul de biciclete pentru populație (al primăriei) e teribil. Sunt foarte, foarte multe biciclete în tot Montreal-ul.

– Despre moralitate e tare greu de discutat. E altfel decât în Europa!

Pentru cine vrea să gândească, are ce învăța de pe acolo, chiar dacă e greu de ajuns, dar personal nu îndemn să plece. Pentru că tot acasă e mai bine!

**(Meridianul, an XIV, nr. 40 (961),
joi, 04 octombrie 2012)**

DE DEPARTE, CANADA

De peste două decenii am servit comunitatea vasluiiană cu gândul, imaginea tv, cu pixul, cu sfatul, cu ce-am considerat că este mai bine. Pentru c-am avut curajul să înfrunt buni și răi, nu mă pot mândri cu prietenii. Am spus și am scris întotdeauna ce-am gândit și nu ce-au vrut alții.

Din nou mă aflu pe alte meleaguri și nu-mi încalc obiceiul de a transmite ce simt și ce gândesc, nu ce mănânc și beau.

Un zbor de 1.100 kilometri până la Amsterdam, fiind prea obosit, l-am consacrat somnului. Și... pentru că vremea închisă din Europa nu mi-a lăsat prea multe ferestre spre pământ, prima observație din Olanda e că oamenii ăștia n-au avut la îndemână decât riglă și colțuri. Câmpurile sunt drepte, unghiulare, pătrate, niciodată cu rotunjime. Întotdeauna excelent lucrate, și de sus, și de mai jos, am observat rânduiala și perfecțiunea lucrărilor pământului. Aeroportul din Amsterdam e imens. Stiam că Portul maritim e cel mai mare din Europa dar nu și acesta. La aterizare ori decolare avioanele se mișcă mai ceva ca taxiurile la noi și m-am mirat că așteptau

(mult) câte trei la decolare pe pista cea mai lungă pentru că sunt aeronave de toate tipurile pe câteva zeci de piste.

O haraba mare cât un bloc (Boeing) a înghițit peste trei sute de oameni cu tone de bagaje cu visuri, pasiuni, certitudini, și bătrâni și copii, în general populația activă...

Aproape șapte ore peste ocean, până la Montreal, peste Atlanticul cel capricios. Compania KLM și-a demonstrat priceperea cu monitoare de televiziune individuale, comunicarea datelor de zbor, filme, desene animate, informații în limba engleză (vă amintiți că am scris că mai toată lumea se va exprima într-o limbă care va semăna cu engleza...?!). Aceasta este limba de comunicare în lume.

Am mers de la răsărit la apus, deci pe soare tot timpul ! N-am văzut prea mult, nici din teritoriul Canadei, de altfel stâncos, muntos și lipsit de așezări umane, când citeam pe monitor, că temperatura exterioară, la 10.500 metri altitudine este -62 grade Celsius, îmi închipuiam că nimic nu mișcă prin munții aceștia numeroși și neprimitori.

Animația aeroportului Trudeau era comparabilă cu cea din Europa (adică București și Amsterdam). Dar... Montrealul e un oraș de culoarea vișinelor putrede, betonat până în străfundurile pământului (adică aproximativ cât omul a putut pătrunde). E aglomerarea pătratelor cu cvartaluri de blocuri, în care omul circulă mai mult cu mașina decât pe jos, e cenușiul betonului în tot ce mișcă și visează conlocuitorul.

Și stadionul olimpic „acoperit” de un turn de 175 metri înălțime (Eiffel + 330 metri, Petrini + 66, Turnul Londrei) înclinat și asemănător cu monumentul lui Gagarin din Moscova. E tot din beton și fier. Spectaculos acest mare complex sportiv, unde Nadia a încurcat calculatoarele, (atunci) româncea obținând primul zece din istoria gimnasticii...! (sper să revin...!)

Montrealul este marele oraș canadian, cu circa trei milioane de locuitori, multilingvism, multicultural, de-a lungul fluviului Sf. Laurențiu. Este orașul podului pentru filmele cu cowboy. Este orașul blocurilor fără balcoane...

**(Meridianul, an XIII, nr. 19 (888),
joi, 12 mai 2011)**

CANADA, MAI DE APROAPE

Indieni cu tot felul de pene și strigăte războinice, săgeți și... ultimul mohican... hm! Azi nimic să amintească măcar de Fram, ursul polar!

Țară a miliardelor de tone de beton cu întindere mai mare decât Europa (păi, de la Montreal la Edmonton sunt vreo 5.500 de km), un fel de Bărăgan imens, brăzdat de mii de șosele, cu ronduri și rondoale din beton, perfect puse la punct, peste care circulă mii și mii de mașini într-o fantastică alergătură pentru viață. A fi cu serviciul la o oră de mers cu trenul sau cu mașina e o obișnuință, cvartalele de blocuri fiind la depărtări considerabile de întreprinderi și instituții.

Am încercat să sugerez imaginea unei țări mai mari ca Europa, dar doar cu 30 de milioane de locuitori, cu automatizări și informatizări la nivelul Germaniei și Elveției, stat social cu grija pentru toți, încurajând imigrația din cauza natalității negative, cetățenii fiind la locurile de muncă ori în autoturisme (media, 1,5 pe familie) și foarte puțin pe străzi, cam de loc. Pentru conștiinciozitatea lor, românii sunt foarte bine văzuți, dar n-au munci de conducere foarte importante (cred și eu, inginer ca om de serviciu) nimeni nu-și pune problema de culoare sau naționalitate ci, SĂ ȘTIE.

Legile țării protejează (exagerat, chiar) viața copiilor, primul lucru pe care-l învață ă l mic e numărul de la poliție să-și reclame părinții care-l bat, creându-se un fel de libertate pernicioasă pentru aceștia, care înțeleg cu greu că banu' îi educă și nu familia, devenind o piesă într-un angrenaj tehnicizat la maximum.

Ăștia-s mai grandomani decât rușii, cu o risipă excepțională de spațiu. Universitatea Economică (HEC) are câteva sute de săli și câteva biblioteci (toate cu ferestre de vizitare), buffet și sală de mese în mijloc, calculatoare și ghiduri. ORATORIUL (catedrala), construcție impunătoare cu scop religios, sala având circa 20.000 de locuri, înălțimea, mult peste 40 de metri; situat pe un deal botezat munte, asigură o mare

vizibilitate printre cele câteva zeci de zgârie nori, Down town-ul sprijinindu-și cele peste 50 de etaje pe o infrastructură cu sute de camere și un subsol - tunel de câțiva kilometri care continuă autoruta 720 pe 6 benzi de circulație (nord-sud), de-a lungul fluviului Saint-Laurent. Liniile de metrou și cele de transport urban (multe) asigură o fluență excelentă.

Provincia Quebec e interesantă, ușor spectaculoasă, cu ceva urme istorice, integrând câteva zeci de mii de români, comunicând în limba franceză dar și engleză. Am luat o masă excelentă din turnul de 180 metri înălțime, într-un restaurant rotitor cu panorama orașului Quebec, într-o oră și 40 de minute fiul meu Sergius fiind gazda.

Toronto înglobează și rezervații pentru indieni și orașe - satelit, și aproape 7 milioane de locuitori, dar mai ales o rețea de transporturi demnă de cartea recordurilor! Se vorbește limba engleză, se trece una-două la americani pentru cumpărături. Ca să ajungem la cascada Niagara am parcurs 1.400 de km dus-întors. O altă cascadă, de la Montmorenci are 84 de metri.

La Cascada Niagara

Cred că momentul de afirmare și ieșire în lume a țării și mai ales a Montrealului au fost Jocurile Olimpice din 1986, când Nadia Comănechi (are numele incastrat într-o panoplie veșnică!) a încurcat calculatoarele obținând nota 10. Lângă Turn și Sala-farfurie am urmărit meciul Impact - Red Bull New York, alături de nepotul Radu.

Când și cum au reușit oamenii ăștia să betoneze o țară atât de mare și destul de neprimitoare, ține de miracol. Ei, și ce, veți spune. Răspunsul: emigrația românilor! La câte mașini mișună în Canada, ea ar muri instantaneu la încetarea producției de petrol.

Dar... OMUL ..? Pe curând!

**(Meridianul, an XIII, nr. 20 (889),
joi, 19 mai 2011)**

Montreal, la el acasă, în Canada 6 ore într-un apus de soare...

Mă aflu a doua oară în orașul care-o păstrează pe Nadia Comănechi ca simbol al performanței. Orașul bicicletelor și al circulației aproape perfectă, indiferent de mijloc; așezare în care trăiesc circa 50.000 de români, deci cât populația Vasluiului, dar pe o suprafață imensă de aproximativ 1.000 km pătrați...

Am decolat de pe Charles de Gaulle în jurul orei 18:40, într-un apus de soare. Frumos. Aeronava a urcat repede la 11.900 m, cu o viteză de croazieră de 900 km, cu peste 300 de călători la bord. Am fotografiat Parisul și am urmărit APUSUL soarelui timp de 6 ore până am ajuns pe aeroportul din Montreal. O asemenea împrejurare n-am mai trăit-o! Senzație unică să stai atâtea ore urmărind cum apune, după noi, soarele. Până la urmă, explicație simplă, am zburat către soare cu viteza care acoperea un fus orar și la înălțimea care ne situa în afara lumii. Nu înseamnă că n-am privit, n-am gândit, n-am admirat protuberanțele noroase și nu ne-a fost frică deasupra Oceanului

Atlantic când masivul Boeing se cutremura de parcă ar fi călcat pe pietroaie!

Risipitoare de energie, deci foarte luminată, metropola canadiană ne-a primit în liniștea tulburată de o circulație auto, neobișnuită pentru noi. Fiecare își are mașina lui și mișună pe unde-l duc interesele, pe distanțe inacceptabile pentru români: multe zeci de km pe zi cu ore întregi petrecute în traseu.

Am revăzut Grande Bibliothèque, adică Biblioteca Națională din Montreal, cu milioane de cărți de toate genurile și profilurile dar doar cu câteva zeci de exemplare românești (am donat și eu 7 exemplare). E o organizare în această instituție încât în cel mult 5 minute de la intrare, ai cartea în mână. M-am întâlnit cu doi scriitori români și am conversat cu străini.

Vizita la Radio și Televiziunea Canada cu sediul în Montreal e la fel de instructivă ca și la Universitate. Sălile deschise, luminate, se poate vedea ce face fiecare datorită pereților din sticlă. Totul pare ordonat și pus la punct până la secundă.

Radio Montreal

Am reluat, în discuțiile cu un redactor, problema cărților pentru românii care au doar o singură librărie „carte românească” și câteva mici biblioteci pe lângă bisericile ortodoxe de aici. Carte, însă, foarte puțină, cumpărători pe sponci, acțiuni culturale propriu-zise foarte rare.

De aceea am apreciat inițiativa preotului Ion Ceaușu și a preotesei sale Mihaela care mobilizează pe vorbitorii de limba română (și câțiva negri) și țin slujbele într-o biserică veche catolică, închiriată. Chiar m-a impresionat misionariatul părintelui și-i adresez și astfel felicitările și mai ales admirația mea pentru cât reușește pentru drept-credincioșii români.

La slujba de ziua Crucii a participat și P.S. episcopul vicar Ioan Cassian al Episcopiei din America de Nord, deci S.U.A. și Canada, care a binevoit să ne dea un lung interviu.

„Viitorul religios sună bine”, a concluzionat Prea Sfinția sa, încrezător că și alți preoți români vor reuși să-și creeze parohii, ca părintele Ioan Ceaușu.

Nu vreau să omit podul trenurilor furate din westernurile cunoscute de noi. Am fost impresionați de atacurile banditești și dărâmarea unor asemenea poduri și aruncarea trenurilor în apă. Chiar sunt foarte impresionante. Foarte impresionante. O să revin...!

**(Meridianul, an XIV, nr. 38 (959),
joi, 20 septembrie 2012)**

V-am promis cuvinte despre Canada și o să mă țin de cuvânt, pentru că trăiesc, numai în Quebec, aproximativ 75.000 de români, mereu neuniți și dispersați pe mari suprafețe, chiar dacă le parcurg cu mașina personală. Unii o duc bine (cam la 60.000 de dolari pe an), alții, mulți sunt salahori cu studii universitare. Medicii se plâng că-s impozitați cu 45%, șoferii sunt la ora de muncă, scriitorii mor de foame, chiar ajutați de stat. Poetul George Filip, un tip original și un mare poet, mi-a plâns pe umăr îmbrățișând steagul României pe care îl ține desfășurat în balcon. Trăiește cam cu 1.000 de dolari pe lună într-un cămin social. (...)

Multă vreme țara minunilor, Canada de azi, are de toate: învățământ greu performant (cu mulți români ajunși universitari), cu multă materie cenușie românească pierdută aiurea, ținând doar mațul gros...

ÎNVĂȚĂTURILE... TURISMULUI!

Ar trebui ca principala învățătură să fie legată de OMENIE, dar din păcate acest sentiment specific este înlocuit de indiferență și interes! Dacă ai căzut bolnav, pe stradă, nimeni nu se atinge de tine ci cheamă urgența care... costă. El e doar amabil și atât!

Lumea e foarte mică pentru fiecare, cercul de apropiați sufletește este foarte redus (câteva persoane) eventual la destui kilometri distanță. Vizitele se anunță din timp, atențiile se subînțeleg, petrecerile la ani depărtare.

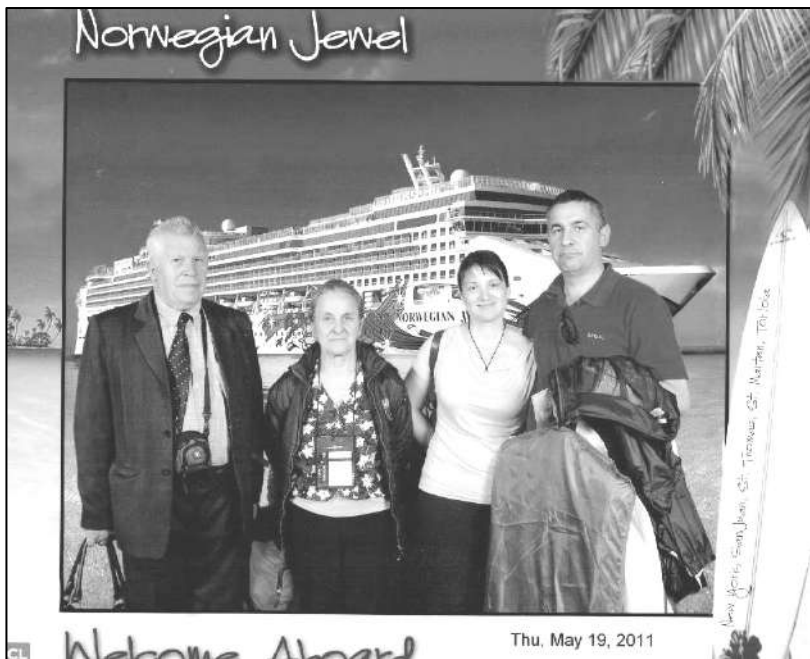
Mama țară, nu există, numai doar o amintire vagă privită cam cu mânie și pornirea de a nu se mai întoarce... curând! Neamuri sau prieteni puțini, principala grijă fiind hrana și, eventual, călătoriile. Preocuparea-i pentru „mașul gros” și... telecomanda la televizor. România... cam departe.

Mașina personală e indispensabilă. Slujbele la mulți kilometri depărtare înghit destul din venit și omul se află între plecări și pe la el pe acasă, unde „cade lat” de stres și oboseală. Pe străzi e destul de pustiu, atât ziua cât și noaptea.

Statul asigură cam de toate, în special curent electric foarte ieftin, deci nu există preocuparea de a stinge lumina ziua. Electricele asigură un confort material și oarecum spiritual; nu există (aproape) dorința de a-și cumpăra casa pe care o locuiesc, în speranța că o vor plăti în 20-30 sau chiar 40 de ani! Societățile de asigurări sunt la tot pasul... Subliniez: serviciile medicale-s foarte scumpe!

Montreal are serviciul special pentru biciclete al Primăriei. E un automat, banul, se eliberează bicicleta și la drum! Mii și mii de biciclete, mii și mii de mașini, zeci, uneori sute de pietoni !

Am văzut că TURISMUL face progresul social, ca și în Elveția, Austria, Cehia, Anglia. Acolo înseamnă S.U.A. (ce senzație trăiești în Statuia Libertății, în Muzeul Național ori în Metrou...).

New York

Insulele din Caraibe, unde nu există de mâncare (doar iguane) dar se importă, unde apa e scumpă deși oceanul e imens, sunt foarte populate, elegante, FRUMOASE, datorită turismului! Frumosul lor e modern și mai puțin natural ca al nostru. De ce nu-l vindem și noi cum trebuie, când avem, chiar avem, o țară atât de frumoasă!

**(Meridianul, an XIII, nr. 23 (892),
joi, 09 iunie 2011)**

DEKUJI, PRAHA!

ARGUMENT: Ca organizator a numeroase deplasări și excursii am crezut absolut întotdeauna că șansa mea de a vedea mai mult decât alții și a simți ce este pe alte meleaguri (nu de a bea și mânca) ar putea fi folositoare și concetățenilor noștri. Care, prieteni, dușmani sau indiferenți, ar putea interpreta ce-am

scris, spus sau gândit. Am relatat astfel din Ankara, Istanbul, Paris, Londra, Moscova etc. etc. Acum, dacă am avut șansa să vizitez Praga, unul dintre cele mai frumoase orașe ale lumii, mă țin... de obicei! Spre deosebire de atâția care-s numai pentru ei.

PRAGA DE ZI, adică orașul excursioniștilor din toată lumea, al imaginilor înălțătoare ca pildă și realitate al întoarcerii spre valorile mari și greu pieritoare ale unor vremuri demult apuse; dar, deosebit prilej de mândrie și onoare, locală și națională.

După cum se știe, un musafir prost povestește ce-a mâncat și ce-a băut; deșteptul ce-a gândit și ce-a simțit.

CE-AM VĂZUT: Praga este unul dintre cele mai frumoase orașe ale lumii, văzut ca o uriașă întindere (de blocuri, case, monumente) atât pe dealul Hradului cât și din Petrini Tower (Turnul Petrini) o replică a Turnului Eiffel din Paris (30% din el). Cei 60 m și înălțimea terenului oferă o panoramă rarisimă cu fundalul acoperit de blocuri și vreo 6 clădiri foarte înalte (dintre care și noul turn de televiziune) cu mulțimea acoperișurilor roșii de-a lungul Vltavei și de-a latul axei principale de comunicație care străbate marele oraș.

Praga, Vltava – pe pod

Praga – Piața Hradului

Din piața Hradului (palatul președintelui și al unor ministere) „ciupercile” acestea roșii (acoperișurile blocurilor cu 3-8 etaje) sunt brăzdate de albastrul apei Vltavei care permite deplasarea multor vase de agrement (n-am văzut nici o barcă) și tot de aici se văd siluetele podurilor care permit o lejeră trecere de pe un mal pe altul. Caroly Most, podul Carol e o minune de frumusețe prin numeroasele sale grupuri statuare, vechile turnuri de la capete și mai ales prin sutele și sutele de expoziții la îndemâna excursioniștilor.

Sunt sute de ghizi autorizați care conduc și mai multe sute de grupuri din TOATE colțurile lumii. Fiecare ghid are un semn (de la umbrelă la fluturași) cât mai ingenios pentru ca grupurile să-l poată urma după învălmășelile inerente. Se așteaptă la rând.

Monumentele istorice în cele mai neașteptate stiluri sunt cele mai vizitate. Catedrala Sf Vitus, care seamănă cu Notre Dame din Paris, e acoperită cu aur ca și o altă catedrală moscovită și are vitralii de o frumusețe unică mai ceva ca la cea din Viena. E foarte înaltă, cu odoare din aur, sonoritate de excepție, statui și sculpturi (în marmură) de inegalabilă valoare artistică

TURNUL OROLOGIULUI, MUZEUL și mai ales mai multe clădiri găzduind Opera de stat, sau teatre, operete, etc. Diverse monumente pe aproape fiecare stradă îl aiuresc pe cel care vede prima dată Praga veche.

O bijuterie e și metroul la peste 60 de metri adâncime, cu 3 linii principale, foarte folosit de praghezi care au un mare avantaj pentru deplasare: transportul integrat. Adică am plătit 26 Kcz (coroane) pentru 75 de minute și am traversat cu

ORICE MIJLOC de transport (tramvai, autobuz, metrou, autobuze speciale) orașul în lung și-n lat.

Dintre construcțiile noi, turnul de televiziune și stadionul Eden al clubului Slavia Praga unde ai noștri (FC Vaslui) au obținut un egal în preliminariile Cupei UEFA, impresionează.

Foarte multe hoteluri și restaurante, curățenie desăvârșită pe străzi, spații verzi perfect organizate. N-am văzut câini comunitari.

Din viața de noapte am văzut și câțiva aurolaci, un cabaret cu promisiuni... extreme! Și mișcare până către dimineață.

Praga – lângă soldatul Svejik

Am băut o bere împreună cu un prieten de la Evenimentul Zilei și m-am fotografiat cu bravul soldat Svejik al lui Hašek din cârciuma (ușor modernizată) U Kalicha unde încă mai este tabloul împăratului Franz Iosef pătat de muște, dar mai ales pereții pe care și-au lăsat însemnări și reprezentări mari artiști ai lumii!

CE-AM SIMȚIT? M-am minunat, mi-am îmbogățit sufletul, dar am știut de lupta românilor de veacuri. Putem fi mândri cu ce-avem și noi, aceștia de la capătul lumii bogate. Dar ce au ei nemții, cehii, austriecii, ungurii ca foști stăpânitori ai altor nații, scăldați în aur (și bogății) de vremurile lor - e imposibilă comparația. Măcar e bine că din ce-au luat de pe la noi de-a lungul istoriei, putem vedea câte ceva (cam puțini) dintre noi, români.

Am simțit că-i putem ajunge prin muncă și inteligență; că putem învăța de la ei. Că putem visa la mai mult.

Patriot de felul meu nu cred niciun moment că n-am putea fi ca ei. Istoria lor e prezentă... și noi toți românii trebuie s-o urmăm. Chiar dacă a noastră e mai frământată.

DEKUJI PRAGA, adică mulțumesc pentru lecția de viață și civilizație pe care ne-o oferi.

**Meridianul Iași-Vaslui-Bacău,
nr. 37 (766), joi, 25 septembrie 2008, editorial**

B.B.C. E CU NOI!

Puțini știu că fostul director al BBC-România (deci, secția română), Cristian Mititelu este originar din județul Vaslui, deși în acești ani de colaborare nu a mai călcat pe aceste meleaguri.

Poate tot puțini știu că la formarea rețelei de radio care retransmite emisiunile BBC am contribuit și noi. Nu dezinteresat (pentru că aveam nevoie de autoritatea și de știrile lor, de presă serioasă) dar am pus umărul. Așa că BBC are în România cea mai vastă rețea de retransmițători, cu investiții minime!

Ar fi ușor să spun că ne-au acordat vreun sprijin special dacă ar fi fost ceva, ceva. Deci ne-am dezvoltat și existăm „pe picioarele noastre”.

Relația BBC – Unison Vaslui e de mare comunicare și respect! Echipa BBC e de mare calitate, dar...

– Când printre cei mai apreciați de acolo e Cătălin Striblea (pe care noi l-am descoperit, în clasa a X-a fiind);

- Când Cristian Mititelu ar fi de pe aici (s-a pensionat);
- Când Răzvan Scorțea, un tip cu totul deosebit preia conducerea BBC în limba română...
- Când putem oricând transmite și noi prin ei relatări cu subiecte interesante...

Intrarea la BBC

B.B.C. e... cu noi?

M-am bucurat revăzându-i la Sinaia (joi și vineri – 18-19.03.2004) pe reprezentanții de frunte ai celei mai prestigioase instituții de presă îmbrățișându-mă cu efuziune și respect.

Dincolo de mândrie personală pentru asemenea înalte amicitii rămâne, cred, conștiința că amărăștenii de pe aici ne-am impus respectul și prețuirea lor.

Că nici nu duc lipsă de prieteni, mai mult sau mai puțin interesați, cum, la alt nivel, nici noi nu ne plângem...

Mai zic: dacă în numele TV Vaslui și Unison am colindat Europa, chiar nimic din ce-am realizat noi pe-acolo n-a făcut nume bun?

Oricum, vocea noastră s-a auzit la BBC și sperăm să se mai audă.

Așa pentru noi, toți: poți să ai prieteni de mare valoare fără să ai valoare?

B.B.C. e, sigur, cu noi!!!

Prin aeroportul Heathrow s-a deschis de fapt, fereastră asupra Angliei, așa cum este ea.

**Meridianul Iași-Vaslui-Bacău,
nr. 23 (499) 22-24 martie 2004**

e) ACȚIUNE ȘI... CULTURĂ: un sfert de secol

Un pariu cu posteritatea... pe care-l va câștiga întrucât va putea citi ce le lăsăm noi, va putea învăța să se ferească de unele greșeli, va putea scotoci nume – fapte – istorii pentru arborele genealogic... Cartea trebuie să fie de folos.

Să facă cineva cât profesorul, i-ar trebui trei vieți. Viitorimea beneficiază de comunicarea rapidă (imediată) pe internet și nu e departe timpul în care cei aflați la mii de kilometri distanță, pot sta față în față timpul necesar pentru creație, tot viitorimea va beneficia și de alte mijloace de comunicație, inclusiv cu stații extraterestre. Asta dacă nu se va autodistrage (prin greșeală sau intenție) tocmai datorită evoluției tehnicii. Probabil dragostea trupească și ascunzișurile minții vor rămâne apanaj uman, dacă nu se va inventa vreun „menograf” capabil să citească gânduri, sentimente pe care în final le va distruge (așa cum e cu intimitatea astăzi).

Ne-am propus să înfățișăm faptele, curajul și mai ales munca (roditoare) în decurs de ¼ secol, care va putea fi atunci considerat scurt (hm!), dacă vor trăi mai mult ca noi (Viața mea a însemnat 1/3 studiu, 1/3 muncă la catedră, 1/3 jurnalism).

Dacă mă gândesc la cât de greu au scris cronicarii și cât de ușor vor distruge (sau nu vor ține cont) cei din viitor, nu prea mai sunt optimist... legat de îndemnul „să le fie de învățătură...” (când ei vor avea la dispoziție altceva pentru viață, altceva pentru creier și educație, altceva pentru modele și comparație, ei înșiși fiind alți oameni).

Înainte de 1989 rareori se întrebuița forța de creație a oamenilor care aveau mâncare, oarecare distracție, somn (și)... bîrfă, bancuri, mai ales SPERANȚE (în dispariția opreliștilor).

Doar n-o să facem altă „istorie a timpului” nostru de acțiune în care am avut porția noastră de luptă (conform W. Withman). Tot omul visa la libertate care, pusă la dispoziție, arareori era utilizată cum trebuie. Libertatea cuvântului s-a

concretizat cel mai repede prin deceniul dușmăniei, urmat de un alt deceniu al dușmăniei năpădit de nostalgie pentru socialismul/comunismul anterior încet, încet învins de cei care au înțeles că viața însăși e o luptă (fără oprire) și că meritele personale nu conferă nici o poziție privilegiată. În plan național s-a furat ca în codru, tot așa prin preajma noastră. Învățământul și cultura au devenit... tare ogârjite și la mâna unui stat neputincios. Plecărilor în străinătate din ultimii cinci ani au întărit diaspora, au sărăcit bătrânii satelor, au nenorocit agricultura de care au fugit mai toți.

Care a fost rolul nostru?

Nu e greu de răspuns acum și aici, pentru că după fiecare deplasare în lume, am publicat material cu observațiile la fața locului după ce acesta era difuzat pe TV.V. Miile de casete care se mai păstrează (încă) ar fi martori de nerefuzat. Dar... cui prodest? Deja tineretul care se depărtează masiv de cultură, are numai cultura banului, n-are respectul pentru bătrânii de la care să învețe, preia din influența occidentului. Tocmai de aceea demersul nostru nu pare cât de cât mobilizator. Și până la întoarcere la uneltele cultural - spirituale va mai trece destulă vreme.

Noi credem că: ce lăsăm scris, va fi de folos în viitor. Cei din viitor ne vor învinui că n-am făcut destul pentru păstrarea ființei naționale, pentru cultura locală, și românească, pentru învățământul de permanentă calitate și de multe altele.

Dar nu va putea să nu se observe că un grup atât de mic de ziaristi au făcut atât de mult pentru atât de multi oameni (cum spunea Winston Churchill). Paradoxal, noi putem argumenta extrem de greu funcția noastră de model. În multe alte orase ale țării, postul local avea rol politic, noi am avut rol educativ. Punctăm doar educația prin TV.V. (G. Bichineț: ora exactă pentru vasluieni se dădea la Televiziunea Vaslui), apoi prin Unison Vaslui și Bârlad, respectiv ziar. Când la sărbătoarea Unison Vaslui au venit peste 20.000 de oameni, era sărbătoarea comunității? Când întâlnirile dintre prieteni debutau cu întrebarea „ai văzut/ auzit ce-au spus la TV.V./ Unison?” Însemna audiență și autoritate? Când la Vaslui s-a înregistrat

67% audiență (absolut fantastic), însemna receptivitate și educație?

Deschiderea către lume nu însemna doar emisiuni tv sau radio interesante, nu însemna destul că se furnizau elemente din viața comunității locale (ce impact teribil a avut reportajul cu amărătul din comuna Voinești - Vaslui, cu vierme în ochi, schiop, singur și bolnav). Sute de scrisori l-au susținut și ne-au sprijinit să facem ceva pentru el!

Reportajele, înregistrările noastre din țară, colaborările cu celelalte mijloace de presă deschideau apetitul pentru relatările din Europa și din lume. N-am fost în 32 de țări decât în scopul de a fi de folos și conjuțeștenilor, drept care editorialele (TV.V. - radio - ziar) sunt pline de concluzii și învățăminte. Am observat, am învățat, am făcut publice experiențele.

Retrospectiv fiind, apare mirarea: cum de am reușit deplasări în Nordul Europei (Lituania) până la Ierusalim și Tel-Aviv (Africa), de la Londra până la Moscova și din Europa până în America de Nord! Și totuși, așa a fost ! Privind în ansamblu editorialele de pe acolo, descoperim bijuterii ale genului: B.B.C. e cu noi; Dekuji Praga, Montreal (I-II), despre Ierusalim și destule altele ! Asta înseamnă nesomn, preocupare, talent, muncă. Iarăși muncă și muncă fizică, intelectuală, personală.

Ar putea cineva să observe că prea mult se vorbește de Dumitru V. Marin.

E chiar așa, pentru că el s-a contopit cu această muncă.

Învățături transmise – receptate – urmate. Din Italia cel puțin anual primim telefoane, scrisori cu felicitări și întrebări. Cât a fost B.B.C. pentru români și prin intermediul lor primeam corespondențe. Deutche Welle și VOCEA AMERICII. pentru care am avut antene și preluam ceva din emisiunile lor, chiar erau parteneri foarte buni.

Consideram ca datorie împlinită faptul că am colindat foarte multe localități din Romania și Republica Moldova, dar mai ales satele vasluiene, unul câte unul. Am filmat în cel puțin 350 de sate din cele aproximativ 400 ale județului, începând cu sfințirea bisericilor, hirotonisirea preoților, inclusiv intronizarea celor doi episcopi Mareș Vasluianul și I Corneliu Bârlădeanul și

până la prăpăditul legat de sfoara de pământ sau vita slabă ca singura avere, care ne cerea ajutorul în vreo pricină oarecare.

Ar putea crede oare cineva că n-am vrut și avem o autoritate de neegalat? E o onorabilă realitate.

Tocmai această realitate s-a constituit într-un model „fiabil”. Aici s-au format nume mari în presă, care colinda lumea și informează țara (Striblea, Pârvoiu, Lapa, s.a.).

Invitați de BBC aproape 10 zile, ne-am luat de pe drum sau pentru valoare, audiență, importanța noastră în presa românească !! (Asemenea întrebări retorice avem foarte multe).

După cum am fost primiți în Anglia, Turcia, Canada, Republica Moldova, Franța unii puteau vorbi chiar de **autoritatea noastră europeană**. Era însă momentul de expansiune a epocii video și reprezentanții acestei noi prese erau prețuiți și primiți bine peste tot. Parcă regretăm că la numeroasele insistențe ale ambasadorului din Ghana nu am plecat să le facem televiziune națională !

Cea mai mare uimire a fost în Ierusalim, când să trecem spre teritoriul Palestinei, când unul de la Mossad m-a întrebat (eu cu aparatul de filmat în mână) destul de amical dar ferm: Dumitru Marin, de când faceți televiziune în Vaslui?(?!). Ce chestie?!

De când existăm online au fost filmate evenimente din cele 4 județe ale Moldovei, au fost înregistrați peste 250 de primari și s-a editat o carte de peste 300 de pagini „Primarii, ca niște oameni acolo și ei” cu cei mai buni primari din județul Iași, s-au realizat zilele Meridianului în multe zeci de localități, iar lansările de carte și Simpoziioanele interjudețene sunt o obișnuință.

Un alt element de certă autoritate au fost TRANSMISIUNILE în direct de la manifestări pentru mass-media. Cea mai scumpă a fost din Insula Maartens (*Vezi editorialul*) cele mai numeroase din Europa. Obisnuința : dat fiind că studioul TV.V. era în apropierea Casei de cultură Vaslui, tot ce a fost eveniment acolo vreo 6 ani, a fost și în direct la principalul post TV al județului.

Era și un mare avantaj în aceste transmisii în direct; ne costa mai puțin și aveau audiențe și comentarii mai aprinse. Așa se face că ne căutau partidele politice (culmea, fără să plătească!) și liderii naționali.

Simultaneitatea transmisiei TV și Unison Radio a rămas unică manifestare de acest gen în Vaslui

O altă întrebare retorică: ce credeți, cealaltă parte a presei locale murea cumva de dragul nostru? Chiar când am făcut Galele ziariștilor, printre premiați dintr ei au fost voci împotriva! Ca și la Omagiul Cărții Vasluiene.

În ediția a II-a din 26 octombrie 2015 au participat 51 de scriitori, au asistat 250 de persoane, au expus 115 autori de carte au vorbit 20... și totuși au fost și comentarii negative, despre edițiile organizate cu fondurile noastre (ca și celelalte manifestări menționate sau nu).

Deși e și destulă răbdare și muncă managerială, cine poate recunoaște???

Faptul că suntem singurul grup de presă COMPLET (TV – radio – ziar – revistă) poate provoca ceva aprecieri, laude, recunoașteri. Sperăm să mai rezistăm în pofida disoluției sistemului de video-cultură.

Precizare necesară! Toate afirmațiile noastre se pot verifica, toate! Pentru că dacă am avut (și avem) o credibilitate rarismă în presă, de ce să n-o păstrăm și în CARTEA DOCUMENT, de față?

Menționăm că am încercat noi să cuprindem complexa activitate desfășurată și acțiunile cele mai importante, dar nu reușim decât doar o palidă schiță despre ce este (25) TV.V., ca istorie și cultură de importanță locală și mai ales ca un eșantion al CULTURII, ISTORIEI și DEVENIRII NAȚIONALE.

IV. DINTR-O CARTE DESCHISĂ a acestui sfert de secol:

- **Decembrie 1989** – Revoluția română;
- **5 decembrie 1990** – Înființarea TV.V.
- **24 decembrie 1990** – Prima emisiune locală.
- **20 septembrie 1992** – Obținerea Licenței 001/TV
- **20 octombrie 1993** – Licența Unison radio Vaslui
- **13 octombrie 1994** – Licența Unison radio Bârlad.
- **26 septembrie 1996** – Primul număr al Meridianului
- **2015** – Numărul 1 – M.C.R. - ianuarie - martie.

UNIUNEA ZIARIȘTILOR PROFESIONIȘTI
DIN ROMÂNIA

The Union of Professional Journalists
in Romania

Diploma DE EXCELENȚĂ

în cadrul
Simpozionului Național „Jurnalistică și cultură națională
la Vaslui”, organizat de Grupul de presă CVINTET TE-RA

se acordă

Domnului prof. dr. **Dumitru V. Marin**
personalitate de renume printre profesioniștii media,
dar și în mediul academic și cultural

cu ocazia celebrării a opt decenii de viață-model
pentru prodigioasa activitate jurnalistică și literară
și devotamentul față de actul de cultură

Diploma în statistici

80 de ani de viață

64 de ani de activitate profesională

28 de ani de studii

4 profesii

Jurnalist, profesor, inspector cultural, întreprinzător

52 de cărți tipărite

5 ziare și reviste înființate

30 de ani de la înființarea TVV

500.000 de telespectatori

Vaslui, 28 aprilie 2021

Doru Dinu Glăvan
Președinte UZPR

V. ÎNALTE APRECIERI

Doar fragmente din mesajele președinților de stat care s-au exprimat cunoscând de facto, la sursă, puterea și autoritatea TV.V.

Ion Iliescu: „*Libertatea de exprimare este un drept fundamental, pe care l-am cucerit cu greu, și pe care nu ne putem permite să-l relativizăm, prin acțiuni de relativizare a lui sau de îngrădire a accesului la informație, prin presiuni ale puterilor publice asupra ziarelor și ziariștilor. Sunt alături de toți cei care, cu bună-credință, promovează dreptul la liberă informare și liberă exprimare. Doar în aceste condiții vom avea o democrație funcțională și consolidată. Vă urez să rămâneți aceeași televiziune angajată în servirea cetățeanului și a interesului public. La mulți ani!”*

**(Ion ILIESCU,
Fost Președinte al României)**

Dl. Emil Constantinescu: „*Vă felicit din toată inima pentru împlinirea a 15 ani de la înființare și, în mod special, pentru dimensiunea civică a programelor pe care le-ați promovat de-a lungul vremii, și mă gândesc în mod special la demersul de educare a concetățenilor în spiritul adevărului, al democrației și al responsabilității fiecăruia.*

*Acestea sunt motivele pentru care doresc să felicit echipa TV Vaslui și în mod deosebit pe domnul prof. dr. Dumitru V. Marin, cel care a imprimat acestei echipe spiritul valorilor și al performanței, și să vă adresez un călduros **La mulți ani**, cu dorința și speranța că veți continua să oferiți oamenilor obișnuiți lucrul cel mai firesc cu putință, aflarea adevărului.”*

**(Emil CONSTANTINESCU –
Președintele României 1996-2000, 9 decembrie 2005)**

„Îmi amintesc de discuțiile cu profesorii și elevii liceului la care predase și de care era respectat și iubit.

De-a lungul timpului, mi-a rămas un colaborator apropiat.

La o vârstă a bilanțului, îi urez să-și realizeze toate aspirațiile în domeniul mass-media, unde are deja un palmares demn de invidiat, să-și finalizeze proiectele de cercetare în care s-a angajat și să continue să scrie cu har.

Am mai scris deja: a avut harul de A FACE.

Cele mai calde felicitări și un gând afectuos.”

**(Emil CONSTANTINESCU –
Președintele României 1996-2000, martie 2011)**

Traian Băsescu: *„Ca fost parlamentar de Vaslui mă leagă multe de acest județ. De multe ori, Studioul TV Vaslui a fost pentru mine o sursă de informație extrem de utilă pentru a înțelege mai bine nevoile oamenilor din această zonă.*

De 15 ani, Studioul TV Vaslui performează în spațiul media, făcându-se util vasluienilor și pentru acest lucru doresc să felicit echipa redacțională. Vă urez la mulți ani cu audiențe cât mai ridicate și materiale de calitate!”

**(Președintele României –
Traian Băsescu, Decembrie 2005)**

Dr. Mircea Snegur – fost președinte al Rep. Moldova:

„Stimez nespun oamenii care muncesc mult. Protagonistul nostru este din tagma lor, depășindu-i mult pe alții, mai ales prin faptul că nu muncește doar pentru sine. Exemplific: dânsul are peste 40 de ani de activitate didactică, ca scriitor a editat cărți consacrate culturii, inclusiv folclorului, învățământului și, desigur, publicisticii, volume interesante pentru diverse categorii de cititori - savanți în materie, studenți etc. Este înalt apreciat în calitate de romancier, etnolog, monografist. Personal, rămân întotdeauna impresionat de felul de gândire, de profundele analize filozofice ale domniei sale. Pentru a vă convinge, citiți, de exemplu, eseul despre demnitatea

oamenilor în diferite ipostaze, care finalizează cu concluzia că „demnitatea este cea mai sigură AVERE a noastră”.

**30 aug. 1991, Rep. Moldova – Chișinău,
Interviu cu preș. Mircea Snegur**

Dl. D. Marin merită cea mai înaltă prețuire și ca savant, în calitatea-i de doctor în filologie. Pe acest tărâm s-a manifestat prin 60 de studii științifice publicate și un număr de cărți. Cu siguranță, nu numai Vasluiul și Moldova din dreapta Prutului, ci și întreg spațiul românesc au tot temeiul să se mândrească cu succesele prietenului nostru Dumitru Marin.

**(Mircea Snegur, Primul Președinte al Rep. Moldova,
24 martie 2011)**

„Doresc...”

Prof. univ. C.D. Zeletin: *Orașul Vaslui beneficiază de o veche matrice istorică demnă de cele mai vrednice națiuni. Doresc ca eforturile conjugate ale tuturor vasluienilor să înalțe edificiul național și spiritual peste nivelul acestei nobile matrici.”*

(Prof. univ. C.D. Zeletin – 22 nov.2015)

Omagiu Cărții Vasluiene

Prof. dr. Alexandru Ionescu: *Sala Centrului de Afaceri - Vaslui, cu sute de locuri, a fost plină cu oameni de cultură din Bârlad, Huși, Iași, Bacău, București și cu mulți, mulți vasluieni. Notăm prezența vicepreședintelui Consiliului județean, vicepreședintelui Primăriei Municipiului, a directorului Bibliotecii județene, prof. Gelu Bichineț... și desigur, a gazdei acestui Simpozion, prof. dr. Dumitru V. Marin și a echipei sale, (de aleasă competență !) de la săptămânalul MERIDIANUL. Au fost comunicări științifice, s-au citit și recitat producții originale de către cărturari și scriitori de prestigiu și, mai cu seamă, de talent.*

Am reținut prezența plăcuților noștri concetățeni M. Batog Bujeniță, Vasile Larco, Ioan Toderășcu, Petruș Andrei, a unor docte profesoare de limba română, povestitoare de-ale lui Creangă... dar și pe doamnele Timona Balmuș, Mihaela Băbușanu și pe scriitorul și ziaristul Val Andreescu... Dar cum - venit din afara zonei - să-i cunoști și să-i citezi pe toți oamenii aleși care au participat, și, laudele aduse la acest Festival? Au fost și inserții muzicale, care au încântat asistența cu melodii de fluier și vioară, aduse de frumoase și talentate școlărițe.

Bravo Vaslui și mulțumim pentru Premiul de Excelență pe care l-ai acordat Ecomondiei!

(Prof. dr. Alexandru IONESCU, Revista Ecomondia, Anul XI, noiembrie 2015, pag. 4)

VI. CONFLUENȚE CULTURAL - SOCIALE

a) Ceasul lumii bate și la Vaslui

La scara istoriei umane, Vasluiul este o picătură anonimă dintr-un ocean.

În istoria națională ar reprezenta inventariabil destul de puține fapte istorice (Bătălia de la Vaslui) și personalități de talie internațională (Emil Racoviță, Guguianu, Vrânceanu ș.a.)

În momentul în care V. Alecsandri asemuiește eroismul național cu curcanii de la Vaslui, adică „nouă și cu sergentul zece”, la 1877, dintre care pare că numai unul se întoarce „pe drumul de costișe ce duce la Vaslui” prețuit cum se cuvine de mândrul corp de oaste împărătească (rusească), e vorba de eroismul țăranilor care, însă, trebuiau să treacă și în cărți...

Înființarea școlii ținutale (1841), a gimnaziului (1890), apariția primelor ziare și reviste (în aceste locuri, mă gândesc la aria acestui județ), 1870, 1873, 1875, potențau afirmări ceva mai timide (deși speologul Emil Racoviță impresiona o lume întreaga) cu afirmări în plan național.

Arealul acesta a rămas mai mereu slab afirmat deși Cuza ajunge domnitor, Gheorghe Gheorghiu Dej - prim secretar PCR, alți câțiva prim - miniștri, ceva mai mulți miniștri (de mai mare suprafață Constantin Anghelescu).

Momentul 1890 - 1920 e al afirmării bărlădenilor care și-au luat embleme pe Gh. Roșca Codreanu, Iacov Antonovici, Tudor Pamfile, George Tutoveanu ș.a.

Aproape în tot decursul secolului al XX-lea hușenii au avut reprezentanți puțini în Europa, dar destul de mulți în viața social-cultural-politică și sportivă din țară.

Model educativ perpetuu M. Kogălniceanu, apoi Corneliu Zelea Codreanu a făcut istorie (asta, poate, cândva revăzută), ca și Mihai Ralea, sociolog, politician, om de mare cultură care s-a mândrit să fie hușean.

Oricât am încerca noi, ASTĂZI, nume foarte mari, deosebit de impunătoare în vreun segment al evoluției istoriei

naționale par a fi greu de găsit. Este și acum greu de identificat genii locale, decât ca plecați de pe aceste locuri și productivi în centre importante ale lumii, cu folos redus pentru localnici.

Totusi, gasim ca momentul de afirmare a unor personalitati vizibile rămâne ultimul deceniu al mileniului trecut și acest unul și jumătate din secolul al XXI-lea, care coincide cu afirmarea Curentului Cultural-Informațional Vasluian, cu existența unui post TV, a câtorva posturi de radio, a ziarului Meridianul și altor câtorva efemeride locale.

Revistele nesuținute corespunzător de oficialități n-au adâncimea, durata și valoarea necesară pentru a fi înregistrate în patrimoniul cultural național. Nici măcar Acta Meridionalis a Muzeului de istorie „Ștefan cel Mare” nu are atributele perenității prin circulație națională și cerințe internaționale.

Pare curajos să afirmăm că împrejurul mijloacelor de presă ale Grupului de presă Cvintet Te-Ra cu TV.V. - purtător de flamură, s-au adunat marile valori ale acestui județ?

Vom încerca să argumentăm și acum, deși de ani de zile publicăm materiale despre Curentul Cultural - Informațional Vasluian.

Lucrarea de față nominalizează 50 - 60 de nume, din diverse domenii care au sau pot avea prețuire națională. Nu sunt toți nici de o mărime, nici de o vârstă, nici de un interes egal. Dar, la un loc reprezintă efervescența intelectuală dintr-o porțiune de țară unde nu se întâmplă nimic, voci ale unui cor din care doar dirijorul poate alege pe cele reprezentative. Oricât de emoțională ar fi alegerea, numele unui critic și istoric literar și cel al celui mai mare jurnalist al acestor meleaguri, nu pot lipsi. Vorba lui A. D. Tudosie: turnurile Gemini ale județului Vaslui rămân Theodor Codreanu și Dumitru V. Marin.

Ar trebui argumentații pentru cineva cu 47 de cărți, profesor și recunoscut eminescolog?

Ar mai trebui subliniată importanța singurului grup de presă (TV - radio - ziar - revistă) din Moldova, activitatea de scriitor, etnolog, jurnalist a celui de al doilea?

Revenind la o scară a istoriei naționale care se bazează pe valorile din teritoriu și constatând existența puternicului grup

cu asemenea voci autorizate, putem vorbi de contribuții durabile, de patrimoniu, la Pantheonul românesc?

O expresie hilară care se folosește: istoria va decide.

În contextul în care însăși viața se schimbă, limba română este supusă unor modificări substanțiale (criminale, chiar), ținând cont de deznaționalizarea acestui cândva vrednic popor (deci, globalizarea accentuată) și depopularea României, ținând cont de mutația valorilor estetice către cultura video și de internet, ca și de multe alte considerente, expresia „istoria va decide” este mincinoasă și termenul superfluu.

Numai că istoria culturală a popoarelor va trebui să atragă cumva spre studiu, măcar ca cea mai frumoasă poveste, și atunci analiza unui segment din devenirea unor locuri (ca și a unei nații) e nevoie, subliniem, e nevoie să dea certitudini că și aici s-a făcut ceva.

Lucrarea asta, recunoscută sau nu, (dar) va fi „ceva” la îndemâna oamenilor de atunci, cu o altă concepție, cu o altă viziune. Producția intelectuală de astăzi va fi vatră mai mult sau mai puțin fierbinte, dar BAZĂ DE PLECARE.

b) OMUL DIN FRUNTE

Interviu sentimental:

MĂ RETRAG...

Rep. (R) 28 aprilie 1941, comuna Podu Turcului ?

Răsp. (r): M-am ivit printre pământeni, într-o dimineață de Duminica Tomei.

R: Ceva studii?

r: Folclorul, generale, liceale, 2 facultăți, un doctorat în etnologie, școala lumii.

R: Venetic în Vaslui?

r: Desigur, ca și 3/4 dintre concitadini. Din 1970, tot pe aici, profesor, inspector, jurnalist, manager, politician, părinte, cetățean ...

R: Ce partide, în afară de P.C.R.?

r: Unul singur... ecologist fuzionat cu Acțiunea Populară, fuzionat cu P.N.L. Consilier județean la fiecare.

R: Din 1989, 5 legislaturi, e ceva.

r: Niciodată balamagiu, totdeauna activ, negativist dar constructiv.

R: Vă cunoaște lumea ...

r: Desigur, oriunde merg sunt recunoscut, cât e respect, teamă sau altceva... dar sunt salutat!

R: Am auzit și de o revoltă a elevilor ...

r: Au fost mai multe: când trebuiau să învețe, când am trimis să studieze pe fiicele comuniștilor de la Kogălniceanu. Crezi că am fost vreodată „glugă de coceni”? N-am avut an fără premiu național!

R: La Revoluție?

r: Am fost în piața centrală imediat după ora 12:50, în Comitetul județean de Partid, am transmis la Radio Iași.

R: Tranziție ori cultură, sau afaceri?

r: De toate, mai ales îndrăzneală, risc, realizări ! Muncă și tot muncă!

R: Dușmani?

r: Mulți, dar toți valoroși și foarte puternici.

R: TV.V. - ul?

r: Mare îndrăzneală: „s-ar putea să nu meargă, dar, dacă iese?” Și Televiziunea Vaslui a devenit emblematică: Licența 001/TV, 6 ianuarie 1993, prima din Moldova (a 3-a din țară). De pe urma TV.V. n-am adunat decât multă autoritate morală și călătorii în lung și lat.

R: Unison Radio era ceva nou ...

r: Desăvârșea, împlinea, exprima restul de viață de după imagine. Mai ales ilustra efervescența cultural - socială în preajma noului mileniu prin mobilizarea tineretului în jurul unei tribune și dovada libertății prin cuvânt.

R: „Meridianul” e chiar axă culturală?

r: Nuanțe: „Meridianul” Vaslui - Bârlad e axa județului Vaslui, mai ales culturală; ziarul „Meridianul” e pagină creativă permanentă, e rezumatul materialelor difuzate la TV.V. sau Unison Radio Vaslui, Unison Radio Bârlad, e oglinda vie a principalelor evenimente sociale din ultimii 11 ani. Acuși trece în anul 12.

Cred că întreg Grupul de Presă este expresia Curentului cultural - informațional, și prin natura lucrurilor am fost în centrul evenimentelor. Nu se poate nega că am fost lideri de presă.

R: Nu prea sunteți modest...!

r: Ba sunt foarte modest. Nimeni și niciodată nu va mai putea face ce-am realizat eu, pentru că mediul și momentul nu se poate repeta aidoma. Ziare, cărți, televiziune, radio nu e clar ? (în 2015 și revistă internațională).

R: Argumente, nu vorbe, nu-i așa?

r: Să exiști ca profesor de referință peste 2 decenii (profesor, director, inspector) și peste 20 (25, n.n.) de ani să reprezinți în județ, în oraș, în țară și în lume breasla pestriță, incontrollabilă și ... „variabilă” a ziaristilor e dificil, frumos, benefic! UNIC!

R: Cum adică benefic?

r: Păi, dacă aproape toți ce-s în județ presari au trecut pe la noi; dacă am încurajat constant tineret, bătrânet, harnici și puturoși, deștepți - tâmpiți, cinstiți și hoți, valori și non - valori... este CEVA? Pe mulți i-am făcut eu harnici și talenți!

R: Și, ce?

r: Și mai sunt vreo 150 de autori, peste 300 de cărți tipărite, peste 60 de reviste.

R: Schimbăm registrul, mai iubiți?

r: Bineînțeles, am și eu legenda mea, bună, rea, reală sau nu, dar dacă dragoste nu e, ce mai e?

R: Mai faceți afaceri?

r: Mai pot, nu-mi lipsește, mintea, îndrăzneala, optimismul și condiția fizică.

R: Ați făcut multe la viața Dvs. Enumerați cele mai importante momente.

r: Multe: în 1944, toamna, l-am salvat pe tata de la moarte. Rușii voiau să-l împuște pentru că nu le-a dat vinul, vitele și când ridicau puștile, m-am repezit la tata și n-au mai tras.

În 1955 – La Concursul de literatură la Bacău, l-am învins pe Fănuș Neagu și alții...

În 1971 – Am dat mâna cu Ceaușescu, la Vaslui. Până în 1989 mi-a întins mâna de 3 ori.

Doctoratul și cărțile au însemnat ceva. Șase întâlniri cu președinți de stat, este, nu. (Între timp, în total, 9!)

Cel mai important moment din cariera politică: 2 decembrie 2001, la Budapesta, eu conduceam delegația ecologiștilor români, preopinent Iosckha Fischer, ministrul de externe al Germaniei, care propunea Constituția Europei ... Dar nici lansările de candidați la parlament (3) sau primărie (3) n-au fost de ici de colo. Am trei copii foarte buni.

R: La câte ați realizat, ce ... mai ... faceți ?

r: Mai am destule de realizat, dar deocamdată MĂ
RETRAG ÎN ISTORIE.

(MERIDIANUL, An XI, nr. 36 (814),
joi, 19 noiembrie 2009, editorial)

DUPA 6 ANI:

Cine sunteți dumneavoastră, domnule Dumitru V. Marin?

Reporter: – Trecem la destăinuirii?

Dumitru V. Marin: – Da, care sunt întrebările, că le-am găsit răspunsul...

R: – Cine vă credeți dumneavoastră?

D.V.M.: – Cel care sunt: a) Prea m-am risipit în lumea asta ca să nu știu cine sunt; b) Un important jurnalist român, primul romancier din istoria culturală a Vasluiului, om cu operă, ambiție, muncă. Deschizător de drumuri în presă modernă și etnologie.

R: – De fapt... ce-ați făcut pentru țară, pentru Vaslui?

D.V.M.: – Am avut „snagă” strămoșească, aia care mă ține foarte activ și creativ și astăzi. Să reușească cineva cât mine, i-ar trebui 3 vieți. Un record mondial și o premiera nationala...folosesc?

R: – Cum e cu întâietățile?

D.V.M.: – a) **Singurul în lume** cu 9 președinți de stat intervievați; adăugați 14 prim-miniștri, zeci de miniștri, cele mai înalte fețe bisericesti din țară și chiar papa Ioan Paul al-II-lea; b) De 3 ori **primul în România:** prima Licență 001/ TVV, deci prima televiziune privată autorizată, prima teză de doctorat pentru curentul romantic în folclor, contribuțiile lui Tudor Pamfile și ale Revistei ION CREANGĂ. Acum, prima revistă internaționalizată din Vaslui.

c) De 12 (26...) ori **primul în județul Vaslui** (și în Moldova, parțial):

- prima lucrare consacrată învățământului local în 1980.
- primul ecologist (26 dec. 1989) și cu 11% din tot partidul FER, la un moment dat, 234 consilieri.

- prima televiziune locală începând cu 5 **decembrie 1990**, prima emisiune - 24 decembrie 1990.

- primele posturi de radio (1993 și până azi).
- primul săptămânal tipărit la Vaslui (Meridianul Iași - Vaslui - Bacău) - din septembrie 1996 care există și azi. Longevitate, de top.

- primul roman „Zăpada pe flori de cireș”, în istoria culturală locală, alte monografii cultural - istorice.

- prima monografie a Liceului „Mihail Kogălniceanu” (Centenar 1990).

- primul și singurul vicepreședinte al UZP (aprox. 5.000 de ziaristi) și coordonator pe Moldova.

- primul vasluian care și-a făcut statuie.
- prima carte-document despre Vasluiul postrevoluționar - „TVV-15... explozia” (2006).

- singurul vasluian cu 5 mandate de consilier județean.
- Președinte de partid (ecologist) - 18 ani + acești din urmă 3 ani.

R: – Nu vă găsiți mai multe merite decât le aveți?

D.V.M.: – Ar fi laudă dacă ceva n-ar fi adevărat. Dar asta e realitatea pentru un timp cu activitate foarte intensă, muncă pe măsură, noroc. Mai sunt și alte domenii unde m-am afirmat

primul în istoria locului, deci, am fost, sigur, un deschizător de drumuri.

R: – Satisfacții?

D.V.M.: – Au fost scurte dar n-am avut timp să mă bucur, mereu am avut (și am) și altceva foarte important de făcut. Tipăresc a 25-a carte...

R: – Vă contestă unii, vă omit alții, vă mai laudă autori importanți...

D.V.M.: – E dreptul lor, dar contestatarii nu prea lasă nimic după ei. Într-un joc național al valorilor românești, am și eu un loc... Vorba președintelui Emil Constantinescu: **am harul de A FACE.**

(Revista M.C.R., nr. 1/ 2015, pag. 62)

Valoarea, ca și credința, există sau nu există!

El e șeful: MARIN ÎNTÂIUL

- Țipă în lume de peste 74 de ani;
- Ridică învățătura la rang de virtute; și pentru alții;
- Coboară în istorie... până în 1822;
- Își pune același întrebări pe care le pun toți dimprejur; răspunde mai altfel.

- E greu de egalat în plan european și chiar mondial (interviuri cu 9 președinți de stat, 14 prim-miniștri etc.), în plan național (întemeietor în Festivalul Național al Umorului „Constantin Tănase”, primul post TV, primele posturi de radio, prima revistă internaționalizată etc.) și mai ales, în județul Vaslui, cu numeroase alte întâietăți;

- Primul romancier din istoria culturală a Vasluiului („Zăpada pe flori de cireș, în Spațiul pentru iubire”);

- Primul ecologist de după Revoluție (1989);

- Primul autor despre istoria învățământului local (1980);

- Prima revistă de după 1989 – Vlăstarul (1990);

- Primul ziar – Teleradioeveniment (1993);

- Primul săptămânal Meridianul (1996);

- Cel mai reprezentativ jurnalist din județul Vaslui, recunoscut în țară și nu numai;

- Vicepreședinte al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România din 2005 – distins cu Ordinul Ziariștilor, clasa I aur.

Ei,... și ?

Ceilalti? Care ceilalti... ziaristi?! Am invitat de cate 3 ori să-si completeze o pagină din aceasta carte... n-au raspuns!

Netalentati, neinformati, neinteresati si rauvoitori. Îsi admira cu mandrie... cocoasa! Valori false in timpuri grele.

Din păcate nu prea prevăd ridicarea unei elite!

Jurnalismul în forma practică de noi dispare... viitorul?

Seria P Nr. 0001991

ROMANIA
MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI

DIPLOMĂ DE DOCTOR

FACULTATEA DE LITERE

În urma susținerii tezei de doctorat la data de 24. IV. 1998 pe baza avizării
CONSILIULUI NAȚIONAL DE ATESTARE A TITLURILOR DIPLOMELOR
ȘI CERTIFICATELOR UNIVERSITARE din ziua de 25-26. VI. 1998, aprobată
prin Ordinul ministrului învățămîntului nr. 4090 din 3. VII. 1998,

conferă

D. MARIN V. DUMITRU

născut în anul 1941, luna IV, ziua 28

în localitatea SILURȘIOARA, județul BACĂU, țara ROMÂNIA

TITLUL DE DOCTOR ÎN FILOLOGIE

SPECIALIZAREA FOLCLOR

Nr. 20 / 25.09.1998

VII. NOTELE DE AZI... PENTRU MAI TÂRZIU:

Televiziunea Vaslui aniversează 25 de ani !

*„Televiziunea îi face inteligenți
pe indivizii care nu au acces la cultură
și îi tâmpește pe cei care se cred cultivați.“*

(Umberto Eco)

Foarte puțini ar răspunde că în zilele noastre, în această etapă în care informațiile circulă cu viteza luminii și în care mass-media face parte din ritualul nostru zilnic, pot trăi fără televizor și fără diversele programe ale televiziunilor de tot felul! Am putea noi renunța la emisiunile favorite de pe cele 50-100 de canale avute la dispoziție!? Nu, pentru că televiziunea și-a dezvoltat un limbaj original, cu cel mai mare impact asupra societății, pentru că ea informează, distrează, relaxează și influențează opinia, comportamentul și chiar sănătatea, costă și ocupă din ce în ce mai mult timp din viața telespectatorului! Se cunoaște faptul că cei care studiază calitatea fenomenului numit *televiziune* spun că ea funcționează ca un ritual social prin care fiecare individ simte că este integrat în societate și că împărtășește aceleași valori culturale ca vecinul său.

Vasluienii au beneficiat de apariția primului post privat de televiziune înființat acum 25 de ani prin munca unor vizionari și a unor oameni care au judecat și cu inima! Nu a fost postul cel mai dotat tehnic, poate nici cel mai calitativ în ceea ce privește programele, dar niciun vasluian de bună credință nu poate afirma că nu a urmărit nicio emisiune de știri, una muzicală ori reportajele zilnice în care telespectatorii luau cunoștință cu oameni și fapte petrecute adeseori cu doar câteva minute sau ore mai devreme. Televiziunea vasluiană a fost una dinamică și pusă în slujba vasluienilor cărora le-a oferit informații utile din lumea politicii, administrației, industriei, culturii, sportului și multe aspecte ale vieții cotidiene. La modul

practic, TV.V. a acoperit toată plaja socio-culturală din orașele și satele județului, chiar dacă adeseori calitatea transmisiilor și imaginea au suferit pe ici pe colo, chiar dacă începuturile au fost mai dificile din cauze multiple: lipsa fondurilor bănești, a timpului, a mijloacelor tehnice performante și a personalului mai mult ori mai puțin calificat, lipsuri inerente oricărui început din orice domeniu.

Astăzi când sărbătorim 25 de ani de Televiziune vasluiană se cuvine să apreciem eforturile tuturor celor care au pus bazele acestei instituții de cultură și ne grăbim să spunem La mulți ani și Mulțumiri tuturor celor care au contribuit cu fapta, gândul și mijloace de tot felul pentru ca TV.V. să transmită informații și bucurie în casele vasluienilor! TV.V. a fost prima televiziune autorizată din România (licența 001/TV), în eter, cea care astăzi a dispărut dar spiritul și preocupările ei au fost preluate de TVV.ro, acolo unde reporterii, cameramanii și redactorii aduc mereu noi date despre politica, economia județului, despre activitățile culturale și sărbătorile satelor și comunelor noastre.

La TV.V. ne putem gândi cu nostalgie și în același timp cu apreciere pentru că emisiuni și serii de emisiuni precum cele intitulate: La ordinea zilei; Politica la zi; Muzică la cerere; Vă prezentăm o vedetă; Satul vasluian, sat european!; Sportul vasluian; Noutăți culturale; Horoscop etc. nu vor fi uitate ușor și că realizatorii lor și-au făcut datoria față de public.

Meritul și contribuția principală îi revin prof. dr. Dumitru V. Marin, cel care a dezvotat televiziunea noastră până la nivelul de fenomen mass-media în județul Vaslui. Că place sau nu place unor cârcotași rău intenționați, cel supranumit „părintele TV.V.” a realizat dimensiunea și profunzimea maximă a acestui post de televiziune, fără a uita să precizăm că în munca sa multă și dificilă, nu totul a fost perfect. Pefețiune se găsește dor în cer, iar lipsuri și neajunsuri găsim în orice muncă, fie ea tehnică, administrativă etc., ca să nu mai vorbim de ...cea politică! În pofida părerilor contradictorii față de prof. dr. Dumitru V. Marin, directorul general al trustului de Presă Cvintet Te-Ra din Vaslui, noi vom preciza argumentele incontestabile, faptele și

realitățile care vorbesc și nu părerile și vorbele rostite pe la colțuri ori prin berării. Cine poate contesta titlurile și titlaturile de profesor, de doctor în știință, de om și șef de televiziune, ziarist profesionist, romancier, director de ziar și director de revistă? Cine poate contesta activități și acțiuni culturale precum Omagiu cărții vasluiene, Gala ziariștilor vasluieni, lansări de carte și de reviste, spectacole organizate în județele Vaslui, Iași, Bacău și Galați, în care au urcat pe scenă poeți, scriitori, umoriști, grupuri și soliști de muzică populară și ușoară?! Nu vom spune că toate au fost de cea mai înaltă calitate și că nu a existat loc de mai bine, dar ele au fost și s-au petrecut pentru că a existat și există această „personalitate complexă, fără complexe, un caracter vulcanic, foarte harnic și fără de astâmpăr”, așa cum l-am definit cu altă ocazie.

Revenind la TV.V., postul de televiziune pe care-l sărbătorim astăzi, sunt obligat moral să remarc faptul că pentru mine a fost ocazia fericită, o provocare și o experiență care mi-a marcat viața și conștiința, a fost un prilej de a lua contact direct cu realitățile județelor Moldovei, de a sta de vorbă cu oameni și caractere deosebite și nu puțini dintre ei mi-au servit drept model pentru personajele romanelor mele. Am avut posibilitatea ca dincolo de prezentarea unei știri sau a unui reportaj să mă pot adresa direct vasluienilor pentru care am devenit, mai mult ori mai puțin, formator de opinie. Dacă nu aș fi avut această șansă, nu aș fi realizat sute de interviuri cu mari personalități din varii domenii și cu oameni simpli dar cu sufletele frumoase, cu politicieni și oameni de cultură etc.!

TV.V. a fost un post dinamic și incisiv, nu a ratat evenimentele importante din județ și nici personalitățile care l-au vizitat, așa cum au fost Ion Iliescu, Mircea Snegur, Emil Constantinescu, Traian Băsescu etc. Nu credem să fie un om de valoare vasluian, ori un politician important care să nu fi trecut pragul studioului de televiziune TV.V.

La zi aniversară se cuvine să aducem mulțumiri și urări de sănătate tuturor celor care au lucrat și au contribuit la realizarea emisiunilor TV.V., o listă cu sute de nume și din care

nu pot lipsi: Dumitru V. Marin, Daniel Cernat Marin, Luminița Lăzărescu, Valeriu Aniței, Alexandru Poamă, Dan Crișan ș.a.

„Ușor nu e nici cântecul. Zi și noapte nimic nu e ușor pe pământ; căci roua este sudoarea privighetorilor ce s-au ostenit toată noaptea cântând”, așa cum preciza poetul și filosoful Lucian Blaga și nici apariția primului post privat de televiziune nu a fost ușoară! „Pe lângă lipsa fondurilor și minima dotare tehnică, am avut de luptat și cu un ritm de muncă infernal, cu totul stresant, cu eforturi supranaturale și rezultate confuze. Amenințările telefonice cu moartea, telefoane familiei cu indicarea unor puncte... erotice, tăiatul cauciucurilor la mașină și multe altele”, afirmă prof. dr. Dumitru V Marin despre greutățile începutului.

Aniversare de astăzi a celor 25 de ani ai TV.V. vine să aprecieze munca unor oameni care au pierdut mult dar au și câștigat mult, oameni care s-au dăruit adesea zi și noapte pentru ca TV.V. să funcționeze la parametri superiori. Sunt foarte mulți cei care apreciază eforturile și performanța, dar sunt mulți care critică din varii motive personale ori ca așa să dă bine în fața șefilor. Apreciat și contestat este și prof. dr. Marin, cel care uneori dispune de o artă specială de a-și face dușmani prin firea sa oarecum țepoasă care rreflectă, am spune noi, doar conștiința valorii de sine! Am auzit și voci mici care îl contestă total, voci care acuză pe baza unor fapte auzite sau inventate. La polul opus este greu de crezut că „părintele TV.V.” a putut mitui personalități recunoscute pentru probitatea lor morală și care afirmă în scris: „Dumitru V. Marin este o personalitate incontestabilă a culturii vasluiene și naționale” (poetul Petruș Andrei); „Dumitru V. Marin s-a încercat să teoretizeze inițiativele sale culturale, consider că a pus umărul... la întemeierea unui Curent Cultural - Informațional în județul Vaslui, aproape în țară” (criticul și eminescologul Theodor Codreanu); „Spectacolul unei personalități intelectuale cu mistică definitivă a scrisului” (prof. Theodor Pracsiu); „Spirit complex, actant perseverent, energetic implicat în social, politic și cultural, a desfășurat o activitate publicistică și editorială marcantă” (poetul Simion Bogdănescu); „Autor a mii de

articole, editoriale, reportaje sau contribuții științifice... un deschizător de drumuri, îndrumător și promotor de condeie în presa locală... este și un producător fertil de opere literare” (scriitorul Ion N. Oprea), iar lista poate continua cu academicieni, președinți de stat, oameni de știință, scriitori, poeți etc. În mintea mea persistă o întrebare retorică: Toate personalitățile din această listă să se fi lăsat mituite de prof. dr. Marin?!

Dincolo de unele aspecte comportamentale, de firea sa țepoasă și arta de a-și atrage lesne dușmani, se cuvine să apreciem calitățile excepționale ale „părintelui TV.V., și nu numai”, o personalitate cum și-ar dori să aibă multe județe ale țării! Să nu uităm că televiziunea vasluiană sărbătorită astăzi, vreme de 25 de ani a pus în centrul atenției oamenii, a fost și este dinamică în privința programelor, a reflectat schimbările care au loc în valorile culturale, a fost și este în general pozitivă, căci încearcă să prezinte părțile luminoase ale societății, subliniindu-le valoarea, deși cei care studiază cantitativ fenomenul televiziunii vorbesc despre audiențe, prime-time, exclusivisme, public țintă și ajung la concluzia că televiziunea prezintă modul în care se vede societatea, nu modul în care este societatea. Ne dorim ca TVV.ro să reflecte modul în care societatea și-ar dori să fie! La mulți ani, TV.V.!”

Val ANDREESCU
Vaslui, noiembrie 2015

La aniversare

Trustului de presă
Dumitru V. Marin - Vaslui

Mi-amintesc, din copilăria petrecută în ținutul legendar al comunei Români din județul Neamț, că fetelor, atunci când le venea vremea să se mărite, li se „chiuia” zestrea de către niște profesioniste care laudau frumusețea, hărnicia și priceperea lor. Perne, oghealuri, fețe de masă înflorate, scoarțe, ii, bundițe, fote,

țolice din codițe țesute în lungile ierni cu nămeți cât gardul erau încărcate în două-trei care cu boi și duse la casa mirelui.

Tot de o zestre este vorba și acum, o zestre spirituală de data aceasta, a profesorului dr. Dumitru V. Marin, și de douăzeci și cinci de ani și a noastră, a vasluienilor, a ieșenilor, a băcăuanilor, a gălățenilor, a țării întregi, de fapt.

Îi datorăm acestui temerar primul post de televiziune privată autorizată din țară (Prima Licență 001/ TV), două posturi de radio, ziarul „Meridianul” și mai ales „Meridianul Cultural Românesc, revistă care depășește granițele țării.

La sărbătoarea sfertului de veac „chiuim”, asemeni profesionistelor din satul meu, zestrea spirituală a acestui personaj de film de lung metraj.

Premier sau pionier în mai multe domenii de activitate culturală, prof. dr. Dumitru V. Marin trăiește „în miezul unui ev aprins” (apud Nicolae Labiș).

Neobosit, cu un spirit debordant de inițiativă, scriitorul și jurnalistul se mișcă întotdeauna cu succes pe cel mai întins spațiu cultural în țară dar și peste mări și țări.

Revenind la obiceiul strămoșesc amintit în primele rânduri, atunci când mireasa n-avea zestre, un grup de flăcăi cântau în bătaie de joc: „U! Iu! Iu! Pe dealul gol/ Că mireasa n-are țol/ Și-o să-i facă mirele/ Când a tunde câinele!”

Sunt destui și în județul nostru care chiuie degeaba, că n-au zestre atât de bogată ca a sărbătoritului de astăzi și ar trebui amendați pentru poluare fonică; pe ei însă trebuie să-i lăsăm într-ale lor.

Un bilanț al acestei trudnice, nobile și îndelungate activități a trustului de presă îl va face cel mai îndreptățit să-l facă.

Noi, cei de la marginea județului Vaslui, din Puiestii lui Gheorghe Cucu, Felix Aderca și Lucian Vasiliu, cu prilejul împlinirii a 25 de ani de presă, urăm tuturor colaboratorilor și ziaristului și scriitorului Dumitru V. Marin multă sănătate, spor în toate și mai ales în condei și în idei.

LA MULȚI ANI!

Petruș ANDREI

25 de ani, în slujba jurnalismului cultural

Coloana vertebrală a oricărei societăți este cultura. O vertebră importantă în județul Vaslui, cu ramificații în aproape toate regiunile Moldovei, o reprezintă grupul de presă condus de Prof. dr. Dumitru V. Marin - TVV online, Unison Radio Bârlad în eter și online, Ziarul Meridianul Iași-Vaslui-Bacău, Revista Meridianul Cultural Românesc. 25 de ani în slujba respectului pentru tradiție, valori perene și mai nou o implicare puternică în bătălia pentru salvarea și respectul limbii române - iată o victorie clară a trustului, unic în județul Vaslui și poate în țară. Spunem azi „La mulți ani!” cu convingerea că mai este multă cale de parcurs, sunt resurse puternice de continuare a unui drum pe care tocmai a pornit cu succes revista MCR. Felicitări dlui Prof. dr. Dumitru V. Marin! Revista pornește de la jurnalismul cultural, promotor și păstrător de tradiții și valori perene, reușind să ajungă, în scurt timp, până și la inima tinerilor, redută tot mai greu de cucerit azi, când oameni de asemenea calibru, care se încumetă la asemenea luptă, sunt rara avis.

Din fericire, nume mari, valori autentice s-au alăturat demersului cultural inițiat de echipa trustului de presă. Din păcate, cei mărunți, nedemni de a le fi menționat numele pentru că uneori au găsit o vorbă de mângâiere pentru răufăcători - dar cât îi mai rabdă pământul? - au stat la pândă și au lovit, cu arme mai puțin ortodoxe, acest pilon cultural atunci când li se părea că undeva lipsește o virgulă! Cu toate acestea timpul, cel care cântărește cu dreaptă măsură valoarea, a cernut bobul de neghină și corabia de presă a trecut cu succes peste un sfert de veac, prin ape line dar și prin furtuni.

La o răscruce, un moment de cumpănă în care județul Vaslui purta un stigmat nemeritat, grație unui fapt antisocial grav, dar defectuos mediatizat cu aplecări înspre polul negativ, Prof. dr. Dumitru V. Marin, cel care se mândrește cu două recorduri - cel mai vechi - constant editorialist și cel mai prolific realizator de interviuri cu președinți de state - a încercat o

echilibrare a balanței la polul pozitiv și a făcut un apel, la care am subscris fără rezerve, pentru reabilitarea prin respectarea valorilor culturale ale județului. Îi cunosc din cărțile scrise, din articolele publicate, eforturile cu care a scormonit și a scos la lumină fiecare pietricică din zestrea culturală a județului.

Secretul longevității acestui trust de presă este jurnalismul cultural, în locul goanei după senzațional, după artificii de moment, după fete-morgane sau povești inventate și plătite cu arginți pe scena politică și socială.

Cu mândrie, spun astăzi „La mulți ani!” primei televiziuni vasluiene în care s-a rostit cuvântul libertate! Cel plătit cu sânge, în decembrie 1989! Un sfert de veac cât vârsta copilului meu, ani în care adevărul a fost stindard.

Gabriela Ana BALAN - POETĂ

Asociația Literară „Păstorel” Iași:

DOUĂ DECENII ȘI JUMĂTATE DE LUPTĂ PENTRU O COMOARĂ

Două zeci și cinci de ani, pentru un om poate însemna, uneori, o veșnicie, alteori o viață întreagă cu bunele și relele ei și, de cele mai multe ori, acel timp a cărui scurgere a însemnat prefaceri, evenimente și întâmplări care devin propria ta istorie. Pentru o societate însă, o astfel de perioadă înseamnă mult mai mult. Transformările prin care trece determină schimbarea cursului vieții a milioane de oameni și însăși societatea, după acest timp, poate fi de nerecunoscut.

Cu atât mai mult cu cât vorbim de mijloacele de comunicare, segmentul cel mai dinamic al unei societăți, mai ales acum când ne numim, pe drept cuvânt, o societate informală. Pentru noi, trăitorii în acest spațiu pentru care ar trebui să-i mulțumim, prin faptele noastre, Celui de Sus, transformările produse în acest domeniu țin aproape de domeniul miracolului și nu mă refer doar la apariția telefoniei

mobile sau a zeului Internet ci și la conceptul în sine, comunicarea evoluând în acest interval de la obstrucționată, controlată, obedientă și oprimată la una liberă, o libertate care ar trebui, în primul rând, auto-asumată și responsabilă. Nu știu dacă profundele transformări în domeniul comunicației înseamnă bine sau rău. Sunt doar un om și pentru mine tot ce înseamnă libertate este considerat ca un mare câștig însă, din păcate, vedem cum această recucerire a unui drept fundamental duce de mult prea multe ori la excese, unele dintre acestea mult mai rele decât ne-am fi putut închipui.

Dar părăsind domeniile speculațiilor să ne amintim de unele etape mari parcurse de mass-media din țara noastră după evenimentele din decembrie 1989. În lunile imediat următoare am văzut cum piața publicațiilor a explodat pur și simplu, pe lângă marile cotidiene sau hebdomadare cunoscute, deși cu titluri schimbate, au apărut mii de alte publicații care făceau vânzări spectaculoase deși în afara unor titluri șocante (pentru noi) nu ofereau decât senzațional ieftin, subcultural. Dar consumul era mare și tentația uriașă în primul rând deoarece erau o noutate oarecum bulversantă pentru o masă uriașă de cititori perfect nepregătiți, lipsiți de spirit critic și selectiv. Prin urmare, au proliferat aducând venituri colosale unor întreprinzători lipsiți de orice scrupul. Cu timpul însă, din varii motive, unul dintre acestea fiind scumpirea continuă a hârtiei, lucrurile s-au limpezit și chiar pentru publicațiile de marcă a început lupta pentru supraviețuire. Grea și cu foarte multe pierderi. Mai ales că apăruse, puternică și greu de depășit, concurența publicațiilor apărute în spațiul virtual. Ele erau de fapt viitorul! Cam așa au stat lucrurile și cu posturile de televiziune sau cu revistele culturale.

Ei bine, în acest context istoric, în anul 1990 în luna decembrie pe data de cinci, doisprezece oameni (cifră cu semnificație!) hotărăsc, la Vaslui, să întemeieze un trust media, a cărui sâmbure: Studioul de Televiziune și Radio Vaslui, intră pentru prima oară în emisie pe data de 24 decembrie 1990. Eficient, fără amânări, fără nesfârșite discuții despre ce și cum! Simultan cu hebdomadarul Meridianul care va deveni în curând

„de Vaslui, Bacău și Iași”, justificat de aria sa de răspândire. Schimbările în plan administrativ nu vor afecta esența și direcțiile de acțiune iar în anul 2015 la acest buchet se adaugă și revista de cultură Meridian Cultural Românesc o adevărată tribună de afirmare a valorilor culturale ale limbii române pe cele patru continente unde este citit.

Cum se poate explica faptul că acest trust de presă rezistă de două decenii și jumătate în timp ce nume de rezonanță ale industriei au devenit amintire sau nici măcar atât!? Simplu! Un manageriat activ, oportun, continuu și profesionist condus ferm și riguros de prof.dr. Dumitru V. Marin, dar și o echipă de profesioniști devotați ideilor de comunicare cu oamenii și de promovare a limbii române, această comoară din păcate de prea multe ori ignorată, oameni generoși care muncesc fără odihnă, cu dăruire, pentru ca instituția lor să își merite numele dar și renumele. Reușesc astfel să ducă informația mai ales în acele locuri, deloc puține, unde internetul este doar un cuvânt, poate chiar necunoscut, sau doar o invenție a unui viitor incert. Să fie oare și acesta unul din secretele îndelungii viețuiri a acestor vectori de cultură și informație? Posibil! Dar dacă este așa am avea la ce ne gândi, noi toți, cei care acum ne plângem că nu se mai citește în țara asta!

Iar la ceas aniversar doresc trustului, în primul rând oamenilor săi, viață îndelungată pentru a oferi tuturor părți din ce în ce mai mari din această inestimabilă comoară care este limba română.

La mulți ani!

Mihai BATOĞ-BUJENIȚĂ,
președintele A.L.P.I.

Energie și multă ambiție

S-a scurs un sfert de veac de când Dumitru V. Marin a luat inițiativa înființării grupului de presă vasluian alcătuit din televiziune, post de radio, ziarul „Meridianul”, iar de ceva vreme o revistă culturală ajunsă la nr. 3, sub titlul „Meridianul Cultural

Românesc”, adunând colaboratori nu numai din județul Vaslui, cu tendința mărturisită de a ocupa un loc în arealul Moldovei și la nivel național.

Energetic, ambițios, prezent acolo unde se produc evenimente culturale, dr. prof. Dumitru V. Marin militează de ani buni pentru a convinge lumea că, prin strădaniile sale și cu concursul celor mai bune condeie ale locului, s-a creat, în spațiul vasluian, un veritabil „curent cultural - informațional”, chiar dacă formularea poate părea prea generală. Un fapt a devenit de toată evidența: fără grupul de presă creat de Dumitru V. Marin, cultura vasluiană ar fi mai săracă și mai lipsită de pitoresc. Să urăm, așadar, curentului cultural - informațional viață lungă, iar infatigabilului său promotor puteri să ducă mai departe o faptă culturală atât de complexă!

Theodor CODREANU

TV.V., la ceas aniversar!

În goana cu care televizorul ne baga pe gât tot felul de fapte, care mai de care mai sângeroase sau mai scandaloase, singura grijă fiind aceea de a șoca, o discuție normală, cu oameni care chiar au ceva de spus, începe să pară ireală. E lăudabilă de aceea performanța unor televiziuni regionale, care reușesc să ofere, chiar și cu maximă „discreție”, adevărate spectacole. Televiziunea din Vaslui este una dintre acestea.

Pe 5 decembrie 1990, TV.V. difuza prima ediție a programelor sale. Sunt deja 25 de ani de când călătorim prin universul vasluian.

Momentul este un prilej de bilanț pentru cei care au pornit pe acest drum în urmă cu un sfert de veac. În tot acest timp TV Vaslui și-a câștigat un loc bine-definit în peisajul local și județean.

Obiectivele postului au rămas neschimbate: informarea, crearea de atitudine, dezbateră și analiza unor subiecte de interes general. Prin știri, reportaje, anchete, editoriale, dezbateri cu invitați surpriză, divertisment. Dar și prin atitudine, limbajul

adecvat, varietatea de subiecte, curajul de a spune lucrurilor pe nume, puterea de asumare a deciziilor, de a lupta cu prejudecățile, de a promova valorile și principiile reale de viață. Pentru că valoarea unui post de televiziune este strâns legată de oamenii din fața și din spatele camerelor, de dăruirea și talentul lor. La Vaslui, ei vin dintr-o lume care nu are nimic comun nici cu luxul, nici cu convențiile sociale, nici cu falsul poleit al vedetismului.

Au fost 25 de ani plini de realizări, de muncă, de suflet, de creație. În redacții, pe teren, în studio, printre reflectoare și camere de luat vederi, printre vise și amintiri. Totul, pentru ca Televiziunea din Vaslui să satisfacă până și cele mai exigente gusturi și să ajungă la inimile vasluienilor. Pentru cei care o așteaptă la orice ora, TV V. dialoghează mai departe.

Le dorim și noi colegilor de la TV. Vaslui, unii dintre ei membri ai Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România, La mulți ani, viață lungă în presa regională și la cât mai multe ore de emisie în orașele Moldovei!

Doru Dinu Glăvan
Președinte UZP

Benone Neagoe
Secretar General

File de istorie vasluiană

Primele imagini ale televiziunii autohtone

24 decembrie 1989, – Profesorul dr.Dumitru MARIN marchează, printr-o obișnuită formulă de politețe, *Bună dimineața*, rostită în eter pentru concetățenii săi, apariția primului post de televiziune din Vaslui! Câteodată începuturile sunt dezarmant de simple... sau, poate, niciodată ușor de explicat! Atunci s-au jucat *pe sticlă* cele dintâi imagini călăuzite de oamenii locurilor, dintr-o porțiune (uneori) uitată de țară, purtând figuri, gânduri și fapte vasluiene. Apoi zilele au scris istoria... Cu licența 001 din 1993, primul post privat de televiziune din Moldova, promotor al Uniunii Naționale a Televiziunilor Private din România (12 stații de transmisie) ... interviuri cu președinți de țară dar și cu răzeșii de la Podul

Înalt... festivaluri, cultură și... tristețile pământului, cu secete sau inundații, cu bunele sau relele obiceiuri ale oamenilor, oglindă, mai mereu adevărată, a Vasluiului! Postul de Televiziune pe care-l sărbătorim acum, -pentru că a ajuns la 25 de ani, cu un bun renume - are înscris în arhiva sa, deja colbită de timp, numele multor oameni cu care se va mândri peste neguri de vreme (și eu îi trec aici pe Regele Mihai, pe președintele Emil Constantinescu, pe Ion Rațiu, pe oficialul Uniunii Europene, Jonathan Scheele, pe basarabeni unioniști N. Dabija, Mihai Cimpoi, Ioan Dediu, Gr. Vieru, pe vasluienii Petruș Andrei, Gelu Bichineț, Val Andreescu... pe președintele francez Fr. Mitterand... Multe, foarte multe alte personalități ale țării, ale lumii, va fi reținut istoria, fără ca eu, locuitor al altor plaiuri, să fi prins de veste..

Aduceri aminte... Am poposit în studioul de la etajul 8, ori de câte ori am trecut prin Vaslui! Cel mai adesea, interlocutor mi-a fost directorul postului, mereu părănd a fi în căutarea esențelor și a adevărului Cu el făceam politică (ecologistă, de sorginte românească, bazată pe realități, dezbărată de himere și iluzii) , apărând știința, morala și buna-credință, în disputele pe care le-am avut cu nărăviții în rele, hrăpăreții și hoții fostului regim dictatorial, deghizați în *democrați*. De multe reacții ale telespectatorilor (este vorba de atitudinea lor la vot!) am fost dezamăgit. Prejudecățile, teama venită din trecutul pitecantropilor, sărăcia, ignoranța ne-au fost atunci (cum ne sunt astăzi și ne vor fi oricând!) potrivnice. Sperăm însă că semințele aruncate, în toate orizonturile, vor rodi, într-o zi senină, și în Vaslui, aducând lumină deplină tuturor...

Să-mi continui amintirile: am fost prezentați pe post, în direct (câteva ore), la *lansarea* unui volum, pe care Televiziunea Vaslui a însoțit-o cu un festival școlăresc, plin de savoarea copilăriei care se joacă - făcând artă! *On-line*, de curând, am fost alături de o pleiadă de talenți scriitori, de oameni de cultură, de ceea ce Vasluiul și orașele prietene dimprejur au strâns, buchet de valori, la Festivalul cărții vasluiene. Din nou deci la TvV!

Lucrurile se nasc, se dezvoltă și pier. Istoria, cu toate imperfecțiunile ei, rămâne cu amintiri întipărite în suflet și cu slova scrisă în cărți ! N-a avut draga noastră televiziune și *verigi slabe*? Creangă a fost îngăduitor cu greșelile omenești și ne-a spus: *Cele bune, să se-adune / Cele rele, să se spele...* De ce am fi noi altfel, în aceste zile aniversare?

Sentimente, gânduri și cuvinte bune Postului de Televiziune Vaslui, artizanilor săi și vasluienilor ... cei - din totdeauna - ai țării! Pentru toți: *La mulți ani!*

Prof. dr. Alexandru IONESCU,
laureat al Premiului Academiei

Și eu, cu voi...

Colegul meu de facultate și apoi de meserie jurnalistică, Marin Dumitru, a fost în stare - așa cum nu au putut mulți dintre cei care critică și balmăjesc pe ici pe colo - să construiască în 25 de ani un trust de presă provincial **CVINTET TE-RA** format dintr-un studiou de televiziune județean **TV.V.**, două posturi de radio locale, **UNISON** la Bârlad și Vaslui, un jurnal pentru patru județe **MERIDIANUL** de Iași, Vaslui, Bacău și Galați, iar de câtva timp ne amenință cu o revistă culturală, **MCR** care a făcut abia primii pași.

Pe lângă cele peste 20 de volume de proză și analize diverse (când o avea timp să le facă pe toate ?) M.D. doctor în filologie, mai și apare pe post. Pe postul de televiziune TV.V. La peste 70, de ani ai lui și 25 ai postului. La mai mare și la mai mult, le doresc ambilor. Eu cred și sper să particip la centenarul lui, al profesorului și la jubileul postului căci așa aș mai prinde și eu câțiva ani. Bunicei.

Cu toată amicitia,
de la prof. dr. Mihai MIRON

Luni, 26 octombrie 2015

Cuvânt la „Omagiu Cărții Vasluiene”

PASIUNEA NU-I UN VICIU

de Gruia NOVAC

Putem vorbi, fără să ne tremure glasul, lăsând slobodă, cu bună știință, imaginația - despre o CARTE a Vasluiului real? Răspunsul e pozitiv, mai cu seamă că scrierea ei, latentă și permanentă, e întreținută de câțiva dedicați, din șirul cărora ar fi o glumă necitarea numelui lui D.V. Marin. La timpul potrivit vom vorbi despre fiecare, dar astăzi, hic et nunc, se cuvine a trâmbița pasiunea cu potriveală în efort conștient asumat a lui D.V. Marin, care-și subordonează total încrederea în satisfacțiile - când lunare, când trimestriale, când săptămânale - care-i întrețin starea de beatitudine cu efect întotdeauna și sigur întârziat.

CARTEA, pe paginile virtuale ale căreia trudește cotidian, certifică priceperea lui și umbrește, chiar dacă nu în întregime, mârâielile din șanțul drumului pe sleahul căruia, mergând, își poartă zalele pe care nu le pot atinge loviturile paloșelor ponchișe ale unor năimiți cu șiretenie.

CARTEA asta mare, a unui neam, la care lucrează D.V. Marin, e orgolioasă, dar nu-i fudulă. Are o sobrietate caldă, permițându-și astfel să fie curajoasă. De când îl știu, s-a arătat OM al speranțelor, iar izbânzile-i sunt în preajmă. Mai cu seamă că D.V. Marin ne îndeamnă să citim, cititul fiind o mare călătorie. Iar noi, de vom participa conștienți la călătoriile practice ale prof. D.V. Marin, vom deveni mai explorativi, consolidând astfel o legătură reciproc avantajoasă. Succes, Magistre!

**Jurnalismul cultural rămâne
mijloc important de comunicare
Comentariu la cartea lui Dumitru V. Marin,
Vaslui, „Om, operă, prezență”, Ed. PIM, Iași, 2014
– 25 de ani de radio–Tv. – presă altfel făcute –**

Un intelectual, prof. dr. Dumitru V. Marin, conducătorul singurului Grup de presă din județul Vaslui, care scrie și editează ziarul Meridianul, cu distribuție în județele Iași, Vaslui și Bacău, notează în numărul săptămânalului de joi 8 ianuarie 2015, 12 pagini, 1 leu: „Au trecut peste 18 ani de la apariție (1996) și realizăm o publicație bună cu apariție tipografică și online: Meridianul... Avem o trupă bună, bună în grupul nostru, printre care un doctor în științe, un doctorand, un scriitor și poet remarcabil, o graficiană remarcabilă și mulți colaboratori de valoare”.

Dintr-o recentă carte a sa, „Om, operă, prezență”, Editura PIM, Iași, 72 de pagini, cu deviza „Am muncit, am învățat, am învățat pe mulți alții”, Dumitru V. Marin, însoțit de poetul Val Andreescu, redactor-șef la Meridianul - și încă vreo câțiva creatori de proză și poezie bună, adesea și epigrame și caricaturi, aproape săptămânal, după apariția ziarului, aleargă prin comune, organizând și participând la ceea ce noi, în tinerețe, numeam „Consfătuiri cu cititori și ascultătorii” a ceea ce realizează și răspândesc cei ce la Singurul Grup de presă, Vaslui, este cultura în mase, adusă la ei acasă.

„Despre ziar el mai spunea. „Nu sunt ziarist, sunt jurnalist, ziarist poate fi și un oricine care scrie și el o știre, dar noi, la Meridianul avem jurnaliști de foarte bună calitate iar datorită scrisului lor ziarul este premiat trei ani, la rând, ca cel mai bun săptămânal... suntem și vom fi purtătorii de cuvânt al oamenilor și al primăriilor care realizează lucruri deosebite”.

Și, despre rolul cultural al ziarului sublinia. Ziarul are, așa cum vedeți, diferite rubrici, iar una dintre ele este extrem de importantă pentru că prezintă cultura sub diversele sale aspecte, o pagină care apare de 17 ani, fără întrerupere”.

Cum în majoritatea cazurilor articolele publicate în reviste sau ziare devin mai târziu cărți ale autorilor, așa și profesorul Dumitru V. Marin, adunându-și o parte din ceea ce oamenii numesc ”Operă” și-a realizat volumul „Primarii, ca niște oameni acolo, și ei” (Iași, 2014) și cu acesta a mers la Căminul cultural Ciortești-Iași, unde „s-a lăudat”: „Cartea cuprinde 50 de interviuri cu primarii cei mai deștepți din județul Iași... Valoarea cărții rezidă din valoarea inteligenței și muncii primarilor și este un document de epocă. Vrem nu vrem, cartea rămâne pentru că realitatea din edituri menționează faptul că nu se prea fac asemenea cărți”...

La întâlnirea cu elevii Colegiului „Gheorghe Vrânceanu” din Bacău, unde Profesorul le-a vorbit despre cărțile și Grupul lui de presă, - radio, televiziune, ziar, - pentru promovarea Limbii Române, le-a prezentat și o intimitate privitoare la începutul carierii sale de scriitor: „eram la o adunare a cititorilor și se puneau întrebări, gen „cine știe. câștigă”. nu aveam curajul să răspund dar am ridicat mâna... și am răspuns. Am primit drept premiu o cutie de bomboane, acela a fost primul meu premiu literar... prin muncă și curaj am reușit să fac tot, și voi la fel puteți face”...

„Limba română, le-a mai spus el, identificându-se cu existența milenară a acestui popor, cu momentele cruciale ale istoriei prin care a trecut dar și pentru păstrarea și vorbirea corectă a limbii naționale care de 25 de ani este supusă unui bombardament de influențe străine, de schimbările din viața socială, obiceiuri dar și de percepția nouă a valorilor naționale”, trebuie cu grijă și responsabilitate promovată...

La Românești-Iași, 15 ianuarie 2014, la Hârlău - dar la 23 ianuarie 2014, la Prisăcani, la 30 ianuarie 2014, cu ocazia triplei sărbători – Trei Ierarhi, Vasile, Grigore și Ioan, dar și a sărbătoririi nașterii lui I. L. Caragiale, la Bârlad de 13 martie 2014, în sala de lectură a Bibliotecii Liceului „Mihai Eminescu”, în „Zilele ziarului Meridianul de Iași-Vaslui” a surprins auditoriul când Dumitru V. Marin, spre deosebire de foarte mulți alții, „a avut îndrăzneala să-l prezinte pe N. Ceaușescu așa cum era, cu secvențe de unde nu reiese că ar fi fost un tiran, un

dictator, ci ar fi fost un adevărat patriot, realizând o apropiere între destinul lui cu acel al lui Ștefan cel Mare”...

În „Prima Clasă... Personalități de pe Valea Zeletinului” (Ed. PIM, Iași, 2014), Mircea Varvara, prof. univ. dr. emerit, asociat Facultatea de Biologie, Iași, în calitate de fost profesor al profesorului dr. director, Marin Dumitru, în respect pentru ce este cultura, îi reamintește ceea ce scrie marele, talentatul și longevivul actor, românul Radu Beligan: „Nu vorbi despre tine, scrie despre tine”. Însuși Dumitru V. Marin, împingător la „vagonul culturii” vasluiene, de ani buni, încurcat în stabilirea ierarhiilor valorice ale celor pe care crede că i-a și întrecut, el numărând-se, firește, un competitor avizat, reține sfătuitor, pentru „roata istoriei”, ceea ce ne spunea încă de la 1829 Ion Heliade Rădulescu: „faceți și nu stricați”, completare, poate, la ce tot el sfătuia, scrieți băieți, numai scrieți”, ca să educăm oamenii, nu oricum, completez eu.

Ion N.OPREA

P.S. Nu am avut ocazia să urmăresc o emisiune radio-Tv. realizată la Vaslui, dar sunt un statornic cititor al presei Dumitru V. Marin, ziarul Meridianul, cu circulație nu numai Vaslui-Iași-Bacău, ca și revista Meridianul Cultural Românesc confirmă calitatea mea și de colaborator-realizator la acestea și mă bucur că sunt solicitat, dar o fac și singur, uneori repetat, ca în cazul de față. Titlul de mai sus și articolul au mai fost publicate în revista Meridianul... nr. 1, ianuarie 2015 și în Luceafărul-Botoșani din 25 ianuarie 2015, cititorii mulțumindu- mi.

Când am scris cartea „Revistele? Luminoase, instructive și educative...”, Editura PIM, Iași, 2015, răspuns la o discuție liberă despre calitatea mass-media actuală, articolul mi-a servit drept argument în probarea că nu numai revistele dar și presa în întregul ei, la Vaslui, dar mai cu seamă în ograda Dumitru V. Marin, este Luminoasă, instructivă și educativă...

Nu ați citit din ultimul număr al revistei Meridianul Cultural Românesc articolul lui Dumitru V. Marin referitor la limba română? M-am încredințat, încăodată, că mass-media, la cei 25de ani aniversari, este pe mâini bune, încă, la Vaslui, dar și

în întreaga țară. Mai avem jurnaliști, La mulți ani Grupului de presă Vaslui-Iași-Bacău și nu numai, Dumitru V. Marin! La mulți ani colegi de jurnalism de calitate

„TURNURILE GEMINI” din județul Vaslui: Theodor Codreanu – Dumitru V. Marin

Presupun că aprecierile mele vom contraria pe contemporani, dar vor fi relevante pentru urmași și urmașii urmașilor.

Cele două blocuri turn din capitala SUA au reprezentat puterea, valoarea, mărirea și îndrăzneala americanilor. Gemenele păreau veșnice, străluminau, ilustrau geniul uman și valoarea greu perisabilă.

Codreanu și Marin reprezintă ce s-a produs mai important și mai valoros printre contemporanii noștri în aceste trei sferturi de secol.

CRITIC ȘI ISTORIC LITERAR (eseist, polemist), autor al celor 47 de cărți, cu strălucirea diamantului fiind cele consacrate lui M. Eminescu toate îl situează pe profesorul hușean ca pilon de bază în cultura locală și națională.

JURNALIST cu excepționale realizări naționale și mondiale, etnolog, monografist, conducător al singurului Grup de presă din Moldova (TV.V. - Unison Radio - Ziarul Meridianul - Revista Meridianul Cultural Românesc), Dumitru V. Marin e recordmen mondial (9 interviuri cu președinți de stat); e primul om de televiziune din România (Licența 001/TV); cel mai longeviv editorialist (25 de ani...!) având 12 întâietăți în județul Vaslui - om de cultură remarcabil; Invitat la radio BBC - Londra, televiziunea din Montreal - Canada, Televiziunea națională din Chișinău (și TV Captalan a lui D. Frumuzachi - Chișinău) și relatând din 32 de țări... A fost prezent la multe posturi TV din România.

Ce-ar mai trebui ca să nu trebuiască sa-l considerăm cel mai valoros jurnalist vasluian din toate timpurile?

Sunt și alte nume mari în cadrul Curentului Cultural - Informațional Vasluian, ca Gruia Novac, Simion Bogdanescu (la Bârlad), Costin Clit (la Huși), dr. Valeriu Lupu, Theodor Pracsiu din Vaslui, Ion N. Oprea care strălucesc puternic în cultura locală, cu reverberații naționale.

Privind însă analitic și în perspectiva ultimului sfert de secol, nu cred că în arealul vasluian și chiar în Moldova, poate fi cineva de importanța **criticului literar** Theodor Codreanu și a **jurnalistului** Dumitru V. Marin.

Prof.dr. ing. Avram D. TUDOSIE

Mesaj... către... viitori!

Considerând că orice om trebuie să-și propună să facă în viața lui ceva, conchidem că esența vieții constă în urmărirea unui Ideal. Acela care să permită fiecăruia să moară cât mai puțin. Visul eminescian al morții eterne trebuie înțeles ca posibilitate de statornică aducere aminte a generațiilor pentru cel care și-a implantat numele printr-o operă durabilă. Un Dimitrie Cantemir, un Alexandru I. Cuza sau oricare alt mare înaintaș al nostru (de pe aceste meleaguri) vor rămâne eterni în conștiința noastră.

Cu ce chei se poate dezlega curgerea vremii peste numele nostru?

Desigur, în primul rând cu ce Har ne-a înzestrat Domnul, Mama natură sau Mama noastră, și apoi acel „întreg/ dorința și mărirea”, adică efort fără preget în numele unei autodepășiri personale; O fi existând ea și Datoria (pe care aș traduce-o ca față de sine însuși) dar Munca rămâne cea de căpătâi, ca manifestare exclusiv și profund omenească. Cu cât mai mult cu mintea, cu atât mai mult omenesc - dumnezeiască. Marile valori ale umanității au izvorât și din cerința socială, dar mai ales din căutări, zbcucium, chin personal și Chemare, la porția de luptă pentru frumos.

Cum niciodată nu vom ști dacă am realizat ceva cu adevărat trainic, vom dispărea cu conștiința împăcată că măcar

ne-am străduit, cu îndoială că n-am realizat destul și cu convingerea că n-am știut destul. Că iertăm totul greșităților noștri... tocmai pentru că suntem învingători prin VALOARE - MUNCĂ și NOROC.

„Nosce te ipsum” zicea latinul, și vă îndemnăm și noi, pentru ca astfel să fie posibil a aduce ceva deosebit în comoara de spirit a acestui neam.

Și TV.V.-ul acesta ar putea să fie icoana cunoașterii de sine precum și a recunoașterii unor mari valori în concertul național.

Prin spirit spre astre, prin spirit către noi înșine, prin spirit către cunoaștere, pace, bunăstare. Nu putem fi mai oameni decât printr-o permanentă dezvoltare spirituală. Până la urmă, rămânem prin ce reușim în această direcție.

Noi ne punem întrebarea: cât, și, pentru cât, am reușit? Voi, cei care veniți, ce întrebare vă puneți?

Așa cum ne-am păstrat limba, așa cum toți am îmbogățit-o prin permanenta luptă cu cuvântul, cred că desăvârșirea spirituală va fi cerința mereu actuală indiferent de războaie, de foamete, de mizerie, de bani, de dragoste...”.

Oricine și oricând și oriunde te-ai afla, cititorule, noi mai ales această perfecțiune spirituală îți dorim...

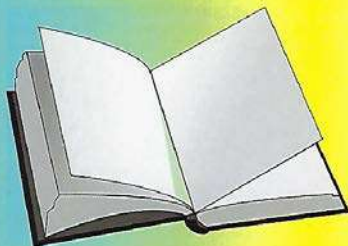

Prof. dr. DUMITRU V. MARIN

ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI MERIT VASLUIAN

(eșantion din învățământul românesc)

(I)

editura pm

Prof. dr. DUMITRU V. MARIN

**ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI
MERIT
VASLUIAN**

(eșantion din învățământul românesc)

(I)

**Vaslui, 2016
Editura PIM - Iași**

495

**Am muncit, am învățat,
am învățat pe mulți alții !**

(D.V.M.)

Cuvânt înainte

Prof. Dr. Dumitru V. Marin vine în fața cititorilor cu volumul I dintr-o lucrare mai amplă, intitulată Învățământ și merit vasluian (Editura Pim, Iași, 2016, 154 p), subtitulată „eșantion din învățământul românesc”. Astfel spus, autorul își concretizează atenția asupra spațiului local, orașul Vaslui, în devenirea lui istorică, într-o diacronie zbuciumată și semnificativă. Preocupările lui D. V. Marin privind acest domeniu privilegiat sunt mai vechi și datează încă din anii '80 ai secolului trecut, în totalitarism. Trebuie să spunem că, acum, nu mai este singurul cercetător specializat și că se poate deja vorbi de o întreagă bibliografie a problemei, de autori prolifici și de un câmp larg al conexiunilor posibile și al corecțiilor comparațiilor, chiar să afirmăm răspicat că nimeni nu poate fi proprietarul exclusiv al acestei teme generoase. În ultimii ani aria cercetătorilor s-a extins și acest detaliu nu poate fi decât îmbucurător pentru cititorul avizat, dornic să înțeleagă în procesualitate, în devenire, dinamica învățământului vasluian. Că D. V. Marin este primul în această listă, e un adevăr.

Structura cărții dezvăluie coerența internă precum și câteva fixații ale autorului: un preludiv - prefață, ritos și egocentric, în care sunt enumerate meritele lucrării și contribuțiile auctoriale respectabile, o uvertură sentimentală în care sunt amintite câteva personalități cu anvergură națională născute aici, după care cititorul răbdător și receptiv va putea urmări treptele devenirii istorice a Vasluiului și câteva repere geografice obligatorii, cu ancorare în Evul mediu românesc și cu reverberații concludente în epoca modernă. O mențiune documentară ne trimite la răscoala țăranilor din 1907, moment sângeros încrustat în memoria colectivă.

Autorul este atent la dinamica demografică a vechiului târg, înregistrând scrupulos etniile conlocuitoare, statutul social, dezvoltarea micii industrii precum și „explozia” economico-

industrială ulterioară, concomitentă cu diversificarea instituțiilor de cultură și de educație. O bornă istorică importantă este considerată de autor evoluția învățământului vasluian până la 1859, anul „micii Uniri” pusă de specialiști în conexiune cu „Marea Unire” din 1918. Sunt înregistrate în amănunțime evenimentele de creștere cantitativă și calitativă ale învățământului local, sunt evidențiați ctitorii și animatorii precum și servituțile generate de vitregia vremurilor. Este, citat cu îndreptățire istoricul hușean Costin Clit, care a publicat recent unele contribuții documentare privind sigiliul Șubinei și delimitarea spațiului pentru școala publică.

Profesorul D. V. Marin nu scapă prilejul să se războiască și aici cu Nicolae Ionescu pe care îl cataloghează (a câta oară?), pe drept, plagiator. Este regretabil că într-o carte ce se dorește o contribuție documentară și științifică, răbufnesc orgolii, ce parazitează - după opinia mea - textul de bază. Pledez pentru obiectivitate, seriozitate și detașare filozofică. Fac și aici o observație de principiu: deși pare a avea dreptate, plagiatul nu poate fi confirmat sau infirmat decât de către instituțiile abilitate ale statului român. „Restul e tăcere”, vorba lui Hamlet.

Următorul segment istoric se referă la învățământul local de până la 1890, cu greutăți și izbânzi, cu avatururi și frustrări persistente. „Școala publică din Vaslui se zbate însă în continuare din greu - notează autorul - deși numărul elevilor mai crește, adesea abandonată de autorități” (p. 44). Precizări semnificative și informații grăitoare se focalizează pe intervalul dinainte și de după Războiul de independență (1877 - 1878), cu acolade necesare privind școala, presa, numărul și calitatea cadrelor didactice, numărul copiilor știutori de carte ș.a. În conformitate cu criteriul cronologic, asumat de la început, se trece în revistă realizările școlare dintre 1900 - 1948, acest al doilea an fiind și primul hotar al reformei impuse de sistemul politic totalitar românesc. Sunt amintite în context personalități de marcă născute pe aceste meleaguri: Theodor Rosetti, G. G. Mironescu, Ioan Adam, Constantin Motaș, Constantin Tănase, Aglae Pruteanu, Ștefan Ciubotărașu, Valentin Silvestru ș.a. Sunt referiri utile cu privire la materialul didactic, rolul bibliotecii

școlare, al laboratoarelor, al activității extrașcolare, al expozițiilor, al organizației „micii dorobanți” etc. Câteva anexe cuprind situații statistice „pentru mai târziu” - notează paradoxal autorul, amintindu-ne în chip izbitor de titlul faimosului volum al lui Ion Minulescu - „Romanțe pentru mai târziu”.

Un capitol foarte scurt (Personalități ale învățământului vasluian) va naște - suntem siguri - controverse și polemici. Autorul își ia însă măsuri de precauție și notează prudent: „Nu excludem erorile de informație” (p. 98).

Pentru a fi cât mai persuasiv, D.V. Marin se pune la dispoziție trei file cu note și trimiteri bibliografice, semn că a consultat atent fonduri arhivistice, studii și periodice, pentru a reconstitui istoria învățământului vasluian în curgerea inexorabilă a vremurilor.

Addenda include câteva editoriale ale autorului, publicate la vremea respectivă în ziarul „Meridianul...” și pe care cititorii împătimiți și le pot reaminti cu această ocazie. În fine, marota autorului: Curentul cultural - informațional vasluian, pe care îl susține cu o tenacitate proverbială, convins fiind că nu e vorba de o ficțiune ci de o certitudine. Un curriculum vitae detaliat și o suită de fotodocumente întregesc ansamblul acestei cărți eclecticice și adesea derutantă.

Iată o carte utilă pentru spiritele curioase și scormonitoare, oferindu-le ocazia să facă benefice comparații cu cercetările similare ale altor istorici ai învățământului local. Se va confirma încă o dată indestructibilul dicton latin: Habeat sua fata libelli! (Cărțile își au soarta lor!)

**Vaslui,
30 martie 2016**

Teodor Pracsiu

UN FEL DE SINTEZĂ

- *ORIGINALITATEA indubitabilă*
- Contribuții valoroase pe baza cercetărilor directe de mulți ani, cu date sigure, inedite.
- „Învățământ și merit vasluian” urmărește strict un segment din istoria învățământului local, respectiv Vasluiul, ca oraș oarecum reprezentativ, așa cum un fragment de bandă tricoloră reprezintă steagul național.
- Importanța aparte a lucrării rezultată din cercetările unor aspecte exemplificative, situate într-un context istoric, și poate fi bază pentru cercetările ulterioare legate de începutul învățământului local pentru un număr important de localități din zonă. Materialul informativ de excepție, încărcat până la saturație de cifre, date, nume este cu rol de sâmbure pentru dezvoltarea altor cercetări locale.
- Localismul creator - concept lansat de N. Iorga, este înfățișat fericit pentru domeniul educativ prezentat.
- Însăși opera lui Dumitru V. Marin a ilustrat acest important element de dezvoltare a Curentului Cultural - Informațional Vasluian care se include ca principală realizare în domeniul educației și culturii.
- Învățământul local poate fi astfel, un eșantion, adică o porțiune esențială, rezumativă pentru un întreg: învățământul românesc de-alungul a aproape două secole.
- Ca întotdeauna contribuțiile lui Dumitru V. Marin rodesc întru știința și conștiința neamului, de aceea subliniem încă o dată rolul de promotor pe care jurnalistul cel mai reprezentativ din toate timpurile al Vasluiului, omul de știință, primul romancier din istoria locului și creatorul mijloacelor mass-media locală poate să ilustreze: deschizător de drumuri în numeroase domenii de activitate.
- Efort intelectual, financiar, în timp, benevol, calificat, cu marcate realizări științifice, fără răsplată într-un timp al banului și interesului.
- Este omul unor cercetări, fapte, acțiuni UNICAT.

I. O ISTORIE ...

Vibrația în fața istoriei trăite (făurite) de către actanții din cele peste 17 decenii de la înființarea școlii ținutale din Vaslui este unică, entuziastă și recunoscătoare pentru cei care au reușit destul de mult cu atât de slabe mijloace, AICI.

Subliniez că admirația noastră merge nu către marile personalități ale națiunii (născute pe aceste meleaguri) ca Petre Andrei (fost ministru în mai multe rânduri), Viorel Barbu, Constantin Cihodaru, N. Georgescu-Tistu, Nicolae Macarovici, G.G. Mironescu, Constantin Motaș, episcopul Nifon, Emil Racoviță, Stan Golestan, Haiman Tiktin, Gh. Vrânceanu, Constantin Zotta ș.a., ș.a. care au făcut onoare, nu numai românilor, ci către acei care AICI, în municipiu, în județ, sau în Moldova au emulat asemenea spirite, cei care AICI au fost formatorii, modelatorii geniilor locale plecate în lumea largă.

Am fost tentați să localizăm foste clădiri, să dăm tot felul de liste cu absolvenți de pe vremea lui Noe, să aducem mărturii despre ce a fost ...

Să înțelegem că în zilele noastre, în acest început de mileniu, se formează O NOUĂ CULTURĂ A LUMII, deci și a românilor, cu afectarea / schimbarea individualității popoarelor, a limbilor vorbite, a obiceiurilor și a modului de viață. Astfel, se justifică interesul scăzut, chiar foarte, pentru mai tot ce e românesc deci și pentru istoria învățământului local.

Mai ales că, ȘCOALA a trebuit, dintotdeauna, să transpună în educație zilnică politica statelor, iar slujitorii ei reprezintă pătura cea mai puțin revoluționară a timpului lor.

Începută cu mulți ani înainte, ISTORIA, concretizată parțial în 1980 cu o broșură „*despre evoluția învățământului vasluian până la 1859*” și apoi în Monografia Liceului „*Mihail Kogălniceanu*”, din 1990, precum și câteva articole (prin timp) ISTORIA vasluiană a învățământului public (cel particular e extrem de palid) poate explica, prin calitatea sa, apariția unor

mari personalități și ale științei, medicinei, culturii, artei etc., naționale. Cei de aici fiind formatorii, modelatorii creierelor locale afirmate apoi în lumea largă.

Liceul Mihail Kogălniceanu ; fost profesor

Orice cititor poate observa dificultatea unei asemenea întreprinderi, în același timp necesitatea unor criterii care să ceară din miile de slujitori ai ideii de educație, pe cei mai valoroși, adică puțini și foarte buni ca modele în veac.

O carte bazată exclusiv pe documente în prima ei parte și mai ales pe statistică în partea a doua care să apară, presărată inclusiv pe sentimente și emoții în partea ei, ultimă.

La sfârșitul acestui demers, oare, reușim să evidențiem ce a fost mai important? Este acest eșantion caracteristic? Clar, am scris totul, mai ales cu gândul la cei care mereu vin.

Am fost tentați să descriem locurile unde au fost zidiri de școală, să amintim tot felul de absolvenți din alte vremuri sau să luăm ori să reproducem amintiri, păreri, vorbe, toate, până la urmă, lipsite de interes pentru contemporanii grăbiți, încât nici monografiile punctuale (cele două ale L.M.K., cea de la Generală 5 „Ștefan cel Mare” ș.a.) nu sunt citite... nici comentate, nici completate.

Școala Generală Nr. 5 „Ștefan cel Mare” – Vaslui

Iată, de ce selecția informațiilor trebuie să fie necesară noii culturi naționale și asta se impune ca o sarcină foarte grea pentru autor. În condițiile în care națiunea română (pământurile, bogățiile naturale... deja), poate fi destul de rapid asimilată de Uniunea Europeană, când însuși pilonul de bază al individualității românilor, limba e într-un proces agravant de neprețuire și rapidă schimbare, întreaga lucrare ar putea fi deja depășită chiar de la apariție. E, totuși... spre ființă !

În speranța că, totuși, în amalgamarea popoarelor, limbilor, culturilor, tradițiilor și unificarea cerințelor de comunicare este posibilă o oază specific românească, atunci, efortul nostru merită să fie... tipărit.

Evoluția învățământului public în aceste peste 17 decenii nu poate fi aici decât sintetic redată pentru gradul relativ mic de interes într-un mediu și un timp cam anapoda. Am considerat că se impune „*poliloghia statistică*”, fundamentală (poate) pentru o nouă lucrare, ca al doilea volum.

De ce „în context național”? Născuți prin aceste locuri, un număr impresionant de copii s-au educat, dezvoltat, au creat

și s-au afirmat în alte locuri din țară și din lume. Din lista lungă: Emil Racoviță, G.G. Mironescu, Const. Motaș, Al.I. Cuza, Gheorghe Vrânceanu etc., probabil nici unul (sau foarte puțini), nu ar mai fi ajuns la acest nivel științific și reprezentativ dacă n-ar fi avut condiții pregătitoare aici. Ei sunt deopotrivă și ai Vasluiului, purtători de fanion, chiar dacă urmele în timp n-au prea fost, sunt neglijate sau nu mai există.

Noua cultură umană, azi bazată pe televiziune, telefonie, calculator, + nevoia de bani, - vor determina modificarea limbii române, neglijarea tradițiilor, abandonarea metodicelor educative tradiționale, schematizarea gândirii și pragmatismul apăsător al con-locuitorilor. Cartea aceasta ar mai putea face, astfel, parte din domeniul de interes pentru cultură al con-cetățenilor, o rememorare a momentelor reprezentative pentru instrucția și educația localnicilor. Experiențele mele în cele peste 30 de țări vizitate, ar fi putea fi folositoare pentru a înțelege cel puțin momentul acesta din succesiunea valorilor istoriei lumii și implicit a moldovenilor.

Vechea casă de apă, din Copou

II. VASLUI – STRĂVECHE AȘEZARE MOLDOVEANĂ

La confluența pâraielor Bârlad, Vasluiueț și Racova, Vasluiul este situat în partea central - răsăriteană a Moldovei, la 27°44' longitudine estică și 46°39' latitudine nordică la o altitudine între 113 - 170 m.

Palatul Administrativ – Vaslui

Într-o plană imagine globală, VASLUIUL ar fi ca palma dreaptă către cer, cu degetul mare – spre pâraul Vasluiueț, Gura Bustei și dealurile până la Huși, spre Chișinău, arătătorul, șoseaua către Movila lui Burcel, Iași și Suceava, mijlociul - cu dealul înclinat de la confluența apelor Bârlad, Racova, Vasluiueț, cu opintire la Biserica Sf. Ioan (de la Ștefan ctitorie) tot spre nord, inelarul fiind de-a lungul apei Bârladului spre Negrești, Roman și Iași, iar degetul mic spre bariera Bacău cu șoseaua asfaltată spre Laza, Ivănești, Dragomirești - Bacău.

În „palma” aceasta sunt urme de viață de peste 5000 de ani, atestare documentară de la 1375, capitală câteva luni (după

Alexandru cel Bun, 1436), **bătălia lui Ștefan**, 1475, prima școală publică în 1841, legenda lui Peneș Curcanul, 1877 (poetului Vasile Alecsandri, veșnică recunoștință), intrarea diviziei „Tudor Vladimirescu” împotriva nemților (1944), centru de plasă, raion și apoi de județ (1968) Curent Cultural - Informațional după 1989, *TV. Vaslui*, 5 decembrie 1990, *Unison Radio Vaslui*, din 1993, *Unison Radio Bârlad*, din 1994, *Meridianul* din 1996, alte ziare, Revista internațională **Meridianul Cultural Românesc**, din februarie 2015.

Palatul de Justiție – Vaslui

Deși urmele materiale atestă o vechime milenară a localității, iar o cronică polonă (scrisă de Maciej Strykowski, editată la Königsberg în anul 1582) ar furniza o incertă primă atestare documentară (pusă în legătură cu înmormântarea lui Iurie Koriatovici la Vaslui, în 1375), informații sigure furnizează documentele autohtone care permit fixarea primei pomeniri a orașului la 11 februarie 1400, într-un document rămas de la

Alexandru cel Bun (1). Deși acest hrisov amintește de „*apa Vasluiului*”, oricare ar fi sensul - denumirea orașului după apă sau a apei după cea mai importantă localitate de pe cursul său, cum apare mai normal - mai ales că scrisoarea domnitorului Iliăș, adresată regelui Poloniei, în care aflăm de dania târgului și ocolului Vaslui către fratele său Ștefan, la 1435, este, data apropiată, absolut certă (și în 35 de ani nu se putea dezvolta un târg de la zero), putem considera abia anul 1400 pentru prima testare documentară și nu 1375 (2).

Informațiile documentare care se înmulțesc după această dată sunt utile mai ales în legătură cu dezvoltarea social-economică a localității și cu rolul ei în viața politică a Moldovei.

Secolul al XV-lea poate fi considerat ca epoca de afirmare, dezvoltare și mai ales de glorie a orașului căci în urma împărțirii Moldovei între cei doi frați, Iliăș și Ștefan (1435), Vasluiul a ajuns capitală a părții „*de jos*”, de sud, a Moldovei, iar pe timpul lui Ștefan cel Mare a jucat un rol deosebit de important în istoria țării: se cunoaște, de pildă, actul de autoritate domnească din 16 ianuarie 1471, daniile făcute de Ștefan care a locuit în diverse perioade aici (unde existau curți și biserică domnească), ultima vizită fiind în 1502, privilegiile (se pare că ar fi fost numai unul) de care s-a bucurat și mai ales pregătirea, aici, a marii biruințe a moldovenilor la 10 ianuarie 1475. Deși în tot cursul secolului al XVI-lea târgul a fost vizitat și cercetat de domnitori ai țării, iar o seamă de călători străini îl amintesc drept o localitate importantă, așezarea a început să stagneze apoi să regreseze din punct de vedere economic.

La răscruce de drumuri dar și lipsit de forță proprie de apărare, cu toate că urmașii marelui Ștefan l-au considerat ca moșia lor personală, târgul suportă greu vitregia vremurilor, scăzând mereu ca importanță în viața socială. Pare a se ridica din ruinele sale pe la 1650. „*În luptele Movileștilor, polonii arseră biserica și bineînțele orașul, parte din credincioși fu răpită de tătari, în epoca lui Vasile Lupu, alta muri de ciumă ... Dintre cei o mie de locuitori erau 300 de case de români, având pe lângă biserica lui Ștefan, ale cărei curți se dărâmaseră, cinci altele de lemn și o sută de armeni*” (3).

În timp ce alte orașe ca Bârladul, Romanul etc. se dezvoltă în alte condiții, chiar și Hușiul se afirmă mai mult, deși tot greu din cauza Episcopiei, Vasluiul decade rapid din cauza coterării și stăpânirii feudale. Dăruit în 1757 unei mănăstiri din Roman, iar în 1795 hatmanului Costache Ghica „*atât vatra cât și locul dimprejur*”, abia târziu, în 1880, vasluienii vor izbuti să răscumpere cu 16.000 de galbeni (145 ha) **vatra târgului** (4). În aceste condiții, cu toată buna sa așezare în drumurile comerciale, nici comerțul nu se dezvoltă îndeajuns (chiar dacă este cunoscută o veche legătură de acest gen cu Brașovul) pentru că la aspra stăpânire feudală se mai adăugau incursiunile turcești dinspre Muntenia (un anume climat de nestabilitate), incendiile mistuitoare de averi, periodice, așezarea fiind lipsită de apă (în pofida confluenței celor trei râuri aici: Bârladul, Vasluiețul,

Vasluiul din perioada comunistă

Racova, orașul fiind așezat pe deal) cunoscuta instabilitate a negustorilor care, firesc, preferau orașele înfloritoare: Iașiul, Bârladul, Bacăul situate la câteva poște distanță. Printre altele, la menținerea stării de înapoiere a acestei așezări a contribuit slaba productivitate a terenurilor deluroase (în comparație cu cele de pe valea Prutului, de exemplu), pădurile vestite de altădată fiind defrișate tot mai mult, eterogenitatea populației și lipsa unor boieri iubitori de cultură - paradoxal, N. Milescu, D.

Cantemir, Al. I. Cuza sunt născuți în acest județ – personalități care să încurajeze hotărâtor dezvoltarea învățământului. Sărăcia locuitorilor din târg și din împrejurimi, menținută secole de-a rândul, este ilustrată de intensitatea răscoalei din 1907 (oamenii locului s-au aflat deci într-o permanentă luptă pentru libertate și bunăstare).

Dinamica populației din această veche așezare românească este de asemenea grăitoare deoarece puterea de dezvoltare a unui oraș se oglindește și în evoluția numărului locuitorilor săi. Încă de pe la 1526 (act din 20 septembrie) aflăm de porunca domnitorului Ștefan, ce se găsea în tabăra de la Milcov, de a se „*cerceta de către pârcălabul de Vaslui, Carabăț, plângerea bătrânilor târgului împotriva negustorilor armeni, greci și evrei*” (5), deci o primă mențiune despre compoziția etnică. După cum am văzut, N. Iorga presupune că pe la 1650 erau cam o mie de locuitori la 300 de case de români și o sută de armeni. În majoritate erau însă țărani care au dus-o dintotdeauna greu de vreme ce cereau rezolvarea unor pricini cu negustorii iar la 28 decembrie 1693 „*răzeșii opresc pâinea*” oștirii (6). Cu toată nesiguranța datelor din diverse izvoare, la 1774 numărul locuitorilor târgului pare a fi de 645 din care 129 capi de familie, iar în 1803 de 1.240 de suflete (7). În orice caz sub raport numeric înregistrăm o importantă creștere de vreme ce Catagrafia din ianuarie 1821 menționează că în Vaslui sunt 1.335 birnici, 771 scutelnici, 808 breslași, 1.470 „*ce poartă havalele*”, 66 jidovi, totalul fiind de 4.450 în timp ce la Tecuci erau 5.659, Roman 5.471, Suceava 9.320, înregistrați ca atare. Pentru 1859, Anuarul statistic (8) nu indică cifra locuitorilor (iar Ecat. Negruți, în studiul citat presupune că orașul ar fi avut 4.733 de suflete, cifră plauzibilă) care în 1899 ajunsese la 9.171, în 1910 la 9.861 și abia la 10.525 în 1914. Pentru comparație, în aceeași perioadă, populația Bârladului, Bacăului se dublează aproape între 1859 - 1899, a Tecuciului crește de peste două ori și jumătate, a Iașiului de la 65.745 la 77.759. Am putea crede că sub raport numeric populația rămâne stabilă între cele două evenimente de mare însemnătate din istoria țării, Unirea și Războiul pentru Independență de vreme ce o lucrare aparținând

lui D. A. Sturza (9) consemnează că la 1876 contribuabili din orașele județului Vaslui (adică numai Vaslui) erau 5.376 locuitori și reprezentau 4,66 la sută din populația județului, iar în 1891 numărul lor crește la 7.294. De altfel întreaga populație a fostului județ Vaslui ajunsese la 1948 la totalul de 114.946 de locuitori din care 36.545 erau analfabeți (31,8 la sută) – cu un trist record: proporția cea mai ridicată de analfabeți (Iașiul avea 111.349 de locuitori stabili) - iar în orașul Vaslui erau 3.632 gospodării în care locuiau 13.738 de suflete dintre care 12.120 de români și 1.577 evrei. În același ritm crește populația vechiului târg încă o vreme (în 1966 avea 17.960 locuitori) pentru ca începând din 1968 să se dubleze în mai puțin de un deceniu.

Casa Mavrocordat

Negustori vechi, vasluienii continuă mai puțin să practice negoțul, agricultura rămânând ocupația preponderentă. În cadrul procesului de destrămare a relațiilor agrare și după 1848 locuitorii ocupându-se în majoritate de cultivarea pământului în țarina veche a orașului. Numărul manufacturilor rămâne mereu restrâns ca și al negustorilor (numărul acestora din urmă ajunge

la 86 iar al calfelor la 17 în 1850 (10). Comerțul se desfășura din ce în ce mai mult în cadrul târgurilor și iarmarocelor.

Dintr-o statistică a meseriașilor (11) aflăm că la începutul secolului al XX-lea în tot județul Vaslui erau 2.611 meseriași în timp ce în oraș pentru cele 97 de meserii erau 412 „maeștri”, 133 calfe, 91 ucenici (total 636), la care se adăugau 155 evrei care mai lucrau singuri. Vasluiul se clasa pe antepenultimul loc din țară dintre capitalele de județe, iar județul era clasat al doisprezecelea din cele 32 în discuție.

De observat că se afla cu mult în urma Iașiului cu un total de 3.830 meseriași, Bârladului cu 1.695 etc. Printre meseriile exercitate se aflau, normal, cele la care apelau țăranii de prin împrejurimi, meseriașii fiind croitori, cizmari, măcelari, pescari, tâmplari, tinichigii, zidari, rotari, blănari, cojocari. Din acest punct de vedere situația se mai îmbunătățește după Primul război mondial în sensul dezvoltării micii industrii. În 1923 funcționau aici: o fabrică de mobilă, două fabrici de făină (12). După alți autori „la începutul secolului al XX-lea în orașul Vaslui existau 6 mori cu aburi, o fabrică de rachiu, o tăbăcărie, cărămidărie, ipsosărie, o fabrică de apă gazoasă” (13). De fapt primează doar comerțul cu cereale, preponderent încă în 1946.

De observat că, chiar dacă numeric existau multe „fabrici”, absența unor întreprinderi mari care să cuprindă elementul vital al creșterii orașului - industria - apropierea de orașe mari ca Iașiul, Bârladul, Bacăul, conservatorismul marilor moșieri - toate acestea au menținut târgul într-o perspectivă incertă în legătură cu dezvoltarea sa economică. Marele istoric N. Iorga a scris în notele sale de călătorie publicate în 1904: „Trecutul e aici cu totul mort”... prezentul n-are nici o însemnătate vie și nu îndreaptă spre nici un viitor. Cine ar putea prefăce acest întins sat vechi într-un oraș modern, când lipsește bogăția și rostul de muncă din care ea izvorăște?” (14)

Vechea așezare moldoveană a fost până în anii noștri un târg ca oricare altul, important prin poziția sa, prin prăvăliile sale și mai ales pentru școlile sale, evident, mai mult pentru populația din apropiere.

În perioada 1921 - 1944, ca unități industriale mai importante sunt menționate: fabrica de ceramică, Topitoria de cânepă, Fabrica de ulei „*Moldoveanca*”.

La sfârșitul anului 1944, existau 13 mici întreprinderi (de fapt ateliere meșteșugărești) cu 124 salariați, dar 67 cârciumi și restaurante.

Spitalul Județean de Urgență – Vaslui

Peisajul industrial s-a îmbogățit începând din 1967, când au fost puse în funcțiune succesiv Întreprinderea de confecții și Întreprinderea de prelucrare a lemnului, urmate de alte obiective industriale, unități economice și ale cooperăției meșteșugărești, între care Întreprinderea mecanică, Întreprinderea de materiale izolatoare, Întreprinderea de aparate de măsură și control, Întreprinderea „*Textila*”, Combinatul de fire sintetice, Întreprinderea de industrializare a laptelui, Întreprinderea „*Avicola*”, Centrala termică urbană, Întreprinderea de industrializare a cărnii, Întreprinderea de vinificație și produse spirtoase și altele. Populația Vasluiului a ajuns la peste 85.000 de locuitori în 1990, când rețeaua învățământului cuprinde: 25

grădinițe, 13 școli primare și gimnaziale, 2 școli speciale, 5 licee. În domeniul culturii și artei există: o bibliotecă județeană (și biblioteci ale instituțiilor) cu totul aproape 500 mii volume, un muzeu județean, un centru de creație și cultură, 2 cinematografe cu 1.159 locuri, Casa artelor, Casa cărții și alte 4 librării, Galeria de artă, Clubul tineretului.

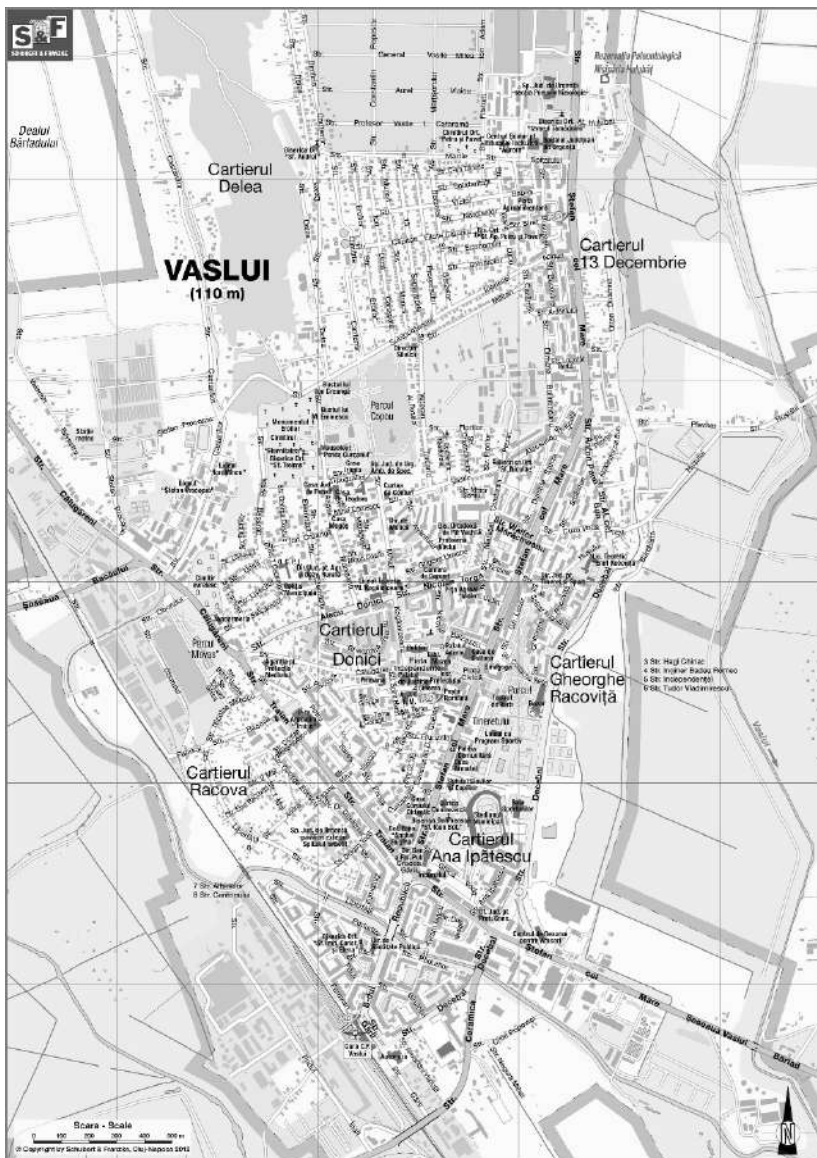

Biblioteca Județeană și Muzeul Județean Vaslui

Rețeaua sanitară dispune de 2 spitale, 2 policlinici, 5 dispensare urbane și 5 dispensare pe lângă întreprinderi, 3 farmacii - cu 176 medici și 635 cadre medii sanitare.

Vremurile de glorie de odinioară se reactualizează mereu în școli prin pana măiastră a lui Vasile Alecsandri – căruia **orașul trebuie să-i fie pururi recunoscător** – care a impus atenției publice târgul și oamenii săi de ispravă.

În 2011, când municipiul suportă migrația spre vest a tineretului, populația după Recensământul din octombrie este într-o scădere din ce în ce mai accentuată, fără a se ști numărul real al plecaților indiferent de statisticile oficiale.

III. DESPRE EVOLUȚIA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI VASLUIAN PÂNĂ LA 1859

Începuturile învățământului în Moldova sunt vechi. Ele au fost determinate, în primul rând, de necesitățile bisericii și ale administrației. Organizat începând din secolul al XV-lea pe lângă importante centre religioase (Neamț, Roman, apoi Huși etc.) școlile mănăstirești reprezintă „*primul nostru învățământ propriu legat de limba slavonă a statului și de pravoslavnicia bisericii*” (1). Ele nu aveau însă decât un număr redus de elevi, ca și, ulterior, așezămintele de tip academic. Știința de carte a rămas astfel limitată la cercuri restrânse, chiar dacă, începând din secolul al XVII-lea, ea a fost difuzată și prin intermediul dascălilor particulari, mai ales pentru fiii de boieri; dar necesitatea ei a devenit tot mai mult simțită.

Biserica Sf. Ioan Botezătorul

Ideea de obligativitate (parțială) a învățământului apare în actul dat de mitropolitul Nichifor al Moldovei, în 7 iulie 1749 (7257) în timpul domniei a treia a lui Constantin Mavrocordat, care numea un preot să supravegheze poporării de la bisericile Sf. Nicolae, Sf. Vineri și Sf. Sava din Iași astfel: „*copiii prostimei din trei ani în sus, însă care nu va fi de hrană, să faceți izvod anume să meargă să învețe carte: învățături creștinești...*” (2). În a treia domnie a lui Gr. Ghica, rețeaua învățământului se extinde. Hrisovul domnesc din 25 decembrie 1747 hotărăște și crearea a trei școli românești și slavonești, la episcopiile din Roman, Rădăuți, Huși îngrijite de episcopi și dascăli învățați „*în slovenie ori și la românie*”. În acest timp, s-ar părea că și la Bârlad (ca și la Focșani, Botoșani) ar fi existat o școală districtuală preoțească. După 1782, școala episcopală din Huși, unde între anii 1782 și 1784 învăța însuși viitorul mitropolit Veniamin Costachi, dobândise un prestigiu considerabil.

Un interes sporit pentru învățământ înregistrăm la începutul secolului al XIX-lea. În afara propunerilor tot mai numeroase privind îmbunătățirea și dezvoltarea învățământului, se înfăptuiesc unele măsuri ca: deschiderea internatelor, stabilirea sarcinilor episcopilor școlari, apar programe școlare, se precizează durata învățământului, vacanța, se înființează biblioteci școlare, se realizează material didactic, se prevăd bugete etc.

În 1803 funcționau școli episcopale la *Huși* și Roman precum și școli ținutale „*de limbă elinească și moldovenească*” în *Bârlad*, Focșani, Galați, Chișinău, precum și școli mănăstirești la Neamț, Secu, cea mai importantă fiind Academia Domnească din Iași. Plata dascălilor, întreținerea localurilor, se făcea din venitul dării de 4 lei anual de la preoți și diaconi, precum și din subvenția visteriei. La 1 septembrie 1803 începe să funcționeze Seminarul de la Socola, cu subvenție din visteria domnească, sub conducerea lui Veniamin Costachi. Celor vreo 60 de înscriși, în majoritate tineri, li se predau limba română, istoria, geografia, aritmetica, teologia, psaltichia. După 1812 se mai predă gramatica română, simbolul, catehismul, exegeza,

istoria religiei, istoria profană, filosofia, latina. Tot în timpul lui Veniamin Costachi se tipăresc unele manuale și cărți profane. Nu putem vorbi însă de învățământ public în sensul obișnuit al cuvântului.

Școala nr. 6 „Mihai Eminescu” Vaslui

O etapă nouă în istoria învățământului începe odată cu aplicarea prevederilor Regulamentului Organic, în condiții de avânt economic și social - politic. Ca urmare a acestora se ivesc destule idei înnoitoare cu efect pozitiv în domeniul învățământului.

Prin prevederile Regulamentului Organic, școala devine o instituție permanentă de stat. Articolele referitoare la învățământ (art. 418 - 424, cap. IX, secția IV) stipulau extinderea numărului de școli și de elevi. Referitor la prevederea expresă a art. 420, Gh. Asachi nota că „șase școli începătoare s-au așezat atunce (în 1832 n.n.) la polițiile departamentale Roman, Huși, Bârlad, Galați, Focșani, Botoșani” arătând în continuare că acestea au dat prima promoție în 1834, iar în 1835 la Roman și Bârlad se construiseră „casă de școală” (3).

Regulamentul Organic mai prevedea că toate cursurile se vor ține în limba română, precum și prerogativele Epitropiei învățăturilor publice în fruntea căreia a fost numit Gh. Asachi. Nu se preconizau măsuri pentru organizarea de școli sătești, ceea ce excludea practic accesul la învățământ al țărănimii, care reprezenta aproximativ 90% din populația Moldovei, doar puțini copii ai sătenilor putând pătrunde în școlile religioase și doar prin excepție în cele laice. La apariția Daciei literare (1840) am putea vorbi de o deschidere spre cultură și educație plecată dinspre elita intelectuală.

Prima școală publică pe actualul teritoriu al județului Vaslui s-a deschis la Bârlad la 1 septembrie 1832 cu un număr de 50 de elevi având ca prim „profesor” pe Ion Zăhărescu (unul dintre cei 7 absolvenți ai cursului de 3 luni, special organizat pentru pregătirea noilor învățători ce urmau să fie trimiși la școlile înființate, din cadrul Gimnaziului Vasilian). Continua să funcționeze școala de pe lângă Episcopia din Huși, înființată la jumătatea secolului anterior, iar din 1833 se deschide și școala publică de aici. Este posibilă și existența unor școli particulare, din cauză că în tabloul școlilor particulare din Moldova în 1836 apar astfel de școli în ținutul Fălciu (cu șase dascăli), Tutova (tot cu șase), dar nu și în fostul județ Vaslui (4). O statistică din 1837 pomenește de un Jean „Franțuz”, pe un Bernardaki la Focșani, pe un Subiski la Bârlad (5), unde se realiza un învățământ particular în limba franceză. Mențiuni despre un astfel de învățământ în alte localități vor apărea în tot cursul deceniilor următoare, dar pentru orașul Vaslui abia în 1860 se menționează existența pensionului francez condus de Alexandru Leblanch ai cărui elevi erau obligați să susțină examenele în fața comisiei școlii centrale (6). Este probabil apoi că marii moșieri din împrejurimi sau locuind aici își angajaseră dascălii particulari.

Deși Regulamentul Organic prevedea în anexa F, secțiune 1, art. 66, înființarea de școli începătoare în capitalele de județ, aceste prevederi nu s-au realizat decât parțial și cu mari întâzieri pentru că boierimea ostilă înnoirilor manifesta o totală lipsă de interes pentru luminarea „prostimii”. În plus, ea vedea poporul reprezentat doar prin negustori și târgoveți și nu prin

marea masă a țărănimii. După cum observa Gh. Asachi, în 1845, la un milion și jumătate de locuitori ai Moldovei se aflau „2.180 școleri” – a 500-a parte a populației - pe când în Franța școlile erau frecventate de a 12-a parte a locuitorilor. În cel mai autentic spirit iluminist, același cărturar preconiza „a da tot aceea învățătură treptelor societății fără deosebire” (7).

Care era situația Vasluiului în preajma lui 1840 când se întreprind primele acțiuni pentru înființarea unei școli ținutale în această reședință?

O catagrafie din 1830 indică pentru târgul Vaslui: 13 băcănii, 16 rachierii, 5 cojocării, 2 cizmării, 2 boiangerii, 7 pitării, 2 bărbierii, 4 ciobotării, 13 crășme și hanuri (8), „zestre” economică nu prea departe de cea a localităților comune și astăzi: Murgeni, Codăești, Puiești etc., dar poziția urbei era totuși superioară. Se poate vorbi de începutul desprinderii de vechile relații feudale, de începutul relațiilor economice capitaliste. Unele studii consemnează o stare conflictuală prelungită a locuitorilor orașului cu proprietarul moșiei, logofătul C. Ghica. În același context, poate fi admisă posibilitatea întrunirilor secrete de la moșia lui Teodor Rășcanu sau formarea de către spătarul Durmuz și paharnicul Toader Sion a unui grup de instigatori (9). Cu siguranță, spiritul revoluționar din preajma anului 1848 a cuprins și acele meleaguri, dar, într-o formă potolită.

Dinamica populației din această veche așezare este de asemenea grăitoare. N. Iorga presupune că pe la 1650 erau cam 1.000 de locuitori la 300 de case de români și 100 de armeni (10). Cu toată nesiguranța datelor din diverse izvoare, la 1774 numărul locuitorilor târgului pare a fi de 645 din care 129 capi de familie, în 1803 de 1.240 de suflete (11). În orice caz, sub raport numeric înregistrăm o importantă creștere, de vreme ce catagrafia din ianuarie 1821 menționează că în Vaslui sunt 1.335 birnici, 771 scutelnici, 808 breslași, 1.470 „ce nu poartă havalele”, 66 evrei, totalul fiind de 4.450 de locuitori, în timp ce la Tecuci, erau 5.659, la Roman 5.471, la Suceava 9.320. Pentru 1859, Anuarul statistic (12) nu indică cifra locuitorilor (Ecaterina Negruzzi presupune 4.733 suflete) (13) care în 1899

va ajunge la 9.171, în 1910 la 9.861 și la 10.525 în 1914. Preocuparea pentru învățământul local era, astfel, firească. (Am reamintit unele date, din necesitate).

Școala nr. 2 „Dimitrie Cantemir” Vaslui

Înființarea școlii ținutale din Vaslui apare mai mult ca un rezultat al inițiativelor particulare și nu al prevederilor oficiale. Către sfârșitul anului 1840, polcovniceasa Elena Șubina a început să se intereseze de posibilitățile înființării școlii publice. Copiile după răspunsurile Departamentului treburilor din lăuntru și ale Epitropiei învățăturilor publice denotă insistența cu care aceasta a făcut toate demersurile pentru înfăptuirea acestui deziderat al localnicilor (14). Astfel, o adresă a departamentului din 20 iulie 1841, emisă de secția 3, cu nr. 18681 către Epitropia învățăturilor publice, amintește de cererile făcute și dispune analizarea acestora, pomenește de anexarea uneia, în copie, în care se cerea sprijin pentru școala care ar avea ca efect „*ridicarea copiilor nației*”. Probabil că pe plan local s-au iscat multe discuții privitoare la întâietatea întreprinderii demersurilor (probabil mai mulți au făcut asemenea cereri), de vreme ce o

hotărâre (15) dă dreptate Șubinei și o îndrituiește să propună doi oameni cu stare în comitetul de inspecție necesar pentru sprijinirea și îmbunătățirea învățământului, în octombrie 1841. (Conform Regulamentului, la înființarea școlii ținutale trebuia să fie aprobat un Comitet de inspecție, compus din ispravnicul județului și alți doi membri aleși dintre cetățenii de vază, care aveau sarcina de a controla și apăra interesele școlilor în puterea legilor statului).

Tot din acest schimb de corespondență aflăm că, în octombrie 1841, Epitropia trimisese deja la post pe învățătorul Iordachi Galeru, primul „profesor” în târgul Vasluiului. Localul școlii nu era încă terminat și cursurile nu se pot deschide. La 15 noiembrie 1841, Elena Șubina se adresează din nou „*Către Cinstita Epitropie a învățăturilor publice*” cu o scrisoare de răspuns pe care o reproducem în întregime: „*La adresa de sub No. 259: prin care, în privirea cerșutei din partea mea înființare de școală publică aice în târgul Vaslui, mi se dă dreptate a alege doi din boierii acestei politii spre îndeplinirea Comitetului de inspecție pentru sprijinirea și îmbunătățirea ei, cu căzuta cinste recomanduescu pe Dumnealor Banul Grigorie Angeliki și Cuv. Nicolai Kiriac de la carii se nădăjduiește isprava dorită întru aceasta, și totodată rogu pe cinstita Epitropie, ca pe rînduitul împlinatoriu îndatoririlor de profesor D-lui Iordachi Galerie este sosit aice de mai multă vreme și numai din partea mea s(-)au dat făgăduita casă de Școala și putinciosul ajutoriu în ținerea gospodărească, dar neînlesnirea întotul stă fără lucrare, să mijlocească unde se cuvine a dezlega ispr. (ciei?): sau a slobozi bănește, ordinare cheltuele ce s-ar socoti trebuitoare unei asemenea închipuiri. E. Șubina, 1841, noiembrie 15, târgul Vaslui.*” (16). Adăugăm că primul elev al noii școli a fost fiul banului amintit.

O adevărată epocă de dezvoltare culturală a urbei se deschide deci cu **cei 31 de elevi între 7 - 16 ani care se aflau la prima oră de curs, în ziua de 1 decembrie 1841, cu „profesorul” Iordachi Galerie** sub privirile emoționate ale unei numeroase asistențe. Fruntașii localității care au însoțit pe elevi și învățătorul lor cu mare pompă la deschiderea festivă a noii

școli redactează o scrisoare către Eforie în care înștiințează de festivități și de începerea cursurilor la 1 decembrie, aducând mulțumiri domnitorului M. Gr. Sturdza și exprimându-și încrederea în rezultatul „favoritoriu.” Scrisoarea se încheie cu un număr de 11 semnături greu descifrabile, dintre care nu lipsesc însă cele ale membrilor Comitetului de inspecție. Rapoartele învățătorului, din cursul anului 1842, motivează deschiderea târzie a școlii prin faptul că localul acesteia nu fusese terminat și menționează serioasele dificultăți în procurarea manualelor, a materialului didactic, băncilor etc., întârzierea numirii Comitetului de inspecție ș.a.

Din 2 genarie 1842 există un document important legat de deschiderea noii școli „*Epitropia Învățăturilor Publice din Prințipatul Moldovei*” înștiințând Comitetul de Inspecție al Școlii publice din Vaslui cu următoarele: „*După cererea Obștei și Înalta Încuviințare a Prea Înaltului Domn, înființându-să școala publică în politia Vaslui, Epitropia a orânduit de împlinitor îndatoririlor de Profesor pe D. Iordachi Galeru, căruia i s-a dat și instrucțiunile atingătoare ce au a se povățui în a sa însărcinare. Alăturate cu acele sunt și îndatoririle puse asupra Comitetului de Inspecție care sunt nu numai de a priveghe și a povățui ace lucrare ce și a da acelei școale tot felul de ajutor și a îndemâna cu cele trebuincioase de Profesor de școală, ca să poată întemee și spori acest institut obștei folositoriu, drept care Epitropia recomanduește acelui Comitet asămenea înființire și așteaptă cu mulțămire rezultatul dorit*”.

Elevii noii școli erau în majoritate fii de boieri, preoți, negustori din Vaslui, câte unul din Volasăii (?), Sauca, Laza, alături de cel al banului învățând și copilul unei slujitoare și unul de țaran.

Interesantă este adresa Epitropiei către Comitetul de Inspecție a Școlii publice din Vaslui: *Epitropia Învățământului public în Prințipatul Moldovei*, no. 5, anul 1842, luna Genuarie 2: „*După cerirea obștei și Înalta Încuviințare a Prea Înaltului Domn, înființându-să școala publică în politia Vaslui, Epitropia a orânduit de împlinitor îndatoririlor de Profesor pe D. Iordachi Galer, căruia i s-a dat și, instrucțiunile atingătoare ce au a se*

povățui în a sa însărcinare. Alăturate cu acele sunt și îndatoririle puse asupra Comitetului de Inspecție care sunt nu numai de a priveghe și a povățui ace lucrare ce și a da acelei școale tot felul de ajutor și a îndemna cu cele trebuincioase de profesor de școală, ca să poată întemee și spori acest institut obștei folositoriu, drept care Epitropia recomanduește acelui Comitet asăminea înfintîre și așteaptă cu mulțămire rezultatul dorit.”

Un alt raport, la o lună, din 5 februarie 1842, prin care învățătorul cere dezlegare de examen pentru care elevii nu erau îndeajuns de pregătiți din lipsa manualelor, precizează că localul era gata în decembrie, iar numărul școlarilor crescuse la 42. Din situațiile trimise Epitropiei reiese că notarea elevilor se făcea la „*talent*”, „*moral*”, „*sârguință*”, cu note de la 1 la 4: foarte bun, bun, mijlociu, rău. Mai exista rubrica „*absenții*”.

În urma obținerii aprobărilor necesare, în mod festiv, cum se obișnuia în toate școlile epocii, **vineri 27 februarie 1842**, „*s-a depus examenul pe semestrul de iarnă*”, de față fiind un însemnat număr de boieri și neguțători. Aflăm și de premiarea unora dintre elevii căroră „*registratorul*” D. Fitionescu le-a „*hărăzit câte o carte scolastică de care negăsind îndestul au dat acum premii: 10 geografii și trei catehizise la cei ce prin a lor sârguință*” s-au remarcat (17).

Din documentele consultate reiese că una dintre problemele cele mai greu de rezolvat era aceea a manualelor, a căror cerere continuă - la 10 martie solicită trimiterea a 20 de abecedare, 10 gramatici românești pentru clasa I normală - mai ales după înființarea „*clasului I normal*” alături de clasa începătoare. La greutățile începutului se adaugă o neglijență a Epitropiei căreia învățătorul se vede nevoit să-i ceară plata pe „*trilunia*” ianuarie - martie, la 27 martie 1842. Fondurile alocate școlii sunt insuficiente pentru că, la rândul ei, Epitropia învățăturilor publice cere printr-un raport către Sfatul Administrativ a se încuviința un venit din „*zeciuiala patentelor târgului și a mahalalelor și din a mazililor și a ruptașilor din târgul Vaslui*” pentru întreținerea școlii (18).

Chiar în condițiile grele ale începutului numărul elevilor crește. În „*generalnica condică matriculară*” din luna martie 1842 apar 34 elevi, iar catalogul pentru luna iunie înregistrează alți 37 elevi în afară de cei 12 din clasa I normal, care cuprindea copii între 10 - 14 ani. În același document, pentru luna noiembrie găsim trei clase (25+15+11 elevi la un singur învățător), situație menținută și în 1843. Obiectele de învățământ la „*clasul elementar*” pentru cei noi erau: citirea, scrierea, aritmetica, memorizarea, iar la clasul normal, „*vechi*”, în afară de „*scrisoare*” și aritmetică se făceau gramatica, geografia, catehismul.

Piatra din zidul primei școli care menționează și fondatorii

După cum se știe, Epitropia învățământului public hotărăște, în 1843, reorganizarea învățământului precum și o nouă împărțire a materiei de învățământ pentru școlile începătoare și normală, cât și pentru cele gimnaziale și academice. Se prevedea ca la clasa I (școli începătoare) să se predea cunoașterea literelor, silabisirea și cititul în românește, începutul scrierii, numărătoarea (adiția) și scăderea, predica și

sfintele rugăciuni din cartea respectivă; în clasa a II-a se învăța scrierea după dictare, citirea diferitelor texte, caligrafia, gramatica românească (partea etimologică), cunoașterea literelor latine, cele patru operații cu numere întregi și regulile lor, din catehism partea I și introducerea în geografie; în clasa a III-a trebuia să se învețe gramatica română (sintaxa vulgară), scurte elemente de geografie, din aritmetică fracții și numere complexe, scrierea latină, catehismul. În catalogul școlilor publice din Vaslui, cei 64 de elevi aveau în 1844 ca obiecte la „*clasul normal*” religia, gramatica, geografia, aritmetica, limba latină (probabil scrierea cu caractere latine), caligrafia iar la „*clasul elementar*”, silabisirea, „*grăirea*”, memorizarea, aritmetica, „*talent și aplecare*”, ceea ce înseamnă că se uza de prevederea instrucțiunilor lui Asachi privitoare la împărțirea în materii ordinare (obligatorii) și extraordinare (neobligatorii). Dându-și seama de acest lucru, Gh. Asachi, în 1845, cere includerea în program a istoriei patriei pe scurt, fapt deosebit de semnificativ, dar obiectul s-a introdus doar în programa pentru gimnaziu.

Document unicat -1846

Transliterare

.....casă zidită în târgul Vasluiul –știută- pentru școala publică cu o parte agiutorîndu-să di la unii din boieri și neguțitori iar doî părți di cheltuială și strădaniei și stăruința dumisali cămenarului NECULAI CHIRIAC HAGIU. Anul : 1846, luna : iunii 30

Dacă la Bârlad, numărul mare al elevilor a permis înființarea în 1846 a **Clasului real**, la Vaslui numărul acestora

rămâne timp de peste un deceniu în jurul cifrei de 60, doar numărul posturilor crește (la 3, în 1845).

Școala nr. 4 „Elena Cuza” Vaslui

E cert că în 1846 se construise localul de școală deoarece există o inscripție în acest sens – *„casă zidită în târgul Vasluiului numită pentru școala publică cu o parte ajutoriu din unii boieri și neguțători, iar două părți din cheltuiala și strădania dumisale căminarului N. Chiriac, la anul 1846, luna iunie 30”* (19), dar fie că localul nu era terminat, fie că devenise neîncăpător, fie din alte motive, un membru al Comitetului de inspecție, căminarul N. Chiriac „Hagiul” cere fonduri de la Departamentul școlilor pentru zidirea școlii (ale cărei acte le păstrează și în 1858) și publicarea unei liste de subscripție (20). Învățătorii mai întâmpină greutăți serioase, inclusiv cu simbria în legătură cu care T. Leuștean se jeluiește Epitropiei pentru *„a regularisi a me îndestulare atât pentru întărire de suplent la acé școală (din Vaslui n.n.) cât și pentru despăgubire din leafa rânduită pentru asemine îndatorire (400 lei pe an, n.n.) care nu am primit-o deplin, de la D. Profesorul Ioan Fătu precumu-i*

hotarită prin bugetu” (21). Leafa era și în 1855 de 350 lei pentru V. Cassian și 1.000 lei pentru I. Cernătescu. De altfel, primul a funcționat mai mulți ani la Vaslui (în 1858 era profesor, apoi „*adiunkt*”, împreună cu I. Grigorescu și Dumbravă). Diferențierea salariilor era foarte accentuată, în funcție de studii și încadrare pe post. Astfel, profesorul I. Grigorescu (stolnic) primea de la Sămășia școalelor pentru o „*trilunie*” (ex. aprilie – mai – iunie) salariul său, 825 lei, și subvenția școlii, 375 lei (total 1.200), V. Cassian 750 iar I. Stavrat 600 lei în „*monedă galben zimți*” la cursul pieței (22). Dacă ținem seama de prevederile Regulamentului Organic și Regulamentului elaborat de Eforie ar însemna că locuința învățătorului era cuprinsă în incinta școlii care trebuia să aibă cel puțin 4 odăi încăpătoare, din care 2 puteau fi ocupate de învățători. Printre alte înlesniri acordate corpului învățătoresc (prevăzute în 1838) erau cele „*în natură*” (2 „*kile de bucate*” și 2 lei) de care probabil beneficiau și învățătorii vasluieni.

Pentru că dezvoltarea rețelei școlare urbane este legată în parte de existența și valoarea școlilor rurale, să aruncăm o scurtă privire și asupra acestui aspect. În mare se cunosc pregătirile pentru deschiderea primelor școli sătești în Moldova, anaforaua domnitorului din 1 mai 1853 prin care se hotărăște deschiderea acestor instituții pe moșiile mănăstirilor, preocupările lui Gh. Asachi pentru progresul învățământului în această perioadă. Cu toate acestea, inclusiv cu noul decret (nr. 33) al caimacamului Th. Balș dat la 12 octombrie 1856, către Departamentul Cultelor și Instrucțiunii publice - cu scopul de a grăbi înființarea școlilor sătești - de a lua măsurile cele mai convenite pentru a deschide școlile comunale prin cele mai însemnate sate ale clerului, abia anul școlar 1858 - 59 constituie un eveniment deosebit pentru dezvoltarea învățământului sătesc în Moldova. Putem crede că organizarea Adunărilor Ad-hoc, consultative cu delegații ale clăcașilor, în tot cursul anului 1856 și până pe 7 oct. 1857 în Moldova, 8 oct. 1857 în Valahia au impulsionat dezvoltarea învățământului local. (Să nu uităm opera lui Ion Creangă, „*Moș Ion Roată și Unirea*” devenită exemplificare în manuale). Un alt exemplu ar fi existența unor centre cultural-politice și sociale ca

la Solești și Ruginoasa, susținute de nume mari și foarte mari ale timpului, fam. Rosetti-Solescu, în frunte cu poetul Radu Rosetti, Elena Cuza, M. Kogălniceanu (un sat îi poartă numele în comuna Arsura - Jud. Vaslui, unde avea moșie), în semn de recunoștință Gimnaziul vasluian va primi numele său, apoi înfăptuirile speologului Emil Racoviță la Șurănești-Dănești-Vaslui. Fără îndoială și la Mircești marelui poet și unionist Vasile Alecsandri, la Trifești, Țibănești și Voinești de Iași, P.P. Carp și alții întrețineau aceeași atmosferă patriotic-unionistă.

Liceul „Ștefan Procopiu” Vaslui

Deși încă din 1851 „Așezământul pentru reorganizarea învățăturilor publice” - din Comisie făceau parte V. Alecsandri, C. Hurmuzachi, M. Kogălniceanu și alții - proclama gratuitatea învățământului pentru toți locuitorii țării, înființarea celor 74 de școli satești elementare pe seama statului (în întreaga Moldovă) rămâne un obiectiv nerealizat. În 1858, abia, își deschid porțile peste 25 școli satești, fapt care se poate constitui în începutul organizării și dezvoltării învățământului sătesc în Moldova. Lipsa de școli, opoziția unor boieri și lipsa învățătorilor sunt cauze serioase care duc la o slabă dezvoltare a rețelei școlare. V.

A. Urechia menționează că în noiembrie 1864 existau în Principat 74 școli sătești cu 74 dascăli și o populație școlară de 1.872 elevi din care 38 fete (23). Din actualul județ Vaslui, școala din Crețești își avea terminat localul în 1859 și avea ca profesor la cei 63 de elevi un absolvent al Seminarului din Huși (unde rector era Melchisedec) și mai funcționau școli la Văleni și Ivănești (de Huși). Alte câteva școli funcționau la 30 noiembrie 1860: Lipova (azi, jud. Bacău), cu 35 elevi, având profesor pe Georgie Popescu, Negrești cu 3 clase și 25 elevi, Bogdana cu 68 elevi, Rafaila cu 24 elevi, Stăniliești cu 38 elevi (24).

În 1858, **școala primară de băieți** din Vaslui făcea parte din cele 30 din fiecare „*politie*”, dar dintre puținele care își aveau localuri în proprietatea lor (alături de cele din Huși, Bârlad, Tecuci, Galați, Bacău, Roman, Școala Vasiliană din Iași etc.). De destinul ei se îngrijea Casa Școalelor. Privegherea morală și materială era în continuare în atenția unui Comitet de inspecție format din prefect, președintele Eforiei și președintele tribunalului. Ar fi fost de așteptat ca înmulțirea școlilor din apropierea orașului să impulsioneze dezvoltarea învățământului secundar, sau, ca număr cel puțin, pe cel elementar. Acest fapt nu se întâmplă însă decât târziu, după **răscumpărarea târgului** (1880). Vasluiul rămânând cu o singură școală publică elementară până în 1866, iar gimnaziul, după o primă încercare în 1879, ia ființă în 1890.

În preajma Unirii care fierbea în cercurile politice de vârf, fără efecte administrative imediate, înregistrăm pe actualul teritoriu al județului Vaslui unele eforturi pentru dezvoltarea învățământului sătesc și câteva realizări notabile în domeniul celui urban: la sfârșitul anului 1858, la Bârlad, în afara școlii primare pentru băieți (nr. 1) exista și o școală primară pentru fete (ambele însumând 317 elevi) funcționând și 5 pensionate particulare și, de fapt foarte important, **Clasul real al Codreanului se transformă în Gimnaziu** (25); la Huși, numărul elevilor mereu în creștere impusese înființarea unei a doua școli, de fete, în 1851; la Vaslui exista o singură școală

publică cu trei posturi iar la Negrești ia ființă o primă asemenea instituție.

În esența sa, dezvoltarea învățământului vasluian până la 1859 reflectă starea generală a învățământului în Moldova cu relativ puține aspecte particulare. Cunoașterea – cu totul insuficientă până acum – a diferitelor sale manifestări, credem, este totuși *ilustrativă pentru epoca de zămislire a întregului sistem educativ românesc.*

Colegiul Economic „Anghel Rugină” Vaslui

NOTĂ „De puțin timp, profesorul hușean Costin Clit a trimis către Meridianul Cultural Românesc și a publicat într-un ziar local atât sigiliul Șubinei cât și o altă mărturie inedită care întărește afirmațiile noastre.

Iată textul: „1846 martie 10. Elena Șubin, născută Ghica, scutește de plata bezmenului școala publică din târgul Vaslui, proprietatea sa. Jos iscălita consilieră de colegiu Elena Șuben, născută Ghica, prin aceasta adeveriază că shoale publică care după a me(a) cerire prin epitropia învățăturilor s-au menit a să face în târgul meu Vaslui, și prin mai mulți prenumerați s-au zădit, spre a ave(a) statornicire și nesupărare(a) ei pe viitorime, ca una ce privește cătră luminare(a) tinerimii obștii, prin aceasta hărăzăscu ca în cată vremi va fi ia ocupată numai pentru învățătura tinerilor acestui

oraș, să nu fii supărată cu cerire(a) de plată a bezmenului
locului pe care l-au cuprins cu zădire(a) și îngrăditura ei. Și
spre a fi cunoscut acest locu să însămniază în măsurii, anumi N°
25 stănjăni față la uliță despre amiazăzi, N° 24 stănjăni despre
amiazănoapte, N° 45 stănjăni despre răsărit și N° 45 stănjăni
despre apus, iar peste tot înpregiur N° 139 stănjăni, adecă una
sută treizăci și nouă stănjăni. Și spre a-ș(i) ave(a) putere acest
al meu înscris urmiază a me(a) iscălitură și punire(a) pecetii
mele. Vasluiul. Anul una mii opt sute patruzăci și șasă, luna
martie în zăci zile. E. Șubina Judecătoria ținut(ului) Vasluiului.
Înscrisul de fați fiind suptu adivărată iscălitura dumn(eae)i
cucoanii Elencu Șubena, născută Ghica, să încredințiază de
judecătoria cu iscăliturili mădulărilor și punire(a) pecetii
tribunalului spre a-ș(i) ave(a) lucrare, încât privești a lui
cuprindere. I. Carp, spăt(ar). D. Duca, sardar. N. (i). Direct(o)r
Ioan Andoniu. Stolnic Mihalachi Andonii. No. 174. 1850
no(i)em(b)ri(e) 15. Arhivele Naționale Iași, Fond Eforia
Școalelor - Moldova, XI / 1, original, pecete în ceară roșie,
deteriorată, și pecete în tuș. 1850 august 17. Hotarnica locului
caselor primei școli publice din târgul Vaslui. Hotarnică
Suptiscălitul candidat giudec(ăto)ri(e)i ținut(u)lui Vasluiu în
urmăre(a) însărcinării ci au avut prin adresul supt No. 1277, din
12 a trecuții luni mai, ca să facă măsurile(a) locului casăi
școlii publice din acest târgu Vaslui și a să stâlpi cu pietri
hotară după documentul ci ari din (1)846 mart(ie) 1u, di la
dumn(eae)i consiliera di colegiu Elenco Șubin, născută Ghica,
proprietatra acestui târgu. Am mersu la stare(a) locului și în
fînța dumlorsale bo(i)erilor enspectori i a profesorului acestii
școli am măsurat locul cu stănjănul gosp(o)d din zidul casă(o)r
dum(i)sale banului Neculai Chiriac la fața uliții dispre
amiazăzi, do(u)ăzăci și cinci stănjăni, undi am pus piatră
dispărțitoare, și apoi am măsurat fundul acestui loc ci esti
dispre miazănoapte din jăplazul ogrăzii dumisale banului
Chiriac, do(u)ăzăci și patru stănjăni, undi am pus piatră
dispărțitoare, și de acolo am măsurat lungimea locului despre
răsărit ci esti alătore(a) cu jăplazul casă(o)r dum(i)sali banului
Chiriac, și am găsit patruzăci și cinci stănjăni, asămine(a) am

măsurat și parte(a) locului dispere apus și s-au găsit iarăș(i) patruzăci și cinci stănjăni. Iar piste tot de giur înpregiur sânt una sută triizăci și no(u)ă stănjăni. În cuprindere(a) de mai sus măsurându-să și stâlpindu-să locul casăl(o)r școalii publice din acest târgu după documentul titat s-au dat această hotarnică spre cunoștința și pacinica stăpâniri în viitorimi. 1850 av(gu)st 17 No. 416 Arhivele Naționale Iași, Fond Eforia Școalelor - Moldova, XI / 2, original.”

**(Monitorul de Vaslui,
miercuri, 16 martie 2016)**

Precizăm că, în nici un fel nu se poate pune la îndoială înființarea primei școli publice, la Vaslui, **la 1 decembrie 1841**, chiar dacă unii vor să vină cu ceva speculații, pe temă.

Din păcate, colegul nostru îl ia în seamă și pe plagiatorul Nicolae Ionescu (de care știe) „coordonator” pentru un fel de „istorie” bazată pe comunicările directorilor de școli din județ. După ce plagiază din studiul nostru din 1980, săvârșește și acest abuz în funcție care riscă să rămână nedescoperit și nepedepsit... așa cum va rămâne și ne-recunoașterea, prin omisiune, a activității răstimp de peste un sfert de secol, a lui D.V. Marin cu peste 20 de opere determinante pentru istoria culturală a Vasluiului de după Revoluție.

Piața Civică – Vaslui

IV. ÎNVĂȚĂMÂNTUL LOCAL PÂNĂ LA 1890 (înființarea Gimnaziului)

Am văzut că înființarea școlii ținutale din Vaslui apare mai mult ca un rezultat al inițiativelor particulare și nu al prevederilor oficiale. Din dosarul 192/ 1841 reiese că polcovniceasa Elena Șubina a început, către sfârșitul anului 1840, să se intereseze de posibilitățile înființării școlii publice. Copiile după răspunsurile Departamentului trebilor dinlăuntru și ale Epitropiei învățăturilor publice denotă insistența cu care aceasta a făcut toate demersurile pentru înfăptuirea acestui deziderat al localnicilor. Astfel, o adresă a departamentului, din 20 iulie 1841, emisă de secția numărul 3 cu nr. 18681 către Epitropia învățăturilor publice, amintește de cererile făcute și dispune analizarea acestora, pomenește de anexarea uneia, în copie, în care se cerea sprijin pentru școală, care ar avea ca efect „*ridicarea copiilor nației*”. Probabil că pe plan local s-au iscat multe discuții privitoare la întâietatea întreprinderii demersurilor (probabil mai mulți au făcut asemenea cereri), de vreme ce o hotărâre dă dreptate Șubinei și o îndrituiește să propună doi oameni cu stare în comitetul de inspecție necesar pentru sprijinirea și îmbunătățirea învățământului, în octombrie 1841. Reamintim că la înființarea școlii ținutale trebuia să fie aprobat un Comitet de inspecție compus din ispravnicul județului și alți doi membri aleși dintre cetățenii cu stare care avea sarcina de a controla și apăra interesele școlilor în puterea legiurilor statului.

Tot din acest schimb de corespondență aflăm că, în octombrie 1841, Epitropia trimisese deja la post pe învățătorul Iordachi Galeru, primul „*profesor*” în târgul Vasluiului. Localul școlii nu era încă terminat și cursurile nu se pot deschide. La 15 noiembrie 1841, Elena Șubina se adresează din nou „*Cătră Cinstita Epitropie a învățăturilor publice*” cu o scrisoare de răspuns pe care o reproducem în întregime: „*La adresa de sub No. 259: prin care, în privirea cerșutei din partea mea înființare*

de școală publică aice în târgul Vaslui, mi se dă dreptate a alege doi din boierii acestei politii spre îndeplinirea Comitetului de inspecție pentru sprijinirea și îmbunătățirea ei, cu căzuta cinste recomandescu pe Dumnealor Banul Grigorie Angeliki și Cuv. Nicolai Kiriac de la carii se nădăjduiește isprava dorită întru aceasta, și totodată rogu pe cinstita Epitropie, ca pe rînduitul împlinatoriu îndatoririlor de profesor D-lui Iordachi Galerie este sosit aice de mai multă vreme și numai din partea mea s(-)au dat făgăduita casă de Școala și putinciosul ajutoriu în ținerea gospodărească, dar neînlesnirea întotul stă fără lucrare, să mijlocească unde se cuvine a dezlega ispr. (ciei ?): sau a slobozi bănește, ordinare cheluele ce s-ar socoti trebuitoare unei asemenea închipuiri. E. Șubina, 1841, noiembrie 15, târgul Vaslui” (15). Adăugăm că primul elev al noii școli a fost fiul banului amintit.

Rezoluția Epitropiei - „Să se facă oficii de indicare a Elena Șubin Comitetului de inspecție al școalei boierilor ce D-ei polcovniceasa au recomandat asemenea și d. ispravnicului rînduitului (?) ca prezident comitetului” - chiar dacă nu prezintă prea multă importanță demonstrează receptivitatea acestui for la propunerile atât de întemeiate ale târgoveților. Se pare că în afara locului unde s-a construit școala, această „consilieră de colegiu” a contribuit hotărâtor moral și material la înființarea școlii care și-a deschis, în fine, ușile la 1 decembrie 1841, după o slujbă religioasă, așa cum se obișnuia în acel timp.

O adevărată nouă epocă de dezvoltare culturală a urbei se deschide deci cu cei 31 de elevi între 7 - 16 ani care se aflau la prima oră de curs, în ziua de 1 decembrie 1841, cu „profesorul” Iordachi Galerie sub privirile emoționate ale unei numeroase asistențe. Fruntașii localității care au însoțit pe elevi și învățătorul lor cu mare pompă la deschiderea festivă a noii școli redactează o scrisoare către Eforie în care înștiințează de festivități și de începerea cursurilor la 1 decembrie, aducând mulțumiri domnitorului M. Gr. Sturdza și exprimându-și încrederea în rezultatul „favoritoriu.” Scrisoarea se încheie cu un număr de 11 semnături greu descifrabile, dintre care nu lipsesc însă cele ale membrilor Comitetului de inspecție.

Motivarea ulterioară pentru deschiderea târzie a cursurilor era legată de localul care nu fusese terminat dar, fără îndoială, în afara greutăților materiale existau dificultăți serioase în procurarea manualelor, materialului didactic, băncilor, întârzierea numirii Comitetului de inspecție ș.a. La fel de interesant apare raportul înaintat Epitropiei la o lună după intrarea elevilor în clasă pe care-l reproducem: „*jos iscălitul cu cinste alăturează Catalogul clasificărilor pe luna decembrie anul 1841, a școlarilor până acum adunați în număr de 31 rugându-o se binevoiască a porunci cui se cuvine se i se trimată Abecedare, fiind că lipsa lor a pricinuit pedeca înmulțirii școlerilor la această școală. Inspectori de cătră cinstita Epitropie încă nu s-au întărit. Deși de cătră D-nea și M. M. Elena Șubin s-au raportuit cinstei Epitropii însemnând pe lângă boierul ispravnic pe D-lui Banul Grigorie Angeliki și pe D-lui Căminarul Nicolai Kiriac, dar păr acum nu li s-au trimes decreturi și prin urmare nici pot sprijini îmbunătățirea acestui așezământ. Iordachi Galerie, nr. 9, 1842, ianuarie 5” (16).*

Liceul Tehnologic „Ion Mincu” Vaslui; fost profesor

Din 2 genarie 1842 există un document important legat de deschiderea noii școli „Epitropia Învățăturilor Publice din Prințipatul Moldovei” înștiințând Comitetul de Inspecție al Școlii publice din Vaslui cu următoarele: „*După cererea Obștei*

și Înalta Încuviințare a Prea Înaltului Domn, înființându-să școala publică în politia Vaslui, Epitropia a orânduit de împlinitor îndatoririlor de Profesor pe D. Iordachi Galeru, căruia i s-a dat și instrucțiunile atingătoare ce au a se povățui în a sa însărcinare. Alăturate cu acele sunt și îndatoririle puse asupra Comitetului de Inspecție care sunt nu numai de a privileghe și a povățui ace lucrare ce și a da acelei școale tot felul de ajutor și a îndemâna cu cele trebuincioase de Profesor de școală, ca să poată întemee și spori acest institut obștei folositoriu, drept care Epitropia recomanduește acelui Comitet asămenea înființire și așteaptă cu mulțămire rezultatul dorit”.

Elevii noii școli erau în majoritate fii de boieri, preoți, negustori din Vaslui, câte unul din Bolosăii (Voloșeni, Valeasăii?), Sauca, Laza, alături de cel al banului învățând și copilul unei slujitoare, unul de țăran.

Încă de pe acum putem lesne observa că deși primul regulament școlar pentru școlile începătoare ținutale întocmit de Asachi și aprobat de Epitropie la 20 iulie 1832, prevedea că acestea sunt deschise *pentru „tinerii fără osebire de stare și religie”*, pentru fiii de țărani sau din rândurile păturilor nevoiașe, era foarte greu de pătruns în ele. Din cercetarea situației trimise de ispravnicii județelor, la circulara Epitropei din 28 decembrie 1836 remarcăm că numărul școlilor era foarte mic, iar cele existente funcționau atât cât binevoiau susținătorii lor, pe lângă biserici și conacuri boierești.

La anul 1840, anul apariției „Daciei literare”, erau în Moldova 20 de școli publice, frecventate de aproximativ 2.200 de elevi, iar școli private se aflau în număr de 116 și cuprindeau 1.565 școlari de ambe sexe (17). Se face un pas important prin măsurile luate de Epitropie de a pune școlile particulare sub controlul și îndrumarea sa.

Să mai remarcăm că dacă în 1831 populația târgului fusese de 2.300 de locuitori, după un deceniu creșterea era evidentă, dar procentul de cuprindere a copiilor era foarte mic. Ca orice început, însă și acesta s-a dovedit promițător.

Am înregistrat și în altă parte (18) un firav avânt al dezvoltării învățământului (pentru noi, cei de azi, firav), pe actualul teritoriu al județului Vaslui, cu acele câteva notabile realizări: funcționau la sfârșitul anului 1858, la Bârlad, o școală primară de băieți și una de fete, la care se adaugă Clasa reală al Codreanului (transformat în gimnaziu), școala catihetică, și pensioane particulare, la Huși, două școli publice și școala catihetică, la Vaslui cea înființată în 1841 și „școala fetelor”, înființată în 1857.

Ar fi de așteptat ca înmulțirea școlilor din apropierea orașului să impulsioneze dezvoltarea învățământului secundar sau ca numărul cel puțin pe cel elementar. Deși nu avem încă o confirmare certă, este de presupus că pe la 1860 exista în Vaslui și o altă școală particulară, izraelită, dat fiind numărul mare de evrei și nu numai pensionul francez condus de Al. Leblanch. De altfel, și „Buletinul Instrucțiunii publice” din 1867 nu amintește pentru Vaslui de nici o școală particulară, în timp ce pentru ținutul Tutova consemnează două școli, cu 8 profesori și 58 eleve (școli particulare de fete). Pentru populația evreiască, numeroasă, trebuie să fi existat cel puțin câteva școli de casă.

Școala publică din Vaslui se zbate însă în continuare din greu, deși numărul elevilor mai crește, adesea abandonată de autorități. Apare ca singular și de excepție gestul unuia dintre învățătorii de aici, G. Hrisoscoliu (apreciat deosebit de favorabil de revizorul M. Eminescu în aprilie 1876) de a dona școlii un număr important, pentru acea vreme, de cărți și reviste. Acesta înzestrea acest lăcaș de cultură cu un număr de 182 volume

cărți românești, în afară de ziare și 126 alte volume, în general traduceri din limba franceză. Printre cele dăruite la 22 noiembrie 1861, de cea mai mare importanță erau Letopisețele Moldovei, opere ale reprezentanților Școlii Ardelene, „Poezii” de Bolintineanu, Alecsandri etc.

După cum se știe, prin legea Instrucțiunii publice din 25 noiembrie 1864, care a stat până la sfârșitul secolului, la baza învățământului național, s-a reorganizat învățământul românesc pe baze noi, stabilindu-se trei grade de învățământ: primar, secundar și superior. O prevedere importantă era aceea că „instrucțiunea primară este obligatorie și gratuită”. Dar pentru Vaslui efectul rămâne neobservat pentru că nici după această dată numărul școlilor nu crește, iar cel al elevilor crește relativ puțin, până la Războiul de Independență.

Liceul Teoretic „Emil Racoviță” Vaslui Fost profesor acolo

Cu toate acestea, urmare și a unei epoci mai prospere se face o primă încercare de înființare a unui Gimnaziu în Vaslui. Pornit tot din inițiativă locală (târgul nu era încă răscumpărat), se înființează prima clasă de gimnaziu în anul școlar 1879 - 1880, unde predau disciplinele prevăzute în programă 6

profesori la abia 12 elevi înscriși în anul I. Să ne amintim că în preajma Războiului de Independență, populația orașului crescuse mult față de 1859 și mai ales față de 1841, prosperitatea economică era vizibilă și fără îndoială se mai înviorase și atmosfera culturală. Stăruințele locuitorilor, prin oficialitățile locale, pe lângă Ministerul Instrucțiunii, de a înființa la Vaslui un gimnaziu, nu găsesc sprijinul scontat și în esența lor rămân nefondate pentru că numărul elevilor înscriși în noua clasă rămâne nerepresentativ. Ministrul Școalelor de atunci a arătat multă bunăvoință dar n-a putut la asupră-și înființarea gimnaziului din lipsă de fonduri; a încurajat însă inițiativa particulară acordând o subvenție de 5000 lei pentru acest an. Cu toate că prefectura județului a mai adăugat încă 5000 lei (subvenție) pentru gimnaziul care și-a deschis cursurile la 15 octombrie 1879, fondurile rămân cu mult prea mici față de necesități. Slujitorii noului lăcaș erau: P. Gorgos - director și profesor de istorie - geografie, Th. Motaș - pentru matematică și naturale, preotul Galerie - pentru religie - muzică, D. Cotta - pentru română și germană, C. Albineț - franceză și gimnastică și inginerul P. Vojen - pentru desen și caligrafie. Numai că, nefiind inclus în buget, gimnaziul nu rezistă și se hotărăște închiderea sa la 30 aprilie 1880 (19).

Anii hotărâtori pentru ființa națională, 1877-1978, nu par a se reflecta în realitățile locale. Faptul că bardul de la Mircești a fost pe frontul de la Grivița din Bulgaria, după care l-a întâlnit pe sergentul Constantin Țurcanu, devenit Peneș Curcanul din poezia cu același titlu, a fost întâmplare fericită pentru vasluieni, poetul nemurind aceste locuri prin versuri inspirate, din cunoscuta poezie *Peneș Curcanul*, din manuale,

„Plecat-am nouă din Vaslui,

Și cu sergentul Zece,

Și nu-i era, zău, nimănu

În piept inima rece... Voiioși ca șoimul cel ușor...”

Exaltând sentimentul patriotic, poetul patriot va exemplifica prin **Sergentul** care se întoarce rănit dar glorios, onorat de „Oaste-mpărătească” pentru decorarea sa pe câmpul de luptă.

Mausoleul Penes Curcanul

V. ÎNAINTE ȘI DUPĂ RĂZBOIUL DE INDEPENDENȚĂ

Am înregistrat în altă parte (1) acel firav avânt al dezvoltării învățământului (n.n. pentru noi, cei de azi, firav) pe actualul teritoriu al județului Vaslui, cu acele câteva notabile realizări: funcționau la sfârșitul anului 1858, la Bârlad o școală primară de băieți și una de fete la care se adăuga Clusul real al Codreanului (transformat în Gimnaziu) și 5 pensioane particulare; la Huși două școli publice, la Vaslui cea înființată în 1841.

Dacă însă despre o dezvoltare a învățământului la orașe se poate vorbi doar după Regulamentul Organic, despre apariția mai multor școli și dezvoltarea învățământului la sate, nu numai în județul Vaslui ci în toată Moldova putem vorbi numai după Unire. Faptul deosebit de pozitiv relevabil este înființarea an de an a unor asemenea așezăminte, fiecare cu valoarea începutului.

Ar fi de așteptat ca înmulțirea școlilor din apropierea orașului să impulsioneze dezvoltarea învățământului secundar, ca număr cel puțin, pe cel elementar. Deși nu avem încă o confirmare certă este de presupus că pe la 1860 exista în Vaslui și o altă școală particulară, israelită, dat fiind numărul mare de evrei și nu numai pensionul francez condus de Al. Leblanch. Faptul ar putea să nu se adeverească ținând cont că într-o situație a școlilor publice din Bârlad - unde erau trei școli: școala primară Codreanu cu 54 elevi, școala publică primară cu 350 elevi și școala publică de fete cu 122 fete; iar la 20 decembrie 1860 s-au mai deschis alte două școli elementare cu 50, respectiv 60 elevi - se menționează că „nu se află școli private” (2). De altfel și Buletinul Instrucțiunii publice din 1867 nu amintește pentru Vaslui de nici o școală particulară, în timp ce pentru ținutul Tutova consemnează două școli cu 8 profesori și 58 eleve (școli particulare de fete). Pentru populația evreiască din Vaslui, numeroasă, trebuie să fi existat cel puțin câteva școli de casă.

Școala publică din Vaslui se zbate însă în continuare din greu, deși numărul elevilor crește, abandonată de autorități. Apare ca singular și de excepție gestul unuia dintre învățătorii de aici G. Hrisoscoliu (apreciat deosebit de favorabil de revizorul Mihai Eminescu, în aprilie 1876) de a dona bibliotecii școlii un număr important pentru acea vreme de cărți și reviste. Acesta înzestrează acest lăcaș de cultură cu un număr de 182 de volume, cărți românești, în afară de ziare și 126 alte volume, în general traduceri din limba franceză. Printre cele dăruite la 22 noiembrie 1861 de cea mai mare importanță erau Letopisețele Moldovei, opere ale reprezentanților Școlii ardelene, „Poezii” de Bolintineanu, Alecsandri etc., publicații rarissime ca „Steaua Dunării”, România literară, Tribuna română, Românul etc.

După cum se știe, prin Legea Instrucțiunii publice din 25 noiembrie 1864, care a stat până la sfârșitul secolului la baza învățământului național, s-a reorganizat învățământul românesc pe baze noi, stabilindu-se trei grade de învățământ: primar, secundar și superior. O prevedere importantă era aceea că „instrucțiunea primară este obligatorie și gratuită”. Dar pentru Vaslui efectul rămâne neobservat pentru că nici după această dată numărul școlilor nu crește, iar cel al elevilor sporește relativ puțin, până la Războiul Independenței. Cu toate acestea, urmare și unei epoci mai prospere, se face o primă încercare de înființare a unui Gimnaziu în Vaslui. Pornit tot din inițiativă locală, (târgul nu era încă răscumpărat), se înființează prima clasă de gimnaziu în anul școlar 1879 - 1880, unde predau disciplinele prevăzute de programă 6 profesori la abia 12 elevi înscriși în anul I. Să ne amintim că în preajma Războiului de Independență populația orașului crescuse mult față de 1859 și mai ales față de 1841, prosperitatea economică era vizibilă și, fără îndoială, se mai înviorase și atmosfera culturală. Stăruințele locuitorilor, prin oficialitățile locale, pe lângă Ministerul Instrucțiunii de a se înființa la Vaslui un Gimnaziu nu găsesc sprijinul scontat și în esența lor rămân nefondate pentru că numărul elevilor înscriși în noua clasă rămâne nereprezentativ. „Ministerul Școalelor de atunci a arătat multă bunăvoință dar n-a putut lua asupra-și înființarea gimnaziului din lipsă de fonduri; a încurajat însă

inițiativa particulară acordând o subvenție de 5.000 lei pentru acest an”. Cu toate că prefectura județului a mai adăugat încă 5.000 lei subvenție pentru gimnaziul care și-a deschis cursurile la 15 octombrie 1879, fondurile rămân cu mult prea mici față de necesități. Slujitorii noului lăcaș erau: P. Gorgos, director și profesor de istorie - geografie, Th. Motaș pentru matematică și naturale, preotul Galerie pentru religie și muzică, D. Cotta pentru română și germană, C. Albinet, franceză și gimnastică și inginerul P. Vojen pentru desen și caligrafie. Numai că nefiind inclus în buget, gimnaziul nu rezistă și se hotărăște închiderea sa la 30 aprilie 1880 (4).

După răscumpărarea vetrei târgului (1880), orașul se poate dezvolta mai slobod, crește puterea sa economică, se înmulțesc cerințele educaționale, se îmbunătățește atmosfera culturală. Înregistrăm și aici o efervescență culturală încă neîntâlnită, concretizată și printr-un început de activitate editorială.

Dintr-o lucrare a noastră mai veche reiterăm-adăugim aici, că prima bibliotecă în Vaslui este din 1861, primul Gimnaziu în 1890 (considerat și anul înființării Liceului „M. Kogălniceanu”), primul spital în 1852, primul parc în 1890, primul Festival al Umorului în 1970, prima televiziune locală în 1990, primul radio Unison-Vaslui, în 1993, primul muzeu în 1975...

Primul ziar din județ a fost **Semenătorulu la Bârlad, (1870), primul la Huși, Vocea Hușului, în 1873 și apoi la Vaslui ALBINA VASLUIULUI (1875)**. Am putea considera „Expunerea situațiunei județului Vaslui pe 1874 - 1875” o altă primă publicație locală, ambele continuate în 1882 cu „Higiena”, revistă științifică și literară destinată „educațiunii poporului”, în 1886 apare ziarul local „Vasluiul” (tipărit la Bârlad) cel care deschide seria presei scrise din oraș, mai ales după 1890 când producția editorială se diversifică: diferite Monitoare ale Județului (începând cu 1890), anuarele gimnaziului, (începând cu 1891 - 1892), Bugetul județului Vaslui (tipărit tot la Bârlad, începând cu anul 1892), o Listă electorală pentru alegătorii din comuna urbană Vaslui (Vaslui, 1893), apoi alte publicații,

Ordinea (Vaslui, 1902), Democratul (Vaslui-Bârlad, intermitent, 1911 - 1937).

Perioada următoare se poate considera ca o epocă de avânt al învățământului. Racordarea la renașterea învățământului național se putea face nu numai prin școli elementare ci prin diversificarea formelor de învățământ. Cererile tot mai insistente ale localnicilor pentru înființarea altor lăcașuri de învățatură duc la dezbateri susținute până și în Senatul țării. Astfel în ședința acestui for din 23 februarie 1887, senatorul de Vaslui, Varlam interpelează pe Ministrul Instrucțiunii și Cultelor, D. A. Struza, „*dacă D-sa are cunoștință de aglomerarea de elevi ce există în una și singura școală din Vaslui...*” cerând „*să adauge cel puțin o a doua școală primară pentru a remedia această stare de lucruri*” (5). Se pare că aceasta a doua școală era totuși înființată în februarie dar ca școală particulară căci din august „Școala de băieți nr. 2” trece în întreținerea statului, iar de la 26 octombrie 1887 se închiriază un local mai spațios pentru aceasta.

În anul școlar 1887/1888 erau câte patru învățători la fiecare dintre cele două școli publice, iar în perspectivă numărul copiilor justifică cererile pentru înființarea unui gimnaziu la care puteau avea acces și elevi de la școlile sătești din apropiere. În principiu cererea lor este sprijinită și aprobată de Spiru Haret încă secretar general în Ministerul Instrucțiunii dar odată cu căderea guvernului cade și acest proiect. Nici Titu Maiorescu nu poate sprijini cererea vasluienilor. Totuși aceștia trimit în continuare delegații în care cer înființarea gimnaziului și ca urmare, după înființarea școlii primare de fete nr. 2 în 1889, Ministerul aprobă înființarea noului gimnaziu în 1890 cu trei catedre plătite de stat, chiria localului și mobilierul fiind date în socoteala primăriei. Din actele aflate la dosarul 194 /1891 (Arhivele Statului București) rezultă că la 15 martie a început construirea noului local care a durat doi ani, deși după alți autori „*în luna octombrie s-a ținut licitație și astfel, igienică și încăpătoare pentru un gimnaziu cu 4 clase*” (6). Acesta era terminat la 1 sept. 1893, când elevii intră în noul local având și un nou director (al treilea în ordinea numirii): I. Mitru. De altfel

și conducătorii școlilor erau mereu schimbați în funcție de rotația partidelor politice la guvernare. Sub conducerea primului director, Ștefan Severin, într-un local închiriat din strada Ștefan cel Mare, cu mare solemnitate s-au deschis cursurile noului gimnaziu cu 60 de elevi înscriși în clasa I, la care predau doar trei profesori: C. Calmuschi, pentru partea literară, repede intrat în conflict cu directorul însărcinat cu partea științifică, lui E. Mihăilescu fiindu-i repartizate religia și muzica.

Rezultatele la sfârșitul anului școlar, la care alături de greutățile începutului au contribuit și certurile dintre membrii corpului didactic, pot fi considerate ca modeste: 16 promovați, 20 repetenți, și 6 corigenți, restul fiind retrași în timpul anului. Numirea noului director în persoana lui G. Calmuschi, la 12 iunie 1891 (în timp ce la școala de fete era directoare Elena Rășcanu, iar la școala nr. 2 de băieți, tot din Vaslui, C. Grigoriu) nu schimbă prea mult situația „gimnasiului real Kogălniceanu” care avea 4 posturi vacante în 2/16 septembrie 1897, ceea ce îndreptățea repetatele reveniri și plângeri către minister ale acestuia. Pentru Vaslui începe o prelungită penurie de cadre didactice cu toate că numărul școlilor este în creștere.

Școala nr. 3 „Constantin Parfene” Vaslui

În 1895, în afară de școlile amintite - două școli elementare de băieți, una de fete, respectiv gimnaziul - înregistrăm și școli israelite (aziluri confesionale) cu un număr important de elevi (în Istoria învățământului particular, 1906, p. 197, Gh. Rîșcanu nu amintește datele înființării lor). În 1896, funcționau în județul Vaslui, în cadrul învățământului particular Școala israelită Assey-Tow cu 4 profesori la 160 elevi, Școala israelită de fete „Cultura” cu 3 profesori la 37 elevi - conduse de

Albert Spaier și respectiv Lucreția Constantinescu - trei azile profesionale cu 3 profesori (la 35, 16 și respectiv 35 elevi), o „grădiniță de copii” condusă de M. Carpis cu 35 elevi. În învățământul particular învățau deci 316 elevi cu cei 11 profesori. La aceste așezăminte li se mai adaugă în 1898 Școala profesională de fete.

Cu toate acestea procentul celor cuprinși în cadrul învățământului public era încă mic în 1899. Faptul reflectă situația științei de carte pe tot teritoriul românesc unde procentul analfabeților era îngrijorător. Desprindem din situația generală numai pe cea a orașului în discuție.

La Recensământul general al populației efectuat în 1899, în Vaslui erau 2.112 familii cu un număr total de 9.171 de suflete din care copiii până la 7 ani 1.632, între 7 - 15 ani, 1.623, iar între 15 - 20 de ani un număr 949 de tineri. Observăm că jumătate din populația orașului era sub 20 de ani ceea ce ar permite categorisirea printre cele capabile de „explozie” demografică, de altfel oarecum neconcretizată până în 1924 când înregistrăm o creștere numerică minimă. Același Recensământ indică și numărul știutorilor de carte: abia 41,7% dintre cei de la 7 ani în sus. Copiii între 7 - 15 ani știau carte în proporție de 65,9% ceea ce demonstrează slaba cuprindere a acestora în procesul de învățământ. Este drept că populația capitalei de județ reprezenta doar 8,3% din populația întregului județ dar putem lesne presupune că procentul neștiutorilor de carte la sate era mult mai mare decât în Vaslui (7). Faptul demonstrează că, chiar în condițiile înființării multor școli sătești, diversificării formelor de învățământ la orașe, accesul copiilor majorității locuitorilor, țăranilor în special, era barat de insurmontabile greutăți materiale ale părinților, de calitatea și selectivitatea învățământului și de baza materială a acestuia.

Momentul trecerii la înfăptuirea reformei și de baza materială a acestuia prin adoptarea Legii Haret, găsește orașul Vaslui într-un efort susținut de stimulare a valorilor locale, iar în plan economic nutrinde speranțe într-o dezvoltare a mării industriei, transformate în realitate abia în anii de după mijlocul secolului al XX-lea.

VI. EXISTENȚĂ ȘI REALIZĂRI ÎNȚRE 1900 – 1948

Epoca de ample frământări și adânci prefaceri sociale dintre 1900 - 1948 este brăzdată de firul roșu al celor două războaie mondiale care și-au pus amprenta asupra dezvoltării economice, social-politice culturale și au determinat profilul spiritual al acestei localități de altminteri înfeudată unor concepții ancestrale și incapabilă să iasă din situația grea menținută de regimul respectiv. Absența unei industrii semnificative pentru economia națională se repercutează nefavorabil asupra dezvoltării orașului, care rămâne mereu doar ca un centru meșteșugăresc și un târg pentru schimburi tradițional-agricole. Însăși înfățișarea urbanistică a orașului nu se diferențiază prea mult de cea a unor localități ca Murgeni, Codăești etc., iar starea socială și culturală rămâne, mereu în urma centrelor urbane dezvoltate. Deși în acest timp se ivesc noi unități economice, ele rămân, fără ecou în planul acumulărilor urbane.

Firește, marile conflagrații mondiale au influențat diferit viața orașului. În timpul primului război mondial acesta devine centrul difuzării informațiilor, întrucât s-a instalat aici, în parcul Copou, **postul național de radio** iar orașul adăpostește în jur de 60.000 de oameni față de capacitatea sa obișnuită 10 – 15.000 de suflete. O „mișcare a populației pe 1918 în orașul Vaslui până la 12 iunie” consemnează la născuți români 48 bărbați și 46 femei, evrei 19 bărbați și 9 femei, austro-ungari 1 bărbat, în timp ce mor 77 bărbați români din care 13 pe câmpul de luptă, 61 femei etc. (8).

Această mișcare este ilustrativă pentru aceste decenii de menținere în limite nesemnificative de creștere a populației orașului. Cu totul întristătoare sunt cifrele privind școlarizarea copiilor: în 1930, de exemplu, 50,7% din populația județului era analfabetă.

Dacă sub raport economic orașul pășește greoi spre afirmare, un oarecare avânt cultural este totuși vizibil. Ca aspect al devenirii spirituale înregistrăm câteva realizări în domeniul tipăriturilor (inclusiv înființarea unei tipografii locale). După 1900 seria publicațiilor locale este inaugurată de Ordinea (Vaslui, 1902) și de ziarul Partidului național - liberal de aici Democratul (Vaslui, 1906, Bârlad, 1911 - 1937). Lista continuă cu Revista militară literară (1913), Vasluiul, organul partidului conservator din localitate (1913), Propaganda, Poporul, Vocea Vasluiului, Cultura, Vlăstarul, Învățătorimea vasluiană și alte apariții meteorice în perioada de până la al doilea război mondial.

Atmosfera generală se înviorează prin prezența unor mari personalități culturale și științifice sau a unor înalți demnitari ai statului care stimulează ambiții sau talente autohtone. Bunăoară istoricul N. Iorga, care a vizitat de mai multe ori Vasluiul, conferențiază la 2 mai 1910 despre „învățăturile trecutului”, expunere pe care o tipărește în Neamul românesc literar (9), în 1914 la ceremonia de primire a jurământului cercetașilor gimnaziului „Mihail Kogălniceanu” la pădurea Paiul participă membrii familiei regale (10). Momente din cadrul acestei treziri spirituale pot fi considerate vizitele prin partea locului ale unor cunoscute personalități ca geograful G. Vîlsan care cercetează dealurile din apropiere, în 1921, împreună cu atât de cunoscutul Em. de Martone (11), repetatele opriri ale cunoscutului om politic, sociolog și pedagog, P. Andrei (1932, 1933) apoi ale Ministrului instrucțiunii dr. C. Angelescu (1928), sau ale celui al cooperăției M. Negură (mai, 1936), ale Episcopului de Huși, Nifon (sept. 1936), prof. Univ. N. Georgescu - Tistu, I.D. Lăudat etc. - toate acestea soldate cu încercări locale de depășire a unei condiții de inferioritate spirituală.

Comparând realizările acestei epoci cu cele ale altor orașe moldovene constatăm că nici sub raport spiritual nu devine notorie în contextul cultural, social, politic, al vremii deși putem vorbi de o învioreare mai accentuată decât în perioada anterioară. Se afirmă o seamă de personalități care se disting fie prin lupta

pentru libertate și dreptate socială fie prin contribuție la patrimoniul cultural-artistic și științific național. Dintre cei care s-au născut în județul Vaslui amintim doar câțiva: Constantin Baci (1885), C. Calmuschi, Christide Epaminonda (1885), I.C. Frimu (n. la Bârzești în 1871, m. în 1919), G.G. Mironescu (1874), Th. Rosetti (1837 - 1925), oameni politici; Gh. Talaz (n. Toporăști, 1890 - 1973), Ioan Adam (1875 - 1911), Const. Motaș (8 iul. 1891), Valentin Silvestru (1924 - 1996, Vaslui) etc., scriitori; actori: Aglae Pruteanu (n. Vaslui, 1866 - 1941), Constantin Tănase (1880 - 1945) absolvent al Gimnaziului din Vaslui în anul școlar 1896/1897, Ștefan Ciubotărașu (1910 - 1970). Prin Vaslui, contribuind la întreținerea unei elevații spirituale au mai trecut Spiridon Popescu (director al gimnaziului, 1897 - 1899), H. Tiktin (profesor în 1913), P. Cancel (1919), N. Macarovici (1929), Radu Beligan, un actor de legendă etc.

Pentru învățământul vasluian perioada 1900 - 1944 este caracterizată printr-o accentuată instabilitate pe fondul creșterii populației școlare și a numărului de școli în special pe baza fluxului de copii din satele învecinate. Căutările în direcția afirmării unui învățământ distinct românesc vizibil pe plan național sunt prezente și pe plan local. Urmărindu-se întărirea laturii aplicative a învățământului se dereglează uneori fragila organizare a sistemului teoretic, așa cum s-a întâmplat cu școala inferioară de meserii (înființată în 1904) în detrimentul continuității gimnaziului a cărui desființare se preconiza de către Ministerul Instrucțiunii. Diversificarea învățământului era însă o cerință imperioasă în scopul pregătirii unei calificate forțe de muncă cerute de mica industrie locală dar trecerea la fapte se dovedește de lungă durată. Astfel în afară de Școala profesională de fete (înființată în 1898) și un atelier profesional de fete (1902), Școala inferioară de meserii (1904) se mai înființează o școală elementară de comerț (1908) apoi gimnaziul industrial casnic (1920) funcționând și școala primară de aplicație (1920), Gimnaziul comercial Vaslui și Gimnaziul industrial de băieți (1936) la care se adaugă Căminul de ucenici industriali (1923) și Căminul de ucenici (înf. în 1937) (12). Fără a ne referi la

învățământul public și particular ci enumerând numai școlile, elementare, Gimnaziul, Liceul de băieți „M. Kogălniceanu” și Liceul ortodox de fete precum și Școala normală „Ștefan cel Mare” (1919 - 1937) - numai simpla amintire a acestor școli poate sugera eforturile locale și preocupările pentru calificarea unor meseriași de care județul avea mare nevoie (de ex. fierari, rotari, lăcătuși, tinichigii). Urmărirea în detalii a dezvoltării învățământului profesional ar duce la concluzia că nici în această perioadă n-au lipsit preocupări pentru legarea cât mai temeinică a învățământului profesional de viața economică dar materializarea - în sensul cuprinderii a cât mai mulți copii - rămâne lipsită de semnificații adânci. Calificarea ca mici meseriași a unui procentaj mic dintre doritorii să învețe o meserie, imposibilitatea unui plasament corespunzător, concurența unor centre reputeate ca Iașul și Bârladul, au menținut învățământul profesional într-o dependență, normală, față de dezvoltarea economică a orașului.

Școala nr. 8 „Alexandra Nechita” Vaslui

În ceea ce privește instrucțiunea publică, Vasluiul s-a menținut printre localitățile mereu deficitare sub raportul realizărilor. Apelăm la câteva date statistice relevante. Bunăoară în anul școlar 1914 - 1915 când în județul Vaslui erau 126 școli cu 161 învățători frecventate de abia 7.914 dintre cei 11.616 elevi înscriși, orașul reședință de județ avea 4 școli cu 1.616 elevi înscriși dintre care doar 573 frecventau școala și promovau 514 copii (104 absolvenți). Comparabil cu cele 10 școli ale Bacăului frecventate de 1.514 elevi din 1.742 înscriși, 11 școli ale Bârladului cu 1.341 promovați din 1.657 înscriși și respectiv a celor 24 școli ale Iașului frecventate de 3.292 elevi din 4.360 înscriși (!) situația cuprinderii copiilor de vârstă școlară din orașul care avea 4 biserici (fapt ce atestă o anume stare de lucruri) apare ca nesatisfăcătoare (13). Această stare de lucruri s-a perpetuat până la 1948 când la o populație de peste 7 ani de 12.423 suflete erau 2.026 neștiutori de carte (16,3%) în timp ce la Bacău procentajul analfabeților era de 12,1%, la Tecuci 13,5% etc. (14). Abia după reforma învățământului din 1948 se asigură școlarizarea gratuită și obligatorie a tuturor cetățenilor, lichidându-se oficial analfabetismul.

Slaba cuprindere a elevilor în școli este un efect al stării de spirit nefavorabile dezvoltării învățământului datorată specificului eminent agricol al zonei, unde se cereau brațe de muncă pe câmp și nu elevi, în școli. Interesul pentru asigurarea școlilor cu localuri proprii destul de evident a dus la o situație acceptabilă în sensul asigurării spațiului de școlarizare, prin faptul că destul de repede după înființare, fiecare școală publică are local propriu (în iulie 1934, toate, inclusiv cele din suburbii îndeplineau această cerință) dar după foarte puțin timp revizorii consemnează mereu că sălile de clasă sunt improprii sau necorespunzătoare și mai ales prea puține pentru numărul elevilor. În toată această perioadă s-a perpetuat aceeași stare de lucruri: din cauza lipsei de spațiu, a aglomerării claselor și mai ales a unor măsuri ceva mai hotărâte pentru determinarea părinților să-și trimită copiii la școală, frecvența rămâne deficitară, uneori alarmantă. Spațiul de școlarizare rămâne neîndestulător chiar în aceste condiții, pentru toate tipurile de

școli. Spre exemplu la școala primară de băieți, la 28 ianuarie 1894, erau prezenți în clasa I - 61 elevi, în clasa II - 44, în clasa III - 39, și 30 în ultima clasă; în 1910 (la 20 mai) din totalul de 185 înscriși erau prezenți 169 (tot la 4 posturi) iar la 20 decembrie 1921 dintre cei 495 copii recenzați în circumscripția școlară, erau înscriși la școala condusă de V. Dimitriu 303 elevi dar frecventau școala 199, procentul cel mai bun, de 93% fiind atins la 20 octombrie 1934 când sub direcția învățătorului C. Neșțian, la 8 clase (cu toate posturi) erau prezenți 254 din 272 elevi (15). Mai bune apar, în permanență rezultatele de la școala primară de fete nr. 2.

În 1923, când în fostul județ Vaslui erau în total 181 școli primare rurale (și o școală de fete la Zăpodeni, cu 14 posturi), alte două pentru fete (cu 12 posturi), două școli primare de băieți (urbane) cu 14 posturi, alte două pentru fete (cu 12 posturi), două „grădini de copii” cu câte un post iar în cadrul învățământului secundar funcționau un gimnaziu, o școală primară, o școală profesională și o școală particulară a Societății Ortodoxe a femeilor române (probabil altă denumire a liceului ortodox de fete înființat în 1919, sprijinit să-și cumpere local, de societate, în 1920), o școală de meserii, în total 11 unități de învățământ care însemnau unele realizări. Același raport (16) amintește și de funcționarea școlilor de adulți care frecventau un număr de 205 elevi și furnizează unele date care reflectă slaba preocupare pentru cuprinderea elevilor în școli. Astfel din 22.164 recenzați de vârstă școlară erau înscriși în tot județul 15.744 (deci 7.291 rămași în afara școlii) iar în Vaslui din 2.096 recenzați erau înscriși în școli 1.225 rămânând în afara școlii 422 băieți și 449 de fete. Să mai amintim, la acest capitol, că au fost situații din pricina cărora școlile se deschideau ceva mai târziu sau își întrerupeau cursurile.

În ceea ce privește gimnaziul care și-a păstrat mai întotdeauna prestigiul de cea mai de seamă unitate de învățământ a urbei, numărul elevilor crește. Față de cei 65 înscriși la înființare, în 1890, după momentul de incertitudine (începând din 1904 când se preconiza desființarea lui) față de cifra totală la sfârșitul anului școlar 1921 - 1922 care era de 142 elevi

(clasele I - VIII, dar abia doar 5 absolvenți ai ultimei clase) iar la Școala normală, 203 înscriși (cu 7 clase bugetare și una extrabugetară), se ajunge ca la sfârșitul anului școlar, 1930 - 1931 să fie înscriși 267 elevi „ai statului” la care se adaugă alți 146 pregătiți în particular, în 1936, 305 înscriși din care 56 interni (17). Pentru populația minoritară evreiască exista școala primară Assey - Tow, care în anul școlar 1904 - 1905 avea înscriși 57 elevi în clasa I, absolvenții acesteia urmând în cea mai mare parte la gimnaziul „Mihail Kogălniceanu”.

Un rol aparte l-a jucat Școala normală „Ștefan cel Mare” (1919 – 1937) care avea menirea să pregătească necesarul de cadre pentru dezvoltarea învățământului primar în satele județului (învățătorii calificați). Aceasta a funcționat de la 1 septembrie 1919 în localul școlii nr. 1 de fete (în schimbul de după amiază) apoi de la 1 septembrie 1920 la liceu, iar în decembrie 1923 mai ocupa partea dreaptă a localului fostului gimnaziu care fusese construit pentru 160 de elevi dar acum învățau aici 500 întrucât mai era aici și școala de meserii. În acest an (1923) a început construirea noii școli (pentru care Ministerul Instrucțiunii a dat 2.500.000 lei iar 1.300.000 s-au obținut din subvenții particulare) care abia în 1926 este dată pe deplin în

Secția TBC - Spitalul Județean de Urgență Vaslui

folosință. Pentru internat a fost întrebuințată un timp clădirea școlii nr. 1. Destinul acestei frumoase clădiri a Școlii normale nu este lipsit de pitoresc: mai funcționează aici Gimnaziul comercial, apoi este cedată Ministerului justiției care o folosește ca penitenciar iar în prezent se află instalat dispensarul T.B.C. Aici au fost puși la zid și împușcați aproximativ 500 de oameni de către legionari (vom reveni).

Criza de spațiu de școlarizare ca și cea de cadre calificate a fost resimțită în toată această jumătate de secol.

Aglomerarea și greutatea din timpul războiului mondial au perturbat serios cursurile școlilor de toate gradele și în special ale gimnaziului care în acest interval de timp devine liceu pentru a da posibilitatea refugiaților să-și dea examenele, rămâne iarăși gimnaziu (1922) ca începând din anul școlar 1924 - 1925 să fie permanent liceu prin reînființarea claselor superioare (prima promoție 1926 - 1927). *Explozia* depozitului de dinamită din 1918 a afectat clădirile școlilor și se depun eforturi, serioase, fără a se putea acoperi lipsurile, dar cursurile s-au suspendat și din alte cauze: între 16 ianuarie - 4 februarie 1919, la școala primară nr. 1 din lipsă de combustibil, sau din pricina unei epidemii de scarlatină cursurile se deschid mai târziu, la 1 octombrie 1920 aceeași epidemie contaminează gimnaziul comercial în ianuarie 1940; în timpul ambelor conflagrații s-au instalat aici spitale de campanie, intervin concentrările învățătorilor etc. (18).

Întărirea și gospodărirea școlilor a stat mereu în atenția corpului profesoral, rezultatele cele mai bune obținându-le colectivul de la școala primară nr. 2 de fete mai ales după 1930 (directoare Eufrosina Tiron, apoi Ecaterina Mitru), existând mereu probleme legate de spațiul de școlarizare s-au înregistrat și aspecte negative imputate de către revizorii și inspectorii școlari mai ales directorilor liceului schimbați după cum băteau vânturile politice. Zidurile, în modul cel mai propriu, s-au dovedit, însă, rezistente atât la șocul exploziei din 1918 cât și la mișcările seismice din 1940 și chiar la 4 martie 1977.

Marea zguduire a lumii 1939 - 1945 găsește orașul Vaslui înaintând în pasul melcului atât în direcția industrializării cât și în ceea ce privește realizarea învățământului general și

obligatoriu. În afara școlilor elementare (7 în total) inclusiv ale celor 3 din suburbii - școala primară din Bahnari (pentru care am găsit matricole din anul școlar 1903 - 1904), școala primară Brodoc, cu registre matricole din 1894 - 1895 și școala primară Moara Grecilor (de la care există, la Vaslui, un catalog pentru clasele I - II pentru anul școlar 1908 - 1909, deci funcționau în 1907 - care au existență neîntreruptă până la reforma învățământului (1948) dispăruseră deja câteva școli secundare: Liceul ortodox de fete (1946), Școala elementară de comerț (1935) etc. Cu toate că apar ca numeroase, școlile secundare din oraș se bazau mult pe aflulul elevilor din localitățile învecinate iar cele primare nu erau încă în măsură să asigure școlarizarea în totalitate a elevilor localnici. După 1948 starea de lucruri se schimbă mult în bine.

Corpul profesoral al orașului s-a străduit însă în permanență pentru a se situa la înălțimea *misiunii educative* încredințate și am putea spune că unele rezultate bune s-au obținut după eforturi considerabile ale unora dintre ei. Adnotările din documentele școlare pe care le-am consultat, procesele-verbale de inspecție (atât cât și de când s-au păstrat) înseși rezultatele obținute de elevi ne îndreptățesc să credem că chiar și în cazul suplinitorilor, orașul s-a bucurat de prezențe didactice remarcabile. Constatările lui N. Iorga de la începutul secolului privesc în ansamblul ei mișcarea spirituală, de altfel nu numai acestui loc specifică, dar nu se contestă niciodată, nicăieri, eforturile didactice în direcția unui învățământ de calitate.

O primă apreciere asupra muncii desfășurate la școala publică de aici aparține lui **Mihai Eminescu, revizorul școlar** pentru județele Iași și Vaslui (1875 - 1876) care considera la 26 aprilie 1876 că metoda învățătorului Hrisoscoliu este „demnă de toată lauda”, apreciere care în contextul constatărilor amare legate de funcționarea învățământului ridică peste nivelul obișnuit prestigiul și preocupările învățătorilor vasluieni. De altfel acest învățător poate fi considerat și întemeietorul primei biblioteci din oraș prin donația importantă de cărți și reviste de care am amintit. Adăugând că aceasta a rămas mai mulți ani în

Vaslui, îl putem considera ca una dintre primele figuri strălucitoare ale învățământului local.

Școala nr. 9 „Vasile Alecsandri” Vaslui

Eforturilor forurilor diriguitoare ale învățământului li se adaugă receptivitatea și interesul institutorilor locali. Eforia considera ca utile învățământului public, în 1842, „fabulele lui Donici, Lexiconul de conversație (Asachi), o Culegere a legiurilor guvernului Moldovei de la 1834 până la 1841” (4 volume) pe care le recomanda prin diferite adrese. De altfel perfecționarea profesorilor și învățătorilor apare ca o necesitate în oricare treaptă de dezvoltare a învățământului, de aceea imprimatele pentru procese-verbale de inspecție au și rubrici speciale care consemnează (uneori) date în legătură cu pregătirea suplimentară a cadrelor sau cu lecturile individuale ale acestora. „Direcția școlii lei primește „Le manuel général de l’instruction primaire” (19) consemnează un revizor școlar, în afară de această publicație aceeași școală primind, mai târziu, „Lumina pentru toți”, „Tribuna pedagogică” (20) apoi „Convorbiri didactice” etc. Bibliografia pentru cadrele de

specialitate se extinde și se diversifică pe măsura trecerii anilor și a aparițiilor unor noi contribuții în acest domeniu. Într-un proces verbal de inspecție din 1934 (din 25 ianuarie) se amintește că învățătorii studiau: „Curențe noi în pedagogie” de Stanciu Stoian, „studii filozofice” de C. Rădulescu - Motru, sau traducerea dr. Claporéde „Psihologia experimentală”, abonații fiind la publicații de specialitate sau generale: „Școala și viața”, „Revista generală”, „Boabe de grâu”, „Revista fundațiilor”. Printre lucrările de metodică se amintește de „Metode pentru studiul individualității” sau „Regionalismul educativ” (de I.C. Petrescu „Localismul educativ” (S. Stoian) și altele (21). Perfecționarea corpului profesoral se mai realiza fie prin „Conferințele școlare” fie în cadrul consiliilor profesionale, fie, mai târziu, prin intermediul acelor „Cercuri culturale” la care erau obligați să participe. Un exemplu dintre atâtea: la cercul cultural din 29 martie 1931 trebuiau să participe toți institutorii din Vaslui - respectiv 6 de la școala primară băieți nr. 1, 8 de la nr. 2, 8 de la școala nr. 1 de fete, 5 de la nr. 2 fete, 2 „conducătoare” de la „grădina pentru copii” a societății ortodoxe și alte două „conducătoare” de la „grădina de copii” a „Cercului de gospodine” - unde învățătorul gradul I, Const. Neșțian, conducătorul cercului, a dezvoltat subiectul „Educația morală și națională” într-un referat metodicopedagogic apreciat de reprezentantul revizoratului Iași prezent aici (22). Mai ales în acest deceniu (1930 - 1940) se pune un accent deosebit pe dobândirea gradelor didactice ca modalitate specifică de perfecționare profesională (și majoritatea membrilor corpului didactic din învățământul primar dobândește asemenea grade).

Chiar dacă metodele utilizate de educatori nu sunt nominalizate în procesele-verbale de inspecție, majoritatea revizorilor și inspectorilor consemnează, fără a intra în amănunte, străduințele corpului didactic de a le folosi pe cele mai active și de a le perfecționa continuu. Cu „mulțumiri directorului” Gh. Stănescu își încheie un revizor școlar procesul verbal în care consemnează faptul că acesta a aplicat metoda testelor (în 1938) și se pare că intenționa să pună bazele unui „laborator de psihotehnică școlară” (23) fapt care se poate

constitui într-un început de cercetare științifică a membrilor corpului educativ dacă nu considerăm astfel lucrările didactice ale fostului director Alexe Mănciulescu (trecător grăbit prin aceste meleaguri) sau Al. Dobrescu, profesor de limba română, autorul unei „Istории a literaturii române moderne” fascicola I, 1919. Pentru sondarea preferințelor elevilor se alcătuiseră primele chestionare care alături de răspunsuri vor fi publicate în anuarele liceului.

Folosirea materialului intuitiv la diverse ore n-a constituit întotdeauna obiectul atenției celor chemați să constate nivelul de pregătire al elevilor dar bănuim că la școlile primare faptul a fost mereu o preocupare firească pentru învățător încă de la începuturile învățământului vasluian. Confecționarea materialului didactic s-a considerat probabil o datorie de onoare pentru majoritatea învățătorilor de vreme ce nu existau prevederi speciale în acest sens dar se executau cu măiestrie diferite planșe, se legau cărți etc. Bunăoară despre o hartă în relief și în culori a Europei, inspectorul școlar N. Pieptu scria că „această lucrare ar face cinste să fie expusă în orice sală de lucrări artistice din străinătate”, fapt care se constituia într-o apreciere deosebită a muncii îndrumătorilor (hartă fusese executată de o elevă de clasa a IV-a) (24). Înzestrarea numai în acest fel a unităților școlare, cu toate preocupările notabile în această direcție, nu era posibilă. Majoritatea însemnărilor inspectorilor școlari indică multe neajunsuri în preocuparea materialului didactic, la toate școlile. Zestrea didactică este „incompletă lipsind hărți, tablouri de intuiție pentru științele naturale sau figuri geometrice” (25), „starea zestrei didactice: lasă mult de dorit. În timpul războiului s-a pierdut și distrus mai bine de jumătate din materialul didactic al școlii” (26); „materialul didactic necesar pentru geografie, parte e învechit și parte lipsește. Trebuie numai decît procurate hărțile Europei și ale Asiei căci cele ce le-am aflat sînt vechi, rupte și numai corespund timpului” (27). Iată mențiuni, rare, dar care fac posibile notații de tipul: „nu a făcut uz de tablou nefiind la școală nici un tablou zoologic”.

Problema achiziționării **materialului didactic**, mereu neîndestulător, cum apare ca firesc pentru etapa de dezvoltare a învățământului, a stat în atenția conducerii școlilor și se poate spune că în permanență, cu diferența că dacă în anul 1891 pentru procurarea materialului didactic necesar predării istoriei, „științelor” naturii, fizice, matematice este autorizat directorul școlii C. Calmuschi să cheltuiască din banii obținuți la balurile în folosul școlii - deci din fonduri „extrabugetare” se prevăd ceva mai târziu și fonduri bugetare care duc mai rapid la ameliorarea situației. De pildă, bugetar pentru liceul „M. Kogălniceanu” s-a cheltuit pentru material didactic, instrumente, aparate, material laborator pentru anul 1931 suma de 21.365 lei și se prevede pentru anul următor suma de 15.000 lei. Printre altele, zestrea de material didactic a liceului era compusă la sfârșitul anului școlar 1931 - 1932 din 71 hărți geografice, 7 bucăți aparate geografice, 92 bucăți corpuri geometrice, 49 tablouri istorice, 20 bucăți tablouri geografie și 31 bucăți „modele de semn”, mai existând un cabinet fizico-chimic cu 270 piese și un cabinet de științele naturii cu 910 piese (28). La sfârșitul anului școlar 1933 /1934 acestora li se mai adaugă 31 tablouri cu reprezentări poeți și scriitori români, 4 tablouri mari pictate (Kogălniceanu, S. Haret, I.L. Caragiale, și I.G. Duca) (29).

Școlile primare erau, fără îndoială, mai slab înzestrate, ca urmare a unor prevederi bugetare mai reduse.

Ca posibilități de pregătire suplimentară pentru profesori și mai ales pentru elevi, **biblioteca** poate fi considerată prin ea însăși o instituție dar în măsura în care poate acorda o asistență promptă, calificată, competentă. După câte cunoaștem orașul nu s-a bucurat de existența unei biblioteci publice decât foarte târziu, în 1949 (la Bacău spre exemplu se amintește de biblioteca publică la 1 mai 1840 - 41. După cum poate se știe, prin 1850 apare prima lege care amintește de formarea bibliotecilor, în 1873, Melville Devy alcătuiește primele norme de clasificare, iar în 1876 ia ființă prima asociație a bibliotecarilor. Pentru populația studiosă a urbei au existat bibliotecile școlare și, mai

târziu, din 1930, cele „de clasă” și bineînțeles colecțiile personale.

Existența unei biblioteci pe lângă așezămintele de cultură era prevăzută în hrisovul domnitorului C. A. Moruzi din 24 mai 1803, iar regulamentele elaborate de Eforie, sub îndrumarea lui Asachi, aminteau de întocmirea acestora în cadrul școlilor publice. Neîndoios acest auxiliar al activității instructiv-educative a fost prețuit cum se cuvine de educatorii autentici. Revenim la donația învățătorului G. Hrisoscoliu pentru biblioteca „școalei”, donație pe care o așezăm fără ezitare la baza formării bibliotecilor de orice fel din Vaslui.

Cele 308 volume, în afară de ziare și reviste sunt donate „bibliotecii școlii publice Vaslui” și se adăugau la ceea ce se mai adunase înainte de 22 noiembrie 1861, data înregistrării actului (30) dacă se făcuse vreun pas în această direcție.

Cum numeric fondul acesta, primar, are mai puțină importanță, subliniem că valoarea cărților, recunoscută și astăzi, a contribuit la formarea unor înalte sentimente patriotice, a conștiinței de neam, a mândriei pentru realizările noastre culturale. Evident în măsura în care biblioteca a stat la îndemâna cititorilor. Mai putem adăuga că de la această dată ea s-a îmbogățit mereu sub raportul conținutului, chiar dacă numeric vorbim de o lentă creștere și chiar dacă uneori este incertă prezența sa în viața spirituală a urbei: „... aceasta este singura școală care nu posedă o bibliotecă cât de sumară pentru elevi și dacă în fiecare an s-ar fi estimat o sumă cât de mică, s-ar fi evitat ca această școală destul de veche și care funcționează acum cu 9 clase, din care 3 extrabugetare, să fie în urma chiar a gimnaziilor înființate de doi sau trei ani” (31). Acest fragment din procesul verbal fie că se referea la bibliotecile de clasă (ceea ce nu credem), fie că nu ținea cont de ceea ce mai rămăsese din bibliotecă în urma peripețiilor din timpul războiului și se afla în dulap închis în cancelaria Școlii normale (32).

Evoluția fondului de carte, plecând de la ideea că a existat continuitate în activitatea bibliotecii nu poate fi determinată cu exactitate. Aflăm că plecând la Ploiești, C. Calmuschi, predă pe 8 octombrie 1892 „biblioteca completă și

în bună stare cum este trecută la catalogul ei numerotat și parafat” noului responsabil Racoviță, iar în noiembrie același an se hotărăște cumpărarea a 4 dicționare francezo-românești a 8 lei pentru biblioteca gimnaziului (33), dar timp de peste două decenii nu mai avem alte informații. În 1923, când în tot cuprinsul fostului județ Vaslui se mai înființează biblioteci în 25 de școli primare înzestrate cu cărți nu tocmai pe înțelesul sătenilor, orașul trebuia să beneficieze de mai multe biblioteci școlare, corespunzător școlilor existente atunci. De o perioadă de intensă dezvoltare a fondului acestora putem vorbi după 1930, când se prevăd și indemnizații pentru bibliotecari („plătit bibliotecarului liceului „Mihail Kogălniceanu” suma de 2.000 lei salariul pe lunile noiembrie și decembrie conform aprobării Casei școalelor nr. 4664/1932” (34).

Este de presupus că în cadrul bibliotecilor școlare urbane se manifesta un plus de interes pentru dotare și orientare. Deși și școala primară nr. 1 avea în iunie 1934, 275 volume (35), biblioteca liceului a rămas întotdeauna impunătoare. Astfel în anul școlar 1930 - 1931 avea 2.469 volume, 753 exemplare reviste (bibliotecar și pedagog, V. Russo, apoi din noiembrie 1933, Miltiade Nedelcu) și i se alocase un fond de 2.421 lei urmând ca în 1932 să cheltuiască „3.000 lei pentru preocuparea de cărți și reviste” (36). În afară de cumpărarea cărților din sumele prevăzute în buget (prevăzut pentru 1933, 5.000 lei), fondul bibliotecii se îmbogățește și prin donația diverselor persoane particulare. Astfel S. Ciornei, editor la „Naționala” București, fost elev al liceului a făcut de mai multe ori donații în cărți și alte obiecte pentru biblioteca liceului și pentru elevii merituoși iar V. Miculescu lasă prin testament 2 dulapuri foarte frumoase pline cu cărți franțuzești și românești în număr de 457 (37).

Biblioteca liceului număra la sfârșitul anului școlar 1933 - 1934, 2.710 volume (din care 440 nou cumpărate, în 1934) iar în anul următor peste 3.000 volume „toate cărțile de format mare (1460) fiind cartonate și numeroase reviste (967 ex.) dintre care: Sociologie românească, Viața românească, Natura, Cuget clar, Revista generală a învățământului etc. Mai înregistrăm și

preocupările pentru întocmirea instrumentelor rapide de lucru: cataloage, fișe etc. Întocmirea fișelor alfabetice pe autori era una dintre noutățile în materie nu numai pe plan local. În afară de această bibliotecă mai existau bibliotecile claselor a căror organizare se simțea ca necesară dat fiind numărul mic de volume raportat la numărul de elevi. Autorul unei asemenea inițiative a fost în 1930 profesorul de geografie Ștefan Chesim la o clasă din cursul inferior. Inițiativa a prins și după 6 ani aproape toate clasele aveau bibliotecile lor (în total, în 1936, 1.855 volume). Pentru corpul profesoral al orașului, mai exista în 1934 și o bibliotecă a căminului corpului didactic despre care nu prea avem multe date, pe care o conducea învățătorul C. Neștian.

Se poate spune că prin punerea la îndemâna cititorilor tot mai numeroși a unui număr important de cărți, prin fondul spiritual reprezentat de creațiile cele mai de seamă de până atunci, ce au putut fi procurate, bibliotecile școlilor din oraș, au adus un ajutor prețios la pregătirea corespunzătoare a generațiilor.

Despre **laborator** se poate vorbi numai în cadrul „liceului Mihail Kogălniceanu” în a cărui arhivă întâlnim și unele referiri. De la bun început noua construcție a gimnaziului a fost prevăzută în afară de cele 4 camere pentru săli de clasă cu laborator pentru fizico-chimice, cameră pentru muzeu, sală de desen, 3 camere pentru cancelarii și amfiteatrul care servea și ca sală de recepție. Dotarea laboratorului a lăsat mereu de dorit dacă ne gândim că după mulți ani inspectorul școlar C. Ionescu nota că „laboratorul școlii este foarte descompletat din care cauză nu s-a făcut elevilor nici o experiență de la începutul anului pentru chimie” (38). Este lesne de bănuț că dat fiind acuta lipsă de spațiu pentru susținerea cursurilor o prelungită aglomerare de elevi de la diverse școli în aceeași incintă, spațiul afectat laboratoarelor, a avut și alte destinații suferind și sub raportul îmbogățirii sale. Existența unor prevederi bugetare în diverși ani a contribuit la menținerea unui stoc de material necesar unor demonstrații utile elevilor fără a putea contribui la

organizarea unui laborator modern cu toate accesoriile și substanțele necesare.

Activitatea extrascolară a profesorilor și învățătorilor a luat formele cele mai diverse de manifestare, rolul acestora într-un oraș mic precum Vasluiul fiind deosebit de important. Este de presupus că grupul restrâns al acestora (cel mai adesea divizat din cauza certurilor dintre ei) îndeplinea nu numai rolul de etalon în comportament și pregătirea intelectuală și în lipsa unor instituții mai complexe de culturalizare, de principal animator al tuturor inițiativelor de acest gen. Cu toate că frecvența informațiilor crește cu cât ne apropiem de mijlocul secolului XX-lea, până la începutul veacului știrile lipsesc aproape cu desăvârșire. Catalogele și matricolele ce se mai găsesc prin arhive nu dau nici un fel de indicii în această direcție iar dosarele păstrate sunt de dată recentă. Până și condica de prezență se introduce destul de târziu. Aflăm că la școala de fete nr. 2 abia în 1919 „s-a cumpărat un registru de la tipografia din localitate în care se semnează zilnic obiectul și materia” deși „condica de prezență și frecventarea” au existat ca prevederi mult mai înainte (39).

Școala nr. 10 „Mihail Sadoveanu” Vaslui

Fără a intra în prea multe amănunte pe care le putem extrage ușor din dosarele păstrate ale școlilor, mai ales după primul război mondial, observăm că această activitate este deosebit de variată și în sine bogată în conținut deci și, în realizări. Deja am amintit de unele asemenea aspecte, respectiv confecționarea materialului didactic, îndrumarea cititorilor în cadrul bibliotecii. Deschiderea unui „curs complimentar” cu un număr de 20 eleve la care au predat institutoarele de la școala primară de fete nr. 2 (40), susținerea unor conferințe pe cele mai diverse teme - câteva exemple distanțate în timp: la 22 aprilie 1926, un Atanasiu - Albina (?) susține pentru elevii școlii normale în sediul nou al localului conferința „Însemnătatea culturii albinăritului național în educația elevului normalist” (41); P. Motaș vorbește cu ocazia unei „frumoase producții școlare” din 29 martie 1931 la care au asistat și reprezentanții oficiali (inspectorul șef al învățământului primar, Directoratul Iași, N. Bălănescu și revizorul școlar Gh. Rotaru) despre „Momentele glorioase din istoria neamului” (42), iar profesorul D. Cotoranu, directorul școlii normale din Vaslui, fost elev al liceului „Gh. Roșca Codreanu” conferențiază, la Bârlad despre „Arta de a birui în viață” la una dintre ședințele extraordinare ale „Academiei bârlădene” în ziua de 14 aprilie 1942 (43) - organizarea caselor de economii (de ex. I. Filipiuc, învățător la clasa I cu o vechime de 16 ani de învățământ” a pus bazele casei de economie la 11 ianuarie 1934, adunând prin contribuția elevilor din clasă fondul de 78 lei”), (44) sau participarea cadrelor didactice la diferite consfătuiri, cercuri culturale etc., rămân expresii ale înțelegerii menirii educatorului într-un centru civic.

Un capitol extrem de bogat în realizări este cel al acțiunilor cultural-artistice de răsunet, învățătorii fiind de regulă organizatorii unor ample serbări școlare care întrunesc aprecieri unanime. Consemnăm aici numai una dintre acestea care dovedește spiritul de colaborare dintre institutorii școlii de băieți nr. 1 și cei de la școala de fete nr. 2 care au alcătuit, pregătit și prezentat un program comun în sala Teatrului comunal cuprinzând un cor pe trei voci pregătit de C. Neșțian, dansuri

executate de elevele școlii de fete nr. 2 sub îndrumarea institutoarei Cristea, moment festiv la care a asistat și prof. univ. Petre Andrei, pe atunci subsecretar de stat al Ministerului Instrucțiunii. Revizorul C. Bahrim mai consemnează că tot cu această ocazie învățătorul T. Cărare a conferențiat despre „Caracter” iar P. Andrei a vorbit despre noua reformă a învățământului (45). Prezența elevilor la diverse manifestări culturale devine din ce în ce mai obișnuită și necesară. Totuși nu toți pot înțelege posibilitatea aportului substanțial al acestora. Aici s-ar putea consemna „purismul” preotului G. Moisiu care reclamă către președinta Comitetului școlar al Liceului ortodox, participarea elevilor liceului la „representațiile absolut scandaloase și indecente ale revistelor Tănase, fără ca nimeni din comitet să se scandalizeze”, ba unele au avut și rol de figurante (46). Mai amintim de șezătoarea clasei a IV-a organizată de Comitetul asociației elevilor „Luminarea minții” la 15 decembrie 1934, conduși de Alex. Patriciu ca și de sprijinirea de către elevi a diferitelor formații din cadrul școlilor ca orchestre, coruri etc.

Organizarea unor expoziții școlare, în special de lucru manual, prilejuiește afirmarea unor elevi și a educatorilor lor: „pe doamna directoare o cunosc din frumoasele expoziții pe care cu deosebită artă știe să le aranjeze în școala sa” consemnează inspectorul șef, C. Stamboliu (47); „școala mai posedă o frumoasă expoziție de lucru manual a cursului complementar pentru care d-l director C. Neștian merită toate laudele noastre” (48). Aprecierile (nu și în cazul liceului) în legătură cu realizările în această direcție sunt foarte numeroase, extrem de măgulitoare și pun în lumină eforturile colectivului școlii primare de fete nr. 2.

Un alt aspect al activității extrașcolare a cadrelor didactice constă în sprijinul acordat înființării *muzeelor școlare* (de fapt mai mult niște puncte muzeistice) care au suplinit rolul muzeului local (în Vaslui muzeul județean s-a înființat în 1975). Se semnalează existența unui muzeu la școala de băieți nr. 1 în 1934, dar asemenea unități muzeistice s-au organizat în mai

multe școli și s-au bucurat îndeosebi de atenția învățătorilor și profesorilor de istorie.

Un capitol bine reprezentat în cadrul activității extrașcolare a profesorilor sunt *excursiile*, mai numeroase la mijlocul deceniului al patrulea, din 1932 existând și prevederi bugetare pentru acestea. Traseele destul de variate și instructive atestă preocuparea conducătorilor de excursii de a asigura elevilor cele mai bune condiții de recreere, de odihnă activă dar și posibilități suplimentare de cunoaștere și instruire. Anuarele din 1933 - 1936 reproduc interesante impresii din excursiile cercetășești din țară. O excursie școlară deosebită s-a realizat între 11 - 31 iulie 1934 pe ruta Vaslui - Ploiești - Bușteni - Sibiu - Alba-Iulia - Abrud - Târgu-Mureș - Gheorghieni - Cheile-Bicazului - Târgu-Ocna - Bacău - Vaslui (prin Roman) cu 30 elevi și 6 profesori (49).

Participarea profesorilor și învățătorilor la acțiuni organizate în cadrul diferitelor societăți și îndrumarea revistei școlare care și-a dobândit un adevărat renume „Vlăstarul”, este alt aspect plin de realizări interesante. Cea mai veche participare pare a fi în cadrul organizației „**micii dorobanți**” înființată în 1906 dar cert, din 1914 s-a format o cohortă de cercetași și la liceul „M. Kogălniceanu”, „Peneș Curcanul” condusă aproape de două decenii de I. Vinograschi, care a participat la manifestările impuse de programul de pregătire. De reținut înființarea unei organizații a „șoimilor” la școala nr. 2 băieți, cu 90 de copii.

Nu știm dacă și membrii corpului profesoral făceau parte din „Societatea funcționarilor” înființată la Vaslui în 1918, dar știm că în aceeași zi în care s-a organizat o întrunire de către Clubul meseriașilor din orașul și județul Vaslui, 8 iulie 1918, și învățătorii au avut o consfătuire în care au cerut mărirea salariului (50). La 4 februarie 1930 se înființează societatea liceului „M. Kogălniceanu” la îndemnul directorului Alexe Mănciulescu. Condusă de profesorul Th. Hodoroabă această societate de lectură a elevilor a organizat, numai în primul an, 12 șezători literare din care 10 în amfiteatrul liceului iar 2 la Teatrul județean. În afară de coruri și recitări la șezători s-au mai

susținut conferințe ca: „Literatura română în timpul unirii”, „Istoricul romantismului” etc. Societatea „M. Kogălniceanu” care era condusă de un comitet de conducere din rândul elevilor (pentru 1933 era ales ca președinte Gh. Pogânceanu), iar printre vicepreședinți V. I. Cataramă (afirmați și deveniți binecunoscuți mai târziu) iar ca președinte de onoare un profesor sau directorul școlii, avea un statut al său foarte bine întocmit cu scopul formulat destul de clar și precis: „extinderea cunoștințelor obținute în școală prin consultare de tratate, lucrări extraprogramatice și legarea sufletească între elevii aceleiași generații precum și a tuturor generațiilor ce vor trece prin acest liceu”. Cele 19 articole ale Statutului prevedeau sarcinile și atribuțiile comitetului de conducere, organizarea unor șezători cu caracter științific și literar, atribuțiile cenzorilor, alcătuirea unui regulament intern de funcționare etc. (51).

Încă de pe atunci s-a considerat că revista „**Vlăstarul**” (reapărută în număr unic până la Revoluție și tot unic, în 1990, scos de D.V.M.) precedată din 1928 de „Năzuința” pe care a continuat-o după ce și-a schimbat numele și formatul, este o emanație a potențialului spiritual al membrilor societății „M. Kogălniceanu”. Revista care a apărut în anii normali de 4 ori pe an, s-a menținut prin mijloace proprii și rămâne și astăzi interesantă sub raportul conținutului iar apariția până în 1936 i-a asigurat o perioadă demnă de atenția cercetătorilor.

În ziua de 31 mai 1936, cu prilejul jubileului de 45 de ani de la înființarea gimnaziului, s-a pus bazele „Asociației foștilor elevi ai liceului „M. Kogălniceanu”, o inițiativă foarte valoroasă despre care nu mai aflăm mare lucru după schimbarea din funcție a directorului Gh. Stănescu. Cele șase capitole ale regulamentului însumând 54 articole reprezintă o merituosă încercare de a atrage pe foștii elevi la sprijinirea liceului și a elevilor săi, în special a celor săraci, de a face cunoscut mai mult realizările instituției și în esență de a mobiliza mai mult pe foștii elevi la acțiuni menite să încurajeze dezvoltarea învățământului local. Inițiativa este îmbrățișată cu entuziasm de mulți participanți care și subscriu suma de 5.000 lei consemnată nominal în procesul verbal încheiat atunci.

Rezumativ, constatăm că fără a fi numeroase, societățile elevilor de sub îndrumarea profesorilor - trebuie neapărat să amintim de încercarea învățătorului Alexandru Patriciu care a întemeiat prima societate a elevilor din școlile primare „Luminarea minței”, 1934 - au fost alte „instrumente didactice de care s-au ocupat profesori inimoși canalizând eforturile individuale ale elevilor în direcții utile de cercetare chiar dacă documentele școlare nu consemnează realizări de răsunet (cum nici în prezent nu se obișnuiește) câștigul esențial a fost de natură instructiv-educativă care a dus la creșterea prestigiului școlii și la dezvoltarea învățământului. Aserțiunea poate fi susținută de două date statistice: în 1930 erau analfabeți 50,7% dintre adulți, în 1948, 16%.

Fără a putea intra în conținutul propriu-zis al învățământului, (materie predată, metodologie etc.) constatăm că în afara activității nemijlocite la ore pentru predarea, respectiv însușirea cunoștințelor necesare, membrii corpului profesoral al orașului Vaslui s-au străduit să se afle mereu la înălțimea sarcinilor educative formulate de organele îndrumătoare. Procesele-verbale de inspecție ca documente de primă importanță în relevarea aspectelor dominante din activitatea acestora cuprind arareori aspecte nefavorabile, care nu se pot extinde nici la măcar întreg colectivul unei singure școli. Bunăoară în contrast cu relevarea meritelor de la școala nr. 2 fete, inspectorul de specialitate C. Dimitriu-Bârlad constata că Liceul „M. Kogălniceanu” „cu mult regret că d-l I. Ionescu este slab pregătit și elevii la fel” la disciplinele „desen și caligrafie” (52), tot aici se constată multe neregularități mai ales după 1930, starea de lucruri îmbunătățindu-se după numirea ca director a inimosului Gh. Stănescu. Un alt proces-verbal din 22 - 25 februarie tinde să anuleze tot ceea ce se realizase aici considerând că perioada 1928 - 1938 este „de tristă amintire a acestui liceu”, marele vinovat „de neorînduiala arhivei fiind Gh. Maxim, secretarul liceului nesupravegheat fiind îndeajuns de directorii școlii. Inspectorul (administrativ), de altfel venit la intervențiile susținute ale noului director Constantin Capră consemnează că directorii „Stănescu - Mănciulescu - Artenie -

Dobrescu au arătat prea multă nebăgare de seamă și prea puțină grijă pentru ținerea registrelor” (53).

Reținem deci că în cazul fiecărei instituții în parte, chiar în perioada de mari realizări într-un domeniu sau mai multe tot rămân unele aspecte neglijate, complexitatea muncii didactice fiind mult prea evidentă.

Școala vasluiană s-a desprins din ritmul de dezvoltare atât de încet din punct de vedere economic, avansând spre realizări de prestigiu într-o perioadă când succesele în acest plan erau anemice și nesemnificative.

Școala nr. 7 „Constantin Motaș” Vaslui

Învățământul primar vasluian s-a menținut permanent, la cote înalte, fapt ușor vizibil în constatările revizorilor școlari. De altfel prin această prismă învățământul secundar nu s-a bucurat niciodată de aprecieri atât de elogioase. Mai revenim la aprecierea lui M. Eminescu, prima păstrată, spre a constata că în asemenea consemnări, institutorii și-au găsit un sprijin moral demn de atenție cunoscând că în vârtejul luptelor politice se nega ușor realizările cele mai evidente. Poate din această cauză condica de procese-verbale de inspecție a liceului furnizează informații contradictorii la scurte perioade de timp.

„Această școală, atît sub raportul învățătorei cât și al disciplinei nu lasă nimic de dorit, ceea ce probază că întregul său corp didactic își face într-un chip conștiincios datoria” (54) nota I. Popovic-Cerchez, însuși ministrul instrucțiunii considerând după aproape trei decenii că pentru rezultatele sale, școala nr. 2 fete este la 24 mai 1928 „o școală admirabilă, condusă cum nu se poate mai bine, poate servi drept model școlilor similare. Aduc cele mai călduroase mulțumiri Doamnei Directoare și întregului corp didactic pentru munca ce depun, care face cinste acestei școale și culturii românești în general” (55). De fapt cu prilejul aceluiași popas în orașul Vaslui, din 24 mai 1928, conducătorul învățămîntului românesc la acea dată a putut constata adevărata stare a învățămîntului local dar și destoinicia slujitorilor școlii: „am văzut astăzi acest liceu care se prezintă din punct de vedere al progresului elevilor cît se poate mai bine. Aduc mulțumirile mele D-lui Director și D-lor Profesori ai liceului pentru muncă și devotament ce pun la înălțarea culturii românești” (56). Dincolo de nota de complezență însemnarea ministerială este automat un calificativ global încurajator acordat întregii munci didactice și s-a constituit într-un stimulent moral demn de luat în seamă pentru timpul respectiv. De altfel, sprijinul ministrului C. Angelescu n-a fost numai formal ci și direct, material, întrucît în repetate rînduri a donat sau repartizat fonduri pentru clădiri școlare și nu numai pentru orașul Vaslui. Ca și în cazul de față și alte aprecieri ale unor înalte personalități au fost imbolduri puternice în desăvârșirea măiestriei didactice. Ministrul secretar de stat al Instrucțiunii publice P. Andrei, cunoscut om politic și viitor ministru al acestui minister, care a fost în mai multe rînduri la Vaslui, cunoștea mai bine eforturile, realizările și deficiențele învățămîntului local. Adnotările sale sunt de asemeni încurajatoare. De fapt aceste adevărate note acordate corpului profesoral întăreau bunele aprecieri ale revizorilor școlari, cunoscători autorizați și mult mai exigenți. Evident sunt multe „vii mulțumiri” aduse corpului didactic pentru munca sa conștiincioasă. În treacăt să notăm că în 1930, de exemplu, era un colectiv didactic omogen și cu o deosebit de bogată

experiență în învățământ: Eufrosina Tiron, 35 de ani vechime, P. Motaș 36 ani, Ec. Mitru 20, Emilia Zaharia 23, iar din 1930 și Aglaia Pavlov cu 20 de ani. La pensionarea Eufrosinei Tiron revizorul școlar relevă contribuția acesteia la dezvoltarea învățământului local, în cei 35 de ani din care 22 a condus școala primară de fete. Succesoarea sa Ec. Mitru asigură același nivel de dezvoltare a învățământului.

De altfel din lunga listă a membrilor corpului didactic local amintim doar câteva nume care par mai strălucitoare în contextul general: Iordachi Galer, primul învățător în localitate, G. Hrisoscoliu - înainte de 1900, iar printre cei de până la 1944, I. Mitru, fost și inspector general, T. Tomida, aproape un deceniu director al gimnaziului (devenit liceu) Eufrosina Tiron, Const. Neștian, Ecaterina Mitru, Gh. Stănescu, Const. Capră etc.

Pilduitoare rămân manifestările de atașament ale foștilor elevi vasluieni față de aceste locuri, vizibile atât la analiza din 1936 cât la cea din 1942, atitudini care fac cinste locuitorilor și oamenilor săi. Cu toate acestea mult prea mulți dintre ei nu au rămas în afara spectacolului tragi-comic înfățișat de puținele publicații din acest spațiu geografic Democratul, Izbânda, Vocea Vasluiului, Gândul nostru, Lumina, publicații ce animau unele răfuiești politice personale și rareori ambiții literare. Cea dintâi publicație care încearcă, la Vaslui, să trezească conștiința intelectualității poate fi considerată, fără greș, Năzuința, cu manifest preponderent literar. De altfel lista publicațiilor care fac loc și unor producții literare este destul de mare: Cultura, subintitulată „foaia cercului cultural Vaslui” (1922 - 1923), mai târziu Frîngurele, în genul unor mici „bilete de papagal” unde autorul, cunoscut publicist mai târziu, regretatul Valer Mitru, semna mici articole consacrate fenomenului literar, Voința Vasluiului, plină de reportaje de senzație, ziarul Vremea nouă, apărut îndată după 1944, Cronica (1946), „jurnal de informație generală” pentru vasluieni avându-l ca director pe Valer Mitru. Pentru diversitate mai amintim Frații Buzești (1940 - 1941), Uzina cu umor, număr unic editat împreună cu actorul Ștefan Ciubotărașu, originar de prin partea locului, Brazda ș.a. Cel mai însemnat organism al școlii vasluiene, cu cea mai mare

longevitate în peisajul publicațiilor locale, efemere și foarte arareori periodice, a fost Învățătorimea vasluiană o puternică manifestare a energiei învățătorești, în intenție o tribună literară și pedagogică care să evadeze din uniformitatea și monotonia vieții de altădată. Dragostea de patrie, stima pentru valorile naționale și universale, atașamentul față de procesul instructiv-educativ, dorința unei munci creatoare, toate acestea răzbat puternic din paginile revistei. Și prin contribuția acesteia s-au adoptat cele mai înalte principii și metode pedagogice vizibile astăzi în procesele-verbale, de inspecție.

Rămas mereu oraș mic, fără operă, teatru, universitate sau alte instituții de interes național, Vasluiul a beneficiat de școlile sale ca prezențe active în întreg peisajul cultural local. Influența educativă a școlii a fost de necontestat nu numai pentru această arie restrânsă ci pentru întregul județ cunoscând că exponenți ai acestor localități au învățat aici și apoi s-au împrăștiat în toate colțurile județului și țării. Rezultatele muncii generației de educatori s-au contopit cu realizările pe plan național.

Înrădăcinarea sentimentului muncii necesare a generației de educatori nu s-a realizat numai prin obiectele care urmăresc direct cunoașterea limbii și literaturii naționale, a istoriei, a geografiei etc. ci și prin transmiterea unui fond sufletesc inalterat susținut de căldura intimă a personalității fiecăruia. Acțiunile lor, să le zicem „complementare” din cadrul activității social obștești și extrașcolare au înfrumusețat, vitalizând, instrucția, în sensul ei cel mai larg și au format **o educație atât de necesară unor transformări mereu așteptate și până la urmă mereu insuficiente.**

NOTĂ SPECIALĂ

Suntem nevoiți să ne oprim cu prezentarea învățământului local la „borna” celui de al doilea Război mondial, respectiv, Reforma din 1948, întrucât datele adunate până acum trebuiesc privite într-o perspectivă istorică mai amplă chiar dacă ar fi menționați și contribuții, nu interpretări.

Abundența de date, cifre, ani, întoarcerile pentru urmărirea ideilor țin de fluxul de informații adunat într-o perioadă lungă de cercetare, urmărit tematic. Absolut toate considerațiile sunt bazate numai pe date oficiale școlare și jurnalistice extrase din documentele vremii.

Regret că nu am putut edita mai devreme aceste contribuții, rămase până acum inedite.

Regret că s-a ivit un plagiator, ca impostorul Nicolae Ionescu care a copiat direct din studiul nostru publicat în 1980, sau a repovestit folosindu-ne cercetările. Același Ionescu a omis CONȘTIENT contribuția noastră educativă-cultural-științifică și jurnalistică din ultimii 26 de ani, peste 20 de volume, ziar, revistă, media... în lucrări consacrate învățământului vasluian.

Plagiatorul tot plagiator rămâne.

NOTE (Capitolul II)

1. Gh. Ghibănescu, **Surete VIII**, nr. 7, p. 81
2. **Vaslui, schiță monografică**, 1975, p. 14
3. N. Iorga, **Istoria comerțului românesc**, I, 1915, pp. 256 - 257, după Bandini, pp. 200 - 201.
4. Gh. Ghibănescu, **Surete**, vol. XIV, div. pagini.
5. **Ibidem**, vol 15, pp. 46 - 47.
6. „**Catalogul documentelor moldovenești**”, vol. IV, Buc., 1970, nr. 1615.
7. Ecaterina Negruți, **Clasificarea localităților urbane din Moldova în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Considerații demografice, în ANUARUL Institutului de istorie și arheologie „A. D. Xenopol”**, XII, 1975, Iași, pp. 1 - 16, anexa nepaginată.
8. „**Anuarul statistic al României**”, 1915 - 1916, Buc., 1919, p. 18.
9. D. A. Sturza, **Suprafața și populația reg. României**, Buc., 1896.
10. **Arhivele Statului din Iași, transport 1423**, op. 1619, dos. 1054/ 1850.
11. L. Teodor, **Starea și statistica meseriașilor**, Buc., 1901.
12. Gh. Rășcanu, **Expunerea situației județului Vaslui**, 1923, p. 16.
13. *** **Schiță monografică (a or. Vaslui)**, 1975, p. 55 (!)
14. N. Iorga, **România cum era până la 1918**, vol. II, Buc., 1972, p. 203.

NOTE (Capitolul III)

1. N. Iorga, **Istoria învățământului românesc**, București, 1928, p. 5
2. C. Erbiceanu, **Istoria Mitropoliei Moldovei**, București, 1888, p. 16
3. Gh. Asachi, **Relație istorică asupra școalelor**, Iași, 1838, p. 238
4. Gh. Rășcanu, **Istoricul învățământului particular**, București, 1906, p. 85
5. N. Iorga, **Istoria învățământului românesc**, Iași, 1935, p. 242

6. **Județul Vaslui. File de monografie**, 1972, p. 244
7. Gh. Asachi, **Chestia învățătorei publice**, Iași, 1858, p. 21
8. **Vaslui, schiță monografică, 1975**, p. 41
9. **Ibidem**, p. 43 și urm.
10. N. Iorga, **Istoria comerțului românesc**, I, 1915, p. 256 - 257, (după Bandini, p. 200 - 201)
11. Ecaterina Negruți, **Clasificarea localităților urbane din Moldova în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Considerații demografice, în Anuarul Institutului de istorie și arheologie „A. D. Xenopol”**, Iași, XII (1975), p. 1 - 16, anexa nepaginată.
12. **„Anuarul statistic al României. 1915 - 1916”**, Buc. 1919, p. 18
13. **Vezi nota 11**
14. **Arh. St. București, Fond M.C.I.P., Moldova**, D. 192/ 1841
15. **Ibidem**, f. 5
16. **Ibidem**, f. 10
17. **Ibidem**, D. 992/ 1842, raport din 3 martie
18. **Catalogul documentelor moldovenești, vol. I**, București, 1957, nr. 930
19. **Vaslui, schiță monografică**, p. 81
20. **Arh. St. București, Fond M.C.I.P., Moldova**, D. 221/ 1841, f. 143
21. **Ibidem**, D. 221/ 1849, f. 28
22. **Ibidem**, D. 1230/ 1858, f. 14
23. V. A. Urechia, **Școalele sătești din România, istoricul lor de la 1830 - 1867**, București, 1868, p. 105 - 106
24. **Arh. St. București, Fond M.C.I.P. Moldova**, D. 551/ 1858, în ordine filele: 492, 590, 651, 665, 729
25. Tr. Nicola, **Liceul „Gheorghe Roșca Codreanu” Bârlad. Monografie**, Iași, 1971, p. 38

NOTE (Capitolele V - VI)

1. D.V. Marin și I. Marin, **Despre evoluția învățământului vasluian până la 1859**, în **Anuarul Institutului de istorie și arheologie „A. D. Xenopol”**, Iași, XVII, 1980, pp. 603 - 608.
2. **Arhivele Statului București, fond M.C.I.P.**, do. 551/1858, fila 444.
3. **Ibid.** dos. 50/1862, pp. 8 - 15-
4. **Anuarul Liceului „M. Kogălniceanu” pe anul școlar 1935 - 1936**, Vaslui, 1936, p. 4.
5. **Arh. St. București, fond cit.**, dos. 4011/1887, fila 6.
6. Gh. Stănescu, **Istoricul liceului „M. Kogălniceanu” din Vaslui**, **Anuarul L.M.K. pe 1935 - 1936**, Vaslui, 1936, p. 6, și în matricola dos. 1/1890, fil. Arh. St. Vaslui, font cit.
7. I. Colescu, **Recensământul general al populației din România**, Buc. 1905, cap. Populația urbană pe județe, p. 25.
8. **Vocea Vasluiului, I, nr. 2, vineri 15 iunie 1918**, p. 4.
9. **Neamul românesc literar, II, 1910, nr. 20**, pp. 305 - 309.

10. **Anuarul L.M.K./1935**, Vaslui, 1936, p. 18.
11. **Scrisoare G. T. Kirileanu către G. Vișlan, 14 iulie 1921**, Biblioteca Academiei R.S.R.
12. **Arh. St. Fil. Vaslui, după opisul mapei cu școlile din Vaslui.**
13. **Anuarul statistic al României pe 1915 – 1916**, Buc., 1919, p. 256, 304.
14. A. Golopenția, D. C. Georgesc, **Populația R.P.R.**, Buc., 1948.
15. **Fil. Arh. St. Vaslui, fond șc. Primară de băieți nr. 1**, dos. 196/1894.
16. Gh. Rășcanu, **Expunerea situației jud. Vaslui**, 1923, pp. 29 – 32.
17. **Fil. Arh. St, Vs., fond L.M.K., dos 219/1923 și Anuarele liceului 1930 – 6.**
18. **Fil. Arh. St., fond șc. Primară de băieți, dos. 196/1894, proces-verbal de inspecție 68/9 nov. 1918; 74/20 oct. 1921 etc.**
19. **Idem, fond șc. Primară de fete nr. 2**, dos. 198/1893, pr. v. de insp. nr. 2.
20. **Idem, p-v. i. nr. 8/1895.**
21. **Ibid. fond șc. băieți, dos. 196/1894**, p-v. i. 103/25 ian. 1934, 110/7. VI 1934.
22. **Ibid., șc. prim. 2 fete**, dos. 138/1893, p-v. I 91/29. III. 1931.
23. **Ibid. fond L.M.K.**, dos. 219/1923, p-v. i. /14.III.1938, fila 26.
24. **Ibid., șc 2 fete**, dos. cit. p-v. i. 80/28. VI. 1926.
25. **Arh. St. Fil. Vs., fond șc. 2 fete**, dos. cit. p-v. i. nr. 6.
26. **Ibid., șc. băieți**, dos. cit. p-v. i., 16. V. 1919.
27. **Ibid., fond L.M.K.**, p-v. i., fila 6.
28. **Anuarul L.M.K./1931 – 1932**, p. 34.
29. **Ibid. 1933 – 1934**, p. 183.
30. **Arh. St. Buc.**, fond cit. dos. 50/1862, pp 8 – 15.
31. **Fil. Arh. Vs., fond L.M.K.**, dos. 219/1923, p-v. i. 1 dec. 1925, fila 6.
32. **Ibid., șc. b. 1**, p-v. i. /15 dec. 1919.
33. **Ibid. L.M.K.**, dos. cit. p-v. i., 14, p. 29.
34. **Anuarul L.M.K. /1931 – 1932**, p. 29.
35. **Fil. Arh. Vs. Fond șc. b. 1**, p-v. i., nr. 112.
36. **Anuarul L.M.K. 1931 – 1932**, desfășurător.
37. **Ibid., 1933 – 34**, p. 15.
38. **Fil. Arh. Vs., fond L.M.K.**, dos. 219/1923, p-v. i. 5/1934.
39. **Ibid., șc. primară 2**, dos. 138/1893, p-v. i. 71/1919.
40. **Ibid. șc. 2 fete**, dos. cit. p-v. i. 71/1919.
41. **Ibid., șc. normală**, dos. 65/1922, condica de p.v.
42. **Ibid., fond șc. 2 fete**, dos. cit., p-v. i. 91/21. III. 1931.
43. T. Nicola, **Liceul „Gheorghe Roșca Codreanu”**, Iași, 1971, p. 95.
44. **Fil. Arh. Vs., fond șc. b. 1**, dos. cit., p-v. 104/27.I.1934.
45. **Ibid., p-v. i. 100/12.III.1933**, p-v. i. 119/15.XII. 1934.
46. **Ibid., fond lic. Ortodox de fete**, dos. 38/1919 – 1920, f. 135.
47. **Ibid., șc. 2, fete**, dos. 138/1893, p-v. i. 82 bis.
48. **Ibid., șc. b. 1**, dos. cit., p-v. i. 112/16.VI.1934.

49. **Anuarul L.M.K. 1933 – 34**, pp. 104 – 105.
50. **Vocea Vasluiului, I, 1918, nr. 2**, 15 iunie 1918, p. 4.
51. **Anuarul L.M.K., 1933 – 1934**, p. 135 – 136.
52. **Fil. Arh. Vs., fond L.M.K.**, dos. 219/1923, p-v. i./30 mai 1928.
53. **Ibid., dos. 219/1923**, fila 33 – 34.
54. **Ibid., șc. băieți 1**, dos. cit., p-v. i. 3.II.1899, fila 19.
55. **Ibid., fond. șc. 2 fete**, dos. cit., p-v. i. 84/24.V.1928.
56. **Ibid., fond L.M.K.**, dos. cit. 24, mai 1928.

Liceul cu Program Sportiv – Vaslui

VII. SITUAȚII STATISTICE PENTRU MAI TÂRZIU

Pentru a sugera situația învățământului local vasluian în anul de referință 2015, înfățișăm mai multe tablouri statistice, pentru ca cercetătorii de mai târziu să aibă unii termeni de comparație necesari.

Statisticile relevante ale unor momente din evoluția învățământului local se vor un alt pilon pentru susținerea meritelor locale.

Nu putem trece peste câteva personalități reprezentative ale momentului, respectiv directori de LICEE care chiar au merite pentru calitatea și rigoarea învățământului local. Chiar dacă subsemnatul a fost profesor și la aceste unități de învățământ, **REZULTATELE** excelente în cadrul olimpiadelor, concursurilor și în alte întreceri între elevi sub îndrumarea unor colective didactice valoroase, în perioade îndelungate de timp îi impun pe acești directori ca lideri de seamă. Liceul „Mihail Kogălniceanu” se menține de decenii ca cel mai merituos din județul Vaslui.

Pentru o analiză ulterioară nu se poate să nu se țină cont de aceste personalități „didactice” care și-au consacrat viața educării atâtor generații, până la urmă și ei reprezintă un eșantion pentru tot ce înseamnă partea cea mai valoroasă a învățământului românesc. Dintre cadrele meritoase ale momentului este Pavel Toma, cu Teza de doctorat „Teme biblice în romanul secolului XX” (2007).

Prof. Cătălin Ignat - Director
Liceul „M. Kogălniceanu” Vaslui

Prof. Aurel Dumitru - Director
Liceul „Ștefan Procopiu” Vaslui

Prof. Daniel Hulubei - Director
Liceul „Emil Racoviță” Vaslui

Prof. Daniela Popescu - Director
Colegiul Ec. „A. Rugină” Vaslui

MUNICIPIUL VASLUI 2011 – 2012

Nr. crt	Unitatea Școlară	TOTAL		Inv. Prescolar		Inv. primar		Inv. Gimnazial		Inv. Liceal		Total
		Nr. cls	Nr. elevi	Nr. gr.	Nr. copii	Nr. cls	Nr. elevi	Nr. cls	Nr. elevi	Nr. cls	Nr. elevi	
1.	Liceul "Mihail Kogălniceanu"	29	790					4	103	25	687	50,78
2.	Liceul "Emil Racovița"	34	991							34	991	57,33
3.	Grup Școlar Ind. "Stefan Procopiu"	82	2091	3	60			3	74	79	2017	148,46
4.	Grup Școlar Ind. "Ion. Mincu"	53	1380							53	1380	97,32
5.	Liceul Economic "Anghel Rugina"	35	1007							35	1007	62,9
6.	Liceul cu Program Sportiv Vaslui	12	331							12	331	29,11
7.	Sc. nr. 1 Vaslui	22	396	5	122	13	214	9	182			34,72
8.	Sc. nr. 2 Vaslui	16	320	4	113	8	153	8	167			30
9.	Sc. nr. 3 Vaslui	26	662			14	332	12	330			40,4
10.	Sc. nr. 4 Vaslui	18	443			9	221	9	222			25,23
11.	Sc. nr. 5 Vaslui	34	901			17	433	17	468			49,53
12.	Sc. nr. 6 Vaslui	28	668	3	60	15	347	13	321			51,82
13.	Sc. nr. 7 Vaslui	16	340	6	120	7	130	9	210			31,61
14.	Sc. nr. 8 Vaslui	19	451	7	178	10	215	9	236			44,95
15.	Sc. nr. 9 Vaslui	14	292	7	148	7	136	7	156			40
16.	Sc. nr. 10 Vaslui	23	493			11	227	12	266			33,61
17.	Grădinița cu program prelungit nr. 3	0	0	10	265							16
18.	Grădinița cu program prelungit nr. 5	0	0	8	211							16
19.	Grădinița cu program prelungit nr. 8	0	0	8	208							12
20.	Grădinița cu program prelungit nr. 9	0	0	8	203							13
21.	Grădinița cu program prelungit nr. 15	0	0	8	236							17
22.	Grădinița cu program prelungit nr. 17	0	0	8	205							12
23.	Grădinița cu program prelungit nr. 18	0	0	8	177							12
24.	Școala Postliceală Sanitară	7	195							7	195	12,12
TOTAL		468	11751	93	2306	111	2408	112	2735	245	6608	937,89

MUNICIPIUL BĂRLAD

Nr. crt	Unitatea Școlară	TOTAL											
		Inv. Prescolară		Inv. primar		Inv. Gimnazial		Inv. Liceal		Total			
		Nr. cls	Nr. elevi	Nr. copii	Nr. gr.	Nr. elevi	Nr. cls	Nr. elevi	Nr. cls		Nr. elevi		
1.	Colegiul "Gh.R. Codreanu"	33	965			5	146	28	819	54,1			
2.	Lic. "M. Eminescu"	49	1398					49	1398	81,2			
3.	Lic. Pedagogic	26	718	4	132			26	718	72,55			
4.	Grup. Sc. Ind. Bărlad	65	1659					65	1659	111,65			
5.	Sc. de Arte și Meserii	36	930			3	75	3	64	64,38			
6.	Sc. nr. 1 Bărlad	25	657			11	276	14	381	36,88			
7.	Sc. nr. 2 Bărlad	18	438			10	238	8	200	26,9			
8.	Sc. nr. 5 Bărlad	9	226	5	110	4	101	5	125	18,66			
9	Sc. nr. 6 Bărlad	16	320	7	140	8	154	8	166	28,34			
10.	Sc. nr. 8 Bărlad	36	882			21	492	15	390	54,06			
11.	Sc. nr. 9 Bărlad	25	573			13	285	12	288	35,94			
12.	Sc. nr. 10 Bărlad	24	440	6	134	11	176	13	264	36,16			
13.	Sc. nr. 11 Bărlad	36	873	6	180	18	417	18	456	62,46			
14.	Sc. de Muzică Bărlad	18	299	4	80	7	123	11	176	55,7			
15.	Gr. nr. 2 Bărlad	0	0	14	400					22			
16.	Gr. nr. 4 Bărlad	0	0	9	240					15			
17.	Gr. nr. 5 Bărlad	0	0	8	220					16			
18.	Gr. nr. 8 Bărlad	0	0	10	290					17			
19.	Gr. nr. 9 Bărlad	0	0	11	372					19			
20.	Gr. nr. 12 Bărlad	0	0	12	240					12			
TOTAL		416	10378	96	2538	106	2337	112	2656	198	5385	839,9	

MUNICIPIUL HUSI

Nr. crt	Unitatea Școlară	TOTAL														
		Nr. cls elevi	Nr. elevi	Inv. Prescolar	Nr. copii	Inv. primar	Nr. cls elevi	Inv. Gimnazial	Nr. cls elevi	Inv. Liceal	Nr. cls elevi	Total				
1.	Lic. "Cuza Vodar"	38	1094									4	121	34	973	5774
2.	Gr. Șc. Agr. "D. Cantemir"	35	1032											35	1032	6595
3.	Seminarul Teologic		0													1294
4.	SAM Husi		18	510										18	510	3111
5.	Șc. nr. 1 Husi		31	625	4	97	16	412	15	413						5472
6.	Șc. nr. 2 Husi		16	323	7	156	8	153	8	170						298
7.	Șc. nr. 3 Husi		40	956			21	484	19	472						5397
8.	Gr. nr. 1 Husi		0	0	14	347										23
9.	Gr. nr. 10 Husi		0	0	9	205										14
10.	Gr. nr. 12 Husi		0	0	9	238									10	285
11.	Gr. Școlară Th. "Sf. Ecaterina" Husi		10	285										10	285	1821
TOTAL		188	5025	43	1043	45	1049	46	1176	97	2800	1821	377,44			

MUNICIPIUL NEGREȘTI

Nr. crt	Unitatea Școlară	TOTAL														
		Nr. cls elevi	Nr. elevi	Inv. Prescolar	Nr. copii	Inv. primar	Nr. cls elevi	Inv. Gimnazial	Nr. cls elevi	Inv. Liceal	Nr. cls elevi	Total				
1.	Gr. Șc. Industrial Negrești	80	2284									4	47	76	2237	4316
2.	Școala Generală Negrești	31	785					15	354							16
3.	Gr. Negrești	0	0	13	290											3017
4.	Șc. cu cls. I-VIII Panpanita	19	302	6	123	11	166	8	136							19133
TOTAL		130	3371	19	413	26	520	28	614	76	2237	19133				

**PROPUNERI AN ȘCOLAR 2015 - 2016
ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL – ZI**

Nr. crt	Unitatea școlară / filieră, profil	PROPUNERI CLS IX	
		c.h.	elevi
1	Liceul Teoretic "Mihail Kogălniceanu", mun. Vaslui	6	168
	Filiera teoretică		
	Profil real		
	Matematică - informatică intensiv	1	28
	Științe ale naturii	2	56
	Profil uman		
	Filologie -intensiv engleză	1	28
	Științe sociale	1	28
	Științe sociale -bilingv franceza-italiana	1	28
2	Liceul Teoretic "Emil Racoviță", mun. Vaslui	8	224
	Filiera teoretică		
	Profil real		
	Matematică - informatică intensiv informatică	1	28
	Matematică - informatică intensiv engleză	1	28
	Științe ale naturii - intensiv germană	1	28
	Științe ale naturii	1	28
	Profil uman		
	Filologie -intensiv lb spaniolă	1	28
	Filologie-intensiv lb engleză	1	28
	Științe sociale	1	28
	Științe sociale -intensiv lb. franceză	1	28
3	Colegiul Economic "Anghel Ruzică", mun. Vaslui	9	252
	Filiera teoretică		
	Profil real		
	Matematică - informatică	1	28
	Științe ale naturii	1	28
	Profil uman		
	Științe sociale	1	28
	Filiera tehnologică		
	Profil servicii		
	Turism și Alimentație		
	Tehnician în hotelărie	1	28
	Economic		
	Tehnician în activități economice	3	84
	Tehnician în administrație	1	28
	Comert		
	Tehnician în activități de comerț	1	28
4	Liceul "Ștefan Procopiu", mun. Vaslui	18	504
	Filiera teoretică		
	Profil real		
	Matematică - informatică -intensiv informatică	2	56
	Științe ale naturii	1	28
	Profil uman		
	Filologie	2	56
	Științe sociale	2	56
	Filiera tehnologică		
	Profil tehnic		
	Electronica automatizării		
	Tehnician de telecomunicații	1	28

	Tehnician operator tehnică de calcul	1	28
	Mecanica		
	Tehnician proiectant CAD	1	28
	Tehnician mecatronist	1	28
	Tehnician mecanic pentru întreținere și reparații	1	28
	Electric		
	Tehnician electrician electronist auto	1	28
	Industria textilă și pielărie		
	Tehnician - design vestimentar	1	28
	- Profil servicii		
	Turism și alimentație		
	Tehnician în turism	2	56
	Economic		
	Tehnician în activități economice	2	56
5	Liceul Tehnologic "Ion Mincu", mun. Vaslui	8	224
	- Filiera teoretică		
	- Profil real		
	Științe ale naturii	1	28
	- Profil uman		
	Filologie	1	28
	Științe sociale	1	28
	- Filiera tehnologică		
	- Profil tehnic		
	Construcții instalatii și lucrări publice		
	Tehnician în construcții și lucrări publice	1	28
	- Profil servicii		
	Turism și alimentație		
	Tehnician în turism	1	28
	Organizator banqueting	1	28
	Estetică și igiena corpului omenesc		
	Coafor stilist	1	28
	- Profil resurse naturale și protecția mediului		
	Industria alimentară		
	Tehnician în industria alimentară	1	28
6	Liceul cu Program Sportiv, mun. Vaslui	3	84
	- Filiera vocatională		
	- Profil sportiv		
	Atletism	1	28
	Fotbal	1	28
	Handbal	1	28
7	Colegiul National "Gh. Rosca Codreanu", mun. Bârlad	7	196
	- Filiera teoretică		
	- Profil real		
	Matematică - informatică	2	56
	Științe ale naturii	2	56
	- Profil uman		
	Filologie	1	28
	Științe sociale	2	56
8	Liceul Teoretic "Mihai Eminescu", mun. Bârlad	13	364
	- Filiera teoretică		
	- Profil real		
	Matematică - informatică	2	56
	Științe ale naturii	5	140
	- Profil uman		
	Filologie	2	56
	Științe sociale	2	56
	- Filiera tehnologică		

	Profil servicii		
	Turism si alimentatie		
	Tehnician în turism	1	28
	Economic		
	Tehnician în activitati economice	1	28
9.	Colegiul Tehnic "Alexandru Ioan Cuza", mun. Bârlad	10	280
	Filiera tehnologică		
	Profil tehnic		
	Electronica automatizari		
	Tehnician în automatizari	1	28
	Tehnician creator tehnica de calcul	1	28
	Mecanica		
	Tehnician proiectant CAD	1	28
	Tehnician producatori re masini cu comandă numerică	1	28
	Industria textilă și pielărie		
	Tehnician designer vestimentar	1	28
	Profil servicii		
	Turism si alimentatie		
	Tehnician în turism	1	28
	Tehnician în hotelărie	1	28
	Comert		
	Tehnician în activități de comert	2	56
	Profil resurse naturale și protecția mediului		
	Industria alimentară		
	Tehnician analize produse alimentare	1	28
10	Liceul Pedagogic "Ioan Ponescu", mun. Bârlad	6	168
	Filiera vocațională		
	Profil pedagogic		
	Educator-învățător	2	56
	Profil arte vizuale		
	Tehnician pentru tehnici artistice	1	28
	Profil sportiv		
	Instructor sportiv	1	28
	Profil muzică		
	Instructor muzical	1	28
	Profil uman		
	Filologie	1	28
11	Liceul Tehnologic "Petru Rareș", mun. Bârlad	4	112
	Filiera tehnologică		
	Profil tehnic		
	Industria textilă și pielărie		
	Tehnician designer vestimentar	1	28
	Profil servicii		
	Turism și alimentatie		
	Tehnician în gastronomie	2	56
	Estetica și igiena corpului omenesc		
	Coafor stilist	1	28
12	Colegiul National "Cuza Voda", mun. Husi	8	224
	Filiera teoretică		
	Profil real		
	Matematică - informatică	1	28
	Științe ale naturii	3	84
	Profil uman		
	Filologie	1	28
	Filologie -interziv lb. franceză	1	28
	Științe sociale	2	56
13	Seminarul Teologic Ortodox "SE Ioan Gură de Aur", mun. Husi	2	56

	Filiera teoretică		
	Profiluman		
	Filologie	1	28
	Filiera vocatională		
	Profil teologic – Preot	1	28
14	Colegiul Agricol "Dimitrie Cantemir", mun. Husi	10	280
	Filiera tehnologică		
	Profil tehnic		
	Mecanică		
	Tehnician proiectant CAD	1	28
	Tehnician mecanic pentru întreținere și reparații	1	28
	Profil servicii		
	Economic		
	Tehnician în activități economice	1	28
	Profil resurse naturale și protecția mediului		
	Agricultură		
	Tehnician horticultor	3	84
	Tehnician în agricultură	1	28
	Industria alimentară		
	Tehnician analize produse alimentare	2	56
	Protecția mediului		
	Tehnician ecolog și protecția calității mediului	1	28
15	Liceul Tehnologic "Ioan Corican", mun. Husi	3	84
	Filiera tehnologică		
	Profil tehnic		
	Mecanică		
	Tehnician mecanic pentru întreținere și reparații	1	28
	Industria textilă și pielărie		
	Tehnician în industria textilă	1	28
	Profil servicii		
	Turism și alimentație		
	Organizator banqueting	1	28
16	Liceul Tehnologic "Nicolae Iorga", oraș Negrești	10	280
	Filiera teoretică		
	Profil real		
	Matematică - informatică	1	28
	Științe ale naturii	1	28
	Profiluman		
	Filologie	1	28
	Științe sociale	2	56
	Filiera tehnologică		
	Profil tehnic		
	Electronică automatizări		
	Tehnician operator tehnică de calcul	1	28
	Producția media		
	Tehnician operator procesare text/imagini	1	28
	Mecanică		
	Tehnician transporturi	1	28
	Profil servicii		
	Economic		
	Tehnician în activități economice	1	28
	Profil resurse naturale și protecția mediului		
	Protecția mediului		
	Tehnician ecolog și protecția calității mediului	1	28
17	Liceul Tehnologic "Gheorghe Coman", oraș Murgeni	2	56
	Filiera tehnologică		

	Profil resurse naturale si protectia mediului		
	Agricultură		
	Tehnician agronom	1	28
	Protectia mediului		
	Tehnician ecolog si protectia calitatii mediului	1	28
18	Liceul Tehnologic "Stefan cel Mare", comuna Codăești	2	56
	Filiera teoretică		
	Profiluman		
	Filologie	2	56
19	Liceul Tehnologic, sat. Vladia, com. Dragomiresți	1	28
	Filiera tehnologică		
	Profil resurse si protectia mediului		
	Agricultură		
	Tehnician în agricultură	1	28
20	Liceul Tehnologic "Dimitrie Cantemir", comuna Falciu	1	28
	Filiera tehnologică		
	Profil tehnic		
	Industria textilă și pielărie		
	Tehnician în industria textilă	1	28
21	Liceul Tehnologic, comuna Puiesti	4	112
	Filiera tehnologică		
	Profil tehnic		
	Mecanica		
	Tehnician mecanic pentru întreținere și reparații	1	28
	Electric		
	Tehnician în instalații electrice	1	28
	Industria textilă și pielărie		
	Tehnician în industria textilă	1	28
	Profil resurse naturale si protectia mediului		
	Protectia mediului		
	Tehnician ecolog si protectia calitatii mediului	1	28
22	Liceul Tehnologic "Petru Rareș", comuna Vetrisoaia	1	28
	Filiera tehnologică		
	Profil tehnic		
	Mecanic		
	Tehnician mecanic pentru întreținere și reparații	1	28
23	Colegiul Tehnic "Marcel Gușuianu", comuna Zorleni	3	84
	Filiera tehnologică		
	Profil tehnic		
	Mecanica		
	Tehnician în transporturi	1	28
	Profil servicii		
	Economic		
	Tehnician în activități economice	1	28
	Profil resurse naturale si protectia mediului		
	Industria alimentară		
	Tehnician analize produse alimentare	1	28
	TOTAL URBAN	127	3556
	TOTAL RURAL	12	336
	TOTAL GENERAL	139	3892

Ca mențiune specială pentru ilustrarea muncii cadrelor didactice în anii trecuți de la întocmirea cărții „Învățământ și merit vasluian”,

Înfățișăm o situație statistică obținută de la Inspectoratul școlar al județului Vaslui care menționează un regres numeric în ultimii 8 ani și menținerea procentului de promovați. Ar fi relevantă și cuprinderea absolvenților de clasa a VIII-a în formele ulterioare de continuare a studiilor.

Suntem în anul de grație 2022.

Informațiile de mai jos pot fi foarte utile pentru cercetare.

Numărul de elevi rămași înscriși la sfârșitul anului școlar 2020-2021 a scăzut față de sfârșitul anului școlar precedent:

An școlar	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2019-2020	2020-2021
Elevi rămași înscriși la sfârșitul anului școlar	59880	58001	57177	55,568	55.133	52.088	50.832	48,668

Numărul elevilor promovați:

An școlar	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2019-2020	2020-2021
Elevi promovați	55567	54448	52,155	52.263	49.738	49.376	46.575
Elevi promovați, raportat la totalul celor rămași înscriși (procente)	95.80	95,22	93,85	94.79	95.48	97.13	95.89

Situația școlarizării din clasa a VIII-a în învățământul liceal și profesional:

Nr. crt.	Profil	Nr. elevi	Ponderea (%)
1.	Tehnic liceal	876	26.91
2.	Real	605	18.58
3.	Uman	730	20.82
4.	Vocațional	260	7.98
	Învățământ profesional	784	24.08
5.	Total	3255	

VIII. PERSONALITĂȚI ALE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI VASLUIAN

Stabilirea unor criterii este imperioasă. Între miile de profesori, învățători, inspectori de-a lungul celor peste 170 de ani, cea mai mare parte a activat într-o normalitate a executării sarcinilor la catedră. Și n-avem motive să credem că aceia n-au avut, sau cei de azi nu au harul necesar profesiei.

Tot așa, însă, prin calitățile proprii, prin valurile istoriei (Revoluția din 1848, Unirea, Războiul de Independență, Războiul mondial, alt Război mondial, Perioada socialist - comunistă, Revoluția din 1989) care au oferit căi de afirmare sau pur și simplu prin hazard, unii îndrăzneți și adesea foarte capabili, gata să înfrunte lumea timpului lor, deci ajunși lideri cel puțin de grup, pot fi considerați, prin realizări extrașcolare, importante personalități ale învățământului public.

S-au aplicat (cel puțin, aproximativ, dacă nu, chiar exact) următoarele criterii:

a) Să fi predat la o catedră în învățământ cel puțin 10 ani, indiferent unde.

b) Să fi avut activitate social – cultural – educativă – politică evidențiată în presă, documente școlare, circulare etc.

c) Să aibă și operă tipărită (mai puțin în prima perioadă).

d) Să aibă sau să fi avut funcție de cât mai mare importanță locală, zonală sau națională. Evident că un inspector general a avut o mai mare suprafață și reprezentativitate socială decât un director de școală, la rândul lui mai vizibil decât un cadru didactic. În unele situații chiar și ne-remarcați la catedră sau ne-promovați în funcții de conducere, au reușit opere sau activități interesante. Un conducător al unui organ de presă îi depășește pe oricare dintre aceștia sub raportul informației, al puterii de influență și decizie chiar dacă ar fi avut în subordine doar câteva zeci de oameni.

După Revoluția din 1989 rolul cultural - educativ și social al TV.V., a Unison Radio Vaslui, a ziarului Meridianul de Vaslui-Iași-Bacău, apoi a Revistei internaționalizate Meridianul Cultural Românesc a fost covârșitor mai bine de două decenii.

Oricum, un astfel de clasament este fatalmente subiectiv. Nu au putut fi la fel de eficienți cei din secolul trecut cu imposibilitatea de a ieși în presă, nici măcar cei din jumătatea a doua a secolului XX - din cauza cenzurii și apăsării ideologice (cine știe cât ar fi produs V. I. Cataramă dacă n-ar fi fost atât de prigonit). Până la urmă profesorul X, excepțional prin ceea ce face în clasă, dar invizibil în afara ei, n-ar trebui să aibă același tratament ? Răspunsul e nu, pentru că modelele au avut și multe alte calități, alt noroc, altă voință, altă pregătire, ALTĂ PREZENȚĂ în viața societății.

Și, totuși, trebuie să recunoaștem harul de A FACE a cuiva, cel care-și depășește prin producție spirituală condiția de angajat și realizează și altceva în plus. Nu trebuie să luăm în calcul pe cutare care a fost promovat inspector pe criterii politice (cu toate că poate ar avea și el ceva merite, la catedră, poate și pe funcție).

Nu excludem erorile de informație...

Excludem ranchiuna și părtinirea; deci dintre personalitățile cele mai importante ale învățământului LOCAL VASLUI ar fi: Constantin Alexandru, Gheorghe Alupoaei, Ionel Armeanu Ștefănică, Ioan Baban, Corneliu Bichineț, Gelu Voicu Bichineț, Constantin Calmuschi, Constantin Capră, Vasile I. Cataramă, Gheorghe Cârjă, Mihai Ciobanu, Constantin Didilescu, Daniel Dragomirescu, Al. Dobrescu, Iordachi Galerie, G. Hrisoscoliu, Petrea Iosub, Dumitru V. Marin, Dan Măgureanu, Elizeu Mavrodin, Oct. Mărculescu, Gheorghe Mironescu, Constantin Neștian, Ion Patriche, Spiridon Popescu, Teodor Pracsii, Gheorghe Stănescu, Sterie Rădoi, Th. Tomida, H. Tiktin, Pavel Țuchendrea, Ion Țugulea.

Sunt și prezenți în hora marilor valori ale învățământului din tot județul Vaslui; printre care Simion Bogdănescu, Mircea Ciubotaru, Gheorghe Clapa, Theodor Codreanu, P.S. Corneliu,

Elena Monu, Traian Nicola, Gruia Novac, Constantin Parfene, Cristian Simionescu, Laurențiu Șoitu, A.D. Tudosie.

Ordinea alfabetică dezavantajează pe unii protagoniști locali. Cele câteva medalioane care s-ar impune alcătuiesc cel mai mic dicționar pentru o perioadă așa de mare, al dascălilor adevărați și personalități complexe.

Semnalăm și situații paradoxale, câte un oarecare ambițios ajunge în structurile Partidului Comunist (sau), colaborator la Organul Comitetului Județean de Partid, Vremea Nouă, și aplicând întocmai și la timp linia Propagandei, obstrucționează binișor și sigur dezvoltarea democratică a învățământului, afirmarea unor personalități. După un timp de retragere imediat după 1989, reapare senin și impunător chiar printre inspectori deci cu atribuții de îndrumare, orientare și control. E vorba de fariseism, oportunist sau pur și simplu adaptare, pliere pentru nevoile de educație și culturale ? Poate n-ar fi nimic nici chiar așa, dar X face în continuare parte din grupul dictatorial al momentului semnalat, slugă feroce, pentru aplicarea documentelor de partid și de stat. Un altul, șef aspru, neomenos chiar al propagandei comuniste, ajunge inspector general, director de liceu, profesor la catedră. (Nu știu ce va rămâne după D. Apostolache, Petrea Iosub ș.a.)

Și, de regulă, inspectorii șefi sau inspectorii generali erau și sunt aleși politic!

Promovați pe criterii politice, până la funcția de ministru, unii dintre nominalizați s-au aflat, la schimbarea orânduiri, în conflict doctrinar cu ceea ce promovaseră până atunci ca valoare educativ - culturală națională.

Care istorie să-i judece?

S-a impus astfel adoptarea și a unui alt criteriu și anume plasarea în contextul istorico - didactic, în evoluția învățământului local. Ținând cont de periodizările determinate de importante momente istorice cu implicații cultural-educative, rezultă următorii „medaliați”:

Până la 1890: Iordachi Galerie, N. Cassian, G. Hrisoscoliu.

1890-1948: Constantin Calmuschi, Constantin Capră, Constantin Cihodaru, Dumitru Cotoranu, Al. Dobrescu, Emanoil Gaiu, Th. Hodoroabă, Al. A. Mănciulescu, Elizeu Mavrodin, Oct. Mărculescu, G.G. Mironescu, Constantin Neștian, Spiridon Popescu, Gheorghe Stănescu, Th. Tomida, Haiman Tiktin.

1948-1989: Georgică Alexandrache, Constantin Alexandru, Ioan Baban, Vasile I. Cataramă, Mihai Ciobanu, Constantin Didilescu, Dumitru V. Marin, Marin Moronescu, Sterie Rădoi, Pavel Țuchendrea, Vasile Țugulea.

1989-2016: Gheorghe Alupoaei, Ionel Armeanu-Ștefănică, Ioan Baban – mai ales ca scriitor, Corneliu Bichineț, Gelu Voicu Bichineț, Gheorghe Cârjă, Daniel Dragomirescu, Cătălin Ignat, Dorel Juverdeanu, Dumitru V. Marin (și om de presă), Dan Măgureanu, Alex. Mâță, Ion Patriche, Constantin Parfene, Teodor Pracsiu, Gh. Stan.

Subliniem, că fără învățământ calitativ, fără creuzetul acesta, local, nu puteau să se afirme, mai ales pe alte meleaguri, numeroase personalități purtătoare de valoare, adăugată prin efectul educației și al șansei.

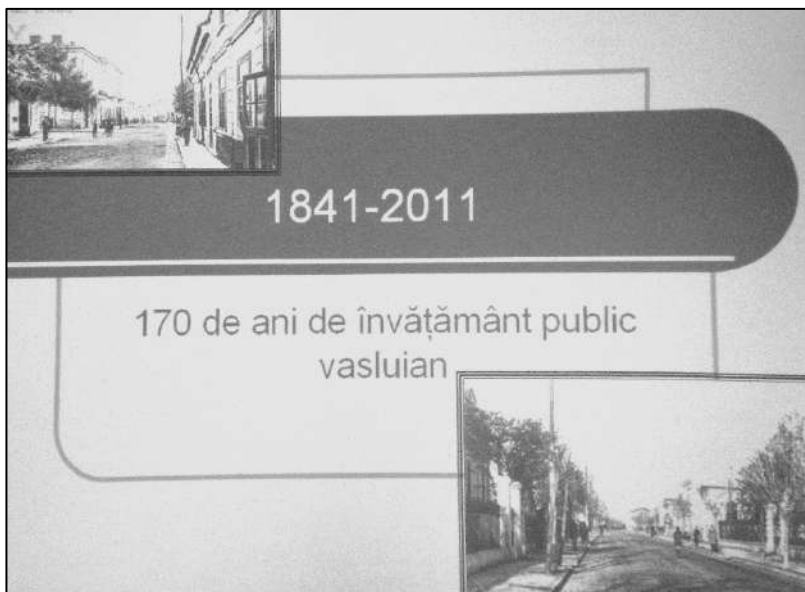
Adăugăm (și) o scurtă listă cu directori cu mai mult de 5 ani în funcție: Ana Angheluță, Constantin Capră, C. Cozma, Nicolae Motaș, Elizeu Mavrodin, Th. Tomida (gimnaziu – 1918-1927, liceu – 1925-1927), Gheorghe Stănescu, Constantin Alexandru (liceu – 1958-1968).

Și o alta cu cadre didactice ajunse primari, inspectorii școlari, prefecți de Vaslui, alte munci de răspundere foarte importante: învățător Gh. Rășcanu (prefect 1923-1934), Ion Rășcanu (prefect – 1931, primar – 1938-1942), prof. V. Cristea (director, primar, deputat), prof. C. Capră (director, primar în timpul celui de al doilea Război, deținut politic), Th. Hodoroabă (director - hăituit politic, mort la canal). Gheorghe G. Mironescu a ajuns de mai multe ori ministru, prim-ministru, între cele două Războaie mondiale.

IX. A. Editoriale, în Meridianul de Vaslui - Iași - Bacău

170 DE ANI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PUBLIC ROMÂNESC în Vaslui

1 decembrie 1841: s-a deschis, la Vaslui, prima „șola publica”, cu primul învățător, Iordachi Galerie care avea 31 de elevi între 7 - 16 ani.

Înființarea școlii ținutale din Vaslui apare mai mult ca un rezultat al inițiativelor particulare și nu al prevederilor oficiale. Către sfârșitul anului 1840, polcovniceasa Elena Șubina a început să se intereseze de posibilitățile înființării școlii publice. Copiile după răspunsurile Departamentului trebilor din lăuntru și ale Epiritropiei învățăturilor publice denotă insistența cu care aceasta a făcut toate demersurile pentru

înfăptuirea acestui deziderat al localnicilor. Astfel, o adresă a departamentului din 20 iulie 1841, emisă de secția 3, cu nr. 18681 către Epitropia învățăturilor publice, amintește de cererile făcute și dispune analizarea acestora, pomenește de anexarea uneia, în copie, în care se cerea sprijin pentru școala care avea ca efect „ridicarea copiilor nației”. Probabil că pe plan local s-au iscat multe discuții privitoare la întâietatea întreprinderii demersurilor (probabil mai mulți au făcut asemenea cereri), de vreme ce o hotărâre dă dreptate Șubinei și o îndrituiește să propună doi oameni cu stare în comitetul de inspecție necesar pentru sprijinirea și îmbunătățirea învățământului, în octombrie 1841. (Conform Regulamentului, la înființarea școlii ținutale trebuia să fie aprobat un Comitet de inspecție, compus din ispravnicul județului și alți doi membri aleși dintre cetățenii de vază, care aveau sarcina de a controla și apăra interesele școlilor).

Tot din acest schimb de corespondență aflăm că, în octombrie 1841, Epitropia trimisese deja la post pe învățătorul Iordachi Galeru, primul „profesor” în târgul Vasluiului. Localul școlii nu era încă terminat și cursurile nu se pot

deschide. La 15 noiembrie 1841, Elena Șubina se adresează din nou „Cătră Cinstita Epitropie a învățăturilor publice” cu o scrisoare de răspuns pe care o reproducem în întregime: „La adresa de sub No. 259: prin care, în privirea cerșutei din partea mea înființare de școală publică aice în târgul Vaslui, mi se dă dreptate a alege doi din boierii acestei politii spre îndeplinirea Comitetului de inspecție pentru sprijinirea și îmbunătățirea ei, cu căzuta cinste recomanduescu pe Dumnealor Banul Grigorie Angeliki și Cuv. Nicolai Kiriac de la carii se nădăjduiește isprava dorită întru aceasta, și totodată rogu pe cinstita Epitropie, ca pe rînduitul împlinatoriu îndatoririlor de profesor D-lui Iordachi Galerie este sosit aice de mai multă vreme și numai din partea mea s(-)au dat făgăduita casă de Școala și putinciosul ajutoriu în ținerea gospodărească, dar neînlesnirea întotul stă fără lucrare, să mijlocească unde se cuvine a dezlega ispr. (ciei?): sau a slobozi bănește, ordinare cheluele ce s-ar socoti trebuitoare unei asemenea închipuiri. E. Șubina, 1841, noiembrie 15, târgul Vaslui.” Adăugăm că primul elev al noii școli a fost fiul banului amintit.

O adevărată epocă de dezvoltare culturală a urbei se deschide deci cu cei 31 de elevi între 7 - 16 ani care se aflau la prima oră de curs, în ziua de 1 decembrie 1841, cu „profesorul” Iordachi Galerie sub privirile emoționate ale unei numeroase asistențe. Fruntașii localității care au însoțit pe elevi și învățătorul lor cu mare pompă la deschiderea festivă a noii școli redactează o scrisoare către Eforie în care înștiințează de festivități și de începerea cursurilor la 1 decembrie, aducând mulțumiri domnitorului M. Gr. Sturdza și exprimându-și încrederea în rezultatul „favoritoriu.” Scrisoarea se încheie cu un număr de 11 semnături greu descifrabile, dintre care nu lipsesc însă cele ale membrilor Comitetului de inspecție. Rapoartele învățătorului, din cursul anului 1842, motivează deschiderea târzie a școlii prin faptul că localul acesteia nu fusese terminat și menționează serioasele dificultăți în procurarea manualelor, a materialului didactic, băncilor etc., întârzierea numirii Comitetului de inspecție ș.a.

Elevii noii școli erau în majoritate fii de boieri, preoți, negustori din Vaslui, câte unul din Bolosăii (Voloșeni, Valeasăii?), Sauca, Laza, alături de cel al banului învățând și copilul unei slujitoare, unul de țaran.

Un alt raport, din 5 februarie 1842, prin care învățătorul cere dezlegare de examen pentru care elevii nu erau îndeajuns de pregătiți din lipsa manualelor, precizează că localul era gata în decembrie, iar numărul școlarilor crescuse la 42. Din situațiile trimise Epitropiei reiese că notarea elevilor se făcea la „talent”, „moral”, „sârguință”, cu note de la 1 la 4: foarte bun, bun, mijlociu, rău. Mai exista rubrica „absenții”.

În urma obținerii aprobărilor necesare, în mod festiv, cum se obișnuia în toate școlile epocii, vineri 27 februarie 1842, „s-a depus examenul pe semestrul de iarnă”, de față fiind un însemnat număr de boieri și neguțători. Aflăm și de premiera unora dintre elevii cărora „registratorul” D. Fitionescu le-a „hărăzit câte o carte școlastică de care negăsind îndeștul au dat acum premii: 10 geografii și 3 catehizise la cei ce prin a lor sârguință” s-au remarcat.

Deși, în plin război, joi, 14 mai 1942 s-a sărbătorit Centenarul la Școala nr. 1 de băieți din dosarul căreia extragem „contribuția rolurilor” în această zi memorabilă: „H. Patriciu vorbește la serbarea de la școală, de la teatrul M. Meza, Gh. Crețu și I. I. Filipiuc cu primirea, rânduiala și ordinea, dl Vechiu este de serviciu în școală, M. Vartolomeu găzduiește oaspeți oficiali, I. Gentimir conduce elevii la biserică și delegația la serbare”.

Menționăm că școala publică primară de băieți nr. 1 continua în 1861 vechea școală din 1841 și a fost continuată de gimnaziu și apoi L.M.K. uneori cu câte trei cicluri de învățământ.

Din 1971 se desparte activitatea liceului de cea a școlii generale cunoscută azi ca Școala generală 3, în vechiul local al gimnaziului. Primul director, prof. Pavel Țuchendrea.

**(Meridianul, an XIII, nr. 46 (915),
joi, 17 noiembrie 2011)**

La 1 decembrie 2011:
170 de ANI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PUBLIC LOCAL
– Beneficiarii –

În 1841 s-a inaugurat Arcul de triumf din Chișinău, atunci capitala provinciei țariste Basarabia. În Principatele ne-unite sau Ardeal erau destule frământări interne dar nu putem evidenția inițiative sau acte sociale deosebite. Important ni se pare Hrisovul din 8 nov. 1841 al domnitorului Mihail Sturza prin care se stabilește ca școalele naționale române să facă parte din „ramul Învățăturilor publice din Moldova și să funcționeze sub povățuirea Epitropiei Învățăturilor”. În același an Gh. Asachi tipărește la Iași, lucrarea „Relație de starea Învățăturilor publice în Moldova pe anul școlar 1839-1840.”

Școala ținutală din Vaslui s-a inaugurat la 1 dec. 1841, cu un public entuziasmat, în frunte cu banul Angeliki dar nu și în prezența Elenei Șubin a cărei mamă, Ruxandra și cu soțul ei Alexandru Ghica au devenit proprietarii târgului Vaslui în 1805. Elena s-a născut la Vaslui în 1801, s-a căsătorit în sept. 1825 cu colonelul rus Alexei Subin și păstrează moșia târgului (prin foaia de zestre) până în 1883. Pentru învățături aceasta a donat teren pentru construirea primei școale (pentru cea din 1841, realizată în 1846) a primului spital în 1842, a vândut pentru altă școală în 1871 suprafața de 3.309 mp. pe care „comuna Vaslui” l-a primit spre folosință prin actuala Școală nr. 1, din 1921 dar construcția s-a realizat în 1928 cu temelie de piatră și șapte încăperi (vezi arhiva școlii). Când Școala nr. 1 de băieți se pregătea de Centenar, la această școală primară mixtă nr. 1 se clarifică situația imobilului (clădit pe 430 mp., proces verbal nr. 114/ 8 mai 1941).

Din 2 genarie 1842 există un document important legat de deschiderea noii școli „Epitropia Învățăturilor Publice din Prințipatul Moldovei” înștiințând Comitetul de Inspecție al Școlii publice din Vaslui cu următoarele: „După cererea Obștei și Înalta Încuviințare a Prea Înaltului Domn, înființându-să școala publică în politia Vaslui, Epitropia a orânduie de

împlinitor îndatoririlor de Profesor pe D. Iordachi Galeru, căruia i s-a dat și instrucțiunile atingătoare ce au a se povățui în a sa însărcinare. Alăturate cu acele sunt și îndatoririle puse asupra Comitetului de Inspecție care sunt nu numai de a priveghe și a povățui ace lucrare ce și a da acelei școale tot felul de ajutor și a îndemâna cu cele trebuincioase de Profesor de școală, ca să poată întemee și spori acest institut obștei folositoriu, drept care Epitropia recomanduește acelui Comitet asăminea înființire și așteaptă cu mulțămire rezultatul dorit”.

Shola publică din 1841 este continuată de Școala publică de băieți nr. 1, respectiv de Gimnaziul „Mihail Kogălniceanu” care păstra și ciclul primar. Chiar după înființarea Liceului, propriu - zis, prin existența Școlii de băieți nr. 1 în cadrul singurului liceu (deci fără număr în titulatură), însemna existența a două unități în aceeași clădire, actuala generală 3 Vaslui.

În 1971, urmare a afluirii către capitala de județ atât a părinților de prin satele dimprejur, angajați la noile întreprinderi, deci și a copiilor lor, se mai reformează o dată învățământul românesc (evident, și astăzi mereu reformat). Se desparte activitatea liceelor de cea a școlii generale și rezultă cele cu nr. 3 - 4 - 5 - la câțiva ani, nr. 6 (în 15 sept. 1976) și la alți câțiva 7 (cam odată cu Liceul de Chimie), apoi 8, 9 și cel mai nou, nr. 10, în cartier.

De această scurtă - scurtă istorie beneficiarii suntem toți. E drept că directorul Școlii nr. 3 se sperie de atâta glorie, e adevărat că la Școala generală 1 „Al. I. Cuza” istoria școlii e aproximativă, dar îi preocupă pe slujitorii ei, e și mai adevărat că la Școala 4 nu avem cunoștințe că se aniversează ceva, felicităm pe cei de la Școala nr. 5 „Ștefan cel Mare” pentru monografia alcătuită !

Cu certitudine: dacă în 1818, respectiv 1821 s-au înființat primele licee din țară, dacă la Bârlad, în 1832, Huși, 1833 - primele școli publice (în Vaslui ca adevărată”capitală de politie” beneficiază de shola publica, ca bază învățăturilor într-un timp și mediu nefavorabil pentru toată populația moldoveană !)

Merită să încheiem cu invitația directorului Al. Patriciu, venit din război, pe 8 dec. 1941 și la 3 zile cheamă pe toți pentru „a chibzui împreună cum s-ar putea cinsti mai înălțător plinirea unui veac de existență și de jertfire a școlii noastre ...”

*(Meridianul, an XIII, nr. 47 (916),
joi, 24 noiembrie 2011)*

ȘCOALA PUBLICĂ DIN VASLUI EȘANTION DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL NAȚIONAL 170 DE ANI - PERSONALITĂȚI

Vibrația în fața istoriei trăite de către actanții din cele 17 decenii de la înființarea Scolii ținutale din Vaslui este unică entuziasmați fiind de cei care au reușit cu atât de slabe mijloace.

Subliniez că admirația noastră merge nu către marile personalități ale națiunii ca N. Macarovici, C. Motaș, Emil Racoviță, Gh. Vrânceanu, ș.a. care au făcut onoare, nu numai românilor, ci către acei care AICI, în municipiul, județul sau în Moldova au emulat asemenea spirite, cei care AICI au fost formatorii, modelatorii geniilor locale plecate în lumea largă.

Am fost tentați să localizăm foste clădiri, să dăm tot felul de liste cu absolvenți de pe vremea lui Noe, să aducem mărturii despre ce a fost ...

Să înțelegem că în zilele noastre se formează O NOUĂ CULTURĂ A LUMII, deci și a românilor, cu afectarea – schimbarea individualității popoarelor, a limbilor vorbite, a obiceiurilor și modului de viață. Astfel, se justifică interesul scăzut, chiar foarte, pentru mai tot ce e românesc deci și pentru istoria învățământului local. Mai ales că ȘCOALA a trebuit, dintotdeauna, să transpună în educație politica statelor, iar slujitorii ei reprezintă pătura cea mai puțin revoluționară a timpului lor.

Stabilirea unor criterii este imperioasă. Între miile de profesori, învățători, inspectori de-a lungul celor peste 170 de

ani, cea mai mare parte a fost într-o normalitate a executării sarcinilor la catedră. Și n-avem motive să credem că aceia n-au avut sau cei de azi nu au harul necesar profesiei.

Școala nr. 1, „Al. I. Cuza” Vaslui

Tot așa, însă, prin calitățile proprii, prin valurile istoriei (Revoluția din 1848, Unirea, Războiul de Independență, Războiul mondial, alt Război mondial, Perioada socialist - comunistă, Revoluția din 1989) care au oferit căi de afirmare sau pur și simplu prin hazard, unii îndrăzneți și adesea foarte capabili, gata să înfrunte lumea timpului lor, deci ajunși lideri cel puțin de grup, pot fi considerați importante personalități ale învățământului public.

S-au aplicat (cel puțin) următoarele criterii:

a) Să fi predat la o catedră în învățământ cel puțin 10 ani, indiferent unde.

b) Să fi avut activitate social - cultural - educativă evidențiată în presă, documente școlare, circulare etc.

c) Să aibă și operă tipărită.

d) Să aibă sau să fi avut funcție de cât mai mare importanță locală, zonală sau națională. Evident că un inspector general a avut o mai mare suprafață și reprezentativitate socială decât un director de școală, la rândul lui mai vizibil decât un cadru didactic. În unele situații chiar și ne-remarcați la catedră sau pentru funcții de conducere, au reușit opere sau acțiuni interesante. Un conducător al unui organ de presă îi depășește pe oricare dintre aceștia sub raportul informației și a puterii de influență și decizie chiar dacă ar fi avut în subordine doar câteva zeci de oameni.

Oricum, un astfel de clasament este fatalmente subiectiv. Nu au putut fi la fel de eficienți cei din secolul trecut cu imposibilitatea de a ieși în presă, nici măcar cei din jumătatea a doua a secolului XX - din cauza cenzurii și apăsării ideologice (cine știe cât ar fi produs V. I. Cataramă dacă n-ar fi fost atât de prigonit). Până la urmă profesorul X, excepțional prin ceea ce face în clasă, dar invizibil în afara ei, n-ar trebui să aibă același tratament ? Răspunsul e nu, pentru că modelele au avut și multe alte calități, alt noroc, altă voință, altă pregătire.

Și, totuși, trebuie să recunoaștem harul de A FACE a cuiva, cel care-și depășește prin producție spirituală condiția și realizează și altceva în plus. Nu luăm în calcul pe cutare care a fost promovat inspector pe criterii politice cu toate că ar avea și ceva merite (ca pregătire), la catedră, poate și pe funcție.

Nu excludem erorile de informație ...

Excludem ranciunea și părtinirea. Numele cele mai mari:

Vaslui: Constantin Alexandru, Gheorghe Alupoiaie, Ionel Armeanu Ștefănică, Ioan Baban, Corneliu Bichineț, Gelu Voicu Bichineț, Constantin Calmuschi, Constantin Capră, V. I. Cataramă, Gheorghe Cârjă, Mihai Ciobanu, Constantin

Didilescu, Daniel Dragomirescu, Al. Dobrescu, Iordachi Galerie, G. Hrisoscoliu, Petrea Iosub, Dumitru V. Marin, Dan Măgureanu, Elizeu Mavrodin, Oct. Mărculescu, Gheorghe Mironescu, Constantin Neșțian, Ion Patriche, Spiridon Popescu, Teodor Pracsii, Gheorghe Stănescu, Sterie Rădoi, Th. Tomida, H. Tikin, Pavel Țuchendrea.

În hora marilor valori afirmate ale învățământului din județul Vaslui: Constantin Angelescu, Simion Bogdănescu, Gheorghe Clapa, Theodor Codreanu, P.S. Corneliu, D.V. Marin Elena Monu, Traian Nicola, Gruia Novac, Constantin Parfene, Coriolan Păunescu, Cristian Simionescu, Laurențiu Șoitu, A.D. Tudosie, Ion Țugulea ș.a.

*(Meridianul, an XIII, nr. 48 (917),
joi, 1 decembrie 2011)*

DATE IMPORTANTE

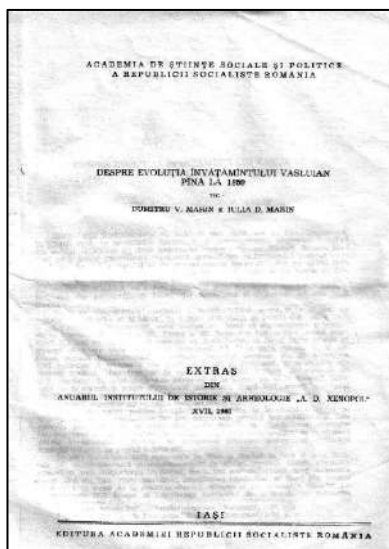
1 decembrie 1841: *se deschide, la Vaslui, prima Școală Publică. Vibrația vasluienilor în fața istoriei, educației și învățământului local ca eșantion pentru cel național, atenția contemporanilor noștri și mai ales a unei categorii de „autorități”, ar fi poate mai vizibilă dacă s-ar lăsa cu bani sau decorații. Momentul este astfel neglijat în presă, politică, și neașteptat, în învățământ. M-aș bucura să fie doar o exagerare a mea dar din păcate realitatea e că evenimentul nu interesează nici măcar pe scriptologii locali sau pe „cercetătorii” după ureche. Reamintesc: prima lecția susținută de primul „profesor” Iordachi Galerie cu cei 31 de copii între 7 și 16 ani, în prezența ispravnicului și a autorităților locale, a deschis epoca unui învățământ zdruncinat într-o „politie” unde știința de carte nu era vreo preocupare, așa că „școala fetelor” se deschide abia în 1857, iar școala 2, băieți după alți 40 de ani (în 1887) cu patru posturi didactice. Între timp se înființează școli la Crețești (1859, cu 63 de elevi), Negrești (1863, 3 clase, 25 de elevi) mai apoi în Văleni și Ivănești de Huși, Bogdana,*

Rafaila, Stăniliești. Cert e că în 1864 erau 74 de școli cu 1.872 de elevi.

Altă etapă e gimnaziul, în 1890, iarăși târziu, Liceul în 1923 (deși pe timpul Războiului, aproape doi ani Gimnaziul a funcționat ca liceu). Perioadă specială este din 1948 – 1989 și oarecum cea de astăzi, când școala publică din municipiul Vaslui înglobează (fără grădinițe) 11.751 de elevi în 468 de clase.

Am publicat lista unor personalități ale învățământului local în speranța că oarecineva ar putea să mai vină cu completări.

5 decembrie 1990: ia ființă primul post de televiziune local, primul din Moldova cu Licența 001/ 1993 pe țară. Văd că Antena 1, Pro TV și probabil și alții se consideră primii din România; poate la audiență, la importanță dar nu la vechime. Pentru documentare le indic tuturor cărțile TVV - 15 (2006), TV.V. - Vaslui - România - Europa (2011). Tuturor le aduc aminte că pe 24 decembrie 1990 au văzut prima emisiune locală de la Vaslui pe toate cele 14 stații ale DRTV Iași. Cine, cât, unde, cum se poate afla și în memoria vasluienilor în articolele publicate și în volumele apărute.

6 decembrie 1871: se naște o titanică personalitate, mondială chiar, istoricul Nicolae Iorga. Am avut norocul, cu sprijinul academicianului Șerban Cioculescu și a folcloriștilor Adrian Fochi și Mihai Pop să pătrund la fondul S (secret) al Bibliotecii Academiei Române, unde am pipăit și Scrisoarea lui Neacșu și multe dintre cele 2.000 de cărți ale lui Nicolae Iorga (20.000 de titluri... !?). Marele istoric a avut un cuvânt de spus și în cultura județului pe care l-a vizitat în mai multe rânduri, încurajându-i pe Tudor Pamfile, G. Tutoveanu, Ion Antonovici etc.

În zilele noastre, când SE FĂUREȘTE O ALTĂ CULTURĂ, se modifică însăși limba română, se uită tradiții, obiceiuri ... și merite, n-ar trebui să cunoaștem așa de puțin pe patronul liceului din Negrești: îi felicităm pe profesori și pe directoarea Doinița Mihai pentru cât reușesc să facă împreună cu cei peste 2.000 de elevi ai lor.

1 septembrie 1971: iau ființă 3 școli în Vaslui. Tot învățământ local se cheamă, dar orice asemenea instituție e adăugire la realizările în domeniu și diversificare educativă.

E drept că desprinderea învățământului primar și gimnazial de cel liceal nu e cine știe ce reformă (mă rog, în chestiunea reformelor... e un fel de perpetuum mobile) dar educația corespunzătoare pentru copii, diversificarea modalităților de predare, accesul ușor la carte, merită toată stima.

Felicitări celor de la Școala nr. 5 „Ștefan cel Mare” că și-au marcat autoritatea inclusiv cu o monografie la cei 40 de ani de la înființare; bravo, prof. Dumitru Busuioc !

Acta Moldaviae Meridionalis se menține ca Sesiune națională, se lansează ca volum, se afirmă în context național. Directorul, doctor în istorie Laurențiu Chiriac a îmbunătățit binișor activitatea instituției, drept pentru care merită toată lauda.

Întreb, totuși, la aniversările din anul acesta/ nu se putea adăuga 170 de ani de învățământ public?.

(Meridianul, an XIII, nr. 49 (918),
joi, 8 decembrie 2011)

B. Despre CURENTUL CULTURAL INFORMAȚIONAL VASLUIAN

O mișcare culturală locală integrabilă celei naționale, nu poate fi decât benefică întregii culturi românești. Numai că trebuiesc niște delimitări pe care încerc să vi le înfățișez.

a) Plecați de pe aceste meleaguri și afirmați în străinătate unde s-au stabilit și au muncit (ori viețuiesc) oricât ar fi de valoroși, fiii lui Cozmei, Moruzi, Marin, Ursu și atâția alții, nu prea mai păstrează legături cu oamenii locului (unii nici cu părinții) și, până la urmă, nu aduc vreun folos. Ne mândrim cu ei, merită să-i pomenim.

b) Ridicați de pe aici, unde au activat ceva timp, chiar și-au descoperit și afirmat valoarea, cu alte prea puține legături (nici relații comerciale) cu județul Vaslui. Mă gândesc la Maria Cozma (romancieră) stabilită la Paris, sau Ștefan Racovitză, azi prin Geneva (Elveția). Listă în completare.

c) Rămași în România, cu atributele afirmării naționale, chiar mari somități, cităm pe acad. prof. dr. C. D. Zeletin (București), Petru Cimpoeșu, Mihaela Băbușanu (Bacău), Vasilian Doboș, Lucian Vasiliu, Valentin Silvestru și mulți bucureșteni, ș.a.m.d. au uneori re-apariții în teritoriu, unii cu donații semnificative ca acad. C. D. Zeletin sau Marcel Guguianu care (și) recunosc de unde au seva românismului și talentului. Ar putea fi antemergătorii noștri în universalitate și etalon de valoare națională.

d) Principala categorie a analizei noastre rezultă din importanța, valoarea și activitatea nemijlocită în arealul vaslujan și moldovean. Adică cei care împing vagonul cultural pe șinele istoriei, la roate, adică icnind și făcând eforturi considerabile să se afirme, aici sau (și) în plan național, să realizeze opere de valoare.

Pentru a putea fi clasați în prima „roată” valorică (cu riscurile aferente) trebuie să stabilim niște criterii de evaluare

oricât ar fi ele de subțiri ori, chiar, contestabile. Așa cum le-am prezentat în două volume de eseuri ele ar fi:

1. Opera (scrisă) publicată și... recenzată. Unii au scos câte o cărțuție care n-a atras atenția cuiva, ba, pe baza aceasta au ajuns membri ai Uniunii Scriitorilor. O mențiune specială pentru artiști plastici ca Gheorghe Alupoaei, Năstase Forțu, Dionisie Gradu, Cristi Pânteia, Silviu Crăciun și alții. Un regizor precum Corneliu Porumboiu, e greu de plasat, dar cert e o valoare națională.

2. Funcții sau activități care să le confere posibilitatea de influență culturală, dacă nu și de model. Mă gândesc la redactorii de la ziare (care nu prea sunt cu preocupări culturale), inspectori sau directori de școli importante, alți directori de instituții și reviste. S-ar impune aici multe nume printre care Laurențiu Chiriac, Petruș Andrei, Costin Clit, Ion Gh. Pricop, Ion Măcnea, Andreea Răducanu, Mihai Apostu, Mihai Ciobanu, Valeriu Lupu, Gruia Novac și (foarte) mulți alții.

3. Posibilități de reprezentare în spațiul național și universal. E tare greu de egalat reușitele și munca lui Avram D. Tudosie, Dumitru V. Marin, Theodor Codreanu, Marcel Guguianu, Valentin Silvestru, ansamblul coral Fantasia, Cătălin Striblea.

4. „Roata secundară”, adică prezența pe piața culturală cu opere valoroase și nu apariții episodice, e foarte bine reprezentată, cu zeci și zeci de autori și opere: Simion Bogdănescu, Lucian Valeriu Lefter etc., de fapt cei mai mulți.

5. Nu merită să ilustrăm categoria maculatură, dar ea există și cu foarte multe nume și opere. Bine că... este!

Chestiunea e că pentru cercul principal și cel mai important al valorilor trebuie să se cumuleze cel puțin 3 criterii. Și ajungem repede la acei care împing susținut acest vagon cultural de ani buni: Val Andreescu, Ioan Baban, Theodor Codreanu, Dumitru V. Marin, Valeriu Lupu, Teodor Pracsiu, Avram D. Tudosie.

(Revista M.C.R., nr. 1/ 2015, pag. 72)

GROPARIILE CULTURII VASLUIENE: Buzatu și Pavăl (I)

Mărturisesc grija pentru corectitudinea celor afirmate în aceste articole, pentru că mi-am propus un serial în care eroii negativi sunt acești gropari ai culturii locale. Motive:

Dumitru Buzatu a fost și este principalul conducător al județului Vaslui din ultimii 30 de ani. Îmi mărturisesc greșeala de a-l fi sprijinit la începuturi când nu însemna nimic, absolut nimic, și abia începea să învețe cum să-i prelucreze pe ceilalți: Cojocaru, Manole, Țibulcă și chiar pe cei cu care a avut „pactul de la București” respectiv V. Mihalache și C. Bichineț. Pe care l-a perceput ca adversar l-a mătrășit cât de repede de prin apropierea sa.

Chestiunea e că în acești ani n-a făcut nici o dovadă că e și profesor nu numai politician și că în atâtea decenii nu s-a ridicat nimeni de pe aceste locuri în nici un fel de disciplină. Nici măcar în politică unde-și păstrează o putere apreciabilă. Ba, i-a mai dat pe mână unei **nepricepute** un mare obiectiv cultural, Muzeul județean din care protejata sa a izgonit câțiva oameni de mare valoare (o să revenim). N-a avut nici o preocupare culturală, decât atunci când și-a făcut campanie electorală: foarte multe argumente. Ca profesor de „cultură socialistă” (explicăm data viitoare, ce și cum) și-a dezvoltat corespunzător... culturile agricole!!!

Omul acesta n-a înțeles ce e cu hemoragia materiei cenușii înspre alte părți ale lumii, drept care i-a sabotat pe cei care făceau câte ceva (pe mine de ex., pe Tudose) și drept că n-a făcut vreo ceva pentru năpăstuiții locului. Poate, doar că și-a menținut nevasta ca senatoare veșnică, pe salariu uriaș, pe nemuncă și ne-valoare (iarăși voi reveni).

Vasile Pavăl se dovedește un adversar al culturii locale, absolut redutabil. E omul lui Buzatu, pupilul care sugerează zdrăvăni din buget de vreo 40 de ani. Eu am implantat cultură în acest loc,

peste 50 de ani, iar el n-a mișcat un deget pentru stimularea valorilor locale. Cel mai recent exemplu: 2 (doi) ani la rând n-a investit un leu pentru stimularea creativității și talentelor. Vi se pare că 4 (PATRU) miliarde de lei vechi „orientate” spre alte cheltuieli ar fi puțin? Pentru cei care nu știu, doi ani s-au anunțat pe site-ul primăriei Vaslui, alocarea celor 200 000 lei pentru proiecte culturale. Credeți că Vasile al nostru a priceput ceva?

Ar fi trebuit poate să învețe câte ceva de la primarul Buzăului, că tot călătorește foarte mult în lume pe banii contribuabililor, deci lipsește cu săptămânile de la serviciu (cum să se preocupe de cultură?).

Cred că e bucuros că tot ce avem mai valoros pleacă peste hotare, că e mai ușor să-i țină în ascultare pe prăpădiții neamului și pe ignorați. Important că și-a căpătuit copii, s-a înconjurat de niște semianalfabeți care nu citesc nici ziarul, s-a aranjat și pentru viitor...

Apropo de ziar: „n-a avut fonduri” să facă un abonament de 52 de lei pe an/ o jumătate de pachet de țigări !!! E drept că-i plătește pe niște smângălaci ale căror site-uri nu le citește nici dracul și nici mama lui. Are cine-l peria, cerui, îmbălsăma...

Dacă valorile pleacă și tot pleacă... de ce să-i pese?

În 52 de ani am adus oameni de cultură în Vaslui, cam 1488. Cam atâția am interviewat sau promovat prin grupul de presă, mulți prieteni personali (vezi vol. **Bătălia pentru Vaslui**, 738 de pagini, 2020).

Am început, ca inspector în 1970, și mi-am dus crucea cum am putut mai bine, în oraș, în țară, în lume, La ultima reunire a Cenaclului „Destine literare” din Montreal, un prestigios participant, dintre cei vreo 80 din toată lumea, s-a exprimat așa; „domnule Marin, dumneata reprezinți Vasluiul în fața lumii”. Mi-a plăcut, să vă spun drept, și aprecierea confirmă altă afirmație: am pus Vasluiul pe harta culturală a lumii prin operă, ziar și Revista internaționalizată MERIDIANUL

CULTURAL ROMÂNESC, promotoare a jurnalismului cultural.

Aștia ce-au făcut pentru cultura Vasluiului??? (va urma).
(*Meridianul, an XXVI, nr. 4 (2038),
joi, 27 ianuarie 2022*)

GROPARIILE CULTURII VASLUIENE: Buzatu și Pavăl (II)

Trebuie să știți că cei doi eroi îmi pregătesc o pedeapsă pe măsura minții lor înfundate, considerând afirmațiile mele exagerate. Cam știu la ce să mă aștept, dar îi avertizez că și eu aștept de la ei argumente și fapte nu crâncenă ocultare ca până acum, și că voi cere sprijin internațional dacă acești decidenți în finanțele județului chiar nu vor face nimic nici în continuare.

Pun cele de mai jos sub deviza: **n-au știut, n-au vrut, n-au putut**, mai mult că n-au vrut. Aștept poziția lor.

Astăzi, argumente noi în sprijinul afirmației din titlu.

Președintele **D. Buzatu** are meritul de a fi acaparat puterea în PSD și de a-și fi promovat asiduu familia și prietenii (inclusiv de vânătoare), precum și că stă foarte bine cu vorbele meșteșugite. Nu degeaba soția sa, fost oficială, Gabriela Crețu e veșnic-senatoarea din Parlamentul României de unde ferește norodul cu câteva scrieri politice în ambalajul de lemn specific. Nu discut însă activitatea dumneaei, care tot nimic nu face pentru cultura vasluiiană deși trafic de influență face (are și slujitori la Cabinet). Îi mai găsesc meritul de a fi spontan în răspunsuri și găunos în subsol. Așa câștigă în competiția politică.

Dar:

Nu este om de cultură, decât cu sporadice apariții la manifestările care-i servesc electoral și mai ales acolo unde poate face o baie de mulțime. La alegerile din 2020, „a ieșit” la spectacolele organizate în cadrul Festivalului Umorului,

(organizat) exact când să-i servească electoral. Spun încă o dată, că nimeni nu-i poate ieși din cuvânt, pentru că zâmbind și cu vorbă dulce îl zboară repede afară.

În monografia Liceului M. Kogălniceanu l-am introdus ca „reprezentativ” pentru că avea vreo două comunicări la cercurile pedagogice.

Victorios politic, mai ales în bătălia cu fostul prefect Nicolae Pascu (un tip foarte capabil, dar repede înfrânt... la Ion Iliescu), apoi cu oricare altul care a ridicat cât de cât capul, a dat la pace cu alți doi deștepți, și, mai apoi, cu liberalul Tătaru (o înțelegere greu respectată dar perfect aplicată, cu rezultatele deja consemnate care pare veșnică acum în 2022). Ca profesor i-ar fi trebuit și fapte culturale... dar nu-s, nu-s deloc!!!

Ar fi, una, dar și mai negativă decât o putem noi înfățișa: în 2021, l-a adus într-un spectacol mare pe Eugen Doga de la Chișinău, căruia i s-au plătit în total 72000 de Euro (?), Nu punem în discuție valoarea muzicianului. Dar punem în discuție PORUNCA imediat îndeplinită de pupilul Vasile Pavăl de a i se acorda cetățenia de onoare lui Eugen Doga, care a venit cam a doua oară la Vaslui, să-și încaseze banii. Nu cunosc multe amănunte din tranzacție, dar nici de ce acest președinte nu ține cont de cei care, de aici din județ, își afirmă cu sacrificii valoarea și patriotismul local. Aia care muncesc aici pentru cei de aici.

Simplu, nu? Ar fi mai valoroși, deci buni de stimulat, cei de pe aiurea, care nu mai au și nici nu-și manifestă dorința de a pune umărul la propășirea județului, chiar dacă s-au născut pe aceste meleaguri. Sunt și rămân departe de Vaslui, dar și el și primarul îi înbată cu „personalități din județ” pe simplii cetățeni care caută să creadă/demonstreze că acest loc nu e al pierzaniei și al ne-muncii, cum îl înfățișează presa.

Ce nu mai face? Mult prea multe, deși eu l-am lăudat cândva pentru că a găsit fonduri pentru continuitatea Festivalului Umorului „Constantin Tănase” moșit de mine în aprilie 1970, desfășurat între 3 – 5 iulie 1970. Ar putea să se împăuneze cu ceea ce reușesc cei de la Centrul de îndrumare a creației populare sau de la Bibliotecă, pentru că de nenorocirile de la Muzeu nu are cum.

Deci trebuie să ne aplecăm mai mult la... cultura locului, azi, aproape inexistentă, ca să nu mai vorbim de cea de nivel național. Buzatu va face, totuși, ceva?

Primarul **Vasile PAVĂL**, inginer descalificat de fapt, e un bun gospodar, adică a reușit o bună organizare a tramei stradale, a parcului Copou (unde a fost o antenă a postului de radio din primul război mondial), se mai poate lăuda cu câteva realizări administrative, poate și cu transformarea localului unei centrale termice într-un fel de casă de cultură. Cred că s-a mai angajat la câte ceva, numai dacă i-a ieșit un ce câștig.

Dar:

Lipsesc cu desăvârșire cele CULTURALE și de stimulare a creației artistice locale. Și acum, exemple.

- Inițiativă personală.....0
- Participări la manifestări....1%
- Stimularea culturii locale....?
- Încurajarea unor talente.... 1%

S-a înconjurat numai de nulități, o profesoară deja s-a descalificat și a ajuns slugă preaplecată. O fi bine plătită, dar tot purtătoare de cuvânt este, deși am crezut că poate fi o personalitate. E una dintre dezamăgirile mele.

Dar cea mai mare dezamăgire e ing. Vasile Pavăl, un tip care nu are cuvânt față de mine, mă evită de peste 3 ani, a făcut totul (subteran) să nu-mi acorde Cetățenia de onoare, a refuzat orice sprijin pentru afirmarea Vasluiului în lumea culturală. Apropo de cetățenii de onoare: sunt câțiva care au făcut pușcărie, iar campania gândacilor de bălegar a pornit tot de la primăria Vaslui care le-a trimis „dovezile” (Lăcătușu).

Încerc să găsesc faptele de cultură ale primarului Pavăl... și nu le găsesc. Cred că nu sunt, și, de aceea. Să înțeleagă toată lumea, nu mă interesează viața privată a lui Pavăl, dar lipsa culturii celor care-l înconjoară e prea clară să nu mă afecteze.

Nici el nu pricepe cum e cu hemoragia materiei cenușii și nu se preocupă ca valorile să ne rămână aici, unde chiar că e greu să se afirme cineva, local, cu atât mai mult în context național.

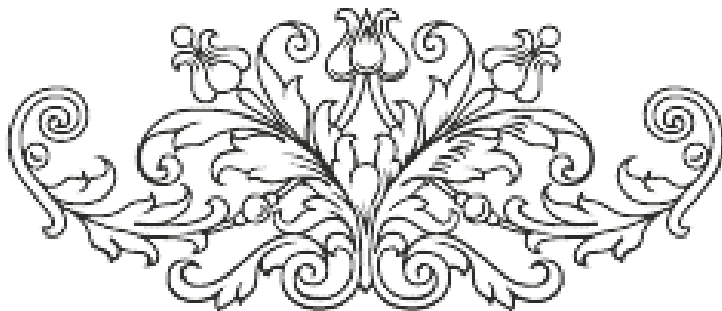
Dacă eu am reușit să ridic Vasluiul pe harta culturală a lumii, a fost prin învingerea obstacolelor mereu serioase și ale lui Pavăl și cu escorta lui de nevolnici în cultura locală.

Aștept răspunsul lui Pavăl, să comentăm... „rezultatele sale culturale” de fapt nu ale lui, că **n-a pus vreodată vreun ban din punga lui**, ci ale primarului acultural care conduce municipiul.

Nu mă pot abține să invit aceste personaje malefice să observe că pentru Vaslui am scris-tipărit peste 20000 de pagini, că ei tot m-au sabotat, eu tot am scris, că pentru ei revista internaționalizată Meridianul Cultural Românesc (din 2015) care pune Vasluiul pe harta culturală a lumii NU EXISTĂ, că aculturalul susține o presă de rahat dar nu face nimic pentru cultură, că are el dușmănia neostoită pentru cel mai mare jurnalist vasluian din toate timpurile. Tocmai de asta Pavăl e un nimic în plan cultural. Că execută porunci ori totul e din sufletul lui pestriț, e cam totuna.

O simplă comparație cu Bârladul îl arată cât de nimic este.

*(Meridianul, an XXVI, nr. 6 (2040),
joi, 10 februarie 2022)*

FINAL DESCHIS

Angajarea profesorilor și elevilor în frontul educațional s-a caracterizat în ultima jumătate de secol printr-o extremă diversificare a muncii, ce a cuprins prea numeroase activități social-culturale și obștești, acțiuni concrete în sprijinul „pedagogic” al părinților (lectorate cu aceștia, adunări, ample programe artistice, concursuri etc.), manifestări specifice de perfecționare și autodepășire profesională (cercuri pedagogice, comisii metodice, ore deschise, cercuri pe obiecte, societăți științifice etc.), participări nemijlocite la confecționarea materialului didactic, amenajarea laboratoarelor și cabinetelor, sau la acțiunile tinerilor în școală și în afara ei.

Activitatea și autoritatea profesională nu se pot măsura numai prin ceea ce se face la clasă, ci și prin sporul de lumină împărtășită, în varii momente ale muncii cu sufletul permisiv și generos al adolescentului. Și, nu lipsesc deloc mărturii ale vocației și nici ale entuziasmului generat de plăcerea muncii, sau de virtuțile creatoare ale oamenilor școlii.

Dorind să fie o icoană a frământării spirituale a unui timp, materialul de față este o ultimă esență a celui alcătuit inițial, întindere, format, literă etc., fiind impuse exclusiv de firavele condiții tehnice și materiale.

Momentul analizat este mai important totuși decât ambiția de a scoate o carte impozantă... și chiar dacă ne exprimăm precum cronicarii vis-a-vis de vremuri, am admis că imaginea a aproape 2 secole de luptă pe tărâmul educației este necesară la acest moment retrospectiv.

În zbaterea veacurilor, doar aceasta, scripta manent!

Cum, însă cercetarea complexă a întregului învățământ românesc mai are de așteptat, cel zonal și local fiind și în mai mare suferință, în aceste condiții, „picătura” din acest volum nu poate fi decât un început.

De aceea... e final deschis!

– De ce mai tot scrii, Marine, nu vezi ca nu se mai citește?

– ...pentru că pot.

–...Și nu vreau să lipsesc pe deșteptii din viitor de atâtea mărturii... altfel, ce fel de lider aș mai fi eu?

VI. ADDENDA

RECORDURI... NUMAL... RECORDURILE

2... RECORDURI MONDIALE:

- 9 intervenții cu șefi (sau șefi) de stat și cu Iohanna Ioc-Ion Bălcuș, Emil Constantinescu, Traian Băsescu (România), François Mitterrand (Franța), Mircea Snegur, Nicolae Ceaușescu (Republica Moldova), Satoru Uemura (Japonia), Bezaela Mikheil (Georgia), Sulejmanović (Bosna și Herțegovina), Vladimir Voronin, care nu era încă prezidențial.

• Prim Meridian Cultural al Românesc (inf. pe 1 febr. 2015), publicarea, doar după 24 numere, a 803 colaboratori din 4 continente și 18 țări.

6... RECORDURI NAȚIONALE:

- Prima televiziune privată autorizată, Licența 001/TV, înființată pe 5.12.1996, prima emisiune pe 24 dec. 1999, pentru 1/2 din România.
- Cel mai lung articol editorțial român, la TVU, Tășion, Meridian Cultural al Românesc, cu 19.308 cuvinte dezbateri în 1987 și 31.126 în 1989, de la înființarea sa până la înființarea primului grup de presă complet din județ și din Moldova cu televiziune, radio-reșed, șar și revistă.
- Intervista cu 14 prim-ministri (Petre Roman, The Stoiljan, Nicolae Văcăroiu, Victor Ciortobă, Rașin Vasile, Mircea Hădrăvescu, Adrian Năstase, Călin Popescu-Tariceanu, Viktor Ponta, cel din Republica Moldova Alina Maria Druc, Valeriu Mărșavci, Andrei Saughachi, Vasile Tarlev, - alături de încă nu eram în această funcție).
- Prima Teză de doctorat = carte consacrată cursurilor noastre în studii: Tănuș Fămiță și Revista (ION CBE, AN 3, 1989), prima Teză de doctorat = carte consacrată cursurilor noastre în studii: Tănuș Fămiță și Revista (ION CBE, AN 3, 1989), prima Teză de doctorat = carte consacrată cursurilor noastre în studii: Tănuș Fămiță și Revista (ION CBE, AN 3, 1989), prima Teză de doctorat = carte consacrată cursurilor noastre în studii: Tănuș Fămiță și Revista (ION CBE, AN 3, 1989).
- Cel mai mare număr de intervenții cu Papa Ioan al 14-lea, PE Tănuș, Dănuș și anolul mitropolitului, episcopului, notari, preși.

3... RECORDURI INTERJUDEȚENE:

- Simpozionul Interjudețean în numele comune. Zăbălaș Meridian Cultural al Românesc, Iași, Gălbăniș, Verșina, 2005.
- Lanșarea cărții și ziarului Meridian Cultural, a Revistei Meridian Cultural Românească în aceste județuri.
- Numințarea în 13 Dicționare cu personalități, Căștănețe de onoare (Pădă, Tureștii, Teșu, Prăsăcani), vicepreședinți al Partidului F.E.R., vicepreședinți al LZFR pentru Moldova.

26... RECORDURI JUDEȚENE

- Longevitate mare cu jurnalist, peste 61 ani.
- Scoadă areofactă de presă, (1990-2021), peste 500 de persoane.
- 29 de ani și 161 zile județean de partid (MBCR, FER, ACTIUNEA POPULARĂ), în anul 2000, record laude, conștient de Constituție, în anul 2000.
- 5 ediții ale Meridian Cultural al Românesc.
- Candidatul în Primărie, Camera Depuțatilor, Senat, Consiliul local și județean (1992 - 2008).
- Prima reșed de radio, locală: Vășlui (1993) + Bălădă (1994).
- Primul romanistic, din istoria speciei literare, în Vășlui: Zăbălaș pe lângă de căș (1999).
- Iahtănează și promovază Curentul Cultural-Informalațional din județ cele mai mare personalități vășlușiene, autori de merit, aproximativ 300, cu peste 450 de cărți și pagini speciale, au fost promovări în mijloacele proprii de presă.
- Organizații: Cercul literar județean (1971 și 1991-2000), Cenaclul Măgurel '74, Festivalul național Fantastic Dauc (2 ediții), Gala zăvășilor (2 ediții), Tip-top-miniatop (2 ediții), Simpozionul național Omagiu Carții Asociației (6 ediții), Ziua Meridianului în pește, 28 de locușari din 3 județe, care manifestări legate de lansarea A.C.R. în județul Vășlui, precum și organizații și socializare despre străș și opera lui Dumitru V. Măria în 13 Dicționare cu personalități din România (2014 - 9 numinți), Enciclopedia Personalităților din România (2010), Dicționarul canoabilor români (1998), Mușe-oseștii în zăre și reviste.
- Prima monografie a Licențului Mihail Kogălniceanu din Vășlui, 1991.
- Anuș a peste 11 volume (din 51) de istorie culturală locală.
- Orelini Zăvășilor, Anuș, de 2 ori.
- Reprezentanți pentru Vășlui în 32 de țări din lume.
- Căștănețe de onoare în 3 județe: Bacău, Galați, Iași.
- Primul studiu consacrat investigațunilor locale.

- Primul vășlușean în măriuri oficiale, ca șef de delegație conștientă cu Joschela Fructere, pe 2 dec. 2001, la Budapeșta.
- Stăruințe și sălăre în batăliuri în anolul (peste 1400) cu șefi de partid, de stat, de organizații din toată țara,...

editoriale care conștientizează rezultatele.

- Prima revistă de dialog Revoluție, Vălcășani, L.E.K. (1990).
- Primul ziar local, de șar, Ideologiacultural (1983).
- Primul săptăminal, exclusiv, Meridianul de Iași - Vășlui - Bacău (1996 - 2021 -).

- Vicepreședinte al LZFR (din 2005), Orelinul Zăvășilor român, ACR, 2005, 2013, Vicepreședinte al partidului F. E. R. Ecologică din România, 1992-2004.

- Membri ai Ligii Scriitorilor din România, din 2016.
- Adună 803 colaboratori, în 6 ani, la MERIDIAN CULTURAL ROMÂNESC, din LZFR și ton în cel mai vășlușean în localul Vășlui. Tre departe un record de Guinness Book, Membru ASERAN.
- Fiiinul lui Corneliu Porumbău, 2006, promovat la Cannes, reduce momente din viaa și activitatea lui Dumitru V. Măria. - "A fost sau n-a fost..". Număr special în Evluational Zăvă, București, (2006) în m. nr. 30 de zăre și reviste.
- PRIMUL „MBCENA” local, totuși fiind susținut din fondurile proprii.

Se consideră unanim că este cel mai mare jurnalist vășlușean din toate timpurile.

mariorv2@gmail.com, www.mariorv2.ro

OPERA

- TABLOU SINTETIC –

Dumitru V. MARIN

1. a) Deschizător de drumuri în presa modernă:

Televiziune - prima în țară (1990) - Licența 001/TV, Unison Radio Vaslui (1993), Unison Radio Bârlad (1994 →), ziar Meridianul, (1996 →), Revista internațională Meridianul Cultural Românesc (2015 →); Debut în 1957. Singurul Grup de Presă complet din Moldova (2017 - ...).

b) Interviuri cu **9 președinți de stat + Johannis**, 16 prim-miniștri, zeci de miniștri, deputați, senatori, ambasadori etc.; **Unic în România** ca jurnalist; 9 fișe în Istoria Jurnalismului din România (Enciclopedia).

c) Transmisiuni directe radio - Tv - ziar, din 32 de țări;

d) Interviuri cu **înalții ierarhi ai bisericii**: P.F. Teoctist, P.F. Daniel, mitropoliți, episcopi; cu Papa Ioan Paul al II-lea, Krakowia.

e) Vicepreședinte al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România și președinte filiala Vaslui (2005-2018). A organizat multiple manifestări social - culturale în județele Iași, Vaslui, Bacău, Galați. Zilele Meridianului, Simpozioane interjudețene, ample acțiuni cultural - științifice și de popularizare - Gala Ziariștilor (pentru județul Vaslui) și a fost invitat la Craiova, Baia Mare, Iași, Târgoviște, București, Râmnicu-Vâlcea, Timișoara etc.

„Prin activitatea sa, Studioul TV Vaslui a dovedit că opinia publică are nevoie de informare constantă și obiectivă. Sunt sigur că telespectatorii Studioului TV Vaslui se bucură de o radiografie complexă a zonei, a comunității din care fac parte. Societatea românească are nevoie de informație, de seriozitate și dedicație, lucruri pe care colectivul Studioului TV Vaslui le-a dovedit din plin, în toți acești ani.”

*Cu toată aprecierea,
Traian Bănescu,
Președintele României 2004 - 2014
(„MARIN - 70”, Ed. PIM, Iași, 2011, p. 6)*

2. Acțiuni unicate în istoria Vasluiului și nu numai:

Festivalul național Fantastic Dance (1993, Vaslui) + Chișinău, 2 ediții, Festival pentru copii Tip-top-minitop, 2 ediții, Gala ziariștilor, 2 ediții, Omagiu Cărții Vasluiene (2013, 2015,

2017, 2018, 2019, 2022), Școala de ziariști pe lângă Tv.V., (peste 500 de persoane), Festivalul Național al Umorului, 1970, organizator, sprijinitor 51 de ani), Revista internațională Meridianul Cultural Românesc, din 1 februarie 2015→, Simpozioane interjudețene în județele Iași-Vaslui-Bacău-Galați ș.a. **Asociația Creatorilor Vasluieni Vaslui: I. 1971; II. 1999.** Promotor al Curentului Cultural Informațional Vasluian. Reprezintă România la 2 decembrie 2001 la Internaționala Ecologistă; Întâlnire și convorbiri oficiale cu Iosckha Fischer, ministrul de externe german. A avut rol unic de influență asupra destinului unor mari personalități contemporane, Th. Codreanu, Th. Pracsiu, Dumitru Buzatu, Daniela Oatu, Lucian Pârvoiu, Cătălin Striblea, Adrian Porumboiu, Traian Nicola, Dan Ravaru, Val Andreescu etc., etc.

„Dl Dumitru V. Marin se grăbește să trăiască din plin, cu demnitate cât și ce i-a hărăzit bunul nostru Dumnezeu. Este mereu ocupat, în mișcare, multiplicând faptele bune.[...] Ca și mai înainte, se bucură de mult succes și sunt căutate lucrările dumisale care-i reflectă înalta pregătire științifică - e un eminent savant, doctor în filologie.”

*Mircea Snegur,
primul Președinte al Republicii
Moldova.*

3. Romancier: Zăpada pe flori de cireș (1999 și 2014 - Ed. a II-a revăzută și adăugită), OPERA MAGNA 2, romanul (Pim, Iași, 519 p.) și proze scurte în diferite reviste, printre care „Baaadul Literar” (Bârlad) Meridianul Cultural Românesc, Convorbiri literare, Cronica, ș.a.

„Dascăl, publicist, editor, om de comunicare prin radio și televiziune, D.V. Marin este emblematic pentru ceea ce socotesc a fi elita neștiută a țării, cea care modelează mentalul colectiv contemporan, motorul progresului local, adesea

necunoscut. Numai că D-sa are și contribuții de valoare națională și este îndestul de apreciat...”

*Acad. Răzvan Theodorescu,
București*

(„MARIN - 70”, Ed. PIM, Iași, 2011, p. 162)

4. Monografist:

– **Liceul „Mihail Kogălniceanu”** (1990), monografie la Centenar.

– *„Unison Radio Vaslui continuă...”* (2000), prezentare mass-media.

– **MERIDIANUL - istorie a presei locale și a Curentului Cultural - Informațional**, 416 p. (2009); Premiată de UZPR.

– **Festivalul Național al Umorului „C-tin Tănase”**, 218 p. (2010), monografie culturală;

– **GIURGIOANA - Bacău, Sat, Biserică, Oameni**, 170 p. (2011), monografie.

– **... 77... Noduri culturale și răspunsuri amicale**, Iași, 2018, 397 pag.

– **101 vasluieni pentru 100 de ani**, Pim, Iași, 2019, 412 pag.

– **Liceeni la Podu... Bacău** Pim, Iași, 2019, 204 pag.

– **111 valori naționale pentru Vaslui** Pim Iași, 2019, 512 pag.

– **Festival semicentenar: 50 pentru 50(!) / F.N.U.C.T./ – Memorialistică jurnalieră** – Pim, Iași, 2020, 332 pag.

– **Bătălia pentru Vaslui: 222... Printre noi(!) – (Istorie culturală)** – Pim, Iași, 2020, 740 pag.

– **Călimănești, un sat ca multe altele**, Pim, Iași, 2021, 320 pag.

„D.V. Marin este un foarte bun profesor (atâția alții o spun) de peste 40 de ani, este un lider de presă al ultimelor 2 decenii (și a avut cu ce),

este un iubitor al Bârladului, este un întreprinzător de succes, un personaj de excepție în cadrul Curentului Cultural - Informațional pe care-l susține personal și prin cărțile sale tipărite[...] ne-am întâlnit pe tărâmul cercetării, al afecțiunii pentru Bârlad, al activității literare, ca etnologi, el fiind menționat în Dicționarul etnologilor din toate timpurile și iată, mi se pare că rămâne un exponent al presei meleagurilor moldave cu mai multe mențiuni în Istoria presei românești”

*Acad. prof. dr. C.D. Zeletin,
medic, biofizician, poet, eseist (m.18.02.2020).
(prin telefon, luni, 28 martie 2011)
(„MARIN - 70”, Ed. PIM, Iași, 2011, p. 180)*

5. Contribuții științifice:

– **Cu Eminescu, Dascăl de suflet - Studii și adnotări istorico - literare**, 172 p. (2013): D. Cantemir, V. Alecsandri, I.L. Caragiale, M. Eminescu, T. Pamfile, N. Stănescu, V. Silvestru, Gr. Vieru etc. - monografie și dicționar.

– *„Meridianul: Filă din Istoria Presei locale și naționale”* (2009), extras.

– **PRIMA CLASĂ... / PERSONALITĂȚI DE PE VALEA ZELETINULUI**, 330 p. (2014);

– D.V.Marin, **„Noi perspective asupra operei lui Ștefan Zeletin”** în vol. cu același nume, coordonatori Ionuț Horeanu, Horia Pătrașcu) Ed. Junimea, Iași, 2014.

– D.V. Marin, **Mihai Eminescu, în starea lui de azi**, Iași, 2017.

– **OPERA MAGNA 1** (Folcloristica), Pim, Iași, 2020, 614 pag.

– **OPERA MAGNA 2** (Roman), Pim, Iași, 2020, 516 pag.

– **OPERA MAGNA 3** (Contribuții de lider cultural), Pim, Iași, 2020, 510 pag.

– Numeroase Editoriale și articole din Meridianul Cultural Românesc și Meridianul de Iași – Vaslui – Bacău.

„Lui Dumitru Marin, tecucean ca și mine, cu urări de succes în munca sa științifică”

*Academician Iorgu Iordan,
MEMORII, (1977)
ianuarie 1977*

Editorialist: Editoriale, articole, eseuri, Pim, Iași, 2018, 184 p.

6. Istorie culturală:

– **TV.V. - 15... explozia**, 556 p. (2006), istorie, cultură, roman picaresc;

– **Tv.V. - Vaslui - România - Europa**, 256 p. (2011), istorie, mijloace mass-media, autoritate.

– **25 - TV.V. (Istorie și cultură)**, 322 p. (2015), volum aniversativ despre Grupul de Presă și apariția TV.V.

– **75 D.V. Marin – Istorie, cultură, jurnalism**, Pim 2016, 166 p.

– **...77... Noduri culturale și semne amicale**, Pim, Iași, 2018, 398 p.

– **101 vasluieni, pentru 100 de ani**,/Valori identitare, Pim, Iași, 2019, 402 pag.

– **111 valori naționale dintr-un secol pentru Vaslui**, 2019, 512 p..

– **Bătălia pentru Vaslui: 222... Printre noi (!) – (Istorie culturală)** – Pim, Iași, 2020, 740 pag.

– **Marin 80/2021, Participări aniversative... ed.II, 378 p.**

”Stimate domnule Marin [...] doresc să îmi exprim satisfacția de a vedea, în activitatea gazetărească și civică a domniei voastre, confirmarea convingerilor de care am fost animați, în zilele dificile de după Revoluția din Decembrie 1989, toți cei care am pus bazele unei Români democratice.”

*Ion Iliescu,
Președinte de Onoare al P.S.D.
Președintele României 1989 - 1996,
2000 – 2004*

7. Istoria învățământului:

– „Evoluția învățământului vasluian până la 1859” (1980), extras + volum;

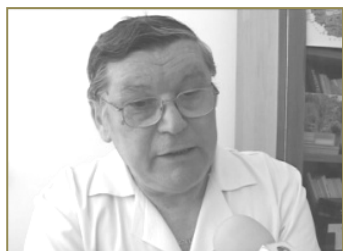
– „170 de ani de învățământ public la Vaslui” (2011), extras. Numeroase simpozioane în județele Moldovei.

– **ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI MERIT VASLUIAN - Eșantion din învățământul românesc (I)**, ed. PIM, Iași, 2016, 154 pag.

– Sute de articole în Meridianul de Iași-Vaslui-Bacău.

– Zeci de articole în Meridianul Cultural Românesc.

„...meritul ctitorului acestui mozaic cultural,

profesorul doctor Dumitru Marin, este unul remarcabil. Împreună cu o sumă de contributori de elită fiecare număr prin paginile sale (MCR) se constituie într-o adevărată frescă a tinereții, vigoriei și creativității pe care această

străveche cultură o dovedește.. Distribuția ei în cele patru zări poate deveni un mesager a ceea ce Eminescu, și nu numai el, considera că ar fi misiunea istorică a românismului.”

*dr. în medicină Valeriu LUPU,
critic literar - Vaslui
(M.C.R. nr. 5/ 2016)*

8. Etnografie și folclor:

– Tudor Pamfile și Revista „Ion Creangă”, (etnofolcloristică) 294 p. (1998), curentul arhivistic; „contribuie la recuperarea integrală a acestui prețios element de patrimoniu”...

- Iordan Datcu, „Dicționarul etnologilor români” (p. 65).

– „Considerații privind cântecul popular” (1974), extras; primul studiu de gen.

– „Importanța Revistei „ION CREANGĂ” în folclorul românesc”, teză doctorat (1998), ample noutăți și documente inedite.

– **OFİTERUL FOLCLORIST**, Medalion istorico-literar, **M.C.R., an III, nr. 1 (9), 2017, p123-124.**

– **Bârlad-Vaslui/Pamfile-Marin/ destine istorice**, Pim, Iași, 2017, 184 p.

– „**Curentul Cultural - Informațional**” (serial 2011 - 2016 în ziarul Meridianul);

– **OPERA MAGNA 1** (Folcloristica), Pim, Iași, 2020, 614 pag.

– Articole, reportaje, editoriale în principale ziare și reviste ale vremii.

„Dumitru V. Marin a dovedit ambiții mult mai mari

decât cercetarea etno-folclorică, aspirând a fi polivalent: om politic (consilier județean și candidat la alegerile de primari din partea PNL), ziarist, prozator (autor al unui roman sentimental, cu titlu metaforic, Zăpadă pe flori de cireș), întemeietor al unui trust de presă, Cvintet TE-RA (cuprinzând televiziune, radio, ziar)...

Dumitru V. Marin nu s-a mulțumit însă nici cu a fi un abil om pragmatic, reușind să reziste intemperțiilor din presa postdecembristă, ci s-a încercat să și teoretizeze inițiativa sa culturală, considerând că a pus umărul, și pe această cale, la întemeierea unui „curent cultural informațional” în județul Vaslui, aproape unic în țară...”

*Prof. dr. Theodor CODREANU,
scriitor, critic literar*

9. Reportaje și memorii de călătorie:

– **Editoriale valabile din vremuri regretabile**, 258 p. (2013), texte variate, considerații socio - economice; Premiata de UZPR în 2014.

– „**Spirale**” internaționale - Vasluieni pe spițe din roata istoriei, 208 p. - (2013), vultele muncii de jurnalist;

– **PRIMARII, ca niște oameni acolo, și ei**, 338 p. (2014).
Interviuri cu 50 de primari ieșeni.

– Ceaușescu -... - Bășescu - Mitterand - Snegur - Iliescu - Lucinski - Constantinescu - Regele Mihai I, - evocări de reporter - 188 p. (2014). Interviuri cu 9 președinți de stat, prim-miniștri, capi ai bisericii.

– **Jale și eroism românesc la Cotul Donului... și după!/Unice performanțe jurnalistice/** Ediția a I-a, Pim, Iași 2019, 274 pag. și Ediția a II-a, Pim, Iași, 2020, 305 pag.

– **OPERA MAGNA 4**, Iași, Pim, 2021, 506 pag. :De la Ceaușescu... la Iohannis/istorie în oglindă afectivă.

– **Reportaje și Editoriale, OPERA MAGNA 5**, – cartea nr 51 – Ed. Pim, Iași, 2021, 704 p.

„Numele prestigiosului profesor doctor DUMITRU V.

MARIN este legat pe veșnicie de cultura județului Vaslui, întrucât el a fost cel care mulți ani a asigurat în această zonă o activitate cultural-istorică, jurnalistică și etnografică extrem de consistentă. Distinsul Profesor este cel care a lucrat mereu la zidirea fundamentelor culturale

ale cetății Vasluiului și, în general, ale județului Vaslui, contribuind la cristalizarea unui spirit autohton și la afirmarea unor personalități culturale locale, fapt pentru care oricând el își merită lauda și cinstirea noastră, a tuturor. Azi și mâine.”

*dr. în istorie Laurențiu CHIRIAC - Vaslui
(M.C.R. nr. 5/ 2016)*

10. Editor: - Tudor Pamfile - Basme (1976);

**La consfătuire,
Onești, 1971**

– **Ziarul Meridianul** (1996 →),
Teleradioeveniment (1993/94)

– **T.V.V., Unison Radio Bârlad** și www.tvv.ro (1990 →)

– **Revista Meridianul Cultural Românesc** (1 febr. 2015→) -
director-fondator, editor, critic literar;

– **Revista Onyx** - revistă de literatură, civilizație și atitudine,
director, editor, redactor. (2014)

„Mare mi-a fost bucuria când m-a anunțat că intenționează să scoată o revistă intitulată „Meridianul Cultural Românesc”, ceea ce s-a și întâmplat începând cu anul 2015, [...], cu o tematică interesantă, captivantă și diversificată, aflându-mă și eu printre autorii articolelor de biologie. Văzând ce probleme abordează revista, m-a interesat cine este directorul. După cele citite, pot afirma că este o personalitate marcantă a Culturii românești, un om de aleasă ținută intelectuală, o figură reprezentativă a ziaristilor vasluieni și români, un scriitor cunoscut și apreciat pentru întreaga sa activitate editorială, în toată lumea.”

15 martie 2016

*Academician Constantin Toma
Profesor la Facultatea de Biologie Iași.*

11. Constructorul și îndrumătorul!

- Construirea școlilor din Stejarii-Iași, Măcărești-Iași, a Școlii noi din Văleni-Vaslui și stadionul local,
- Coordonator la construirea Căminelor Culturale de la Berezeni, Dragomirești, diriginte de șantier la Casa de Cultură Vaslui,
- Coordonarea lucrărilor la amplasarea Statuiei lui Ștefan cel Mare de la Băcăoani - Vaslui. A prezentat Statuia în fața lui N. Ceaușescu, Casa Scânteii, București, 1973.
- Sprijin la turnarea filmului Ștefan cel Mare – Vaslui
- Introducerea Cataloagelor alfabetice și tematice, a Clasificării zecimale în Biblioteci, ca inspector de specialitate între 1970-1974 la C.J.C.A. Vaslui,
- Înregistrarea fonetică a primelor 3 ediții ale F.N.U.C.T. (Festivalul Umorului)
- Ca antrenor, formarea echipei de fotbal jr. Moldosin-Vaslui, arbitru de fotbal între 1974 – 1979.

– Concurent, medaliat cu aur, argint, bronz, la lupte libere (Pașcani), oină, volei și alte jocuri sportive (Iași), aruncarea greutății, Iași, vicecampion național la lupte, Iași, 16 dec. 1962. În toate cazurile și conducătorul echipelor.

– Instructor de formații și ansambluri artistice, cu rezultate regionale, din jud. Iași și Vaslui.

– Creatorul și conducătorul singurei școli de presă din jud. Vaslui, circa 500 de candidați pe lângă Tv. Vaslui între 1990 – 2019.

– A condus cenacluri literare, cel mai cunoscut „Mugurel” 74 (15 ani), cel mai reprezentativ (Cenaclul) „Asociația Creatorilor Vasluieni” (A.C.V.), 1966 și după 1989.

– A îndrumat zeci de ani elevi la Sesiuni Științifice, întorși numai cu Locul I. A lansat poeți și scriitori de valoare națională.

– A fost organizator la Festivalul Umorului „C. Tănase” Vaslui, primele 3 ediții (1970 - 1974), a organizat 3 ediții ale Festivalului Fanfarelor, Vaslui, 1971, 1972, 1973; a organizat 2 ediții ale Festivalului Național de dans modern Fantastic Dance, 1993, 1994; printre organizatorii Festivalului Obiceiurilor la Vaslui, la începuturi; a inițiat și organizat Gala ziariștilor profesioniști, 2 ediții, și 2 „județene” Cupa TVV la fotbal; Festivalul Tip-top minitop, două ediții; foarte multe Simpozioane interjudețene; a organizat și condus 6 ediții ale Simpozionului Național „Omagiu Cărții Vasluiene” (2013, 2015, 2017, 2018, 2019). A scos 3 reviste, 2 ziare, 2 posturi de radio și 1 TV (și online); 31 (azi, 53) de cărți tipărite.

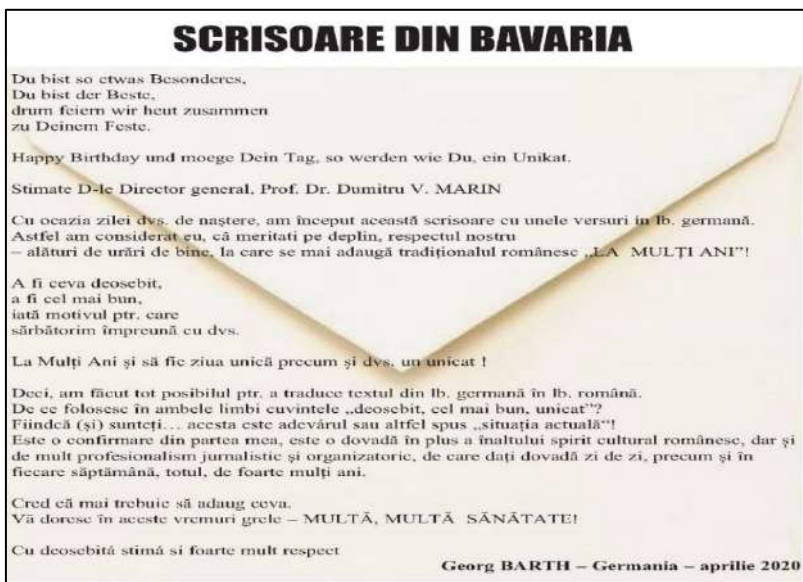
„Renunitul Albert Einstein, născut la ULM – deci pe malurile Dunării spunea: „Încearcă să fii un om de valoare și mai puțin un om de succes”

Cu o astfel de gândire, am avut ocazia să cunosc și eu, un adevărat om de valoare culturală! Vorbesc despre Dl. Prof. Dr. Dumitru V. MARIN din VASLUI, Director-Fondator al Revistei “MERIDIANUL CULTURAL

ROMÂNESC” – în lb. germană: RUMÄNISCHER KULTUR MERIDIAN”

Georg Barth, 22.02.2017, Passau, landul Bavariei, Germania

12. Important om politic în jud. Vaslui, 1989 - 2016: președintele Federației Ecologiste din România, filiala Vaslui, 18 ani, a Partidului Verde în prezent; **Consilier județean 5 mandate**, Candidat la Senat, Camera Deputaților, Consiliul Județean, Consiliul Local, Primăria Vaslui, vicepreședinte al Acțiunii Populare, propus de liberali candidat la Primăria Vaslui în alegerile din iunie 2008. Multiple prezențe naționale și internaționale culturale și politice. Contacte, interviuri și colaborări cu toate marile personalități politice și culturale naționale ale timpului (1990 –).

„L-am cunoscut pe profesorul dr. Dumitru Marin cu ocazia unei întâlniri la Vaslui cu reprezentanți ai societății civile și simpatizanți ai Convenției Democratice, înainte de alegerile din

1996, când i-am acordat și un interviu pentru postul de radio și televiziune pe care îl conducea.

Pe vremea aceea, Vasluiul era considerat un fief absolut al PDSR-ului, era numit „județul roșu” și a avea alte opinii decât majoritatea însemna un act de curaj. Era vorba de curajul unui om care înțelesese să facă presă adevărată, dar în același timp angajată în slujba unor valori democratice în care credea... Bun organizator, activ și integrat în comunitate...”

*Prof. dr. Emil Constantinescu,
Președintele României 1996 - 2000
(„MARIN - 70”, Ed. PIM, Iași, 2011, p. 7)*

13. Acțiuni culturale interjudețene și naționale:

Simpozion MARIN 70 - Gelu Bichineț, D.V. Marin, Levente Csaba Szekely, Alexandru Ionescu, Adi Cristi, Corneliu Bichineț

– Interviuri la Televiziunea Canadiană, B.B.C., Televiziunea Națională din Chișinău, Captalan, Tele 7 abc, Deutsche Welle, Vocea Americii etc.

– Pagini speciale în „Evenimentul Zilei”, alte articole în „Deșteptarea”, „Ziarul de Bacău”, „Tecuceanul”, „Booklook”, „Meridianul Iași-Vaslui-Bacău” ș.a.

– Acțiuni culturale 2014: **Omagiu Cărții Vasluiene** - Vineri, 25 octombrie 2013; Simpozioane Interjudețene: **Românești** - Miercuri, 15 ianuarie 2014; **Hârlău** - Joi, 23 ianuarie 2014; **Prisăcani** - Joi, 30 ianuarie 2014; **Bârnova** - Miercuri, 27 februarie 2014; **Bârlad** - Joi, 13 martie 2014; **Iași** - Colegiul „Costache Negruzzi”, Luni, 7 aprilie 2014; **Ivești** - Luni, 21 aprilie

2014; **Podu - Turcului** - Joi, 29 mai 2014; **Iași** - Vineri, 30 mai 2014, Univ. „Al. I. Cuza” (Ștefan Zeletin); **Prisăcani - 22 - 24 august 2014; Ciortestei - 29 și 30 august 2014; Lungani - Marți, 23 septembrie 2014 altele în 2015-2016; Bacău** - Colegiul Național „Gheorghe Vrânceanu”, Vineri, 10 octombrie 2014; **Țepu - Galați**, Duminică, 26 octombrie 2014; **Sat Frumușelu, com. Glăvănești, jud. Bacău** - Sâmbătă, 8 noiembrie 2014; Băcani - Vaslui, (28.11.2015), **Omagiu Cărții Vasluiene, Ediția a II-a** - Luni, 26 octombrie 2015. **Colegiul Național „Costache Negruzzi” Iași** - 29 ianuarie 2016 („Iași - Meridiane Culturale”); **Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu”, Colegiul Economic „Anghel Rugină” și Liceul Tehnologic „Ion Mincu”** - Vineri 15 ianuarie 2016 („Simpozion „Mihai Eminescu în liceele vasluiene”). Orele 10:00, 13:00, 16:00 - Întâlniri cu redactorii Grupului de presă, ALPI și scriitorii din Bacău. **Colegiul Național „Vasile Alecsandri” Bacău** - vineri, 1 aprilie 2016 (Simpozion Interjudețean - Lansare Revista M.C.R. nr. 5, volumul „Învățământ și merit vasluian”, „25 - TV.V. - Istorie și cultură”). Joi, 21 aprilie 2016, **Simpozion Național „D.V. Marin și contemporaneitatea” – Vaslui. „OMAGIU CĂRȚII ȘI CULTURII VASLUIENE, ed. a III-a, vineri, 5.05.2017, Centrul Cultural „Alexandra Nechita”, Simpozion Național (partic.din Bacău, Iași, București, Slobozia, jud. Vaslui).**

Aniversarea Meridianului... la 20 de ani, 26-27 sept. 2016, la Vaslui (Biblioteca Județeană), Iași (Colegiul Național NEGRUZZI), Vaslui, Liceul Ștefan Procopiu (oct. 2016). Lansare M.C.R. la Iași (Lic. Negruzzi, C.C.D. ș.a.), 2016, 2017, Bacău, Bârlad, Huși, Vaslui, 2018, sept. Vaslui.

LANSAREA M.C.R. în adunări publice, cu mii de participanți, Băcani, Bogdănești, Bălțați (Iași), Lungani (Iași) Duda Epureni, Vaslui și alte 8 localități, în 2018., 2019 ș.a.

Lansări repetate, în ultimii 6 ani, la ALPI, Iași.

„MERIDIANE CULTURALE LA IASI - Luni, 27.03.2017 s-a desfășurat la Iași, la Casa Corpului Didactic,

*lansarea numărului (comasat) 7-8 din Revista deja celebră, **MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC**, revistă care apare, prin străduința exclusivă a directorului grupului de presă **CVINTET TE-RA**, prof. dr. **DUMITRU V. MARIN**. Revista beneficiază de un colectiv redacțional ales: profesori, oameni de cultură și știință.*

*Încep cu gândurile noastre de grațitudine pentru efortul de a veni la Iași, pentru atmosfera culturală creată, prin prezența scriitorilor și oamenilor de cultură în mijlocul elevilor, aflați în **SĂPTĂMÂNA ALTFEL**, participanți la manifestare, dar mai ales prin poarta deschisă pentru tinerele talente din diversele școli ieșene implicate.*

Spre deosebire de evenimentele exclusive dedicate Colegiului Național “Costache Negruzzi”, au venit la manifestarea, organizată în parteneriat cu Casa Corpului Didactic “Spiru Haret” Iași: “Liceul Tehnologic de Mecatronică și Automatizări”, profesor - coordonator Alina Teodora Vartolomei, Colegiul Tehnic “Gheorghe Asachi”, coordonator bibliotecar Oana Epure, Școala gimnazială “Ion Creangă”, coordonator profesor Alina Fîntînaru, Școala Normală “Vasile Lupu”. Am admirat, așadar, elevii îndrăgostiți de poezie, de la clasa a VII a, liceu, pe care nimeni nu i-a obligat să se implice! Au făcut-o de bună voie! Câștigul a fost în totalitate al acestor copii!

Scriitorii prezenți au făcut o atmosferă de zile mari,.

Prof. dr. Dumitru V. MARIN a prezentat, modest, propria activitate, elevii receptând mesajul prin care munca te susține în viață iar din punct de vedere patriotic, apărarea Limbii Române, în țară și străinătate, poate deveni o deviză de viață!

„Să știți că aveți o șansă nemaipomenită să participați la un eveniment cultural. Dați-mi voie să vă spun că mă simt ca și dumneavoastră elev. Să nu creadă cineva că noi, cei prezenți aici, suntem „bătrâni”. Nu! Noi suntem tot tineri, dar unii de mai multă vreme. Cel mai tânăr dintre noi este profesorul Mircea Varvara, fostul meu profesor de acum mulți ani. Când l-am anunțat astăzi, a zis: „Domnule, vin!” Mulțumesc domnule profesor, pentru că, prin prezența dumneavoastră alături de mine, aici, mă simt la vârsta celor tineri, din aceasta sală. Printre altele, țin să vă spun că noi trăim o vreme în care se petrece așa o transformare a limbii române încât ea va dispărea. Academicianul Eugen Simion spunea că în vreo 200-300 de ani, vor mai exista două sau trei limbi pe pământ. Eu spun că în mai puțin de 30 de ani va fi așa o modificare de nu ne vom înțelege între noi. Scrie și în ziarul Meridianul că Mihail Sadoveanu, acum 100 de ani, se mai înțelegea cu românii lui dar nu s-ar înțelege cu noi nicicum pentru că opera lui a devenit operă de arhivă, nu este funcțională la ora actuală ca model de limbă. Unii vorbim de poezii actuali, alții de scriitorii actuali dar ne place, mie cel puțin îmi place, să vorbim despre scriitorii care apără limba română, pentru că de când este limba română, de 2000 de ani, niciodată nu au fost mijloace de influențare așa de agresive ca cele de astăzi. Altădată, noi românii aveam un cuvânt care ne caracteriza: „Bă, mergi acasă? - Îhî” Îhî era acceptul. „Acum, ești bine? - Ok” prin urmare sunt multe, multe exemple care arată că limbajul din calculator, dacă nu-l știi, nu știi o brumă de engleză, nu ai ce căuta pe-acolo. Asistăm și la

*pericolul dispariției poporului român, din care peste 3 milioane au șters-o peste granițe și deși în mintea lor există materie cenușie ,eu am niște elevi de-ai mei poeți - buni poeți, s-au dus să măture prin Roma și prin alte părți. Noi încercăm prin revista **MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC** să diminuăm acest pericol. Revista **MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC** se duce în 23 de capitale europene, în vreo 250 de locuri din România și recordul pe care de asemenea îl invoc, avem 73 de scriitori din străinătate și în total 292 de colaboratori. În vecii vecilor n-o să mai întâlnești așa ceva. Orice revistă din țara Românească se chinuie între 20 și 40.” a spus prof. dr. Dumitru V. MARIN.*

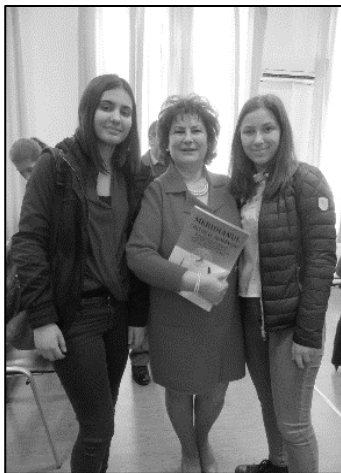

Comandorul de aviație, MIHAI BATOG BUJENIȚĂ, a vorbit despre misiunea deloc ușoară, dar cu multă noblețe sufletească, de a scrie o revistă, de a o lansa în paisprezece țări și ne-a invitat la ședințele Cenaclului “Păstorel”, invitație pe care o vom onora. „Onorat auditoriu ca să scoți o revistă trebuie să fii nebun. Unii din acei frumoși nebuni, nu prin ei înșiși ci prin faptele lor este domnul profesor. Ai de luptat cu tot felul de adversități, invidii, răutăți, tot ce umple paharul mâhnirii noastre, în această lume. Îți vor trebui bani ca să scoți revista, timp, muncă, asiduitate dar mai ales, niște oameni pe care să-i convingi, cei care fac parte din colegiile de redacție, pe care să-i convingi că tu vrei, poți și meriți. Ei bine, în acest sens domnul Marin a cucerit. E destul de dificil totuși să aduni un colectiv de oameni de valoare. Aici sunt și profesori doctori universitari și doctori în științe, oameni cu titluri, cu profesii deosebite cu toate onorurile pe care societatea le dă celui care produce ceva. Nu mă voi lăuda ce titluri am eu, pentru că sunt cu mult în urma domnului Marin, vă va spune el și o parte dintre ale lui sunt și ale mele. Nu uitați să râdeți. Râsul nu îngrașă, nu are E-uri, vă menține tonusul, vă menține înălțimea spirituală la care fiecare

dintre noi trebuie să fie. Ignorăm în bună măsură problemele care ne pot afecta. De aceea, eu, vă invit întotdeauna la Cenaclul nostru. În fiecare duminică, la ora 10, la Biblioteca Județeană. Ne-au venit niște moșnegi acolo și ne simțim ferice pentru că în primul rând comunicăm. Este foarte importantă comunicarea pe care am redus-o cu toții la eternul „like”, „share”. Oameni buni, comunicarea este între oameni, prin cuvânt, prin expresia figurii.” a spus Mihai Batog BUJENIȚĂ.

Au recitat, la manifestare, poetul VASILE LARCO și actorul EMIL GNATENCO, oameni de o sensibilitate de nedescris, dăruieți de Dumnezeu cu transmiterea mesajului poetic, rupt de realitatea cotidiană, mesaj care te înalță și transpune într-o lume mai bună. Vă mulțumim!

Printre alți participanți de seamă au fost poeta și pictorița Viorica Bordianu, soții Valentina și Valeriu Lupu și profesorul Mircea Varvara.

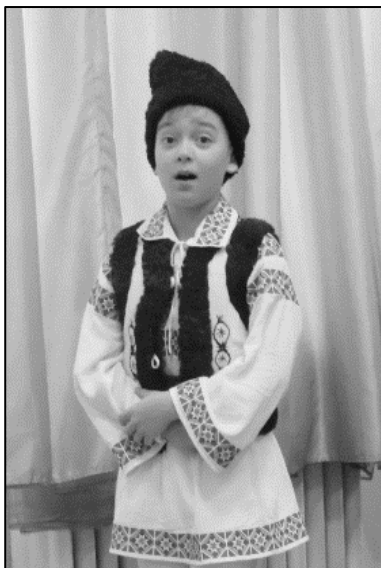
Eleva NAOMI RANGHIUC a citit din propriile creații. Pregătită de profesor Alina Fîntînaru, de la Școala gimnazială Ion Creangă din Iași ne-a făcut să vedem că misiunea de dascăl se împlinește dacă elevii noștri sunt receptivi, deschiși ideilor frumoase, ca Naomi.

Elevul PĂDURARIU ȘTEFAN RADU, pregătit de dna bibliotecară Oana Epure, de la Colegiul Tehnic “Gheorghe Asachi” a citit din propriile creații

transpunându-și ideile prin care receptează lumea în care trăiește iar elevele Liceului “Mihai Eminescu”, COMANDATU CLEMENTINA și HRESTIC MARIA LUIZA au recitat din cel mai recent număr al revistei **MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC**.

Activitatea s-a încheiat cu elevul ALEXANDRU

URSACHE, pregătit de profesor CLAUDIA MARTINICĂ, care ne-a cântat și încântat cu un cântec românesc pe care regret că nu îl pot expune în aceste rânduri decât ca dăruire la cel mai mare potențial pe care îl poate avea un copil de 9 ani. Îl felicităm și sperăm să-l vedem pe marile scene ale orașului cât mai curând.

Cuvântul meu de mulțumire îi este adresat dlui director al Casei Corpului Didactic "Spiru Haret" Iași, SILVIU IORDACHE, pentru facilitarea întâlnirii unor generații diferite într-un același scop: Dragostea pentru Limba Română!

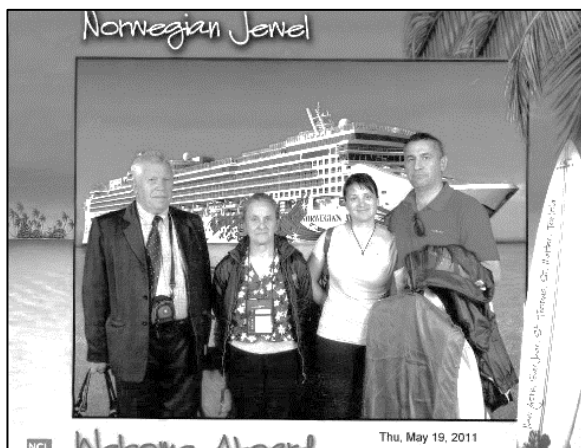
Vă mulțumim tuturor și urăm Revistei Internaționale **MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC** cât mai multe și frumoase numere!

A consemnat,
Prof. dr. Monica Luminița COZMEI"
Articol apărut în ziarul Meridianul
de joi 30 martie 2017

„Un om fără odihnă și fără astâmpăr, pe care l-am cunoscut în anii de după Revoluția din 1989, unul dintre cei condamnați să construiască.”
jurnalist, Alexandru Mironov,
scriitor, fost ministru
(„MARIN - 70”, Ed. PIM, Iași,
2011, p. 73)

14. Reprezentări internaționale, Depart. Tournenre

(Reprez. grupului de la Miclești, jud. Vaslui, interviu cu Prefectul, manifestare Cult. la Casa de cultură din Neuille Pompierre de lângă orașul Tour), Strassbourg (1999, cu grupul, primit de Secret.gen al Comisiei Europene, Marie Trautman, interviu și dineu oferit in sala de festivități a Primăriei din Strassbourg) Budapesta (2 dec. 2001, Internaționala Ecologistă, președintele delegației ecologiste românești. Tratative de 2 ore cu președintele ecologist german și Ministru de Externe, Ioscha Fischer, Hotel Budapesta), Montreal (Invitat al Televiziunii Canadiene), Chișinău (Participant-invitat la Congresul ecologiștilor de către președintele Ioan Dediu, Discuții ample la Ministerul Culturii cu Ion Ungureanu, Stabilirea legăturii cu Nicolae Dabija, președ. Uniunii Scriitorilor din Moldova, materiale de presă și protocoale semnate, Uniunea Ziariștilor din Balcani (Timișoara, printre inițiatori și primii semnatori), Transnistria (Tighina, Dubăsari, Soroca, în timpul luptelor declanșate după vizita lui Ion Iliescu și Adrian Năstase, urmate de autoproclamarea Independenței Republicii Transnistriene. Intervi cu președintele Igor Smirnov).

Relație de prietenie specială cu Președintele Republicii Moldova, Mircea Snegur de mai multe ori interviuat.

Filmări și transmisii în direct din 32 de țări. Recunoaștere internațională confirmată prin M.C.R., unde colaborează 176 de scriitori străini. Prezență activă în mediul VIRTUAL și în Cenaclul internațional Destine literare, Montreal. Membru ASRAN.

„Dumitru Marin, a avut prioritate în mass-media vasluiană, iar eu cred că și în cea din toată Moldova de dincoace și de dincolo de vremelnica graniță”

*prof. dr. Mihai Miron
Meridianul..., aprilie 2016*

15. Referințe:

- MARIN 70 - Volum omagial, 210 p. (2011);
- MARIN D. V. - Opera în câmpul critic și valoric, 202 p. (2013).
- Iordan Datcu - Dicționarul etnologilor români, Ed. SAECULUM I.O., București, 1998: MARIN, Dumitru V., pp. 65 - 66;
- Istoria Jurnalismului din România în date, Enciclopedie cronologică, ed. Polirom, Volum coordonat de Marian Petcu (pag. 514, 655, 902, 910, 930, 936, 945, 965 și 1002).
- Enciclopedia Personalităților din România, ed. a V-a, 2010, Hubners Who is Who, p. 790.
- Personalități băcăuane, vol. VII, Cornel Galben, 2014 pag. 142-149;
- Alte dicționare ale personalităților în județele Vaslui, Galați, Bacău, total 13. Alte reviste și ziare.
- Biblioteca județeană Vaslui: **Biobibliografie „DUMITRU V. MARIN la 70 de ani”** (2011);
- Biblioteca județeană Bacău - Catalog internațional - **Geografie spirituală; D.V.Marin.**
  - Vasile Ghica - „Nasc și la Tecuci oameni”. (Tecuci), Dicționar personalități (2008).
  - Monografia Popricani, jud. Iași - 18 noiembrie 2013.
  - MARIN D.V. CONTEMPORANUL NOSTRU (virtual, 2014).– 75 - D.V. MARIN (istorie - cultură - jurnalism), Volum omagial, ed. PIM, Iași, 2016.

- Uniunea Ziariștilor Profesioniști - **Dumitru V. Marin - Om, operă, prezență** - Ed. PIM, Iași, 2015 (92 pag. - reeditare 72 pag.).
- Uniunea Ziariștilor Profesioniști - **Operă și viață pentru Vaslui - România/ Dumitru V. Marin** - Ed. PIM, Iași, 2015 (52 pag.).
- B. Negoescu, (Benone Neagoe) **Tinerete fără bătrânețe**, Revista UZPR, nr.3/vară, 2016, p.25.
- **Supliment omagial literar – artistic, cu amici / La mulți ani, D.V.M -75, Pim,2016, 80 pag.**
- Articole omagiale și de analiză în Meridianul Iași-Vaslui-Bacău, în M.C.R., Deșteptarea - Bacău, BZI Iași.
- **C. Galben, Personalități băcăuane, DUMITRU V. MARIN**, Ateneu, nr.561, an 53, mai 2016, p.23, 2016
- **Ioan Dănilă, Limba ce-o vorbim...**, Deșteptarea, an XXVI, nr.7615/29.04.2016
- **Meridianul de Iași-Vaslui-Bacău**, în multe ediții, începând cu 1996, 26 septembrie.
- Ion N. OPREA **Dumitru V. Marin, DVM, de la un timp DVMZ – 75**, Luceafărul, Anul 8 - 2016, 27 aprilie, 2016.
- Materiale omagiale în M.C.R, Meridianul și alte publicații.
- Constantin Chirica, **Măcărești**, file de istorie, ed..Samia, Iași, 2013, 248 pag.
- **111 Valori naționale pentru Vaslui**, Ed. PIM, Iași, 2019, 512 p.
- **Recorduri, recorduri, numai ...recordurile, pentru memoria istoriei**, pliant, 3000 ex.,2018.
- **Bătălia pentru Vaslui**, Edit. Pim, Iași, 2020, 740 pag.

„...prin grația netului l-am cunoscut pe domnul D.V.

Marin care în meseria mea de inginer este acronimul nelipsitului instrument Digital-Volt-Metru. În cazul editorului din Vaslui, electronica este înlocuită cu o vastă activitate intelectuală, publicistică, didactică, posturi de radio, Director

în presă etc... iată o biografie impresionantă și bogată la extrem.”

*Cu amiciție, Adrian GRAUENFELS,
ASILR – Israel*

●

Despre OPERA MAGNA I – II – III... (1 noiembrie 2020):

„Gigantic, titanic, magnific, istoric, cultural, justițiar, recunoscător, dăruitor, impunător, înălțător, grațios și sincer înțelept părinte, o adevărată horă românească!”

●

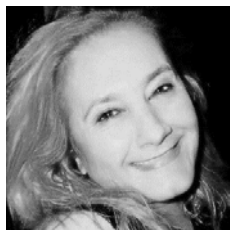
„Sunteți la înălțime! Ca de obicei, numere foarte bune. Se vede că munciți foarte mult.”

26 noiembrie 2020

Ben TODICĂ – Sydney, Australia

●

*„Dragi prieteni,
apare iarăși caruselul festiv al lui „Scriviamo...” (Să*

scriem), prieteni autori au colorat poezia cu o mie de nuanțe, întotdeauna sunt atât de mulți care își doresc să fie prezenți pe aceste pagini... La noi în Italia unde grupul trăiește, aceasta a devenit o întâlnire prestigioasă, atât de mulți, poate prea mulți, ar dori să-și pună semnătura sub poemele publicate! Se știe că acest lucru nu este posibil pentru toți deodată. Din nou mulțumim editorului pentru spațiul acordat, noi, din partea noastră, încercăm să oferim ce-i mai bun. O lectură plăcută! Ne veți citi atât în italiană, cât și în română. SCRIVIAMO se extinde cu fiecare zi mai mult. Vă îmbrățișez și pe curând.

Daniela STRACCAMORE – Italia, Scriviamo, Roma

(traducere în lb română: Rodi Vinau)

(M.C.R. nr.11/2017, p. 22)

●
„Stimate domnule profesor,

*Ce bucurie să vă vedem și să vă auzim
sâmbata trecută!*

*Și ce bucurie să primesc acest numar de
excepție al MERIDIANULUI CULTURAL
ROMÂNESC! Excepționala publicație, de înaltă
ținută culturală și mare complexitate.*

Felicitari din suflet!

Când mai veniți pe la Montreal? Vă așteptăm cu drag.”

Toată stima,

**Alexandru CETĂȚEANU, Destine Literare,
2 noiembrie 2020, Cenaclu international.**

16. Distincții:

- Ordinul Ziariștilor „aur” de 2 ori, Cetățean de onoare
în 3 județe, Numeroase Diplome de Onoare și Excelență,
oficiale și pentru merite sau participare.

– Diplome de onoare, conferite de Primăria Bârlad. Numeroase alte Primării din Moldova, Consiliul județean Vaslui și diverse culte religioase.

Primul Cetățean de onoare al comunei **Podu-Turcului, județul Bacău** (29 martie 2011); Cetățean de onoare al comunei **Prisăcani, județul Iași** (24 august 2014); Cetățean de onoare al comunei **Țepu, județul Galați** (30 septembrie 2014).

– Membru al *Ligii*

Scriitorilor din România, și *Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România*.

Stimate coleg, Profesor dr. Dumitru V. MARIN

Felicitări! În unanimitate, membrii Comitetului Executiv au votat pentru primirea dumneavoastră în ASRAN.

Bine ați venit în Asociația Scriitorilor Români din America de Nord. Va dorim succes în activitatea dumneavoastră.

PREȘEDINTE ASRAN,

Alex Cetateanu

„Dăruit, generos, autoritar cu măsură, iertător, învățător a condus cu bine „barca”, s-a descurcat, a reușit să-și pună copiii pe picioare. Adeseori gândindu-mă la copiii mei, îmi doresc să aibă un tată cum am avut și eu. Nu e puțin lucru să transformi copilul în matur și probabil ca până la urmă asta e cea mai mare realizare a unui individ în plan personal. Eu cred că el a reușit și în privința asta.[...]

*Av. Daniel Marin - Cernat,
(intemeietor TVV și „Unison Radio”, fiul mijlociu,
București, 29.03.2011
(„MARIN - 70”, Ed. PIM, Iași, 2011, p. 98)*

FILM: „A fost sau n-a fost” (filmul lui Corneliu Porumboiu, consacrat lui D.V.M., an 2006), premiat la Cannes ș.a., ș.a.î

D.V. MARIN / 28.04.1941
Profesor, etnolog, **JURNALIST**,
romancier, istoric, monografist, promotor
in cultură, sport, politică, media.
Triplu **RECORDMAN** mondial.
Lumină revărsată in lume: 51 de cărți,
ziare, reviste, televiziune, **RADIO**;
UNUL CONTRA MULTORA.

ICONOGRAFIE

Dumitru V. MARIN
Anul de debut
03.10.1957, Cl. a IX-a

TVV – Prima emisiune
24 decembrie 1990

Dumitru V. MARIN
03.08.1999

Dumitru V. MARIN
Văzut de Gheorghe Alupoai

**În fața lui Francois Mitterrand –
18 febr. 1991, Iași**

**30 aug. 1991,
Rep. Moldova - Chișinău,
Interviu cu preș. Mircea Snegur**

**Cu preș. Ion Iliescu,
1990, la Vălenii de Munte**

**Nov. 1996 –
Prima vizită a președintelui
Emil Constantinescu**

**Vaslui, mai 2004 - cu președintele
Emil Constantinescu**

**Dumitru V. Marin, Emil
Constantinescu, Dan Albescu
2 mai 2004, Vaslui, în atmosfera
electorală**

**Interviu cu Ion Rațiu,
la Vaslui, 1992**

**D.V. Marin - Traian Băsescu
În acțiune... în campanie electorală
noiembrie 2004**

**Octombrie 2007, Vaslui –
interviu cu Teodor Stoiloian,
președinte PD-L**

**2008, Primul ministru
Călin Popescu Țăriceanu,
în direct la TVV**

**Cu Jonathan Scheele,
în Studioul TV Vaslui,
15 nov. 2005**

**Interviu cu poeta Ana
Blandiana – 10 martie 1994**

Dumitru V. Marin și Primul ministru Nicolae Văcăroiu - 1992

2009, Interviu cu ministrul Economiei, Varujan Vosganian

martie 1992 – cu scriitorul Mircea Radu Iacoban

1992 - Cu Stela Popescu și Alexandru Arșinel

Cu primul ministru, Adrian Năstase în Studiul TV Vaslui, 2004

sept. 1993 - Interviu cu Anghel Rugină, somitate internațională

2009 - Interviu cu cântăreața
Matilda Pascal Cojocărița

2 iunie 2007, Vaslui - Cu Prințesa
Margareta și Prințul consort Radu Duda

9 iulie 2007, Todirești - Vaslui - interviu cu
Mitropolitul Ardealului, ÎPS Laurențiu Streza

2009 - interviu cu președintele CJ
Vaslui, Vasile Mihalachi

INTERNATIONAL PRESS CARD
CARTE INTERNAȚIONALĂ DE ZIARIST
Nr. 2585
The Union of Professional Journalists
from ROMANIA
Uniunea Ziaristilor Profesioniști

PRESS

Name, surname   Nume, prenume

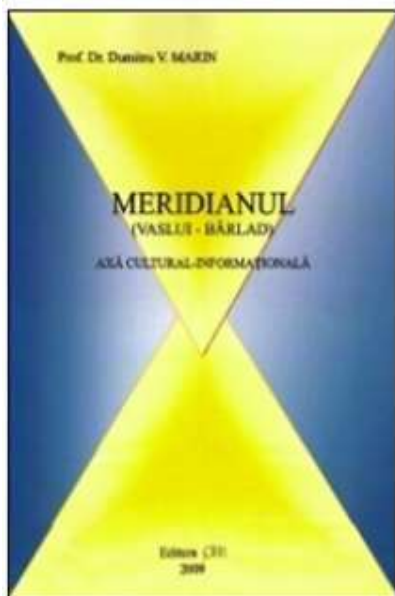
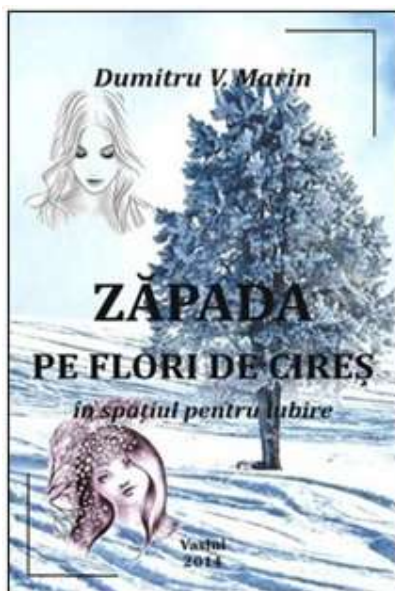
MARIN DUMITRU

is a professional journalist
Este ziarist(ă) profesionist(ă)

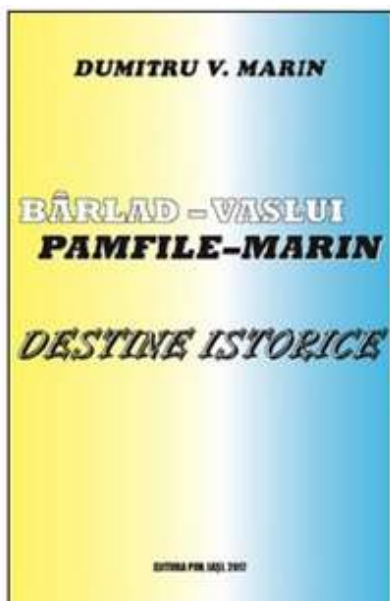

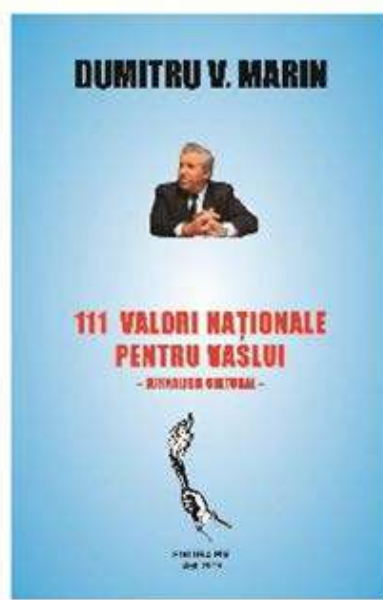
Numele Prenumele Adresa Locuința nr. 25 DUMITRU DUMITRU CODULUI ZIARIST		Nr. 7 Data emiterii 1992
---	--	--------------------------------

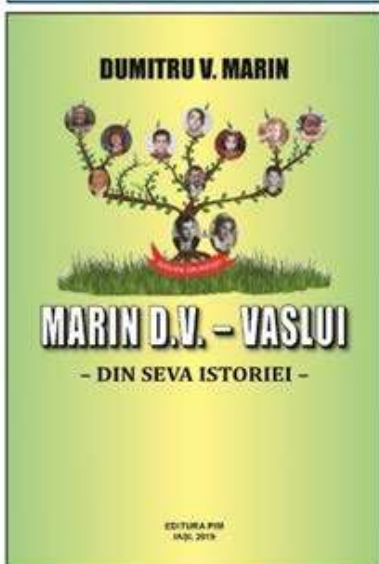
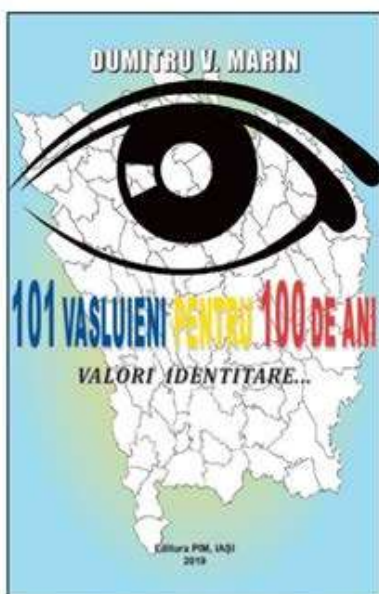
"S.C. GIVINTEL TERENI STUDIOUL DE TELEVIZIUNE SI RADIO VASLUI Strada Ștefan, cod Mare nr. 32 Telefon: 027352 / Telex: 012923	
Nr. 60 D.Nr. 00001 / Dumitru Funcția: DIRECTOR La: 17.08.2007 Data emiterii: 17.08.2007 DIRECTOR	

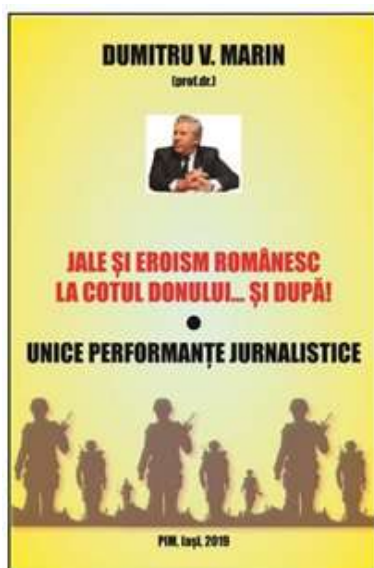

Uniunea Ziaristilor Profesioniști
din România
Filiala Vaslui

**Operă și viață pentru Vaslui - România
Dumitru V. MARIN**

Împreună cu discursurile sale, Vaslui - Iași - Bacău - București sau Kravaria - Iasiului, Londra - București, caștile și la dispoziția profesiei în manager, reporter, reporter în condițiile unei revoluții, revoluției, revoluției, raport și în diferite zone din viața publică, mai de seamă și în cadrul unor organizații culturale, București - Vaslui și în jurul și în cadrul de creație, dezvoltării unei ci, înalt, în altă...

(„MARIN 70”)

© 2019 UZP

Uniunea Ziaristilor Profesioniști
din România
Filiala Vaslui

**Dumitru V. MARIN - Zeletin
- Om, operă, prezență - (II)**

Împreună cu discursurile sale, Vaslui - Iași - Bacău - București sau Kravaria - Iasiului, Londra - București, caștile și la dispoziția profesiei în manager, reporter, reporter în condițiile unei revoluții, revoluției, revoluției, raport și în diferite zone din viața publică, mai de seamă și în cadrul unor organizații culturale, București - Vaslui și în jurul și în cadrul de creație, dezvoltării unei ci, înalt, în altă...

(„MARIN 70”)

Uniunea Ziaristilor Profesioniști
din România
The Union of Professional Journalists
in Romania

**DISTINCȚIA
CREDINȚĂ ȘI LOIALITATE**

se acordă
Domnului prof. dr. **Dumitru V. Marin**
Director General al grupului de presă CVINTET TE-PA - Vaslui
pentru devotăunea, perseverența, străduința
și puterea de a slăji actul jurnalistic și publicistic,
de-a lungul unei bogate cariere

București, 14 octombrie 2019

Dumitru V. Marin
Președinte UZP

Despre D.V.M. și opera sa:

„O operă pentru un timp și o ilustrare a unui mediu unic, viața care pulsează în editoriale, în cărțile sale și în filmul lui Porumboiu... un învingător prin muncă, merite naționale prin activitatea politică, autoritate morală, recunoscută. Afirm că a avut harul de A FACE!”

**Prof. Univ. Dr. Emil Constantinescu,
Președintele României, 1996 – 2000**

DIN PRESA TIMPULUI:

Cu toată siguranța: D.V. Marin este cel mai mare jurnalist vasluian din toate timpurile, pentru că:

1. Are o longevitate activă de excepție, peste 64 de ani în presă (debut: Steagul Roșu, 1957);

2. A realizat singurul grup de presă, simultan cu Televiziune, Radio (2 posturi), ziar **Meridianul de Iași-Vaslui-Bacău** și revista internațională **MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC**, aceasta, doar după 7 ani, în 28 de numere, având peste 803 colaboratori din toată lumea;

3. A publicat 53 de cărți, în mare majoritate de istorie culturală, a ridicat monumentele „**77... Noduri culturale și semne amicale**”, Iași, 2018, 398 pag. și „**101 vasluieni...**”; **Bătălia pentru Vaslui...** Iași, Pim, 2020, 740 pag., **Reportaje și editoriale**, Iași, Pim, 2021, 702 pag. **Opera magna** 1 – 7.

4. A reușit 3 recorduri mondiale, interviuri cu 9 (+ Johannis) șefi de stat, 16 prim miniștri, revistă dinspre jurnalismul cultural (difuzată în 4 continente, 32 de țări), la care se adaugă interviuri cu Papa Ioan Paul al II-lea, Înalte fețe bisericești, în frunte cu patriarhii Teoctist, Daniel, mitropoliți, episcopi, preoți. Ar trebui să se adauge sutele de manifestări cu public din județele Moldovei, Simpozioanele naționale „**Omagiu cărții și culturii vasluiene**” și multe altele (v. Pliantul „**Recorduri, Recorduri, Recorduri... numai recordurile, cica 10.000 ex.**);

5. A realizat o veritabilă școală de presă (când așa ceva nu exista) pentru că peste 500 de persoane au învățat câte ceva la noi (vârfuri: Pârvoiu, Sîmpetru, Striblea), tot ce există în județ s-a școlit aici;

6. A fost un actor politic important în județul Vaslui, timp de 30 de ani șef de partid-ecologist, în variante și perioade, candidat la Primărie, Consiliul Județean, Parlament (ambele camere);

7. A fost cumpătat și în deplină legalitate om de afaceri, spune că „nu sunt bogat dar nu sunt sărac”;

8. A întreținut atmosferă și relații afectiv-culturale cu peste 1080 de personalități din țară și de peste hotare (vezi, vol. „**111 valori naționale dintr-un secol pentru Vaslui – Jurnalism cultural**” (2019, 512 p.), mai ales după 1990, când a înființat primul post privat de televiziune din România, Licența 001/TV. „Pe mulți i-am făcut eu oameni, pe foarte mulți i-am ajutat și stimulat cu imaginea TV – radio – presă scrisă, să devină ceea ce sunt în 2022.”

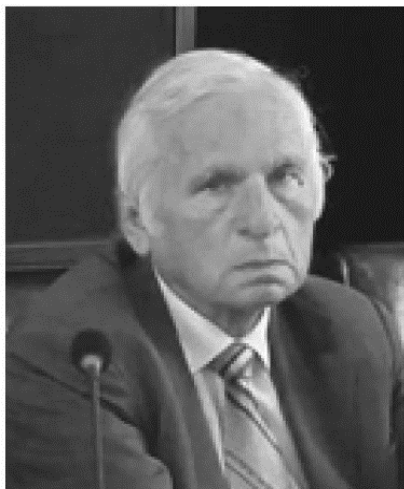
9. Singurul „Mecena” pentru cultură din județul Vaslui;

10. Are destui dușmani care să-l denigreze, inclusiv pentru emblema județului Vaslui, „**101 vasluieni pentru 100 de ani**” (Iași, 2019, 404 pag.), ori **111 valori naționale pentru Vaslui**, Iași, Pim, 2019, 512 pag., **Jale și eroism românesc la Cotu Donului... și după(!)**, Iași, Pim, 2020, 305 p., **Opera magna (folcloristica1)**, Pim Iași, 2020, 614 p., **Bătălia pentru Vaslui**, Pim, Iași, 2020, 740 de pagini, Marin 80, **Reportaje și Editoriale**, 702 p., **Opera Magna 1-7**, ș.a.

„LUMEA” LUI MARIN:

Prof. Univ. Dr. Alexandru IONESCU
București

Prof. Univ. Dr. Adrian FOCHI
Folclorist – București

Prof. Dr. Ing. Avram D. TUDOSIE
Academician A.O.Ș.R – Huși

Dr. în medicină Valeriu LUPU
Exeget – Vaslui

Prof. Ion Gh. PRICOP
Poet, scriitor – Duda Epureni, Vaslui

Prof. Costin CLIT
Istoric – Huși, Vaslui

Cmdr. Mihai BATOG-BUJENIȚĂ
Scriitor, epigramist – Iași

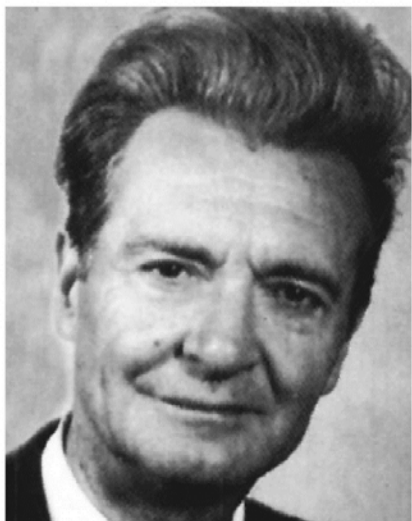
Prof. Univ. Dr. Ovidiu PAPANIMA
Folclorist – București

Prof. Dr. Docent Mihai POP
Academician – București

Gabriela Ana BALAN
Poetă – Bârlad

Prof. Univ. Dr. Vasile ADĂSCĂLIȚEI
Folclorist – Iași

Prof. Dr. Vicu MERLAN
Istoric – Huși, Vaslui

Georg BARTH
Ziarist – Passau, Germania

Ben TODICĂ
Ziarist, redactor emisiuni în limba
română Sydney, Australia

Ștefan RACOVITZĂ
Jurnalist – Geneva, Elveția

George FILIP
Poet – Montreal Canada

Prof. Dr. Theodor CODREANU
Critic literar – Huși, Vaslui

Publicație în limba de leu... Citește Meridianul și pe net la www.tv.ro!

Meridianul
Iași - Vaslui - Bacău

Siguranța Grup de Presă din Iași

DE SĂRBĂTOARE...

AVERTISMENT: numerele de pe 8, 22, 29 aprilie vor fi dedicate unei sărbători unice, pentru că numai o dată cu pas împiedicăm 90 de ani. Cred că merită. Va lua pe toți marșuri.

... Cu viziunea: music, poate un chiar mairano, cu siguranță și noi elemente de valoare din timpul celor 51 de ani de când m-am înrolat în sprinșul culturii, învâlmăntării, presii vachione.

Motivație: într-o bună tradiție provincială, celor care reușesc în plan local național și internațional îl se dă la cap cu toată necruțarea: a) în deplină practică de tip comunist, scrierilor face cariera, tot va fi numit, discreditat, minimizat... b) chiar aici cu ceva opere ca să nu se strice cu multitudine aliate în poziții profitabile (ca la Muzeu, de pildă), se face a nu ști despre realizările de excepție ale unuia numit D.N. Marin. Și, cum nu era sperat, dar... se simțeau c) posibilități oficialități a ascendența mare personalitate jurnalistică nu există, mai ales că a mai criticat pe unii și pe alții. Pot că vedea ceva peste puterile lor de înțelegere? d) De ani mulți disocumul comunistă mă ocultează și mi îndepărtează prietenii cu amenințări sau fobosul materiale. N-am intrat în gheumul lor de viermi necropșini la muncă, dar cu spor la (fără hospitalului) rămân, deci, unul contra multora.

Realități literare/culturale literare: în cel deșpanat am, la căsă ară, promie, victorie an, dacă ai fi greși cu ceva... mă infundau știa de mult. Așa că:

– Am împușcat în lume (nu numai la Vaslui, de unde puteam plăca de multe ori și cu mari avantaje bierății) cultură, știință, jurnalism, omiește chiar dacă m-au denigrat, ferat, injurati. Pe cei mai mari dușmani ai mei din presă laun înșani eu, cu grupul mea de presă frecvență de peste 500 de timări.

– Raportez tuturor că la împlinirea celor 90 de ani, tipăresc 50 (chiar 51) de cărți, în starea de revista internațională, țiar, TVV.

Continuare la pagina 2

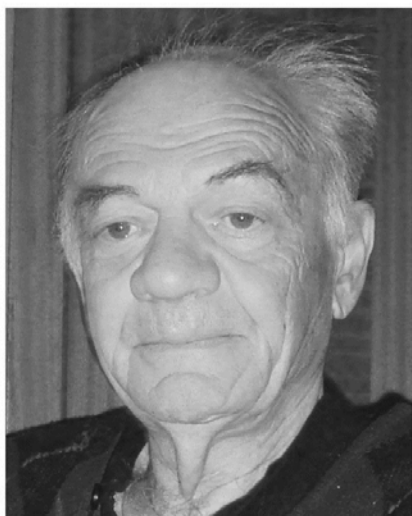
Prof. Dr. Laurențiu CHIRIAC
Istoric – Vaslui

Cătălin ȘIMPETRU
Ziarist, tehnoredactor – Vaslui

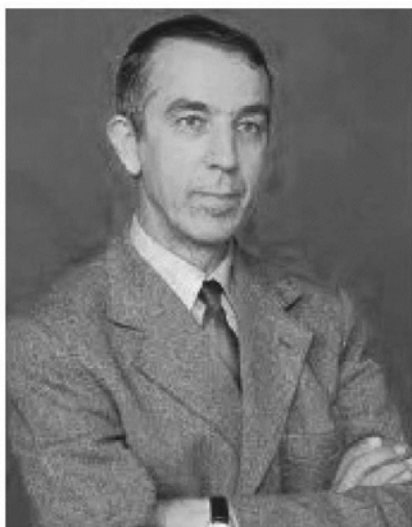
Ing. Mihai CABA
Scriitor – Iași

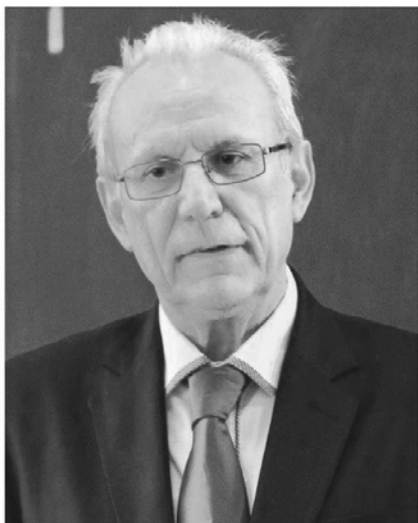
Eugen DEUTSCH
Scriitor – Iași

Ing. Dr. Dumitru BRĂNEANU
Scriitor, Președinte USR Bacău – Bacău

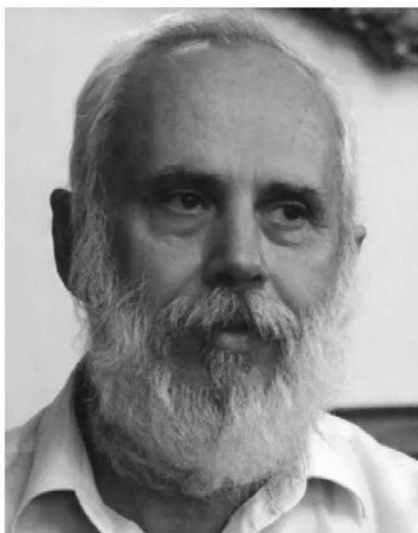
Prof. Univ. Dr. Ioan DĂNILĂ
Univ. Bacău, membru USR – Bacău

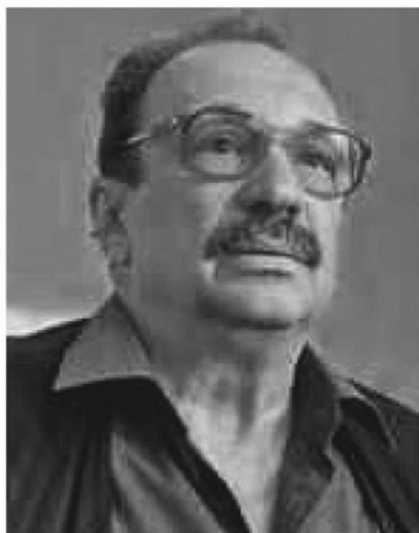
Doru Dinu GLĂVAN
Președinte UZPR – București

Prof. Univ. Dr. Daniela GÎFU
Membru USR, jurnalistă – Iași

Cornel GALBEN
Scriitor, monografist – Bacău

Prof. Univ. Dr. Mihai MIRON
Membru USR, ziarist – București

LUMEA CEA MICĂ

Ștefan Alexandru MARIN
n. 2008

Ana Iulia MARIN
n. 2008

Eva Maria MARIN
n. 2011

Vlad Ioan MARIN
n. 2012

Rareș MARIN
n. 2018

Vasluiul văzut de sus!
Sursa foto: facebook.com Orasul Vaslui

**Sediul redacției Revistei, a Ziarului, a Radioului și
a TVV online.**
Str. Frunzelor, nr. 2, Vaslui – România.

*„Eu sunt omul muncii mele
imposibil de egalat vreodată”*

(D.V.M.)

REZUMAT

Un alt obstacol în calea vreunei uitări, pentru că întreaga istorie culturală a României înregistrează foarte rar asemenea destine: 52 de ani în slujba culturii locale-naționale-internaționale; toată seria MAGNA înseamnă selecții, selecții, cu date de luat în seamă pentru o epocă de mari transformări sociale, cultural-lingvistice, umane: să rămână ceva urmașilor.

E imposibil să nu intereseze folcloristica romantică (Tudor Pamfile, revista sa, mitologia, culegerile), primul roman sentimental/realizat din istoria Vasluiului, Istoria națională (prin sutaviețuitorii intervievați), istoria culturală locală și a învățământului, Bătălia pentru Vaslui (222 printre noi...), Revista M.C.R., ziarul și o activitate socială pilduitoare.

„Eu sunt omul muncii mele imposibil de egalat vreodată” afirmă îndreptățit autorul; „a avut harul de a face” scrie fostul președinte al țării, Emil Constantinescu, „a ridicat Vasluiul pe harta culturală a lumii” cred cei din Montreal, în Cenaclul internațional D.L. cu aproximativ 80 de personalități din toată lumea, sau Ben Todică din Australia, ori Georg Barth din Germania și alți peste 800 de colaboratori din toată lumea.

Destinul lui D.V. Marin a fost acela de unul contra multora, cu totul nesprijinit de autoritățile locale, aspru ocultat, dar prețuit în țară și pe 4 continente.

Această a 53-a carte a lui D.V.M. ar fi dintre acele „pietre pentru templul meu” de care scria L. Blaga, componentă din patrimoniul vasluian, o contribuție a autorului la Pantheonul românesc.

Spre nemurirea celui care face.

SUMMARY

Another obstacle to oblivion, because the entire cultural history of Romania rarely records such destinies: 52 years in the service of local-national-international culture; the whole MAGNA series means selections, selections, with data to be taken into account for an era of great social, cultural-linguistic, human transformations: let something remain for the descendants.

It is impossible not to be interested in romantic folklore (Tudor Pamfile, his magazine, mythology, collections), the first sentimental novel made in the history of Vaslui, National History (by the survivors interviewed), local cultural history and education, Battle for Vaslui (222 among us) ...), MCR Magazine, the newspaper and an exemplary social activity.

"I am the man of my work impossible to ever match," the author rightly states; "He had the grace to do it" writes the former president of the country, Emil Constantinescu, "he raised Vaslui on the cultural map of the world" believe those in Montreal, in the International Cenacle D.L. with about 80 personalities from all over the world, or Ben Todica from Australia, or Georg Barth from Germany and over 800 other collaborators from all over the world.

The fate of D.V. Marin was the one against many, completely unsupported by the local authorities, harshly hidden, but valued in the country and on 4 continents.

This 53rd book by D.V.M. would be one of those "stones for my temple" of which L. Blaga wrote, a component of Vaslui's heritage, a contribution of the author to the Romanian Pantheon.

To the immortality of the doer.

RÉSUMÉ

Autre obstacle à l'oubli, car toute l'histoire culturelle de la Roumanie enregistre rarement de tels destins: 52 ans au service de la culture locale-nationale-internationale; toute la série MAGNA signifie des sélections, des sélections, avec des données à prendre en compte pour une ère de grandes transformations sociales, culturelles-linguistiques, humaines: qu'il en reste quelque chose pour les descendants.

Il est impossible de ne pas s'intéresser au folklore romantique (Tudor Pamfile, sa revue, la mythologie, les collections), au premier roman sentimental de l'histoire de Vaslui, à l'Histoire nationale (par les survivants interrogés), à l'histoire et à l'éducation culturelles locales, à Battle for Vaslui (222 parmi nous)...), MCR Magazine, le journal et une activité sociale exemplaire.

"Je suis l'homme de mon travail impossible à égaler", déclare à juste titre l'auteur; "Il a eu la grâce de le faire" écrit l'ancien président du pays, Emil Constantinescu, "il a élevé Vaslui sur la carte culturelle du monde" croient ceux de Montréal, au Cénacle international D.L. avec environ 80 personnalités du monde entier, ou Ben Todica d'Australie, ou Georg Barth d'Allemagne et plus de 800 autres collaborateurs du monde entier.

Le destin de D.V. Marin était le seul contre plusieurs, complètement non soutenu par les autorités locales, durement caché, mais apprécié dans le pays et sur 4 continents.

Ce 53e livre de D.V.M. serait une de ces "pierres pour mon temple" dont parle L. Blaga, une composante de l'héritage de Vaslui, une contribution de l'auteur au Panthéon roumain.

À l'immortalité de l'auteur.

RIEPILOGO

Un altro ostacolo all'oblio, perché l'intera storia culturale della Romania raramente registra tali destini: 52 anni al servizio della cultura locale-nazionale-internazionale; tutta la serie MAGNA significa selezioni, selezioni, con dati di cui tenere conto per un'epoca di grandi trasformazioni sociali, culturale-linguistiche, umane: qualcosa resti per i discendenti.

Impossibile non interessarsi al folclore romantico (Tudor Pamfile, la sua rivista, la mitologia, le raccolte), il primo romanzo sentimentale realizzato nella storia di Vaslui, Storia nazionale (a cura dei sopravvissuti intervistati), storia culturale locale e educazione, Battaglia per Vaslui (222 tra noi) ...), MCR Magazine, il quotidiano e un'attività sociale esemplare.

"Io sono l'uomo del mio lavoro impossibile da eguagliare", afferma giustamente l'autore; "Ha avuto la grazia di farlo" scrive l'ex presidente del Paese, Emil Constantinescu, "ha sollevato Vaslui sulla mappa culturale del mondo" credono quelli di Montreal, nel Cenacolo Internazionale D.L. con circa 80 personalità da tutto il mondo, o Ben Todica dall'Australia, o Georg Barth dalla Germania e oltre 800 altri collaboratori da tutto il mondo.

Il destino di D.V. Marin è stato l'uno contro molti, completamente non sostenuto dalle autorità locali, duramente nascosto, ma apprezzato nel Paese e in 4 continenti.

Questo 53° libro di D.V.M. sarebbe una di quelle "pietre per il mio tempio" di cui scrisse L. Blaga, una componente dell'eredità di Vaslui, un contributo dell'autore al Pantheon rumeno.

All'immortalità di chi fa.

**Un portret pentru istorie:
D.V.M. văzut de Gheorge Alupoaei**

CUPRINS

OPERA MAGNA – ZIDIRE DURABILĂ.....	5
BIBLIOGRAFIA TIPĂRITURILOR LUI DUMITRU V. MARIN 1972 – 2022	9
SCURTA PREZENTARE: ISTORIE... AZI, DAR MAI ALES PENTRU MĂINE	15
JALE ȘI EROISM ROMÂNESC LA COTUL DONULUI... ȘI DUPA!	19
?	21
O carte... din pasiune, compasiune, conștiință.....	22
Jale și eroism românesc la Cotul Donului... și după! INEDITE: interviuri, reportaje, povestiri – Rare performanțe jurnalistice	24
A. SUPRAVIEȚUITORII DIN ACEEAȘI LUPTĂ.....	29
1. Primul infern: Țiganca.....	29
2. Infernul cel mare	36
„Ei au supraviețuit măcelului de la Cotul Donului...”	36
3. Eroismul e inconștient – povestire.....	40
4. O mărturie dintr-o carte, extrasă de pe internet: „Supraviețuitorul de la Cotul Donului”, generalul C.I. Năstase (n.18 mai 1916), din 18 mai 2016, la 101 ani:	45
5. Ei au suferit pe acolo – mărturie... de pe câmpul de luptă	49
6. Neculai n-a fost în linia I, mărturie la 100 de ani.....	56
7. Rememorări dureroase – ca amintiri de la fața locului – de Gheorghe Voiculescu, cu câteva luni înainte să facă sută... ..	59
8. Când s-a rupt frontul	89
9. Mult... după val.....	99
La Țepu, lângă Tecuci, vin rușii	104
B. SUFERINȚE, SUFERINȚE, SUFERINȚE	107
1. Din jurnalul de zi al locotenentului – învățător Tache Brumă.....	107
2. Cu sufletul schilodit... ..	163
C. A FOST ȘI UN... MAI APOI:.....	173

1. Ec. Ion Brișcaru, 65 de ani: „pedeapsa, vine oricum, chiar mai târziu, dar, vine”.....	173
2. La Giurgioana, dinspre Bârlad.	174
3. Seceta cea mare.....	177
D. UN LOC DE JALE, MEDITAȚIE ȘI AMINTIRE: PREOTUL ȘI BISERICA,	
DINTR-UN CIMITIR AL EROILOR, SOCI-MIROSLĂVEȘTI – IAȘI/4 IUNIE, 2019.	183
NOTĂ FINALĂ	187
COMENTARIU, la prima ediție:	188
Cartea ca un film – Jale și eroism românesc la Cotul Donului... și după! de D.V. Marin.....	188
Dumitru V. Marin – Noi pagini despre Golgota românească.....	192
Impresiile unui epigramist: A fost odată... dar să nu mai fie!.....	195
O carte document despre jalea și eroismul unui neam.....	198
25 - TV.V. – ISTORIE ȘI CULTURĂ –	209
a) Jurnalistul – un OM – o viață – o conștiință	213
b) Cuvinte tare simple 25 – TV.V.	227
A căzut guvernul Ponta!.....	228
Noiembrie 2015	228
I. O istorie.....	229
a) Observări introductive	229
Act constitutiv privind comitetul pentru radio și televiziune locală Vaslui.....	236
Prima emisiune	242
b) Începuturile – în prima linie a muncii, 5 decembrie 1990 – iunie 1994	249
Un loc de muncă pentru George Marinescu – televiziunea care nu va fi atacată niciodată de teroriști –	249
Despre studioul local TV	251
c) Autoritatea, vârful: Prima poziție în media, 1994 - 2007, aproape 15 ani..	259
1. LOCALISMUL CREATOR.....	259
„TV.V. - 15... explozia...” Petrecere cu vorbe.....	263

„TV.V. 15 - explozia cultural-informațională a județului Vaslui” ...	265
Luminați-vă fața: Imagine, sunet, carte	266
2. DIMENSIUNEA NAȚIONALĂ	275
Constăuire a televiziunilor private din România.....	276
Rugină la Vaslui.....	281
TV.V. și politica	282
Președintele Camerei Deputaților afirmă că soluția cea mai bună pentru Vaslui este Marin Dumitru.....	284
„Vasluiul trebuie să se schimbe!” Interviu cu ministrul Internelor și Reformei Administrative, Cristian David.....	285
Primul ministru Călin Popescu Tăriceanu are încredere în MARIN Dumitru	287
Președintele Camerei Deputaților, Bogdan Olteanu, îl susține pe Marin Dumitru	288
Numai împreună putem!.....	289
Cuvânt... la sărbătoarea de 70 de ani!.....	290
3. PROMOVAREA VALORILOR NAȚIONALE	293
Eminescu... cel din limba română!	293
Caragiale... în lumea noastră!.....	295
Poetul George Bacovia... selecționerul (!).....	298
Umbra care veghează: Grigore Vieru sau jertfă pentru Eminescu, limba și poporul român.....	300
4. DIN ISTORIA PRESEI LOCALE.....	303
Meridianul 10 filă din istoria presei vasluiene și naționale (I).....	303
180 de ani de ISTORIA PRESEI.....	305
5. DINTRE REALITĂȚILE NAȚIONALE	309
Dârdâiala națională sau falimentele... care (tot) urmează!	309
Euro - bășcălia! sau primarii cu dureri în cot	311
Dârdâiala... profesională!	313
Baban - Marin - Pracsii	314
Criza e-n toate!.....	316
Înjurăm... bine!	318

La Unison, Vaslui – Bârlad, sau radioul ca stare... de suflet!	321
La Unison: Vaslui – Bârlad și... restul!	324
6. M.C.R. – EXISTĂ.....	327
O revistă dinspre jurnalismul cultural.....	329
Previziune, exagerare sau... asta ne așteaptă!.....	330
Crimă culturală în formă continuată împotriva Limbii Române!	331
Despre curentul cultural informațional vasluian	334
d) Declinul... profesiei.....	336
II. EFECTE SOCIAL-CULTURALE ÎN FORMĂ CONTINUATĂ	349
„Nu ați făcut ocolul pământului degeaba!”	352
„Omagiu Cărții Vasluiene” – Ediția a II-a, 2015 !	359
III. DEMONSTRAȚII ȘI REACȚII.....	373
a) Locale:	373
b) Regionale	377
Hârlău - Amplă sărbătoare literar-istorică!	377
Prisăceni – Muguri, flori și diamante!.....	388
Lungani - Sărbătoarea primarului și a culturii!.....	402
Podu Turcului - Cinstire personalităților, cinstire cărții !.....	407
Tudor Pamfile – Omagiu marelui folclorist!.....	413
Bârlad - Întâlnire cu scriitori!.....	420
La Iași: FESTIVAL FOLCLORIC INTERNAȚIONAL.....	425
La Vaslui: Spectacol folcloric de excepție!.....	425
c) TV.V. la scara istoriei naționale.....	427
Publicații din județele vecine au înfățișat unele dintre activitățile TV.V.:	429
d) Și peste hotare.....	430
Vasluian la... Budapesta!.....	433
Montreal, la el acasă, în Canada.....	435
De departe, Canada.....	438
Canada, mai de aproape.....	440
Montreal, la el acasă, în Canada 6 ore într-un apus de soare... ..	442
Învățăturile... turismului!.....	445

Dekuji, Praha!.....	446
B.B.C. e cu noi!.....	450
e) Acțiune și... cultură: un sfert de secol.....	452
IV. DINTR-O CARTE DESCHISĂ A ACESTUI SFERT DE SECOL:.....	457
V. ÎNALTE APRECIERI.....	459
VI. CONFLUENȚA CULTURAL – SOCIALE.....	463
a) Ceasul lumii bate și la Vaslui.....	463
b) Omul din frunte.....	465
După 6 ani:.....	468
El e șeful: Marin întâiul.....	471
VII. NOTELE DE AZL.. PENTRU MAI TÂRZIU: Televiziunea Vaslui aniversează 25 de ani !.....	473
La aniversare.....	477
25 de ani, în slujba jurnalismului cultural.....	479
Asociația Literară „Păstorel” Iași: două decenii și jumătate de luptă pentru o comoară.....	480
Energie și multă ambiție.....	482
TV.V., la ceas aniversar!.....	483
File de istorie vasluiană – Primele imagini ale televiziunii autohtone.....	484
Și eu, cu voi... ..	486
Pasiunea nu-i un viciu.....	487
Jurnalismul cultural rămâne mijloc important de comunicare.....	488
„TURNURILE GEMINI” din județul Vaslui: Theodor Codreanu – Dumitru V. Marin.....	491
Mesaj... către... viitori!.....	492
ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI MERIT VASLUIAN (eșantion din învățământul românesc (I).....	495
CUVÂNT ÎNAINTE.....	497
UN FEL DE SINTEZĂ.....	500
I O ISTORIE	501
II. VASLUI – STRĂVECHE AȘEZARE MOLDOVEANĂ.....	505
III. DESPRE EVOLUȚIA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI VASLUIAN PÂNĂ LA 1859.....	515

IV. ÎNVĂȚĂMÂNTUL LOCAL PÂNĂ LA 1890 (înființarea Gimnaziului).....	533
V. ÎNAINTE ȘI DUPĂ RĂZBOIUL DE INDEPENDENȚĂ.....	541
VI. EXISTENȚĂ ȘI REALIZĂRI ÎNTRE 1900 – 1948.....	547
VII. SITUAȚII STATISTICE PENTRU MAI TÂRZIU.....	577
VIII. PERSONALITĂȚI ALE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI VASLUIAN.....	587
IX. A. Editoriale, în Meridianul de Vaslui - Iași – Bacău.....	591
170 de ani de învățământ public românesc în Vaslui.....	591
La 1 decembrie 2011: 170 de ani de învățământ public local – Beneficiarii –.....	595
Școala publică din Vaslui eșantion din învățământul național 170 de ani – personalități.....	597
Date importante.....	600
B. DESPRE CURENTUL CULTURAL INFORMAȚIONAL VASLUIAN.....	603
GROPARII CULTURII VASLUIENE: Buzatu și Pavăl (I).....	605
GROPARII CULTURII VASLUIENE: Buzatu și Pavăl (II).....	607
FINAL DESCHIS.....	611
ADDENDA.....	613
DIN PRESA TIMPULUI.....	655
LUMEA LUI MARIN.....	657
REZUMATE.....	667
CUPRINS.....	673

... ARGUMENT:

... 1/2 secol pentru OPERĂ...

... ACȚIUNI ȘI ACTIVITĂȚI DE TOP, în câteva domenii esențiale vieții...

... SPIRIT DESCHIS, uneori pățimaș, MEREU ÎN COMPETIȚIE...

... ADVERSARI ȘI DUȘMANI... de mare putere și CLASĂ...

...Prietenii și prețuitorii pe măsură...

... chiar are HARUL DE A FACE...

D.V. Marin este

...UN OM AL ACESTUI TIMP...!

- Mii de articole, editoriale, reportaje sau contribuții științifice, în zeci de publicații, debut 1958;
- Deschizător de drumuri... și îndrumător în presa locală și moldoveană;
- Director și editor de reviste: 1. *ONYX* (Revistă de literatură, civilizație și atitudine, Anul III, nr. 11 - 12 (27 - 28) - nov. - dec. 2014); 2. *Meridianul Cultural Românesc* (Revistă trimestrială, 2015→).
- Editor: *Vlăstarul* (1990), *Teleradioeveniment* (1993), *Meridianul* (1996 →).

Operă tipărită (selecții):

- Considerații privind cântecul popular... (1974) – studiu etnologic
- Basme de Tudor Pamfile, ediție îngrijită de D.V.M., editura Junimea, Iași (1976)
- Evoluția învățământului vasluian până în 1859 (1980)
- Istoria învățământului
- Liceul „M. Kogălniceanu”, monografie la Centenar (1990)
- Tudor Pamfile și revista „Ion Creangă” – istorie etnofolclorică. 294 p. (1998)
- Unison Radio Vaslui continuă... – prezentare media (2000)
- TV.V – 15... explozia – „Cronica locului, jurnal intim...”, 556 p. (2006)
- Zăpada pe flori de cireș – roman – 274 p. (1999). Ediția a II-a (2014)
- Meridianul – O istorie a presei locale și a Curentului Cultural Informațional, 416 p. (2009)
- Festivalul Național al Umorului „Constantin Tănase” – istorie culturală – 218 p. (2010)
- TV. V – Vaslui – România – Europa – filă de istorie, presă și cultură – 256 p. (2011)
- Giurgioana – Bacău, Sat – Biserică... – monografie, 169 p. (2011)
- Editoriale valabile din vremuri regretabile – culegere – 258 p. (2013)
- Cu Eminescu, dascăl de suflet – Studii și adnotări istorico-literare, 172 p. (2013)
- Marin D.V. – Opera în câmpul critic și valoric – (Th. Codreanu, C.D. Zeletin, N. Constantinescu etc.) – opinii, editoriale – 202 p. (2013)
- „Spirale” internaționale – Vasluieni pe spițe din roata istoriei – reportaje și interpretări – 208 p. (2013)
- Primarii, ca niște oameni acolo, și ei – Jud. Iași – 338 p. (2014)
- Ceausescu – ... – Bănescu, Mitterand – Snegur – Iliescu, Lucinski – Constantinescu – Regele Mihai I (evocări de reporter), Ed. PIM, Iași, 2014, 188 p.
- Prima clasă.../ Personalități de pe Valea Zeletinului, Ed. PIM, Iași, 331 p. (2014)
- Marin D.V. contemporanul nostru (virtual, 2014)
- 25 – TV. V – Istorie și cultură, Ed. PIM, Iași, 154 p. (2016)
- Învățământ și merit vasluian (esantion din învățământul românesc) (I), Ed. PIM, Iași, 154 p. (2016)
- 77 – D.V. Marin (istorie – cultură – jurnalism) – Volum omagial –, Ed. PIM, Iași, 168 p. (2016)
- Viata „pe portative”... în 16 note, Ed. PIM, Iași, 78 p. (2017)
- Bârlad – Vaslui/Pamfile – Marin/Destine istorice, Ed. PIM, Iași, 156 p. (2017)
- ...77 Noduri culturale și semne amicale, Ed. PIM, Iași, 397 p. (2018)
- Editoriale, articole, eseuri Ed. PIM, Iași, 184 p (2018)
- 101 Vasluieni pentru 100 de ani, Ed. PIM, Iași, 402 p. (2019)
- Liceeni la Podu – Bacău, Ed. PIM, Iași, 204 p. (2019)
- Marin D.V. – Vaslui – Din seva istoriei –, Ed. PIM, Iași, 160 p. (2019)
- 111 Valori naționale pentru Vaslui – Ed. PIM, Iași, 512 p (2019)
- Marile prietenii culturale de pe Valea Prutului – Ed. PIM, Iași, 210 p. (2020)
- Jale și eroism la Cotul Donului... și după(!), Ed. PIM, Iași, 274 p. (2019). Ediția a II-a, Ed. PIM, Iași, 305 p. (2020)
- Opera Magna 1, Ed. PIM, Iași, 616 p. (2020)
- Festival semicentenar: 50 pentru 50! F.N.U.C.T., Ed PIM, Iași, 332 p. (2020)
- Opera Magna 2, Ed. PIM, Iași, 520 p. (2020)
- Opera Magna 3, Ed. PIM, Iași, 510 p. (2020)
- Bătălia pentru Vaslui: 222 printre noi(!), Ed. PIM, Iași, 738 p. (2020)
- Călimănești-Vaslui... un sat ca multe altele, ed. PIM, Iași, 322 p. (2021)
- Opera Magna 4, Ed. PIM, Iași, 522 p. (2021)
- Dimensiuni culturale globale prin TVV-30 și MCR-7, Ed PIM, Iași, 332 p. (2021)
- Jurnalistică și cultură națională la Vaslui – MARIN 80, Ed PIM, Iași, 324 p. (2021)
- Opera Magna 5, Ed. Pim, Iași, 704 p. (2021)
- Opera Magna 6, Ed. Pim, Iași, 828 p. (2021)
- Opera Magna 7, Ed. Pim, Iași, 680 p. (2022)

„O operă pentru un timp și o ilustrare a unui mediu unic, viața care pulsează în editoriale, în cărțile sale și în filmul lui Porumboiu... un învingător prin muncă, merite naționale prin activitatea politică autoritară morală, recunoscute. Afirm că a avut harul de A FACE!”

Prof. Dr. Emil Constantinescu, Președintele României, 1996 – 2000